COLIN FALCONER

CLEOPATRA

când eram zei

ALDO PRESS

COLIN FALCONER

CLEOPATRA

CÂND ERAM ZEI

(When we are gods. A novel by Cleopatra)

Trad. Mihnea Columbeanu

Această carte îi e dedicată lui Helen

Mulţumiri

Mulţumirile mele lui Tim Curnow, din Sydney, pentru credinţa lui în mine şi în această carte; şi lui Jane Gelfman, din New York, pentru că i-a găsit Cleopatrei o locuinţă în Manhattan. Aş dori de asemenea să-i mulţumesc agentei mele din Londra, Anthea Morton-Saner, pentru că m-a ajutat din nou cu cercetările, şi scriitorului de călătorii Michael Haag, pentru revelaţiile lui despre istoria Alexandriei. Lui Jan, Cathy şi Vickl, care m-au ajutat din nou să găsesc cărţile de care aveam nevoie. Şi soţiei mele, Helen, primul meu critic şi redactor, pentru ajutorul şi încurajările din timpul primelor ciorne.

Îi voi fi etern recunoscător lui Ayesha Pande, de la Crown, pentru că e genul de redactor la care visează toţi scriitorii şi a muncit atât de mult pentru a face această carte să existe; şi lui Rachel Kahan, a cărei pasiune faţă de acest roman mi-a alungat deznădejdea şi mi-a arătat că în New York există cel puţin doi redactori cu adevărat minunaţi.

PARTEA ÎNTÂI

...Cea mai desăvârşită femeie care a existat vreodată, cea mai feminină femeie şi cea mai regală regină, o *persoană misterioasă, căreia poeţii nu i-au mai putut adăuga nimic şi pe care visătorii* o *găsesc întotdeauna la capătul visurilor lor.*

THEOPHILE GAUTIER, 1845

PROLOG

Întuneric, piatră rece sub vârfurile degetelor, umbre dansând pe pereţi, făclii pâlpâind în curentul din tuneluri. Era atât de frig şi umed, ca în împărăţia morţii, şi trecu mult până când ochii ei se deprinseră cu întunecimea.

Îi auzise înainte de a-i vedea, cu încolăcirile lor sinuoase şi prelingerile reci, în timp ce se retrăgeau din calea luminii torţelor. Simţea că-i îngheţau muşchii. Nu-şi putea lua privirea de la ei, cu membrele paralizate de oroarea priveliştii din groapa de jos. Erau sute şi sute, nenumărate morţi lunecând unele peste altele, cu ochii lucind ca nişte cioburi de granată. Magazia călăului.

Iată o viperă, cu limba săgetându-i din fanta gurii, nervoasă, simţindu-le prezenţa. Muşcătura ei cauza o durere chinuitoare care se răspândea în tot trupul, iar membrul afectat se acoperea curând cu pete şi umflături hidoase, vinete. Curând, victima începea să verse, apoi îşi pierdea controlul băşicii şi al intestinelor. O moarte urâtă, rezervată răufăcătorilor ce meritau pedeapsa îndoită.

Iar acolo, cu trupul suplu vărgat în galben şi cafeniu, cobra cu glugă, simbolul divin al Egiptului de Sus, emblema regală a faraonului şi a lui Ptolemeu deopotrivă. Grecii o numeau vasilisc, sau micul rege. În Cartea Morţilor, cobra cu glugă simboliza viaţa veşnică.

Muşcătura ei era mortală, dar foarte puţin dureroasă. După scurt timp, victimei începeau să i se închidă ochii şi o fura repede un somn adânc, din care nu se mai deştepta. Muşcătura colţilor lăsa două urme mici, dar altminteri trupul nu-şi schimba înfăţişarea, îngăduind o moarte demnă. Era calea aleasă de sora mai mare, Berenice, după ce se revoltase împotriva tatălui ei şi

încercase să-i uzurpe tronul.

Acum, când tatăl său îşi apropie gura de urechea ei, îi simţi firele sârmoase ale bărbii gâdilându-i faţa.

— Aceasta e lumea pe care ai moştenit-o, îi şopti el. Fiecare palat e plin cu şerpi. De două ori mai ucigători decât aceştia. Într-un asemenea cuib îţi vei trăi toată viaţa şi trebuie să fii la fel de lunecoasă ca aceşti şerpi, la fel de înţelept să-ţi foloseşti veninul şi să loveşti fără şovăire, dacă vrei să scapi cu viaţă. Înţelegi?

— Înţeleg, răspunse Cleopatra.

Avea zece ani.

1

Alexandria din Egipt
Luna egipteană a lui Phamenoth
Cu cincizeci şi unu de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Tatăl ei, Ptolemeu al XII-lea, Fluierarul, Bastardul.

Când murise, o lăsase singură în bezna de cerneală a viitorului, şi chiar din momentul ultimei lui suflări putuse auzi lunecarea trupurilor reci şi dezgolirea colţilor.

Stătea în picioare lângă pat, privindu-l. Ochii lui erau închişi, buzele strânse într-un zâmbet senin; despărţirea de viaţă fusese blândă. Tatăl ei, şi totuşi nu el. Pielea era cenuşie, precum ceara topită, muşchii lipsiţi de încordarea vieţii, astfel încât trăsăturile îi arătau la fel, dar nu se puteau recunoaşte decât vag.

Se întreba când avea să simtă durerea, de ce nu putea plânge după el. Dar, în acel moment, nu simţea decât o furnicare în burtă, un fior de spaimă. De-acum, era singură. În ultimele câteva luni, domnise ca regentă alături de el, dar acum, o dată cu pieirea lui, viaţa pentru care o pregătise el atâta amar de vreme începuse în sfârşit.

Din ziua aceea şi pentru întreaga lume era Cleopatra a Şaptea, Regina celor Două Ţări, Egiptul de Sus şi de Jos, Philopater Philomatris, Zeu Iubitor-de-Tată, Iubitor-de-Naţie. Dar,

în adâncul inimii, ştia că ea nu era aşa ceva. Era doar o fată de optsprezece ani, lipsită de experienţă, de ajutor şi de prieteni.

*

„Ajută-mă”, îi venea să spună. „Nu sunt pregătită pentru asta.” Dar el nu mai era, moartea îl eliberase de poverile puterii şi ale supravieţuirii. Numai moartea o mai putea elibera acum şi pe ea de aceste poveri.

Îşi spusese Noul Dionisos, salvatorul care avea să scape Răsăritul de sub tirania Romei. Îşi tatuase pe trup frunza de viţă bahică, fusese iniţiat în tainele vinului, ale muzicii şi abandonului. Râseseră de el şi îl numiseră Fluierarul, datorită felului cum îndrăgea riturile. Alţii îl numeau Bastardul şi-i luau în derâdere eforturile de a-i stăvili pe romani.

Iar aceasta era moştenirea lui, acel oraş alb şi glorios — Oraşul Strălucitor, cum îl numeau romanii — cu palatele tencuite cu gips şi dumbrăvile umbroase strălucind în lumina soarelui de primăvară, coborând până la marginea apei, ţinându-se agăţate de frumoasele linii arcuite ale peninsulei Lochias. O briză răcoroasă, înmiresmată cu aroma mării, biciuia perdelele de mătase din odaia tatălui ei, făcându-le să danseze ca nişte fantome la ultima lui petrecere. Palatele din Brucheion se buluceau până în portul regal, mărginit de calea cu arcade, Heptastadionul, care îl despărţea de Portul Bunei Reîntoarceri la apus şi pădurea de catarge ale corăbiilor negustoreşti îngrămădite lângă docurile de-acolo. Alexandria din Egipt, tot un nume roman, avea unul dintre cele mai mari porturi ale lumii. Magaziile de lângă docuri erau doldora de avuţia Egiptului şi a ţinuturilor sale, colţi de fildeş stivuiţi ca buştenii de chiparos, perle îndesate în saci de iută asemenea nucilor, baloţi uriaşi de mătăsuri şi museline şi munţi uriaşi de mirodenii cu miros înţepător, henna, cuişoare şi scorţişoară parfumată.

Era cel mai înaintat oraş al lumii, ca învăţătură şi cultură. În vestita Bibliotecă se găseau peste şapte sute de mii de *volumen,* suluri cilindrice conţinând tratate de matematici şi filosofie, medicină şi astronomie, anatomie şi geografie. Museionul se lăuda cu unii dintre cei mai aleşi cărturari din lume, care trăiau pe cheltuiala statului, în schimb punându-şi cunoştinţele la dispoziţia reginei. Din sălile de marmură ieşeau ode ale victoriei,

reţete medicale şi maşini de luptă, tot ce cereau Ptolemeii. Aici socotise Eratosthenes circumferinţa Pământului, comparând lungimea umbrelor la amiază în Alexandria şi Aswan. Tot aici demonstrase Aristarchos că Pământul se învârtea în jurul Soarelui, iar Euclid întemeiase prima şcoală de matematici, sub domnia întâiului Ptolemeu.

Şi totuşi, Alexandria, cu toate gloriile ei, era o moştenire amară, căci la o asemenea giuvaericală râvnea întreaga lume.

Oraşul fusese numit după Alexandru cel Mare, care îi învinsese pe faraoni cu trei veacuri în urmă şi instaurase propria dinastie de regi greci, Ptolemeii. Urmaşii lui stăpâniseră meleaguri enorm de întinse, câştigate prin cuceririle lui, dar de-a lungul secolelor fuseseră răpite, Siria, Cyrenaica, Ciprul, până când se pierduseră toate.

Mediterana aparţinea Romei. Când un monarh, un satrap sau un prinţ auzea ropotul de sandale ale legionarilor, ştia că în urma acestora veneau încasatorii de biruri, fermierii, inginerii cu drumurile şi apeductele lor, ca să le calce în picioare cultura şi tradiţiile. Întreaga lume devenea o provincie a Romei.

Numai Egiptul mai rămăsese, cel mai mare bazar din lume.

Dar acum nu mai existau mari generali ca Alexandru să-l apere, doar o adunătură de piraţi, sclavi fugari şi nelegiuiţi pe care Ptolemeu îi numea încântat armată, conduşi de o curte formată din greci, sirieni şi evrei, pentru care o cină gustoasă însemna să-şi otrăvească toţi oaspeţii. Populaţia consta dintr-o metropolă de greci şi egipteni nervoşi care nu erau loiali decât propriilor pungi şi a căror dintâi reacţie în faţa oricărei crize consta în a lua cu asalt palatul, şi o mulţime de ţărani egipteni care se rugau la crocodili şi încă mai credeau că stăpânii lor erau faraonii.

Şi totuşi, şi totuşi, Cleopatra iubea Egiptul, la fel cum îl iubise tatăl ei. Philopatris, Philomatris; Iubitoare-de-Tată, Iubitoare-de-Naţie. Erau titluri tradiţionale, dar pe care singură şi le alesese. Şi le alesese ca deviză.

Sărută pentru ultima oară mâna Fluierarului şi i-o lăsă pe pieptul rece. Avea să salveze Egiptul, aşa cum o însărcinase el, şi avea să-l răzbune pe Dionisos pentru fiecare glumă cu care se distraseră într-ascuns pe socoteala lui.

*

— Am dat poruncă să fie depus la Monument, spuse un glas. Va zăcea acolo, alături de strămoşii lui şi de Alexandru.

Cleopatra se întoarse. Iată-l, un ditamai muntele de osânză macedoneană, cu bucle unse cu ulei şi prea multe inele de lapis şi carneol pe degetele dolofane, şi acea expresie superioară pe care toţi secretarii greci păreau s-o dobândească o dată cu robele funcţiei. Fusese sfătuitor particular în Casa de Adoraţie, unul dintre cei mai apropiaţi consilieri ai tatălui ei, iar acum, regele fiind mort, era un om periculos.

— Asta eu poruncesc, Pothinus.

— Aşa se cuvine. Nu caut decât să vă uşurez povara, la acest ceas amar.

— Nu mă îndoiesc că asta ţi-a fost intenţia.

Fluierarul avusese dreptate. Fojgăiala viperelor începuse deja, aceasta din faţa ei trezindu-se cea dintâi din hibernare. „Dau porunci pe care ştiu că nu le voi abroga, şi astfel încep de pe-acum să-mi ştirbească puterea, înainte ca trupul tatălui meu să se fi răcit. Din clipa asta, nu voi mai avea linişte.”

*

Membrii Consiliului de Regenţă intrară în şir, împingându-l în faţă pe fratele ei mai mic, Ptolemeu, ca pe un prizonier. Cu braţele deloc mai groase decât nişte cozi de suliţă, era un tânăr nearătos, încruntat şi posomorât. Îl îmbrăcaseră într-un *chlamys* bărbătesc, deşi încă nu-i ieşiseră tuleiele bărbii.

„Ce să fac cu el? Pothinus i-a împuiat capul cu răutăţi, fără îndoială. Într-o zi, când va deveni cu adevărat bărbat, nu-mi va mai fi frate, ci vrăjmaş.” Indică un scaun aurit de pe soclu, iar Ptolemeu veni să se aşeze lângă ea.

Cei din Consiliul de Regenţă se aşezară pe o bancă, poleită bogat, dar cu capetele mai jos decât al ei. Primul era onctuosul Pothinus, şeful Consiliului de Regenţă şi, oficial, *tropheus* al lui Ptolemeu, Tată Adoptiv; lângă el stătea Theodotus, preparatorul lui Ptolemeu, un alt funcţionar în care urma să aibă încredere numai după ce i se arunca la peşti capul; şi Achillas, egiptean şi căpitan al Gărzii Regale, încă loial ei — deocamdată. *Dioiketes*-ul lui Hephaestion, pe moment prim-ministru, era şi el de faţă, ştia după parfum. Şi, desigur, sora ei, Arsinoe. În vârstă de numai

cincisprezece ani, cu frumosul ei păr blond strâns într-un coc în creştetul capului şi o frumuseţe trufaşă şi ameninţătoare, pe cât de fermecătoare, pe-atâta de primejdioasă. Ultimul dintre toţi, tânărul Antiochus, încă un copil, cu tunică albă scurtă şi o necontenită expresie de teamă nedesluşită pe chipul palid.

Nici un suflet de încredere, în toată încăperea, şi cu atât mai puţin printre neamuri. Dar cu Ptolemeii aşa stătuseră dintotdeauna lucrurile. Al treilea Ptolemeu fusese ucis de fiul lui pentru tron, al optulea Ptolemeu îşi omorâse nepotul şi apoi se însurase cu propria mamă, ca să înşface puterea. Aceasta era hruba cu şerpi a tatălui ei, rudele. Şi cei mai veninoşi rivali, căci numai ei îi puteau lua locul la cârmuirea Egiptului. Până şi Fluierarul avusese mâinile mânjite de sânge; se căsătorise cu propria mamă vitregă şi, după ce-şi întărise poziţia, o omorâse.

Cleopatra ridică privirea spre tavanul cu ornamentaţii aurii, întinsa frescă a zeului Dionisos înconjurat de menadele lui adoratoare. Îşi imaginã dincolo de barba revărsată chipul tatălui ei şi-l întrebă în tăcere: „Chiar m-ai iubit mai mult decât pe ei, sau a fost tot un joc de-al tău?”

Reveni cu atenţia spre curte: rubedeniile, cu banderolele lor pe cap, şi toţi, chiar şi cei câţiva egipteni dintre ei, îmbrăcaţi în *chlamysuri* greceşti, cămăşi largi prinse la umăr cu o cataramă de aur; Întâii Prieteni, cu robele bogate de purpură; marii preoţi, ai lui Isis şi Serapis, cu capetele rase şi robe albe de in; mai încolo, strânşi pâlcuri-pâlcuri în jurul Marii Săli a Coloanelor, ofiţerii din Garda Casei, câţiva gali şi germani din contingentul roman, precum şi câţiva sirieni, evrei şi egipteni bogaţi. Nubieni înalţi cât casa, din garda ei personală de corp, aproape goi, fuseseră postaţi împrejurul curţii, strângând în mâini lănci ceremoniale.

Toţi aşteptau să vadă ce avea să facă. Prima ei mare încercare. Formalităţile se sfârşiră cu repeziciune. Pothinus era nerăbdător să se apuce de treabă.

— Trebuie să purcedem grabnic la măritişul cu fratele vostru, Ptolemeu, spuse el. Va ostoi temerile populaţiei. Şi trebuie să avem o succesiune orânduită, ca să nu stârnim interesul romanilor.

— Crezi că succesiunea nu a fost orânduită, Frate? întrebă ea, folosind titlul onorific care i se cuvenea datorită înaltei sale funcţii la curte. Îşi înclină capul, ca şi cum ar fi observat cine ştie

ce obiect curios pe care nu-l înţelegea pe deplin.

— Ba fireşte că a fost, Maiestate, răspunse Pothinus, cu un zâmbet unsuros. Eu nu fac decât să atrag atenţia asupra dorinţelor poporului. Socot că e imperativ să aplicaţi fără întârziere tradiţia.

Tradiţia. Practica faraonică, adoptată de Ptolemei, ca fratele de neam egal să se însoare cu sora de viţă regală, de hatârul preoţilor şi al *felahilor,* al maselor. Tatăl ei se căsătorise cu propria soră iar din acea căsnicie se născuseră cele două surori mai mari ale Cleopatrei, acum moarte. Această practică barbară ar fi trebuit să asigure puritatea genealogiei regale. Nu credea că, în cazul de faţă, asta era principala grijă a Consiliului.

— Când tatăl nostru s-a îmbolnăvit… începu ea, folosind cu stânjeneală prerogativul regal al vorbirii. „Nu pot face asta”, îşi spuse. „Toţi mă citesc ca pe-o carte. Eu însămi sunt doar un copil.” Când tatăl nostru s-a îmbolnăvit, a aranjat încoronarea noastră ca regentă alături de el, pentru a asigura o linie succesorală orânduită. După părerea noastră, dorinţele poporului şi nevoile statului au fost deja servite.

Zâmbetul de pe chipul lui Pothinus nu se şterse, dar ochii i se înăspriră.

— Cu siguranţă nu intenţionaţi să cârmuiţi fără un rege?

— Nu putem spune că e ca şi cum Ptolemeu ar fi un prinţ străin venit în peţit. Doar nu nădăjduieşti la o progenitură ieşită din pântecele noastre, nu-i aşa, Frate?

La auzul acestor cuvinte, îl văzu pe Ptolemeu albindu-se la faţă. Zâmbi, simţindu-se puţin mai bine pentru că se afirmase în acea sală plină de vrăjmaşi.

— Pothinus a spus că trebuie să fiu rege, izbucni Ptolemeu.

„Nu mai spune?” Frica îi fu înlocuită de indignare.

— Eşti încă un băieţandru, se răsti ea. De aceea ţi-au fost numiţi sfătuitori aceşti oameni.

Ptolemeu se încruntă şi mai tare.

Şi astfel discuţia continuă, învăluită în limbajul politicos al curţii. Cleopatra nu avea intenţia să se lase păgubaşă şi ştia că nici nu puteau s-o silească, altfel decât printr-o rebeliune făţişă. Iar aşa ceva nu puteau să rişte, când romanii pândeau cea mai mică ocazie ca să intervină.

— A fost dorinţa tatălui vostru, îi spuse Theodotus.

Cleopatra zâmbi, ca să-şi ascundă furia, lucru pe care-l

învăţase foarte bine ca prinţesă Ptolemee.

— Faţă de noi nu şi-a exprimat o asemenea dorinţă.

„Este dorinţa *ta,* Theodotus”, spuse în sinea ei. „Dacă m-aş mărita cu Ptolemeu, aş deveni regina şi supusa lui, adică supusă şi ţie, şi celorlalţi din Consiliul de Regenţă. Mă crezi o fetişcană necoaptă şi-ţi închipui că mă poţi forţa să-i predau puterea pentru care m-am născut fratelui meu bosumflat şi neştiutor şi vouă — un cărturar prăfuit, un bătăuş care n-a mai fost pe câmpul de luptă de două generaţii şi un grăsan cu glas ascuţit şi fără nimic între picioare decât maldăre de osânză. Ei bine, n-am s-o fac. Oi fi eu tânără, oi fi încă o fetişcană, dar Isis mă va ajuta cumva şi cumva vă voi învinge.”

— Cu siguranţă, accesiunea voastră a fost doar o măsură temporară? îndrăzni Theodotus.

— Îţi îngădui să-ţi pui la îndoială regina? replică ea, cu inima bătându-i tunător.

Spre uşurarea ei, Theodotus se înmuie ca un miel ce era, lăsând capul în piept. „Dacă nu i-ar fi avut şi pe ceilalţi alături de el”, îşi spuse Cleopatra, „n-ar fi îndrăznit să vorbească aşa în prezenţa noastră… *În prezenţa noastră.”* Cât de repede se putea deprinde cu valtrapurile puterii. Trebuia să înceteze să se mai considere Cleopatra fata şi să-şi asume autoritatea Cleopatrei regina.

Se lăsă o tăcere îndelungată, în timp ce regina îi pironea cu privirea; toţi îşi plecaseră capetele, mai puţin Pothinus, care o înfrunta crunt, pe sub pleoapele lui grele şi negre. Cel care risipi încordarea fu Hephaestion.

— Mai este şi o altă chestiune, spuse el.

Cleopatra simţi că se destindea. Spre mirarea ei, câştigase acea primă ciocnire, îşi dovedise puterea atât faţă de ceilalţi, cât şi faţă de ea însăşi.

— Roma este din nou pe picior de război. Iulius Caesar se întrece acolo cu Magnus Pompei pentru putere. Acest Caesar a sfidat propriul Senat şi i-a izgonit din Italia pe Pompei şi oştirile lui. Pompei a trimis la noi soli să ne ceară ajutorul în acest conflict.

O asemenea cerere nu era deloc surprinzătoare. Pompei fusese aliatul tatălui ei, iar Fluierarul îi datora tronul. Acum, Pompei îi aştepta ajutorul la rândul lui.

— Trebuie să lăsăm neluată în seamă această cerere, spuse

Pothinus.

— Să n-o luăm în seamă? repetă ea. Şi ce ne-ar aduce asta de câştigat?

— Nu suntem sclavii romanilor. Dacă acest Caesar câştigă victoria, îl veţi provoca susţinându-i duşmanul?

— Şi dacă învinge Magnus Pompei?

Pothinus nu răspunse.

Va să zică, aceasta urma să fie prima ei hotărâre de politică externă. Dar ştia ce avea de făcut; ani de zile aşteptase cu nerăbdare să-şi spună cuvântul. Tatăl ei îi declarase părerile neşcolite. Cleopatra, din partea sa, îl găsise prea sfios.

— Tatăl meu îi datorează acestui Iulius Caesar nouă talanţi de aur, le spuse. Dacă învinge, va veni aici să şi-i ceară. Mai vrei să-l vezi pe Magnus Pompei înfrânt, Frate?

— Cere şaizeci de corăbii şi trei sute de soldaţi.

— Atunci, i le vom da.

— Vor spune că-i iubiţi pe romani!

Cleopatra îl privi lung. „Deci, acesta e zvonul pe care ai de gând să-l răspândeşti despre mine. Măcar mi-ai tăcut cinstea de-a mă lăsa să-l aud mai întâi.”

— Vor spune multe lucruri despre mine, înainte să mor.

Pothinus îi aruncă o privire care parcă spunea: „A, şi credeţi că va dura chiar atât de mult până să vă alăturaţi tatălui vostru în monumentul lui Alexandru?”

— Faceţi cum poruncim noi, spuse ea şi dintr-o dată îşi simţi gura uscată.

Se ridică şi ieşi din sală.

*

Stătu mult timp singură în apartamentele ei private, cu membrele încă tremurând de furie şi epuizare nervoasă. Se simţea mai singură ca oricând în viaţa ei. De jur împrejur, susurul viperelor. Avea să i se roage lui Isis să-i dea putere.

Bogăţia camerei, intarsiile de baga din uşi, covoarele din Cappadocia, scaunele cu încrustaţii de carneol n-o mângâiau cu nimic. În mintea ei, aceea era încă odaia tatălui său şi toată acea pompă şi splendoare păreau să-i aparţină lui, nu ei. Oricât de mult o instruise, nu se simţea ca o regină, ci ca o impostoare, imposibil de tânără, imposibil de verde.

Auzi un zgomot în spatele ei şi tresări, căci crezuse că era singură. Dar se linişti văzând că nu era decât Mardian, propriul *tropheus* şi preparator încă din copilărie. Cel mai apropiat prieten pe care-l avea. Era gras, la fel ca atât de mulţi alţi eunuci, mai gras chiar decât Pothinus. *Chlamysul* lui albastru era la fel de voluminos ca pavilionul regal, iar chipul îi era scofâlcit ca o cămaşă aruncată, numai riduri şi creţuri.

— Acel Pothinus, spuse el. Are minte cât un cariu de acoperiş.

— Îmi vor sta împotrivă, Mardian?

— Atâta vreme cât Achillas e de partea voastră, nu pot face nici o mişcare.

Cleopatra medită la aceste cuvinte.

— Desigur, toată Alexandria e împotriva voastră. N-au fost de acord cu politica tatălui vostru faţă de Roma. Nici cu a voastră. Vă găsesc pro-romană.

— Cum am putea fi contra romanilor, fără a avea o armată ca a lor? Nu sunt decât practică.

— De asemenea, Pothinus şi ceilalţi sunt porniţi să-şi căptuşească buzunarele. Fiecare neguţător şi mijlocitor din bazar ar prefera să aibă un ţângău ca Ptolemeu pe tron şi sub deget.

Cleopatra îşi simţi umerii înmuindu-se. Închise ochii.

— N-am nici un sprijin, conduc o naţie de prăvălieri şi sclavi care se răscoală pe străzi dacă soarele intră după un nor, iar romanii ne suflă-n ceafă pândind un prilej să jefuiască Tezaurul. Ce să fac?

De ce o părăsise tatăl ei atât de tânără? Încă doar câţiva ani de regenţă alături de el, şi şi-ar fi putut consolida poziţia pe tron, ar fi ştiut ce avea de făcut. Dar, la urma urmei, ştia că nu era adevărat, căci atâta timp cât avea fraţi nu putea fi în veci considerată regină cu drepturi depline, întotdeauna avea să fie supusă pretenţiilor acestora. Şi întotdeauna avea să existe un Pothinus care să profite de slăbiciunile ei.

2

Templul se afla pe promontoriul din Lochias, dominând largul mării. Era un sanctuar privat, rezervat numai membrilor casei regale, un loc unde putea fi singură cu Isis, Zeiţa Celor Zece Mii de Nume, Pavăză şi Paradis pentru Omenire, Apărătoare a

Femeilor, Cuvânt al lui Dumnezeu, Mare Maică a Întregii Naturi.

Vântul sărat foşnea printre coloane, iar peste dalele de marmură cu miros de mare se prefigura nisipul. Cleopatra căzu în genunchi, aşteptând ca ochii să i se deprindă cu întunecimea sanctuarului. Isis privea peste capul ei, spre ocean, cu penele justiţiei pe cap deasupra discului de argint al lunii şi nodul sacru între sânii goi, un ulcior ce conţinea apele Nilului în mâna stângă, un şarpe încolăcit de-a lungul braţului drept şi un crocodil supus sub piciorul stâng.

De undeva din apropiere îl auzea pe unul dintre preoţi cântându-i zeiţei un imn, cu glas ascuţit.

Depuse ofrandele de fructe şi flori la picioarele statuii cerându-i în tăcere Marii Maici ajutorul.

Când îşi termină adoraţia, se înapoie prin grădinile palatului, care acum străluceau pline de florile albe ale primăverii, şi i se spuse că boul Apis murise.

*

Cleopatra zăcea goală, cu faţa pe o bancă netedă de alabastru, în timp ce Iras, nubianul ei, îi masa cu ulei îmbălsămat spatele şi umerii. Un alt sclav îi freca mâinile cu cremă de migdale, iar un altul îi masa picioarele cu apă de mentă. Charmion îi pieptăna părul lung şi negru cu un pieptene de baga.

Trimisese după Mardian, dar nu se ostenise cu paravanul de cedru decorat în timpul întrevederii. N-o deranjase niciodată ca preparatorul s-o vadă într-o ţinută necuviincioasă. Îi era ca o adevărată mamă. Nimeni n-o cunoştea mai bine şi, în plus, toate simţămintele lui bărbăteşti fuseseră retezate cu briciul pe vremea când avea zece ani.

Obrajii cărnoşi îi tresăltau la fiecare pas, ca faldurile de grăsime de pe trupul unui bou. Adică exact subiectul despre care dorea să discute Cleopatra.

— Maiestate, spuse el, căzând greoi în genunchi până atinse duşumeaua cu fruntea. Aţi auzit fără îndoială vestea. Sacrul bou Apis a murit.

Boul Apis era socotit a fi încarnarea lui Ptah, zeul oraşului Memphis. Dintotdeauna fusese ales pentru semnele sale caracteristice, negru cu un romb alb pe frunte, o semilună pe şoldul stâng şi un semn în formă de scarabeu pe limbă. Era mai

răsfăţat decât oricare alt animal de pe pământ şi, la moarte, era mumificat şi depus într-un mormânt special, alături de înaintaşii lui, ca un faraon. Funeraliile erau urmate de o ceremonie complicată pentru a-i consacra succesorul, care era escortat într-o barjă pe Nil spre noul lui sălaş din Templul lui Ptah.

Moartea boului, atât de curând după cea a tatălui ei, era considerată un semn de rău augur; vestea circula prin toată Alexandria. În piaţă se spunea că era un mesaj de nemulţumire de la zei, că nu se cuvenea ca peste Egipt să domnească o regină fără un rege alături. Fără îndoială, Pothinus contribuise şi el la răspândirea zvonului.

„Am să le arăt că nu sunt o fată fără nimic în cap, care se lasă mânuită de eunuci şi bătăuşi”, îşi spuse ea. „Voi întoarce augurii în folosul meu. Mă voi folosi de acest prilej pentru a-mi cultiva baza unei puteri proprii, departe de Alexandria şi de toţi aceşti greci şi evrei intriganţi.”

— Am hotărât să particip eu însămi la serviciul funerar, spuse ea.

Mardian clipi din ochi, surprins. Pentru prima oară, îşi luase preparatorul pe nepregătite şi se simţi încălzită de satisfacţie.

— La Memphis? întrebă el. Nici un Ptolemeu nu le-a făcut vreodată curte zeilor egipteni.

— Aceasta va fi prima dată, îi răspunse dulce Cleopatra.

— Înţeleg, murmură preparatorul, cu faţa ca o hieroglifă a uimirii.

Cleopatra îşi rezemă bărbia în mâini. „S-ar putea să fiu în stare”, reflectă ea. „Dacă reuşesc să-l învinge cu mintea pe propriul dascăl, poate voi reuşi să învinge şi Consiliul.”

— Porunceşte-i lui *dioiketes* să pregătească barja de stat. Ne vom duce să-i înfăţişăm boului Apis cel din urmă omagiu al nostru şi să-i urăm bun venit următorului.

— Este oare înţelept, Maiestate?

— Cei din Alexandria nu mă iubesc, Mardian. Dar eu nu sunt numai regina acestui oraş. Sunt Stăpâna celor Două Ţări şi am de gând să arăt Consiliului că nu mă voi lăsa asediată în propriul palat. Cum crezi că vor reacţiona preoţii şi ţăranii care trudesc la câmp pe *chora* când îşi vor vedea regina, în întruparea lui Isis, Marea Maică, salutând un seamăn zeu în propriul templu? Atunci nu ne vor iubi?

Zâmbi, închise ochii şi se lăsă în voia lui Iras.

*

Înainte de a pleca, Mardian mai învrednici cu o privire trupul tare şi bronzat de pe masa de alabastru. Un trup atât de micuţ, dar o îndârjire atât de aprigă! Îi era greu să se gândească la ea ca la o femeie, dar nu putea să nege ceea ce vedea cu proprii ochi. „Cu toţii au subestimat-o”, îşi spuse, „mai puţin eu.” Ştiuse încă din copilăria ei că era diferită de ceilalţi fraţi şi surori, iar cu tatăl lor nici nu se compara. Pothinus, Theodotus, nici unul dintre ei nu înţelegea într-adevăr cu cine aveau de-a face. Era încăpăţânată şi plină de voinţă, înzestrată cu o inteligenţă feroce. Nici un alt Ptolemeu nu-şi mai dăduse osteneala să înveţe limba poporului peste care domneau. Limba de la curte era greaca. Din câte ştia Mardian, ea era prima care învăţase graiul oamenilor de rând. Dacă Isis se hotăra să se reîntoarcă în Egipt, Mardian nu se îndoia că ar fi ales-o ca avatar pe micuţa Cleopatra.

*

Se aflau într-un Egipt cu desăvârşire necunoscut grecilor şi evreilor din Alexandria, iar sub cupolele de frunze ale palmierilor se îngrămădeau sate de chirpici, cu măgari trăgând la scârţâitoarele *sakkieh*-uri, roţile de apă. În Alexandria, domneau culoarea albastră a mării şi cea albă a clădirilor, şi trăiau atâtea seminţii diferite încât tot oraşul părea un adevărat bazar; aici, culorile erau cafenii şi verzi, şi toate chipurile asemenea, cu nas coroiat şi piele smeadă ca nuca. Părăsiseră capitala în toiul unei ploi torenţiale; aici, Nilul era liniştit şi albastru, cerul senin şi văzduhul nesfârşit de cald.

Era doar pentru a doua oară când Cleopatra părăsea oraşul pentru a veni pe chora. Cea dintâi fusese ocazia încoronării ei, cu doar câteva luni în urmă, ca regentă alături de tatăl său. Fiecare rege, de la primul Ptolemeu încoace, pe vremea lui Alexandru, hotărâse să fie încoronat mai întâi la Alexandria şi apoi, a doua oară, la Memphis, unde avuseseră loc încoronările străvechilor faraoni.

În ziua aceea, la Memphis, un preot cu ţeasta rasă îi înmânase cârja regală, sceptrul şi îmblăciul, şi o încoronase cu coroana

dublă faraonică, diadema în formă de cobră a Egiptului de Jos şi mitra cu înfăţişare de vultur alb şi formă bulbucată a Egiptului de Sus.

„Viaţa este un spectacol de bâlci”, îi spusese odată tatăl ei. „Pe oameni nu-i interesează nimic despre tine, fata cu păr negru strălucitor, nas egiptean prelung şi piele măslinie macedoneană, despre frica ta de şerpi şi de întuneric, sau despre cât de mult îţi plac măslinele; îi interesează să aibă o regină şi o zeiţă, fără nici unul dintre cusururile cu care i-a înzestrat pe ei natura. Ca să te iubească, trebuie să le fii inaccesibilă.”

Prin urmare, acum stătea culcată pe o canapea, pe puntea din lemn de cedru a barjei regale, la umbra unui baldachin de mătase pură cu franjuri aurii, înconjurată de sclave nubiene ce mânuiau evantaie cu cozi lungi, bătute în nestemate. Părul ei lung şi negru cădea în jurul umerilor sub forma unor şuviţe inelate ce se îngustau spre vârfuri, iar pe cap purta o panglică aurie cu cele două pene ale justiţiei. Deasupra frunţii avea un disc rotund care strălucea ca o oglindă, faţa argintie a lunii. Cămaşa albă imaculată, de in, era legată la mijloc cu nodul sacru, iar sânii goi îi erau vopsiţi în albastru. Un şarpe de aur stătea încolăcit pe carnea braţului ei drept.

Vâslele cu capete argintii scânteiau, în timp ce se ridicau şi se afundau în apă. La fiecare milă parcursă, copii de-o şchioapă ieşeau în fugă din casele de chirpici, iar agricultorii cu pielea arsă de soare şi legături albe pe şale alergau spre maluri pentru a holba ochii la întoarcerea reginei-zeiţe.

— Este într-adevăr regina noastră, aici, în *chora?* Cu-adevărat e Isis a noastră?

Cleopatra se mişca în căldura înăbuşitoare de sub baldachin, ridicând alene o mână spre chipurile care căscau ochii bulucindu-se pe mal. Până şi slaba mişcare a bărcii pe apă îi stârnea greţuri, iar rochia de in era incomod de grea.

Dar acea piesă de teatru era vitală pentru destinul ei, ştia, iar incertitudinile care o hărţuiseră după ce-i murise tatăl păreau să rămână în urmă, cu cât înaintau mai mult în lungul Nilului. Simţea o înviorare puternică faţă de sine însăşi, o mare credinţă în propriul destin. „Pot face asta”, îşi spuse ea. „Pot învinge în palatul cu şerpi al tatălui meu.”

*

Era purtată pe o lectică, pe lângă iazul sacru, pe o alee pavată, mărginită cu sfincşi, spre Templul lui Apis. Auzise muzica funebră din templu, simţise mirosul dulceag-acrişor al tămâiei plutind prin aerul încins şi încremenit. Preoţii şiroiau afară din templu s-o salute, cu capetele tunse chilug, îmbrăcaţi în culoarea albastră de doliu.

Primul care îi ură bun venit fu Pshereniptah, Mare Preot de Memphis.

— Temută Regină, murmură el, mare cinste ne faceţi.

— Dimpotrivă, mă aflu aici pentru a-l cinsti pe Ptah, răspunse ea şi văzu, din expresia preotului, că-şi alesese bine cuvintele.

Ştia că marele complex de la Saqqara era unul dintre cele mai venerate locuri din tot Egiptul. Trecură prin dreptul marii piramide în trepte a lui Zoser, cu zidul ei masiv de var, unde mastabele preoţilor şi vizirilor morţi de mult se unduiau în arşiţa cruntă a deşertului. Participă la ritualurile funerare ale boului mort, în templu, apoi îl urmă în procesiune spre marile catacombe din apropiere.

La intrare, trecură pe lângă un semicerc cu statui ale poeţilor şi filosofilor greci, cu Homer în centru, Pindar cântând din liră, Platon discutând despre nemurirea sufletului. Opera tatălui ei, îşi aminti Cleopatra. Le dăruise cu mărinimie bani preoţilor pentru a-şi restaura templele şi sfintele lăcaşuri. El era cel care o învăţase că nu trebuia să fie numai prinţesă greacă, dar şi faraoană egipteană.

Coborâră pe o rampă spre măruntaiele deşertului, întunecate şi sufocant de încinse. Preoţii îşi cântau jelaniile, fumul torţelor îi ardea plămânii, dar Cleopatra urma procesiunea în lungul galeriei subpământene, pe lângă enormele sarcofage negre, acoperite cu hieroglife, unde odihneau rămăşiţele pământeşti ale altor boi Apis din ultima mie de ani.

Aici jos, aerul era rarefiat şi viciat de vremuri şi praf; mirosea a căldură şi a descompunere. Un scorpion o zbughi peste nisip, săgetând în umbră, la adăpost de lumina făcliilor.

În sfârşit, boul mumificat fu purtat pe un catafalc de-a lungul coridorului îngust, de o falangă de sclavi asudaţi. Aceştia gâfâiau sub povară, mormăielile lor de efort fiind înecate în imnurile funebre ale preoţilor.

Boul mort era enorm, înfăşurat strâns în bandaje albe, astfel

încât nu-i ieşeau afară decât coarnele, alături de imensele ulcele în care i se aflau viscerele şi alte organe interne. Litiera cu boul fu coborâtă pe o platformă de alabastru, în interiorul unui sarcofag încăpător de granit trandafiriu, iar marele capac de piatră fu coborât la locul lui.

Sacrul Apis se odihnea în sfârşit, gata pentru următoarea reîncarnare.

În noaptea aceea, la praznicul ţinut în templu pentru a comemora răposarea lui Apis, Pshereniptah se aplecă spre ea şi-i şopti:

— Prezenţa voastră aici niciodată nu va fi uitată. Pentru preoţii şi poporenii noştri, nu mai sunteţi doar Cleopatra. Sunteţi însăşi Isis.

3

A fi regină, învăţă ea cu repeziciune, însemna a deveni căpetenie peste corvezi. Fiecare zi era câte o înşiruire nesfârşită de întruniri ale Consiliului; arta guvernării presupunea stăpânirea zilnică a amănuntelor, luarea nenumăratelor hotărâri cu privire la dragarea canalelor de irigaţii, administrarea cum se cuvine a taxelor pe importuri, numirea funcţionarilor mărunţi.

Avându-l în fiecare dimineaţă lângă ea pe primul ministru, *dioiketes*-ul, Cleopatra primea în audienţă sau trimitea directive la *strategioi,* funcţionarii ce răspundeau de fiecare normă sau district. Dar, în calitatea ei de faraon, trebuia să le fie accesibilă şi oamenilor de rând, aşa că după aceea ţinea curte în marea Sală de Audienţe, primind în propriile mâini cereri şi petiţii şi împărţind dreptatea în persoană. Şi, desigur, ştia că nu trebuia să uite niciodată să-l întrebe pe şeful preoţilor cum o mai ducea cu sănătatea noul bou divin, Apis.

Moştenise mult mai multe probleme decât îşi dăduse seama.

Ţara era paralizată de imensa ei birocraţie, naţionalismul făcea prăpăd prin *chora,* mulţi felahi fugiseră de pe pământurile lor nedorind sau neputând să plătească birurile mărite impuse de tatăl ei — iar începuturile unei noi perioade de foamete duseseră chiar şi la răscoale, în Egiptul de Sus. De această problemă din urmă, Cleopatra se ocupă numaidecât; gloatele flămânde dărâmau de pe tron mai mulţi principi decât oştirile cotropitoare.

Aşa că, spre uluirea lui Pothinus şi a celorlalţi din administraţie, anunţă că avea să devalorizeze moneda cu o treime, înmulţind astfel exporturile şi făcând ca Tezaurul să aibă la dispoziţie mai mulţi bani ca să cumpere grâne din străinătate, în vreme ce instituia şi un program de raţionalizări stricte în toată ţara.

Pentru moment, pericolul înfometării maselor fusese înlăturat.

Între timp, cu toţii aşteptau din Grecia veşti despre deznodământul conflictului dintre Caesar şi Pompei. Toţi erau convinşi că Pompei avea să-l învingă pe generalul parvenit, în pofida şirului de victorii militare ale lui Caesar din Galia. Din partea ei, Cleopatra nu se îndoia că hotărârea sa de a-i trimite lui Pompei soldaţi şi provizii avea să fie răsplătită. Asta avea să-l înveţe pe Pothinus vreo două-trei lecţii de diplomaţie.

Sentimentele de spaimă i se risipiseră. Nu se mai simţea ca o impostoare aşezată pe tronul lui Alexandru. „M-am subestimat”, îşi spunea ea.

Dar, nu peste mult, cei doi trimişi romani fură omorâţi de nişte legionari beţi într-o tabără din afara oraşului, iar încrederea nou-găsită i se risipi precum ceţurile peste Lacul Mareotis în soarele dimineţii.

*

Toată Alexandria sărbătorea. „S-ar putea crede că tocmai am învins legiunea de şoc a lui Marte şi am devastat Forumul”, reflectă Cleopatra, şi nici măcar nu-i uciseseră nişte egipteni.

Cei doi erau fii ai guvernatorului roman din Siria, Marcus Bibulus. Fuseseră omorâţi de legionarii detaşaţi în afara oraşului, pe care îi împrumutase Pompei tatălui ei cu opt ani în urmă, pentru a-l proteja de răzmeriţe. Mă rog, îşi spuse Cleopatra, nu erau tocmai romani. În cea mai mare parte soldaţii erau germani şi gali cu răsuflare puturoasă şi bărbi lăţoase, care beau peste măsură şi prădau bazarurile din oraş ori de câte ori le venea cheful. Mulţi dintre ei îşi găsiseră neveste deopotrivă de urâte în Rhakotis, iar unii chiar odrăsliseră cohorte întregi de plozi.

Guvernatorul Siriei dorea acum ca această adunătură zdrenţăroasă şi neorânduită să fie adusă înapoi, pentru a-l ajuta să lupte cu parţii, dar se părea că legionarii se cam îndrăgostiseră de viaţa din Alexandria şi nu-i prea încânta gândul de a deveni din nou soldaţi. La auzul veştii din Siria, câţiva se

îmbătaseră şi, în felul lor provincial şi bătut în cap, hotărâseră că soluţia tuturor problemelor era să-i ucidă pe soli — în acest caz, fiii lui Marcus Bibulus.

„Iar acum, datoria de a rezolva această problemă îmi revine mie."

Ca de obicei, curtea era plină de greci în *chiton*-uri purpurii, persani în tunici şi pantaloni, iudei în robe lungi albe, egipteni în *kalasiri*-uri tradiţionale. Era prezent primul ministru, însoţit de *oeconomii* lui, cu robele şi cununiţele lor, ofiţerii din Garda Regală, uşor de recunoscut după pălăriile lor de fetru cu boruri late, mantiile mici şi lunguieţe şi ghetele cu carâmbi înalţi şi şireturi, după moda domnilor de la ţară din Macedonia. Vânătorul Şef, Felcerul Şef şi Paharnicul Şef străluceau de diademe şi broşe din aur.

Cleopatra era îmbrăcată în robele de stat oficiale, cu pieptar de aur şi fildeş, lapis lazuli şi carneol, o cingătoare lată de aur masiv, şi braţele şi gleznele împodobite cu brăţări de aur şi lapis. Ţinea cârja şi îmblăciul Marii Case a Egiptului; pe cap avea mitra cu vultur, *uraeus*-ul de aur ale celor Două Ţări.

Charmion petrecuse ceasuri îndelungate aplicându-i cosmeticalele, cu o atenţie deosebită la ochii, accentuaţi cu cărbune negru şi malachit verde. Gura îi fusese înroşită cu o alifie specială făcută din slănină de berbec în amestec cu ocru roşu, iar părul lucea sub un unguent din ulei şi suc de ienupăr. Părul, împletit, fusese decorat cu podoabe de aur. Pe tron nu mai stătea o fată de optsprezece ani, ci o zeiţă.

Un scrib egiptean cu fustanelă stătea aşezat la picioarele ei, lângă un cărturar din Museion în robă grecească, gata să consemneze procedurile, în egipteană şi greacă.

La apariţia ei, în Marea Sală a Coloanelor se lăsase o tăcere de moarte. Acum, Cleopatra grăi:

— Ar dori cineva să-mi explice ce s-a întâmplat ieri în oraş?

Tăcerea deveni fremătătoare. Cel ce o risipi în sfârşit fu Pothinus, cu aceeaşi expresie impertinentă în ochi:

— Maiestate, soldaţii romani au primit de la doi trimişi ordin să-i însoţească în Siria, pentru a-l ajuta pe guvernatorul de-acolo în războaiele lui mărunte. Au refuzat să plece.

— Aşa că au omorât doi oameni fără apărare?

— Erau romani! aproape că scuipă cuvintele Pothinus.

— Aceste trupe s-au aşezat de mult aici, interveni Theodotus,

pe un ton mai liniştitor. Sunt barbari simpli, din Galia sau Germania, şi şi-au luat neveste şi ţiitoare de la noi. Mulţi au familii întemeiate cu femei de baştină. Nu le este dragă Roma.

— Totuşi, sunt soldaţi romani.

Pothinus păru să se lumineze la chip de plăcere. Poate că tocmai el ticluise criza, îşi spuse Cleopatra. Purta pecetea lui: o punea să aleagă între a se împotrivi romanilor şi a zădărî scârba alor ei. Tipic pentru el.

— Ei bine, Maiestate, ce-i făcut e bun făcut, spuse el.

Cleopatra privi în jurul curţii, după al treilea membru al Consiliului, căpitanul Gărzii. Achillas avea cel mai înalt rang la curte, Rubedenie.

— Frate, spuse ea, nu ne-ai prezentat opinia ta.

— Temută Maiestate, după cum spune şi Pothinus, nu sunt decât nişte romani.

„Dar ia mai pupă-l în dosul lui gras şi termină odată!” răspunse în sinea ei Cleopatra, iritată. „Ce, o fi stăpân peste voi toţi?”

În sfârşit, se întoarse spre primul ministru, care stătea în picioare lângă tron — un anumit Protarchus, care-l înlocuise pe Hephaestion după ce acesta îşi încheiase stagiul de un an în funcţie.

— Tu ce crezi despre toată această situaţie? îl întrebă.

— Maiestate, sunt romani, cum spune şi căpitanul Gărzii. Şi au încălcat legea romană. Prin urmare, sunt de părere că ar trebui să răspundă în faţa Romei de faptele lor.

Cleopatra se întoarse din nou spre curte.

— Şi noi suntem de aceeaşi părere. Prin urmare, poruncim ca ucigaşii să fie găsiţi şi predaţi, în lanţuri, guvernatorului din Siria, pentru judecată.

Achillas făcu un pas înainte.

— Maiestate! Să fie drept oare? Se cuvine să ne căciulim în faţa romanilor? E totuna cu a ne trânti la picioarele lor, lăsându-i să mărşăluiască în Alexandria!

— Ei bine, dacă ar dori s-o facă, tu şi toată armata ta nu i-aţi putea opri!

Acesta era adevărul şi îl reduse imediat la tăcere. Achillas o privi lung, alb la faţă. „Cred că tocmai mi l-am pierdut pe ultimul dintre aliaţii de la palat”, cugetă Cleopatra, copleşită de propria impetuozitate.

— Maiestate, ne veţi umili în faţa romanilor? o întrebă Pothinus mai blând.

— Dacă nişte soldaţi egipteni i-ar ucide pe fiii tăi la Roma, nu te-ai aştepta să-ţi fie predaţi ca să faci dreptate? Deşi, dacă stau să mă gândesc, recunosc că aşa ceva e cam improbabil…

Împunsătura îşi atinse ţinta, iar obrajii lui Pothinus se împurpurară. Stărui, însă:

— Oamenii vor întreba dacă suntem conduşi de la Alexandria sau de la Roma.

— Nu avem nici o autoritate peste întrebările oamenilor, ci numai peste faptele lor, Frate. Găseşte-i pe cei care i-au omorât pe trimişi. Adu-i aici.

Un moment, Pothinus îndrăzni să se uite prin sală, spre Ptolemeu. Băiatul stătea îmbufnat, cu privirea în pământ. „Nu mai durează mult”, îşi spuse ea. „Cred că destul de curând se va hotărî să mă provoace. Dar nu astăzi.”

Reveni cu privirea spre Pothinus.

— Fă cum am poruncit, spuse ea.

4

Egiptul era cunoscut de locuitorii lui ca Tărâmul Negru, datorită panglicii de pământ negricios şi mănos rămas în urma Nilului după revărsările anuale. Pe aceste sedimente se bizuiau în fiecare an oamenii din *chora,* pentru a-şi hrăni culturile.

De-a lungul ţărmurilor Nilului se înşirau clădirile din cărămizi de chirpici, cu acoperiş boltit, numite nilometre, care erau construite deasupra unor încăperi subterane anume făcute spre a măsura cota fiecărei inundaţii. Pe pereţi erau scrijelite semne după care să se socotească nivelul apelor fluviului. Dacă acestea, se ridicau prea mult, zăgazurile erau măturate din drum, inundând şi prăpădind plantaţiile. Dar, dacă fluviul nu creştea îndeajuns, tarlalele nu mai erau udate, iar pământul se subţia prea mult pentru recolta din anul viitor. Peste un an, urma să fie foamete.

Moartea, din câte se spunea, putea fi măsurată în coţi pe pereţii unui nilometru.

Pentru al doilea an la rând, Nilul crescu până sub Coţii Morţii, iar de astă dată Cleopatra nu mai putu să împiedice nenorocirea

care se apropia. În *chora* mureau mai întâi copiii, apoi bolnavii. În Alexandria aveau loc revolte, iar de pe Nilul de Sus veneau veşti despre răscoale. Mii de felahi îşi părăseau satele. Climatul ideal pentru trădare.

*

Mardian intră în toiul nopţii, cu sufletul la gură, după ce-şi târşâise grăbit papucii pe coridoarele cu ecouri ale palatului din Lochias. Cămaşa lungă îi fâlfâia în jurul gleznelor.

Cleopatra încă nu se retrăsese la culcare. Stătea aşezată la masa de lucru, comoara ei cea mai de preţ. Era lucrată dintr-o, lespede masivă de lapis lazuli, sprijinită în fiecare colţ pe câte un sfinx din bazalt cu intarsii de aur şi coral. Se spunea că, odinioară, îi aparţinuse lui Alexandru însuşi.

Lucra cu o tăbliţă de ceară şi un stylus, având câteva suluri desfăcute pe bancheta de culoare albastră pal. O briză răcoroasă dinspre mare, parfumată cu iasomie din grădină, făcea să se unduiască perdelele din apartament, iar lămpile de pe stativul de alamă pâlpâiau.

Revăzuse iar şi iar cifrele primite de la *strategioi.* Rezervele de grâne din magaziile portului se împuţinaseră îngrijorător. În cei mai mulţi ani, fuseseră îndestulătoare pentru a hrăni nu numai Egiptul, ci şi jumătate din Mediterana. În anul acesta, mii din oamenii ei aveau să moară de foame, oricât de mult ar fi privit ea numerele din registre şi rapoartele pe care le avea în faţa ei.

Mardian nu aşteptă permisiunea să vorbească.

— Majestate, gâfâi el, sunteţi în pericol.

Cleopatra puse jos stylusul şi îl privi lung. O clipă doar îi văzu chipul, şi îi fu îndeajuns să ştie. În sfârşit, se întâmplase. Auzi glasul tatălui ei, auzi din nou colcăiala reptilelor din hruba de demult, sub palat.

Fiecare palat e plin cu şerpi, de două ori mai ucigători decât aceştia.

— Pothinus?

Mardian dădu din cap.

— Achillas s-a lăsat convins să-l susţină.

Cleopatra sări în picioare, speriată, apoi se îndreptă repede spre uşă. Cei doi străjeri macedoneni care stăteau de pază în fiecare noapte la intrarea apartamentului ei nu mai erau.

Coridoarele goale păreau s-o batjocorească.

— Nu ne-a mai rămas nici un prieten în Alexandria, Maiestate. Numai eu şi Olympos, medicul vostru. Şi mă tem că nici unul dintre noi nu ştie de care capăt se ţine o spadă.

Ea şi Mardian se pregătiseră luni de zile, în secret, pentru acest moment, de când îi trimisese în lanţuri pe cei doi romani, spre Siria. În mândria şi aroganţa ei, Cleopatra crezuse că-i putea întrece pe Pothinus şi cârdaşii lui. Acum ştia ce nesocotită fusese.

Din nou auzi glasul tatălui ei: *Te-am prevenit.*

Mardian strecurase bani şi giuvaeruri în jos pe Nil, spre Teba şi Philae, în Egiptul de Sus. Preoţii o ajutaseră; măcar nu era tot Egiptul împotriva ei. Vizita la Hermonthis şi veneraţia faţă de boul sacru îi salvau acum viaţa.

Îşi reaminti că n-avea să fie pentru prima oară când un Ptolemeu trebuia să lupte pentru tron. Tatăl ei stătuse un timp în surghiun, cu Pompei, care-l ajutase să-şi recâştige tronul. Totuşi, acest gând îi dăruia o mângâiere rece.

Îşi înfruntă pe dată imboldul de a se trânti pe divan, izbucnind în plâns. Crizele sunt pentru copii, îşi spuse ea. Şi totuşi, iat-o din nou la fel ca pe vremea când o părăsise tatăl ei, o fată speriată în vârstă de numai optsprezece ani. Dintr-o dată, noaptea devenise rece ca un mormânt, iar Cleopatra nu voia decât să se ascundă într-un colţ şi să-şi acopere faţa, ca un copil.

— Trebuie să plecăm în noaptea asta, chiar acum! şopti Mardian, cu glasul ascuţit de nervozitate. Călăii voştri ar putea fi pe drum încoace, pe coridoare.

Cleopatra se întoarse dinspre fereastră, căutând cu disperare înlăuntrul ei puterea şi hotărârea de care avea nevoie în acele momente, ca un jucător care şi-a pierdut toţi banii şi bâjbâie prin adâncul pungii după vreun ultim galben cu care ar putea să mai continue jocul.

— Barca e gata, vă aşteaptă la debarcader, continuă Mardian.

Nu mai avea încredere în propria voce. Dădu din cap în tăcere şi trecu grăbită pe lângă el, cu gâtlejul atât de strâns încât abia dacă mai putea să respire, de parcă ar fi avut pieptul strivit într-un cerc de fier. Viitorul era la fel de negru şi neîndurător ca oceanul de sub trepte. N-avea timp să se gândească la asta acum. Trebuia să rămână în viaţă. Să fie mereu cu un pas înaintea viperelor veninoase.

*

O barcă mică aştepta la baza treptelor palatului; Charmion şi Iras se îmbarcară în urma ei. Mardian chemase sclavi, iar cuferele cu haine şi bijuterii fuseseră încărcate la bord. Preparatorul se urcă ultimul în mica ambarcaţiune.

Porniră să lunece în tăcere prin Heptastadion, spre Portul Bunei Reîntoarceri, apoi pe canal, pe sub adormitul Rhakotis, până pe Lacul Mareotis. Acolo, se transbordară în barcazul care avea să-i ducă în susul Nilului, la Teba, unde-i aştepta siguranţa.

Ultima dată când vizitase *chora,* fusese ca zeiţă, într-o barjă regală, umbrită de baldachine din mătase şi aerisită cu evantaie din pene de păun. Acum, avea să se înapoieze ca o fată înfricoşată, cu duhoarea apei din cală în nări, un văl acoperindu-i faţa, ghemuită sub punte ca o răufăcătoare.

5

Luna romană a lui Septembris,
Cu patruzeci şi opt de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Caesar privea galera apropiindu-se de nava lui contraamiral. De la bordul ei fu ajutat să treacă pe puntea navei lui un butoi de carne de porc umflat, înveşmântat în mătăsuri. Era boit şi parfumat în stilul unei boarfe de Damasc, iar acum aştepta să fie învrednicit cu bunăvoinţa lui, hlizindu-se ca un sclav în aşteptarea unei laude. Doi servi nubieni stăteau în spatele lui, aproape goi, cu pielea neagră lucind de sudoare.

Numele emisarului părea a fi Theodotus.

Ţărmul primejdios arăta ca o linie pictată de o fată nevricoasă pe marginea neagră a mării, din trăsături inegale de cărbune. Valurile clipoceau lângă corabie, iar briza puternică făcea să fluture flăcările torţelor. Soldaţii adunaţi pe punte erau neliniştiţi, atenţi la trădări, cu chipurile umbrite de căşti. Pe catarge, pânzele fâlfâiau cu plesnete.

— Salutări, nobile Iulius Caesar, spuse solul, cu un glas ascuţit care pe general îl zgâria pe nervi. Din partea Consiliului de

Regenţă, îţi urez bun venit în Egipt ca oaspete ale marelui Ptolemeu al Treisprezecelea, Regele Egiptului, Stăpânul celor Două Ţări.

Caesar rămase cu mâna pe garda spadei, fără să spună ceva.

Ochii i se îndreptară spre coşul de răchită pe care îl ţinea în braţe unul dintre nubieni.

— Îţi aducem un dar, nobile General.

Caesar dădu din cap a consimţământ. Unul dintre nubieni puse coşul pe punte şi scoase din el un obiect învelit în cârpă. Pânza era albă, dar avea o pată maronie.

Celălalt nubian întinse alături un covoraş. Apoi, cei doi puseră deasupra obiectul şi începură să-l dezvelească. Sub prima bucată de pânză mai era una, şi ea pătată. O dădură la o parte, pentru a dezvălui un cap de om.

Capul fusese despărţit de trup cu câtva timp în urmă şi nu mai putea fi recunoscut. Pielea se înnegrise şi puţea ca un poloboc cu sepii la soare. Acea ofrandă îi era dăruită pe o tavă de argint. Theodotus, ţinându-şi la nas o batistă parfumată, se apropie şi întinse un inel cu pecete. Caesar îl recunoscu. Era al lui Pompei.

— Ce-ai făcut, fătălău umflat? mârâi Caesar.

Theodotus se retrase cu un pas, ca şi cum ar fi fost lovit.

— I-a jignit pe toţi iubitorii de pace! chiţăi el. Sora regelui nostru pornise ea însăşi împotriva ta, îi trimisese corăbii şi soldaţi. Pentru tine am făcut-o.

— Pentru mine?

— Morţii nu muşcă, adăugă Theodotus.

Va să zică, aşa. Crezuseră că avea să se bucure. Grăsanul ăla se aştepta la laude şi răsplăţi pentru că ucisese şi măcelărise un compatriot roman. Caesar făcu un pas înainte şi-l înhăţă de grumaz. Numai intervenţia propriilor oameni îl împiedică să-l sugrume pe loc.

6

Muntele Kasios, la est de Pelusium

Un vânt fierbinte sufla peste deşert. Două luni aşteptaseră lângă puţuri, cu armata răspândită în corturile zdrenţuite, sub palmieri. Dacă se putea numi armată; o mână de felahi egipteni

credincioşi dar neinstruiţi, recrutaţi din Egiptul Mijlociu şi de Sus, la care se mai adăugau câteva sute de mercenari nabateeni, înrolaţi în armata ei la Ashkelon.

Între timp, Achillas stătea baricadat în fortăreaţa lui de la Pelusium, blocând drumul spre capitală, cu propria oştire de hoţomani jerpeliţi şi paznici de lupanar, plus câţiva veterani legionari, galii şi germanii care refuzaseră să plece în Siria.

Toate lucrurile de care se temuse Cleopatra pentru Egipt ajunseseră să se petreacă în anul de când lipsea din Alexandria. Generalul roman, Iulius Caesar, era acum învestit în palatul ei de pe promontoriul Lochias. Împotriva tuturor sorţilor, îl învinsese pe marele Magnus Pompei la Pharsala, în Grecia, şi îl urmărise tocmai până în Egipt. Consiliul de Regenţă crezuse că avea să-l înduplece, oferindu-i capul lui Pompei.

Se părea că vicleşugul nu reuşise.

Un episod ruşinos, după opinia ei de femeie tânără. Tatăl său îi datorase lui Pompei tronul. Dacă acel roman mândru se aşteptase la loialitate sau la recunoştinţă din partea urmaşilor lui Ptolemeu, îşi greşise amarnic socotelile. În schimb, Pothinus se hotărâse să-l joace pe roman pe degete, întinzându-i o cursă. Când Pompei debarcase, Achillas îl înjunghiase, apoi îi retezase capul. Trupul i-l lăsaseră să putrezească pe plajă.

Caesar îşi arătase gratitudinea pentru perfidia lor instalându-se în palatul regal, unde-i ţinea pe Pothinus şi Ptolemeu aproape ostatici. Nu se comporta ca un ambasador străin, ci ca un cuceritor al oraşului. Îl alungase pe Theodotus pentru rolul jucat în uciderea lui Pompei, iar acum îşi afirma dreptul de a arbitra războiul dintre Cleopatra şi membrii rămaşi ai Consiliului de Regenţă.

Mulţimea se purtase previzibil; aveau loc revolte pe străzi, iar unii dintre soldaţii lui Caesar fuseseră omorâţi. Caesar însuşi era acum asediat în palatul pe care-l asalta populaţia şi soldaţii lui Achillas.

De luni de zile o ţinea tot aşa, iar Cleopatra îşi spunea că avea să moară în pustietatea aceea albă şi stearpă. Şi, tocmai atunci, din deşert apăru călare libertul lui Caesar.

*

— Mă numesc Rufus Cornelius, se prezentă omul. Aduc un

mesaj de la Imperatorul Iulius Caesar.

Caesar. Cleopatra avu senzaţia că inima îi sărea în gât.

Rufus Cornelius îşi scosese casca romană, cu panaşul ei decorativ, ţinându-şi-o sub braţul stâng. Arăta strălucitor, cu mantia roşie şi pieptarul emailat. Inspira acel aer de încredere în sine al tuturor romanilor — nu aroganţa mucoasă a unora dintre proprii miniştri greci, ci deplina siguranţă care însoţea apartenenţa de cea mai temută armată a lumii.

Cleopatra îşi simţi gâtul contractându-se. „În ce hal arăt, o regină tâlhăroaică, abia o fată, cu o armată de zdrenţăroşi. Ce-o fi crezând despre mine acest roman? Îmi împart pavilionul de mătase cu şerpii şi şopârlele, mirosul dulce al lemnului de santal abia ascunzând duhoarea cămilelor, şi totul plin de nisip? Mă-ntreb cum l-aş putea impresiona.”

— Ce are să-i spună stăpânul tău Reginei Cleopatra? îl întrebă ea.

Rufus Cornelius făcu o plecăciune.

— Este foarte întristat de situaţia pe care a găsit-o aici în Egipt, Maiestatea Voastră. Roma s-a bucurat de relaţii prieteneşti cu tatăl vostru şi cu Egiptul şi îl îngrijorează cât se poate de mult să găsească naţiunea sfâşiată de război.

— Acest război nu este fapta mea. Am fost detronată nelegiuit de Consiliul de Regenţă.

— După cum ştiţi, tatăl vostru a întocmit un testament care a fost sancţionat la Roma, declarând că Maiestatea Voastră şi fratele vostru urma să domniţi împreună.

„Dacă există un asemenea testament”, îşi spuse Cleopatra, „acum aud prima oară de el. Dar cred că tatăl meu ar fi fost în stare să semneze orice, ca să mai stoarcă bani de la romani pentru a-şi căpăta tronul înapoi.”

— Imperatorul Caesar este nemulţumit să vă găsească fratele în contravenienţă faţă de testamentul tatălui său şi şi-a asumat căderea de a hotărî în această privinţă.

„Va să zică”, reflectă ea, „acum acest Caesar nu mai e numai rege, ci şi făuritor de regi. Înfumurarea acestor romani nu mai cunoaşte margini. Şi totuşi, această aroganţă nu este întru totul deplasată, căci eu sunt o regină fără ţară şi, cu toate că încă nu e decât un magistrat, este un magistrat roman, iar armatele lui ne ţin sub picior pe toţi.”

— Dorinţa lui Caesar este să veniţi la Alexandria, ca că poată

negocia o soluţie pentru problemele Egiptului.

— Dacă aş putea veni la Alexandria, n-aş mai avea nevoie de Caesar.

La auzul acestor cuvinte, romanul avu temeritatea să zâmbească.

— Oferta rămâne în picioare.

— Iar eu îi mulţumesc pentru ea. Spune-i că am să chibzuiesc.

7

Rămase aşezată pe tron, cu spatele drept şi privirea în gol, mult timp după plecarea lui Rufus Cornelius. „Am dat un spectacol reuşit”, îşi spuse. „Toată viaţa mea e un teatru. Dacă s-ar şti cât de slabă şi speriată mă simt de fapt, nu mi-ar mai rămâne nici un prieten în întreaga lume.”

Mardian o privea, cu chipul lui păstos şi spân lipsit de orice expresie, dar în ochi i se citea cu totul altceva. „Pesemne se teme la fel de tare ca mine”, medită Cleopatra. „Dacă învinge, viitorul lui e asigurat. Dacă pierd, moare şi el.”

— Ce părere ai de asta, Mardian? îl întrebă, în cele din urmă.

— Încrede-te într-un roman, şi vei merita orice nenorocire iese din asta. Lepădăturile astea ar necinsti propriile bunici, dacă ar avea de câştigat.

— Şi totuşi, am de ales?

— Nu. E cu neputinţă să ajungem la Alexandria.

— Poate că tocmai ăsta e rostul chemării. O fi o încercare.

— O încercare nesocotită.

— Aici nu câştig nimic. Nu putem organiza un asediu al Pelusiumului. Achillas e mulţumit să ne lase cu tabăra în acest loc până mi se termină toţi banii, sau mercenarii noştri arabi îşi pierd tot cheful şi se duc acasă.

— Dar, dacă ar fi o cale de a vă duce în oraş, n-aţi deveni decât prizoniera lui Caesar.

Cleopatra închise ochii. „Nu pot sta la nesfârşit aici, în deşert, zile de-a rândul. Mai degrabă aş muri. Un an în deşertul ăsta, şi mă simt ca o bătrână uscată. Trebuie să fac ceva.”

Numai de l-ar fi cunoscut pe-acel Caesar, dacă ar fi ştiut cum era.

— Ce ştii despre el, Mardian?

Eunucul îşi umflă obrajii. Era un semn că nu-l vedea cu ochi buni pe omul într-ale cărui mâini se afla destinul lor.

— E un mare militar. L-a biruit pe Pompei la Pharsalis, iar ticălosul ăia iute la mânie era socotit cel mai bun general al Romei. E însurat cu o femeie numită Calpurnia — o căsătorie politică, desigur. E un muieratic renumit. Se spune că s-a culcat cu nevestele tuturor prietenilor, iar în Roma nu are loc nici un divorţ fără să se pomenească şi numele lui Caesar.

Cleopatra simţi un fior de teamă. O fi pretins ea tronul Egiptului, dar cu un asemenea om nu se putea lua la întrecere. Cu siguranţă, nu era războinică, şi încă mai era fecioară. Gândul de a avea de-a face cu acel Caesar, faţă în faţă, o intimida — cel puţin.

Mardian o observa. Gândurile i se citeau limpede pe chip. Şi el cugeta la acelaşi lucru.

— Este foarte chipeş?

Preparatorul şovăi, căci întrebarea îi trezise bănuielile.

— Nu îndeosebi. Spionii mei spun că are o problemă cu chelia, care-l face să fie peste poate de sensibil.

— Va trebui să găsim o cale de a-l impresiona.

— S-ar părea că foarte puţine îl impresionează pe Caesar.

— O, trebuie să fie ceva…

„Eu, poate.”

Era o idee neruşinată. Dar, ca s-o pună la încercare, trebuia mai întâi să izbutească intrarea în Alexandria. Cel mai bine ar fi fost printr-un vicleşug, căci nici chiar Caesar nu putea garanta libera trecere prin liniile de luptă. Şi el era prizonier în egală măsură cu Ptolemeu şi Pothinus. Cleopatra se îndoia că până şi Rufus Cornelius şi escorta lui mai reuşeau de-acum să intre înapoi în oraş.

Dar trebuia s-o facă. N-avea de gând să mai stea nici o zi în cortul acela puturos.

— Caesar îl preferă pe Ptolemeu împotriva mea, Mardian?

— Dacă e roman, preferă pe oricine îi slujeşte mai bine interesele de moment.

— Atunci de ce l-ar îndrăgi pe fratele meu mai mic, când primul lui ministru şi generalul i-au declarat amândoi război şi vor să-l alunge din Alexandria?

— I-aţi invita pe romani să stea la Alexandria, în locul fratelui vostru? E ca şi cum ai invita un crocodil în casă, dacă-ţi promite

că va mânca numai grâu.

— În acest moment, Mardian, sunt regină peste nimic. Înainte de a putea reorândui soarta ţării, şi pe-a mea, trebuie să am puterea de a o face. Trebuie să fiu din nou Regina Egiptului.

Mardian tăcu. De afară se auzeau cămilele tuşind, iar vântul fierbinte din deşert biciuia mătasea cortului.

— Aveţi dreptate, desigur, spuse el în cele din urmă. Dar este un joc de noroc. Mă tem pentru Maiestatea Voastră.

— Această invitaţie nu este mai mult decât o provocare.

— Sau o cursă, replică Mardian. Chiar dacă Maiestatea Voastră aţi găsi o cale de a intra în oraş, o dată ce aţi ajuns acolo sunteţi ca şi prizonieră, silită să faceţi numai ce vor ei.

— Şi ce am de pierdut?

— Viaţa, Maiestate.

— Viaţa mea! O renegată care trăieşte în sălbăticie!

Mardian ridică uşor din umeri, cu colţurile gurii arcuite în jos.

— Nu eşti de acord? îl întrebă ea.

— Toţi romanii sunt nişte lepădături. Mai degrabă mi-aş vârî bucile într-un butoi cu smoală încinsă, decât să am încredere în vreunul dintre ei.

— Nu intenţionez să-i acord acestui Iulius Caesar încrederea mea. Dar pot avea încredere în propria ingeniozitate. Şi într-a ta.

„Viteze cuvinte, numai de le-aş crede! Unde mi-a fost ingeniozitatea, până acum? Nu am decât un singur lucru pe care l-ar putea dori acel Caesar.” Era un lucru pe care-l putea oferi declarând cu îndreptăţire că nici un alt bărbat nu-l mai avusese înainte. Dar, dacă putea considera vrednic de interes acest lucru faţă de un bărbat cu o asemenea experienţă, n-avea de unde să ştie.

— Ca să ajungeţi în oraş, spuse Mardian, va trebui să vă deghizaţi la perfecţie. Căci acolo aţi fost regină şi prinţesă, şi toţi cei din palat vă cunosc ca pe mamele lor. Veţi avea nevoie de un travesti cum nu se poate mai iscusit.

— Poate dacă m-aş ascunde în ceva. Într-o ladă cu smochine, eventual.

— Aşa, n-aţi ajunge mai departe de bucătărie, Maiestate. După care, preparatorul rămase mult timp cu privirea spre covor.

„Atunci, cum?” se întrebă ea. Ştia că Mardian avea dreptate. Dacă intra deghizată, singură sau poate cu două-trei gărzi de corp, ar fi putut trece dincolo de porţile oraşului; dar cum să

intre în palat şi să ajungă în faţa lui Caesar?

Mardian propuse canalele de scurgere, iar Cleopatra îşi închipui cum ar fi stat în faţa celui mai mare şi mai puternic roman din lume puţind a rahaţi alexandrini şi cerându-i s-o facă regină a Egiptului.

Şi dacă reuşea să intre? Avea să fie singură, despărţită de propria armată, la discreţia lui. Dacă o dorea numai ca să-l oblige pe Pothinus să-ncheie o învoială? Dă-mi nouă talanţi de aur, şi eu ţi-o dau pe Cleopatra.

Odată ajunsă în oraş, ce putere mai avea să se salveze?

Era un risc pe care trebuia să şi-l asume.

— Trebuie să existe o cale de a intra în palat.

— Fiecare poartă e doldora de soldaţi. Pothinus a dispus ca în port să se întindă lanţuri pe sub apă. Cred c-a făcut-o atât ca să-l împiedice pe Caesar să plece, cât şi să vă oprească pe Maiestatea Voastră să veniţi.

— Totuşi, ai în ochi expresia aia pe care ţi-o cunosc. Spui toate astea, dar te-ai gândit tu la ceva…

Mardian oftă.

— Sunteţi hotărâtă s-o apucaţi pe această cale, Maiestate?

— M-ai văzut vreodată răzgândindu-mă?

— Dacă e musai să vă aruncaţi viaţa la gunoi în felul acesta nechibzuit, atunci ca prieten şi sfătuitor presupun că am datoria de a vă ajuta.

Pe obraji şi în ochii mici şi negri i se întipărise suferinţa. Era deznădăjduit nu că risca să moară, ci pentru că se hotărâse să-i nesocotească sfatul.

— Există cineva care vă poate duce în palatul lui Caesar. Un spion care intră şi iese din oraş cum pofteşte.

— Mă şi întreb am cum de ştiai atâtea despre aventurile lui Caesar.

— E sicilian, neguţător. Cu corabia lui am ajuns la Teba, în noaptea când am fugit din palat.

— E vrednic de încredere?

— I-aş da pe mână chiar şi viaţa mea.

— Nu viaţa ta e în pericol, ci a mea.

— N-o să vă dezamăgească, Maiestate. Este cumnatul meu, soţul surorii mele. Se numeşte Apollodorus.

8

— Apollodorus, spuse ea.

— Maiestate.

Negustorul făcu o plecăciune, dar pe faţă i se citea o expresie aproape insolentă, o aroganţă pe care Cleopatra o mai observase la oamenii fără ţară. Avea chipul ars de soare şi sare, ca piatra căreia vremurile i-au dat o formă mai degrabă înspăimântătoare decât plăcută. Ochii negri îi scăpărau sub sprâncenele dese. Avea aerul unui om mai deprins să dea ordine decât să le primească. Mardian spusese că avea treizeci de ani.

Apollodorus era îmbrăcat după moda grecească, având *chlamys*-ul încheiat la umăr cu un smarald mare şi sandale din cea mai fină piele prelucrată. În urechea stângă purta un cercel de aur, care-l făcea să arate ca un pirat, dar în rest nu avea nici o bijuterie.

— Se pare că lucrezi în slujba mea de ceva timp, iar eu nici nu ştiam, spuse ea.

— Mardian mă plăteşte bine.

— Nu prea bine, sper.

— Atât cât merit.

Cleopatra îşi stăpâni un zâmbet. Aroganţa lui nu era deloc antipatică. Pentru misiunea la care se gândise, avea nevoie de un om cu mai multă încredere în el decât ceilalţi.

— Mardian mi-a spus că intri şi ieşi din Alexandria după bunul tău plac.

— Am zece corăbii şi poate de două ori pe-atâtea barje. Intru şi ies liber din port şi de pe lac. Dacă vreau să mă duc în oraş, mă duc. Când vreau să plec, plec.

— Corăbiile tale nu sunt cercetate niciodată?

— Am un permis de liberă trecere, replică el, şi, vârând mâna în pungă, scoase o monedă de aur. E iscălit de Zeul Lăcomiei şi-i valabil în oraşele de pretutindeni.

— Şi eu am multe asemenea permise, dar nu mi-au folosit la nimic.

— Hotarele sunt pentru prinţi şi soldaţi, Maiestate, nu pentru neguţători.

— Mardian ţi-a spus ce vreau să faci?

Ochii cu pleoape leneşe, coborâte pe jumătate, o priviră fără să clipească. Da, dacă exista cineva capabil s-o scoată la capăt,

era acest om.

— Mi-a spus.

— Şi o vei face?

— Rolul meu e uşor. Îmi îngăduiţi să vorbesc liber, Maiestate? întrebă, fără pic de umilinţă în glas.

Cleopatra dădu din cap abia perceptibil.

— Voi intra în Alexandria cu cala plină de covoare siriene, cum am mai făcut de-o sută de ori până acum. Rolul meu nu cere nici un dram de curaj. Maiestatea Voastră trebuie să fiţi curajoasă.

Îi admira îndrăzneala de a spune acest lucru. Dar, la urma urmei, pentru îndrăzneală plătea. „Şi are dreptate. Oare am curajul s-o fac? Dacă de curaj este vorba", reflectă ea mai departe. „În acest ultim an de surghiun am obosit şi până şi frica îţi slăbeşte puterea asupra sufletului, când ţi-e tovarăşă nedespărţită. Noapte de noapte am zăcut trează, văzându-l pe Pothinus în lanţuri şi simţind pe faţă adierea răcoroasă a portului regal şi-n nări mirosul sărat al mării, nu răsuflarea urât mirositoare şi duhoarea fetidă a cămilelor. Îmi doresc destinul cum visează un om însetat la apă. Sunt prea obosită, prea plină de mânie şi ură, pentru ca în seara asta să-mi mai recunosc propria spaimă."

— Curajul meu mă priveşte. Nu trebuie să ştiu decât cum ai de gând să-ţi îndeplineşti rolul.

Apollodorus ridică din umerii săi laţi.

— Caesar şi-a instalat reşedinţa în palatul din capătul de miazănoapte al Promontoriului Lochias, lângă Templul lui Isis.

„În fostele mele apartamente", îşi spuse Cleopatra, cu amărăciune.

— Ca să ajungem acolo, trebuie să intrăm în portul regal şi să acostăm la treptele palatului. Totuşi, cum în palat mai locuieşte şi fratele vostru Ptolemeu, şi ministrul său Pothinus, situaţia dinăuntru nu e limpede. În curte sunt străjeri macedoneni şi legionari romani, aşa că nu veţi fi cu adevărat în siguranţă până nu ajungeţi chiar în palatul lui Caesar.

— În palatul *meu,* Apollodorus — dar să nu ne certăm numai pentru nişte biete cuvinte.

Neguţătorul înclină din cap, cu un gest elegant de consimţire.

— Permisul meu de liberă trecere mă va ajuta să intru în palat, dar, dacă vă vede cineva din Garda Macedoneană a lui Ptolemeu, mă tem că nu va mai fi de ajuns.

— Şi atunci, ce plănuieşti să faci?

Apollodorus zâmbi.

— Lucrul pentru care mă plătiţi, Maiestate.

*

Îşi pusese slujitoarele s-o pregătească cât puteau de bine pentru întrevederea cu Caesar. Avea să fie cea mai importantă audienţă din viaţa ei şi voia să arate impecabil.

Iras o masă cu uleiuri de migdale, apoi îi frecă pielea feţei şi a gâtului cu balsam, ca s-o protejeze de vântul fierbinte al deşertului. Charmion îi împleti părul în cozi subţiri încununate cu un coc înalt. Ea însăşi îşi aplică antimoniu pe sprâncene şi pleoape, îşi vopsi buzele cu ocru, apoi îşi unse tălpile şi palmele cu henna. N-avea să apară în faţa lui Caesar ca şi cum tocmai s-ar fi târât afară dintr-o hazna.

În timp ce lucrau, îşi studie imaginea reflectată în oglinda de bronz. Vedea acolo o fată tânără şi trufaşă, cu piele măslinie şi pometi înalţi, de patriciană. Străbunica ei fusese o prinţesă siriană cu sânge persan în vene şi ei îi datora, fără îndoială, nuanţa mai întunecată a pielii şi ochii negri. Ştia că unii o declarau frumoasă, iar alţii îi găseau trăsăturile prea poruncitoare şi puternic marcate pentru o femeie. Nu avea frumuseţea de heruvim a surorii sale. Dar avea minte şi un farmec arzător, avea trupul mărunt şi îndesat al unei prinţese asiatice şi mai avea un mare simţ al teatrului. Trebuia să reuşească.

— Charmion, te-ai culcat vreodată cu un bărbat?

Charmion păru surprinsă de o asemenea întrebare. La urma urmei, nu era decât o sclavă.

— Nu, Maiestate.

— Îmi spui adevărul? Nu încerc să te amăgesc.

— Nu că nu m-ar încerca dorinţa… răspunse Charmion, evitându-i însă privirea în oglindă. Dar rareori am avut ocazia şi nu am curaj.

Cleopatra se simţi cuprinsă de frustrare. Doar nu avea să-l întrebe pe Mardian!

— Aş dori să ştiu mai mult despre asemenea lucruri. Dacă am fi în Alexandria, s-ar putea s-o fac chiar eu. Nu doresc să vorbesc cu însoţitoarele de tabără pe care le folosesc arabii. Ştii pe

cineva care ar putea să mă ajute?

Charmion ridică privirea, iar ochii li se întâlniră în oglinda metalică.

— Există o femeie… Locuieşte în Ashkelon, s-a retras acolo. E bine cunoscută la curte, printre bărbaţi. O *heterai.* La vremea ei, a fost foarte scumpă.

— Trimite după ea. Plăteşte-i oricât cere. Plec de-aici peste două zile. Trebuie s-o văd până atunci.

Charmion se îndepărtă grăbită. Cleopatra închise ochii, ascultând vântul care biciuia mătasea cortului, respiraţia stătută a taberei din deşert pătrunzând prin intrare, răpunând parfumurile tămâiei arăbeşti. Se simţea uşurată să părăsească în sfârşit acel loc, să i se hotărască viitorul, în bine sau în rău. Caesar avea să decidă, iar când ajungeau faţă în faţă voia să ştie măcar câte ceva despre ceea ce el cunoştea atât de bine.

9

Se numea Rachel şi era evreică. Lucru neobişnuit pentru o curtezană de meserie, o *heterai.* Arăta mult mai tânără decât cei patruzeci de ani pe care şi-i recunoştea, cu păr negru ca pana corbului, oase fine şi o piele închisă, îngrijită. Purta o tunică de mătase roz ce părea să scânteieze la tot pasul, încheiată cu o broşă de aur curat. Pe braţele goale şi arămii purta brăţări de aur, iar în nasul coroiat, un inel mic, tot de aur. Unghiile îi erau pudrate cu sidef şi avea o diademă cu pietre scumpe în păr. Umbla îmbrăcată ca o prinţesă. Îşi făcuse bine meşteşugul.

Ochii căprui îi sclipeau de amuzament şi complicitate.

Privi în jurul ei prin pavilionul regal, spre perdelele diafane cusute cu fir de aur şi argint, covoarele groase de lână albastră ca păunul, cu auriu, pernele din piele roşie lucrată manual.

Cleopatra stătea culcată pe perne, în timp ce un sclav — un surdo-mut, singurul om care mai era de faţă — îi făcea vânt cu o pană mare de struţ, pentru a o răcori şi a o feri de insectele deşertului. Încerca să pară destinsă, deşi o sumedenie de emoţii îi clocoteau învălmăşite prin minte. Era cumplit de conştientă cât de puţine ştia pe lângă acea femeie. „Evreica asta are o ţinută mai regală decât a mea.”

— Am auzit că ai fost *heterai* ani de zile, îi spuse ea.

În ochii căprui şi adânci se zări o strălucire.

— Alta mai bună ca mine nu se găsea. Acum m-am retras, în Ashkelon.

— Trăieşti într-un oarecare lux, din câte se spune. Charmion ţi-a spus de ce ţi-am cerut să vii aici?

— Mi-a spus numai că e nevoie de serviciile mele. A fost foarte generoasă, altfel n-aş fi venit.

Femeia o privea, ţinându-şi mâinile căuş în faţa ei şi un genunchi îndoit. Curtezană din fire, nu numai din naştere, îşi spuse Cleopatra. Nu părea nici pe departe atât de intimidată pe cât i-ar fi convenit ei. Şi de ce-ar fi fost? Curtea unei regine bandite nu e palatul din Lochias.

— Cu câţi bărbaţi te-ai culcat?

— Nu i-am numărat. Fiecare bărbat e la fel cu celălalt.

— Sute?

— Cu siguranţă cel puţin atâţia.

— Charmion mi-a spus că, odată, ai servit un mare prinţ în Alexandria. Că ai reputaţie.

Rachel nu făcu decât să zâmbească. Un surâs atât de mic şi tainic, încât l-ar fi excitat până şi pe Mardian.

— În ceea ce mă priveşte, eu n-am cunoscut niciodată un bărbat în felul acela.

Aşteptă, dar expresia femeii din faţa ei era de nepătruns.

— Aş dori să-ţi aflu secretele.

— Nu vi le pot spune într-o oră, Maiestate. Dar…

— Dar?

— Punerea lor în aplicare cere mai mult decât o simplă învăţătură. Dacă înţelegeţi.

— Da, înţeleg într-adevăr. De aceea i-am îngăduit lui Charmion să fie atât de generoasă. Şi voi fi şi mai generoasă. Aş dori să-mi arăţi.

Rachel îşi înclină capul într-o parte.

— Să vă arăt, Maiestate?

— Nu te-ai retras cu totul din activităţile tale, nu-i aşa?

— Într-adevăr, nu cu totul. Acum sunt femeie măritată. Numai că îmi fac meseria mult mai rar.

— Ai putea fi convinsă să revii la ocupaţia ta dinainte pentru o oră?

— Două ore, Maiestate, o corectă delicat Rachel, şi ar depinde de cantitatea de convingere care mi s-ar oferi.

Cleopatra îi întinse o pereche de cercei. Perle din Marea Roşie, înfiorător de scumpe.

— Este acest om atât de neplăcut ochiului? întrebă Rachel.

— Ba nu este neplăcut deloc. Dacă aş fi fost oricare altă femeie, poate că aş fi dorit să mă înveţe el însuşi. Dar aşa ceva nu se poate.

Rachel luă cerceii, cântărindu-i în căuşul palmei.

— Voi da o reprezentaţie pentru Maiestatea Voastră. Dacă asta doriţi.

*

Flacăra lămpii cu ulei pâlpâia, aruncând umbre pe acoperişul de mătase al cortului. Un sclav orb stătea pe vine într-un colţ, mişcând un baldachin cu franjuri care frământa aerul încins şi gros ca melasa. Făcea să se unduiască perdelele din cea mai fină mătase ce despărţeau în două încăperea, ca să ţină la distanţă gâzele.

Cleopatra stătea aşezată pe un scaun cu spătar înalt, în spatele uneia dintre acele perdele diafane, ascunsă în umbră. Lumina dinăuntru fusese aranjată astfel încât să poată vedea în cort, dar fără a fi observată. În poală ţinea o tăbliţă de ceară şi un stylus. Era hotărâtă să înveţe cum să satisfacă un bărbat, cu tot atâta siguranţă cu câtă învăţase oratoria de la Mardian, sau geometria şi matematica de la dascălii ei din Museion.

Văzu pânza de la gura cortului dându-se la o parte.

Apollodorus. O primă pentru el, i se spusese. Un dar din partea reginei.

Îşi simţi muşchii abdomenului contractându-se şi deodată îi fu greu să mai respire. Se mira de propria reacţie, de propriile gânduri. „N-ar trebui să-mi facă nici o plăcere”, îşi spuse, „nu e decât o chestiune de instruire. Nu mă pot duce la Caesar complet neînarmată.“

Rachel stătea culcată pe un pat simplu, într-un colţ al cortului.

Purta o tunică scurtă, cu franjuri, care-i dezvăluia liniile prelungi ale coapselor musculoase, unse cu ulei parfumat. Îşi vopsise buzele cu o pulbere albăstrie, pentru a le face să pară mai pline şi mai grele, şi-şi accentuase colţurile ochilor cu tuşe de vermilion viu. Sânii îi erau goi acoperiţi doar cu un voal transparent de borangic. Sfârcurile fuseseră pictate cu carmin,

într-o nuanţă sângerie intensă.

Apollodorus păşi în cort, îmbrăcat numai cu o tunică albă scurtă. Rachel se ridică încet de pe pat. Avu loc o conversaţie scurtă, murmurată. Împotriva propriei voinţe, Cleopatra zâmbi. Îşi amintea că sicilianul era în primul şi-n primul rând negustor şi, probabil, aştepta să i se confirme că nu se aştepta din partea lui să-i plătească serviciile.

Satisfăcut, întinse mâinile spre ea, dar Rachel se strecură din faţa lui. Pe o masă pliantă din lemn de cedru cu intarsii de fildeş era pusă o carafă de vin cu două cupe de argint. Alături stătea o clepsidră, plină cu nisip. Rachel o întoarse, pentru ca nisipul să-şi înceapă scurgerea în compartimentul de jos, apoi turnă vin într-una din cupe pe care i-o aduse sicilianului cel înalt. Acesta stătea pe loc, dornic, dar nesigur ce avea de făcut.

Luându-l de mână, Rachel îl conduse spre pat, îl aşeză, îi duse vinul la buze şi-l făcu să soarbă. Apoi îi luă capul în mâini şi-l sărută pe buze. Apollodorus încercă s-o trântească pe pat, dar ea se smulse, şoptindu-i să aibă răbdare. Apoi îngenunche între picioarele lui şi-i ceru să-şi scoată hainele.

Cleopatra îşi simţi degetele strângându-se pe stylus. Dintr-o dată, gura i se uscă şi simţi o broboană de sudoare prelingându-i-se pe spate, printre omoplaţi.

Apollodorus îşi dezbrăcă tunica. Era clădit ca un gladiator, cu muşchi tari şi pronunţaţi, şi avea pieptul şi burta acoperite cu păr negru şi des ca o blană. Chipul îi era înroşit, părând să-l doară ceva. Cleopatra se aplecă înainte, atingând cu faţa mătasea perdelei, în timp ce se încorda să vadă mai bine în camera luminată de lampă.

Ca şi cum ar fi ghicit gândurile elevei sale, Rachel se dădu la o parte, asemenea unei profesoare desăvârşite, iar Cleopatra putu vedea pricina agitaţiei sicilianului. Evreica îl ţinea cât era de lung, cu unghiile sale colorate în stacojiu, iar Cleopatra îşi umflă obrajii, cu dezgust şi fascinaţie în acelaşi timp. Era cu neputinţă ca un lucru atât de mic să crească aşa de mare. Putea încăpea vreodată într-o femeie de proporţiile ei, fără s-o sfâşie?

Dar acum ce făcea?

Când văzu, regina, fecioara, scăpă tăbliţa de ceară pe jos, unde căzu fără zgomot pe covorul moale. Era în stare o femeie să facă aşa ceva, cu gura şi cu limba! Nu era sigură că ea ar fi putut-o face vreodată. Apollodorus se zvârcolea nebuneşte, ca şi

cum ar fi fost biciuit. Avea expresia unui om supus celor mai cumplite torturi. Şi totuşi, o apucase pe Rachel de păr şi o ţinea acolo, anume ca să continue cât mai mult.

„Acum îmi dau seama de ce nu mă putea face să înţeleg una ca asta doar prin cuvinte.” Mâinile şi limba femeii păreau să se afle peste tot în acelaşi timp. Apollodorus gemea zgomotos, cu un glas ce semăna nefiresc cu cântările înălţate de preoţi în temple.

Deodată, Rachel se ridică şi, întorcându-se spre perdea, veni încet la masă. Luă încă o gură de vin, privind direct în întuneric, de unde se uita Cleopatra, aproape ca şi cum ar fi putut s-o vadă. Zâmbi. „Mica vrăjitoare se distrează”, reflectă Cleopatra. „Ca oricărei mari actriţe, îi place să aibă spectatori.”

Reveni încet la pat, unde Apollodorus zăcea răstignit ca pe un jertfelnic. Se aplecă peste el şi îl sărută din nou, lăsând să i se scurgă din gură vinul rubiniu în gura lui. Apoi, se ridică şi-şi scoase tunica. Pe dedesubt era goală.

Trupul îi fusese uns cu ulei şi lucea în lumina flăcării care-i accentua curba sinuoasă a spinării, umflătura rotunjită a şoldurilor. Îl lăsă pe sicilian să-i sărute pântecul şi sânii mici. Bărbatul luă între buze un sfârc cafeniu, întărit, iar femeia scoase un ţipăt uşor, ca o pasăre rănită.

Cleopatra înghiţi un nod. Îi tremurau mâinile. Avea senzaţia că profanase un templu, că vedea ceva atât sacru, cât şi profan. Nu semăna deloc cu ceea ce-şi imaginase, un lucru care să poată fi învăţat prin instruire, aşa cum se duceau bărbaţii la Gimnasium ca să înveţe luptele sau aruncarea suliţei. Văzuse împerecheri de cai şi vite şi-şi închipuise că era la fel de simplu, doar o chestiune de tehnică. Şi totuşi, acum îşi dădea seama că era mai mult decât atât: un teatru al supunerii şi al pasiunii.

Simţea în abdomen o căldură insistentă, iar între picioare se umezise. Îşi duse o mână la gură, înfigându-şi dinţii în carnea palmei.

Sicilianul o ţintuise pe *heterai* sub el pe pat, iar Rachel îşi zbătea şoldurile în acelaşi ritm cu el, punctând fiecare zvâcnet cu şoapte răguşite şi ţipete stridente. Arcurile patului îngust scârţâiau ritmic; unghiile stacojii zgâriau pielea spinării late a bărbatului şi muşchii încordaţi ai feselor. Evreica îşi aruncă pe spate capul, cu gura deschisă. Imediat, însă, îl întoarse şi zâmbi spre colţul întunecat al cortului. Cu toată supunerea ei prefăcută,

Rachel continua să fie stăpână pe situaţie.

Amor perfect, teatru desăvârşit.

Cleopatra simţea o fierbinţeală arzătoare în josul pântecului, o durere adâncă în burtă. Îi era de-a dreptul rău de-atâta dorinţă. Nu se credea în stare să mai privească.

Între timp, Rachel trecuse deasupra lui Apollodorus, călărindu-l, lăsându-i mâinile să-i cutreiere trupul uns cu ulei. Însă părea conştientă de timp căci, deodată şi fără veste, se ridică şi-l apucă în mâini în timp ce sămânţa se revărsa din el, pe burtă. Bărbatul rămase gâfâind, cu gura căscată şi pumnii încleştaţi.

Ridicându-se de pe pat, Rachel se duse la masă să mai aducă vin. Bătu cu degetul în clepsidra cea mare de lângă carafă. Nisipul nu se scursese decât pe jumătate. Se părea că spectacolul avea să continue.

Dar Cleopatra ştia că nu mai putea să privească. Se ridică şi ieşi în fugă din pavilion.

10

Un asfinţit delicat, violet, se lăsase peste coastă, în timp ce vâsleau spre galeră. Era una dintre corăbiile negustoreşti ale sicilianului, care se întorcea din Siria. Mai spre apus, în pâcla tot mai densă, se vedea marea fortăreaţă din Pelusium şi focurile din tabăra soldaţilor lui Achillas.

Ajunseră la galeră, unde micul vas se clătină pe valurile cenuşii până când nişte mâini aspre o săltară de subsuori ca şi cum ar fi fost o naufragiată găsită pe mare, nu Regina Egiptului.

*

Ridicară ancora şi porniră spre mare, pentru ultima etapă a călătoriei către deltă şi Alexandria. Era înfricoşată. Deşi se convinsese că altă cale nu exista, acum când pericolul devenise real şi atât de iminent, se simţea trădată de o voce slabă, dar stridentă care-i spunea că viaţa, orice fel de viaţă, era mai preţioasă decât mândria şi simţul datoriei.

Dar n-avea să-şi arate slăbiciunea. În schimb, îşi ascundea spaima sub masca trufiei care şi până atunci o slujise cu tot atâta folos.

Apollodorus stătea cu ea la prova. Nu-l putea privi. Amintindu-şi ceea ce văzuse în noaptea trecută, era copleşită de ruşine. Ar fi putut alege orice alt bărbat pentru lecţia cu evreica *heterai.* Alegerea sicilianului fusese o indulgenţă de neiertat, o încercare de a răspunde unei jinduiri interioare pe care nu şi-o putea exprima în nici un alt fel. Adevărul era că niciodată n-avea să fie liberă de a-şi alege calea propriei dorinţe.

Dar ce ironie! Principalul ei spion, el însuşi dezvăluit în întregime! Şi totuşi, mai rămâneau atât de multe lucruri pe care nu le ştia despre el, şi tocmai acestui om îi încredinţase propria viaţă.

— Eşti însurat cu sora preparatorului meu, spuse ea, rămânând cu ochii spre coastă, care se îndepărta rapid, pierzându-se în întuneric.

— De zece ani, Maiestate.

— Unde e soţia ta?

— N-o văd prea des, răspunse el, indirect. Cerinţele îndeletnicirii mele mă ţin departe de casă în cea mai marc parte a timpului.

— Deci, nu este în Alexandria?

— Nu, Maiestate.

Atitudinea lui posomorâtă o irita. Ce credea, că dacă ea nu mai ocupa palatul din Lochias îşi putea permite să fie atât de insolent? Voia să-i risipească aroganţa.

— Cum ţi-a plăcut târfa?

Apollodorus tăcu mult timp, până când Cleopatra începu să creadă că n-o auzise. În cele din urmă, răspunse:

— Sunteţi foarte generoasă. Credeam că fusesem plătit deja.

— Un mic câştig pe deasupra. Eşti plecat de-acasă atât de mult timp, adăugă ea, ironică.

— Aş fi preferat să fie soţia mea.

— Desigur. Da, dacă e să se încheie o învoială…

— Îmi iubesc soţia. Cu preţul vieţii.

Nu-i distingea chipul în întunericul tot mai adânc, dar răspunsul lui nu o surprinse; toţi bărbaţii erau nişte mincinoşi, îi spusese tatăl ei într-unul din momentele lui de luciditate. Până şi pe ei înşişi se minţeau. Faptul că îşi luau adesea alte femei n-o şoca, era obiceiul lor. Chiar şi pentru cei fără sânge nobil, căsătoria era adesea doar o convenţie şi nimic mai mult, o alianţă între familii. Dar o înfuria faptul că acel sicilian putea

spune că-şi iubea nevasta, când încă mai avea pe el mirosul altei femei.

— Sigur că o iubeşti. Când eşti cu ea, cel puţin.

— Să nu îndrăzniţi să mă judecaţi! şuieră el, printre dinţi. Sunteţi Maiestatea Voastră regină, dar nu sunteţi decât o fată şi nu cunoaşteţi deloc viaţa!

Îi întoarse spatele şi plecă să stea singur la pupa. Cleopatra se înfofoli cu mantia, în vântul amarnic al nopţii. „Dacă-l cuceresc pe Caesar, voi pune să fii biciuit. Puţin îmi pasă de Mardian”, adăugă în sinea ei, cu inima bubuindu-i de furie. „Mie nu-mi vorbeşte nimeni ca unei slujnice! Părăsită, trădată şi silită să intru pe furiş în propriul palat, ca o hoaţă, sunt totuşi Regina Egiptului, Maica reîncarnată, şi asta voi rămâne până-n ziua morţii mele!”

*

Descoperi, nu pentru prima dată, că avea rău de mare. Îşi petrecu întreaga zi cocoşată la pupa, aducându-i jertfe lui Neptun, cum spunea Apollodorus. Află că până şi cei mai mândri oameni pot cădea pradă mişcărilor unei bărcuţe. Într-un târziu, când nu-i mai rămase nici măcar fiere ca s-o verse peste bord, Regina Egiptului rămase ghemuită şi nefericită precum cea mai săracă cerşetoare din Rhakotis.

*

Niciodată nu-şi văzuse oraşul aşa cum îl văzuseră majoritatea alexandrinilor, de la orizont, de pe mare. Imposibilul Pharos se înălţa din apele negre, imens, cu Zeus stând călare peste marele turn, deasupra imensului semnal de flacără, şi valurile spărgându-se fosforescente sub colonadele curţii de jos.

Apollodorus o ridică din locul unde stătea chircită jalnic, la pupa, ca să vadă spectacolul. Cleopatra se ţinu de copastie, fără vlagă, cu degetele albite, privind pământul binecuvântat. Alexandria, oraşul ei, cu palatele şi templele albe profilându-se spectral pe fundalul cerului înstelat. Era de o frumuseţe care-i tăia respiraţia, dar se simţea atât de jalnic încât la fel de multă plăcere i-ar fi făcut să vadă Tărâmul Morţilor.

*

De pe mal se simţea duhoarea docului, mirosul mirodeniilor din magazii, acreala sărată a bărcilor de pescuit, aromele picante ale tarabelor cu mâncare. Îmbătătorul amestec îi întorcea stomacul pe dos. Rămase cu privirea aţintită asupra coastei, prea ruşinată ca să se uite la marinari şi la Apollodorus, ştiind că o văzuseră în momentele cele mai cumplite. Violenţa greţurilor îi făcea membrele să tremure necontrolat. Lipsa puterii de a se stăpâni o îngrozea. „Vor crede că mi-e frică”, îşi spuse.

În palatul Brucheion, locul unde se născuse şi-şi trăise toată viaţa, până anul trecut, licăreau lămpi. Acum, însă, îi părea rece şi temut ca o fortăreaţă inamică.

*

Covorul fu scos şi aşternut pe punte. Era unul dintre cele mai frumoase pe care le văzuse vreodată, un dar pe potriva unui împărat, nu doar a unui magistrat roman. Fusese ţesut în Cappadocia, din lâna cea mai fină, cu modele stacojii şi albastre bogate, colorate cu vopsea din Tyr.

—Trebuie să vă înfăşuraţi în covor, spuse Apollodorus.

Cleopatra trase aer în piept. „Puţini dintre noi au privilegiul de a fi mumificaţi încă de vii”, îşi spuse. Simţea ochii marinarilor privind-o. Se întrebă dacă putea merge până la capăt.

— Mai repede, o grăbi Apollodorus.

Făcându-şi curaj, se culcă pe covor şi-şi încrucişă braţele pe piept. Chiar înainte de a face semn că era gata, trei oameni se repeziră înainte şi începură s-o înfăşoare cu covorul. Deja slăbită şi îngreţoşată după răul de mare, senzaţia învârtirii nesfârşite era insuportabilă şi o făcu să ţipe, dar gemetele îi fură înăbuşite de covor.

Când fu gata, rămase astfel, neputându-se mişca, înfruntându-şi un val de panică. Parcă ar fi fost îngropată de vie. Mirosul de lână şi praf era sufocant. Zăcea neputincioasă, incapabilă să-şi mişte măcar braţele sau picioarele. „Am să mă sufoc aici!” Simţi că era ridicată şi pusă în barca mică de lângă galeră. Simţi apoi tangajul şi ruliul bărcii şi-şi înghiţi încă un acces de greaţă. „Vomează aici, şi s-ar putea să mori cu adevărat. Asta-i moartea glorioasă pe care ţi-au plănuit-o zeii?”

— Curaj, Maiestate, auzi ea înăbuşit glasul sicilianului şoptindu-i. Voi avea grijă să ajungeţi în siguranţă la marele roman.

Îşi auzea bătăile propriei inimi. „Nu pot să respir!” Se sili să-şi păstreze calmul. „Respiră încet, uşor, altfel vei leşina. Ai curaj, Cleopatra. Nu va trebui să înduri mult timp chinul ăsta. Înainte ca soarele să răsară din nou, vei fi moartă, sau te vei afla în faţa lui Caesar.”

*

Auzi strigătele înfundate ale pescarilor în port. Apoi, alte glasuri, aspre, cu accentul grecesc pronunţat, inconfundabil. Propria Gardă Macedoneană. Barca lovi un pilon, se frecă de cheu. Apollodorus scoase un strigăt de salut. Era cunoscut prin partea locului.

— Ce-ai acolo, sicilianule? îl auzi ea pe unul dintre paznici întrebând.

— Un covor. E pentru tânărul prinţ. Costă mai mulţi bani decât ai să vezi tu în toată viaţa ta, cur umflat de măgar ce eşti. Să ţi-l arăt?

Mai avu loc un schimb de replici vulgare, apoi Cleopatra se simţi ridicată din barcă. Mişcarea bruscă îi răsuci şira spinării, îndoind-o de mijloc mai-mai s-o frângă. Îi era imposibil să respire. O lua cu leşin.

Apoi, fu ridicată pe umerii celor doi sclavi pe care Apollodorus îi adusese cu el în barcă. Peste câteva momente, auzi zăngănelile masive ale unei porţi de fier. Era în palat.

Gânduri de care înainte nu ţinuse seama se agitau acum din nou să-i atragă atenţia. „Dacă Apollodorus te trădează? Cât ar preţui capul tău pentru un neguţător umil? Mardian spune că e loial, dar fiecare om are preţul lui. Şi chiar în Mardian poţi avea deplină încredere?”

Un nou schimb de replici; ajunseseră la alt punct de control. Aceşti paznici erau romani, judecând după accente, dar cuvintele se auzeau înfundat aşa că nu putea distinge ce se spunea. Covorul stătea pe umerii cei doi sclavi, îndoit sub greutatea ei, iar fibrele o apăsau pe faţă. Încercă să întoarcă într-o parte capul, pentru a avea mai mult aer, şi auzi mormăielile de efort ale sclavilor când îşi schimbă poziţia.

De undeva de foarte departe, după cum i se părea, auzi scârţâitul unei uşi masive care se deschidea, apoi sunet de muzică şi glasuri. Simţi că era aruncată pe podea şi se lovi îndesat la cap. Nu mai avu aer şi nu mai ştiu nimic.

*

— Ce-i asta? întrebă Caesar.

— Un dar pentru stăpânul meu Caesar, răspunse Apollodorus. De la Regina Egiptului.

Caesar se întoarse spre unul dintre ofiţerii lui, Decimus Brutus.

— Cam mare pentru un cap. Poate că de data asta ne-au trimis tot trupul. Cine să fie? Cicero, poate?

Decimus îl atinse pe braţ:

— Ia seama, Imperator. Ar putea fi un ucigaş.

— Atunci, desfăşoară-l tu.

Decimus Brutus scoase spade şi le ceru lui Apollodorus şi celor doi sclavi să se dea la o parte. Lovi covorul cu piciorul de câteva ori, rostogolindu-l pe pardoseala de marmură.

— Caesar, spuse el, aici este într-adevăr un trup.

Expresia sardonică a lui Caesar se şterse de pe chip. Dintr-o privire, le făcu semn gărzilor lui de corp să-şi scoată spadele. Toţi trei se dispuseră în cerc în jurul lui Apollodorus şi al sclavilor săi.

Se lăsase o tăcere grea. Decimus Brutus dădu o ultimă lovitură de picior covorului.

— Pe boaşele păroase ale lui Jupiter! mormăi Caesar.

Cleopatra zăcea întinsă, nemişcată, cu mâinile pe lângă trup.

Apollodorus schiţă o mişcare spre ea, dar Decimus îl împinse înapoi.

— Poate fi un vicleşug.

Sincer alarmat, Apollodorus îl privi pe Caesar:

— Mă tem să nu se fi sufocat!

— Cine-i asta? strigă Decimus.

— Ea e, prostule, bombăni Caesar.

Înaintă şi se lăsă într-un genunchi lângă ea. Părea atât de mică, precum o pasăre cu trupul frânt. O culese cu uşurinţă în braţe şi o duse spre divan.

*

Avu nevoie de câteva momente pentru a-şi aduce aminte cine era. Când deschise ochii, se pomeni privind o pereche de picioare musculoase, cu ţurloaiele protejate în jambiere de piele groasă. Auzi un glas bărbătesc spunând, în latină:

— Drăgălaşă bucăţică.

— Crezi că ea a vrut să vină aici, Decimus, sau mi-o fi trimis-o cineva ca zălog pentru o învoială? Îi ştii pe necioplţii ăştia, şi-ar vinde şi bunica pe-un talant.

— Da' mai întâi ar sodomiza-o, răspunse celălalt şi râseră amândoi.

— Domnilor, murmură în latină Cleopatra, nu se cade să vorbiţi aşa despre familia mea.

Nu voise să se dea de gol atât de repede. Dar cel numit Decimus o auzi şi se opri din râs. Apoi, celălalt — despre care presupunea că era Caesar — încetă şi el să mai râdă. Expresia, însă, îi rămase amuzată. Nici o undă de vinovăţie nu se citea pe chipul lui.

— Ai înţeles ce spuneam?

— ...Stau cam modest cu gramatica... dar ştiu că, într-o frază, mi-aţi insultat nu numai întreaga naţie, ci şi pe bunica mea, care a fost prinţesă siriancă, înrudită cu Regele Parthiei.

— Am pornit cu stângul, replică el. Putem s-o luăm de la început?

— Atunci, să începem în greacă, propuse Cleopatra, revenind la limba cu care era mai familiarizată. Mi-e mai uşor să vă urmăresc.

Încercă să se mişte, dar capul i se învârtea. Ciudat, căci avea mintea limpede ca un lac de cristal.

— Desigur, bătu Caesar din palme, chemându-şi servitorii. Aduceţi-mi puţin vin, s-o întremez.

Din locul unde zăcea ea, Caesar arăta ca un uriaş. Încercă din nou să se ridice în capul oaselor, constată că muşchii n-o ascultau, iar mişcarea neaşteptată îi făcu capul să se învârtească iar. Avu impresia că urma să leşine încă o dată. Vinul, însă, o învioră; Caesar îi duse cupa la buze ca unui copil, apoi îi întinse mâna. Cleopatra i-o luă, pentru a simţi o strânsoare ca de fier, şi fu ajutată să se salte în şezut. Mâinile lui i le ţinură pe ale ei cu câteva clipe mai mult decât ar fi fost nevoie; erau enorme, cu un

inel masiv de aur cu sigiliu, pe degetul mâinii drepte, vene groase ca frânghiile sub suprafaţa pielii şi fire mărunte de păr auriu. Avea palmele bătătorite şi aspre după cât strânseseră spada şi frâul calului.

Toţi o priveau ţintă: Apollodorus, Decimus, sclavii şi servitorii, până şi gărzile de corp ale lui Caesar stăteau cu gurile căscate, ca provincialii la teatru. Dintr-o dată, Caesar deveni şi el conştient de prezenţa lor.

— Afară, spuse, arătându-le uşa. Toată lumea. Afară!

*

Va să zică, acesta era Iulius Caesar, cel despre care auzise atâtea, marele general, omul care-l învinsese pe Pompei. Îşi închipuise un gigant, un Alexandru, dar trăsăturile lui fizice o dezamăgeau. Era înalt pentru un roman şi putea să fi fost arătos cândva. Dar trecuse de cincizeci de ani şi era chel, cu o coroană de păr blond încărunţit, tuns scurt. După cum îi spusese Mardian, pleşuvia îl stânjenea pesemne, căci şi-o acoperea cu o cunună de lauri. Avea chipul arămiu şi brăzdat adânc, aspru şi pergamentos ca pielea unei şei vechi. Dar, aşa cum zicea mereu Mardian, nu frumuseţea şi puterea îi dăruiau atracţie unui bărbat. Chipul lui Caesar era bărbierit cu grijă, vădind o plăcere a obrazului curat pe care Cleopatra nu s-ar fi aşteptat s-o găsească la un războinic.

Ceea ce avea Caesar era o autoritate pe care Cleopatra o găsea iritantă. Avea cei mai pătrunzători ochi negri pe care-i văzuse vreodată, iar acum aceştia o studiau într-un mod obiectiv şi detaşat, ca şi cum s-ar fi pregătit să se tocmească pentru ea la bazar.

Dintr-o dată, Cleopatra deveni conştientă de felul cum, fără doar şi poate, arăta; se întrebă la ce-i mai foloseau acum cărbunele şi pudra de faţă, după ce stătuse atâta amar de vreme înfăşurată în covor. Îşi netezi părul şi-şi aranjă hainele. Ce mizerie! Caesar, însă, nu părea neplăcut impresionat.

— Deci. Mi-ai primit invitaţia de a mă vizita, spuse el, părând să-şi fi revenit din surpriză.

— N-am venit în vizită. Acesta este palatul meu.

— Asta rămâne de văzut.

Se întoarse şi se aşeză greoi într-un scaun masiv de lemn, cu

spătar tare. Deodată, zâmbi.

— Eşti inventivă. Pothinus o să se cace pe el când va afla ce-ai făcut.

Cleopatra privi prin cameră. Recunoscu locurile, cu un junghi de nostalgie. Se aflau în fostele apartamente ale tatălui ei. Văzu masa de fildeş sculptat unde lucrase el la acte, vaza de lapis lazuli pe care ea o primise personal în dar de la Regele Puntului. Iar acum, aceşti străini se tolăneau pe canapelele bogate, ca şi cum ar fi fost ale lor. Aceea era odaia unde îşi luase uneori masa, înainte ca Pothinus şi haita lui s-o alunge. Cu mai puţin de un an în urmă, dar de-atunci părea să fi trecut o viaţă.

— Deci tu eşti Cleopatra.

— Iar tu eşti Caesar. Am auzit multe despre faptele tale.

La asta, Caesar zâmbi, dar nu cu modestie. Era zâmbetul unui om necuviincios de mulţumit de propriile înfăptuiri. Ar fi trebuit s-o irite, dar când colo simţea o atracţie curioasă faţă de el.

— Eşti foarte frumoasă.

Cleopatra simţi că roşea. Era adevărat ceea ce se spunea despre el şi patima lui pentru femei. I se citea în ochi.

Acela era omul pe care-şi pusese în minte să-l convingă, să-l influenţeze, poate chiar să-l seducă. Ceea ce i se păruse atât de logic în deznădejdea arsă de soarele deşertului de la Muntele Kasios părea acum absurd. Ca şi cum o bucată de lemn adus de valuri ar fi crezut că putea să influenţeze talazurile din jur. În cele din urmă, marea avea s-o azvârle unde găsea ea de cuviinţă.

Mardian avea dreptate. Era complet goală, lipsită de apărare.

Zâmbetul de pe chipul lui se şterse, iar ochii i se înăspriră dintr-o dată.

— Nouăsprezece ani, regină şi frumoasă. Atunci, de ce i-ai trimis soldaţi şi provizii inamicului meu, Pompei?

Vorbise pe tonul unui anchetator.

— Tatăl meu îi era îndatorat. Mă obliga loialitatea.

— Şi totuşi, acum doreşti ca eu să arbitrez în această chestiune dintre tine şi fratele tău?

— A fost propunerea ta, nu a mea.

— Ţi-ai întins pânzele după cum bate vântul, din câte văd.

— Se numeşte arta navigaţiei.

La asta, Caesar râse.

— Am fost detronată pe nedrept de Pothinus şi Consiliul de

Regenţă. Aştept să faci dreptate.

Era pledoaria ei, felul cum vedea ea lucrurile. Însă, chiar înainte să termine de vorbit, îşi dădu seama cât de găunos suna.

Caesar se strâmbă, ca şi cum ar fi simţit un gust neplăcut în gură.

— Dreptate — nu există aşa ceva. Nu există decât puterea şi modul de a o folosi.

„Pentru el nu sunt mai mult decât o fetişcană”, reflectă Cleopatra. „O altă cârmuitoare cu care să se joace. Ar fi o nesocotinţă să forţez mâna acestui om, căci nu am nici o influenţă asupra lui.”

— Şi cum intenţionezi să-ţi foloseşti puterea?

— Am patru mii de legionari şi treizeci şi cinci de corăbii. Achillas are douăzeci de mii de oameni cu tabăra în afara oraşului, iar flota egipteană se află de cealaltă parte a Heptastadionului. Ce putere *crezi* că am?

— *Tu* te-ai oferit să mijloceşti.

— Fiindcă mi-e mult mai uşor aşa decât să înving armata lui Achillas. Înţelegi ce vreau să spun?

Pe neaşteptate, se ridică şi veni să se aşeze lângă ea, pe divan.

Fără nici un preambul, îi luă mâna, i-o întoarse cu palma în sus şi o sărută uşor.

— Deci, nu te-ai măritat cu fratele tău, după datină? murmură el.

— Nu e genul meu… îngăimă Cleopatra.

— Şi nici un alt prinţ nu ţi-a fost oferit?

— Cine să mă ia pe mine?

— Numai un orb nu şi-ar ospăta ochii cu frumuseţea ta.

— Mă îndoiesc.

— Să nu pui la îndoială cuvântul meu. În aceste privinţe, sunt expert.

Deodată, simţi că-i era greu să respire.

— Mi s-a spus.

Se gândi la Rachel şi la instrucţiunile *heterai*-ei în acea chestiune. Chiar se gândea să-l cucerească pe acel bărbat? Ce îngâmfare! Se simţea complet îngheţată de frică. „Zău că e nevoie de mai mult, fata mea”, îşi spuse. „E limpede ce doreşte Caesar şi e hotărât să primească, fie că i se oferă de bună voie, fie nu. La fel ca Galia.”

— Aşadar, ai să mă ajuţi? şopti.

Caesar îi răspunse cu un zâmbet.

— Asta, pisicuţa mea, murmură el, depinde numai şi numai de tine.

11

Nu era deloc aşa cum îşi imaginase. Plănuise să fie stăpână pe situaţie, ca Rachel cu Apollodorus, dar o părăsise curajul. Cum ar fi putut să impresioneze pe cineva ca acel roman, care se culcase cu atât de multe femei? Una era să se uite la un spectacol, şi cu totul alta să-l imite. Întotdeauna se considerase precoce; acum, se simţea neputincioasă ca un copil. Iar Caesar nu părea dispus să-i uşureze sarcina; stătea în picioare lângă lumânare, cu o cupă de vin în mână, privind-o.

Îşi însuşise, desigur, propriul dormitor. Lucirea slabă a lumânărilor, în lampioanele lor de sticlă colorată, se reflecta ca aurul stins pe pardoselile de onyx şi lambriurile de fildeş ale pereţilor. Cuvertura era vopsită cu purpură de Tyr. Cleopatra îşi scoase hainele cât putea de repede şi se vârî în pat, acoperindu-se până la umeri. Îi simţea ochii aţintiţi asupra ei.

Caesar îşi termină vinul, apoi se dezbrăcă şi el, cu mişcări fireşti şi sigure. Îşi desprinse cataramele mantiei purpurii de general, desfăcu încheietorile pieptarului smălţuit, cu încrustaţii fine, îşi scoase jambierele de piele şi sandalele cu curele groase. Păstrând pe el tunica şi rufăria de corp, se strecură în pat lângă ea.

Nu aşa îşi imaginase Cleopatra prima ei întâlnire cu dragostea. În visurile ei de fată nu apăruse niciodată un roman. Chiar şi când tremura înfăşurată în covor, crezuse că avea să-şi păstreze o oarecare putere asupra poziţiei în care se afla, să-l facă pe Caesar să aştepte. Dar se părea că acesta nu era obişnuit să aştepte nimic.

O trase spre el. Avea mâinile bătătorite şi aspre. Lucrurile pe care le învăţase privind-o pe evreică nu-i mai erau de nici un folos acum, căci Caesar nu se lăsa nici dezmierdat, nici manipulat. Nu putea decât să zacă pasivă, lăsând totul să se desfăşoare de la sine.

În momentul când o sărută pentru prima dată, fu conştientă de mirosul cald şi puţin condimentat al respiraţiei lui, în timp ce

mâinile sale o strângeau de sâni, tare, aproape ca şi cum ar fi vrut s-o chinuiască.

Era prea speriată, prea conştientă de importanţa acelui moment pentru însăşi supravieţuirea ei, ca să mai simtă vreo plăcere. Caesar îşi îngropă capul între sânii ei, lingând şi muşcând. Şi se pare că-i înţelese greşit gemetele de durere, luându-le drept scâncete voluptuoase, căci nu făcu decât s-o muşte şi mai tare.

Cleopatra privea în beznă, cu trupul încordat, ţeapăn de teamă nedesluşită. Se întreba ce-şi spunea el. *Caesar cucereşte Egiptul.*

Caesar se strecură între picioarele ei, iar Cleopatra îşi ţinu respiraţia. Apoi, se repezi înăuntru, repede şi cu toată puterea. Îşi muşcă buza, înăbuşindu-şi un ţipăt de durere. Nu-şi imaginase că prima dată avea s-o doară atât de tare.

Totul se sfârşi foarte repede. După doar câteva momente, cum i se părea, dintr-o dată Caesar deveni rigid şi îl simţi lăsându-se. greoi peste ea. Rămase astfel mult timp. Strivită de trupul lui, simţindu-şi pe faţă umezeala propriilor lacrimi. Şi între picioare era umedă, de sânge şi sămânţă.

Şi asta a fost tot. O sărută uşurel pe obraz, murmurându-i câteva cuvinte drăgăstoase. Cleopatra, însă, nu le auzi. Dintr-o dată, se simţea tristă, învinsă şi dureros de singură. Întoarse capul spre fereastră. O semilună strălucea deasupra farului, o seceră de argint în forma coamelor lui Horus, simbolul rodniciei.

Nu-şi putea spune decât un singur lucru: *Încă* o *cucerire pe războjul lui Caesar.* Poate că, pentru el, atâta lucru era de ajuns. Dacă-i era dat să-l stăpânească, nu cu acel organ pe care toate femeile sunt stăpâne avea s-o facă. Trebuia să folosească ceea ce nu avea nici o altă femeie — Egiptul.

*

— Pesemne ţi-e foame, spuse el.

Deschise uşa şi mugi după sclavi. Când reveni în cameră, zâmbea.

— Mi s-a spus că eşti ingenioasă. A ta a fost ideea? Cu covorul?

„Nu, dar pe-asta e mai bine să n-o auzi.”

— Dacă ştiam ce neplăcut e, aş fi găsit altă cale.

— Da, presupun că ai fi găsit.

Se aşează, iar Cleopatra îi simţi ochii inspectând-o cu atenţie, neruşinat de parcă ar fi fost la târgul de sclavi.

— Eşti foarte tânără pentru a fi regină.

— Asta depinde de situaţia în care se găseşte regina. De exemplu, o bătrână n-are ce căuta într-un covor făcut sul.

— Şi nici Caesar n-ar fi fost la fel de încântat să se pomenească deodată cu o bătrână adusă în apartamentele lui la ora asta din noapte.

— Tocmai.

Parcă ar fi măturat-o şuvoaiele unui potop pustiitor. Îşi imaginase că pierderea fecioriei în braţele acelui bărbat avea să fie punctul culminant al serii, dar când colo nu părea să-i fi secătuit deloc energia. Se bucura de favorurile ei şi încă mai continua să-i acorde o atenţie captivată. Cleopatra se întreba dacă înţelegea cu adevărat ce voia de la ea.

Şi se mai întreba dacă ştia ce dorea ea de la el. Fusese pregătită să se simtă dezgustată de acel roman, acel general barbar, dar îl găsea diferit de orice alt bărbat pe care-l mai întâlnise. Însă, la o adică, bănuia că nici unul dintre bărbaţii cunoscuţi de ea nu se simţise vreodată cu adevărat îndreptăţit să fie, pe plan fizic sau altminteri, iubitul unei prinţese din neamul Ptolemeilor.

Îşi simţea trupul îndurerat de brutalităţile suferite în covor şi gesturile robuste de afecţiune ale lui Caesar. Mintea şi sufletul îi erau în plin tumult: cum să-l împace pe acel om impresionant cu prima ei experienţă amoroasă? Prezenţa lui o fascina, şi totuşi actul fizic al dragostei nu fusese deloc aşa cum şi-l imaginase. Tristeţea zdrobitoare pe care o simţea pentru că-şi cheltuise atât de necugetat moneda cu acel roman autoritar fusese înlocuită de uimirea să descopere că avea, cu siguranţă, alte bogăţii pe care Caesar era nerăbdător să le exploreze.

Era ca şi cum ar fi fost iniţiată într-o conspiraţie, nu dăscălită în tainele dragostei.

Mâncarea sosi, pe o tavă de argint: brânză de oaie, stafide din Rhodos, câţiva ciorchini de struguri cu boabe grase la desert. Tava fu pusă pe masă în faţa ei. Caesar mai turnă vin într-o cupă de jasp şi se duse la fereastră.

— Nu mănânci?

— Nu mă prea interesează mâncarea.

Spre surprinderea ei, constată că-i era foame. Neplăcerile de pe galera sicilianului o lăsaseră cu stomacul gol, iar întâlnirea riguroasă cu interesele unui magistrat roman îi secătuise şi restul puterilor. Atacă mâncarea cu nepăsare.

Caesar o privea, părând încântat de această diversiune.

— Deci, asta este regina exilată a Egiptului.

— Sper că nu eşti dezamăgit.

— Nu sunt dezamăgit deloc. Nici de compania ta, nici de felul cum ai sosit.

— Vin cu o rugăminte, cerându-ţi ajutorul.

— S-ar putea să constaţi că acest ajutor ţi se oferă liber şi cu bucurie.

— Mai întâi; trebuie să înţeleg de ce-ai dori să mă ajuţi.

— Nici chiar Caesar nu se înţelege întotdeauna pe sine însuşi.

Observase că avea obiceiul de a se referi la sine însuşi ca la o altă persoană, în felul regilor. Sau ca şi cum ar fi fost un observator detaşat, privind propria viaţă, curios să vadă ce avea să facă în continuare.

— Ştii ce i-au făcut lui Pompei? o întrebă el.

— Pompei fusese prieten cu tatăl meu, răspunse Cleopatra. Avea dreptul să se aştepte la un tratament mai omenos.

Mă rog, poate. Pompei mai era şi doar un alt roman înfumurat şi rapace. Dar uciderea lui fusese o greşeală tactică grosolană. „Eu n-aş fi fost atât de proastă”, îşi spuse ea. „Fără îndoială, Pothinus şi ceilalţi s-au crezut deştepţi foc. Cu hartanul ăsta de porc bătut în cap ca preparator, nici nu-i de mirare că Ptolemeu a ajuns aşa cum a ajuns.”

— Poate avea încredere cineva în asemenea oameni?

— În mine ai avea o aliată mult mai statornică, generale, replică ea.

Caesar păru îngândurat.

— Asta rămâne de văzut, spuse el. De pildă, cândva i-ai fost aliată lui Pompei.

— Cum am spus, era prieten cu tatăl meu. Nu-ţi trădezi prietenii.

— Şi în plus, atunci părea mai sigur că mizezi pe el.

A, deci asta era problema? Cleopatra zâmbi, iar Caesar surâse şi el.

— Şi eu aş fi făcut la fel, în situaţia ta, spuse generalul, mai blând. Dar despre asta vom vorbi mai târziu. Mai întâi, trebuie

să-mi spui cum de ai ajuns să locuieşti în deşert.

— A avut loc un complot împotriva mea. Căpitanul gărzii mele m-a trădat. Când a văzut că nu aveam de gând să mă mărit cu fratele meu, în felul tradiţional, i-a permis Consiliului de Regenţă să-i cumpere loialitatea. A trebuit să fug din palat în toiul nopţii.

Caesar se încruntă.

— Chiar te-ai fi măritat cu propriul frate?

— Întrucât suntem zei pe Pământ, nu putem să ne împerechem decât între noi. Aşa a fost dintotdeauna obiceiul în Egipt, încă de pe vremea faraonilor. Noi, Ptolemeii, am adoptat datina în scopul de a-i linişti pe preoţi. În vremuri obişnuite, nu se pune în aplicare.

Ştia ce-şi spunea el: nişte *barbari.* Şi poate că avea dreptate. Arsinoë şi Atiochus erau produsul împreunării tatălui lor cu una dintre surorile lui.

— Eu n-am vrut să respect vechea tradiţie, îi spuse, asta a fost dificultatea.

Caesar se strâmbă:

— Din delicateţe?

— Pentru că fratele meu e un idiot. Eu sunt singura care are mintea şi dârzenia necesare pentru a salva Egiptul. Tatăl meu o ştia. O ştiu şi eu.

— Eşti o tigroaică, zâmbi el.

— Ştiu bine ce sunt.

Sorbind din cupă, Caesar o privi pătrunzător, cu o expresie neliniştitoare.

— Ascult.

— În dimineaţa de după plecarea mea din Alexandria, Consiliul de Regenţă a preluat puterea în numele fratelui meu.

— Prin „Consiliu de Regenţă” te referi la fătălăul ăla obez numit Pothinus, cu vocea ca o roată de car neunsă?

— Da, *acel* Pothinus.

— Aşa că ai fugit la Muntele Kasios?

— La început, nu. Am mulţi sprijinitori în *chora,* ţinuturile de pe Nilul de Mijloc şi de Sus, dincolo de deltă. Acolo, preoţii vechii religii sunt încă foarte puternici şi mi-au promis să mă ajute. Întotdeauna am arătat respect faţă de religia lor şi m-au răsplătit prin loialitate.

— Cred că nu e numai respect, replică el. Mi s-a spus că eşti o discipolă a acelei zeiţe a lor, Isis.

— Isis, Afrodita, ea vorbeşte în numele tuturor.

Auzind-o, Caesar arcui o sprânceană.

— Te rog. Continuă-ţi povestirea.

— Am stat în Teba mai multe luni, adunând o oştire, dar apoi Pothinus a emis un *postagma* — un decret regal — semnat de fratele meu. Interzicea transportul grânelor spre oricare altă destinaţie în afară de Alexandria, ameninţând cu moartea pe oricine nu se supunea. Voiau să mă flămânzească. Nu mai puteam lăsa *chora* să sufere de dragul meu, aşa că m-am hotărât să părăsesc de-a binelea Egiptul.

Caesar zâmbi.

— Şi, în plus, s-ar fi putut să te predea ei înşişi, când începeau să le ghiorăie maţele.

— Am preferat să nu aflu.

— Foarte înţelept.

— Între timp, îmi adunasem în *chora* o mică oaste, aveam călăuze şi hamali, şi tezaurul pe care-l mutasem la Teba cu câteva luni înainte de rebeliune, ca măsură de siguranţă împotriva lui Pothinus.

— Sunt impresionat.

— Am pornit din nou spre nord, ajutaţi de curentul fluviului, luând-o pe braţul cel mai răsăritean al deltei. În sfârşit, am debarcat de pe barje şi am urmat canalul Necho, pe cămile, spre Marea Roşie. Am trecut frontiera într-un loc numit Marea de Trestii. Este o mlaştină plată şi mohorâtă, supusă mareelor. Prin acel loc au fugit evreii de la Memphis, cu mulţi ani în urmă, conduşi de egipteanul acela renegat, Moise. Când soldaţii faraonului au încercat să-i urmărească, a venit fluxul şi i-a prins în mlaştină, mulţi dintre ei înecându-se.

— Am auzit povestea asta de la Irod.

— Ţi-e prieten?

— Client, o corectă cu blândeţe Caesar.

— Ei bine, povestea e adevărată. Acolo, apele sunt trădătoare şi spurcate. De la leghe întregi depărtare li se simte mirosul. Unii dintre hamalii egipteni n-au vrut să vină cu noi. Ei cred că duhoarea e respiraţia lui Seth, zeul răului la egipteni.

— Dar tu ai trecut?

— Cu nişte bărci tăcute din stuf. Călăuzele au condus cămilele pe jos, prin vaduri. Mai ţin minte şi-acum arşiţa şi duhoarea acelei traversări, când mă întrebam tot timpul dacă aveam să

mai revăd vreodată acest palat.

Zâmbi.

— Pe bietul Mardian l-au urcat într-o barcă şi era cât pe ce să se răstoarne, sub greutatea lui.

— Cine este Mardian?

— Sfătuitorul meu. Mi-a fost *tropheus* — preparator — încă din copilărie.

Caesar zâmbea.

— Şi astfel ai ajuns în mijlocul unei mocirle, fără ţară şi doar cu dascălul tău ca singură călăuză.

— Ne-am găsit refugiul la Ashkelon. Cei de-acolo îl ţin bine minte pe tatăl meu.

— Şi-atunci cum ai adunat această armată?

— La fel ca tatăl meu. Am recrutat un număr de arabi nabateeni ca mercenari, oferindu-le nişte bani, pe care nu-i aveam, dacă mă ajutau să-mi recapăt tronul. Desigur, banii promişi costă de două ori mai mult decât cei plătiţi pe loc.

— Într-adevăr. Banul e cea mai mare cheltuială pe care o poate face un om în viaţa lui.

— Totuşi, aurul în sine nu are nici o valoare dacă nu poate cumpăra puterea.

Auzind-o, Caesar îşi arcui sprâncenele. Fără îndoială, şi el era de aceeaşi părere.

— Şi chiar erai hotărâtă să lupţi?

— N-aveam încotro. Am pornit într-un marş spre Pelusium, dar Achillas n-a vrut să ne iasă în faţă, iar noi nu aveam echipamentele necesare să începem un asediu. Şi astfel am trăit în ultimele luni.

— Dacă Achillas ieşea la luptă? Dacă pierdeaţi?

— Dacă pierd, mor. Eu nu pot schimba tabăra, ca un soldat de rând.

— Într-adevăr. E o povestire remarcabilă.

Din partea ei, Cleopatra nu-şi amintea acele luni din viaţa ei nici pe departe cu acelaşi amuzament. Perioada de exil fusese o oroare necontenită. Dar experienţa o căli; se şi învăţase că avea capacitatea de a îndura greutăţile şi răsturnările de situaţie, lucru care, la rândul său, îi sporise încrederea în forţele proprii. Nu mai era fata răsfăţată care fugise cu spaimă din palat şi descoperise că nu putea fi înfrântă cu uşurinţă. Însă continua să-i fie frică şi se temea să nu-şi fi pierdut atuurile regalităţii. Acum

ea era rebela, fără nici o bază adevărată de putere proprie, având numai numele şi dreptul din naştere de a trăi.

— Mai e şi altceva ce-ar trebui să ştiu despre tine? se interesă Caesar.

— Vorbesc opt limbi, inclusiv ebraica şi arameica. Ştiu să citesc lista preţurilor într-o taberna siriană, sau să întreb un marinar fenician ce încărcătură are în cala corăbiei şi să insult un evreu în limba lui. Am citit epopeile lui Homer şi istoriile lui Herodot şi tragediile lui Euripides. Ştiu să cânt la lira cu şapte corzi, am studiat retorica, astronomia şi medicina, la Museion, iar preparatorul meu spune că am un mare talent înnăscut pentru matematică şi geometrie. Şi mai ştiu şi să călăresc, acceptabil de bine.

Surâsul lui Caesar se şterse.

— E vreun lucru pe care nu-l poţi face?

Cleopatra se hotărî să fie sinceră.

— Nu pot cârmui Egiptul fără tine.

Gânditor, Caesar dădu din cap.

— Pe-asta o ştiam deja. Dar îţi mulţumesc că eşti cinstită.

Ochii aceia negri îi sfredeleau pe ai ei. Cleopatra avea senzaţia că i se ridicase inima între dinţi. Cumva, se simţea îndemnată să aibă încredere în acel om, ceea ce era, într-adevăr, un teren foarte periculos.

12

O fură somnul cel mai adânc, pentru ca a doua zi dimineaţă s-o trezească nişte zbierete. Ridicându-se brusc în pat, îl văzu în uşă pe Ptolemeu, care se uita la ea cu gura căscată, alături de Pothinus. Ţâşti-bâştiul de frate-său era cel ce făcea tot tărăboiul. Caesar stătea lângă fereastră, îmbrăcat, înmuind o coajă de pâine în vin, ca mic dejun.

Cleopatra îşi dădu seama imediat ce făcuse Caesar. La urma urmei, culcatul cu o regină era în primul şi-n primul rând un act politic şi, prin urmare, un exerciţiu care n-avea nici un rost în lipsă de martori. Îi trecu prin minte că era chiar posibil să-i fi chemat pe Pothinus şi Ptolemeu în camera lui de culcare, imediat ce se trezise. Dacă-i era dat să joace rolul reginei-târfe, n-avea de ce să se codească. Lăsă cearşaful să-i alunece de pe

umeri în poală, dezgolindu-i sânii. Apoi, pradă unui impuls, îi scoase limba fratelui ei mai mic, strâmbându-se. Îşi regretă imediat impetuozitatea. Era o copilărie, un moft nepotrivit pentru o regină. Dar îşi atinse scopul. Ptolemeu începu să plângă.

Ţângău prostănac.

— Ce face asta aici? urlă el.

Caesar înălţă o sprânceană.

— Ţie ce ţi se pare că face?

Chipul lui Ptolemeu se schimonosi ca o stafidă la soare. Bătu din picior. „Ah, frăţioare, dacă vrei să te ia Caesar în serios, niciodată să nu mai baţi din picior. O să te cârpească peste scăfârlie şi-o să te expedieze cu urma sandalei lui romane întipărită pe crăpătura dosului tău slăbănog.”

— Tu eşti de vină! ţipă el la Pothinus şi fugi din cameră.

Pothinus îl privea pe Caesar cu furie şi uluire. Dar îşi păstra veninul anume pentru ea. „Noroc că bărbaţii nu pot transmite otrava din ochi”, îşi spuse Cleopatra. Apoi plecă după protejatul lui. Caesar făcu un semn cu capul spre lictorii care aşteptau lângă uşă:

— Mergeţi după ei. Aduceţi băiatul înapoi aici.

Apoi, întoarse capul spre ea, zâmbindu-i.

— Va fi o zi minunată, spuse el şi reveni cu privirea spre portul albastru şi crestele de spumă ale valurilor blânde, dincolo de insula Pharos.

13

Caesar orchestră totul perfect. Îi primi în Casa Adoraţiei, sala tronului, unde pilaştrii mari de porfir cu vinişoare purpurii se reflectau în pardoseala de marmură lucioasă ca oglinda, o încăpere vastă ce-i împuţina până aproape de neînsemnătate pe cei care stăteau la picioarele platformei. Caesar purta o *toga virilis* cu franjuri şi diagonala purpurie de senator roman, aşezat pe un tron ce strălucea de jasp galben şi pietre de carneol mari cât oul de porumbel. Cleopatra, într-o robă de aur scânteietor, se aşezase lângă el, pe un tron asemenea.

Pothinus şi Ptolemeu stăteau în faţa lor ca doi petiţionari, nu ca regentul şi primul ministru ai celei mai bogate ţări de pe Pământ. Caesar le dădea de înţeles clar ce părere avea despre

ei.

Ptolemeu avea ochii umflaţi de plâns, iar mâinile îi tremurau. Aşa tată, aşa fiu, ba chiar mai mult, îşi spuse Cleopatra, cu tristeţe. Dacă moştenise ceva din temperamentul Fluierarului, avea să se apere contra dezamăgirilor de mai târziu ale vieţii cufundându-se în vin. Sărman tată.

Sărman şi mic Ptolemeu.

Pothinus, ca un pupincurist slinos ce era, având cârlionţii înscorţoşaţi cu cine ştie ce pomadă, încerca să-şi ascundă sila faţă de generalul roman sub un zâmbet onctuos.

— Regentul Coroanei se simte mai bine? se interesă Caesar, cu un glas acid.

Capul lui Pothinus se bâţâi ca al unui papagal.

— Şi-a revenit mult după şocul pe care l-a suferit, Imperator.

— S-a purtat de parcă ar fi pierdut o legiune întreagă şi l-ar fi călcat un gal pe picior. Ar trebui să înveţe să se stăpânească, dacă vrea să fie rege.

— Îl trădează tinereţea. Când va fi puţin mai mare, se va dovedi la fel de bun ca Alexandru.

— Alexandru, murmură Caesar, de parcă ar fi auzit o blasfemie.

Nu era nici un secret că romanul aspira să ajungă într-o bună zi la fel de mare ca legendarul general macedonean. Buzele i se răsfrânseră într-un rânjet şi repetă printre dinţi, cu mirare parcă, numele:

— Alexandru!

Cleopatra se întrebă ce avea să se întâmple. Deşi Caesar dăduse impresia că o luase sub aripa lui, fusese chemată la fel de poruncitor ca fratele său şi Pothinus, iar Caesar nu-i spusese până acum nimic despre planurile lui cu privire la viitorul ei. Se afla întru totul în puterea lui. Pe cine avea să prefere? Pe ea — sau pe puştanul acela prost? Nu-şi făcea iluzii că o singură noapte de dragoste i-ar fi aliat pe vecie; pentru un asemenea bărbat, dragostea era o monedă ieftină, o lua după pofta inimii şi nu punea nici un preţ pe ea. Spera numai ca argumentele ei din seara trecută să-i fi impresionat sufletul aspru de roman.

— După cum ştii, îi spunea Caesar lui Pothinus, voinţa fostului rege a fost ca Egiptul să fie cârmuit împreună de Ptolemeu şi sora lui, Cleopatra. Roma e foarte întristată că s-a ivit discordia între ei. Precum ştii, tatăl lor a fost prieten şi aliat al poporului

roman.

„Ba bine că nu”, îşi spuse Cleopatra, cu înverşunare. „Şi a tocat aproape tot tezaurul ţării pentru privilegiul unui asemenea titlu.”

— Singura dorinţă a lui Caesar este ca în Egipt să domnească din nou pacea. Prin urmare, voia lui Caesar e ca prinţul să se însoare imediat cu sora lui, după modelul egiptean, pentru a putea îndeplini cele din urmă dorinţe ale iubitului lor tată.

Deci, asta era. Caesar o punea să se mărite cu fratele ei.

Dar bineînţeles. Pe el nu-l interesa justiţia, numai pacea îl interesa. Cleopatra rămase cu privirea drept înainte, nedorind să-şi trădeze dezamăgirea faţă de o asemenea veste. Îl aşteptă pe Caesar să-şi anunţe preţul pentru a-i fi aruncat din nou unul în beregata celuilalt.

— Veţi profita de pacea pe care a creat-o Caesar pentru a achita datoriile tatălui vostru faţă de republica romană, datorie pe care am preluat-o eu.

Aşadar, aşa plănuia să câştige de pe urma manevrei. Îl văzu observând-o, aşteptând semne de furie şi dezgust, şi păru dezamăgit când ea nu-l învrednici cu nici unul.

„Şi-n plus, am vreun motiv să mă înfurii?” se întrebă. „Nu s-a ţinut întru totul de cuvânt? Sunt din nou pe tron. Caesar capătă ceea ce doreşte, eu capăt ce doresc. Cel puţin, nu mai trebuie să împart deşertul cu muştele şi guşterii.”

Ptolemeu părea gata să izbucnească din nou în plâns. Prost, prost ca noaptea.

— S-a întâmplat ceva? întrebă Caesar.

Tânărul era gata să răspundă, dar Pothinus îl amuţi cu o privire.

— Am dat dispoziţii ca nunta să aibă loc imediat, continuă Caesar. Sunt sigur că toată Alexandria se va bucura împreună cu voi de acest aranjament.

— Vă mulţumesc, stăpâne, spuse Pothinus, vorbind de parcă s-ar fi înecat.

Aproape că-l împinse pe Ptolemeu afară din sală.

14

Cleopatra îşi studia imaginea reflectată în oglinda de bronz.

Ciudat, exact aşa îşi imaginase ziua nunţii sale: cerul acoperit şi mohorât, un simţământ surd de oroare în josul pântecului, deznădejdea gândului de a se pregăti pentru un măritiş nepotrivit ei în toate privinţele, mai puţin motivele de stat. Întotdeauna se aşteptase să se aleagă cu cine ştie ce străin prea bătrân, prea tânăr sau prea bădăran ca să-i poată fi vreodată tovarăş potrivit de viaţă.

Şi întotdeauna se temuse că putea fi Ptolemeu.

Se întreba ce-ar fi spus tatăl ei dacă ar fi trăit să vadă acest moment. Probabil ar fi fost prea beat ca să înţeleagă ceva. Oare s-ar fi simţit dezamăgit de ea? Dintotdeauna îi spusese că-i putea întrece pe toţi la minte, dar se părea că se înşelase.

Spre uimirea ei, se pomeni întrebându-se cum ar fi fost să se mărite cu Caesar. Până acum, fanteziile ei îmbrăţişaseră politica, nu propria plăcere personală. Nutrise visuri de refacere a imperiului lui Alexandru, de a face din oraşul lui cea dintâi localitate a lumii, şi poate — necuviincios gând! — propriul nume să devină la fel de vestit ca al lui. „Dar dacă această zi ar face din mine regina lui Caesar? Am avea cel mai mare imperiu din lume, poate cel mai mare din istorie.” Şi, îşi mai spuse ea, privind stăruitor în oglindă, „aş putea chiar învăţa să fiu fericită cu asta.”

Charmion îi unsese pielea cu o alifie din ulei şi iarbă din Cipru, spălând apoi pasta cu suc de castraveţi. Acum, strălucea ca marmura. Începu să-i pregătească părul, împletindu-i-l cu grijă în creştetul capului sub forma unui coc „pepene”.

— Circulă un zvon, spuse Charmion.

Palatul zumzăia de zvonuri. Se spunea că de-asta făcuseră coridoarele aşa de lungi şi drepte, pentru ca oamenii să poată alerga mai repede prin ele pentru a găsi o ureche în care să şuşotească.

— De unde l-au auzit?

— De la bărbierul lui Caesar, Maiestate.

Cleopatra puse oglinda pe masă, în faţa ei, exprimându-şi interesul printr-o arcuire de sprânceană. *Tonsore*-le Imperatorului era considerat legislatorul neoficial al lui Caesar, răspândind toate informaţiile care nu puteau fi aduse la cunoştinţă pe cale oficială.

— Şi ce spune acest zvon?

— Că Pothinus i-a spus fratelui vostru să se culce cu

Maiestatea Voastră, ca pe vremuri.

— Ce?!?

Ideea era atât de absurdă încât nici nu ştia dacă să râdă sau să se înfurie.

— Astfel încât, dacă aveţi un copil, să nu puteţi susţine că e al lui Caesar.

— Ptolemeu e un puştan! Crede că pistilul lui e făcut doar ca să treacă apa!

„Auzi la mine!” îşi spuse. „Acum câteva zile, eram fecioară, iar azi, vorbesc ca o femeie de stradă din portul de la Canopus.”

— Pothinus i-a spus lui Ptolemeu că de asta atârnă viaţa lui.

— Un eunuc îl sfătuieşte pe un copil să se culce cu sora lui? Ce şi-or fi închipuind romanii despre noi!

Dar ştirea o agita. Sări în picioare, răsturnând pe jos una dintre bolurile cu pomadă ale lui Charmion. Era mai înaltă şi mai puternică decât fratele ei. N-ar fi îndrăznit!

Apoi, însă, o izbi gândul: copilul lui Caesar! „Ar fi cu putinţă, după doar o singură noapte?” Iar dacă nu, poate reuşea să aranjeze lucrurile astfel încât să aibă ocazii mai prielnice. Pothinus avea motive întemeiate ca să se teamă. Un copil, un fiu făcut cu romanul, ar fi schimbat totul.

*

Toată Alexandria asista la nuntă: savanţii, matematicienii şi fizicienii de la Museion, preoţii în robe albe ai lui Isis şi Serapis, căpitanii Gărzii Regale, cu cizmele lor albe şi bonetele plate macedonene, ofiţerii superiori ai lui Caesar, cu mantii roşii şi fustanele de piele, trezorierii, curtenii şi scribii în tunici purpurii.

Coloanele din sala ceremonială fuseseră înfăşurate cu ghirlande de mătase verde, iar peste duşumelele de marmură fusese împrăştiat un covor gros din petale de trandafiri. Era o scenă de o bogăţie şi o coloratură ce tăiau respiraţia; pădurea de marmură cu vine purpurii înălţându-se spre un cer din grinzi de cedru masive, deasupra cărora tavanul boltit strălucea auriu.

Cleopatra intră în sală prin uşile mari de abanos cu decoraţiuni de ivoriu, înalte cât o girafă. Trompetele îi anunţară sosirea şi peste miile de oameni adunaţi să urmărească spectacolul se lăsă tăcerea.

Purta o rochie din mătase albastră diafană de Cathay, cu o

asemenea textură şi rafinată lucrătură încât, aveau să spună unii pe urmă, se unduia de parcă regina ar fi fost îmbrăcată cu apă. Pe degete, la gât şi în părul împletit avea perle din Marea Roşie cât pentru răscumpărarea unui prinţ. În timp ce traversa sala, sandalele cu cureluşe argintii striveau stratul petalelor de trandafiri, răspândind un parfum îmbătător.

Privi în jurul ei, prin marea sală. Îşi văzu celălalt frate, pe micul Antiochus, cu faţa ca o mască de teamă şi uimire, iar lângă el stătea Arsinoë, frumoasă şi plină de venin. Pothinus, având părul buclat cu fierul fierbinte, îşi agăţase la urechi nişte cercei ce atârnau ca smochinele coapte. Iar Ptolemeu însuşi avea o tiară de aur pe cap, în stilul faraonilor, şi diadema dublă a Egiptului ornamentată cu cobra sacră. Gulerul robei sale de in încreţit era încrustat cu pietre de lapis şi carneol, iar în picioare purta sandale aurite.

Arăta complet ridicol.

Caesar era prezent, pentru a orândui totul, maiestuos într-o *toga virilis* cu franjuri şi bandă purpurie. Olympos, medicul, şi Rufus Cornelius, generalul lui, stăteau alături, urmând să fie martori la căsătorie.

Ceremonia avea să fie oficiată de marele preot, Pshereniptah.

Caesar nu se uita la ea, nu dădea nici un semn că ar fi recunoscut-o. Înclină uşor din cap spre marele preot, indicându-i să înceapă. Pshereniptah pronunţă câteva propoziţii în egipteana demotică şi totul fu gata.

*

Caesar se întoarse spre întreaga adunare, pentru a anunţa cu glas sonor că Regina Cleopatra a Şaptea şi Regele Ptolemeu al Treisprezecelea îşi rezolvaseră divergenţele, se împăcaseră şi aveau să guverneze Egiptul cu un singur glas.

Mulţimea ovaţionă ca la un semnal, dar cu un entuziasm deloc sincer, după părerea Cleopatrei. La alt semnal stabilit dinainte, fură aruncate noi petale de trandafiri.

Cleopatra se întoarse; privindu-şi de sus proaspătul soţ. Îşi apropie buzele de urechea lui.

— Un singur deget să pui pe mine, la noapte sau altă dată, iar Pothinus îşi va împodobi urechile cu părţile tale intime. Ai înţeles ce-am spus?

Ptolemeu o privi lung, cu chipul marcat de spaimă şi silă. Da, înţelesese. Prostul de el.

*

Banchetul fusese organizat de Caesar însuşi, care nu cruţase nici o cheltuială, întrucât oricum nu plătea din banii lui. Se serviră stridii de purpură, iezi fripţi, raţe sălbatice, delfin cu mentă, ciuperci şi urzici dulci, miere din Attica. Cel mai ales vin falernian se revărsa din cupele de aur încrustate masiv cu coral şi jasp. După aceea, oaspeţii fură distraţi de dansatoare nubiene, cu trupuri negre şi vânoase lucind de ulei, care dansau în bătăi sălbatice de tobe şi mii de palme.

Caesar, cu o ghirlandă de trandafiri şi albăstrele la gât, se ridică în picioare, înălţând cupa în direcţia ei şi a lui Ptolemeu, pentru a proclama că acum în ţară domnea pacea.

„Un om obişnuit, cu excepţia acelor ochi”, îşi spuse ea. Şi totuşi acum, când îl privea, simţea în piept o apăsare pe care nu reuşea să şi-o explice. Tot dorea să se uite spre ea, să-i dea vreun semn, vreo indicaţie tăcută că era de partea ei, că ceea ce făcuse nu era o greşeală îngrozitoare. Îşi dădea seama că pentru prima oară, de la moartea tatălui ei, îi acordase încrederea sa unui alt bărbat.

Caesar, însă, avea grijă să-i evite privirea.

— Ca măsură a bunăvoinţei Romei faţă de Egipt şi noii săi coregenţi, anunţă el acum adunarea oaspeţilor, Caesar dăruieşte Egiptului insula Cipru şi proclamă că noii ei guvernatori vor fi prinţesa regală Arsinoë şi fratele său, Antiochus.

Cleopatra, cu respiraţia tăiată, văzu câţiva ofiţeri romani ridicând capetele, cu consternare a întipăriă pe chipuri. Ciprul devenise provincie romana prin forţa armelor, în timpul domniei tatălui ei. Fluierarul îl abandonase fără luptă, lucru care pricinuise multe nemulţumiri la Alexandria. Caesar nu avea căderea să-l înapoieze Egiptului, sau cel puţin aşa crezuse ea; însă acum părea să se creadă destul de puternic pentru a vorbi în numele Romei însăşi. Spera oare să-i împace pe Pothinus, Achillas şi ceilalţi naţionalişti?

— În privinţa datoriei răposatului rege faţă de Roma, sunt pregătit să accept o sumă totală de zece milioane de dinari.

Era mai puţin de jumătate din întreaga datorie. Poate că

romanul se socotea generos. „Numai romanii vor vedea lucrurile astfel”, îşi spuse ea. „În toată Alexandria nu există nici un om care să plătească un singur dinar din datoria tatălui meu pentru că şi-a reprimit tronul, mai ales acum, când e mort.”

În timp ce se închinau toasturi, Cleopatra se uită în jur la feţele celor prezenţi, întrebându-se dacă Ciprul dat pe zece milioane de dinari era de ajuns să liniştească indignarea lui Pothinus şi a celor ai lui.

Cumva, nu prea credea.

15

Viaţa la palat mergea înainte ca într-un vis. După ceremonia de căsătorie, Ptolemeu fu alungat într-un alt palat din Brucheion, pe când Cleopatra se instală cu reşedinţa în fostele ei apartamente, alături de Caesar. Acolo, îl serveau ofiţerii lui de stat major şi îl protejau propriii legionari, în timp ce ea — abandonată de o mare parte din curtea regală şi cu consilierii rămaşi la Muntele Kasios — trăia virtualmente ca regina lui. Ptolemeu şi Pothinus se ţineau la distanţă, slujiţi în propria enclavă de susţinători şi conspiratori, sub protecţia Gărzii Regale macedonene, la rândul ei supravegheată de o cohortă de soldaţi romani.

„Şi iată-mă aici, culcându-mă cu duşmanul meu, în război cu propriul popor.” Era în acelaşi timp trădătoare şi trădată. Învăţase să deteste Roma încă din copilărie, considerându-i pe romani nişte barbari, privindu-i cum îi umiliseră tatăl şi toată familia. Jurase să salveze Egiptul de sub jugul lor, iar acum se afla în tabăra cealaltă, pe când poporul ei se arunca în lăncile legionarilor.

„Iar eu stau ghemuită sub aripa protectoare a lui Caesar, râd de glumele lui, îi ascult istorisirile, îi primesc de bună voie sămânţa. Mă întreb dacă nu cumva sunt doar fiica tatălui meu, sau dacă voi fi vreodată propria regină.”

Îl aştepta şi-l pândea pe Pothinus să acţioneze. Dacă Egiptul învingea, avea să fie distrusă. Dacă învingea Caesar, urma să supravieţuiască. Fiecare tabără aştepta şi pândea. În Lochias, tensiunea era palpabilă.

Numai Caesar părea complet nepăsător.

*

— Armata ta pare să fie pe picior de război, îi spuse Caesar lui Achillas, la fel de vesel ca şi cum ar fi comentat o cursă de care sau Jocurile. Chestiunea succesiunii s-a rezolvat spre mulţumirea tuturor, şi totuşi au pornit spre Alexandria şi au luat oraşul cu asalt.

— N-au făcut-o la ordinul meu, răspunse Achillas.

„Achillas pare să fie nervos”’, observă Cleopatra. „Are pielea pământie şi, pe frunte, broboane de sudoare cât picăturile de rouă.” Zâmbetul lui era menit să-l înduplece pe Caesar, dar avea efectul de a-l face să arate ca o mască mortuară.

La insistenţele lui Caesar, luau cina cu toţii împreună în fiecare seară, dar mâncarea procurată de Pothinus nu era de soiul care să aţâţe poftele, numai pâine de grâu mucegăită şi peşti mici, unsuroşi, pescuiţi în port. În locul tacâmurilor de aur, li se servea în farfurii de lemn; Pothinus susţinea că trebuise să topească serviciile de masă pentru a achita cele zece milioane de dinari cerute de Caesar.

Vinul acela nu i l-ar fi dat nici unui câine mort de sete.

Mâncau în stilul grecesc tradiţional, stând aşezaţi pe canapele aranjate pe trei laturi ale meselor. Micul Antiochus, fiind încă un copil, stătea pe un taburet.

Numai Caesar părea să aibă poftă de mâncare, ceea ce Cleopatra ştia că se datora faptului că pe el nu-l interesa mâncarea. Rareori se aşeza să mănânce astfel, preferând să rupă bucăţi de pâine şi să le îndese în gură în timp ce studia hărţile împreună cu generalii lui. Decimus Brutus spunea că, odată, luase o bucată de sparanghel care din greşeală fusese înmuiată în unguent de piele, nu în sos, şi o mâncase fără să clipească.

Îl privea pe Achillas ciugulind plictisit din peşte. Arsinoë şi preparatorul ei, Ganimedes, schimbau priviri şi-şi murmurau comentarii tăcute peste masă. Ptolemeu, din partea lui, nici nu se atingea de mâncare. Îşi ţinea capul în piept, iar pe faţă îi şiroiau lacrimi.

Văzând aceasta, Pothinus aruncă o privire de ură pură spre Cleopatra. „Bine, nu-i nevoie să mă măsori aşa cu privirea, bălegar de cămilă ce eşti”, răspunse ea în gând. „Nu mă poţi

acuza pe mine pentru proasta dispoziţie a băiatului.”

— Azi, mulţimea a încercat din nou să ia palatul cu asalt, îi spuse Caesar lui Pothinus.

— Faptele câtorva neguţători şi marinari nu intră în autoritatea mea, Imperator, răspunse Pothinus.

— Nu sunt numai câţiva neguţători şi marinari.

Pothinus ridică din umeri.

— Prezenţa soldaţilor romani îi întărâtă. Sunt sigur că, după plecarea lor, situaţia se va linişti.

Când Caesar nu-i răspunse, adăugă:

— Acum, când problema succesiunii s-a rezolvat, nu mai aveţi de ce să pierdeţi vremea în Egipt, când fireşte vă aşteaptă treburi urgente în altă parte.

Caesar îl privi fix, cu ochii lui negri şi reci. O asemenea privire, îşi spuse Cleopatra, echivala cu o condamnare la moarte.

— Caesar hotărăşte care treburi sunt urgente pentru el şi care nu.

Muşcă un codru de pâine şi îl înghiţi cu vin din cupa de lemn aflată lângă mâna lui stângă. Cum era în stare să bea oţetul pe care li-l aducea Pothinus la masă, Cleopatra nu reuşea să înţeleagă.

Achillas nu mai putu păstra tăcerea.

— În bazare se vorbeşte că Imperatorul ţine familia regală ostatică, spuse el.

— Poate că ar fi bine ca Pothinus să stea de vorbă cu gloatele, răspunse Caesar. Să calmeze situaţia.

— Nu cred că oamenii mă vor asculta. Nu mă puteţi acuza pe mine pentru ceea ce discută între ei când cumpără peşte.

— Stranie situaţie. Mulţimea pare să nu te asculte nici pe tine, nici pe altcineva. Nici chiar pe rege, aici de faţă.

Privi în jur şi păru să observe pentru prima oară expresia nefericită a lui Ptolemeu.

— Acum de ce se mai smiorcăie Maiestatea Sa?

Din glasul lui Pothinus se simţea încordarea. Abia reuşi să-şi păstreze zâmbetul pe buze.

— Nu-i place mâncarea, Imperator.

— Mă rog, propriii soldaţi sunt cei care nu-l lasă să mănânce stridii şi vânat. Dacă ar ridica asediul, ar putea să cineze cu friptură de girafă, de i-ar fi poftă.

Caesar îşi propti mâinile în şolduri.

— Nu înţeleg de ce face atâta caz. Eu, când eram în campania din Britania, mestecam urzici şi beam apă culeasă din găurile pietrelor.

— Ca strămoşii voştri? întrebă dulce Arsinoë.

Caesar zâmbi, dar ochii îi erau duri ca de cremene. „O, drăgălaşa mea surioară”, spuse Cleopatra în sinea ei, „cu părul tău blond şi ochii ca florile de albăstriţă, l-ai putea juca pe Caesar ca peştele în undiţă, dac-ai vrea. Şi când colo, te porţi de parcă ai sta în casă cu un câine de pe uliţă. Da, romanii sunt barbari, dar ăsta cel puţin are un oarecare rafinament, iar, dacă strategia s-ar număra printre înaltele arte, n-ar avea seamăn printre cărturarii de la Museion.”

— Nici tu nu ai poftă de mâncare? o întrebă Caesar pe Arsinoë.

— Miroase urât în cameră, replică prinţesa.

Caesar adulmecă aerul, cu expresia de desfătare a unui om aflat într-o grădină de trandafiri.

— Nu simt decât mirosul mării. Nu vă place aroma de sare? Din partea mea, o găsesc înviorătoare. La Roma, marea e prea departe.

— Mai degrabă aş lua masa cu un câine, decât cu un roman.

La auzul acestei insulte de moarte, zâmbetul pieri de pe buzele lui Caesar.

— Atunci, s-ar putea să-ţi îndeplinesc dorinţa, răspunse el.

Arsinoë se ridică şi ieşi din cameră.

Caesar se duse în spatele scăunelului unde mânca Antiochus, cu capul în piept, speriat de glasurile aspre şi privirile furioase.

— Numai de-ar avea toată familia Ptolemeilor dispoziţia celui mai fraged vlăstar al ei, spuse el, ciufulind părul băiatului.

Îi văzu pe Achillas şi Pothinus schimbând o privire. Cu toţii ştiau că Antiochus era doar speriat, nu bleg. Dacă ajungea vreodată bărbat, Caesar putea să-i vadă şi o altă faţă. În palatul de la Brucheion nu existau stări de spirit senine. De secole nu mai existau.

*

— Lucrul care-mi place cel mai mult la masă, îi spuse Caesar Cleopatrei, după plecarea celorlalţi, e conversaţia.

Îşi mai turnă puţin din vinul oţetit şi bău, fără să clipească.

— În familia mea, răspunse Cleopatra, se socotea că a fost o cină reuşită dacă înainte de spectacol nu era ucis nimeni.

— Eu folosesc gustători, ca să se asigure că vinul nu e otrăvit.

— Vrei să spui că nu este? întrebă ea, aruncând pe fereastra deschisă ultimele picături din pahar.

Caesar ridică din umeri:

— Sunt soldat. Pot bea orice. Dacă Pothinus îşi închipuie că mă poate obosi lipsindu-mă de plăceri, înseamnă că nu-l înţelege pe Caesar.

O privi gânditor.

— Ia spune-mi, omul acela care era cu Arsinoë ... E amantul ei?

— Este prinţesă de viţă regală. Cum ar putea avea un amant?

— Pare să se poarte foarte familiar cu ea.

— E preparatorul ei. De pe vremea primului Ptolemeu, fiicele casei regale au primit exact aceeaşi educaţie ca băieţii.

— Extraordinar.

— Crezi că o femeie nu poate să aibă tot atâta minte ca un bărbat?

— Cred că o asemenea femeie ar trebui să fie extraordinară.

— Atunci, în familia noastră au existat dintotdeauna femei extraordinare, căci nici unei prinţese Ptolemee nu i-a fost vreodată greu să ţină pasul cu fraţii ei. Fiecare dintre noi a avut câte un om care o instruia în arte şi ştiinţe, iar mai târziu, dacă sunt de încredere, pot deveni şi sfătuitori.

— Şi amanţi nu?

— Amanţi?

— Ce găseşti aşa de amuzant?

Cleopatra zâmbi.

— N-ar fi cu putinţă. Ganimedes e eunuc. La fel ca Mardian.

Expresia lui Caesar se schimbă. Până în acel moment, o crezuse naivă. Acum, pe chip i se citea atât dezgustul, cât şi stânjeneala.

— Se pare că sunt multe pe care Roma nu le înţelege despre Răsărit.

— De ce te uiţi aşa? întrebă ea, sincer nedumerită de reacţia lui.

— Voi, cu zeii voştri animale şi *eunucii* voştri, şi toate preocupările voastre faţă de moarte. Mi se întoarce stomacul pe dos la gândul unor asemenea practici.

— Sunt absolut raţionale, dacă …

— O femeie să domnească peste nişte bărbaţi cărora li s-a retezat bărbăţia cu briciul! E o … barbarie!

Trânti cupa pe masă şi ieşi furtunos din cameră.

16

Furtunile iernii luau cu asalt insula Pharos, apa era albită de spumă chiar şi în port, iar cerurile dobândiseră culoarea plumbului. Străzile de lângă docuri erau măturate de ploaia biciuitoare şi jerbe de stropi săraţi. Caravanele din Punt şi Arabia continuau să intre în şir pe Poarta Soarelui, dar galerele negustoreşti zăceau la ancoră în Portul Bunei Reîntoarceri, Alexandria fiind practic desprinsă de Mediterana până în primăvară.

Armata egipteană — cum îi plăcea lui Achillas să-şi numească banda de piraţi, jefuitori, ocnaşi şi sclavi fugiţi — avea acum tabăra lângă oraş. Douăzeci de mii de oameni la număr, susţinuţi de două mii de cavalerişti localnici. Poate că Pothinus şi Ptolemeu credeau că ar fi putut să-l intimideze pe Caesar spre a capitula, prin această demonstraţie de forţă. Lui Caesar, însă, nu părea să-i pese deloc.

— La urma urmei, îi spuse el Cleopatrei, am peste trei mii de legionari veterani şi opt sute de cavalerişti celţi, precum şi cincizeci de trireme la picioarele peninsulei Lochias — şi patru ostatici de neam regal.

Era pentru prima oară când recunoştea ca nu mai era doar musafira lui.

Tipic pentru el, îşi spuse Cleopatra. Farmecul lui dezinvolt îi făcea pe toţi cei din cercul său privilegiat să se simtă ca nişte persoane deosebite pentru el. Şi de fiecare dată când ea însăşi simţea — „da, fată, recunoaşte” — că se îndrăgostea de el, îşi reamintea de neînduplecarea lui desăvârşită şi bătea în retragere. Şi totuşi, în ciuda poziţiei sale, rămânea femeie şi îl găsea complet irezistibil. Când era cu el, nu mai avea încredere în sine însăşi.

Bănuia că şi Caesar ştia asta şi conta pe ea.

Mulţimea construise pe străzi baricade triple din blocuri de piatră, astfel încât Calea Canoică nu mai era practicabilă, nici

Strada Somei. Caesar fortificase de asemenea palatul, stabilindu-şi cartierul general în sălile de banchete, unde întindea hărţi pe mesele preţioase de fildeş şi lemn de trandafir, iar pardoselile de alabastru răsunau de tropăitul cizmelor, când centurionii şi ofiţerii intrau şi ieşeau în fugă zi şi noapte, aducând rapoarte sau pentru a participa la consfătuiri convocate în mare grabă.

Caesar părea să trateze toată situaţia ca pe un joc.

*

Vântul vuia izbind zidurile palatului, văpaia marelui foc din Pharos fiind singura lumină în noaptea neagră de iarnă. Cleopatra se aşteptase s-o posede, ca de obicei, cu aceeaşi ferocitate, dar în noaptea aceea, parcă drept răspuns la sălbăticia furtunii, Caesar fu blând şi nu se grăbi.

Adeseori, avea senzaţia că-şi ieşea din propriul trup pentru a le privi împreunările dintr-un colţ de sus al încăperii. Le vedea trupurile înlănţuite sub pielea de leopard care acoperea patul. Siluetele lor păreau să scânteieze şi să danseze în lumina pâlpâitoare, pe când lămpile scăpătau în curentul ce trăgea prin uşi şi ferestre.

Îi vedea spatele şi umerii goi, brăzdaţi de cicatricele unor răni vechi, ridicându-se deasupra ei ca un leu contemplându-şi prada. Călcâiele ei se înfăşurau strâns în jurul şalelor lui, şoldurile ridicându-i-se ca pentru a-i ieşi în întâmpinare. Caesar începu să se mişte într-un ritm cadenţat, blând, aşteptându-i reacţia.

Dar în noaptea aceea fu altfel decât cu toate celelalte ocazii; dintr-o dată, Cleopatra nu mai privi de departe, ci simţi stările aţâţătoare din propriul trup, o surprinzătoare căldură ridicându-se din pulpe şi coapse spre partea de jos a pântecului. Închise ochii, iar acum nu se mai uita, ci făcea parte din baletul umbrelor, pe când o aură rozacee se înteţea ca un foc neostoit în trupul ei. În timp ce luneca spre acea jinduire necunoscută, începu să se încordeze sub el, cu pumnii strânşi în aşternuturi. Spatele i se arcui, iar muşchii coapselor se crispară în timp ce nevoia devenea stringentă şi tot trupul şi sufletul îi erau covârşite de spasme neînfrânate.

Apoi, avu impresia că întunericul exploda în lumină, ca o mică moarte, o capitulare completă şi desăvârşită, şi cunoscu o senzaţie de plăcere intensă şi sufocantă cum niciodată nu mai

trăise. În timp ce Caesar termina, se agăţă de el ca o naufragiată în talazurile clocotitoare ale oceanului, cu inima bătându-i tunător şi gura căscată să respire hulpavă. După aceea, trupul păru să-i rămână aprins ca jăraticul arzătorului din colţul încăperii, iar când închise ochii, nu mai văzu întuneric, ci numai o mie de culori, ca unduirea irizată a mătăsii. Şi adormi.

*

Se trezi pe neaşteptate, amintindu-şi unde era, ce se întâmplase. Caesar dormea alături, cu braţul aruncat nepăsător peste sânul ei şi capul căzut pe umăr. În timp ce-l privea, simţi o izbucnire năvalnică de tandreţe, pentru care se dispreţui. Trădarea inimii.

— Iulius, şopti ea, plimbându-şi vârful degetului peste obrazul lui.

„Sunt atât de slabă”, îşi spuse. „Nu asta aveam de gând.”

Dar, în clipa următoare, din grădină se auziră strigăte, zăngăneli metalice, paşi alergând. Răsună un urlet înfiorător. Cleopatra îşi dădu seama că acele sunete o treziseră. Caesar se deşteptă într-o clipă — instinctele lui de soldat — şi sări din pat ducându-se la fereastră, gol, pentru a privi în întuneric. Cleopatra simţi inima bătându-i dureros în piept. Poate că gloata răzbise prin baricade.

— Ce se întâmplă? întrebă ea.

— Nu-i nimic. Au grijă oamenii mei.

Aproape imediat, se auziră paşi apropiindu-se pe coridor, în goană, şi bătăi de pumn în uşă. Caesar părea complet nepreocupat de acele semnale de alarmă. Îşi trase tunica pe el, fără grabă.

— Intră, spuse apoi, încrucişându-şi braţele pe piept.

Apăru un centurion, cu un sac mic în mână. Din conţinutul acestuia picurau stropi închişi la culoare, pe covor. Caesar făcu un semn cu capul, iar omul desfăcu bocceaua udă. Era un cap, deşi greu de recunoscut. Îşi pierduse viaţa şi toată culoarea, iar din venele gâtului retezat continua să se scurgă sânge.

Caesar se întoarse spre ea.

— Îl cunoşti? întrebă într-o doară, ca şi cum ar fi fost vorba de un demnitar străin pe care-l zărise la un banchet de stat.

— E Pothinus, răspunse ea.

După care, întrucât Caesar nu răspunse, adăugă:

— A slăbit mult.

Caesar îşi aruncă pe spate capul şi râse, încântat de această remarcă.

— Într-adevăr. Şi era mult mai înalt.

Făcu un semn uşor cu capul, iar omul azvârli înapoi în traistă căpăţâna.

— Îţi mulţumesc, centurionule. Poţi să-l arunci la câini.

— Ar mai fi o problemă, Imperator, răspunse cam încurcat centurionul. Generalul lor, Achillas. N-a fost de găsit nicăieri.

— Din nefericire. Se vede că l-a prevenit cineva.

Îl expedie dintr-o înclinare a capului. Soldatul salută şi ieşi. Caesar se întoarse spre ea.

— În noaptea asta, când noi dormeam, s-au încheiat nişte socoteli. Aş fi preferat să nimicesc tot cuibul, dar merge şi aşa.

De la început o plănuise, îşi spuse ea. Din momentul când Consiliul de Regenţă se hotărâse să-l ucidă pe Pompei, soarta lor fusese pecetluită. Fără îndoială, Caesar se bucura în sinea lui că-i rezolvaseră problema, dar avea să rămână un adevărat roman. Urma să se răzbune în numele Romei, după care să-şi revendice victoria.

— Nici un moment n-ai avut intenţia să-l laşi în viaţă, spuse ea.

— Bineînţeles că nu. Totuşi, păcat de Achillas.

Neînduplecarea lui n-o înfricoşa, însă o umplea de uimire. Îşi lichidase duşmanii fără ranchiună şi fără a-şi semnala intenţiile. Fără îndoială, de aceea devenise atât de puternic şi atât de temut la Roma. „Mă întreb dacă aş putea învăţa să fiu atât de pragmatică…”

— Şi acum ce ai de gând să faci? îl întrebă.

— Sunt prea ocupat ca să mă lupt cu egiptenii. Poate că acum, după ce ne-am ocupat de Pothinus, iar Alexandria are un rege şi o regină nouă, ne putem vedea de treburile cotidiene.

— Şi eu?

— Ai căpătat ceea ce ai dorit, pisicuţo. Ţi-am spălat rufele murdare. Sunt sigur c-ai să te descurci cu tânărul Antiochus, acum când am dezmembrat Consiliul de Regenţă.

Îi zâmbi răutăcios:

— Nu-i aşa?

Ai căpătat ceea ce ai dorit, pisicuţo. Parcă i-ar fi înfipt un

pumnal în burtă. *Ai căpătat ceea ce ai dorit.* Ca şi cum i-ar fi aruncat firimiturile de la masă. Crezuse că o acceptase în sfârşit ca amantă şi aliată, iar acum o trata ca pe o căzătură.

Adevărul era că, din prima noapte cu Caesar, în ea încolţise o altă dorinţă, neînfrânată. Dacă stătea să se gândească, avea sens pe plan politic: „Pot fi bună pentru tine. Poţi fi foarte bun pentru mine."

Ai căpătat ceea ce *ai dorit, pisicuţo.*

„Nu, Iulius, nu tot ceea ce am dorit. Pe tine te doresc."

17

O dimineaţă de iarnă rece, dar însorită, nori ca nişte cozi de iepe gonind pe cer, valuri bătând stâncile sub Pharos şi aruncând la mare înălţime trâmbe de spumă. În portul apusean, marile corăbii de marfă, *baride*-le*,* se legănau la ancoră. Mai sus, aproape de Brucheion, de-a lungul cheurilor din faţa insulei Antirhodos, erau ancorate corăbiile rhodiene ale lui Caesar, cincizeci de trireme romane, săltând pe valuri. Dincolo, lângă magazii şi grânare, se aflau peste treizeci de corăbii de război de-ale Cleopatrei, bireme şi trireme cu câte două şi trei şiruri de rame, propria marină întoarsă împotriva ei, cu pădurea de catarge profilându-se pe cer.

Cleopatra stătea la fereastra dormitorului, având umerii înfăşuraţi în mantia groasă a lui Caesar, de piele căptuşită cu blană de urs.

Ai căpătat ceea ce ai dorit, pisicuţo.

„De ce-ai făcut-o?" se întreba. „De ce mi-ai luat partea în toate astea? Din momentul când am pus piciorul în palat, m-am aflat cu totul în puterea ta. Oricum ai fi putut să guşti puţin din Egipt şi să mă trădezi, să-l păstrezi pe Ptolemeu ca rege-vasal, fără a recurge la război. Pothinus ar fi acceptat să achite datoria tatălui meu, în schimbul ajutorului de a se debarasa de mine.

A fost oare, aşa cum spuneai, din cauza a ceea ce i-au făcut lui Pompei? Sau n-a fost decât un capriciu? Îmi pari genul de om care-şi îngăduie multe indulgenţe, numai şi numai pentru că poate. Faci exact ceea ce îţi place şi nimic nu te opreşte.

Aş vrea să cred că ai făcut-o datorită vreunui sentiment afectuos faţă de mine, dar aceasta a fost o speranţă deşartă.

Poate ai tăcut-o din motive politice, din pragmatism. Plănuieşti ceva. Mă întreb ce anume o fi.”

*

O zi albastră şi rece în Alexandria. O zi plăcută pentru a fi în viaţă, ticluind, îşi spunea Caesar. Stătea pe terasă, încordându-se împotriva vântului năprasnic, cu frigul arzându-i obrajii.

Marea curbă a coastei continentale se arcuia împrejurul portului spre digul cu arcadă, o poartă mare pe unde se trecea în portul apusean. Iar acolo, dincolo de pilonii masivi ai templului lui Isis, se înălţa minunea, Pharos-ul, cu Zeus stând călare peste turnul circular, profilat pe cer. Era o privelişte impresionantă, un bloc pătrat de calcar, cu un castel octogonal de marmură roz deasupra şi, în vârf, cu un turn din granit purpuriu de Aswan. Părea să-şi schimbe culoarea de-a lungul zilei, dintr-un trandafiriu palid în zori până la roşu ca sângele, în amurg.

Dincolo de el, înălţându-se deasupra acoperişului palatului, un turn pătrat cu acoperiş conic, mormântul lui Alexandru însuşi. Gipsul şi marmura Brucheionului erau atât de albe încât deveneau dureroase la vedere, făcându-l să-şi întoarcă privirea.

Un oraş miraculos, reflecta el. În comparaţie, Roma arată ca un sat de chirpici.

Palatul însuşi se dovedise o încântare; scaune de fildeş şi lemn de abanos, cufere încrustate cu aur, arzătoare de tămâie arăbească pe trepiede de bronz şi argint, duşumele placate cu marmură albă şi porfir roşu. Nu era numai un oraş al indolenţei, aşa cum s-ar fi putut crede, ci şi al învăţăturii, cu vasta sa bibliotecă, unde se aflau toate cărţile importante scrise vreodată, tot ceea ce şi-ar fi putut dori, în ceasurile de repaus, un om de cultură şi rafinament.

Şi, într-adevăr, până la măreaţa intrare a frumoasei şi micuţei lor regine, fusese încântat să-şi afirme autoritatea printre acei neciopliţi şi să se bucure de o şedere odihnitoare după îndelungatele campanii, mai întâi în Britania, apoi în Galia şi, în sfârşit, marele joc de noroc împotriva lui Pompei.

Dar această aventurieră cu păr negru îi dăduse alte idei.

Pe lângă plăcerile evidente, fizice şi psihice, de a împărţi patul cu o regină orientală tânără şi plină de viaţă, putea avea parte şi de un avantaj politic, dacă proceda cu grijă. O alianţă iscusită

putea aduce grânarul lumii sub controlul lui personal.

Fusese evident de la bun început că Pothinus nu era omul care să se întoarcă după cum bătea vântul. Era una dintre acele făpturi mai primejdioase ca oricare, un naţionalist înfocat. Faptul ca scăfârlia lui să-şi ia cu drag valea de la trup fusese inevitabil.

Acum, ţinea mai uşor situaţia sub control. Cu siguranţă, urma să aibă nevoie de sprijinul Egiptului, dacă voia să-şi ducă la îndeplinire scopurile de la Roma. Susţinătorii lui Pompei nu fuseseră învinşi complet; fiii acestuia se retrăseseră în Africa, unde ar trebui să-i urmeze şi el în cele din urmă. Pentru asta, avea nevoie de bani, şi ce era Egiptul dacă nu o trezorerie imensă?

Iar Cleopatra, nu se îndoia, era uşa. Cu o gaură a cheii nespus de fină, trandafirie şi parfumată.

*

Ani de zile, Cleopatra şi sora ei nu putuseră schimba nici cele mai mărunte amabilităţi fără o duşmănie amarnică. Acum, mai obişnuiau să-şi vorbească numai când era necesar şi până şi să se vadă în ochi le irita.

Nu se mai întâlniseră din ziua încoronării. Dar, într-o zi, la scurt timp după moartea lui Pothinus, Cleopatra o văzu pe Arsinoë venind spre ea pe coridorul palatului, numai mătase şi condescendenţă parfumată. O însoţea *tropheus*-ul ei, Ganimedes.

Cleopatra se pregătea să n-o ia în seamă, dar, spre surprinderea ei, Arsinoë o opri, dorind în mod vădit să-i vorbească.

— Soră, spuse Cleopatra, întrebându-se ce dorea.

Arsinoë îi adresă un surâs de gheaţă.

— Va să zică, aşa. Ai făcut-o. În sfârşit, te-ai futut cu un roman.

Cleopatra fu şocată. Nici măcar cel mai mic comentariu despre vreme, ca introducere. Ce maniere neelegante!

Chipul lui Ganimedes era îngândurat. Îşi trase eleva de mânecă.

— Doamna mea, să nu facem asta, scânci el.

— Cum îţi permiţi să mă-nveţi pe mine ce să fac şi ce nu, curvă bătrână! îl repezi Arsinoë.

„Şi n-ai decât optsprezece ani”, reflectă Cleopatra. „Ce şerpoaică ai mai devenit!”

— Eşti la fel ca tata, continuă Arsinoë. Le-ai lins picioarele atâta vreme, că nu era decât o chestiune de timp până să ţi le desfaci pe-ale tale în faţa lor.

„N-are nici un rost să-mi răcesc gura de pomană cu ea”, îşi spuse Cleopatra. Dacă sora ei nu înţelegea motivul a ceea ce făcea, n-avea de gând să-i explice. Nu-i vinzi inamicului planurile de luptă dinainte.

Ganimedes îi şopti din nou elevei sale să-l urmeze.

— Fi-ţi-ar dat să suferi de-o mie de ori moartea, şuieră Arsinoë şi se răsuci pe călcâie, cu Ganimedes târşâindu-şi picioarele după ea, în timp ce se îndepărta. Cleopatra clătină din cap. Dacă ura ar fi fost o marfă de vânzare, familia ai n-ar fi avut în toată Alexandria destule magazii în care s-o ţină sub cheie.

18

Perdelele de la ferestre, din mătase albă, aproape transparentă, se umflau şi dansau în briza nopţii de-a lungul colonadelor luminate de lună. Furtuna de după-amiază stârnise din nou valurile mării, iar sunetul talazurilor lovind în recife se auzea ca un şir de tunete îndepărtate.

Pardoseala de onyx era răcoroasă sub picioarele ei, iar Caesar n-o auzi intrând în cameră. Umbra ei se aşternu peste masa unde scria el, făcându-l să ridice privirea, surprins. Era goală.

Îi întinse o cupă cu vin, dar Caesar o împinse la o parte. Fără un cuvânt, lăsă jos stylusul, se ridică în picioare şi veni spre ea. De astă dată însă, Cleopatra se hotărâse să nu-l lase s-o ia în stăpânire aşa cum poftea. În noaptea aceea avea să se dovedească a fi ea blânda lui stăpână, să-şi afirme măcar puţin din puterea înnăscută pe care o datora faptului de a fi femeie, să pună în aplicare cu folos unele dintre lecţiile *heterai*-ei.

În momentul când Caesar întinse mâinile spre ea, i le apucă de încheieturi, trăgându-i-le cu forţa în jos, lângă trup. La început, Caesar se împotrivi, dar apoi îi acceptă jocul.

— Scoate-ţi hainele, îi şopti Cleopatra.

Era nervoasă. Nu mai făcuse niciodată asta, niciodată nu-şi închipuise că ar fi făcut aşa ceva pentru un bărbat.

Caesar însă, intrigat, se supuse.

Avea pe trup multe cicatrice, amintiri încreţite, urâte, dintr-o sută de bătălii. În pofida vârstei, abdomenul îi era încă la fel de tare ca lemnul de trandafir, iar pieptul şi umerii musculoşi. Nu avea păr pe piept, nici măcar pe coapse. Mardian îi spusese că, din câte se vorbea, şi-l pârlise cu coji de nucă înroşite în foc.

Penisul i se tumefiase deja. Caesar, îşi spuse ea, zeul fertilităţii, la fel ca Osiris. Iar ea însăşi, asemenea lui Isis, pasărea de pradă, se apleca peste trupul lui, să primească şi să dăruiască.

Niciodată nu-şi închipuise că avea să îngenuncheze în faţa unui bărbat. Dar o făcu acum, aşa cum îi arătase Rachel. Începu nesigură, însă încurajată de gemetele lui, uitând un moment că ea era regină, iar el, un simplu barbar. „O fi mai presus de mine”, îşi spuse, „ca zeu căruia trebuie să-i cerşesc, dar deocamdată eu îl am pe Caesar în puterea mea.”,

Deodată se opri, amintindu-şi cum făcuse Rachel, şi îl culcă uşurel pe pat, cu faţa în sus. Găsi cupa şi luă vinul în gură, rece şi cam acid. Se aplecă peste Caesar şi îl sărută din nou, lăsând vinul să se scurgă în gura lui, simţindu-l cum i se revărsa pe bărbie.

Aşezându-se călare deasupra lui, îl introduse cu mişcări nesigure în ea, rezistându-i insistenţelor de a o pătrunde. Apoi, Caesar o prinse cu mâinile de şolduri, începând s-o mişte în acelaşi timp cu el, iar Cleopatra gemu sonor, aducându-şi aminte cum făcea evreica. Dar nu era numai teatru, căci din nou o încercau aceleaşi senzaţii adânci şi miraculoase care păreau să-i încălzească tot trupul. Mişcările lui deveniră mai repezi, mai disperate, iar în lumina lunii Cleopatra îi văzu expresia de pe chip, aşa cum o văzuse pe feţele altora în momentul morţii.

Exista, însă, o lecţie a evreicei pe care n-o puse în aplicare.

În acel din urmă moment, nu se mai desprinse de el. În schimb, îl lăsă să se afunde în adâncul ei, impunând ca sămânţa să-i găsească uterul.

*

Se întâmplă fără veste.

Erau singuri în apartamentele lor, într-o seară, când Caesar scoase un ţipăt slab şi căzu pe duşumea, greoi. Rămase ţeapăn,

vânăt la faţă, cu o spumă sângerie pe buze şi membrele tresărindu-i spasmodic.

Cleopatra îl privi cu ochi mari, îngrozită. „L-a otrăvit cineva”, îşi spuse. *Achillas!* Fusese mai abil decât ea.

Îşi dădu seama, cu un fior de groază, că, dacă în acel moment Caesar murea, viaţa ei nu mai preţuia nici două parale. Încă mai avea nevoie de soldaţii lui, de influenţa lui, ca s-o apere, nu numai de Achillas, ci şi de Roma.

Caesar zăcea pe spate, cu respiraţia bolborosindu-i în piept.

Alergând la uşă, Cleopatra ţipă la străjerii surprinşi să cheme un medic.

Fugi înapoi în cameră, unde îl luă pe Caesar în braţe. *Nu muri, te rog. Am mizat pe tine totul. Nu muri!*

Ajutorul lui Caesar, Decimus Brutus, intră în fugă şi se lăsă pe vine lângă ea.

— Ce s-a-ntâmplat?

— S-a prăbuşit dintr-o dată. Înţepenise din tot trupul şi tremura. Tuşeşte cu sânge.

Decimus clătină din cap. Părea aproape uşurat.

— Nu e decât boala căzăturilor, spuse el. Uite. Şi-a muşcat limba. Ajută-mă să-l duc la pat. O să-i treacă.

*

Decimus alungă din cameră gărzile care se uitau cu ochi mari.

Ridică privirea spre ea, ţinând capul lui Caesar în poală.

— Boala căzăturilor îi atinge pe cei care sunt posedaţi de zei. E un semn al măreţiei lui.

— N-a fost otrăvit?

Decimus clătină din cap:

— Îşi va reveni. Când se trezeşte, bâiguie lucruri pe care nu le înţelege nimeni. Sunt zeii care vorbesc. După un timp, îl lasă în pace şi-şi vine din nou în fire.

Se întâmplă întocmai cum spusese Decimus. După o vreme, Caesar deschise ochii, mormăind cuvinte fără şir, şi nici măcar n-o recunoscu când încercă să-l ia în braţe. Decimus îi vorbi încet, legănându-l, şi în cele din urmă adormi.

*

A doua zi dimineaţă, când se trezi, se ridică şi se duse în anticameră, unde îşi chemă sclavii să-i aducă vin şi pâine pentru micul dejun, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Cleopatra stătea în uşa odăii de culcare, privindu-l.

— Aseară, spuse ea, ţi s-a întâmplat ceva.

În ochii lui apăru o expresie precaută.

— Am căzut?

— Credeam că fuseseşi otrăvit.

Caesar întoarse privirea.

— Deci acum cunoşti secretul lui Caesar.

Mâncă un mic dejun frugal, apoi îşi chemă *tonsore*-le şi servitorii care-l îmbrăcau.

— Decimus a spus ceva în sensul că ai fi un zeu.

Zâmbind, Caesar clătină din cap.

— Din fericire, eu nu cred în asemenea poveşti, răspunse, dar vorbind cu îndoială, ca şi cum n-ar fi exclus complet o atare posibilitate. Nu trebuie să vorbeşti nimănui despre asta.

Cleopatra înţelese. Pentru prima oară, îi trecu prin minte că marele Caesar putea fi mai mult decât un simplu consul roman şi Imperator. Poate că şi el era zeu, la urma urmei, câtuşi de puţin barbar. Poate că Isis îl găsise pe Osiris al ei, tovarăşul de viaţă şi taurul.

19

Străzile Alexandriei erau cufundate încă în întuneric, când se trezi. Auzi zgomotul, se ridică din pat şi se duse la fereastră.

Romanii năvăleau pe porţile palatului, tropăitul sandalelor lor răsunând pe caldarâmul străzilor, laolaltă cu zăngănitul armurilor şi al chingilor de piele. Toţi legionarii duceau făclii, iar înaintarea lor era marcată printr-o coloană şerpuitoare de flăcări şi fum.

Auzi sunet de lupte pe cheul întunecat, în timp ce soldaţii spărgeau baricadele şi se îndreptau spre docuri.

Caesar veni lângă ea, la fereastră.

— Vino înapoi în pat, îi şopti. Nu e decât o încăierare. Se va termina într-o oră.

O aură roşiatică, asemenea unei aurore false, se înălţă peste partea de Vest a portului, urmată de dâre de scântei portocalii şi un panaş de fum negru, pe fondul indigo al cerului. Matahale în

flăcări pluteau prin portul interior, spre docuri, propriile galere romane ale lui Caesar, aprinse. O văzu pe una dintre ele plutind în derivă printre vasele de război egiptene, astfel încât incendiul începu să se întindă şi asupra acestora.

— Ce se întâmplă? şopti ea.

— Achillas a încercat să abordeze navele mele şi nu am destui oameni ca să le apăr pe toate. Aşa că am ordonat să se dea foc la şaizeci de corăbii de-ale mele şi să fie împinse în flota ancorată la docuri a lui Achillas. De asemenea, soldaţii mei aruncă la bord torţe aprinse, de pe cheiuri. Asta ar trebui să rezolve problema. Între timp, dacă te uiţi spre promontoriu, îi vei vedea pe oamenii mei îmbarcându-se pe galerele rămase, ca să traverseze până la Pharos. Vor ocupa farul, iar de acolo putem ţine sub control strâmtoarea pe unde se intră în port. Atunci, Achillas nu ne va mai putea forţa poziţia. Această mică gâlceavă de la docuri serveşte nu numai un scop util, handicapându-ne inamicul, ci creează şi o diversiune faţă de adevăratul nostru ţel.

Focul se răspândise destul de repede printre navele flotei înghesuite la cheuri şi trecea rapid de la o corabie la alta. În lumina cenuşie, Cleopatra văzu oameni sărind în apă de pe o cvadriemă, în timp ce flăcările lingeau flămânde smoala folosită la călăfătuirea punţilor. Incendiul cuprinsese chiar şi o magazie.

— Frumos lucru este războiul, şopti Caesar. Stimulează trupul şi mintea. Îţi întreci inamicul cu puterea inteligenţei, apoi îl învingi prin forţa armelor. Este aproape o artă. Şi-acum, hai înapoi în pat.

Şi o posedă pe dată, cu asprimea şi pofta unui soldat. Cleopatra i se dărui la fel de flămândă. Acum era mai mult decât politică; întotdeauna fusese mai mult. Cu capul aruncat înapoi pe cuvertură, cu dinţii înfipţi în muşchiul tare al umărului lui, vedea vâlvătăile flăcărilor aruncând pete trandafirii prelungi pe grinzile de cedru ale tavanului. „Îmi siluieşte oraşul, mă siluieşte şi pe mine”, reflectă ea. „Şi totuşi, nu reuşesc să-mi găsesc în adâncul inimii ură împotriva acestui roman care distruge Alexandria mea iubită.”

20

Lămpile cu ulei fuseseră aprinse, iar Caesar lucra liniştit la

masă. Îşi scria memoriile despre campania din Galia, când îl învinsese pe conducătorul galilor, Vercingetorix. Cleopatra îl privea lucrând, scârţâind cu stylusul pe papirus, şi avea sufletul şi mintea pline de o energie neliniştită. Pentru prima dată în viaţa ei, se plictisea.

Când preluase regenţa, după moartea tatălui ei, petrecuse în fiecare zi ceasuri îndelungate fie închisă cu miniştrii şi consilierii, fie participând la întâlniri interminabile cu *strategioi*-ii*,* pentru a discuta felurite probleme, de la dragarea canalelor până la administrarea mai eficientă a vămilor pe importuri. Chiar şi în exil se dedicase activităţilor de guvernare, chestionându-i pe spionii lui Mardian, planificând strategii, obţinând împrumuturi şi recrutând mercenari pentru armata ei.

Acum, în sfârşit, era din nou Regină a Egiptului, dar hotarele Egiptului nu se întindeau mai departe de zidurile palatului ei, iar guvernarea era treaba lui Caesar. Era regină numai cu numele; în realitate, era prizoniera Romei. Nu avea absolut nimic altceva de făcut, decât să-i dăruiască lui Caesar plăceri, şi, cu toate că această îndatorire nu se dovedise atât de oneroasă pe cât şi-ar fi imaginat cândva, indolenţa şi sclavia nu se potriveau deloc bine cu firea ei.

Încercarea lui Achillas de a ocupa portul eşuase când Caesar dăduse foc flotei lui ancorate la docuri. Acum, Achillas se refugiase, cu ce-i mai rămăsese din flotă, în portul apusean. Între timp, romanii ocupaseră farul şi strâmtorile care dominau portul regal, iar poziţia lor părea sigură. Era nevoie de un atac frontal pentru a-i disloca.

Drept represalii, Achillas încercase să le taie aprovizionarea cu apă. Apa lor de băut provenea din canalele subterane care deviau cursul Nilului prin oraş. Achillas reuşise să întrerupă curgerea, pompând în schimb apă de mare în puţurile de la Lochias. De câteva zile, soldaţii lui Caesar erau nevoiţi să bea numai vin.

— Pentru aceia dintre ei care sunt celţi, aşa ceva nu e deloc greu, declară Caesar, râzând, dar în noaptea aceea trimise un grup de oameni să sape puţuri de-a lungul plajei şi, până a doua zi dimineaţă, localizaseră o nouă sursă de apă.

Şi continua tot aşa, un război al nervilor, Caesar mulţumit să aştepte şi să facă planuri, tratând tot conflictul ca şi cum ar fi fost un joc.

*

Cleopatra se învârtea prin cameră, patrulând pe marginile temniţei sale de lux. Chemă o sclavă să joace zaruri cu ea, dar o alungă din nou după doar câteva runde. Trimise după Iras, dar când aceasta sosi Cleopatra o expedie imediat. Se opri lângă fereastră, însă acum vederea portului era la fel de tristă pentru ea ca şi cum ar fi privit-o printre zăbrelele unei cuşti. Oftă adânc.

Caesar ridică privirea de la masă.

— Eşti nefericită? o întrebă.

— N-am nimic de făcut.

— Cheamă sclavii să-ţi facă un masaj sau o baie.

— Nu trupul meu, ci mintea are nevoie de satisfacţii.

O privi de parcă i-ar fi vorbit în egipteană. Cleopatrei i se părea că încă nu se putuse obişnui cu ideea că o femeie i-ar fi fost egală la nivel intelectual. Un bărbat extraordinar, dar din multe alte puncte de vedere nu era decât un roman provincial, tipic.

— O femeie romană nu se plictiseşte niciodată.

— Cu ce se ocupă femeile romane?

Caesar îşi mută privirea.

— Nu ştiu. Par destul de mulţumite.

— Calpurnia e mulţumită?

Era prima oară când vorbea despre ea în prezenţa lui. Aşteptă o reacţie, dar nu fu învrednicită cu niciuna.

— Dacă-i spun eu să fie, replică el.

Acest răspuns vorbea elocvent despre romani, conchise Cleopatra. Se hotărî să nu-l mai ademenească.

— Şi care sunt planurile noastre?

— Pentru ce? întrebă Caesar, cam iritat de întreruperile ei necontenite.

— Pentru Achillas.

— Planul nostru, pisicuţo, e că nu avem nici un plan.

„Pisicuţo.” I se strepezeau dinţii când îl auzea numind-o aşa, dar pe moment nu avea ce face.

— Aştept Legiunea a Treizeci şi şaptea să vină din Rhodos. Mithradates, un client de-al meu din Siria, îmi trimite alte trupe pe uscat; Malchus, din Nabataea, mi-a promis cavalerie. Când vor sosi întăririle, vedem noi ce facem cu Căpitanul Gărzii şi

banda lui de tâlhari. Până atunci, rămânem aici în palat şi aşteptăm.

„Aşteptăm”, repetă ea în gând. „Aşteptăm! Cât mai aşteptăm?”

Caesar îşi lăsă jos stylusul, adresându-i un zâmbet familiar.

— Vino aici, pisicuţo.

„Deci, asta crede că vreau. Ca şi cum l-aş fi aşteptat toată ziua să-şi termine lucrul, numai ca să mă satisfacă pe mine.”

— Cred că mă duc la o plimbare, spuse ea şi ieşi din cameră.

Stătu aşezată mult timp pe stâncile pustii, bătute de vânt, ale promontoriului. Spre seară, se duse singură la Templul lui Isis, ca s-o consulte pe Protectoarea Femeilor şi să-i ceară îndrumarea pentru inima ei tulburată şi sufletul frânt în două.

21

Caesar stătea tolănit pe o canapea, studiind un raport de la unul dintre comandanţii lui. Ridică privirea de pe tăbliţa de ceară, aproape ca şi cum ar fi surprins să-l vadă pe Ptolemeu stând în faţa lui. Chiar dacă trimisese propriile gărzi să-l aducă.

Nătângul băiat arăta cât se poate de nefericit. Pothinus îl împinsese tot mai adânc în încurcătura asta, iar acum grăsanul ăla tembel alesese calea cea mai uşoară, lăsându-i pe soldaţii lui Caesar să-l decapiteze. Viaţa nu era deloc dreaptă.

— Achillas al tău înaintează spre Alexandria, îi spuse Caesar.

Avu plăcerea să vadă că în ziua aceea nu era rost de lacrimi. Ptolemeu stătea îmbufnat, cu buzele groase strânse într-o linie amarnică şi ochii spre covor.

— Ce face Achillas e cu de la sine putere. Eu îi rămân loial lui Caesar şi co-regentei, sora mea.

Caesar dădu din cap, ca şi cum ceea ce spunea ar fi fost cât se poate de raţional.

— Ei, mă bucur că te găsesc în starea asta de spirit. Cealaltă soră a ta nu arată aceeaşi admirabilă loialitate.

Ptolemeu ridică pentru prima oară privirea, lăsându-şi surpriza să se citească pe faţă. Chiar nu auzise vestea? Fără Pothinus, nu mai avea nici spioni. Băiatul era neputincios ca un mieluşel.

— Se pare că ea şi… creatura ei, Ganimedes, i s-au alăturat lui Achillas.. S-a proclamat regină. Într-adevăr, Egiptul e o ţară

foarte norocoasă. Majoritatea ţărilor se socot fericite să aibă un monarh. Acum, Egiptul are două regine şi un rege.

Ptolemeu arăta complet pierdut. „Mă întreb dacă a înţeles”, cugetă Caesar. „Ce-şi închipuie, că dacă Arsinoë învinge va împărţi puterea cu el? Băiatul ăsta idiot a fost aruncat de colo-colo ca un zar, fiecare şi-a încercat norocul cu el, iar acum a rămas singur în palat, cu lista de apel a morţilor şi dispăruţilor crescând de la o zi la alta.

Aproape că se agaţă de Caesar.”

— N-ai nici o teamă, îi spuse el. Am să te apăr.

Ce expresie i se ivi pe chip! I-ar fi plăcut s-o imortalizeze într-un mozaic, pe pardoseala vilei lui de pe Palatin. Pesemne din acel moment băiatul înţelesese că zilele-i erau numărate, îl auzise pe Anubis şacalul, Zeul Lumii de Jos, râzând şi lătrându-i numele.

*

Caesar reveni la masă, pentru a-şi continua relatarea războaielor galice. Aşadar, situaţia Egiptului fusese hotărâtă. Acum, când ajunsese să cunoască mai bine familia Fluierarului, îi era limpede ce-i rezerva viitorul.

22

Putea să vadă desfăşurarea bătăliei de pe acoperişul palatului. Stătea tremurând, în lumina rece dinaintea zorilor, învelită cu o mantie şi având încă o manta peste umeri, nedorind să-i vadă cineva tremuratul şi să creadă că-i era frică.

— Azi i-am înălţat o rugăciune lui Isis ca să-l apere pe Caesar, spuse un glas.

Cleopatra se răsuci, recunoscând vocea ascuţită a lui Ptolemeu, deşi nu-i distingea chipul în întuneric. Chiar şi acum vorbea pe acelaşi ton smiorcăit care o irita atât de mult.

Planul păruse simplu, când i-l descrisese Caesar. Legiunea a Treizeci şi şaptea sosise cu o flotă de corăbii de război, iar Caesar anunţase imediat că avea să pună capăt „gâlcevii”, cum o numea el. Navele lui aveau să le lovească pe cele egiptene în portul apusean, blocând arcadele Heptastadionului astfel încât

să nu aibă pe unde scăpa. Între timp, întăririle din Legiunea a Treizeci şi şaptea urmau să debarce pe capătul de apus al insulei Pharos, să se alăture trupelor care fortificau acum farul. Unindu-şi forţele, aveau să atace de pe insulă, de-a lungul Heptastadionului, asigurând controlul asupra portului.

Din locul unde se afla, pe terasă, Cleopatra putea să vadă mantiile roşii uşor de recunoscut ale legionarilor romani, departe pe insulă, şi auzea zgomotele armelor şi armurilor ciocnite, aduse ocazional pe aripile câte unei rafale de vânt. Departe, în port, galerele lui Caesar şi corăbiile de război ale lui Achillas se încleştaseră în luptă, dar distanţa era prea mare şi noaptea încă prea întunecoasă pentru a vedea ce se întâmplă.

*

— Ai mizat totul pe romanul ăsta, îi spuse Ptolemeu.

Nu suporta să se uite la el. Stătea cu ochii spre digul şi insula din jurul farului, căutând o fâlfăire purpurie, mantia de general pe care Caesar o purta cu atâta mândrie, deşi îl făcea să arate şi mai vizibil ca ţintă. Începea să se lumineze, iar Cleopatra putea să vadă că romanii învingeau, aşa cum prevăzuse Caesar, căci liniile de luptă se retrăseseră cu mult spre drumul de acces.

„Dacă Alexandru s-ar ridica din sicriul lui mare de cristal”, îşi spuse ea, „şi ar veni acum să stea lângă mine, pe terasa asta rece şi bătută de vânt, ce-ar crede despre îndepărtata lui fiică aflată de partea unui duşman al poporului ei?” Oare maestrul tactician ar fi înţeles acel act de expedienţă, ar fi ştiut că se prefăcea mieluşică până i se ivea din nou ocazia să-şi arate ghearele?

— Şi eu îi sunt aliat lui Caesar, la fel ca tine, adăugă Ptolemeu.

— Lasă-mă-n pace, atâta-ţi cer, replică ea.

Dar tânărul rămase pe loc, întrebându-se ce le rezervase zeiţa Fortuna pentru acea dimineaţă albastră şi rece.

*

Romanii se distingeau uşor, cu mantiile lor stacojii şi căştile de fier, pe lângă armata zdrenţuită a lui Achillas, în echipamente improvizate de tot felul. Urmărise lupta, de pe terasă, ore în şir; acum, soarele urcase până aproape de zenit, iar bătălia continua

să facă prăpăd. Romanii luptaseră de-a lungul Heptastadionului, aproape până la jumătatea distanţei, vizavi de palat. În depărtare se înălţa fum de la epavele arse ale corăbiilor romane şi egiptene din Portul Bunei Reîntoarceri.

Iar el era în mijloc, Iulius însuşi, cu mantia lui purpurie. Dintr-o dată, îi fu greu să mai respire, să înghită chiar. Era copleşită de uşurare că trăia şi i se făcea rău de groază că l-ar fi putut vedea căzând. De-acum, destinul ei era alături de el. Dacă murea, ar fi murit şi ea.

*

Se vedea limpede că Iulius Caesar îşi greşise calculele. Cleopatra simţi un fior de spaimă în golul pântecului. Pe drumul de acces apăruseră mai mulţi soldaţi egipteni, tăindu-i retragerea. Una dintre triremele egiptene se desprinsese din lupta care se desfăşura în portul apusean, repezindu-se printre epavele în flăcări pentru a debarca noi trupe la baza insulei. Marele general fusese luat prin învăluire.

Era separat de ai săi, prins între două focuri. Un căpitan al unei liburniene romane văzu ce se întâmpla şi-şi aduse corabia în apropierea drumului, pentru a încerca să-i salveze pe soldaţii blocaţi acolo. Cleopatra văzu legionarii sărind pe puntea micii galere, care se legăna alarmant pe valuri.

Dar îşi dădea seama că n-avea nici un rost. Cu această ocazie, legendara disciplină romană se risipise, iar acum egiptenii roiau spre liburniană, făcând imposibilă orice scăpare.

Galera începu să se răstoarne.

Lucrul de neconceput se întâmpla chiar sub ochii ei. Invincibilii romani erau doborâţi de fosta ei armată, banda de mercenari în zdrenţe de care râsese cândva în faţa lui Achillas şi a întregii curţi.

Se răsuci în loc. Ptolemeu o privea. Pe chip avea un rânjet de lup.

— Dintotdeauna te-am urât, murmură el.

— Iar eu te-am dispreţuit. Dacă romanul moare, să nu crezi că voi cădea în genunchi, să-ţi cerşesc mila.

— Se spune că sora noastră şi-a pierdut controlul măruntaielor la execuţia ei. Tatăl nostru a hotărât să moară sugrumată. Nu ştiai asta, nu-i aşa? Ţie ţi-a spus că a muşcat-o o cobră. Ar fi fost

o moarte mai blândă.

— Dar mie mi-a povestit Pothinus ce s-a întâmplat de fapt. Zicea că se simţea o putoare sufocantă. Mă-ntreb ce moarte să-ţi aleg ţie…

Cleopatra văzu o fulgerare purpurie, când Caesar sări de pe puntea liburniene şi porni înot prin port. Cea mai apropiată navă romană se afla, poate, la distanţă de o lungime de stadion. Acum prin apă săltau pretutindeni capete şi îl pierdu din vedere. Egiptenii se înghesuiau în jurul liburnienei răsturnate, împungând valurile cu suliţele. Era cu neputinţă de spus dacă mai trăia sau murise.

— Cred că mi-ar plăcea să te văd strangulată, continuă Ptolemeu. La moartea ta, duhoarea ar fi dulce ca parfumul de trandafiri.

Nu-l luă în seamă. Nu-i venea să creadă că destinul o ţinuse în viaţă de-a lungul acestor trei ani cumpliţi din urmă, numai pentru a o trăda acum. Caesar trebuia să fie viu.

Trebuia să fie viu.

23

Chipul îi era pământiu şi-şi ţinea umerii cocoşaţi de extenuare. Arăta mai îmbătrânit decât îl văzuse vreodată. Părul rar i se lipise de cap, iar tunica îi era ruptă şi udă. Avea sânge pe un braţ, mânjindu-l până la încheietura mâinii şi degete, de la o lovitură de spadă. Nu părea să-i pese.

Rechiziţionase drept cartier general o sală de banchete, unde trăseseră la fereastră, ca să aibă mai multă lumină, masa ceremonială a tatălui ei, o comoară rară, lucrată din trunchiul unui singur copac tăiat în Munţii Atlas din Mauritania, având în fiecare colţ câte un picior făcut dintr-un fildeş de elefant. Deasupra aruncaseră hărţi, ca pe o bancă de lemn. Sandalele romane lăsaseră urme de noroi pe duşumelele de alabastru lucitor.

Caesar era înconjurat de un grup de comandanţi de-ai lui, studiind hărţi ale palatului şi portului şi întocmind noi planuri. Capturaseră insula şi provocaseră pagube mari marinei lui Achillas, dar romanii pierduseră pe drumul de acces al farului patru sute de legionari, ceea ce însemna o înfrângere grea.

— Imperator, spuse Ptolemeu, când intrară. Suntem uşuraţi să

te vedem nevătămat.

Caesar se răsuci spre el. Umbra unui zâmbet obosit îi arcui colţurile gurii.

— Văd şi singur, băiete.

— Rişti prea mult, numai pentru noi.

— Fără îndoială, ai fi încântat să mă vezi plecând.

— Pentru noi înşine n-o dorim. Dar e clar că toată Alexandria s-a ridicat împotriva ta. Viaţa ta e într-un pericol continuu.

După părerea Cleopatrei felul cum acel băiat folosea pluralul maiestăţii era de-a dreptul absurd.

Zâmbi în sinea ei. „Ei bine, încă nu m-ai strâns de gât, frăţioare. Atâta timp cât Caesar trăieşte, poţi ţine degetele călăului departe de beregata mea.”

— Viaţa lui Caesar e permanent în pericol, îi spuse Imperatorul lui Ptolemeu, oriunde s-ar duce Caesar. Dar sunt sincer uimit de grija ta pentru binele meu.

Dând din cap, îşi expedie ofiţerii din cameră. O privire lungă spre Ptolemeu îl înştiinţă pe acesta că Imperator dorea să iasă şi el. Plecă, deşi cam fără tragere de inimă. „Ce jocuri face fratele meu?” se întrebă Cleopatra. „Crede că-l poate îndupleca pe Iulius, pe Iulius al meu, cu zâmbetele lui unsuroase şi cuvinte slugarnice? Îşi închipuie, poate, că, dacă se apleacă destul de adânc Caesar o să-i vâre înăuntru tronul Egiptului?”

Uriaşele uşi se închiseră în urma gărzilor. Erau singuri.

— Credeam că ai murit, şopti ea.

— Şi te-ar fi deranjat?

— Ai devenit de mare preţ pentru mine.

Nu era tocmai o minciună. „Ce mi se întâmplă?”

Caesar zâmbi.

— Vino aici, pisicuţo.

O cuprinse în braţe. Tremura, cu tunica încă udă şi rece din port.

— Ar trebui să-ţi schimbi hainele astea ude, murmură ea.

Îşi trecu un deget de-a lungul rănii de pe braţul lui stâng. O tăietură căscată, plină cu sânge negru, închegat.

— Au luptat bine, spuse Caesar. Se pare că şederea mea în Alexandria va fi mai lungă decât prevăzusem.

Zâmbi, dar ochii îi trădau adevăratele sentimente. Evenimentele de peste zi îl zguduiseră. Armata răpănoasă a lui Achillas reprezenta un duşman mai puternic decât se aşteptase.

Şi totuşi, în pofida dezastrului din care abia scăpaseră, cele întâmplate la Heptastadion îi sporiseră aura de legendă. Scăpase de moarte înotând, cu armura pe el, cale de aproape un stadion, până la o altă corabie romană, ţinându-şi un braţ afară din apă pentru ca planurile de luptă să nu se ude. Cu excepţia rănii la braţ, nu-i mai fusese vătămată decât mândria, căci îşi pierduse preţioasa mantie purpurie, emblema personală a rangului său.

O lăsă să-l ducă la pat, într-o atitudine mai degrabă de posesiune şi afirmare decât de pasiune, căci trupul îi era rece ca un leş şi se culcă lângă ea, ghemuit în braţele ei ca un copil, adormind. Cleopatra îi mângâia părul rar, şoptind la nesfârşit „Iulius” şi imaginându-şi-l pe călăul rânduit de Ptolemeu cu mâinile lui mari împrejurul gâtului ei. Ca să alunge aceste gânduri negre, îşi adună din nou credinţa disperată în propriul destin, de dincolo de Caesar.

*

Caesar ciugulea alene din micul dejun, puţină brânză de oaie cu pâine şi un bidon cu apă.

În timp ce mânca, îşi chestiona câţiva ofiţeri de stat major, în timp ce Cleopatra îşi făcea toaleta în camera alăturată, cu ajutorul a două sclave de-ale palatului. Niciuna nu era la fel de dibace ca Iras sau Charmion, dar trebuia să se mulţumească pentru moment cu ele. Propriile slugi, împreună cu restul suitei, erau încă departe în deşert, la Muntele Kasios.

Apoi auzi un alt glas în încăperea de alături, recunoscându-l imediat.

— Ptolemeu, şuieră ea şi se ridică în picioare, împingându-le în lături pe cele două sclave.

*

Caesar stătea culcat pe un divan, examinând raportul primit de la un ofiţer de-al lui, a cărui tăbliţă de ceară o ţinea într-o mână, plictisit. Nu prea mai arăta ca un Imperator, ci mai degrabă ca un om nemulţumit de ceea ce citea, îmbrăcat cu o tunică albă, simplă. Prostul de frate al Cleopatrei stătea în uşă, arătând ridicol, într-o robă de brocart cu fir de aur şi cu părul inelat şi pomădat. La doar şaisprezece ani, jucase deja rolul unui

fătălău alexandrin de teatru.

— A, Maiestatea Voastră, murmură Caesar, cu ochii încă spre tăbliţa de ceară.

— Mi-ai cerut prezenţa, răspunse Ptolemeu.

Ridicând privirea, o văzu pe Cleopatra în uşa dormitorului şi-i adresă un zâmbet afectat. În acea dimineaţă, se hotărâse să-i ţină piept lui Caesar. Avusese loc o nouă revoltă, pe Strada Somei, iar ţipetele gloatei la porţi îl făcuseră, desigur, să se umfle în pene, dându-şi importanţă.

— Caesar are veşti binevenite pentru Regele Egiptului.

Aerul de aroganţă parfumată al lui Ptolemeu se risipi. Ce mască superficială era!

— Aş dori să te duci la sora ta, Arsinoë, continuă Caesar.

Ptolemeu rămase cu gura căscată, să-i intre toate muştele şi moliile.

— Nu fi aşa de mirat. Ce emisar mai bun poate trimite Caesar, decât propriul ei neam?

— Vrei să plec din palat?

„Ăsta va fi un şoc pentru el”, reflectă Cleopatra. Se întrebă dacă Ptolemeu ieşise vreodată din Brucheion. Avea îndoieli că se aventurase în viaţa lui mai departe de grădinile de lângă Lacul Mareotis.

— Te va însoţi un escadron din Garda Palatului, ca escortă.

Cleopatra îi urmări jocul emoţiilor pe faţă. Neîncredere, panică, frică. Fără Pothinus era pierdut.

— Dar de ce…?

— Crezi că lui Caesar îi place să stea închis aici? Trebuie să încheiem un armistiţiu, pentru ca eu şi oamenii mei să ne putem îmbarca pe corăbii şi să plecăm la Roma, în linişte.

Cleopatra îşi simţi sângele scurgându-i-se din obraji, nevenindu-i să creadă ce auzea.

— Dar nu vreau să plec din palat, se plânse Ptolemeu.

Pentru prima oară, Caesar arătă o undă de iritare.

— Şi ce mă interesează pe mine ce vrei tu? Ai o datorie, ca rege! Dacă războiul ăsta mai continuă, oraşul tău va fi distrus, nu-ţi pasă de asta?

„Nu, nu-i pasă”, răspunse în sinea ei Cleopatra. „Se vede bine. I se citeşte pe faţă limpede ca hieroglifele de pe mormântul lui Alexandru. Nu-şi dă seama că-i dai tronul înapoi, că te-ai hotărât să mă trădezi. Şi totuşi, la ce m-aş fi putut aştepta de la un

roman? Mardian mi-a spus atâta lucru.”

— Sora ta i-a ucis pe trimişii lui Caesar, îi spuse el lui Ptolemeu. Până şi cu generalul ei, Achillas, s-a războit, şi a pus să fie omorât de eunucul ei. Numai pe tine te vor trata cu respect, pentru că eşti regele lor. Vei încheia această pace pentru Caesar, ca să se poată întoarce la Roma, unde-l aşteaptă chestiuni mai presante.

Achillas, omorât? De ce nu-i spusese despre asta? Desigur, fiindcă, după înfrângerea de la Heptastadion, se hotărâse s-o abandoneze. Nu-i venea să creadă că putea fi atât de timid. Aşa i se formase legenda?

Se uită din nou la Ptolemeu. Cu toată deznădejdea, aproape că-i părea rău pentru el. Ştia ce-şi spunea: se întreba oare cum avea să-l primească Arsinoë, ca pe un frate şi rege, sau ca pe un rival de moarte, punând să fie ucis pe loc? Buza de jos îi tremura, ca şi cum l-ar fi plesnit preparatorul ca pedeapsă pentru încetineală — ceea ce, într-un fel, se şi întâmplase.

„Şi astfel”, îşi spuse ea, „Caesar ne hotărăşte amândurora destinele. “

Rămase mută de umilinţă, privindu-şi fratele, care părea aproape să-i ceară din priviri un sfat. Nu putea înţelege trădarea acelui roman. Dar n-avea să se lase pradă furiei — nu-i folosea la nimic şi ar fi fost mai prejos de demnitatea ei de regină. La urma urmei, de ce ar fi apărat-o Caesar? Poate căzuse victimă prea marii încrederi în sine, după înfrângerea lui Pompei. Fără îndoială, intenţiona să se întoarcă la Alexandria mai târziu, cu o armată mai numeroasă, pentru a se răfui cu egiptenii. Până atunci, dacă ieşea pe voia lui Arsinoë, ea avea să fie moartă.

— S-au făcut toate aranjamentele, îi spuse Caesar băiatului. Pleci la amiază.

Ptolemeu, însă, nu se clinti din loc.

— Nu vrei să te pregăteşti pentru plecare?

— Îmi place destul de mult aici, replică Ptolemeu, pe care teama îl făcea îndrăzneţ.

— Ţi-am mai spus că ceea ce-ţi place ţie n-are nici o importanţă.

Glasul îi deveni sever.

— Ai o datorie de îndeplinit. Un rege nu stă îmbufnat în palatul lui, când sunt de rezolvat chestiuni de stat. Şi-acum, pleacă.

Cleopatra avu impresia că Ptolemeu urma să izbucnească în

plâns. Părea gata să mai spună ceva, dar Caesar îl alungă cu un gest. Băiatul îi aruncă surorii sale o ultimă privire, ca şi cum l-ar fi putut salva cumva de soarta care-l aştepta, apoi fugi afară din încăpere.

*

Probabil Caesar ştia că stătuse acolo tot timpul, căci imediat ce Ptolemeu ieşi, ridică privirea spre ea, zâmbind.

— Bună dimineaţa, pisicuţo.

„Nu-i voi oferi plăcerea de a mă vedea pradă furiei sau suferinţei”, îşi impuse ea. „Voi fi calmă, chiar şi în faţa acestei trădări.”

— Imperatorul a dormit bine, se interesă, fără tulburări de conştiinţă?

— Ba bine că nu.

— Ştii că fratele meu nu se va mai întoarce?

— Desigur.

Îi privi chipul, căutând să-i citească intenţiile. Era clar că n-avea de gând să-i mai dea şi alte explicaţii. O lăsa să înţeleagă singură.

Continua să zâmbească de parcă s-ar fi considerat peste măsură de abil. Ei bine era, fără îndoială. Cleopatra îşi impuse să se gândească mai profund la cele văzute şi auzite. Poate că se pripea să-l judece.

După un timp, se lămuri.

— L-ai trimis la moarte.

Caesar dădu din cap, ca şi cum ar fi mulţumit umil pentru aplauzele Senatului.

Cleopatra îşi dădu seama că subestimase parşivitatea acelui roman. Făcea un joc dublu: dacă Arsinoë punea ca Ptolemeu să fie executat, atunci nu mai era nevoie ca ea, Cleopatra, să împartă tronul cu dificilul ei frate. Avea să conducă singură, ca vasală a lui Caesar. Dacă Arsinoë nu voia sau nu putea să-l omoare, Ptolemeu ar fi profitat de ocazie, desigur, ca să pornească în fruntea armatei zdrenţuite adunate în faţa porţilor. Iar atunci, Caesar însuşi avea să-l ucidă, ca rebel.

Mai mult, îi dăduse lui Ptolemeu de înţeles că ar fi vrut să părăsească Egiptul, că era în dezavantaj; o slăbiciune pe care fratele ei avea să se gândească s-o exploateze. Pe scurt, Caesar

dorea ca Ptolemeu să-l atace, pentru a avea un motiv întemeiat de a-l ucide.

— Vrei să controlezi Egiptul, dar trebuie să-ţi poţi justifica acţiunile în faţa Senatului roman, spuse ea.

— Preparatorul tău a avut dreptate când a spus că eşti ageră la minte. Înveţi foarte repede. Va trebui să am grijă să nu mi-o iei înainte, într-o bună zi.

— Mai rămâne să-i învingi armata.

Zâmbetul se şterse. Era clar că mândria lui n-avea să aştepte atât de mult pentru a fi răzbunată.

— A doua oară n-am să mă mai las prins ca pe Heptastadion.

Apoi, rânjetul de lup reveni la fel de repede precum dispăruse.

— Şi tu ce-ai să faci? Vei juca rolul văduvei şi-ai să-ţi arunci bijuteriile pe rugul lui?

— E doar un băiat, îşi auzi ea vocea spunând.

— Un băiat care, lăsat în voia naturii şi a propriilor chefuri, va creşte într-o zi pentru a fi bărbat şi prinţ al Egiptului. Dacă are cât de cât minte, ştie că urmează să moară.

Cleopatra închise ochii. „Mă întreb dacă aş putea învăţa vreodată să fiu atât de necruţătoare.” Ceva din firea ei se revolta în faţa acelui act final, brutal şi necesar.

— Aş vrea ca toate astea să se termine, spuse ea.

— Nu se termină niciodată, pisicuţo, răspunse Caesar, cu glasul dintr-o dată mohorât. Dacă vrei să orânduieşti afacerile lumii, nu se termină niciodată.

24

Pe policandrele cu încrustaţii fine pâlpâiau lumânări. Draperiile de pe pereţi, vopsite cu purpură de Tyr şi tivite cu brocart auriu, se unduiau în curentul de aer. Afară, în întuneric, valurile se spărgeau de stânci, iar vântul gemea şi urla împrejurul zidurilor palatului.

Caesar bătu cu un deget în harta întinsă pe masă, în faţa lui.

— Aliatul meu sirian, Mithradates, a cucerit Pelusiumul şi acum merge spre deltă. Sora ta şi drăgălaşul ei de general Ganimedes şi-au adunat forţele ca să-i iasă în întâmpinare.

— Îl aştepţi pe el să ridice asediul?

Buzele lui Caesar se răsfrânseră cu dispreţ. De parcă ar fi

îndurat o asemenea umilinţă, să aştepte salvarea din partea unui satrap străin fandosit, jumătate grec, jumătate gal.

— Când se schimbă vremea, voi lua Legiunea a Treizeci şi şaptea şi voi porni spre răsărit ca să mă alătur lui Mithradates dincolo de cel mai îndepărtat braţ al Nilului, lângă Marea de Trestii. Sora ta şi papiţoiul ei îşi vor încheia acolo toate socotelile.

„Şi astfel se va sfârşi totul”, îşi spuse Cleopatra, cu soldaţii romani intrând din nou în Alexandria. Tatăl ei plătise pentru tron, iar forţa armelor romane i-l obţinuse. Acum, şi ea era nevoită să facă acelaşi joc. Dacă Caesar voia, putea să transforme Egiptul într-o provincie romană, la fel cum erau Grecia, Siria sau Iudeea.

Nu era de mirare că tatăl ei îşi petrecuse cea mai mare parte a vieţii în slujba lui Bachus. Poate că era dezamăgit de sine însuşi şi de propria sfială, altfel ar fi înţeles zădărnicia de a fi prinţ într-o lume a romanilor, dorindu-şi numai lumea de dincolo.

Acest Iulius Caesar era acum totul pentru ea, salvator, amant, inamic şi, deşi el încă nu o ştia, tată al copilului ei.

Cleopatra o aflase de câteva săptămâni, o ştiuse în adâncul inimii încă dinainte de a-i înceta sângerările şi a-şi simţi sensibilizarea şi umflarea sânilor. Trebuia să-şi readucă aminte că asta dorise, că pruncul care-i creştea în pântec era soluţia politică spre care îşi ridicase pânzele. Fiul ei — trebuia să fie un fiu — avea să fie pe jumătate Roma, pe jumătate Egipt, singura legătură de sânge care putea să-i asigure tronul şi viitorul ţării ei. Acum, însă, o stăpânea şi o biruitoare tristeţe. Sceptrul lui Isis era o povară grea pentru Cleopatra, care în acelaşi timp era femeie şi mamă. Acea femeie era o făptură mai simplă, mai firavă, o femeie care nu voia decât ca tatăl copilului ei s-o apere şi s-o protejeze. Şi, în acel moment, aceasta părea o dorinţă mai amară şi mai profundă decât simpla supravieţuire a Egiptului.

Caesar se trânti pe o canapea din lemn de chitru cu intarsii de jasp galben şi pietre roşii de carneol, drapată cu mătase indiană. Un sclav german cu părul lânos se grăbi să-i aducă un taburet pentru picioare. Cleopatra observă că veteranul călit într-o sută de bătălii începea să se deprindă cu micile plăceri de la Brucheion.

— Ce noutăţi ai din tabăra lui Arsinoë? îl întrebă.

Detesta acea neputinţă totală, nevoia de a se baza numai pe el pentru ştirile din lumea de-afară. Era închisă acolo, pe Lochias, fără sfătuitorii ei, fără spioni, fără puterea de a acţiona împotriva

duşmanilor sau de a-şi ajuta susţinătorii. Pentru moment, nu putea decât să aştepte şi să spere că romanul avea să triumfe.

„Dacă scap cu viaţă şi redobândesc tronul Egiptului”, îşi făgădui ea, „niciodată nu voi mai lăsa un bărbat să-mi hotărască soarta. Şi cu atât mai puţin un roman.”

Ochii lui albaştri şi reci se aţintiră asupra ei.

— Vei avea plăcerea să auzi că fiul Egiptului e în siguranţă. Spionii mei raportează că loialele trupe ale surorii tale l-au purtat printre rânduri într-o lectică. L-a denunţat pe Caesar, cel mai drag prieten al lui, ca barbar, iar pe tine carne din carnea şi sânge din sângele lui, te declară târfă şi trădătoare. Dar văd că pari surprinsă.

— Credeam că Arsinoë va pune să-l omoare, ca pe Achillas. Nu e atât de ucigaşă pe cât presupusesem.

— E bine când propria familie ne surprinde.

— Trebuie să ştie că nu pot învinge.

— Sau, poate, sunt pregătiţi să moară pentru principiile lor.

— Vrei să spui că eu nu am principii?

— Vreau să spun: la ce-ţi folosesc? Vorbind în numele meu propriu, chestiunea principiilor nu m-a tulburat niciodată. Întreabă-i pe oricare dintre prietenii mei, pe bancherii sau pe soţiile lor. Îţi vor spune.

Era un sarcasm, oare? O considera doar o oportunistă, care se întorcea după vânturile de moment? Sau căuta de fapt s-o felicite, sugerând că-i recunoscuse aceeaşi tendinţă spre lipsa de scrupule pe care o manifesta propriul caracter?

— Mă subestimezi, dacă-ţi închipui că nu iubesc Egiptul, spuse ea.

— Egiptul nu e decât un deşert prin care curge un râu. Iubeşte-te pe tine însăţi. Contururile tale sunt mult mai interesante.

N-avea chef de spiritele lui. Ieşi pe terasă, strângându-şi pe trup mantaua lui din piele de urs. Vânturile dinspre miazănoapte împingeau valurile peste diguri, împroşcând stâncile de jos cu spumă luminoasă ca fosforul. Încă un val masiv se aruncă asupra stâncilor de la baza farului, împrăştiind în jur un zid uriaş de spumă, înalt cât colonadele de marmură. Iarnă şi asediu din toate părţile.

Dacă vremea nu se ameliora curând, Caesar încă mai putea să piardă victoria.

Veni lângă ea.

— Ce te frământă? o întrebă.

— Am ceva să-ţi spun.

Caesar aşteptă.

— Voi avea un copil. Copilul tău.

O sprânceană înălţată. Oare asta era singura reacţie cu care învrednicea ştirea? Ar fi dorit ceva mai mult.

Caesar îşi duse un deget la buze, adâncit în gânduri. Ar fi vrut s-o îmbrăţişeze, ca orice bărbat când primeşte o asemenea veste, dar acest lucru nu-i stătea în obicei. N-o atingea decât ca preludiu al posedării.

Bănuia că-i cunoştea gândurile. Avea doar o singură moştenitoare, pe fiica lui, Iulia. Desigur, putea exista o hoardă întreagă de alte progenituri, rămase prin palatele de pe malurile Mediteranei ca trupurile după o ciorovăială cu armele. Dar asta era cu totul altceva. Dacă ea, Regina Egiptului, avea un fiu cu Caesar, un asemenea urmaş n-ar fi putut trece neluat în seamă la fel de uşor ca o victimă colaterală după o bătălie. La urma urmei, un fiu al ei şi al lui Caesar urma să fie moştenitorul Egiptului şi, foarte posibil, şi moştenitorul Romei.

— Un dar de la zei, murmură el în cele din urmă.

— Într-adevăr. Un dar de la zei, pentru zei.

„Ia-mă în braţe. Dă-mi un semn că vestea asta te bucură.” Îi venea să plângă de frustrare, dar nu i-o îngăduia mândria. Caesar n-avea s-o vadă niciodată suferind, îşi jurase atâta lucru. Era singura ei putere asupra lui.

Rămase pe terasă, doar cu tunica pe el. Începuse să plouă, vântul împingând stropii de apă cu putere, ca pe nişte pietricele. El însă, bărbatul acela, nu părea să simtă frigul.

— Crezi că sunt un zeu? o întrebă.

— Ştiu că eu sunt.

— Mi-ai dat un subiect de gândire, pisicuţo.

— Nu doreşti să mă îmbrăţişezi? murmură ea.

Caesar ezită. Un moment, Cleopatra crezu că avea să se înduplece. În clipa următoare, însă, spuse:

— Eşti într-o stare delicată.

Şi îi întoarse spatele, revenind înăuntru.

25

Luna egipteană a lui Phamenoth,
Cu patruzeci şi şapte de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Peste albul orbitor al acoperişurilor palatului se vedeau oamenii şiroind spre porţile oraşului. La trei secole după Alexandru, acesta avea un nou cuceritor. De-a lungul Căii Canoice, mulţimea care azvârlise cu pietre şi insulte de pe baricade cât fusese iarna de lungă îngenunchea acum cu supunere sub marile colonade de marmură, în timp ce Iulius Caesar revenea în oraş, în fruntea legiunilor lui. Era primit în tăcerea celor înfrânţi, peste tropăitul ritmic al sandalelor romane grele auzindu-se doar câteva gemete de deznădejde.

Bătrânii oraşului îi ieşiră în întâmpinare la Poarta Soarelui, desculţi, îmbrăcaţi în robele din in albastru de jale, aruncându-şi nisip peste capete în semn de supunere. Cântau recviemul învinşilor: „Milă, o, Soare al lui Amun! Ne supunem şi ne plecăm gâturile şi spinările în faţa ta, Viteaz Cuceritor!”

Era plăcut să-i vadă pe grecii aceia târându-se, îşi spuse Cleopatra. Până şi curtenii, Rubedeniile, Întâii Prieteni şi restul iubitorilor de pumnale înfipte în spate stăteau cu mutrele în ţărână. Neguţătorii graşi, cu degetele îngreunate de jasp şi smaralde, erau şi ei acolo, îngenuncheaţi lângă egipteni, sirieni, fenicieni şi ceilalţi, frământătorii de lut şi îmbălsămătorii, aurarii şi brutarii, căpitanii de barje şi suflătorii în sticlă. Numai evreilor nu li se cerea să-şi plece capetele. Cartierul lor rămăsese liniştit în timpul războiului şi strecuraseră mâncare în palat pentru romani. Caesar îi răsplătise cu libertatea oraşului.

Ca de obicei, Caesar avusese noroc. Tyche, Zeiţa Fortunei, căzuse pesemne pradă farmecului său, la fel ca atâtea alte femei înaintea ei. Vremea se înseninase pentru el, soarele şi norii cedând voinţei unui zeu, îngăduindu-i să iasă cu flota din port aşa cum plănuise. Dar n-avea să pornească în întâmpinarea lui Mithradates, aşa cum îi spusese Cleopatrei. Ştiind că spionii lui Arsinoë îi pândeau plecarea din oraş, navigase spre răsărit, ca şi cum ar fi vrut să ajungă la Pelusium. Dar, la adăpostul întunericului, ordonase ca flota să se întoarcă din drum, debarcându-şi în schimb legiunea în partea de apus a oraşului. Apoi, printr-un marş în forţă către miazăzi, îi încercuise pe piraţii

şi bandiţii pe care Achillas îi numise cândva armată. Prinşi între oamenii lui Mithradates şi legiunile lui Caesar, mercenarii încercaseră să fugă prin bălţile de papirus şi fuseseră tăiaţi fără milă în mlaştini, unde trupurile le fuseseră lăsate pradă crocodililor. Barja lui Ptolemeu se răsturnase şi acesta se scufundase, tras la fund de greutatea propriei armuri de aur.

*

Ajunse la palat în asfinţit.

Cleopatra îl aştepta în curtea din spatele Sălii Coloanelor, înconjurată de noua ei gardă de corp, legionari aleşi personal de Caesar, în armurile lor distinctive din piele, cu spade scurte, pentru împuns, în teci la cingătoare şi basmale roşii înnodate la gât, sub căşti.

Nu se auzea decât trosnetul torţelor şi murmurul fântânilor din curte.

Caesar călărea în fruntea unei cohorte a gărzii lui de corp, pe un armăsar alb. Purta armura ceremonială, un pieptar de aur gravat cu fapte trecute, mantia purpurie de Imperator şi o cunună de lauri pe cap. Coborî privirea spre ea, zâmbind. Ea îi răspunse la zâmbet, surprinsă să constate cât de uşurată se simţea văzându-l din nou la faţă.

Pe lângă un car tras de doi boi mergeau soldaţi cu suliţe lungi şi scuturi mari, rectangulare. Roţile cu obezi de metal ale carului duduiau pe pietre.

În partea din spate a căruţei zăcea Ptolemeu, cu trupul descoperit, pentru ca toată Alexandria să vadă că era mort şi din mlaştinile Nilului nu se mai putea ridica nici un pretendent să se declare moştenitor. Fratele mai mic al reginei era palid şi umflat ca un peşte, cu pleoapele pe jumătate coborâte, ca şi cum ar fi dormitat. Din nas îi curgeau noroi şi mâzgă. Răspândea un miros stricat. Hoitul n-avea să mai reziste multă vreme.

— A murit frumos, îi spuse Caesar.

Cleopatra ridică privirea. Stătea lângă ea, cu faţa umbrită pe jumătate de lumina făcliilor. „Cum ar putea un om să moară frumos?” se întrebă ea. „Moartea e moarte.”

— În cele din urmă, şi-a luat armura pe el şi a încercat să lupte ca un bărbat.

„Luase armura pe el fiindcă era din aur, îşi spuse ea cu

amărăciune, şi nu voia s-o piardă.” Dar nu zise nimic.

Îşi amintea că, în copilărie, jucase zaruri cu el în curte.

Ptolemeu trişa întotdeauna. Făcu un efort, dar descoperi că nu putea să sufere după fratele ei. Ca Ptolemei, se născuseră adversari, nu rude. Îl dispreţuise în viaţă; continua să-l dispreţuiască şi în moarte.

*

Iar acum, Arsinoë.

Fu adusă în Sala de Adoraţie între doi legionari, zbierând ca o pisică turbată. Caesar convocase curtea să asiste, grecii în robele lor fine, preoţii raşi în cap, secretarii, planificatorii şi trezorierii, toţi adunaţi în sală ca o turmă de capre pentru a fi martorii umilirii finale a Ptolemeilor. Cleopatra stătea aşezată pe estradă, lângă Caesar, pe un tron de fildeş şi abanos acoperit cu o pernă purpurie.

Arsinoë se zvârcolea şi scuipa, ţipetele ei reverberând prin marea sală de marmură. Era desculţă, cu încheieturile mâinilor legate cu un lanţ şi faţa mânjită cu noroi uscat. Sora ei, a cărei frumuseţe îi inspirase Cleopatrei întotdeauna teamă şi duşmănie, arăta acum ca o căzătură murdară din piaţă, vânzând peştii lui bărbatu-său.

Avea hainele rupte şi împuţite. Până şi gărzile nubiene strâmbau din nas simţind duhoarea. Unii dintre drăgălaşii băieţi ajunseră chiar să-şi acopere feţele cu mâinile.

Ganimedes se afla lângă ea. Şi el era aproape de nerecunoscut, cu toate zorzoanele ascunse sub un strat gros de mâl fetid din mlaştină.

Caesar se întoarse spre Cleopatra.

— Inamicii tăi, spuse el.

Nu simţea nimic. „Asta nu e familia mea”, îşi spuse. „Familia mea este Egiptul.”

Ganimedes, în genunchi, cu sânge negru şi închegat peste o tăietură adâncă de pe frunte, privea neabătut în podea. Arsinoë era croită dintr-o stofă mai aspră.

— Târfă! răcni ea, aruncând un strop de salivă din colţul gurii. Ai trădat Egiptul pentru romanul ăsta!

— După cum vezi, surioarei tale i-a fost dor de tine, comentă Caesar.

Cleopatra îşi dădu seama că Imperatorului îi plăcea spectacolul. În fond, era momentul lui. Din partea ei, nu simţea nimic pentru sora sa, cum nu simţise nici pentru cadavrul lui Ptolemeu. Acum era regină, fără nici o altă dispută. Caesar se ţinuse de cuvânt.

— Curvă împuţită! urlă spre ea creatura împroşcată cu noroi de la picioarele ei.

„Dacă voi ajunge vreodată într-o asemenea strânsoare”, reflectă Cleopatra, „în veci n-am să mă milogesc şi n-am să zbier aşa. La ce bun? Ai mizat şi ai pierdut, surioară. Mă aşteptam să-ţi primeşti înfrângerea cu mai multă distincţie.”

— Luaţi-o, le spuse Caesar gărzilor, care o târâră pe Arsinoë, spumegând şi răcnind, afară din sală.

Ganimedes îi urmă, supus ca un miel.

26

Mardian se uita la ea ca un profesor la un elev pentru care cândva îşi pierduse orice speranţă, pentru ca acum să dovedească aptitudinile şi dăruirea pe care i le cunoscuse tot timpul. Se apropie de tron şi atinse marmura cu capul. Un sclav îl ajută să se ridice.

Chitonul lui era murdar şi slăbise. Nu arăta chiar ca un schelet, desigur, dar tot era un şoc să-l vezi atât de împuţinat. Cleopatra se întrebă ce privaţiuni îndurase de ultima oară când se văzuseră, înaintea plecării ei de la Muntele Kaios.

Erau singuri în camera privată de audienţe din apartamentele pe care le ocupa împreună cu Caesar. Bietul ei *tropheus* arăta zdrenţăros şi complet deplasat printre canapelele împodobite cu nestemate şi mătăsuri arăbeşti.

— Maiestate, murmură el.

— Mă bucur să-ţi văd din nou grăsimile, Mardian.

— Iar eu sunt uşurat şi peste poate de fericit s-o găsesc pe Maiestatea Voastră…

— Întreagă?

— Sănătoasă.

— Cumnatul tău m-a slujit cu credinţă.

— Circulau atât de multe zvonuri. De multe ori s-a spus că muriserăţi.

— Ei bine, am supravieţuit şi am rămas în bunele graţii ale Romei. Se pare că Isis a zâmbit asupra faptelor noastre.

—Nu credeam să mai apuc această zi.

Ezită. Ridică ochii spre ea, parcă în căutarea vreunei schimbări.

„A, ştiu la ce se gândeşte claponul ăsta bătrân”, îşi spuse ea.

— Zi odată, Mardian.

— Nu vreau să fiu necuviincios.

— Fii oricum.

Trase adânc aer în piept, apoi murmură încet:

— Se spune că Iulius Caesar vă iubeşte.

— Caesar iubeşte ori de câte ori este în cameră cu o femeie. Dar cred că l-am impresionat mai mult cu inteligenţa mea, decât cu oricare dintre acele părţi ale trupului unei femei care se pot cumpăra pe câteva parale în Canopus.

La auzul acestei grosolănii, Mardian se înroşi în obraji, ceea ce o încântă.

— Ai scăpat cu viaţă din greutăţile deşertului.

— Ca prin urechile acului. Nabateenii au dezertat la câteva zile după plecarea voastră. Văzându-ne împuţinaţi la număr, Achillas a ieşit în sfârşit din fortăreaţă. Am fost nevoiţi să fugim şi mai departe în deşert. Credeam c-aveam să mor acolo.

Bietul Mardian. Înainte de toate astea, pentru el o situaţie de urgenţă însemnase să i se termine parfumul favorit.

— Ei bine, acum eşti aici, îi spuse ea. Deci, trebuie să ne apucăm de treabă. Cheamă purtătorii de litieră. Vom inspecta oraşul, ca să vedem ce este de făcut după aceste războaie.

*

Întinderea distrugerilor frângea inima. Caesar spusese odată că războiul e o frumuseţe, dar ei i se părea că războiul, la fel ca focul, nu putea fi considerat frumos decât văzut de la distanţă. De aproape, nu mai avea nimic splendid.

Minunata ei Alexandria zăcea în ruine. Faţadele marilor clădiri de pe Calea Canopus fuseseră dărâmate pentru a se construi baricadele. Gloata devastase Museionul, până şi Templul lui Neptun. Marile porticuri ale Gimnaziului, cu acoperişurile lor din grinzi masive de cedru cu decoraţiuni aurii, dispăruseră şi ele, smulse de mulţime pentru a le folosi la baricade.

Cheiul unde Caesar dăduse foc corăbiilor lui Achillas era o grămadă de lemne arse şi moloz. Miile de volume dintr-o magazie, destinate Bibliotecii, fuseseră prinse în incendiu şi distruse.

În Brucheion însuşi, pereţii imaculaţi de gips ai unora dintre clădirile palatului erau înnegriţi de fum, iar grajdurile, băile şi cisternele fuseseră avariate toate în lupte.

Cleopatra era deprimată. Puteau să reconstruiască, dar nu să pună la loc tot ceea ce fusese distrus, ca bârnele prelungi care decoraseră porticurile Gimnaziului. Acestea fuseseră lucrate din lemn de cedru adus din Liban şi Munţii Atlas din Mauritania, copaci care nu mai creşteau atât de înalţi şi groşi. Acele grinzi masive şi unice se făcuseră scrum în timpul uneia dintre luptele de stradă.

Romanii ăştia! Oriunde se duceau, lăsau în urma lor o dâră de ruine şi cenuşă, ca şi cum lumea ar fi avut o rezervă inepuizabilă de frumuseţe pe care ei s-o pângărească, de parcă frumuseţea însăşi ar fi putut să dureze la nesfârşit.

*

Pentru prima oară de la sosirea lui, în toamna anului trecut, Caesar era liber să viziteze oraşul pe care-l cucerise. Prima lui cerere fu să fie dus la mormântul lui Alexandru, sub domul de marmură albă lucitoare al Somei.

Cleopatra găsise întotdeauna înspăimântător acel loc, lunga coborâre pe treptele de piatră cu ecou până în hrubă, unde se simţea inconfundabil mirosul de mucegai şi descompunere, sub straturile dulci de tămâie. Trupul mumificat al Invincibilului zăcea într-un sarcofag cu capac de cristal, înconjurat de lămpi cu ulei a căror lucire se reflecta în armura lui de aur. De jur împrejurul sarcofagului se aflau şiruri-şiruri de ofrande votive, vin de la cei bogaţi, pâine de la săraci, buchete de flori, unele ofilite de vreme, altele încă proaspăt culese.

Cel Mare părea o statuie. Îşi ţinea mâinile încrucişate pe piept, iar părul i se răsfira în jurul capului ca o lână de aur. Faţa fusese tratată cu cosmeticale, ca să aibă o nuanţă mai naturală, dar pe dedesubtul meşteşugului îmbălsămării pielea era ca pergamentul. Una dintre nări nu mai exista, desprinsă din întâmplare, se spunea, de către unul dintre strămoşii Cleopatrei.

Caesar era copleşit de ceea ce vedea. Nu făcuse decât câţiva paşi în cameră, când scoase o exclamaţie şi căzu în genunchi.

Cleopatra fu uimită. Acum îl vedea pentru prima oară impresionat de vreun lucru. „La urma urmei, şi el e om”, îşi spuse. „Iar ceea ce venerează cel mai mult e propria mea genealogie. S-ar putea să am o putere mai mare asupra acestui om decât credeam.”

Mult timp, Caesar nu scoase o vorbă. Într-un târziu, spuse:

— Era mult mai tânăr decât mine când a murit, şi totuşi cucerise jumătate din lume.

— Tu eşti mai mare decât a fost el, şopti ea.

— Cum pot fi mai mare? Când mă compar cu el, eu n-am înfăptuit nimic.

— Dar eşti încă în viaţă. Alexandru e mort.

Aceste cuvinte părură să-l înveselească puţin.

— Orice roman care doreşte să se numească mare trebuie să-l emuleze pe Alexandru. Trebuie să se ducă în Răsărit şi să cucerească Parthia, aşa cum a făcut el.

— Ăsta e un vis nebunesc.

— Nu-i adevărat, o contrazise Caesar. Babilonul este destinul Romei.

În momentul acela, Cleopatra nu dădu atenţie spuselor lui. Se înfiora în frigul din mormânt şi-i era dor de lumină. Dar, în anii următori, aveau să vină multe momente când se va gândi din nou la ceea ce-i spusese Caesar în acea dimineaţă şi, în cele din urmă, cuvintele lui profetice aveau să se întoarcă s-o hăituiască.

Orice roman care doreşte să se numească mare trebuie să-l emuleze pe Alexandru. Trebuie să se ducă în Răsărit şi să cucerească Parthia, aşa cum a făcut el.

*

Când ieşiră din mormânt, Cleopatra ordonă ca lecticile să fie duse înapoi spre palat trecând prin docurile de la Rhakotis.

— Vreau să-ţi arăt ceva, îi spuse.

În pofida pagubelor din „Războaiele Alexandrine”, cum le numea acum Caesar, majoritatea magaziilor de pe cheul portului rămăseseră intacte, păzite contra mulţimii, chiar şi în toiul luptelor, de un detaşament din Garda Macedoneană. Erau proprietatea cârmuitorului Egiptului, oricare ar fi fost acela. Le-o

fi permis Achillas rebelilor să dărâme Gimnaziul, dar n-avea de gând să-i lase să distrugă tocmai prada pentru care lupta.

Coborâră din litiere şi, cu suita şi gărzile de corp urmându-i, Cleopatra începu să-i arate lui Caesar comorile Egiptului.

Caesar o urma dintr-o magazie imensă în alta, ca un om în transă; mai întâi, grânarele, cu pereţii lor groşi de calcar şi uşile masive din fier încuiate şi zăvorâte pe dinăuntru, în interior domnind un continuu crepuscul de praf auriu înecăcios, adevăraţi munţi de grâu, orz sau mei, înălţându-se până în tavan şi păziţi de şoareci şi şobolani cu ajutorul unei armate de pisici. Era ca şi cum Bastet, zeiţa-pisică, i-ar fi privit de pretutindeni, de pe grinzi, din colţuri, cu ochii aurii lucindu-i în întuneric.

Cleopatra îi privi chipul. În fiecare an, Roma trebuia să importe grâu, niciodată nu-i fusese de ajuns pentru a-şi hrăni populaţia. Aici se găsea destul grâu ca să hrănească toată zona Mediteranei.

După aceea, îi arătă magazia de mirodenii, o clădire mare şi pătrată, cu gărzi înarmate până-n dinţi postate la uşi şi la toate gurile de aerisire. Înăuntru, lumina soarelui străpungea întunericul cu fascicule galbene şi înguste, aerul ca o pâclă aurie mirosind picant a arome îmbătătoare, sufocante. Până şi Caesar rămase cu gura căscată la vederea unei asemenea imensităţi, a nenumăratelor lăzi de lemn cu cuişoare, scorţişoară şi piper, a sacilor de iută umflaţi, plini cu şofran, chimion, anason şi coriandru. Ea îi observa faţa, ghicindu-i gândurile: o avere inimaginabilă, într-o singură clădire.

Existau depozite separate pentru uleiuri, fiecare conţinând şiruri-şiruri de amfore, ca nişte femei bătrâne şi grase, cuibărite în culcuşurile lor de paie; ulei de susan, ulei de in şi, desigur, untdelemn de măsline, folosit peste tot în lume la gătit şi la lămpi.

— Ca regină, deţin monopolul peste toate astea, îi şopti ea, în timp ce se întorceau afară, la soare. Regina este cea care le spune ţăranilor cât de mult să planteze, iar produsele sunt prelucrate în atelierele mele. Tot acest ulei este al meu. Grâul Cleopatrei hrăneşte Mediterana, iar taxa pe grâu e de douăzeci de milioane de baniţe pe an. Şi mai sunt încă atâtea pe care nu le-ai văzut. Din plantele mele de papirus se produce hârtie pentru întreaga lume. Am monopol pe lână, o a patra parte pe tot peştele şi mierea vândute în Egipt, o a treia parte pe toţi

strugurii. Am sare şi cariere de sodă. Am mine de aur, în miazăzi. Încasez o dobândă de douăzeci la sută pe toate mărfurile care urcă pe Nil…

— Opreşte-te, murmură el, copleşit. De ce-mi arăţi toate astea? Crezi că nu există deja destui romani care râvnesc la Egipt?

— Nu mă interesează alţi romani, replică ea. Numai cel care ar fi ca Alexandru, doar de-ar avea banii ca s-o facă.

Caesar o privi lung. În ochii lui se citea o expresie nouă de respect şi, pentru prima dată, încă ceva: teamă. Până acum, în pofida tuturor ambiţiilor lui, rămăsese totuşi roman. Acum, Cleopatra îi arăta şi un crâmpei din altceva. Motivul pentru care Egiptul nu căzuse sub jugul roman era acela că Senatul Romei nu îngăduia ca un om să controleze el singur Egiptul, căci acel roman n-ar mai fi avut nevoie de Roma. Dar acum ea însăşi era Egiptul şi nu-i mai rezista, ci se culca depărtându-şi coapsele pentru el, şoptindu-i să dea uitării Roma şi să facă tot ce voia.

*

— Trebuie să aibă loc o nouă încoronare, îi spuse ea lui Mardian.

Preparatorul nu părea convins.

— Aţi preluat deja tronul, Maiestate, în Serapion şi la Memphis.

— Atunci, o nuntă.

— O nuntă?

— Trebuie să-l legăm pe Caesar al nostru puţin mai strâns de Egipt.

— Romanii nu sunt deja destul de aproape?

— Ceea ce vede acum mulţimea de pe străzi este Caesar ca un cuceritor al nostru. Ceea ce se aude în *chora* e tropăitul sandalelor romane. Trebuie s-o reclădim pe Cleopatra, aşa cum am început să reclădim Alexandria. Trebuie să mă vadă ca pe consoarta lui, nu ca pe o ţiitoare. Este singurul avantaj pe care-l am faţă de tatăl meu. El nu s-ar fi putut căsători cu un general roman.

— S-ar fi putut gândi, murmură Mardian.

Plăcerea Fluierarului pentru catamiţi nu era necunoscută. Cleopatra îl mustră dintr-o privire.

— Trebuie să organizăm un spectacol, Mardian. Lumii îi place teatrul. În această piesă de teatru, eu voi fi Isis, iar Caesar va fi Amun, zeul-taur, zeul rodniciei. La Roma, fără îndoială, îl vor vedea pe Caesar ca patron al meu, iar pe Cleopatra ca pe o regină vasală lui. Aici însă, în cele Două Ţări, trebuie să fim zei, Mardian, căci asta vrea poporul şi asta trebuie să vadă: Isis şi Amun uniţi pentru a aduce o nouă epocă de prosperitate în Egipt. Vom merge cu mica noastră piesă de teatru în *chora* şi apoi niciodată nu va mai trebui să petrecem o singură noapte în cort!

— Nu veţi păcăli mulţimea de pe străzi, nici pe Rubedeniile de la curte.

— Puţin îmi pasă. Acum am lângă mine legiunile lui Caesar, aşa că nu vor îndrăzni să mă mai sfideze. Şi, având în mână *chora* şi grânarele, îmi vor face curte chiar dacă nu mă iubesc.

Mardian o privi ca şi cum atunci ar fi văzut-o pentru prima dată.

— Este o viziune îndrăzneaţă, maiestate.

— Îmi cunosc destinul, Mardian. Nu este numai acela de a schimba Egiptul. Cleopatra va schimba lumea.

Preparatorul îi adresă acel zâmbet condescendent pe care Cleopatra îl văzuse de nenumărate ori pe chipurile secretarilor tatălui ei. Nu o credea în stare s-o facă, nu putea nici măcar să conceapă ceea ce plănuise. Ei bine, avea s-o ajungă din urmă într-o bună zi, cu creierul lui înecat în grăsime gâfâind şi pufnind după ea.

Ştia care erau planurile lui Caesar: o regină docilă, fieful lui privat, o domnie prin procură în Egipt, opunând-o pe Cleopatra propriului Senat. Caesar credea în destin; o convinsese şi pe ea. Dar, deşi acum îşi considera destinul legat pentru totdeauna de al lui, viziune a ei nu era tocmai aceeaşi. Ştia că purta în pântec nu doar un copil, ci o dinastie. Dacă Mardian i-ar fi cunoscut gândurile, bănuia că ar fi leşinat.

27

Era sigură că Iulius Caesar, la cei cincizeci şi unu de ani ai lui, nu mai navigase niciodată cu o asemenea corabie. *Thalamegos,* barja de stat a Ptolemeilor, era mare cât o cvadriremă de război,

lungă cât o jumătate de stadion, de la pupa arcuită delicat până la prova, care era sculptată din cedru libanez, în forma unei flori de lotus. Avea şase rânduri de rame, saloane de ospeţe, chiar şi o grădină. Cabinele şi dormitoarele fuseseră lambrisate cu lemn de cedru şi chiparos dulce-mirositor, exista un salon pentru banchete, altare închinate lui Venus şi Dionisos şi, desigur, lui Isis. Deşi mobilierul era grecesc, pereţii erau pictaţi cu fresce din folie de aur şi lapis lazuli, după stilul egiptean, reprezentându-i pe mulţi dintre vechii zei de pe Nil, Sobek şi Bastet, precum şi simbolul personal al Cleopatrei, Horus şi Isis.

Din respect faţă de sentimentele lui Caesar, însă, pusese să fie zugrăvit din nou dormitorul pe care-l împărţea cu el, alegând o friză cu scene din Iliada lui Homer. Apartamentul era mobilat bogat cu scaune încrustate cu coral şi carneol, oglinzi şlefuite cu chenare aurii, o masă din lemn de cedru cu intarsii de fildeş şi un pat de abanos preţios, tivit cu frunze de aur şi acoperit cu o cuvertură de mătase purpurie.

Porniră de pe Lacul Mareotis, având impresia că aproape toată populaţia Alexandriei se înşirase pe cheuri să le vadă plecarea. „Astăzi”, îşi spuse Cleopatra, „are loc adevărata mea încoronare. Din acest moment, e limpede pentru toţi că din nou eu sunt adevărata Regină a Egiptului, iar patronul meu, cel mai puternic om din lume. Cu Ptolemeu mort şi Arsinoë în lanţuri, nimeni nu va mai revendica tronul Egiptului.

Acum, pericolele mă pândesc de dincolo de mare, de la Roma.”

*

Pânzele fluturau în briza slabă de pe fluviu, în timp ce barja regală luneca prin inima verde şi umedă a deltei, pe lângă morile de apă şi vii, maluri noroioase şi desişuri de stuf, câmpii verzi cu plantaţii de orz şi fasole şi casele de chirpici, cu acoperişuri plate, care se ridicau sub curmali. Sudoarea lucea pe spinările nubienilor aplecaţi peste ramele mari de abanos, cu vârfurile argintii scânteind în lumina soarelui. În spatele lor venea o caravană masivă din patru sute de liburniene, cea mai mare flotă, poate, pe care o văzuse vreodată Nilul, ducând escorta, două legiuni de-ale lui Caesar.

Localnicii năvăleau din case, adâncindu-se până la genunchi în

mâlul negricios-roşiatic de lângă maluri, pentru a privi acest spectacol cum nu se vede decât o dată într-o viaţă de om, trecerea marilor zei Isis şi Amun, culcaţi împreună pe canapelele aurite, sub un baldachin de mătase cu franjuri, serviţi de sclavi îmbrăcaţi cu tunicile şi fustanelele din vechime, frumoşi băieţi goi cu evantaie bătute în pietre scumpe.

O demonstraţie de forţă, un teatru al splendorii. „Priveşte-mă, Egipt, şi vezi cât de puternică sunt acum.”

*

Lăsaseră în urmă nesfârşita vegetaţie înfloritoare a deltei, valea devenind o pereche de panglici verzi de-o parte şi de alta a fluviului, dincolo de care se zărea uneori, departe, pustietatea arsă de soare a deşertului, care alteori se apropia de ţărm până la o lungime de stadion.

Pretutindeni se vedeau oameni, privind cu uimire nemaiîntâlnitul spectacol. Spre deosebire de Alexandria cosmopolitană, aici toate feţele erau asemenea — acelaşi păr, aceleaşi haine, aceleaşi chipuri arămii, cu nas vulturesc.

Acostară la mal lângă Memphis, privind cum soarele cobora sub marginea violetă a deşertului, dincolo de marele zid alb al templului lui Zoser. Caesar se uită cu uimire la marea piramidă în trepte din Saqqara, profilată pe cerul tot mai închis, şi întrebă cine construise asemenea monumente. Piramidele erau la fel de vechi ca Egiptul, îi răspunse ea, vechi ca însuşi timpul. Ca deşertul şi ca munţii.

Crezuse că drumul şi triumful în comun şi conştiinţa faptului că-i purta copilul aveau să-i apropie. Când colo, nu reuşiseră decât să sape o schismă între ei. Starea ei încă nu era vizibilă, însă chiar şi legănatul blând al barjei îi provoca uneori greţuri, silind-o să stea sub punte, singură şi nefericită. Mai rău, nu mai avea încredere în propriile emoţii şi era supusă acceselor de plâns pe care le îndura în intimitatea cabinei.

„Nu-l voi lăsa pe acest roman să mă vadă plângând.”

*

În timp ce călătoreau spre sud, văzură înălţându-se din deşert faleze enorme, albe-cenuşii în arşiţa amiezii, purpurii în asfinţit.

Ajunseră la străvechiul oraş al Tebei, Cetatea cu O Sută de Porţi, unde faraonii antici îşi sculptaseră mormintele în piatra arsă de soare. Din mersul barjei, văzură un hipopotam privindu-i din apă, doar cu urechile şi râtul ca de porc la suprafaţă. Dincolo de el se înălţau deasupra palmierilor pilonii şi colonadele în formă de tulpină de lotus ale templelor străbune. Pe cărările prăfuite se legănau femei cu ulcioare de apă pe cap, crocodilii dormeau pe malurile nisipoase sau alunecau plescăind în apa caldă ca sângele, alarmaţi şi surescitaţi de apropierea lor.

La plecarea din Alexandria, vremea fusese blândă şi răcoroasă, în palat continuând să ardă noaptea grătarele cu lemn de santal. Dar, pe măsură ce navigau în susul fluviului, zilele deveneau tot mai arzătoare, iar cerul de un albastru aprig şi nesfârşit.

*

Când se înnoptă, din mlaştinile de papirus începură să se înalţe ceţuri şi mii se gâze săgetau în jurul lămpilor cu ulei. Temperatura cobora cu repeziciune, iar stelele strălucitoare erau reci. Cleopatra stătea cu Caesar pe puntea barjei regale, tremurând în mantie.

Caesar nu părea tulburat nici de frig, nici de căldură. Avea pe el aceeaşi tunică pe care o purtase de-a lungul zilei nesuferit de fierbinţi, cu braţele şi picioarele goale, expuse elementelor naturii. Părea absorbit în propriile gânduri.

În ziua aceea, îi aşteptaseră la debarcader preoţii templului local, cu capetele cafenii rase, îmbrăcaţi în robele albe ale lui Isis. Cheul şi aleea până la pilonii templului fuseseră înţesate cu oameni, felahi de rând şi nubieni, arabi, chiar şi câţiva greci. În momentul când Cleopatra coborâse de la bordul barjei regale, căzuseră în genunchi, atingând pământul cu frunţile. Fusese purtată pe o litieră, de-a lungul unei alei mărginite cu sfincşi, spre imnurile preoţilor şi sunetul a o mie de systrumuri.

Evenimentele de peste zi păreau să-l fi mişcat. „Deci, în sfârşit, l-am impresionat pe Caesar”, reflectă Cleopatra.

— Azi, când ai ajuns aici, s-au purtat cu tine ca şi cum ai fi fost o zeiţă, îi spuse el.

— Ca Regină a Egiptului, sunt zeiţă. Poate nu la Alexandria, dar aici, în *chora,* şi faţă de preoţi, sunt încarnarea lui Isis.

Caesar se încruntă. Asemenea sentimente nu se potriveau cu educaţia lui romană. Totuşi, îşi putea da seama că existau aspecte care-l atrăgeau profund.

— Oamenii nu pot fi zei. Nici bărbaţii şi nici femeile.

— Ei nu gândesc aşa. Spun că tu eşti încarnarea lui Amun, zeul rodniciei.

La asta, Caesar zâmbi.

— Niciuna dintre soţiile mele nu e de aceeaşi părere. Am fost însurat de patru ori şi n-am decât o fiică să mă laud. Nu-s tocmai divin.

„Într-adevăr. Dar s-ar putea ca în pântecul meu să-l ai pe fiul la care jinduieşti. El mă va mărita cu tine, într-un fel sau altul. Atât ca prinţ, cât şi ca om.”

— În Egipt eşti destul de fertil. Poate că sămânţa grasă are nevoie de sol gras.

Caesar nu răspunse.

— Cred că ţi-ar plăcea să vezi toată Roma căzând în genunchi în faţa ta, aşa cum au făcut azi preoţii când m-au văzut.

— Ăsta-i un sacrilegiu.

— Dar e ispititor, nu-i aşa?

Îi întoarse spatele, refuzând să-şi exprime gândurile. Cupola din cărămizi de chirpici a unui nilometru se înălţa deasupra contururilor negre ale palmierilor. Dincolo de ea se afla forma întunecată a unei alte insule, mai departe de Philae, unde pilonii altui templu se profilau pe cerul nopţii.

— Ce loc e ăsta? o întrebă Caesar.

— Este Biggeh, unde se spune că e înmormântat Osiris. El e fratele lui Isis şi soţul ei.

— Deci, de la ei aţi deprins asemenea… practici, aruncă el, cu dispreţ.

— Un egiptean ar spune: „Dacă e lege pentru zei, de ce n-ar putea fi lege şi pentru noi?”

— Şi crezi asta?

— Cred că, dacă este sortit ca un Ptolemeu să cârmuiască Egiptul şi să-l ajute să-şi regăsească gloria de altădată, atunci acel rege sau regină trebuie să facă mai întâi Egiptul o parte din sine însuşi. Gândeşti prea mult ca un roman ca să înţelegi Egiptul.

— Nici tu nu eşti egipteancă. Eşti grecoaică.

— Sângele meu este grecesc, dar familia mea a domnit aici de

trei sute de ani. Acum, Egiptul e o parte din mine.

Chipul lui era împietrit.

— Spune-mi o poveste despre aceşti zei.

Cleopatra trase adânc aer în piept, întrebându-se de unde să înceapă. Zeii nu erau uşor de înţeles.

— Odată, Osiris a fost un mare rege, spuse ea. A adus pe Pământ scrisul, agricultura şi artele şi a transformat omenirea, aducând-o de la barbarie la civilizaţie. A devenit stăpân peste toate ţările Pământului, nu prin război şi forţa armelor, ci cu ajutorul discursurilor convingătoare, al cântecelor şi al muzicii. Soţia lui, Isis, era renumită pentru fidelitatea şi spiritul ei de sacrificiu. Dar fratele lor, Seth, era invidios pe Osiris şi l-a omorât. Apoi, i-a tăiat trupul în paisprezece bucăţi şi le-a împrăştiat prin tot Egiptul. Soţia lui Osiris, Doamna Noastră Isis, a cutreierat ţara ca să găsească bucăţile din trupul lui. Le-a găsit pe toate, cu excepţia uneia singure, falusul. Adunându-le la un loc, i-a acordat soţului ei darul vieţii veşnice. A petrecut doar o ultimă noapte cu el, înainte ca el să plece pe lumea cealaltă, iar din acea uniune vrăjită a conceput un copil, pe Horus. Când a crescut, Horus s-a răzbunat pe Seth şi l-a omorât, luând înapoi tronul Egiptului. Acum, Osiris domneşte peste tărâmul morţilor, dar Isis rămâne dătătoarea de viaţă, Marea Maică, zeiţa iubirii şi a compasiunii.

— Cum poate un bărbat să-i dăruiască unei femei un copil, fără a avea bărbăţia intactă?

— Era zeu, răspunse ea simplu.

Se întreba dacă putea înţelege. Şi la Roma existau temple ale lui Isis, desigur. La fel ca majoritatea romanilor, o considera pe Marea Maică doar o zeiţă pentru femei, iar templele ei, sanctuare pentru prostituate şi orgii. Zeii lui erau Jupiter şi Marte, zeul virtuţii şi al războiului. Putea înţelege teoria mântuirii şi a învierii? Putea înţelege că pentru egipteni el însuşi era acum avatarul lui Osiris?

— Deci acum are un templu lângă locul de veci, spuse el.

— La fiecare zece zile, statuia de aur a lui Isis pe care tocmai am văzut-o este dusă cu o barjă sacră, ca să-şi viziteze soţul iubit.

— Fratele ei, murmură el. Avea glasul greu de dispreţ şi repulsie.

— Nu toată lumea poate fi la fel de pură ca Roma, răspunse

Cleopatra şi, după expresia de pe chipul lui, îşi dădu seama că se făcuse înţeleasă.

Rămase tăcut un timp îndelungat. Cleopatra asculta corul de orăcăieli ale broaştelor din mlaştină. Apoi, pe neaşteptate, Caesar spuse:

— Te-ai gândit la o căsătorie?

Îl privi cu ochi mari. Inima îi tresări în piept ca unei fetişcane.

De când ştia că în pântecul ei creştea copilul lui, nici nu se mai gândise la altceva. Încercă să se calmeze înainte de a răspunde, cu speranţa că nu-şi lăsase nerăbdarea să se arate.

— Căsătorie? repetă ea, încercând să pară dezinteresată.

Undeva, în desişurile tulpinilor de papirus, un bâtlan ţipă.

— Ai avut dreptate cu ceea ce ai spus, că Iulius Caesar gândeşte prea mult ca un roman. Trebuie să ·gândesc ca un egiptean, ca tine. Deci, mi se pare că pentru a împiedica oamenii să se agite, ar trebui să te măriţi cu tânărul Antiochus. Acesta este obiceiul egiptean, nu-i aşa?

„O, morman aburind de bălegar de crocodil ce eşti! Iar ai de gând să mă trădezi.”

— Antiochus are doar doisprezece ani.

— Nu prea contează. Va împiedica alţi tineri cu sânge fierbinte să pună ochii pe tine şi pe Egipt.

— N-am nevoie de Antiochus să domnească aici.

— Dar tocmai mi-ai spus că măritişul cu propriul frate e obiceiul zeilor, deci cum ar putea să nu fie şi al tău? O regină nu poate guverna singură. Fără un soţ, vor veni să te curteze prinţi străini.

— Port copilul tău în pântece!

— Şi crezi că oamenii vor bănui că e al fratelui tău?

— Cred că toată lumea din Alexandria ştie de ce sunt cu burta la gură!

Caesar zâmbi, cu nepăsarea omului care crede că a găsit soluţia tuturor problemelor. Şi, desigur, o găsise. De ce era surprinsă de acest ultim şiretlic? Căsătoria cu o regină egipteană i-ar fi complicat fără rost viaţa. Aceasta era soluţia cea mai simplă pentru el.

Şi, în plus, nu obţinuse ceea ce dorise? Avea să se poarte ca o prinţesă răzgâiată, ca Arsinoë sau Ptolemeu, bătând din picior fiindcă în viaţa ei nu domnea cea mai deplină ordine? Caesar nu făcea decât să-şi protejeze investiţia aşa cum găsea de cuviinţă.

Pentru ea, copilul din burta ei era şansa de a crea cea mai mare dinastie pe care o cunoscuse lumea vreodată. Pentru el, doar încă o progenitură bastardă.

— Deci, s-a stabilit, spuse Caesar.

Avea de ales? Putea să-l sfideze. Iar el putea la fel de uşor să facă din Antiochus reprezentantul lui în Egipt, în locul ei. Încă nu-i dăduse nici un semn despre ceea ce simţea pentru copilul pe care i-l purta în trup.

„Îl ador pe omul ăsta, iar lui puţin îi pasă de mine."

— Ne-am înţeles? repetă Caesar.

— Dacă asta vrei să fac... răspunse ea, rece.

— Îţi poţi lua oricâţi amanţi doreşti, desigur.

— Regina Egiptului nu se destrăbălează cu tot atâta nepăsare ca un general roman.

— Unul din frumoşii tăi sclavi, eventual?

— Improbabil. Ori de câte ori chem câte unul, aflu că e catamitul vreunul centurion.

— Spurcată limbă mai ai..

— Am o viaţă ireproşabilă. Asta e deosebirea între tine şi mine.

Fu răsplătită cu un zâmbet. Şi nimic mai mult.

*

Mult timp după ce Iulius Caesar se retrăsese pentru noapte, Cleopatra rămase singură pe punte, ascultând clipocitul valurilor pe lângă bordajul barjei. Simţea freamătul din pântec. Privea stelele licărind deasupra Pământului şi se mira din nou de felul cum o manevrase Caesar. *Să se mărite cu Antiochus!*

Avea atât de multe de învăţat de la el!

Poate că, pentru tatăl ei, un compromis ar fi fost de ajuns. Întotdeauna păruse să fie. Avea tronul, deşi trebuia să-l împartă cu fratele ei mai mic, şi avea protecţia Romei. Desigur, încă nu ştia cât avea s-o coste patronajul lui Caesar, deşi putea să ghicească. Fără îndoială, când Caesar îşi ducea legiunile în răsărit să invadeze Parthia, păşind pe urmele lui Alexandru, Egiptului avea să i se ceară să plătească pentru gloria lui Caesar.

Da, Fluierarul s-ar fi mulţumit cu asta. „Dar eu nu sunt tatăl meu, voi fi Regina Egiptului cu drepturi depline, nu doar prin voinţa lui Caesar. Mă crede doar o fată fluşturatică, primitoare de

bună voie a sămânţei unui bărbat, cufăr de bancher pentru aspiraţiile lui. Dar voi salva Egiptul de planurile acestui ticălos.

A, a avut multe femei la fel cum m-a avut pe mine. A fost însurat de patru ori, după cum el singur recunoaşte, de fiecare dată fie pentru bani, fie pentru alianţe politice, conform lui Mardian. Ei bine, încă n-o ştie, dar îi voi opune ambiţiei lui cel mai trainic obstacol, căci atunci când Cleopatra îşi desface picioarele, are între ele Egiptul, iar rodul va fi al întregii lumi.

L-am strâns de boaşe pe omul ăsta în pat. Într-o bună zi", îşi făgădui ea, „i le voi prinde la strânsoare de-a binelea, iar zeama pe care o voi stoarce din ele va potoli setea de pace a familiei mele şi a egiptenilor."

*

Dar, în noaptea aceea, pe când zăcea în pat, se pomeni sucindu-se şi învârtindu-se în căutarea somnului care o ocolea. În întuneric îi era mai greu s-o regăsească pe regina hotărâtă şi răzbunătoare care ar fi folosit orice armă pentru a-şi salva naţiunea şi ambiţia. Un ţânţar ţiuia la nesfârşit în jurul perdelei de mătase a patului, la fel de persistent şi greu de prins ca vocea din capul ei, tânguindu-se precum o fată neînvăţată: *De ce nu mă iubeşte?*

28

La întoarcerea în Alexandria, pe Caesar îl aşteptau ştiri urgente. Petrecu toată ziua închis cu ofiţerii lui, primind mesageri şi trimiţând ordine. Cleopatra află că erau numai veşti proaste. „Mă rog", îşi spuse, „veştile proaste pentru Caesar nu sunt neapărat proaste şi pentru mine." Ea însăşi era ocupată cu Mardian, stând închisă în camera ei de audienţe particulare, unde-şi alegea miniştrii şi secretarii, pregătindu-se să preia din nou guvernarea Egiptului.

În seara aceea, îl găsi pe Caesar în sala de banchete pe care o rechiziţionase pentru uzul lui personal în timpul asediului, aşezat la masa lungă din lemn de trandafir şi fildeş, care cândva fusese aşternută cu hărţi şi planuri. Ardea o lampă de masă, opaiţele de pe braţele de bronz ale acesteia cufundând chipul Imperatorului

în lumini şi umbre. Pe masă erau împrăştiate o mulţime de suluri, iar altele zăceau pe jos, la picioarele lui. Arăta frânt de oboseală.

O briză răcoroasă sufla dinspre mare, învolburând perdelele de mătase şi făcând flăcările lămpilor cu ulei să pâlpâie. De undeva din palat se auzea muzică slabă, fluiere şi lire, o petrecere de seară în curs de desfăşurare. Dincolo de ferestre, lumina puternică a farului se reflecta pe apele vălurite ale portului regal.

La apariţia ei, Imperatorul ridică privirea.

— Caesar lipseşte din Roma doar de câteva luni, şi întreaga lume e cuprinsă de convulsii.

— Trebuie să pleci? îl întrebă.

Era surprinsă de propria reacţie, un val de uşurare, dar şi de dezamăgire. „De ce mă simt astfel? Nu asta doream, să fiu din nou stăpână pe Egiptul meu, fără ca acest manipulator brutal să-mi stea în cale?” Spre dezgustul ei, bănuia că acel roman ticălos şi nevrednic o fermecase. Iar femeia care era îl dorea prezent în momentul când avea să-i dăruiască fiul. Trebuia să fie un fiu!

— Deja am stat prea mult, spunea Caesar. Legiunea a Treizeci şi şaptea care mi-a venit în ajutor din Pontus a fost salvarea mea, dar ruina poporului. Localnicii au profitat de absenţa legiunii pentru a măcelări toată populaţia romană. Între timp, fiii lui Pompei se adună pe malurile Cartaginei ca să-mi facă noi greutăţi. Până şi în Italia sunt tulburări. Veteranii din ţară s-au răsculat, în timp ce Marcus Antonius stă pe car şi se uită cum se revoltă gloata în Forum. Vezi, deci, că sunt foarte criticat pentru că lenevesc aici, în timp ce imperiul se sfărâmă în bucăţi în jurul meu.

— Aş vrea să nu trebuiască să pleci, spuse ea, aproape cu sinceritate.

— Voi lăsa aici trei legiuni, sub comanda lui Rufus Cornelius, ca să te apere.

„Să mă apere? Sau să mă ţină sub controlul tău? Cred că nu contează cum caracterizează romanul ăsta situaţia. Ştie că am tot atâta nevoie de el câtă are şi el de mine.”

— Voi aduna Legiunea a şasea şi voi pomi spre Pontus imediat ce va fi practic.

— Îţi va fi dor de noi?

Caesar ridică din umeri.

— Alexandria e destul de plăcută.

Nepăsarea acestui răspuns o ademeni să insiste, aşa cum poate fusese şi intenţia lui.

— Atâta tot?

— Egiptenilor tăi le este prea dragă moartea. Pretutindeni se văd numai morminte şi se simte numai duhoarea lichidelor de îmbălsămare. Voi fi bucuros să n-o mai am în nări. Şi curtenii ăştia. Niciodată nu ştiu dacă stau de vorbă cu un bărbat sau cu unul dintre… băieţii tăi drăgălaşi.

— Eunuci, vrei să spui. Ca Mardian.

— Ce e un bărbat, dacă nu are ceea ce-l face să fie bărbat? Niciodată nu voi înţelege asta. E o barbarie.

„Caesar ne va ţine acum o predică despre barbarie?”

— Mi s-a spus că ai luat zece mii de oameni prizonieri la Uxellodunum, în timpul războaielor galice, şi ai pus să li se taie mâinile, ca să nu mai poată lua spada împotriva ta. Şi ne numeşti pe noi barbari?

Ochii lui scăpărară, iar Cleopatra îşi dădu seama că mersese prea departe.

— Era război, mârâi el.

— Iar pentru noi, e o necesitate. Eunucii ne sunt necesari.

— În ce scop?

— Crezi că un rege sau o regină ar putea avea încredere în *dioiketes*-ul său dacă s-ar teme că într-o zi ar putea râvni tronul pentru sine însuşi?

— Şi pentru că un bărbat a făcut cunoştinţă cu briciul ai mai multă încredere în el?

— Un rege sau o regină trebuie să aibă moştenitori. Întâia îndatorire a unei persoane de neam regal este aceea de a guverna, iar cea de-a doua, de a face noi regi şi regine. Fără asta, nu eşti decât un….

Fusese cât pe ce să zică „tiran”, dar se stăpâni. Era hotărâtă să spună ceea ce avea de spus, dar nu voia să-l înjosească.

— Aşa că în schimb ai băieţi drăgălaşi?

— Eunucii ca Mardian sunt aleşi din cele mai bune familii. Încă din copilărie manifestă aptitudini excepţionale în arte şi la învăţătură. Dacă vor să se înalţe până la nivelul măreţiei, atunci operaţia este necesară. Şi voluntară.

— Şi ce vârstă au când aleg soluţia asta drastică?

— De obicei, la zece ani.

— Şi spui că o asemenea hotărâre e voluntară? Nici măcar nu

ştiu ce acceptă! Eu continui să susţin că e o barbarie.

— Dar pe tine însuţi nu te consideri un eunuc? întrebă ea încet.

Caesar o privi lung, cu ochii aprinşi. De data asta, însă, Cleopatra nu se mai opri.

— Gândeşte-te. Eşti regele Romei în toate, numai cu numele nu. Şi de ce nu eşti rege? Fiindcă nici fiii şi nici fiicele tale nu te pot urma pe calea măreţiei. Oricât de tare ar tremura lumea când trece Iulius Caesar, continui să fii numai un om, care va muri şi va fi uitat. Aşadar, după cum vezi, noi în Egipt te-am numi eunuc. Asta a făcut din tine iubita ta Romă.

Un moment, crezu că avea s-o lovească. Îi pierise tot sângele din obraji. Reuşise să-l ademenească dincolo de masca omului civilizat. Acesta era adevăratul Caesar.

— Ieşi afară! şuieră el.

— În clipa asta mă urăşti, şopti Cleopatra, fiindcă ţi-am spus adevărul.

Spusese prea mult? Fie ca zarurile să cadă cum le era sortit. Nu-şi recâştigase Egiptul numai pentru a fi o clientă oarecare a Romei. Acum îl înfrunta pentru prima dată, dar şi-o putea permite, căci nu mai exista nici un Ptolemeu şi nici o Arsinoë care să-i ia locul. Şi, în plus, Caesar îi demonstrase ce anume era necesar pentru a-i convinge pe alţii să-ţi facă voia, şi era o lecţie pe care n-avea s-o uite cu uşurinţă. Aşa cum îi atrăsese atenţia, la începutul perioadei de când se cunoşteau, preparatorii ei spuneau întotdeauna că învăţa foarte repede.

*

A doua zi, ca ultim act al lui Caesar înaintea plecării din Alexandria, Cleopatra fu măritată pentru a doua oară cu unul din fraţii ei. Micul Antiochus nu părea să înţeleagă ceea ce i se întâmpla. Într-adevăr, se părea că teroarea în care trăise de-a lungul ultimilor patru ani îl lăsase cu minţile cam rătăcite. Pshereniptah oficie din nou ceremonia, întrebându-i dacă veniseră de bună voie şi nesiliţi de nimeni să se căsătorească, apoi invocând-o pe Isis să binecuvânteze şi să ocrotească uniunea. Depuseră obişnuitele jurăminte de fidelitate, apoi preotul îl proclamă pe tânărul Antiochus Ptolemeu al Paisprezecelea al Egiptului.

Cleopatra surprinse privirea lui Caesar şi se întrebă dacă pe chipul lui se citea o anumită satisfacţie, în timp ce Pshereniptah rostea acele cuvinte. Abia dacă-şi vorbiseră, după cearta din ajun, iar mai târziu, când Caesar veni să-şi ia rămas bun de la ea, o făcu în limbajul oficial al curţii. Nu avură nici măcar un moment pentru o îmbrăţişare intimă.

Dar nu regreta ceea ce îi spusese. Ştia că vorbele ei aveau să-l ardă pe dinăuntru luni de zile, ani poate, până se revedeau. Acum n-avea s-o mai uite pe Cleopatra a Egiptului.

29

Isis, Marea Maică, cu faţa senină. Parfumul bogat de camfor, cadenţa regulată a valurilor lovind malurile peninsulei Lochias, tânguirile preoţilor, zăngănitul systrumului. Cleopatra, în genunchi, cu privirea spre faţa netedă de marmură albă a zeiţei şi tiara din pene de vultur cu discul de argint şi coarnele lui Hathor, zeiţa-vacă. „O zeiţă. Dar şi o femeie ca mine.”

Piatra altarului era tocită, nenumăraţi genunchi şlefuiseră acea piatră, în timp ce necazuri fără număr erau aduse la cunoştinţa zeiţei; însănătoşeşte-o pe fiica mea, adu-mi soţul nevătămat acasă de pe mare, ţine-l pe fiul meu rebel departe de băieţii lui drăgălaşi din Canopus, fă să avem o recoltă îmbelşugată… La picioarele Marii Maici zăceau ofrandele dintr-o mie de mâini, flori ofilite de mult, pâine mucegăindu-se în locul unde fusese lăsată, urnele cu lapte de capră, pe care preoţii le luau pentru ei înşişi.

Cleopatra ţinea în braţe un ulcior de piatră cu cea mai fină miere din Attica şi o ghirlandă de trandafiri.

— Isis, Mare şi Milostivă Maică, murmură ea, fă să nasc un băiat. Ajută-mă să-i dăruiesc lui Caesar un fiu. Un fiu care să salveze Egiptul şi să salveze Asia.

Lăsă mierea şi florile la picioarele zeiţei şi se înapoie la palat, sprijinită de Charmion şi Iras. Simţi copilul mişcându-i-se în pântec.

„Te rog, fă să fie băiat.”

*

Copilul se născu vara, când Alexandria era încălzită de brize plăcute, iar portul scânteia ca mercurul sub soarele Mediteranei. Cleopatra îşi înfăşură funiile naşterii strâns pe încheieturile mâinilor şi se încordă în ele, pe când o cuprindea un nou junghi. Închise ochii şi strânse pumnii, simţind sudoarea care-i şiroia pe trupul gol, auzind îndemnurile moaşelor de la capătul unui tunel lung şi incandescent de durere. Se zvârcolea şi ţipa, conştientă doar ca prin ceaţă de Charmion care-i ştergea faţa cu o cârpă rece.

În sfârşit, copilul veni pe lume. Fusese o naştere grea, iar frânghiile îi roseseră mâinile. Moaşele fură nevoite să-i desprindă cu forţa degetele, care se crispaseră ţepene pe funii. Apoi, o duseră la pat, unde copilul fu spălat cu apă de trandafiri caldă şi îi fu pus la sân să sugă.

Nu era pregătită pentru izbucnirea de emoţii pe care o simţi când privi pentru prima dată chipul copilului. „Îţi fac o făgăduială, iubirea mea. Tu nu te vei lupta cu fraţii şi surorile tale, aşa cum am făcut eu, nu-i vei blestema ca pe nişte rivali. Îţi voi dărui tot ceea ce eu n-am avut, iar coroana, atunci când o vei primi, nu va fi o cupă otrăvită.”

— Este băiat, îi şopti Charmion la ureche, iar Cleopatra plânse de uşurare.

Un băiat. Fiul lui Caesar. Egiptul îşi primise moştenitorul.

*

Mardian intră în cameră, cu chipul la fel de emoţionat ca al unui copil. „Ai crede că el e tatăl”, reflectă Cleopatra. Privi în leagăn, dând la o parte cuvertura ca să vadă mai bine pruncul adormit.

— Seamănă leit cu Maiestatea Voastră, spuse el.

— Seamănă cu un castravete de mare. Să vedem cu cine-o să semene când va avea dinţi şi păr.

Mardian nu luă în seamă aceste cuvinte. Era obişnuit cu toanele şi hazul ei caustic. O cunoştea de prea multă vreme.

— I-aţi ales un nume?

Cleopatra nu-i răspunse imediat. Închise ochii, imaginându-şi că o vedea pe Maica Isis, şi zâmbi, ştiind ce avea de făcut. O adiere umedă mişca perdelele, iar dincolo de poli farul strălucea alb ca untul în soarele după-amiezii târzii.

— Maiestate?

— Intenţionez să-l numesc… Ptolemeu Caesar.

Un moment de tăcere năucită. Mardian închise ochii, lăsând să-i scape un geamăt slab.

— V-aş cere să vă mai gândiţi, Maiestate.

Cleopatra îşi muşcă buzele, pentru a-şi stăpâni un zâmbet. Avea un sentiment ciudat de mândrie faţă de acea faptă dintre cele mai comune, naşterea unui fiu. Dar asta era altceva, acest băiat era al lui Caesar. Nici o femeie romană nu mai reuşise aşa ceva — iar el le oferise destule prilejuri. N-aveau decât să comenteze cât pofteau în Senat.

— De ce să mă mai gândesc, Mardian?

— Motivele sunt formale, fără a uita de reproşurile ce vor cădea pe capetele noastre.

Cleopatra se prefăcu că nu înţelegea.

— Nu este fiul viu al lui Caesar?

— Caesar îl recunoaşte?

— L-a recunoscut faţă de mine. Cine altul ar putea fi tatăl? Îmi pui la îndoială caracterul, Mardian?

Bietul om se albi la faţă.

— Temută Regină, acesta… acesta e ultimul lucru pe care l-aş face, se bâlbâi el. Dar, dacă nu aveţi recunoaşterea paternităţii din partea lui Caesar, nu-i puteţi folosi numele.

— Este tatăl copilului. N-am nevoie de permisiunea lui ca să recunosc asta.

— Legea romană o interzice.

— Aici nu suntem la Roma, suntem în Egipt. Iulius Caesar este tatăl copilului meu, iar lumea o va şti.

Mardian o privi cu ochi mari, pe chip citindu-i-se uimirea şi groaza. Din nou o subestimase. Cu toţii o subestimaseră. Acesta era momentul când avea să le arate tuturor că era regină cu drepturi depline, nu marioneta lui Caesar. Toată Alexandria o considerase până acum o fetişcană fără minte, care se arunca la picioarele unui general roman ca să-şi recâştige tronul uzurpat de fratele ei. Dar copilul era altceva. O fi crezut Caesar că era stăpânul ei. Acum, însă, Cleopatra îl avea pe fiul lui, iar sclava devenise stăpână la rândul ei.

30

Era anul nou în calendarul egiptean, iar Maica Nil o trădase încă o dată. În primii doi ani ai domniei sale fusese secetă. Acum, apele care le fuseseră refuzate celor două recolte au fost trimise toate într-un singur sezon. Nilul şi-a spart malurile, inundând câmpiile şi măturând zăgazurile construite pentru a-l stăpâni în ani mai blânzi. În fiecare zi, prin toată ţara, *strategioi*-ii coborau în puţurile nilometrelor pentru a privi neliniştiţi semnele de pe pereţi. Într-o lună, apele se ridicaseră pe răbojuri mai sus decât îşi amintea cineva din *chora* să le fi văzut vreodată.

Toată ţara se transformase într-o mare interioară, satele şi oraşele construite pe locuri mai înalte arătând ca nişte insule pe un ocean vast, scânteietor. De-a lungul uriaşei văi a Nilului, casele de chirpici ale felahilor se surpau dizolvate, iar culturile de pe plantaţii dispăreau sub apele revărsate. Acum, pe lângă distrugerile provocate de potop, avea să urmeze şi foametea. Inundaţiile aduceau cu ele şi alte nenorociri; mai întâi, insectele, apoi şoarecii, după aceea şerpii şi, în sfârşit, bolile pricinuite de putreziciunea din apele ce bălteau.

Cleopatra convocă un consiliu de urgenţă cu miniştrii.

— Orice bob de grâu care poate fi salvat trebuie să fie transportat în magazii aflate la distanţă de râu. Construiţi grânare noi, dacă e nevoie. Şi trebuie să stabilim din nou un sistem de raţionalizare. Vă poruncesc să numiţi ofiţeri care să supravegheze procedurile. Dacă vreunul dintre ei încearcă să profite de pe urma lor, va răspunde în faţa mea şi nu voi cunoaşte mila.

Privi la cei din jurul ei.

— În vremurile prielnice, le luăm grânele sub formă de impozite. În vremurile grele, trebuie să-i ajutăm, altfel într-o zi se vor răscula.

— Dar nici chiar cu raţionalizarea nu avem grâu destul să hrănim pe toată lumea, protestă Mardian.

— Atunci va trebui să cumpărăm de oriunde găsim.

— Asta ne va secătui Tezaurul. Foametea a ridicat preţurile la grâu şi orz în întreaga lume.

— Fă tot ce poţi, Mardian.

Îi văzu expresia tulburată din ochi. Dar nu putea să uite cum o ajutaseră preoţii şi felahii din Egiptul de Sus în trecut, când Pothinus complota împotriva ei. Le era datoare. Şi sosise

momentul să se achite de datorie.

*

Conform obiceiului ei, Cleopatra lucra până noaptea târziu, studiind rapoartele primite de la *strategioi.* Acum era iarnă şi, în timpul serii, suflase un vânt de furtună. Un curent rece făcea să lucească jăraticul, în arzătorul din colţul camerei.

Avea în faţa ei rapoarte de la spionii lui Mardian din Mauritania. Caesar urma să se confrunte cu fiii lui Pompei, Gnaeus şi Sextus, şi cu republicanul fanatic Cato. După înfrângerea lui Pompei de la Pharsalus, fugiseră în Africa, unde îşi aliaseră legiunile rămase cu Juba, Regele Numidiei, în scopul de a continua războiul contra lui Caesar. Acesta făurise acolo propriile alianţe, cu doi regi mauritani, Bogud şi Bocchus. Fidel firii lui, se părea că Iulius Caesar îi şi pusese coarne unuia dintre ei, culcându-se cu soţia acestuia, Eunoe. Mardian cenzurase rapoartele şi încercase să învăluiască referirile agentului la regina mauritană în cel mai atenuat limbaj. Dar aluzia era clară.

„Iulius al meu”, îşi spuse Cleopatra. „Dacă nu scoate spada spre duşmani, atunci îşi scoate scula în faţa nevestelor prietenilor. Nu-i de mirare că pretutindeni umblă numai însoţit de gărzi de corp.

În momentul ăsta, eu însămi i-aş putea înfige un pumnal în coaste. Iată-mă, îi legăn fiul în braţe, iar el leagănă alte femeie într-ale lui. O fâşneaţă arăboaică decorativă, cu ochi de căprioară şi minte cât o dală de faianţă din baie. O alege pe ea în locul Cleopatrei?”

„Eunoe nu are decât ceea ce are oricare altă femeie între picioare,“ continuă ea să reflecteze. “Eu, când îmi desfac picioarele, îi pot oferi toate bogăţiile Nilului şi averile care le însoţesc.” Nu o femeie stătea între ea şi Caesar, ci Senatul roman. Şi de asemenea, poate, legăturile fragile care unesc omul cu pământul.

Trebuia să facă faţă acestei perspective. Dacă Iulius Caesar murea în campanie? Se îndoia că victoria lui asupra moştenitorilor lui Pompei avea să fie la fel de uşoară ca triumful din Pontus. *Veni, vidi, vici,* într-adevăr. Ce-avea să i se întâmple ei, dacă el murea în această aventură africană?

Fie ca zarurile să zboare cât mai sus. Îşi alesese soarta laolaltă

cu stelele. Acum, siguranţa ei şi salvarea Egiptului de duşmani se aflau în mâinile lui Isis.

*

Trecând peste obiecţiile iniţiale ale lui Mardian, băiatul a ajuns să fie cunoscut de servitori şi de toată casa sub numele de Caesarion — „Micul Caesar”. Cleopatra i-a pregătit o cameră separată, plină cu trestii parfumate de la Lacul Gennesareth, unde putea să stea în pătuţ simţind mirosul sărat al mării şi auzind valurile care se spărgeau de dig, în timp ce privea fascinat fluturările perdelelor de mătase la ferestre.

Da, semăna cu Iulius Caesar, îşi spuse ea. Avea aceiaşi ochi negri şi pătrunzători, acelaşi păr — deşi mai îmbelşugat deja — şi aceeaşi linie a obrazului. „Micul meu zeu egiptean”, îl dezmierda ea, cu drag. „Ptolemeul meu, Caesar al meu.”

Avea şi constituţia lui Caesar. Era indiferent faţă de mâncare şi mai preocupat să se joace. Nu suferi nici măcar de un singur guturai, în tot timpul îndelungatei ierni din Alexandria. Trupul îi creştea solid şi oacheş.

Dar de la tatăl lui, tot nicio veste. Îi trimisese scrisori, povestindu-i despre naştere, anunţându-l că avea un fiu, descriindu-i băiatul.

Nici un răspuns.

Zilele treceau, înşirându-se în săptămâni şi luni de muncă necontenită. Caesarion făcuse primii paşi nesiguri, când Cleopatra primi din nou o ştire despre tatăl lui. Învinsese resturile armatei lui Pompei la Thapsus. Cincizeci de mii de oameni căzuseră în luptă, iar Cato şi Juba se înfipseseră în propriile spade. Acum, Caesar domnea peste toată Africa de Nord, cu excepţia Egiptului. În fapt, era stăpânul întregii lumi de la apus de Parthia.

31

Mardian îi aduse una dintre monedele recent bătute, la porunca ei, reprezentând-o în chip de Isis, în braţe cu Caesarion, sub înfăţişarea lui Horus copil. Aluzia era clară: dacă ea era Isis, atunci Caesar era Osiris, conducător al Egiptului împreună cu ea,

iar Caesarion devenea în mod clar moştenitorul lui.

Pe Nilul Superior, pietrarii lucrau deja în temple, sculptând basoreliefuri care-l reprezentau pe Caesar cu coroana faraonică, aducându-le jertfe lui Osiris şi Horus. În *chora* începuse să se creadă că micul Caesarion era rezultatul unei uniuni divine. În Egipt, Cleopatra nu putea fi doar ţiitoarea unui aventurier roman.

Zâmbind, cântări în mână moneda proaspăt bătută. Se întreba cum ar fi fost primită la Roma. O răsuci. Pe revers era reprezentată din profil, arătând mai înfricoşătoare decât însuşi Caesar.

— Arătaţi formidabil, Maiestate, spuse Mardian. Roma va tremura.

— Şi ce voiai să fac? Să arăt ca o fată smiorcăită? Spionii tăi îmi dau deja de înţeles că la Roma am reputaţia unei muieri jumătate dansatoare, jumătate prostituată.

— Cu siguranţă, se vor întreba dacă nu cumva Caesar şi-a pierdut minţile, să petreacă atâta timp cu o asemenea arătare.

— Iulius al meu şi-ar petrece noaptea şi cu un crocodil, dacă s-ar supune voinţei lui. Dar, ia spune-mi, ce ştii de la spionii tăi că se întâmplă la Roma?

Caesar se întorsese în capitală, ajungând acolo în luna romană a lui Quintilis. Numai că de-acum avea să fie redenumită Iulius, se spunea, după luna naşterii lui.

— De când s-a întors, Caesar e proslăvit ca un zeu. Nu are nici un rival pentru putere. Nici chiar Cicero şi ceilalţi bătrâni din Senat nu pot să-l desfidă.

Primise, în sfârşit, o misivă de la el, exprimată în cel mai formal limbaj, anunţând-o despre victoria asupra lui Cato şi felicitând-o pentru naşterea fiului ei. „Iulius al meu. Acelaşi om politic dintotdeauna.”

— Şi despre mine ce se spune?

Mardian îi evită ochii.

— Am primit rapoarte despre felurite vorbe triviale în Forum.

— Sunt încă subiectul lor de bârfă? Ar trebui să mă simt flatată?

— La fel e şi aici, la Alexandria. Oamenii bârfesc despre orice.

— Cei din Alexandria îşi respectă regina. Arată acelaşi respect şi faţă de Caesar?

— Ştiţi cum sunt bărbaţii, iar bărbaţii romani cu atât mai mult. O încurajează.

Mardian îşi ţuguie buzele cu reproş. Din unele lucruri pe care le spunea, reieşea că se considera mai mult femeie decât bărbat. Într-adevăr, rareori vorbea binevoitor despre sexul cu care se născuse.

— Vreau să ştiu ce spun.

— E dezgustător.

— Nu mai sunt o fetiţă, Mardian.

Obrajii dolofani ai preparatorului se împurpurară.

— Fac haz pe seama nenorocirilor noastre. În Forum a apărut o mâzgălitură. Zice că Nilul s-a ridicat cu şase degete într-o noapte şi Caesar tot cu atât.

Cleopatra zâmbi.

— Numai cu şase degete? Mie mi s-a părut mult mai mult.

Aceste cuvinte părură să-l şocheze pe Mardian.

— Şi altceva? îl întrebă ea.

— Oamenii de rând au compus un cântec şi-l cântă pe străzi. Că romanul a petrecut două săptămâni pe Nil şi două luni pe regină.

Cleopatra îşi dădea seama cât de jignitoare şi ridicole trebuiau să pară asemenea vulgarităţi pentru un om care nu simţea nimic la adresa femeilor.

— Sunt laude la adresa lui, continuă Mardian. Pentru ei, nu e decât încă o cucerire a lui Caesar. Dacă v-ar plimba prin Forum, ar ovaţiona, fără îndoială.

— Şi despre Caesarion?

Expresia lui Mardian se schimbă brusc.

— Cu siguranţă, pe seama fiului vostru nu circulă nici un cântec, Maiestate. Se vorbeşte doar pe şoptite în Senat, iar cei de viţă nobilă comentează prin băi. Dar, cu reputaţia lui Caesar…

Nu era nevoie să termine: cu reputaţia lui Caesar, Caesarion nu era decât încă un bastard. Însă, cu siguranţă, existenţa băiatului îi neliniştea. Îi punea pe gânduri, desigur.

Nu, Caesarion nu era doar încă un bastard. Chiar şi Caesar trebuia să înţeleagă asta, trebuia să fie conştient de semnificaţia fiului său din Egipt.

— Nu vreau ca micul Caesarion să poarte acelaşi jug pe care l-am moştenit eu de la tatăl meu, spuse Cleopatra. I-am dăruit lumii matematici şi astronomie şi cea mai mare bibliotecă de pe Pământ. La ce ne folosesc toate învăţăturile astea? Încă ne zvârcolim sub cizma romanilor.

— Nu ne putem compara cu armatele lor.

— Nu e nevoie ca sângele să se verse pentru libertate. Se poate şi prin uniune.

— Cu Caesar?

O privi de parcă până atunci nu i-ar mai fi venit o asemenea idee. De ce nu? se întrebă Cleopatra. Ce era atât de nefiresc? Nu era Caesar doar un prinţ străin eligibil ca toţi ceilalţi?

— Este roman. Un simplu soldat. Nu e demn de Maiestatea Voastră.

— Vrei să spui că Senatul n-ar îngădui-o.

Ochii lui Mardian se holbaseră cât două farfurii.

— I-ar da prea multă putere.

— Când a fost prea multă putere destul pentru Iulius al meu?

— N-are sânge regal! insistă Mardian, indignat.

— Atunci, îi voi împrumuta puţin dintr-al meu.

— Maiestate, aşa ceva nu se poate întâmpla niciodată.

— Ba se poate şi se va întâmpla. Ai numai răbdare, Mardian. Nu cred că Iulius e un om prost. Va înţelege cât are de câştigat. Ai să vezi.

*

Se numea Quintus Dellius şi avea ceva de nevăstuică. Intră în Sala de Audienţe, bocănind zgomotos cu cizmele sale bătute în ţinte metalice. Purta armura distinctivă a ofiţerilor romani, pieptar cu decoraţiuni smălţuite şi pelerină de piele roşie, iar tunica roşie şi curelele de piele ale cizmelor i se reflectau în marmura lustruită. Făcu o plecăciune, apoi o privi în lungul nasului său roman fin.

— Un mesaj de la Iulius Caesar, Consul al Romei, pentru Regina Egiptului, prietena lui.

Ochii i se mişcau rapid prin jur, observând totul. Părea cam surprins să vadă că avea o curte la fel ca toate celelalte din Răsărit. Petrecuse prea mult timp ascultând bârfele din băile Palatinului. Poate se aşteptase s-o găsească pe jumătate goală, cu cobra de bronz a faraonilor pe cap, mâncând rămăşiţele mumificate ale tatălui ei.

În schimb, se pomenea înconjurat de funcţionari greci graşi, cu nasuri coroiate, şi legionari romani din Calabria. Străjerii nubieni, cu pielea lor neagră şi lucioasă, şi ţestele rase ale lui

Pshereniptah şi preoţilor din suita lui erau singurele deosebiri faţă de audienţa la oricare altă curte elenistă.

— Ce mesaj ne trimite? întrebă Cleopatra.

— Nădăjduieşte să vă afle bine cu sănătatea şi vă felicită pentru naşterea fiului vostru.

„Tot fiul *vostru* e încă”, remarcă ea. „Nu fiul *nostru.* Romanii ăştia şi jocurile lor…!”

— Îi poţi spune că fiul nostru stă foarte bine cu sănătatea. De asemenea, îi mai poţi aminti că are aproape unsprezece luni, iar felicitările sunt puţin cam târzii.

Tonul ei categoric îl cam descumpănea pe Dellius. Oare toţi se târau în faţa acestor romani?

— Are plăcerea să vă anunţe că Senatorii i-au acordat dreptul de a ţine patru Triumfuri şi vă invită să veniţi pentru a lua parte la sărbătoriri.

— Regina Egiptului îl felicită pe Caesar pentru victoriile lui şi este onorată să fie invitată la Roma. Ne vom gândi la aceasta şi-ţi vom da răspunsul nostru.

— Caesar şi-a exprimat dorinţa de a fi prezentă la triumfuri, pentru a le demonstra tuturor că nu sunteţi inamica Romei, continuă Dellius.

— Îţi mulţumesc, Quintus Dellius, spuse Cleopatra. Te-ai făcut clar înţeles.

Şi îl expedie.

„Pentru a le demonstra tuturor că nu sunteţi inamica Romei.” Se întreba ce ascundea această ameninţare implicită. Nu-i putea porunci să vină la Roma. Nu era vasală. Sau, poate, era? Trebuia să facă ceea ce i se spunea, dacă dorea patronajul lui Caesar, iar fără acesta încă mai putea fi pierdută. Libertatea avea preţul ei, dacă nu dorea să se conformeze dorinţelor altora.

Şi nu încăpea nici o îndoială că avea să se ducă la Roma. Pentru asta se rugase. Faptul că Iulius Caesar găsise de cuviinţă să-i ordone lui Dellius s-o determine să vină, chiar şi cu ameninţări voalate, era oarecum mulţumitor. Poate că acelui om îi venise în sfârşit mintea la cap.

PARTEA A DOUA

Nu socoti fericit nici un om până nu e mort.

32

Cetatea Romei
Cu patruzeci şi şase de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos
În recent-inaugurata lună a lui Iulius

Cleopatra nu mai văzuse niciodată brazi şi se simţea atât fascinată, cât şi dezgustată de cetina lor verde-închisă, cam mohorâtă şi aspră. Acele lor ascuţite cădeau în iarbă, iar sub ei nu creştea nimic. „Sunt la fel ca romanii”, reflectă ea. „Înalţi, întunecaţi şi impunători şi fără să lase nimic să înflorească în umbra lor.”

Caesar o cazase în propria vilă de pe malul apusean al Tibrului, pe Via Campana. Cu siguranţă, îşi spunea ea, aceasta era o declaraţie în sine. Vila era destul de confortabilă, deşi îi lipseau lumina şi aerul cu care se obişnuise la Alexandria. Era construită din piatră crem pal, având coloanele festonate cu trandafiri, glicină şi clematite. Busturi de marmură mărgineau atriul de la intrare; era acolo Venus, cum o numeau romanii pe Isis, iar Cleopatra se amuza ştiind că Iulius Caesar şi-o considera străbună; mai erau şi statui ale lui Alexandru, desigur, şi câteva ale lui Caesar, sculptate în tinereţile lui. Îşi dorea să-l fi cunoscut atunci, când ar fi avut mai mult timp ca să-şi plănuiască un viitor.

Dincolo de atriu se afla o curte mică, având deasupra un acoperiş înclinat spre interior, pe care romanii îl numeau impluvium. De aici, un pasaj ducea la dormitoare şi sufragerii. În partea din spate a casei se găsea o grădină pretenţioasă, înconjurată cu colonade, în jurul unui bazin cu peşti numit piscină.

Pereţii interiori fuseseră zugrăviţi în acelaşi verde cu acele de brad, nuanţele lor închise fiind înveselite cu ajutorul unor frize colorate care reprezentau ghirlande de flori. Camerele principale de mâncat şi locuit aveau pe pardoseală mozaicuri delicate cu scene bucolice, nimfe dansând în jurul unui arbore. O preferinţă

cam decadentă din partea unui sobru senator roman. Mobila era spartană pentru un om cu poziţia lui socială dar părea pe potriva caracterului său: câteva suporturi de alamă cu lămpi agăţate de braţe, pe lanţuri subţiri de argint, câteva mese cu intarsii de fildeş şi baga.

Dormitorul, fusese asigurată, fusese cândva al lui Caesar. Era o cămăruţă prăpădită, în care n-aveai loc nici să biciuieşti un sclav, după cum remarcase Mardian. Patul mare, sculptat din lemn de stejar, cu cuverturi de lână şi mătase, ocupa aproape tot spaţiul.

Pe lângă palatul ei din Alexandria, arăta ca o cazarmă, dar totuşi, fiind principala reşedinţă a lui Caesar, nu putea fi considerată o insultă. De fapt, dacă ar fi dorit să aducă la cunoştinţa întregii Rome relaţia lor, Caesar nici n-ar fi putut alege un mod mai potrivit de a o face.

Vila era înconjurată cu grădini vaste, având vedere spre Tibru şi spre cetatea Romei. Grădinile nu se comparau cu nimic din tot ceea ce-i fusese dat să vadă vreodată. Ulmi, platani şi chiparoşi plantaţi în cea mai desăvârşită ordine, ca legionarii la instrucţie, printre garduri vii tunse cu îngrijire şi arbuşti de mirt, cimişir şi lauri. De la umbra malurilor se vedeau barjele urcând dinspre Ostia, către Podul Probus şi Emporium, întinsa piaţă interioară al cărei miros se simţea când sufla vântul dintr-acolo. Pe celălalt mal se întindea în faţa ei uriaşa Aventina, clădirile din cărămidă roşie cu patru şi cinci etaje pe care romanii le numeau *insulae,* aliniate ca nişte elevi sârguincioşi pe colină.

Trecuseră câteva zile de la sosire, dar Caesar încă nu venise personal s-o salute. Cleopatra se întreba dacă o adusese acolo ca musafiră sau ca ostatică. Presupunea că avea s-o afle destul de curând.

Caesar îl trimitea în fiecare zi pe Quintus Dellius — pe care Mardian nu-l mai numea altfel decât „Dihorul lui Caesar” — cu salutări şi să se intereseze de necesităţile ei. Se părea, însă, că întâiul cetăţean al Romei era prea ocupat cu pregătirile pentru propria glorificare ca s-o întâlnească. „Ei bine”, medita ea, „dar la ce te-ai fi aşteptat?”

Nu se amăgea cu gândul că i-ar fi fost dor de ea. Sperase, însă, că dorea s-o vadă pe Regina Egiptului şi mai sperase ca marele Caesar să fie curios să-şi cunoască fiul. La urma urmei, din câte ştia ea, Ptolemeu Caesar era singurul lui moştenitor —

şi, în orice caz, singurul care-i purta numele.

*

— Aşadar, Mardian, ce veşti ai de la urechile tale din Roma?

Lui Mardian nu-i plăcea Roma. Îi displăcea locuinţa lui, care era întru totul prea înghesuită pentru gusturile sale, în comparaţie cu somptuoasa lui vilă de pe malul Lacului Mareotis, îi displăcea vremea, care era prea încinsă, îi displăceau romanii înşişi.

Dar, cumva, ştia despre cele ce se întâmplau acolo mai multe, poate, decât însuşi Caesar.

— Maiestate, spuse el, s-ar părea că acum Caesar nu mai e numai Consul al Republicii, ci a fost votat şi Prefect al Moravurilor şi Dictator al Poporului Roman pentru următorii zece ani. Este o cinste fără precedent printre aceşti romani. Într-adevăr, Caesar al vostru îl eclipsează, prin puterea lui, până şi pe Pompei.

— Capul lui Pompei a sfârşit pe o tavă. O asemenea ispravă nu e dificil de eclipsat. Nu e nevoie decât să rămână în viaţă.

Mardian făcu o mutră.

— Suntem la Roma, Maiestate. La fel ca la Alexandria, rămânerea în viaţă e o ispravă deloc de neglijat.

*

Cleopatra se întreba dacă avea să vină noaptea, cu o caleaşcă sau purtat într-o litieră cu perdele. Aşa ceva i-ar fi spus tot ce avea nevoie să ştie despre situaţia ei. Dar, nu, Caesar veni a doua zi dimineaţa, în plină lumină, pe un cal alb. În faţa lui defilau douăzeci şi patru de lictori, simboluri ale puterii lui ca dictator al republicii, fiecare ducând câte o fascie — o secure şlefuită legată cu ramuri de brad înfăşurate într-o panglică de mătase.

Îl însoţeau două centurii de soldaţi, garda lui de corp, iar când descălecă aceştia se grăbiră să-şi ocupe poziţiile în jurul porţilor şi al grădinilor, parcă desfăşurându-se în aşteptarea unui atac. Se părea că Iulius Caesar nu se simţea în siguranţă nici chiar în propria capitală.

Poate *tocmai* fiindcă era capitala lui.

Cleopatra îl primi într-o cameră mare, cu vedere spre impluvium. Îşi căută locul pe mai multe scaune şi canapele diferite, înainte de a se instala în sfârşit, anunţându-l că-şi putea face intrarea. Inima îi bătea nebuneşte. Ticălosul o lăsase să-l aştepte. Acum, n-avea decât sa se plimbe prin propriul atriu, aşteptând-o pe ea să fie gata.

Dar, oricât de tare s-ar fi străduit, nu-şi putea regăsi aceeaşi furie pe care o simţise în ajun. Era mai nerăbdătoare să-l vadă decât era el. Ei bine, n-avea de gând să-şi dea de gol această nerăbdare.

Atât de multe lucruri depindeau de deznodământul acestei întrevederi. „Va cere oare să-l vadă pe Caesarion? Sau mă va trata doar ca pe un demnitar străin oarecare?” Trecuse mai mult de un an de când nu-l mai văzuse. Avea să se comporte ca un roman tipic, întorcând spatele prilejului pe care i-l oferise?

Aşteptarea o umplea de nervozitate. Dădu din cap spre şambelan, semnalul pentru a-l introduce pe Caesar.

*

— Salutări, Prea Înaltă Maiestate, spuse el, într-o greacă elegantă.

— Salutări, Domnul Meu General. Este o plăcere să-ţi privesc din nou chipul.

— Socot că e o plăcere măruntă în comparaţie cu a mea, căci faţa voastră e mai frumoasă decât oricare văzută de mine în Roma.

„Ah, Caesar diplomatul”, reflectă ea. „Caesar amantul şi mincinosul.“

— Fortuna a fost generoasă cu voi de când v-am văzut ultima oară, continuă Cleopatra, spunând la rândul ei o minciună elegantă, căci la drept vorbind Caesar arăta obosit şi tras la faţă. Interminabilele campanii îşi spuseseră cuvântul.

— Da, Zeiţa Sorţii şi-a jucat rolul. Dar şi tactica înţeleaptă a avut un rol de jucat.

Mă rog, niciodată nu-l prea caracterizase modestia.

— Mă îndurerează faptul că n-am putut veni să vă salut până acum, urmă el. Am fost ocupat cu organizarea Triumfurilor.

Când Cleopatra nu-i răspunse, adăugă:

— Nădăjduiesc că aţi găsit serviciile de aici pe placul vostru.

— Locuinţa e puţin cam înghesuită.

Caesar privi prin cameră, la sclavi, la servitoare, la curteni, consilieri şi miniştri; gali şi germanici cu păr blond, nubieni cu piele de abanos, greci bărboşi în chitoane largi, viu colorate, *oeconomi* evrei, până şi preotul ei, Pshereniptah. Parcă-i şi citea gândurile: „Pe Jupiter, a adus cu ea toată Alexandria.”

— Nu mă aşteptasem la o suită atât de numeroasă.

— Orice invitaţie pe numele Cleopatrei este o invitaţie pentru Egipt.

Umbra unui surâs.

— Să înţeleg că aţi pus să se înalţe piramidele în grădină?

— Bineînţeles că nu, răspunse ea, serioasă la faţă. Numai farul.

Un moment de încordare. Caesar privi prin cameră, ca şi cum ar fi căutat ceva, sau pe cineva, pe care sperase sau se aşteptase să-l vadă.

— L-aţi adus pe fiul vostru?

„Aha!”, făcu Cleopatra în sinea ei. „În sfârşit, ajungem la problema cea mai importantă. Deci, nu eşti făcut din piatră, la urma urmei.” Ce-ar fi făcut dacă pleca fără să întrebe de micul Caesarion?

— E în camera pentru copii.

— Caesar îl poate vizita?

Cleopatra nu voia să pară prea dornică, deşi era momentul pe care îl aşteptase mai bine de un an. Într-un târziu, murmură:

— Pe-aici.

Şi se ridică de pe canapeaua cu broderii de mătase, conducându-l prin vilă spre camera pe care o alesese pentru îngrijirea copilului. Ocupaţia de regină era o adevărată artă, după cum descoperise ea, arta de a avea o ţinută regală şi o expresie poruncitoare în timp ce inima îi bubuia în piept şi îi era greu până şi să respire.

*

Intrară în cameră singuri. Caesarion stătea culcat pe o cergă din blană lucioasă de panteră neagră. Era un copil cuminte şi se juca liniştit cu un căluţ de lemn pe care i-l dăduse Charmion. „Fiul meu.” Simţi un val familiar de mândrie, ca întotdeauna când îl privea. Atâtea speranţe şi visuri învestite în făptura aceea

măruntă, cu pielea oacheşă.

Cleopatra privi chipul lui Caesar. Nu trăda prin nimic ceea ce simţea. Se mulţumea doar să privească, iar ei îi venea să ţipe: *la copilul în braţe! Strânge-l la piept! E al tău!*

În sfârşit, Caesar se lăsă pe vine lângă copil. Întinse nesigur un deget, pe care băiatul îl apucă încântat şi imediat începu să-l roadă, muşcând adânc cu dinţişorii lui ascuţiţi. Râzând, Caesar îşi smulse mâna.

Se ridică, zâmbind:

— Aveţi un fiu reuşit.

Indiferenţa lui o înfuria la culme. „Prin venele băiatului ăsta curge sângele tău!”

— Amândoi avem un fiu reuşit.

Parcă nici n-ar fi auzit-o. Caesar, eternul tactician, nu era gata să piardă teren atât de uşor.

— Vă mulţumesc că mi-aţi permis să-l văd.

— Cum ţi-aş putea refuza să vezi o fiinţă din carnea şi sângele tău?

Din nou se prefăcu a nu fi auzit.

— Mă tem că vizita mea trebuie să fie scurtă. A fost o plăcere să stau din nou în compania voastră. Poate vom mai sta de vorbă curând. Sunteţi invitată la un banchet, în casa mea, mâine seară.

„Ticălos de nedescris!” tuna şi fulgera Cleopatra în sinea ei.

— Va trebui să discut cu secretarul curţii. El îmi poate spune dacă nu cumva avem vreun angajament anterior.

— Este invitat şi soţul vostru, Antiochus.

„Soţul meu. Chiar încearcă anume să mă înfurie?”

— Mă tem că el nu poate veni.

— Că tot veni vorba, ce mai face tânărul?

— Nu se simte bine. Aerul roman nu-i priieşte.

Un moment, Caesar îşi coborî garda. Ea îl privi în faţă şi avu impresia că distingea ceva de dincolo de masca publică a lui Iulius Caesar. Citea oare în ochii lui dor, sau i se părea numai?

— Ţi-am simţit lipsa, murmură el.

— Nu la fel de mult pe cât mi-aş fi dorit eu.

— Nu trece o clipă fără să fii prezentă în gândurile mele, continuă el, o idee cam prea repede.

Curtezanul dintotdeauna, spunând tot ce dorea o femeie să audă. Făcu un pas spre ea, ca s-o sărute pe obraz. Cleopatra se

lăsă sărutată, dar îl ţinu la o lungime de braţ distanţă. „Ce-am să fac? Îl iubesc, însă mă poate distruge cu cea mai mare uşurinţă.”

Caesar ridică din umeri. Cleopatra simţi că fusese pregătit pentru acel refuz, dar reuşea totuşi să se arate lezat.

— Atunci, pe mâine, mai spuse el.

Îl privi cum pleca, precedat de lictori, înconjurat de garda lui de corp, ca o armată ridicând tabăra. Aşadar, Caesar venise. Aici era oarecum altfel, mai puţin stăpân pe sine însuşi. Ca şi cum Roma i-ar fi ţinut gâtul într-un jug.

Pentru prima oară, Cleopatra se întrebă dacă Mardian avea dreptate, dacă nu cumva toate planurile ei erau doar visele cu ochii deschişi ale unei femei nechibzuite. Simţindu-se cuprinsă de un val de mânie, îşi alungă servitorii din încăpere şi reveni în camera copilului, unde îl luă în braţe pe micul Caesarion, strângându-l cu putere la piept. Simţea pe obraz lacrimi fierbinţi şi strălucitoare, slăbiciune pentru care se dispreţui pe dată. Plângea ca o fată necoaptă.

— Nu-i voi lăsa să te conteste, îi şopti ea lui Caesarion. Eşti al meu şi mai eşti şi al lui, iar acesta este dreptul tău din naştere. Nu-i voi lăsa să ţi-l nege!

33

Se ţinea de marginile lecticii care se legăna, cu curelele de piele scârţâind, în timp ce purtătorii urcau colina. Auzea pescăruşii ţipând şi ciorovăindu-se deasupra cheurilor Tibrului şi strigătele răguşite ale cerşetorilor de pe uliţe. Privi de câteva ori printre perdele, dar nu văzu nimic de o frumuseţe deosebită pe străzile înguste şi întortocheate. Clădirile erau înghesuite şi asemănătoare unele cu altele, toate construite din cărămizi brune-roşiatice, astfel încât, deşi era doar sfârşitul după-amiezii, pe străzi începea să se lase întunericul. Cleopatra era surprinsă de diversitatea chipurilor: africani cu cârlionţi deşi ca lâna, colportori arabi în burnusuri şi robe largi, sclavi germani cu părul auriu purtând câte o matroană palatină pe litieră, chiar şi un îmblânzitor de şerpi egiptean. Se părea că Roma îşi adusese tot imperiul între propriile ziduri de cetate.

În timp ce treceau pe lângă Circus Maximus, câteva prostituate fluierară făcând gesturi obscene în direcţia lor, iar

Cleopatra trase din nou perdelele.

Nu adia nici o boare, iar după-amiaza era înăbuşitor de caldă. Pe când se hurducau în susul Palatinului, auzi glasurile stridente ale purtătorilor scoţând strigăte de avertisment şi instrucţiuni, luându-se la întrecere cu zecile de care trase de boi pe caldarâm, cu înjurăturile birjarilor, cu îndemnurile senatorilor care-şi zoreau atelajele de sclavi să tragă mai repede. Dar cea mai puternică senzaţie din Roma era mirosul: aromele calde de pâini coapte, duhorile înţepătoare de urină din spălătorii şi, peste toate, o poţiune îmbătătoare de sos de peşte fermentat din *tabernae,* fum din băile publice şi miros din canalele de scurgere înfundate.

*

Caesar locuia în Reggia, chiar în inima oraşului, lângă Templul Virginelor. Un loc nepotrivit pentru Caesar, după cum remarcă Mardian, când auzi. Cleopatra se aşteptase la un palat, dar când colo reşedinţa romană a lui Caesar era complet neimpunătoare, o vilă mică, dominată de clădirile publice din jurul ei. La intrare se înălţa o poartă solidă din gratii de fier, lângă care stăteau de strajă doi centurioni.

Un şambelan îi conduse prin porticul de marmură, până în atriu, care era decorat extravagant cu fresce florale, iar pe pardoseală un mozaic reprezenta o mangustă luptându-se cu o cobră. Ceilalţi invitaţi sosiseră deja, iar Cleopatra se simţi imediat supusă unui studiu atent, dacă nu chiar ostil. Dar imediat apăru Caesar, zâmbitor, cu mâinile întinse. I se adresă o dată în greceşte, cu câteva cuvinte amabile, căci ştia că latina ei era imperfectă şi nu voia s-o pună în inferioritate faţă de restul oaspeţilor. Acum, cu toţii aveau să-i urmeze exemplul, vorbind şi ei în limba greacă.

Cleopatra adusese cu ea doar o suită puţin numeroasă: Mardian, câţiva sclavi şi garda de corp personală, formată în întregime din nubieni. Lui Antiochus nici măcar nu-i pomenise despre invitaţie; n-ar fi vrut să-l dezamăgească pe micul Rege al Egiptului, spunându-i că nu putea veni. Nici nu se putea pune problema să-l aducă acolo. Nu voia ca fie şi cel mai obtuz senator roman să creadă, măcar o clipă, că împărţea puterea cu altcineva.

Caesar o prezentă celor din cercul interior al Romei. Cleopatra cunoştea deja multe nume, prin intermediul spionilor lui Mardian, şi-şi formase în minte imagini ale persoanelor respective. Avu surpriza să vadă că nu arătau deloc aşa cum îşi închipuise.

Calpurnia, de exemplu. Cleopatra se aşteptase la o matroană romană tipică, puţin graţioasă şi cu o atitudine rece. Dar soţia lui Caesar era slabă şi stângace, cu faţa ca a unei pescăriţe şi manierele unei codoaşe de lupanar. Caesar merita o femeie mai acătării, îşi spuse Cleopatra. Dar, în fond, dacă era să dea crezare legendelor, el se culcase cu jumătate din lumea cunoscută, aşa că poate îşi irosea de pomană compasiunea. Calpurnia purta o robă de mătase violetă şi atât de multe bijuterii încât păreau încrustate în pielea ei, ca scoicile pe bordajul unei bărci de pescuit. Caesar se însurase cu ea, după cum spunea Mardian, din motive politice. Şi se mai spunea, fără ca ea să fie sigură dacă nu cumva era o glumă, că invadase Britania numai ca să fugă cât mai departe de Calpurnia.

— Am auzit atât de multe despre dumneavoastră, spuse Calpurnia, cu un zâmbet rece.

Cleopatra îi răspunse cu acelaşi surâs:

— Şi eu despre dumneavoastră.

În continuare, Caesar i-o prezentă strănepotului său, Gaius Octavian, un băiat liniştit de şaisprezece ani, care părea să sufere de o răceală gravă la cap. Cea mai reuşită trăsătură a lui erau ochii, de un albastru intens cum Cleopatra nu mai văzuse la nimeni, bărbat sau femeie. I se părea efeminat şi destul de vanitos, dacă tălpile groase ale sandalelor lui însemnau ceva în acest sens — încercare evidentă de a părea mai înalt decât era în realitate. Romanii ăştia! Fie pleşuvi, fie scunzi, considerau fiecare defect personal un afront la adresa zeilor.

Mai era apoi redutabilul Marcus Brutus, un tânăr cu chip de taur, căruia faima i-o luase înainte. Spionii lui Mardian îl descriseseră ca pe un băiatu' mamei care credea că marele zeu Ra răsărea şi apunea în orificiul său de din dos. Se alăturase lui Pompei în recentul război civil, dar Caesar îl iertase după bătălia de la Pharsalus, făcându-l chiar guvernator al Galiei Cisalpine. Era însoţit de mama lui, Servilia, care, din câte spusese Mardian, era tot una dintre ibovnicele lui Caesar. Dar, adăugase el apoi, cu un zâmbet răutăcios, cine nu era, mai puţin Vestalele Virgine şi propria mamă a lui Caesar? Se zvonea chiar că Brutus ar fi fost

fiul lui.

Brutus o salută fără o umbră de zâmbet.

Îl cunoscu pe Marcus Agrippa, un tânăr chipeş şi colţuros cu păr brunet, tuns scurt, care îi fu prezentat ca prieten al lui Octavian. „Îmi dau seama.” În sfârşit, Claudius Marcellus, în purpuriu, un bufon chel cu un imens simţ al propriei importanţe, împreună cu soţia lui, Tertullia, o decoraţiune romană graţioasă cu maniere impecabile şi o voce ca mătasea trasă peste marmură.

Cleopatra nu se aşteptase la prea multă politeţe din partea romanilor. Deschideau conversaţiile pe un ton mai potrivit interogării unui prizonier de război. Se părea că doreau ca ea să le confirme imediat prejudecăţile şi să le ofere noi subiecte pentru moara de bârfe din băile publice ale Palatinului.

— Ce părere aveţi despre Roma? o întrebă imediat Marcellus.

— Încă n-am văzut destul din ea pentru a-mi forma o opinie, răspunse Cleopatra, prudentă.

— Trebuie să vi se pară grandioasă, în comparaţie cu Egiptul, comentă el, demonstrându-şi şi necunoaşterea ţării ei, şi proasta creştere.

Cleopatra fu ispitită să i-o întoarcă pe loc, dar preferă să aştepte până după masă, pentru a o face într-o stare de spirit mai bună.

— Se spune că în ţara dumneavoastră sunteţi adorată ca o zeiţă, interveni brutal Brutus.

Tânărul acela îi trezea pe loc teama. Nu era o întrebare provocată de simpla curiozitate.

— Unii cred că văd în mine reîncarnarea lui Isis.

— Şi încurajaţi această credinţă?

— Am descurajat întotdeauna asemenea concepţii copilăreşti — încă de la începutul timpurilor.

Aceste cuvinte stârniră râsul lui Caesar şi chiar pe al soţiei senatorului, dar Bătrânul Scorţos nu-i înţelese umorul. O caracteristică îngrijorătoare. Din câte ştia ea, un bărbat care nu putea râde de sine însuşi nu avea simţul perspectivei şi devenea fanatic în legătură cu orice cauză spre care se simţea dispus. Periculos lucru.

— Eu, unul, nu cred în divinitate, continuă Brutus. În republica noastră, toţi sunt egali.

— Bineînţeles că sunt. De aceea astă-seară ne vom aşeza la

masă, aşteptând ca sclavii să ne servească cina.

— Mă refeream la cavalerii şi senatorii Romei, nu la plebei.

„Nici nu ne-am aşezat să mâncăm şi deja sunt gata să mă sfâşie în bucăţi”, reflectă ea. Privi spre Caesar, în aşteptarea unei salvări.

— Să mergem la masă, propuse el.

*

Trecură în triclinium — sufrageria — unde bărbaţii îşi lepădară mulţumiţi togele lungi şi greoaie. În jurul unei mese mari fuseseră dispuse trei canapele prelungi — triclinia — a patra latură rămânând liberă pentru servit. Tricliniile erau împărţite cu ajutorul unor perne în trei locuri, unde fiecare mesean putea să stea culcat, sprijinit de perne. Locurile la masă erau reglementate printr-o etichetă riguroasă; canapeaua de onoare se afla vizavi de latura liberă a mesei, iar Caesar o conduse pe Cleopatra într-acolo, pentru a sta împreună cu el şi Brutus.

După ce se aşezară, servitorii le scoaseră sandalele şi le spălară picioarele cu apă de trandafiri, în timp ce o slujnică le punea la gât ghirlande de flori. Un *cellarius* aduse două amfore cu vin falernian şi îl turnă într-un castron mare, numit *krater,* unde avea să fie amestecat cu apă şi răcit cu zăpadă. Două sclave tinere cântau la liră şi flaut, într-un alcov.

Mâncarea fu adusă şi pusă pe o masă enormă, din fildeş şi baga. Aperitivul, *gustum*-ul, consta din ouă de prepeliţă tăiate felii, şoareci copţi în miere, perişoare de stridii cu măsline, un platou de stridii şi urzici de mare. La felul întâi, *mensa prima,* primiră cap de mistreţ fript în sos dulce de nucă, având mustăţile poleite cu aur lichid, bulbi de gladiolă copţi, castraveţi fierţi, potârnichi prăjite, ceva numit de Caesar plăcintă de trandafir făcută din creier de viţel, ouă şi vin — şi piesa centrală, un enorm chefal prăjit. Cleopatra află de la ceilalţi musafiri că chefalul era considerat o delicatesă la Roma şi nu putea fi cumpărat decât de cei foarte bogaţi, la licitaţie, în piaţa de peşte. Mai gustă şi carne de porc, care în Egipt nu se mânca.

Luau mâncarea cu degetele, aşa că mâinile le erau spălate adesea de sclavi, care aşteptau lângă canapele cu lighenaşe, turnându-le apă parfumată peste degetele unsuroase şi ştergându-le cu prosoape pe care le ţineau pe braţ.

În timp ce mâncau, Cleopatra încerca să evite privirea lui Caesar. Nu voia să pară în ochii acelor romani o metresă smiorcăită, şi cu atât mai puţin în ochii lui Caesar însuşi. Înţelegea că în seara aceea nu aveau timp pentru discuţii particulare. Era o ceremonie publică.

În timp ce mâncau *mensa prima,* Caesar orientase cu dibăcie conversaţia dinspre politică, la discuţiile despre Triumfurile care urmau să aibă loc peste două zile în Forum.

— Niciodată nu se va mai vedea la Roma ceva comparabil cu asta, spunea Calpurnia, cu vocea ei ascuţită. Un singur Triumf este momentul culminant al celei mai ilustre cariere. Dar patru! Roma n-a mai văzut aşa ceva. Când totul se va termina, carul lui triumfal urmează să fie pus lângă al lui Jupiter, pe Colina Capitolină.

Cleopatra găsea adoraţia Calpurniei la adresa necredinciosului ei soţ tristă şi deprimantă.

Brutus stătea încruntat.

— Crezi că e o idee bună să-ţi sărbătoreşti printr-un Triumf victoria asupra unor compatrioţi romani? o întrebă el.

— Care compatrioţi romani? se răsti Caesar.

— Cato, Scipio şi ceilalţi.

— Orice roman care luptă sub un rege străin încetează să mai fie roman.

Brutus clătină din cap.

— A fi roman este o stare nobilă, care nu-i poate fi răpită nici unui om ce a fost binecuvântat cu ea.

— La fel ca divinitatea? îl întrebă Cleopatra, făcându-l pe Caesar să râdă, iar ceilalţi râseră şi ei, fiindcă râdea Caesar.

Toţi, cu excepţia lui Brutus şi a mamei lui. Îi trecu prin minte că Iulius Caesar era un mare general, dar un slab judecător de caractere. „Uită-te la aceşti oameni cu care se înconjoară”, îşi spuse ea, „aceşti oameni pe care-i numeşte prietenii şi familia lui. Cum poate suporta?” Mai degrabă s-ar fi lăsat gâtuită într-o mlaştină, decât să mai îndure încă o cină cu Scorţosul şi maică-sa. Şi apoi, mai era şi puştanul de Octavian, cu umbletul lui sugestiv, cu coşurile şi râsetele lui afectate. Iar soţia lui Caesar era o scorpie.

Poate, că într-adevăr invadase Britania ca să scape de ei.

*

La ultimul fel, *mensa secunda,* li se servi cremă de ouă cu miere, afine şi smochine dulci, cu suc de rodii răcit cu zăpadă din Tracia.

— Problema Romei, spunea Marcellus, e că pierdem din vedere codurile morale care au făcut Roma să ajungă ceea ce este astăzi. Aceste rituri ale lui Bachus, cum li se mai spune, cu bărbaţi şi femei destrăbălându-se şi săvârşind tot felul de fapte neruşinate în numele religiei. Sau acel templu al lui Isis de pe Aventina. Este cunoscut nu numai ca un loc frecventat de prostituate, ci şi ca loc de întâlnire unde bărbaţii şi femeile îşi fac de cap într-ale amorului. Nici nu mă mir că acestea sunt religii ale femeilor. Toate necazurile noastre sunt pricinuite de femei.

Vorbea către Caesar şi Octavian, însă se vedea clar că predica îi era adresată Cleopatrei. Foarte bine, dacă voia o dezbatere.

— Toate necazurile? Să înţeleg atunci, Claudius Marcellus, că pe femeile voastre pui vina înfrângerilor militare din Parthia? Sau cea a recentelor războaie civile?

Marcellus păru fâstâcit să vadă că o femeie îi contesta opiniile, chiar dacă era regină. Totuşi, nu-şi atenuă retorica.

— Le pun în seamă vina lamentabilului nostru deficit în comerţul cu restul lumii. Secătuiesc imperiul cu nesfârşitele lor capricii şi interminabilele cereri de înfrumuseţare, robe şi mantii vopsite în Tyr, coliere, broşe, inele, brăţări de aur. Nu trece o zi fără să mă pomenesc acostat în Forum de câte un bancher pentru cine ştie ce flecuşteţ cumpărat de nevastă-mea, iar eu trebuie să scot banii ca să-l plătesc.

„Zău aşa”, constată Cleopatra, „vorbeşte despre soţia lui ca şi cum nici n-ar fi de faţă.”

— Şi toate trebuie să fie cumpărate din afara imperiului. Eu mi-aş putea cumpăra o moşie pe Colinele Alban numai cu ceea ce poartă nevastă-mea în urechi. Iar mătăsurile astea în care se drapează, livră cu livră, valorează cât greutatea lor în aur. Nici nu-i de mirare că Roma n-are niciodată destui bani în Tezaur ca să-şi plătească armata!

— Marcellus, îl întrebă ea, soţia ta are aventuri amoroase?

În cameră se lăsă o tăcere năucită. Marcellus o privi pe Tertullia, care avu grijă să-i evite ochii.

— În nici un caz!

— Atunci, cu siguranţă, e diferită de toate celelalte femei din

întreaga Romă. Pare-mi-se că orice femeie inteligentă şi educată din acest oraş umblă creanga, cu banii şi cu sine însăşi, numai fiindcă se plictiseşte de moarte cu soţul ei. Bărbaţii le lasă să-şi facă de cap, pentru ca ei să fie liberi să se concentreze asupra politicii şi plăcerilor particulare de la un lupanar care cred că se numeşte Casa lui Venus, aflat vizavi de Circus Maximus.

Cu coada ochiului, Cleopatra îl văzu pe Caesar privind-o. În tot timpul cuvântării ei, rămăsese serios, iar ea crezuse că era nemulţumit de acea ieşire. Apoi, însă, îi văzu colţurile gurii tresărind, iar în clipa următoare Caesar îşi aruncă pe spate capul, începând să râdă în hohote.

Obrajii lui Marcellus ardeau de indignare. Râsul lui Caesar nu făcea decât să-l lezeze şi mai mult.

— Cred că ceea ce spuneţi nu face decât să dovedească însăşi ideea pe care o susţin eu. Femeia e o fiinţă încăpăţânată, căreia nu i se poate încredinţa nici măcar o minimă libertate, căci altfel o va toca ostentativ şi necuviincios. Ce altceva poate să facă bărbatul, decât s-o ţină cât mai din scurt?

— Şi-atunci, în Egipt cum trataţi femeile? o întrebă Octavian.

Marţafoi neruşinat! Auzi ce-şi permitea!

— Ei bine, cele cu adevărat inteligente sunt făcute regine, replică ea, la care Caesar aplaudă, iar Tertullia zâmbi. Până şi Calpurnia părea să se distreze în mod indirect cu conversaţia. Brutus şi Octavian, însă, schimbară o privire din care reieşea că în direcţia aceea nu-şi câştigase nici un prieten.

— Credeţi că o femeie o duce mai bine la Alexandria decât la Roma? se interesă Calpurnia, devenindu-i dintr-o dată aliată.

— Poate să ia şi să dea bani cu împrumut, poate să cumpere şi să vândă case, totul pe cont propriu. Nu are nevoie de un paznic bărbat toată viaţa lângă ea, ca la Roma.

— Eu cred că femeile din Roma se bucură de prea multă libertate, continuă să protesteze Marcellus. Pot face tot ce le taie mintea, cu condiţia să nu se amestece în probleme care nu le privesc.

— Ca de pildă?

— Politica, pentru care sunt neînzestrate de la natură.

— Cred că înţeleg. Deci sunteţi de acord să-şi petreacă oricât de mult timp poftesc în baie, sau buclându-şi părul cu fierul, atâta vreme cât nu face nimic care i-ar putea cere să-şi folosească mintea, demonstrând că e superioară minţii voastre.

— În sensul ăsta, n-am nici o teamă, pufni Marcellus.

— Să punem la încercare ipoteza. Ia spune-mi, dacă ai o legiune de patru mii cincizeci de soldaţi, dintre care cinci sute optzeci sunt ucişi într-o luptă cu parţii şi alţi o mie cincisprezece sunt răniţi, câţi soldaţi vă mai rămân ca să vă păzească drapelele?

Marcellus îşi umflă obrajii, căzând pe gânduri.

— Răspunsul este: două mii patru sute cincizeci şi cinci, i-o luă înainte Cleopatra.

— A, aveaţi răspunsul pregătit dinainte! protestă Marcellus.

Cleopatra se întoarse spre Caesar:

— Atunci, daţi-mi altă problemă.

De trei ori Caesar îi propuse câte o problemă de matematică asemănătoare şi de fiecare dată Cleopatra dădu răspunsul corect, în timp ce Marcellus continua să se încrunte, privindu-şi degetele.

— Cred că a dovedit ce dorea, interveni în cele din urmă Tertullia, iar soţul ei o privi crunt, furios.

„Asta o să capete o palmă, când ajunge acasă”, îşi spuse Cleopatra, posomorâtă.

— Îmi pare rău, Marcellus, dar cred că are dreptate, sublinie Caesar. Cu siguranţă, aş angaja-o pe regină şef de intendenţă în locul tău.

După care îl scuti pe senator şi de alte umilinţe, bătând din palme ca să înceapă programul distractiv.

*

— Mi s-a spus că aveţi un fiu, îi zise Brutus.

În încăpere se făcuse din nou linişte. Surprinse privirea lui Caesar, dar nu-i putu ghici gândurile.

— Într-adevăr, am un fiu, răspunse ea, cu băgare de seamă.

— Dacă eu aş avea un fiu, l-aş creşte conform celor mai stricte principii filosofice şi matematice, continuă Brutus. Am auzit că la Alexandria aveţi unii dintre cei ai buni matematicieni ai lumii.

— Avem acest noroc.

— Atunci, înseamnă că înţelegeţi valorile acestor ştiinţe.

— Într-adevăr. Dar acum mă interesează să aud cum le-aţi aplica vieţii omeneşti.

Brutus zâmbi triumfător. „Tot ce aşteaptă omul ăsta de la

viaţă”, reflectă Cleopatra, „e o scenă pe care sa facă paradă de calităţile lui. Câtă rigiditate, pentru un om atât de tânăr! Chiar aşa, o sută de gladiatori trăgând de-o funie n-ar reuşi să-i smulgă băţul din spate.”

— În fiecare seară, dau socoteală pentru tot ce-am făcut, meritele şi neajunsurile faptelor mele de peste zi. Cred că, în acest mod, virtutea unui om poate fi calculată folosind asemenea principii exacte.

— Unora ar putea să li se pară o existenţă lipsită de sânge.

— Sângele e un căpitan slab. Prea mulţi bărbaţi sunt seduşi de pasiuni neînfrânate. În realitate, corectitudinea sufletului valorează pentru noi mai mult decât această viaţă tranzitorie. De exemplu, înainte de bătălia de la Pharsalus, mi-am petrecut ultima seară copiind fragmente din operele lui Polybius, în timp ce ofiţerii ceilalţi îşi inspectau cavaleria.

Această declaraţie fu gratificată cu priviri aprobatoare de către Marcellus şi mama lui.

— Şi ce s-a întâmplat cu cavaleria dumitale?

— A fost făcută praf, murmură Caesar.

— Poate deoarece comandantul ei îl citea pe Polybius, comentă Cleopatra.

— Nu înţelegeţi ce vreau să spun.

— Ba dumneata nu mă înţelegi pe mine. Dar spune-mi, de ce erai de partea lui Pompei?

— Îl consideram cel mai virtuos din cei doi, răspunse Brutus, servindu-se din vinul celui mai puţin virtuos din cei doi.

—Mă întreb dacă omul cel mai virtuos din cei doi ţi-ar fi arătat milă, în caz că luptai de partea lui Caesar şi pierdeai, replică ea, remarcă pentru care se alese cu o privire de silă totală dinspre Brutus şi maică-sa.

Şi se opriră aici.

*

Romanii, după câte i se părea, ţineau la vinul lor, femeile, ca şi bărbaţii. Caesar bea frugal, dar la vremea când distracţiile luară sfârşit, Marcellus şi Calpurnia erau afumaţi bine. Din partea ei, Cleopatra bea întotdeauna puţin, diluându-şi foarte mult vinul. Văzuse ce efect avusese băutura asupra reputaţiei tatălui ei şi cum îi tulburase talentul la arta guvernării şi jurase să nu

săvârşească aceeaşi greşeală.

Suplimentul de vin falernian de soi ales nu sporea farmecul Calpurniei. Începu să bârfească veninos anumiţi senatori romani pe care-i cunoştea. În cele din urmă, conversaţia se îndreptă spre inevitabilul subiect al fostului Căpitan al Cavaleriei lui Caesar.

— Prietenul tău Marcus Antonius iar s-a apucat de prostii, spuse ea, cu vocea împiedicată.

Caesar păru nemulţumit de această remarcă, dar nu spuse nimic.

— Îşi petrece mai tot timpul bând şi curvăsărind cu actorii ăia prieteni de-ai lui, continuă Calpurnia. Are până şi un pitic favorit, care-l însoţeşte oriunde.

— Sunt de acord că lui Marcus îi place puţin cam prea mult vinul, răspunse ţeapăn Caesar.

— Fulvia e revoltată, fireşte. Se spune că, în casă, îl ia de urechi ca un dascăl pe-un şcolar neastâmpărat. Dar el, cum se duce, cum o ia de la-nceput.

Părea hotărâtă să-şi provoace soţul. Poate că vinul deschidea uşile haznalei cu resentimente.

— Cu toate acestea, obiectă Caesar, Marcus e un soldat foarte bun.

— N-are fler pentru pace, observă Brutus, în stilul lui lipsit de menajamente.

— Dar trebuie să recunoaştem că e un bărbat arătos, nu se lăsă Calpurnia. Orice femeie ar trebui să fie fericită să-l aibă de soţ. Se spune că e descendent al lui Hercule. La drept vorbind, există destule soţii romane care ar putea depune mărturie despre mărimea măciucii lui.

Caesar îi aruncă o privire dezgustată, dar Calpurnia nu făcu decât să clămpăne din limbă ca o pescăriţă pe cheul din Ostia.

„Romanii ăştia”, îşi spuse Cleopatra. „Nişte barbari.”

*

Mai târziu, după ce se întoarseră la vila de pe Via Campana, Cleopatra îl întrebă pe Mardian despre acel Marcus Antonius pe seama căruia bârfise Calpurnia.

— N-aveţi cum să-l ţineţi minte, Maiestate, îi răspunse Mardian, dar a luptat în armata lui Galbinius, când l-au readus pe

tatăl vostru pe tron. A luat Pelusiumul şi a cruţat vieţile multor egipteni pe care tatăl vostru i-ar fi ucis. Pentru asta, anumiţi alexandrini îşi amintesc cu drag de el.

— Şi ce poziţie are la Roma?

— Este considerat un cap cam înfierbântat, dar soldaţii lui îl iubesc. Şi-a câştigat mari merite alături de Caesar, luptând cu galii. Şi s-a îmbogăţit. Când Caesar l-a urmărit pe Pompei în Africa, l-a numit Consul în absenţa lui. Antoniu a rasolit-o rău. La întoarcerea lui Caesar, oraşul era într-un hal fără de hal, cu revolte pe străzi, iar Marcus Antonius, se spune, era beat aproape tot timpul. De asemenea, şi-a însuşit pentru sine casa lui Pompei, fără s-o plătească. Evident, Caesar l-a concediat şi de-atunci nu mai sunt în termeni buni.

— Astă-seară, Caesar părea hotărât să-i ia apărarea.

— Se spune că acest Antoniu e un om fermecător, cu toate cusururile lui. Poate că până şi lui Caesar îi vine greu să-l deteste. Şi este totuşi un om respectabil. Înainte de gâlceava asta, a fost moştenitorul uns al lui Caesar.

„Ei bine, acum are un nou moştenitor”, meditä Cleopatra. „Ceea ce face ca acest Marcus Antonius să devină duşmanul meu.”

Se retrase în dormitor, obosită dar incapabilă să adoarmă. Va să zică, în acea seară cunoscuse personal Roma. Politica acesteia o intriga. *Alt cuib de şerpi,* îşi auzi ea tatăl şoptind. Dar mai supravieţuise şi înainte în compania târâtoarelor. Era sigură că avea să găsească o cale de a scăpa cu bine şi de astă dată, poate chiar să înflorească din nou. Însă depindeau atât de multe de ceea ce avea Caesar în minte, iar acel labirint şerpuitor era aproape imposibil de parcurs.

Îşi dorea să-l fi avut lângă ea în noaptea aceea, să-i traducă discuţiile politice din timpul serii, s-o atragă în delicioasele lui conspiraţii, s-o facă parte din ambiţia lui îmbătătoare. Să râdă de profanităţile ei. Iar ea să-i simtă muşchii tari ai braţelor încercuind-o şi ocrotind-o.

„Dar asta-i slăbiciune”, îşi spuse, „şi nu-mi pot îngădui un asemenea lux. Am faţă de Nil şi de zeii lui, precum şi de propriul fiu datoria de a fi hotărâtă. Trebuie să-i învinge pe aceşti romani după regulile propriului joc. Fie ca Isis să-mi dea puterea de a o face.”

34

Drumul triumfal începu de pe Câmpul lui Marte, continuând prin jurul marilor colonade de la Circus Maximus, uriaşa pistă de curse care se întindea între colinele Palatinului şi Aventina, iar de acolo până la Forum Romanum, o piaţă urâtă şi aglomerată, plină de temple, statui şi judecătorii. Pentru ea, Forumul exemplifica Roma, cu toate victoriile ei îngrămădite de-a valma unele peste altele şi arhitectura împrumutată de oriunde altundeva. Era un concept barbar al frumuseţii, fără armonie, echilibru sau scară de proporţie.

Stăteau aşezaţi într-o tribună specială, cu vedere spre Forum, umbrită de soare sub nişte copertine întinse de mătase. Îi fusese rezervat un loc de onoare, în acelaşi sector al galeriei cu Calpurnia, Octavian, nepotul lui Caesar şi restul cercului interior al dictatorului. Antiochus stătea aşezat lângă ea, tăcut ca de obicei, intimidat de solemnitate şi de mulţimi.

Ştia că toată lumea o privea. Mardian îi spusese că întreaga Romă comenta relaţia ei cu Caesar, bârfind la nesfârşit despre evenimentele din vila de pe Via Campana. Numai de-ar fi ştiut…!

Şi nu o priveau lung numai oamenii de rând. În câteva rânduri, simţi ochii Calpurniei aţintiţi asupra ei. Şi îl surprinse pe fătălăul de nepot al lui Caesar holbându-se şi el. Stătea aşezat în spatele ei, cu bunul său prieten Agrippa într-o parte şi un alt papiţoi de rang înalt, Maecenas, în cealaltă parte.

Domnea o atmosferă de carnaval. Străzile şi balcoanele erau pline de oameni, aerul trăsnea de mirosul sudorii zecilor de mii de trupuri şi al tămâii care ardea în toate templele.

Auzea Triumful apropiindu-se din depărtare. Aplauzele şi ovaţiile mulţimii creşteau ca un vuiet asurzitor, în timp ce procesiunea înainta pe Via Sacra, pe lângă Templul lui Castor şi Pollux şi porticurile pe jumătate terminate ale noului Forum Iulia. În fruntea parăzii mergeau câţiva heralzi, sunând din trompete; în spatele lor, năduşiţi şi anchilozaţi de bătrâneţe, veneau magistraţii şi senatorii republici, rânduri-rânduri.

Şiruri lungi de căruţe din lemn scârţâiau sub greutatea platourilor de aur şi a cupelor de argint, prada jefuită în timpul campaniilor galice. Convoiul nu se mai sfârşea. După un timp, Cleopatra începu să se plictisească. Până şi gloata începea să se

agite. Nimeni nu putea să vadă atât de mult aur fără a începe să aibă dureri de ochi.

Apoi veneau legiunile lui Caesar, cântând în timp ce intrau în Forum. Mulţimea începu să hohotească de râs, la auzul cuvintelor:

„Acasă-l aducem pe curvarul chel!
Romani, nevestele în casă le-ncuiaţi!
Din sacii de-aur cu împrumut luaţi
Boarfele din Galia plătitu-şi-le-a el!”

Cleopatra îl auzi pe Agrippa chicotind în spatele ei. Se întreba dacă şi Calpurnia era la fel de amuzată.

În urma coloanei, legaţi în lanţuri grele şi înconjuraţi de gărzi, păşeau prizonierii lui Caesar, cu părul încâlcit, bărbile crescute lungi după anii pe întemniţare, zdrenţuiţi şi murdari, în blănuri şi piei. Îşi târşâiau picioarele, trişti şi jalnici, nedeprinşi cu lumina, huiduiţi de gloata care arunca în ei cu gunoaie.

În sfârşit, mergând singur, apăru Vercingetorix, marea căpetenie care îi rezistase lui Caesar cu atâta îndărătnicie, ani de zile. Cei şase ani petrecuţi în închisoarea Tullianum nu-l încovoiaseră. Ţinându-şi capul sus, privea crunt spre mulţimile înşirate pe marginile străzilor. Curajul lui îi umilea, iar oamenii tăcură în timp ce trecea prin faţa lor.

Mulţimea izbucni când în sfârşit îşi făcu apariţia Caesar, într-un car de aur tras de patru cai albi, ţinând în mâna stângă un sceptru de fildeş în vârf cu acvila legiunilor romane, iar în dreapta o ramură de laur. În spatele lui stătea un sclav, ţinându-i deasupra capului coroana grea de aur a lui Jupiter.

Cleopatrei i se spusese că sclavul servea unui dublu scop. Mai întâi, susţinea greutatea coroanei, care era prea masivă pentru capul oricărui om. În al doilea rând, îi amintea Triumfătorului că era muritor. Trebuia să-i şoptească la ureche, pe tot parcursul întregii procesiuni, în timp ce sărbătoritul se bucura de adulaţia mulţimilor:

— Aminteşte-ţi, Caesar, că eşti muritor şi într-o zi va trebui să mori.

Romanii ăştia, îşi spuse Cleopatra. Nemaipomenit neam.

Se răsuci în scaun.

— Prizonierii… îl întrebă ea pe Octavian. Ce se va întâmpla cu

ei acum?

— Vor fi duşi în beciurile de sub Tullianum, pentru execuţie.

Cleopatra simţi un val brusc de repulsie.

— Caesar l-a ţinut în închisoare pe omul ăsta, Vercingetorix, timp de şase ani, numai ca să-l poarte la paradă o singură zi, iar apoi să-l ucidă?

Băiatul ridică din umeri, nepăsător.

— Sigur că da, rânji el, arătându-şi dinţii stricaţi.

„Iulius al nostru”, reflectă Cleopatra. „O enigmă; un om de o clemenţă imprevizibilă şi o brutalitate inimaginabilă. Într-o clipită ar putea să se întoarcă împotriva mea, sau să mă facă regina lui. Oare care din două va fi să fie?”

35

A doua zi urma să se desfăşoare Triumful Egiptean. Ca şi cum n-ar fi avut loc ospeţe şi beţii destule, Caesar organiză o petrecere la el acasă, pentru a sărbători evenimentul. Preciză o temă egipteană. Cleopatra aşteptase cu groază seara aceea, iar temerile îi fură justificate.

Ceea ce prezenta Caesar era o parodie a Egiptului şi îi demonstra perfect opinia Romei despre ea şi ţara ei. Era Egiptul preoţilor şi al oamenilor din *chora;* de parcă Alexandria, cel mai frumos oraş din lume, nici n-ar fi existat; de parcă despre Museion, care dăruise lumii matematici şi astronomie şi cea mai mare bibliotecă de cărţi adunată vreodată, n-ar fi auzit nimeni. Cu câtă încăpăţânare se agăţau acei romani de prejudecăţile lor!

*

Când intră în casă văzu, în atriu, o statuie de alabastru a unui hipopotam, alături de doi crocodili, tot din alabastru. În jurul *peristylium*-ului se aflau alte statui în miniatură: un sfinx, o piramidă şi câteva obeliscuri. Toţi sclavii şi servitorii fuseseră îmbrăcaţi într-un stil pe care romanii păreau să-l creadă egiptean, având mai mult material în acoperământul capului decât în jurul şalelor. Printre oaspeţi îl văzu pe Anubis, păzitorul lumii celeilalte, purtând o mască de câine şi îmbrăcăminte de faraon. Sclave pe jumătate goale dansau pe muzica unei

orchestre de flaute şi tobe şi multe soţii ale senatorilor purtau colane de aur în patru straturi peste rochii strânse pe trup, în vreme ce pe frunte li se cabrau cobre, într-o parodie a coroanei egiptene sacre de pe Nilul de Jos.

Cu toţii ignoraseră, în modul cel mai comod, faptul că ea şi toţi curtenii ei erau greci.

În semn de sfidare, Cleopatra se îmbrăcase pentru seara aceea cu ceea ce ar fi purtat la orice banchet oficial: o rochie grecească largă de cea mai pală culoare albastră, o diademă de nestemate şi sandale de aur. Acum, privind la cei din jur, se întreba dacă vreunul dintre romanii prezenţi în seara aceea ar fi recunoscut-o ca Regină a Egiptului. Dintre toate femeile de faţă, ea era singura care nu se îmbrăcase ca un faraon.

*

Era îngâmfat şi mulţumit de sine, durduliu şi molatec. Sicofanţii se ţineau cârd după el, ciripind în urma lui.

— Cicero, îi şopti Mardian la ureche.

De braţ i se ţinea o fată destul de tânără ca să-i fie nepoată. Cleopatra îl antipatiză pe loc.

— Marcus Tullius Cicero, i se prezentă el, când Caesar îl aduse să le facă cunoştinţă. Fără îndoială, aţi auzit de mine.

— N-am auzit, minţi Cleopatra. Aţi luptat alături de Caesar, la Pharsalus?

Cicero o fulgeră cu privirea, nervos.

— Nu sunt soldat.

— Se vede.

După ce-i mai aruncă o privire rece, Cicero se îndepărtă. Mardian se aplecă spre umărul ei, şoptindu-i:

— Nu trebuie să vă mai faceţi duşmani din asemenea oameni.

— Crezi că prietenia are vreun preţ aici? Aş putea să mă închid ca amantă cu oricare dintre romanii ăştia, iar a doua zi m-ar denunţa în faţa lumii întregi fără să clipească. Cine era fata care-l însoţea?

— Se numeşte Pubilia, răspunse Mardian.

— Câţi ani are?

— Nu prea mulţi. Se spune că s-a însurat cu ea pentru bani.

— Va să zică, nu are nici măcar virtutea definitorie a desfrâului omenesc?

— Când a divorţat de prima soţie, l-au întrebat dacă avea să se mai recăsătorească. A răspuns că nu putea să se descurce şi cu filosofia, şi cu o soţie. Dar asta s-a întâmplat înainte de a fi fost silit să-i dea zestrea înapoi. Aşa că s-a însurat cu cea de-a doua soţie, ca să poată divorţa de prima.

— Bietul Cicero.

— Biata Pubilia.

*

Toată Roma voia s-o cunoască, după câte se părea — din curiozitate probabil, sau numai pentru a se putea lăuda cu asta. Oare erau fascinaţi de ea datorită Egiptului, sau datorită lui Caesar? se întreba Cleopatra. Greu de spus. În mai multe rânduri, ridică privirea şi îl văzu pe Caesar uitându-se la ea din partea cealaltă a încăperii, dar era la fel de solicitat ca ea şi nu aveau timp pentru conversaţii particulare. Fără doar şi poate, meseria de erou public era epuizantă, conchise ea.

În cele din urmă, însă, Caesar îşi găsi un moment liber.

Părea obosit, iar Cleopatra îşi putea da seama că făcea eforturi pentru a-şi păstra pe buze zâmbetul de Triumfător.

— O zi minunată pentru Caesar, comentă ea.

— Îţi mulţumesc. Vei veni mâine?

A doua zi, când se desfăşura Triumful Egiptean. Desigur. De-asta o invitase la Roma.

— Voi veni. Sunt curioasă să văd cum a fost învinsă Alexandria.

Caesar păru aproape spăşit.

— Aminteşte-ţi că e doar teatru, spuse el. Să nu păleşti din cauza celor pe care le vei vedea sau auzi. Dar trebuie să fii prezentă, pentru ca toată lumea să ştie că nu tu ai fost biruită, ci inamicii tăi.

Cum ar fi putut să nu pălească? Din procesiune urma să facă parte însăşi sora ei.

— Acum, trebuie să onorăm formalităţile, continuă Caesar şi îi conduse, pe Cleopatra şi Antiochus, spre o estradă din capătul camerei.

În timp ce urcau treptele, în adunare se lăsă liniştea. Caesar ţinu un lung discurs, urându-le bun venit oficial la Roma Reginei Cleopatra a Şaptea şi Regelui Ptolemeu Antiochus al Egiptului, ca

oaspeţi onoraţi ai Republicii.

— Astăzi, îi onorăm pe Regele şi Regina Egiptului, încheie el, şi prin aceasta îi înrolăm ca Prieteni şi Aliaţi ai Poporului Roman.

Fu închinat un toast în cinstea lor, apoi programul serii continuă.

„Şi s-ar putea ca de-acum să nu mai fiu pentru el decât o musafiră onorată", reflectă Cleopatra. Îşi dădu seama, cu un junghi, că venise la Roma cu speranţa că Iulius Caesar avea să-l recunoască nu numai pe Caesarion, ci şi pe ea, ca fiind a lui. „Sunt singură", îşi spuse, „şi mi-e dor de trupul lui lângă al meu, când dorm. Vreau să mă atingă, să mă ţină în braţe, să facă dragoste cu mine.

Dar nu trebuie să-i dai de ştire cât de nesocotit gândeşti; nu eşti decât o cucerire ca oricare alta, precum Eunoe, precum soţia lui Pompei, precum Galia. Încă o victorie. Încă una dintre târfele lui. Trebuie să-ţi laşi deoparte inima naivă de femeie şi să faci ceea ce este necesar pentru Caesarion."

*

În restul serii, îl văzu foarte puţin pe Caesar şi fu nevoită să îndure conversaţii plicticoase şi interminabile şi întrebări inepte despre ea şi oraşul ei. Chiar adorau egiptenii crocodilii? Chiar îşi îmbălsămau morţii? Chiar alergau scorpionii pe străzi ca furnicile!

La urma urmei, ar fi fost o seară foarte uşor de uitat, dacă nu l-ar fi văzut atunci pentru prima oară pe Marcus Antonius, cel de tristă faimă.

Era, poate, unul dintre cei mai frapanţi la vedere bărbaţi pe care-i întâlnise vreodată. Îşi făcu o intrare dramatică, îmbrăcat într-o piele de leu înnodată pe un umăr, care-i dezvăluia muşchii pietroşi ai braţului şi ai pieptului. Pe umăr îşi ţinea rezemată cu nepăsare o măciucă de lemn. Avea un trup de gladiator şi o claie de păr brunet şi cârlionţat, ca al unui zeu. Cleopatra văzu toate capetele întorcându-se spre el, bărbaţii cu invidie tăcută, femeile cu admiraţie făţişă. Îşi aminti ce spusese Calpurnia despre el: *trebuie să recunoaştem că e un bărbat arătos.* Într-adevăr, nu-şi făcea de râs sexul. Cleopatrei însăşi îi era greu să-şi ia ochii de la el.

Sfidând convenţiile serii, Marcus Antonius respinsese costumul

egiptean obligatoriu şi venise îmbrăcat ca Hercules, presupusul lui strămoş. Sfidând convenţiile tuturor serilor, venise beat.

Abia intrase în atrium, că se şi împiedică de un obiect nevăzut, fiind cât pe ce să cadă. Cu grija exagerată a oamenilor beţi, îşi regăsi echilibrul, ca un om care traversează un râu mergând pe un buştean.

Marcus Antonius nu venise singur. Îl însoţea o suită de muzicanţi, actori şi târfe. Ţinea protector sub un braţ o femeie, la fel de beată ca el. Era frumoasă, într-un stil vulgar, şi râdea prea tare.

În atrium apăru dintr-o dată o femeie cu o coamă de păr în culoarea grâului, îmbulzindu-se printre oaspeţi ca un centurion care desparte o încăierare în Forum. Cu mâinile în şolduri, se propti în faţa noului sosit, care o privi clipind din ochi surprins.

— Ce te-a apucat? şuieră ea.

Marcus Antonius se întoarse spre gaşca lui, ai cărei membri păreau în parte şocaţi şi ruşinaţi de prezenţa acelei femei. Dar Marcus le zâmbi, strigând, de parcă tocmai ar fi descoperit o teoremă din geometrie:

— E nevastă-mea!

— Scoateţi-o de-aici pe vaca asta, ordonă femeia, arătând-o cu degetul pe însoţitoarea lui Antoniu. Şi puteţi pleca şi voi, beţivi împuţiţi şi fără pic de talent ce sunteţi!

Femeia de la braţul lui Antoniu râse cu trufie, se răsuci în loc şi-şi făcu o ieşire ostentativă. Ceilalţi o urmară în şir. Antoniu urmări plecarea prietenilor lui cu o dezamăgire studiată. Apoi, întinse braţele spre Fulvia şi spuse, într-o şoaptă teatrală:

— Ce-ai zice de-un futai scurt, iubito?

Fulvia îl pălmui atât de tare încât îi azvârli capul înapoi. Antoniu nu căzu, dar se clătină într-o parte, căzând în fântâna din centrul efluviumului. Soţia lui îşi chemă sclavii şi plecă, peste câteva minute, într-o lectică.

Omul numit Marcus Antonius vomă în fântână. Apoi, chemă un servitor să-i aducă o cupă cu vin. Iar petrecerea continuă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Cleopatra nu era sigură dacă să fie oripilată sau amuzată. Din multe puncte de vedere, Antoniu era întruchiparea Romei — degenerat, irezistibil, convingător şi cu manierele şi gustul celui mai desăvârşit barbar.

*

— Dezgustător spectacol, comentă în aceeaşi seară Mardian, mai târziu, după ce se întoarseră acasă cu tot grupul lor.

— Într-adevăr. Par să creadă că Egiptul constă numai din crocodili şi *heterai.*

— La acel Marcus Antonius mă refeream.

Cleopatra zâmbi. Când găsea de cuviinţă, *tropheus*-ul ei putea fi pudic ca un senator roman.

— Cel puţin, a fost distractiv.

— Maiestate, individul e un degenerat, la fel ca majoritatea romanilor, dar într-o mult mai mare măsură. Se spune că, în tinereţe, un anumit senator roman i-a plătit o jumătate de milion de sesterţi ca să-i lase fiul în pace. L-a acuzat că i-l destrăbăla. E un beţiv, depravat şi cheltuitor notoriu.

— Desigur, Caesar cultivă unele relaţii interesante. Ce-ai de spus despre prietenii pe care şi i-a adus cu el Marcus Antonius astă-seară?

— Mai mult actori, muzicanţi şi alţi învârtiţi din ăştia. Dintr-o ghildă dionisiacă. Se spune că lui Antoniu îi plac la nebunie riturile lui Bachus şi că, pe moşiile lui de la ţară, se petrec unele lucruri indescriptibile, în numele acestui zeu.

— Soţia lui părea o femeie formidabilă. Fulvia, dacă nu mă-nşel...?

— Într-adevăr, Maiestate. Se vorbeşte că va fi trimisă în Parthia, ca să recâştige stindardele pierdute ale lui Crassus. Singură.

Crassus era ultimul general roman care încercase să invadeze Parthia, suferind o înfrângere catastrofală.

Cleopatra zâmbi.

— Şi eu, care credeam că femeile romane sunt nişte şoricuţe. Asta se poartă cu toţi bărbaţii romani de parcă ar fi făcuţi din brânză.

Roma. Cu cât afla mai multe despre ea, cu atât o uimea mai mult. Bătrânii trăncăneau la nesfârşit în Senat, pe când fiii lor se destrăbălau în lupanare şi *tabernae*. I se părea că mult-lăudata lor republică era în declin.

Sosise vremea ca un bărbat puternic să apuce frâiele afacerilor oraşului. Venise momentul pentru un om precum Caesar. Era timpul unui rege.

Şi al unei regine.

36

Roma era în plin tumult. Năvăliseră oameni din toată ţara ca să asiste la acel spectacol al spectacolelor; patru Triumfuri pentru un singur om, însoţite de jocuri nesfârşite şi ospeţe pe gratis. În ajun, la Circus Maximus, mulţimea se călcase în picioare, iar printre morţi se numărau şi doi senatori. După cum spunea Calpurnia, Roma nu mai văzuse niciodată aşa ceva şi probabil nici n-avea să mai vadă vreodată.

Triumfurile se desfăşurau pe parcursul a zece zile de sărbătoare. Era în toiul verii, iar oraşul supraaglomerat se cocea de căldură. Spre deosebire de Alexandria, aici nu suflau brize răcoroase dinspre mare. Soarele strălucea suspendat deasupra apartamentelor de cărămidă de pe Aventina, după un nimb de nori înalţi, făcând oraşul să se sufoce în propria duhoare şi propria năduşeală.

Când sosi momentul Triumfului Egiptean, nerăbdarea atinsese punctul maxim. Procesiunea galică aţâţase pofta maselor. Acum, aşteptau un nou spectacol măreţ. După aceea, Caesar promisese că, în locul obişnuitelor curse de care sau lupte din Circus Maximus, urma să aibă loc o bătălie navală crâncenă, pe un lac anume construit pe Câmpul lui Marte.

Nimic nu stârnea poftele romanilor mai bine decât mâncarea gratuită şi sângele vărsat pe nisip. Tot oraşul vuia asurzitor.

*

Era acelaşi travesti la care asistase în casa lui Caesar. Imperatorul ştia cum să joace în faţa mulţimii. Poate că tocmai asta îl făcuse să ajungă un amant atât de împlinit: dă-le ce vor şi puţin să-ţi pese de adevăr.

Masele doreau exotisme şi asta primeau. Triumful începu cu o procesiune de bărbaţi goi bătând tobele şi suflând în trompete, cu trupurile unse cu ulei lucind în soare, şi femei în rochii de voal care nu ascundeau nimic, unduindu-se în ritmurile languroase ale tamburinelor şi systrumurilor. De fapt, nu erau egiptence, ci sirience, dar mulţimii puţin îi păsa de asta. În urma lor venea un

pâlc de preoţi, dintr-unul din templele lui Isis aflate în oraş, cu fumul de tămâie înălţându-se din cădelniţe.

Mulţimile îşi ieşeau din minţi.

— Îşi bat joc de noi, şopti Antiochus, pe scaunul de alături.

— Taci şi uită-te, răspunse încet Cleopatra, iritată.

Acela era Răsăritul atât de drag Romei în fanteziile sale, îşi spuse ea: un tărâm al femeilor ieftine, unse cu ulei, şi al muzicii barbare. Nici pe departe adevăratul Egipt: un stat bine administrat, cu o funcţionărime numeroasă, cu cea mai mare colecţie de cărturari şi matematicieni din lume şi cu o civilizaţie mai veche cu o mie de ani decât cea romană. „Nu, pentru aceşti oameni noi nu suntem decât nişte curiozităţi exotice. Arătări care se bălăcesc în noroi.”

O căruţă trecu hodorogind, cu o machetă a farului de pe Pharos instalată deasupra, scoţând fum din arzător. Spectatorii căscară gura la câţiva crocodili care clămpăneau din fălci în cuşti. Iar femeile ţipară la vederea panterelor care mârâiau, purtate la capătul unor lanţuri lungi, şi a struţilor cu înfăţişări speriate. Apoi, prin mulţime trecu un fior general, însoţit de un murmur colectiv. Cleopatra crezu că-şi făcea intrarea Caesar, dar nu era decât o girafă, prima văzută vreodată la Roma, după câte se părea. În Egipt nu trăiau nici pantere nici girafe, dar de ce să strice spectacolul pentru atâta lucru?

Mulţimii îi plăcea la fel de mult ca oricare dintre Triumfurile anterioare, dar în aceeaşi tribună cu ea stăteau şi unii care deja aveau o senzaţie de exagerare. Cleopatra auzi pe cineva spunând în spatele ei:

— E prea mult. Mult prea mult, pentru oricine. Chiar şi pentru un zeu este prea mult.

Întoarse capul să vadă cine vorbise. Era Marcus Brutus.

În piaţă intrau legiunile, mărşăluind în acordurile unuia dintre cântecele lor deochiate. Ochii tuturor se întoarseră spre ea, iar Cleopatra simţi că i se înroşeau obrajii.

La Alexandria venit-a Caesarul
Venus să-l întâlnească pe Marte
Când şi-o văzu pe Cleopatra, farul
I se-ndreptă spre stele, şi mai departe.

Aminteşte-ţi că e doar teatru, spusese el. *Să nu păleşti din*

cauza celor pe care le vei vedea sau auzi.

Doar teatru? Nu, pentru ea era mult mai mult decât atât. Cum ar fi putut să nu pălească? Dar avea să îndure totul. Avea să îndure, pentru a dovedi că victoria lui Caesar nu fusese câştigată împotriva ei, ci contra duşmanilor ei.

Clătinându-se pe nişte palanchine mari, trecură două statui enorme de ceară, reprezentându-i pe Pothinus şi Achillas, Mulţimile le întâmpinară aruncând în ele cu bălegar şi fructe stricate culese de pe străzi. Apoi veniră prizonierii; Antiochus exclamă şocat când îl recunoscu pe eunuc, Ganimedes, care nu mai era gras, iar buclele unsuroase îi atârnau pe spate în laţe încâlcite. Şi el fu huiduit şi bombardat cu dejecţii.

În urma lui, mergând cu spinarea dreaptă, păşea Arsinoë. Arăta jalnic de slăbită, după detenţia la Tullianum, dar cuceri respectul gloatei cu frumuseţea şi ţinuta ei, la fel cum făcuse şi Vercingetorix. Cleopatra simţi din nou ochii multor spectatori întorcându-se spre ea, unii curioşi să-i vadă reacţia, alţii de-a dreptul ostili. Poate considerau că ar fi trebuit să-şi cruţe sora de o asemenea umilinţă.

Cleopatra simţi un nod în stomac. „Deşi suntem duşmance", îşi spuse, „este totuşi sora mea. Trebuie neapărat să asist la aşa ceva?" Mardian îşi mută privirea, iar tânărul Antiochus îşi acoperi chipul cu mâinile. Cleopatra îl apucă de încheieturi, dându-i-le la o parte cu forţa. N-avea de gând să-l lase s-o facă de râs şi mai mult de-atât.

În timp ce Arsinoë trecea prin dreptul podiumului, Cleopatra făcu în sinea ei o făgăduială: *Orice s-ar întâmpla, niciodată nu-i voi lăsa să-mi facă una ca asta. Voi muri de propria mână, înainte ca vreun roman să mă poarte prin Forum în lanţuri.*

*

După paradă, îl văzu pe Caesar doar pentru câteva momente. Era înconjurat de funcţionarii săi şi căpitanii tineri din armată, care se lăfăiau cu toţii în gloria lui. Arăta complet sleit de puteri. Cleopatra îşi aminti cum înotase odată prin portul din Alexandria, în armură completă, şi cât de invincibil i se păruse în acea zi. Poate că nesfârşitele campanii îşi cereau în sfârşit obolul. Pe chipul lui se zăreau riduri de care nu-şi aducea aminte, iar pielea de sub bărbie îi atârna în falduri.

— Trebuie să vă întreb, începu el pe un ton formal, ce doriţi să fac cu Arsinoë.

Cleopatra îşi mută privirea.

— Este prizoniera voastră.

— E sora voastră. Prin tradiţie, după Triumf prizonierii sunt executaţi.

— De ce a trebuit să mă întrebaţi asta? Nu puteaţi acţiona fără să mă implicaţi şi pe mine?

Simţea ochii tuturor aţintiţi asupra ei. Antiochus se holba ca un nebun, iar chipul lui Mardian era impenetrabil.

Caesar se mulţumi s-o privească lung.

— Trebuie să ştiu, repetă el. Care este hotărârea voastră?

*

Fu purtată într-o litieră până pe Campus Martius — Câmpul lui Marte. Acolo fusese amenajat un lac, lung cât patru stadioane, iar într-o latură a acestei vaste întinderi de apă fuseseră înălţate galerii de lemn, pentru oaspeţii de onoare. De cealaltă parte a lacului, mulţimea se bulucea pe maluri, încordându-se să vadă cât mai bine şi făcându-şi loc cu umerii şi coatele.

Pe apă se confruntau două flote: bireme, trireme şi cvadrireme dispuse în formaţie de luptă, cu pavilioanele Egiptului şi Tyrului fluturând pe catarge.

Fu condusă din nou la locul de onoare, aflat drept în faţa lui Caesar.

— Sper să vă placă divertismentul de după-amiază, îi spuse el. Am pregătit o reproducere a marii bătălii navale care a avut loc între marina egipteană şi cea din Tyr, cu mulţi ani în urmă.

— E doar teatru şi nimic mai mult? îl întrebă Cleopatra.

— Dacă ar fi aşa, unde-ar mai fi distracţia? Oamenii de pe corăbii sunt prizonieri de război sau răufăcători osândiţi. Vor lupta efectiv pe viaţă şi pe moarte.

Cleopatra simţi că i se îngreunau membrele. Alte măceluri inutile. Cât de mult sânge le-ar fi fost de ajuns acelor oameni?

Caesar le dădu semnalul heralzilor. Răsună o salvă de trompete şi cele două flote ridicară ancorele, începând să vâslească una spre alta pe lac. Şase mii de oameni, cu vieţile atârnând de-un fir de păr, pentru plăcerea Romei.

Corăbiile se apropiau, atacându-se între ele cu berbeci mari

de bronz, iar peste apă fură aruncate ancore cu gheare. În greementul unei cvadrireme zburară în spirală tăciuni aprinşi, dându-i foc.

Gloata de pe malul opus al lacului urla, iar romanii din jurul ei erau la rândul lor vizibil captivaţi de spectacol. Până şi senatorii, în togele lor purpurii, se ridicaseră în picioare. În spatele ei, îl auzi pe Agrippa, prietenul lui Octavian, contrazicându-se zgomotos cu Maecenas pe teme de tactică. Cleopatra întoarse capul pentru a-l privi pe Caesar. Numai el părea sangvin, urmărind totul cu o expresie familiară de amuzament detaşat.

Zgomotul era asurzitor: zăngănitul spadelor de oţel, lemnul spărgându-se, când un berbece de bronz străpunse bordajul unei corăbii, răcnetele spectatorilor, dintre care mulţi pariaseră pe rezultatul bătăliei. Una dintre nave începuse deja să se scufunde. Pe suprafaţa apei pluteau trupuri.

Cleopatra avea o senzaţie cum nu mai cunoscuse, de parcă i-ar fi turnat cineva apă rece pe şira spinării. Îi venea rău de la stomac, stare ce n-avea nimic de-a face cu vărsarea de sânge care avea loc pentru distracţia ei, la mai puţin de un stadion distanţă de locul unde stătea.

Nu mai putea să privească. Se ridică în picioare.

— Ne părăsiţi? întrebă Caesar, cu nemulţumirea şi dezamăgirea întipărite pe chip.

— Nu mă simt bine, răspunse ea, după care plecă grăbită din tribună, cu suita pe urmele ei.

În timp ce lectica părăsea Câmpul lui Marte, continuă să audă sunetele luptei de la aproape o milă depărtare şi urletele muribunzilor şi să simtă mirosul de lemn şi smoală arse, care o îngheţa până-n măduva oaselor. Mai târziu, amintindu-şi acea zi, avea să-şi dea seama că Isis încercase, încă de pe-atunci, s-o prevină.

*

Se aflau departe jos, sub nivelul străzilor. Arsinoë auzea apa rece picurând de pe pietre. Pardoseala de sub picioarele ei era năclăită de sânge. Călăul se îndreptă de spate, destinzându-şi muşchii umerilor. Era un om uriaş, cu dinţi stricaţi şi ochi lipsiţi de viaţă. Părea frânt de oboseală. Pe spadă avea boţuri de sânge închegat.

Îi venise rândul.

În sfârşit, simţi că-şi pierdea controlul, udul curgându-i pe partea dinăuntru a coapselor. Picioarele i se înmuiară sub trup, iar unul dintre gardieni trebui s-o sprijine. Tocmai isprăviseră cu Ganimedes. Un centurion împinse cu piciorul, în puţ, trupul fără cap. Acesta căzu în canalul de scurgere, cu un plescăit.

Căpitanul Gărzii făcu un pas înainte.

— Pe asta nu, spuse el.

— Voi… trăi? întrebă Arsinoë, încă neîndrăznind să creadă.

— Vei fi exilată în Efes.

— Sora meu… mi-a cruţat viaţa?

Căpitanul îi adresă un rânjet sălbatic.

— Nu, am auzit că vrea să-ţi pună căpşorul ăsta drăgălaş la murat în oţet. E porunca lui Caesar. Mai bine-aşa. Mare păcat ar fi fost să aruncăm o marfă delicioasă ca asta în Cloaca Maxima!

Râseră şi el şi călăul.

*

În ultima seară, Caesar fu adus într-o lectică, între doi elefanţi, pe o alee mărginită cu torţe aprinse, la Capitoliu. Acolo, îi aduse pentru ultima oară jertfe lui Jupiter şi mulţumi Pantheonului roman pentru victoriile sale. După aceea, Roma începu să benchetuiască pe cheltuiala lui Caesar. În Forum fuseseră întinse mii de mese pentru populaţie, iar în timp ce oamenii mâncau şi beau pe săturate, dansatorii şi acrobaţii distrau mulţimile. Pe măsură ce noaptea caldă de vară trecea, Via Sacra se transforma într-o debandadă de cântece şi strigăte, petrecăreţii beţi zăcând pe treptele Curiei, iar vinul vărsându-se pe pietrele caldarâmului din amforele sparte.

Într-adevăr, Roma nu mai cunoscuse niciodată asemenea vremuri. Unul dintre fiii ei intrase în spiţa zeilor şi nu puţini dintre cei ce priveau în jos de pe Colina Palatină în noaptea aceea se întrebau dacă nu cumva şi el trebuia, la fel ca zeii, să moară pentru a putea să reînvie şi să ceară ceea ce i se cuvenea.

37

Masa, aşternută cu o faţă de masă carmin, conţinea tăvi cu

mere, rodii, pâinişoare şi o carafă cu cel mai bun vin falernian. Servitorii circulau prin cameră aprinzând feştilele lămpilor cu ulei de pe suporturi. Lumina gălbuie şi blândă a acestora scălda canapelele şi mesele într-o aură palidă.

Caesar veni la ceasul al doilea din noapte, dar nu ca un amant care se strecoară pe furiş la ibovnică acasă, aşa cum se aşteptase Cleopatra. Îl însoţea cel puţin o centurie de gărzi de corp, care înconjurară imediat vila, stând de strajă la toate uşile. Dacă Iulius Caesar era zeu, era un zeu care se temea pentru viaţa lui de muritor la fel de mult ca un om de rând — dacă nu chiar mai tare.

Charmion şi Iras terminaseră să-i facă toaleta şi să-i aranjeze părul. Cleopatra era îmbrăcată simplu, într-un chiton verde, iar în urechi purta două spirale de aur. Se ridică şi se duse la fereastră, privind frunzele unui castan porcesc care fremătau în vânt.

— Arătaţi ca o regină, pe potriva unui rege, îi spuse Charmion.

— Îţi mulţumesc, Charmion, răspunse ea, iar coafeza ieşi din cameră, lăsând-o singură. În sinea ei, însă, Cleopatra îşi spuse: „Aici, la Roma, nu mai sunt regină, sunt doar jucăria lui Caesar. În Brucheion am de citit rapoarte, am de hotărât chestiuni justiţiare, în fiecare zi au loc nesfârşite întâlniri şi consfătuiri. Uneori, mă satur de toate. Dar este incomparabil mai plăcut, decât să fiu doar ţiitoarea oarecare a unui roman.”

Şi durerea aceea cumplită, singurătatea aceea. O făcea să se întrebe cum ar fi fost să aleagă un bărbat pentru compania ei şi să crească un copil fără a aştepta altceva decât fericire. Îi era cu neputinţă să ştie. „De ce să te gândeşti la ceea ce nu poţi avea niciodată?”

Când se întoarse din nou, îl văzu stând în cameră, o siluetă palidă în lumina lămpilor cu ulei, arătând aproape banal, în tunica simplă, albă. Îl aşteptă să spună ceva, să-i explice sensul Triumfului, dar Caesar o trase brutal spre el, fără o vorbă. Cleopatra se gândi să-l respingă, dar apoi fu biruită de propria dorinţă. Avea să-l posede pe Caesar măcar un timp, iar celelalte puteau aştepta.

*

Mai târziu, după de făcuseră dragoste, Cleopatra zăcea pe pat în întuneric, ascultându-i respiraţia înceată şi regulată, convinsă

că adormise. Apoi, însă, Caesar o întrebă:

— Îţi mai aminteşti cum m-ai comparat odată cu un eunuc?

Crezând că avea nevoie de confirmările ei femeieşti la adresa virilităţii lui, îi răspunse:

— Nimeni n-ar putea să te compare vreodată cu un eunuc. Mai ales dacă te-ar fi văzut în noaptea asta.

— Şi totuşi, tu ai făcut-o, cândva.

— Nu-ţi criticam cunoaşterea artei amorului.

— Nu voiam să vorbesc despre felul cum stăpânesc dragostea. Cred că, numindu-mă eunuc, ai vrut să spui că oricât de multe victorii aş câştiga pe câmpul de bătălie şi în Senat, în cele din urmă n-aş fi fost ţinut minte mai mult timp decât oricare dintre tăntălăii ăia mici şi dolofani pe care-i numeşti consilierii tăi.

Această caracterizare la adresa lui Mardian o făcu să se înfurie. Aşa că spuse, ca să-l zădărască:

— Da, cred că la asta m-am referit.

— Ei bine, ai avut dreptate.

Această mărturisire surprinzătoare o descumpăni complet.

— Iulius?

Dintr-o dată agitat, Caesar se ridică în capul oaselor.

— Am cincizeci şi patru de ani. I-am dăruit Romei adevărata măreţie, un imperiu cum nu s-a mai văzut de pe vremea lui Alexandru, şi cu ce mă aleg pentru asta? Să-mi petrec ultimii ani din viaţă stabilind cine va fi Consul, cine va fi praetor? Să-i predau oficiile cui îmi place mai mult sau se pleacă mai adânc? Este ăsta un mod potrivit pentru Caesar ca să-şi sfârşească zilele?

Tocmai. Cleopatra se simţi cuprinsă de însufleţire. Avusese dreptate tot timpul. „Şi el o doreşte la fel de mult ca mine.”

— Atunci, schimbă-ţi propria istorie, Iulius! Ia ceea ce ţi se cuvine de drept.

Caesar întoarse capul în altă parte.

— De-ar fi atât de simplu. Tu nu înţelegi Roma.

Ce om! Cum să-l înţeleagă, pe el sau propria vâltoare de emoţii atât de complicate la adresa lui?

— Într-adevăr, nu înţeleg Roma. Dar cred că te înţeleg pe tine.

— Nu va fi uşor de înfăptuit.

— Măreţia nu e niciodată uşor de atins. Dar gândeşte-te care este miza. Nu e momentul să-i ceri Romei să-ţi plătească dreptul ce ţi se cuvine?

— Ba da, şopti el. Cred că e timpul. La urma urmei, dacă Egiptul poate avea o regină, de ce să nu aibă şi Roma propriul rege?

Cleopatra îşi coborî mâna între picioarele lui, pentru a-l simţi învârtoşându-se sub degetele sale.

— Dacă ei te fac rege, nu vei fi liber să-ţi alegi singur regina?

Cuprinse în căuşul palmei viitorul Romei. Regele Egiptului avea să fie şi regele Romei. Răsăritul s-ar fi căsătorit cu Apusul şi tot ceea ce făcuse ea avea să fie justificat.

— Lucrul ăsta nu trebuie să-l şopteşti nici celor mai apropiaţi sfătuitori ai tăi, murmură el, cu glasul îngroşat. Au trecut cinci sute de ani de când Roma a avut un prinţ, iar unii romani se tem de regalitate ca de otravă.

Cleopatra se întinse pe spate, trăgându-l spre ea.

— Fă-mi încă un rege, îi şopti.

Niciodată nu-l dorise atât de mult. Era singurul bărbat din întreaga lume pe care îl simţise vreodată, în adâncul inimii, egal cu ea ca ambiţie şi inteligenţă. Erau singuri în pantheonul sufletelor. Simţi o însufleţire aprigă, mai presus de simpla plăcere fizică, în momentul când îl primi în ea. Iulius al ei… Închise ochii şi văzu un şir de prinţi întinzându-se spre viitor, regi noi ai unei lumi noi.

38

Gol, în mijlocul norilor de aburi, Antoniu stătea aşezat pe o lespede de marmură. „Transpir ca un hamal nubian în zi de târg, vara”, îşi spuse el. Auzea plesnetul ritmic al mâinii maseurului, lucrând trupul fleşcăit al vreunui senator roman, şi glasurile vânzătorilor de cârnaţi care-şi strigau marfa în *caldarium.* Răsună un plescăit când cine ştie ce butoi de grăsime sări în bazin, pe când în altă parte un filfizon tânăr ţipa în timp ce-i erau smulse firele de păr de pe picioare.

Ridică privirea şi îl văzu pe Cicero venind spre el, gol, roz şi lucind de sudoare. Se salutară. Cicero, marele orator, cu o sculă de forma şi mărimea unei ghinde, constată Antoniu. Ciudată mai era viaţa.

„Mă-ntreb ce-o fi vrând. Sunt sigur că în cele din urmă vom ajunge şi acolo.”

La început, doar taclale fără importanţă. Cicero voia să discute despre noul calendar al lui Caesar. Cel roman se baza pe lună, aşa că anul curent avea doar trei sute cincizeci şi cinci de zile. În ciuda ajustărilor necontenite, actualul calendar nu păstra o relaţie consecventă cu anotimpurile. În noiembrie trecut se copseseră într-un val de căldură; festivalul recoltei de anul ăsta se celebra cu mult înainte de a se fi pârguit strugurii şi grâu! Între timp, Caesar se consultase cu unul dintre matematicienii şi astronomii de mare faimă ai Cleopatrei, de la Gimnaziul din Alexandria, un anume Sosigenes, şi instituise un nou calendar, bazat pe soare, cu durata de trei sute şaizeci şi cinci de zile. În scopul de a se adapta la timpii noului calendar, Caesar tocmai declarase că în acel an urmau să aibă trei luni noiembrie.

— Ai auzit de Marcellus? întrebă Cicero. A fost văzut ieşind dintr-un lupanar de lângă Circus Maximus. Soţia lui s-a înfuriat pe el, dar el a ripostat zicând că poate face tot ce poftеşte, întrucât primele două luni noiembrie din an nu se pun la socoteală.

Cicero chicoti. Îi plăcea la nebunie să povestească necazurile altora.

— Am auzit că pe Lepidus l-a apucat panica, răspunse Antoniu. Scrie tot ce face în fiecare zi, ca să poată face exact acelaşi lucru în zilele corespunzătoare din cele două luni noiembrie care vor urma. L-am întrebat ce rezolvă cu asta şi n-a fost în stare să-mi răspundă.

— Straniu om.

— Un fătălău cu voce de spălătorească.

Discuţia trecu la subiectul revoltei din Spania. Sextus, fiul lui Pompei, fugise acolo şi adunase o nouă armată, cu treisprezece legiuni. Avea două legiuni de veterani, deşi împuţinate considerabil după ravagiile de la Pharsalus şi din Numidia, iar celelalte unsprezece constau mai ales din recruţi. Îşi stabilise cartierul general la Cordoba.

— Mă tem că războaiele astea civile nu se mai termină, spuse Cicero. În Roma sunt prea mulţi oameni mândri şi ambiţioşi.

— Pretutindeni există oameni mândri şi ambiţioşi, replică Antoniu.

„De fapt, chiar acum stau lângă unul din ei.”

— Mă tem pentru Republică, dacă un singur om devine prea puternic. Nu eşti de aceeaşi părere?

— Eu mă tem pentru Roma, dacă Iulius Caesar nu se mai întoarce din Spania.

Cicero păru dezamăgit. „Când te duci la pescuit”, reflectă Antoniu, „nădăjduieşti întotdeauna să muşte momeala.”

— Nu crezi că va pierde?

— Va avea mai puţine legiuni pe care să le ducă pe câmpul de luptă, dar vor fi mai bine instruite decât cele ale lui Sextus. Şi are cavaleria pe care i-au dat-o mauritanii. Împotriva ei, Sextus îi are pe foştii locotenenţi ai lui Caesar, care cunosc obiceiurile bătrânului la fel de bine cum şi le cunoaşte el însuşi. Şi vor petrece iarna sub acoperişuri solide, în timp ce armata lui Caesar trebuie să doarmă în corturi. Deznodământul nu e dinainte stabilit.

— Ştii când va pleca Caesar din Roma?

— Curând. Dar deja este prea târziu ca să mai călătorească pe mare, aşa că se spune că va trebui să ajungă în Spania pe uscat.

— Te vei duce cu el?

— Cred că nu, replică Antoniu.

— Nu v-aţi împăcat?

„Ştie prea bine că nu ne-am împăcat”, răspunse Antoniu în sinea lui. „Aşteaptă vreo calomnie pe care s-o arunc împotriva lui.”

— Cred că bătrânul vrea să stau cu un ochi pe Roma.

— Şi cu celălalt pe o anumită doamnă din Egipt?

„Aha, deci despre asta voiai să vorbeşti cu mine.”

— Desigur, e o bucăţică zburdalnică. Fără îndoială, Caesar a petrecut câteva nopţi plăcute cu ea, în Alexandria. Mă îndoiesc că tot timpul cât a stat acolo, n-a făcut altceva decât să discute despre noul calendar. Decât, eventual, ca o cale de a adăuga câteva nopţi în plus.

— O să-i aducă pieirea.

— Şi mie mi-ar plăcea să pier din cauza ei.

— Serios? N-am întâlnit-o decât de câteva ori şi am găsit-o arogantă şi nepăsătoare faţă de formele civilizate de comportare. Sunt de acord că are farmecele ei, dar acelaşi câştig îl poţi obţine, cu mult mai puţină osteneală, sub colonadele de la Circus Maximus.

— A, sunt sigur că ştii ce vorbeşti, i-o întoarse Antoniu, neputându-şi stăpâni ironia. Dar se spune că e foarte versată în secretele camerei de culcare.

— Într-adevăr? arcui Cicero o sprânceană, dornic să audă mai mult.

Antoniu se aplecă spre el.

— Am auzit că-şi poate controla muşchii orificiilor astfel încât se unduiesc ca spinarea unui şarpe, ducând bărbatul pe cele mai înalte culmi ale voluptăţii, în timp ce ea stă complet nemişcată. Şi se mai spune că nu se dă înapoi de la nimic ca să-şi sporească propriile plăceri. Un spion al lui Caesar din vila ei de pe Via Campana spunea că a găsit-o odată făcându-şi de cap cu un piton pe care-l adusese din Egipt anume în scopul ăsta.

— Nu! icni Cicero.

„Mda, nu, ai dreptate. Adineauri am improvizat. Da' nu-i aşa că-i o poveste reuşită?"

În acel moment, un băiat nu mai mare de şaisprezece sau şaptesprezece ani, cu trupul palid arătând aproape translucid în lumea de dincolo a băilor, îşi smulse prosopul şi se opri pe marginea apei, gata să sară. Era slab, fără păr pe trup, cu buclele blonde aranjate grijuliu în jurul urechilor.

— Octavian, mormăi Cicero.

Antoniu îl examină cu un ochi critic.

— Uită-te la el. Un fund tare ca un pat de campanie. Că tot veni vorba de paturi, se spune că prietenul lui, Maecenas, şi-a făcut tabăra acolo peste noapte, o dată sau de două ori.

Băiatul sări în apa fierbinte şi dispăru.

— Se vorbeşte că ar fi favoritul lui Iulius, murmură Cicero. Într-o bună zi, s-ar putea să fie numit moştenitorul lui.

— Curvetele ăsta mic? Ar fi o nevestică drăguţă pentru un consul, cu siguranţă. Dar mă-ndoiesc că se va alege vreodată ceva de capul lui. La prima ploicică, răceşte ca o mâţă udă.

— Şi-atunci, dacă lui Caesar i se întâmplă ceva, cine va fi stăpânul Romei?

— Crezi că bătrânului i se poate întâmpla ceva?

— Marele Caesar este permanent în campanie. Cred că-şi forţează cam peste măsură norocul. Se spune că la Alexandria a supravieţuit printr-un miracol.

Apoi, Cicero ridică din umeri.

— Poate ne vom întoarce la republică. Unii au spus că eu însumi aş putea conduce Roma într-acolo. Ţi-e dor de republică, Antoniu?

„Ei, ştii, alţii au spus că s-ar putea ca eu să urmez după

Caesar. În care caz, n-aş simţi o nostalgie deosebită după democraţia voastră.”

— Cred că bătrânul încă n-are de gând să ne lase.

— Păi, desigur, cu toţii sperăm asta. Atâta vreme cât are grijă pe unde calcă.

Îi adresă lui Antoniu un zâmbet curios.

— În Spania, vreau să spun.

„Desigur”, reflectă Antoniu. „Ce altceva ai vrea să spui?”

39

Vila din Campania devenise o Arcadie chiar şi pentru duşmanii ei. Se vorbea că până şi bătrânul Asinius Pollio, unul dintre cei mai mari oratori ai Romei, îşi aducea la ea cuvântările ca să i le critice. Un anume Atticus era considerat expert în antichităţi; pe el îl fermeca arătându-i suluri persane cu adnotări delicate, după care îl uimea şi mai mult scoţând nişte sculpturi de fildeş de pe meleagurile Seresului, opere de artă necunoscute la Roma.

Până şi Cicero veni s-o viziteze. Pentru el, scoase un manuscris antic care înfăţişa istoria faraonilor. Îi traduse hieroglifele de pe sulul străvechi, iar după aceea îl lăsă să-l ducă acasă, la vila lui din Tusculum, pentru a-l include în biblioteca sa personală.

În timp ce gloata din Forum şuşotea detalii obscene despre sclavii negri cu cercei de aur, despre castraţii cu voci ascuţite şi peruci groase şi despre nenumăratele orgii care se spunea că aveau loc între pereţii vilei, cercurile superioare ale Romei erau vrăjite, împotriva propriei voinţe.

Dacă s-ar fi hotărât să plece acasă tocmai atunci, s-ar fi putut chiar s-o iubească.

*

Cleopatra şi Caesar nu rămâneau niciodată complet singuri. Chiar şi când se plimbau prin grădinile vilei de pe Via Campania, gărzile lui de corp erau pretutindeni, pichetând perimetrul grădinilor sau lenevind în grupuri mici pe lângă statui şi fântâni. Dar, cel puţin, erau departe de ochii şi urechile iscoditoare ale servitorilor.

Într-o zi, spre seară, se plimbau pe cărarea care pornea de lângă o statuie a lui Jupiter; coroanele copacilor căpătau ruginiul şi auriul toamnei, iar sub gardurile vii se adunau grămezi de frunze.

— Săptămâna asta trebuie să plec în Spania, spuse Caesar.

Cleopatra nu răspunse nimic. Se aşteptase, dar îi era teamă pentru el, ca şi pentru sine însăşi.

— Cine va conduce Roma în lipsa ta?

— Am numit un consiliu de opt prefecţi urbani, cu puterea de a trece peste hotărârile Senatului. Vor avea autoritatea de a acţiona în numele meu.

— Dar acel Marcus Antonius?

Caesar zâmbi înverşunat.

— Nu cred că Roma ar mai putea supravieţui încă unui termen cu Marcus pe post de Consul.

— Serios? Oamenii vorbesc despre el ca şi cum ar fi următorul Caesar.

— Marcus Antonius aplică ordinele, nu le face el. Uită-te la soţiile lui, de pildă.

— Soţiile lui…

— Întotdeauna poţi judeca un om după nevastă. Nevestele lui Antoniu au fost întotdeauna nişte scorpii cu voci sonore, proaste maniere şi firi dominatoare. De-asta Antoniu nu va fi niciodată stăpânul Romei. Nici măcar la el acasă nu e stăpân.

— E mare cât un munte şi-şi face de cap cu toate actriţele din Roma.

— E un copil mare. Mai devreme sau mai târziu, fuge inevitabil acasă la mămica.

— Credeam că eraţi prieteni.

— La Roma, omul nu are prieteni, ci asociaţi.

Caesar se opri, încruntându-se.

— De ce-mi pui atâtea întrebări?

— Mă intrigă. De exemplu, am auzit că i-ar fi devotat lui Dionisos.

— Dionisos era zeu. Antoniu nu e devotat decât vinului pe care-l beau discipolii lui Dionisos.

— În ţara mea, tatăl meu era cunoscut ca Noul Dionisos.

— Tatăl tău? Alt beţiv. Ar fi bine să te fereşti de ei.

Cleopatra îl privi cu gura căscată. Nu era doar o simplă nesimţire din partea lui, ci o adevărată blasfemie. Lui Caesar îi

plăcea să dărâme statuile altora, în timp ce şi le înălţa pe ale lui.

— E o ticăloşie ce spui.

— N-am spus-o ca să te lovesc. Dar ăsta-i adevărul. Tatăl tău a fost un om slab. Tu preţuieşti cât o mie ca el.

Într-adevăr, tatăl ei fusese slab, deşi o durea să-l audă pe Caesar spunând asta. Fără îndoială, o intenţionase ca pe o laudă, iar unui roman nu-i era uşor să-i facă unei femei complimente pentru alte calităţi decât frumuseţea ei. Ar fi trebuit să se simtă măgulită.

În clipa următoare, Caesar adăugă:

— Ne-ai păcălit pe toţi, cred.

Vorbea cu regret, dar şi cu admiraţie, ca şi cum Cleopatra l-ar fi pus, cumva, în dezavantaj.

— Ce vrei să spui?

Oare ce însemna acea expresie? Era atât de greu de descifrat…

— Întotdeauna ai vrut să cucereşti Roma, nu-i aşa?

Ce i-ar fi putut spune? Un protest ar fi sunat fals. Da, dintotdeauna o dorise. Ceea ce nu prevăzuse niciodată era acea admiraţie şi… da, dor… pentru stăpânul Romei.

— O ai în mână, pisicuţo. E o ispravă formidabilă.

— E ceea ce dorim *amândoi.*

— Într-adevăr. Şi asta face parte din deşteptăciunea ta.

— Oricum, încă nu am câştigat. Cât trebuie să mai aşteptăm?

— Senatul este şi acum conducătorul legal al Romei. Dacă e vorba s-o facem, trebuie s-o facem grăbindu-ne încet. Nu i-aş înmâna fiului nostru o cupă cu otravă.

— Atunci, aş dori să nu trebuiască să te duci în Spania.

— N-am încotro. Treaba asta trebuie să fie terminată. La întoarcere, nu va mai exista nimeni care să-mi ţină piept. I-or fi tăiat Pothinus şi miniştrii săi capul lui Pompei, dar, dacă-i lăsăm pe fiii lui nestingheriţi în Spania, capul va continua să-i crească la loc.

Se opriră lângă o fântână arteziană. Apa clipocea în jurul unei statui a lui Venus, întruchiparea romană a lui Isis. *Zeiţă a tuturor femeilor, ajută-mă să fac acest ultim pas.* Avea la îndemână atât de mult. Atât de mult, încât se întreba dacă îndrăznea să spere.

Chiar şi acum.

— Nu înţeleg amânarea asta.

— Fiindcă nu înţelegi Roma. În plus, nu sunt singurul cu

impedimente.

— Antiochus, spuse ea.

— Exact.

Ce tupeu avea!

— Nu eu am fost cu ideea căsătoriei, şuieră Cleopatra.

Caesar ridică din umeri, recunoscându-şi greşeala.

— Într-adevăr. Însă, chiar dacă nu te măritai cu el, băiatul tot ar fi prezentat probleme pentru noi. Are dreptul să revendice tronul Egiptului…

Se opri brusc. Devenise pământiu la faţă şi arăta de parcă cineva i-ar fi înfipt un cuţit în spate. Scoase un ţipăt slab şi căzu pe alee, zbătându-se convulsiv.

De astă dată, Cleopatra nu mai intră în panică. Recunoştea simptomele bolii, ştia că zeii veniseră din nou la el, la fel ca în ziua aceea, la Alexandria. Strigă după gărzi. Decimus veni în fugă, cu câţiva soldaţi.

— Se pare că zeii îl vizitează mai des în ultima vreme, bombăni Decimus, aplecându-se peste Caesar.

Din gură şi nas îi curgea o spumă sângerie, iar ochii i se dăduseră peste cap. Era o privelişte înfricoşătoare la vedere, dar, după câteva momente, spasmul trecu, iar Cezar rămase întins pe pământ, fără cunoştinţă. Soldaţii îl duseră înapoi la vilă, cu Cleopatra urmându-i grăbită. Groaza i se adunase în stomac ca o halcă de grăsime rece. O lume fără Iulius ar fi fost prea cumplită, ca să se gândească acum la aşa ceva.

*

Era o clădire simplă, pătrată, ascunsă printre casele sordide de pe Aventina, având un perete comun cu teatrul unei trupe a lui Dionisos. Isis fusese surghiunită în cartierele mai sărace ale oraşului, pentru că Senatorii îi dezaprobau cultul. Templul avea o faţadă mică, doar cu patru colonade, şi pereţii zugrăviţi viu în tonuri de verde şi ocru, reprezentând-o pe Isis cu Horus, ca pasăre de pradă sau alăptându-l la sân. Două prostituate de templu îşi aşteptau clienţii în umbra porticului, tremurând sub şaluri, cu înfăţişări obosite şi cenuşii în lumina crepusculară.

Pe stradă mai aşteptau două litiere, ai căror purtători stăteau tolăniţi pe trepte. Cleopatra adusese cu ea o escortă de soldaţi, ca în fiecare zi. Coborî din lectică şi intră, însoţită de Charmion.

După mizeria şi duhoarea străzii, mirosul dulce de tămâie era înviorător.

La ora aceea târzie de amiază, în templu erau puţini adoratori: o femeie nubiană, sclavă poate, aducând ofrande la altar, două doamne romane de familie nobilă drapate în *stolas* de bumbac fin, întorcându-se la lecticile pe care le văzuse în stradă. Îi auzi pe preoţi cântându-şi imnurile, de undeva din sanctuar.

Cleopatra aduse ofrandele, cea mai bună miere din Attica şi vin rar, scump, de Falerno, şi le depuse la picioarele statuii zeiţei, şoptind rugăciunile către Marea Maică. În timp ce se ridica să plece, auzi un geamăt încet şi văzu ceva mişcându-se în umbra din spatele pilaştrilor. Ştia că prostituatele templului îşi serveau clienţii în incintă, aşa că nu era un lucru neobişnuit s-o vadă pe zeiţa dragostei onorată aici şi în alte moduri.

Îndrăzni să arunce o privire curioasă în direcţia sunetului şi, preţ de-o clipă doar, putu zări fesele goale ale unui bărbat şi două glezne prelungi şi delicate strângându-l la baza spinării.

Bărbatul — sau, nu, era mai degrabă un băiat — privi un moment în jur, iar Cleopatra îşi dădu seama că-l cunoştea. Faţa femeii era ascunsă de un voal, dar recunoscuse litiera care aştepta afară pe stradă, era aceeaşi pe care o văzuse în seara cinei la Caesar, litiera cu care veniseră Marcellus şi soţia lui, Tertullia.

Nu se mira că soţia lui Marcellus prefera să aibă amanţi. Dar îl judecase greşit pe tânărul Octavian. Îl crezuse incapabil de asemenea înşelătorii şi presupunea că gusturile lui se îndreptau mai mult spre alţi băieţi tineri ca el.

Poate că tânărul nepot semăna cu Iulius Caesar mai mult decât îşi imaginase ea la început.

*

A doua zi, Caesar plecă în Spania. Se prezentă la vila de pe Via Campania în mantia lui purpurie de general şi armura militară, pentru a-şi lua rămas-bun. Gărzile de corp aşteptau şi priveau, de pe cai.

— Fie ca zeii să-ţi asigure o călătorie fără griji şi să te aducă acasă cu bine, îi ură Cleopatra.

Caesar se comporta ţeapăn şi formalist. Făcu o plecăciune în faţa ei şi se înapoie la cal. Nu se atinseră.

Îl privi plecând, cu răsuflarea cailor lăsând nori de aburi albi în aerul încremenit al dimineţii. Copitele cailor bocăneau pe caldarâm. Frunzele se îngrămădiseră pe marginea drumului, atinse de primul îngheţ matinal. Viitorul ei, viitorul fiului ei, viitorul întregului Egipt plecau în acea zi în Spania. Acum era soţul ei, din toate punctele de vedere cu excepţia numelui, iar Cleopatra se întreba ce i s-ar fi întâmplat dacă Iulius Caesar nu se mai întorcea.

Îi era greu să-şi mai imagineze viaţa fără el.

40

Cleopatra îşi petrecea prima iarnă la Roma. Era un frig amarnic, un frig cum niciodată nu mai cunoscuse, nici nu-şi imaginase. Într-o dimineaţă, la scurt timp după plecarea lui Caesar în Spania, se trezi şi văzu grădina şi brazii înalţi învăluiţi în alb. Vedea zăpadă pentru prima dată în viaţa ei.

Micul Caesarion era captivat şi petrecea ore întregi jucându-se afară. Antiochus dârdâia, plângea şi se îmbolnăvi de congestie pulmonară. Medicii se temeau că era în pericol să moară.

Primea cu regularitate scrisori de la Caesar, formulate în limbajul oficial al curţii, pentru cazul că ar fi fost interceptate. În viaţa ei se strecura o jinduire nouă. Descoperise că îi era cu adevărat dor de compania lui. Pe cine mai avea în lume cu care să poată vorbi ca de la egal la egal?

În ianuarie, nepotul lui Caesar, Octavian, plecă să-şi urmeze unchiul în Spania. Toată iarna fusese bolnav de febră, iar plecarea lui fu pe cât de surprinzătoare, pe-atât de necugetată. Cleopatra auzi mai târziu că nava lui naufragiase. Era considerat mort.

Şi astfel trecu acel anotimp, umed, singuratic, friguros şi deprimant. Puţine corăbii îndrăzneau să navigheze iarna pe Mediterana, de teamă să nu aibă aceeaşi soartă cu a lui Octavian. Cleopatra era despărţită de Alexandria, nu putea trimite sau primi mesaje şi era reţinută de la treburile cotidiene ale guvernării care, de când cucerise tronul, îi deveniseră la fel de esenţiale ca aerul.

Mardian o îndemna să părăsească Roma imediat ce se putea, după furtunile iernii, temându-se de un nou complot, dacă

lipseau prea mult din Alexandria. Dar Cleopatra avea încredere în capacitatea legiunilor din Egipt ale lui Caesar pentru a menţine ordinea şi, în plus, acum viitorul ei se afla la Roma. Caesar deţinea cheia destinelor tuturor. Dacă se întorcea acum la Alexandria, n-avea să se mai găsească la Roma când se luau decizii vitale, care ar fi afectat Egiptul şi întreaga lume în anii viitori. În caz că Iulius Caesar era încoronat rege, ea avea să fie mama moştenitorului său — mama întregii lumi.

Deocamdată, însă, nu putea face altceva decât să aştepte.

*

Primăvara sosi şi, o dată cu ea, malurile Tibrului se umplură de flori galbene, strecurându-şi căpşoarele prin zăpezile îngheţate. Se oficiară festivalurile de primăvară Lupercalia, Anna Perena şi Liberalia, dar petrecerile erau reţinute. Oraşul stătea apăsat de tensiunea aşteptării: viitorul Romei se hotăra în Spania.

Într-o zi, Mardian o anunţă că avea un vizitator. Era Marcus Antonius.

Afară cădea o ploaie rece, *tramontana* suflând peste oraş dinspre munţii de la miazănoapte. Cleopatra îl primi înfăşurată în blănuri groase. Căldura din arzătoare se risipea repede în acele vile romane de marmură rece. Îi era imposibil să se încălzească.

Antoniu intră, îmbrăcat în uniformă de ofiţer de cavalerie. Arăta impozant, cu tunica roşie şi jambierele de piele, pe umeri cu mantia grea. Cleopatra stătu un moment să-şi regăsească stăpânirea de sine, simţind o stranie nervozitate alături de Consulul lui Caesar.

Marcus Antonius se înclină:

— Am veşti bune pentru Maiestatea Voastră.

Cleopatra simţi o tresărire În piept. *Caesar!*

— O duce bine? murmură ea.

— Nu doar bine, Maiestate. E victorios. Pe câmpul de luptă de la Munda au căzut treizeci de mii de duşmani, inclusiv generalul renegat Labienus şi fiul lui Pompei, Gnaeus. Numai Sextus a scăpat.

Îi venea să danseze prin cameră. Învinsese din nou. Acum, numai Roma le mai stătea în cale. Dar nu se clinti. Îşi îngădui doar un uşor surâs.

— Dintr-ai lui a pierdut doar o mie, continuă Antoniu.

— Este într-adevăr o veste bună, continuă ea. Îţi mulţumesc că mi-ai adus ştirea atât de repede.

— M-am gândit că vă va bucura.

Îl privi lung. Când nu era beat, arăta impunător, tăria de caracter citindu-i-se în autoritatea glasului, dar mai era şi binecuvântat cu un zâmbet băieţesc care putea topi zăpada de pe o creangă. Cleopatra îşi aminti când îl văzuse prima dată, la petrecerea egipteană din vila lui Caesar. *Ce-ai zice de-un futai scurt, iubito?* Într-adevăr, Caesar îşi alegea cei mai ciudaţi locotenenţi.

— L-ai văzut? îl întrebă. Eşti sigur că se simte bine cu sănătatea?

— Marcus Brutus şi cu mine tocmai ne-am întors din Galia, răspunse Antoniu. L-am văzut cu ochii noştri. Ne-a trimis înainte, pentru ca toată Roma să audă vestea.

Cleopatra se întoarse spre fereastră. Zăpada de pe acoperiş se topea, picurând de pe streşini.

— Cred că se va desprimăvăra în curând, spuse ea.

*

După plecarea lui Antoniu, îl găsi pe Caesarion pe o blană de urs, în faţa unui foc vesel de buşteni de brad. Charmion şi Iras erau cu el. Băiatul se juca cu un car mic, lângă care avea un tron şi o păpuşă cu o coroană pe cap. Cleopatra îl privi jucându-se.

„Le vei avea pe toate, fiul meu”, spuse ea în gând. „Vei fi viitorul Romei şi al Alexandriei, al întregii lumi. Nu va trebui să te lupţi cu teamă pentru propria viaţă, cum am fost nevoită să fac eu. Îţi promit asta.”

*

După Bătălia de la Munda, Senatorii Romei se luară la întrecere care mai de care să-l îngroape sub titluri; fu numit Imperator pe Viaţă, titlu pe care, mai mult, îl stipulară ca fiind ereditar; avea să fie Consul în următorii zece ani; toate aniversările victoriilor lui trecute urmau să fie celebrate prin sărbători anuale; iar în Templul lui Quirinus avea să fie înălţată o statuie, lângă cele ale foştilor regi ai Romei, purtând inscripţia

„Pentru zeul invincibil”.

Făcură totul, cu o singură excepţie: aceea de a-i conferi titlul pe care-l dorea atât de mult, pasul final şi irevocabil de la care încă se mai codeau, graţie bombănelilor micii bande de opozanţi din care făcea parte şi Cicero.

Nici acum nu-l declarau, Caesar Rex, Rege al Romei.

*

Băile din noul Forum Iulian fuseseră terminate recent şi făceau parte din binecuvântarea lui Caesar la adresa Romei. Dalele pardoselii erau încălzite de dedesubt, iar de la robinete curgea până şi apă caldă şi rece. Erau considerate o adevărată minune.

Marcus Brutus se dezbrăcă în vestiar şi trecu prin *tepidarium,* camera caldă care-i pregătea pe scăldători pentru apa fierbinte din *caldarium.* Avea la el un bidon de ulei, un prosop şi un strigil ca să se şteargă de sudoare. Se culcă gol pe o lespede de marmură, cerându-i unui sclav să-i maseze cu uleiul spatele şi umerii.

După aceea, porni agale prin *caldarium,* unde îi găsi pe Cicero şi Gaius Cassius Longinus aşteptându-l. Ce mai pereche făceau, Cassius cu trupul lui bondoc şi păros, iar Cicero roz şi pleşuv ca o scroafă.

Cei doi bărbaţi mai tineri îşi şterseră transpiraţia de pe feţe, foindu-se pe placa de marmură. Brutus era conştient de faptul că stătea alături de unul dintre cei dintâi avocaţi şi oameni de stat ai Romei; mai era conştient şi de propria tinereţe, precum şi de diferenţele de vârstă şi experienţă. Atunci, de ce se simţea superior sacului ăluia umplut cu vânt de lângă el?

— Bietul Marcellus, spunea Cicero, bârfind cu neruşinare ca de obicei. Livia devine imposibil de stăpânit. Aud că a fost izgonită din pat pentru zece nopţi, pentru că stătea de veghe în Templul lui Isis şi voia să rămână neprihănită.

— Ştim toţi ce înseamnă asta, răspunse Cassius.

— E soţia unui senator. Este o ruşine.

— Religiile astea străine subminează fundaţiile Republicii noastre, spuse Cassius.

— Eu îl acuz pe Caesar, continuă Cicero. Dar Caesar nu face nimic. O lasă pe egipteanca aia să-şi facă de cap şi dă naştere acestei spurcăciuni.

Brutus încuviinţă:

— Unii spun că e prizoniera lui.

— Alţii susţin că el este prizonierul ei, replică Cicero.

Cassius se cutremură:

— Sunt nişte oameni pângăriţi şi contra naturii, bădăranii ăştia. I-aţi văzut pe acei *castraţi* pe care-i ţine ca slugi? Una e să ai sclavi, şi alta să le răpeşti bărbăţia şi să-i numeşti prim-miniştri.

— Se spune că se scaldă în lapte şi bea vin din cupe de aur curat. Iar Caesar se făleşte cu regina asta străină în faţa noastră!

Brutus rămase tăcut, ceea ce Cicero luă drept confirmare.

— Şi se mai spune, continuă încet Cicero, că marele Iulius plănuieşte o uniune cu ea.

Brutus avu senzaţia că tot sângele i se scurgea prin picioare.

— Cum adică, o căsătorie? Bătrânul şi-a pierdut minţile de tot?

— Vrea să înfiinţeze o genealogie regală.

— N-ar îndrăzni! şuieră Cassius.

— A îndrăznit să-l sfideze pe marele Pompei şi a învins. A îndrăznit să invadeze Britania şi a îndrăznit să ţină în Forum un Triumf al victoriei asupra compatrioţilor lui romani. Cine poate şti ce nu va îndrăzni marele Iulius?

Brutus nu putea accepta ideea că Cicero s-ar fi gândit, măcar, să ajungă atât de departe. Dar, cu cât cugeta mai mult, cu atât vedea mai bine că toate se legau.

— Am auzit că plănuieşte o campanie în Parthia, la primăvară.

Cassius fluieră încet printre dinţi.

— Dacă reuşeşte, îşi va ocupa locul în istorie, lângă Alexandru. Cicero începea să dea semne de iritare.

— Dacă reuşeşte, Roma îi va linge picioarele, iar el va lua coroana la care râvneşte. Şi atunci, Republica noastră va muri.

— Eşti sigur de asta? îl întrebă Brutus.

— Uită-te şi tu. Roma e tot mai infectată de toată această vorbărie despre regi şi regine. Cleopatra ne-a contaminat cu parfumurile şi alifiile ei, şi băieţii ei drăgălaşi. Tot răul vine de la Alexandria. Trebuie să fie oprită.

— Sau Caesar să fie oprit, interveni Cassius.

Şi toţi trei rămaseră tăcuţi, şocaţi de enormitatea unei asemenea idei.

41

Cleopatra privi afară printre perdelele litierei. Templul nu mai era — sau, mai bine zis, ceea ce mai rămăsese din el zăcea la pământ, o grămadă de pietre pe pardoseala de marmură. Zeiţa însăşi zăcea căzută pe-o parte, lângă piedestal. Faţa îi fusese sfărâmată cu o lovitură de ciocan.

Prin ceaţă apăru o femeie care, văzând lectica şi gărzile Cleopatrei, se sperie şi vru s-o ia la fugă. Mardian îi trimise pe soldaţi s-o prindă şi s-o aducă înapoi. Din litieră, Cleopatra auzi clar scurtul interogatoriu.

— Doamnă, nu vă facem nici un rău, îi spuse Mardian femeii, în latina lui impecabilă. Îmi puteţi spune ce s-a întâmplat aici?

— Cine sunteţi dumneavoastră?

— Stăpâna mea a venit să-şi aducă omagiul Marii Maici. E foarte necăjită să constate că templul a fost distrus.

— Au făcut-o la porunca senatorului Claudius Marcellus. A venit aici cu muncitorii şi cu ordinul, de el însuşi semnat, pentru distrugerea templului. Cu ochii mei l-am văzut. Lucrătorii n-au vrut să se supună poruncii, aşa că senatorul şi-a scos toga şi a dărâmat statuia cu mâinile lui.

— Dar de ce?

— Cine poate şti de ce fac tot ce fac ticăloşii ăia din Senat. Trebuie să le iasă lor vreun câştig.

— Stăpâna mea va fi cum nu se poate mai deznădăjduită, răspunse Mardian.

— Aşa suntem cu toţii, noi cei care o iubim pe Marea Maică. De ce-or fi făcut asta?

Cleopatra bănuia că ştia răspunsul.

*

„Iartă-mă, Doamna mea”, se rugă Cleopatra, în timp ce purtătorii o duceau înapoi pe străzile aglomerate ale oraşului barbar. „Nu ţie ţi-au făcut asta. Au vrut să-şi arate teama şi ura la adresa mea, Marea Străină, încarnarea ta aici, pe Pământ. Roma se teme de mine.

Şi, în timp, îi voi justifica motivele.”

*

Caesar îl privea pe Marcus Antonius cu ochii săi negri şi pătrunzători. Nu se grăbise să se întoarcă la Roma după victoriile lui, aşa cum se aşteptase lumea, iar aniversarea Triumfurilor venise şi trecuse fără el. Antoniu fu uşurat să afle că îndelungata despărţire părea să fi liniştit discordia dintre ei.

Înainte de plecarea lui Caesar în Spania, se certaseră amarnic. Cândva, casa lui Antoniu îi aparţinuse lui Pompei. Era un palat de piatră întins, în Carinae, la mică distanţă de casa lui Cicero. După înfrângerea lui Pompei la Pharsalus, casa fusese rechiziţionată, iar Antoniu, fără a-l consulta pe Caesar, se instalase pur şi simplu în ea. Caesar aşteptase plată pentru casă, iar când Antoniu nu-i satisfăcuse cererea, îl lăsase în urma lui la Roma. Personal, Antoniu n-ar fi primejduit niciodată o prietenie pentru ceva atât de neînsemnat ca banul. Dar bătrânul găsea întotdeauna câte un motiv să se îmbăţoşeze.

— Şi cum a mai mers treaba la Roma în lipsa mea? îl întrebă Caesar.

— Cam la fel. În Senat toţi se-agită şi se ceartă între ei pentru paragrafele de lege. Unii speră ca acum, când războaiele civile s-au sfârşit, să restaurezi Republica.

— Şi-şi demonstrează devotamentul faţă de această democraţie dându-mi titlul de Imperator pe Viaţă! Ce adunătură de babe!

— Totuşi, trebuie să fii atent pe unde calci. Printre ei există şi câţiva oameni periculoşi.

— Nu, Marcus, eu sunt un om periculos. Ei nu sunt decât un cârd gălăgios de gâşte care n-ar fi în stare, nici dacă-şi unesc forţele, să pună de-o erecţie, necum de adunarea unei armate. Le-am învins duşmanii în locul lor şi am cucerit un imperiu vast pentru Roma, aşa că acum vor să le dau înapoi vechile puteri autocratice, fără ca ei să mişte un deget. Vor să culeagă roadele fără a trebui să se cţere în pom.

— Eu nu spun decât că n-ar trebui să desconsideri curentul de opinie. Unele dintre gâştele astea bătrâne au foarte multă putere.

— Puterea este a spadei.

— Totuşi, nu toată lumea gândeşte aşa.

— Nu toată lumea a simţit tăişul ascuţit al spadei mele.

„În numele lui Jupiter”, reflectă Antoniu, „Munda i s-a suit la

cap. Înainte, nu l-am mai auzit vorbind aşa. N-o să se simtă mulţumit până nu ne omoară pe toţi!”

— Insist doar să fii prudent, stărui el. Sunt mulţi care încă mai iubesc ideea de republică.

— Republica este o baie publică, plină de latifundiari fleşcăiţi care niciodată n-au pus piciorul afară din Italia. Republica e moartă.

Mari cuvinte. Avea dreptate, desigur, dar pe Antoniu îl neliniştea acea aroganţă directă şi neruşinată. I se întâmplase ceva, în timpul cât stătuse în Spania. Bătrânul era întotdeauna atât de atent, atât de... mă rog, cu sânge rece, de fapt. Acum, însă, inspira o nechibzuinţă clară. Poate începuse să creadă ceea ce spunea gloata despre el, pe Aventina. Că era de obârşie divină.

— Caesar, am venit să-ţi cer să te mai gândeşti la planurile tale pentru Triumf.

Buzele lui Caesar se arcuiră într-un zâmbet, dar fără pic de căldură.

— Crezi că victoria mea de la Munda nu merită un Triumf, Marcus?

— A fost un război împotriva compatrioţilor romani.

— A fost o rebeliune spaniolă, ajutată de câţiva romani rebeli.

„Nu. Zău? Cu fiii lui Pompei în fruntea acestei rebeliuni spaniole?”·.

— Oamenii nu vor vedea lucrurile aşa, insistă Antoniu.

— Oamenii vor vedea lucrurile aşa cum vreau eu să le vadă.

Antoniu îl privi lung. Chiar auzise bine? Bătrânul îşi cam pierdea minţile. Poate că ceea ce spuneau Cicero şi ceilalţi era adevărat; vrăjitoarea din vila de pe Campania îl făcea să gândească astfel.

— Nu-ţi stau împotrivă, spuse Antoniu. Te îndemn doar să procedezi cu prudenţă.

— Zeii au modul lor de a le rezolva pe toate.

— Dar noi nu suntem zei, replică Antoniu, chiar şi în acea clipă nesigur dacă Iulius Caesar avea să-l contrazică sau nu. Suntem încă supuşii Romei.

Caesar îl privi crunt.

— Ştiu al cui supus sunt.

— De când te-ai întors din Spania, ai petrecut mult timp în vila de pe Via Campania. Sunt unii care spun...

— Ce-mi pasă mie de clevetitori?

— Când se spune asta în camera Senatului, nu mai e clevetire, ci politică. Unii din grupul respectiv se tem de femeia aia. Susţin că ea te manipulează.

— Şi tu ce susţii, Marcus Antonius?

Antoniu ridică din umeri.

— Mă cunoşti. Nu sunt cel care să le ţină predici altora despre relaţiile lor cu femeile. Mai întâi văd bârna din ochiul meu.

Această mărturisire sinceră îl făcu pe Caesar să zâmbească.

— Ascultă, Marcus, femeia asta e diferită. Cu ea pot să mă destind, să discut ca de la egal la egal. Până şi politică pot să discut cu ea, şi avem discuţii interesante. Nu sexul mă cheamă mereu înapoi acolo, băiete.

— Eu insist numai să fii precaut.

— Hai, că doar mă cunoşti. Întotdeauna sunt precaut.

Şi zâmbi. Un zâmbet care ar fi putut însemna orice. „Aş vrea să ştiu ce se întâmplă”, reflectă Antoniu. „Doar nu vrea cu adevărat să se facă rege. Nu-i aşa?”

42

Când vine Caesar, vine cu lictorii şi gărzile de corp, nu ca un amant în puterea nopţii, ci ca un om care nu poate închide ochii fără să se teamă de pasul ucigaşului. Când vine Caesar, vine ca un om care nu poate avea nici un secret în viaţa personală, care nu-şi poate petrece o noapte cu ţiitoarea fără o centurie de soldaţi stând de strajă la uşa ei.

În noaptea aceea, îl ţinea înlănţuit, cu un braţ peste pieptul lui, cu coapsa petrecută peste a lui, cu buzele pe obrazul lui. În noaptea aceea, Caesar fusese incapabil de a cuceri, puterea îi era risipită de griji şi intrigi. Străduindu-se să devină una cu zeii, îşi pierduse puterea unui om de rând.

O lună plină şi dolofană strălucea deasupra celor şapte coline, oglindindu-se în apele negre ale Tibrului. Lăsa o pată de argint pe pardoseala de marmură. După un timp, Caesar se ridică şi se duse să stea la fereastră, privind în tăcerea melancolică a nopţii. Cleopatra îl privea din pat, simţind înăuntrul ei o durere surdă şi goală.

În noaptea aceea, Caesar devenise eunuc, la fel ca Mardian.

— Eşti obosit, şopti ea. N-are importanţă. Vino înapoi în pat.

Caesar nu spuse nimic. Furia lui se simţea în cameră ca o prezenţă covârşitoare.

— Iulius, insistă Cleopatra.

— Niciodată nu i s-a mai întâmplat lui Caesar una ca asta.

„Atunci, poate că eu sunt de vină”, îşi spuse ea. Nu avea experienţă pentru aşa ceva şi nu ştia ce să facă sau să spună. Dacă un bărbat dorea o femeie, n-o arăta în felul cel mai normal?

„Este numai mândria ta, Iulius. Dacă nu-ţi poţi lăsa sămânţa într-o femeie, abia mai suporţi să te uiţi la ea.” Voia s-o liniştească, dar era prea mândru, prea stăpânit de Marte, ca s-o facă.

— Roma mă înghesuie, spuse el. Pe câmpul de luptă, lucrurile sunt întotdeauna clare. Am un inamic şi ştiu cum să manevrez mai abil decât el. Aici, la Roma, nu-mi cunosc niciodată duşmanii. Totul e cufundat în umbre.

— Ţi-ai lăsat în viaţă prea mulţi duşmani.

— Dar clemenţa este o virtute.

Aşa era. Caesar devenise la fel de renumit pentru clemenţă, ca şi pentru neîndurarea lui. Acelaşi om care mutilase prizonieri de război în Galia îşi iertase sute de duşmani la Pharsalus. Era un mister, cu neputinţă de înţeles.

Cleopatra auzi în depărtare o trompetă. Se schimba garda în tabăra de pe Câmpul lui Marte.

— Azi am auzit o poveste, spuse ea. A avut loc o luptă, în Circus Maximus. Un gladiator, Hirtius Grattus, a fost ucis. A cerut milă, dar tu ai întors degetul mare în jos.

— Adversarul lui nu l-ar fi cruţat. Nu fac decât să confirm dorinţele gloatei din galerii. Şi ei îl voiau mort.

— Omul care l-a omorât se numea Didius. Grattus îi cruţase viaţa într-o luptă, cu doar două luni în urmă.

— Ce vrei să spui?

— Că poate de aici ai de învăţat o lecţie. Eşti milostiv cu un om şi s-ar putea să-ţi semnezi condamnarea la moarte.

Se gândea la felul necruţător în care Caesar se debarasase de fratele ei, Ptolemeu, şi modul cum îi admirase atunci pragmatismul rece. Iar acum, îi ţinea predici propriului mentor.

— Prin duşmani, te referi la partizanii lui Pompei.

— În Senat sunt mulţi care-ţi datorează viaţa. Să nu crezi că din cauza asta toţi ţi-s prieteni.

— În Senat… repetă el, cu glasul plin de dispreţ.

— Numai fiindcă le-ai arătat milă, să nu-ţi închipui că nu se vor ridica împotriva ta.

— Nu se ridică împotriva mea, se ridică împotriva unei idei. Unii dintre ei continuă să vorbească despre republica asta ca şi cum ea ar lecui toate relele din Roma. Imperiul nostru e de-acum prea mare ca să mai fie condus de câţiva bătrâni care niciodată n-au călătorit mai departe de Brundisium.

— Atunci, fă ceea ce trebuie. Nu te mai chinui cu legile şi formalităţile. Eşti Caesar. Ia ceea ce-ţi aparţine, cum ai făcut întotdeauna.

— Nu încă, pisicuţo.

— Atunci, când?

— Îţi mai aminteşti, la Alexandria? I-am lăsat să se arunce asupra porţilor palatului zi şi noapte, fiindcă în acel moment nu puteam fi sigur de victorie. Am aşteptat să fie totul gata, înainte de a ataca. Eşti prea nerăbdătoare.

— Totul e că uneori mi-e teamă pentru fiul meu. Şi pentru mine însămi. Nu ne-ai abandona, nu-i aşa, Iulius?

Se răsuci spre ea.

— Te îndoieşti de mine?

— Uiţi că sunt totuşi regină. M-ai lăsa să mai aştept încă o iarnă aici, la Roma, iar cei din Alexandria să spună despre mine că sunt doar ibovnica unui bogătaş? Mai degrabă m-aş duce înapoi în Egipt acum, cu mâinile goale, decât să mă las umilită şi mai mult.

— Nu te umilesc. Dorim acelaşi lucru, pisicuţo.

— Cum pot fi sigură de asta?

Caesar trase adânc aer în piept.

— Am să ţi-o dovedesc. Mâine.

*

În Forum Romanus, gloriile romane se aglomerau unele peste altele, până când chiar şi romanii ajungeau s-o considere o exagerare. Statuile, templele şi palatele se înghesuiau de-acum atât de strâns, încât pieţele largi din planul iniţial fuseseră înghiţite de colonadele şi porticurile de marmură.

Acest lucru îl determinase pe Caesar să dedice un nou Forum oraşului, numit Forum Iulianus, pe care avea să-l plătească din

fondurile lui, ca dar pentru Roma, o vastă extravaganţă. Se spune că urma să-l coste pe Caesar peste un milion de sesterţi, dar aceasta mai însemna şi că Iulius Caesar n-avea să fie uitat niciodată.

*

Cleopatra coborî din litieră în faţa marelui portic al Templului lui Venus Genetrix. În jurul lor se înălţa Forumul Iulian, încă neterminat, din piatră de travertin placată cu porfir cenuşiu marmorat sau alb ca zăpada. Piatra nouă părea să lucească aproape ca perlele. O statuie ecvestră a lui Caesar, călare pe un cal alb, privea peste noua piaţă care-i purta numele.

Când sosi, Caesar o aştepta. Urcară împreună treptele. Cleopatra ridică privirea; deasupra ei, coloanele enorme de marmură păreau aproape să atingă cerul albastru şi rece de toamnă. Muncitorii continuau să lucreze; auzea bocănind ciocanele zidarilor, iar căruţele huruiau continuând să aducă piatră.

Când intrară în templu, Cleopatra simţi mirosul de praf al zidăriei noi. Înăuntru era frig şi întuneric, o sală imensă de piatră, cu ecouri. Pe măsură ce ochii i se deprindeau cu penumbra, putu distinge frescele care se înălţau pe pereţi. Vopselele erau proaspete şi viu colorate, în tonuri intense de albastru şi verde; Venus cu un copil la sân, Caesar pe un cal alb, victorios, iar în fundal un câmp de luptă din Grecia sau Galia.

În timp ce mergea spre sanctuarul interior, Caesar o privea, parcă în aşteptare. Pe altarul înalt se aflau trei statui. În centru stătea Venus însăşi, mama Romei, cu zâmbetul ei calm şi enigmatic. Cesarii şi-o revendicau ca înaintaşă şi protectoare a Casei Iuliene. Statuia era răpitoare, o operă de mare artă; fusese sculptată de Arcesilaus din Grecia, îi spuse Caesar. Arcesilaus! Era considerat cel mai mare dintre toţi sculptorii în viaţă. Din asta se înţelegea clar că reputaţia lui nu era deloc nemeritată.

La dreapta lui Venus, a doua statuie îl reprezenta pe Caesar însuşi, îmbrăcat în Triumfator, cu cununa distinctivă de lauri pe cap, ocupându-şi locul printre zei.

Cleopatra se întoarse spre a treia statuie şi i se tăie respiraţia.

Se pomeni privindu-şi propria faţă, sus pe piedestal. Era îmbrăcată cu roba lui Venus, varianta romană a lui Isis, şi îl ţinea

pe Caesarion pe genunchi. Mesajul la adresa Romei era clar şi curajos: Caesar se cobora din Venus, ceea ce-l făcea să fie divin; consoarta lui era Cleopatra, ca încarnare a lui Venus; Caesarion era fiul lui, fiind, datorită uniunii divine, el însuşi divin.

Se gândi la moneda pe care o bătuse după naşterea lui Caesarion. Aceasta era declaraţia similară a lui Caesar.

— Acum te mai îndoieşti de mine? o întrebă el.

Ce i-ar fi putut răspunde? „Niciodată n-a mai existat un asemenea om”, îşi spuse ea. Zâmbi cu uşurare, triumf, dorinţă. Numai de-ar fi fost acolo Fluierarul, să vadă totul. „A crezut în mine. Şi i-am justificat credinţa.”

43

Luna romana a lui Februa,
Cu patruzeci şi patru de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

În noaptea aceea, târziu, la vilă sosi o trăsură, potcoavele de fier ale cailor răsunând pe caldarâm. Era un vehicul greu, pe patru roţi, numit *carpentum,* cu carcasă lucitoare şi aripi argintii. La ham trăgeau patru cai albi, cu flori smălţuite pe harnaşamentul capului. Peste fereastra caleştii erau trase perdele de culoare închisă.

Un servitor deschise uşa şi apăru Caesar.

Cleopatra îl primi într-o cameră unde se intra din atrium. Era o odaie plăcută, decorată extravagant cu fresce reprezentând copaci şi ghirlande de flori pictate în culori vii, iar pe pardoseală avea un mozaic impozant, cu cupidoni zbenguindu-se în jurul a doi îndrăgostiţi. Şipotul apei din fântânile interioare dădea de înţeles că nu exista pericolul ca servitorii prea curioşi să le audă conversaţia.

Caesar se trânti lângă ea pe una dintre canapelele prelungi, iar slugile se grăbiră să le aducă mâncare şi vin.

Cleopatra îl privi cu uimire.

— Ai venit singur? Unde-ţi sunt gărzile de corp?

— Le-am dat liber.

— Le-ai dat liber? Dar de ce?

— Senatul a declarat persoana mea sacrosanctă.

Cleopatra râse şi tocmai se pregătea să-l felicite pentru hazul lui sec. În schimb, însă, Caesar o privi furios, făcând-o să înţeleagă că nu era o glumă.

Ce, făcuse?

— Ai înnebunit? îl întrebă.

— Destinul meu e alături de al zeilor.

Cleopatra tremura de furie. Nu-i venea să creadă că putea fi atât de necugetat. Nu numai viaţa lui era în joc, ci viitorul lor, al tuturor, al ei, al fiului său.

— Singuri ne făurim destinele. Iar acum, cu siguranţă, ţi l-ai făcut pe al tău. Ţi-ai semnat propria condamnare la moarte!

— M-am săturat de teama asta necontenită, se răsti el. E mai rea decât moartea însăşi.

— Orice om are dreptul să se teamă de moarte, dar nu trebuie s-o poftească în casa lui!

Caesar întoarse capul.

— Pentru mine nu mai contează.

— Atunci, ar fi cazul să conteze asta.

Luându-l de mână, îl conduse pe culoar, până într-unul dintre *cubicula.* Caesarion dormea în patul lui din lemn de trandafir.

— Priveşte, Iulius.

Semăna atât de bine cu tatăl lui! Aceeaşi formă a gurii, aceeaşi bărbie puternică.

— E fiul tău, şopti ea. Viitorul rege al lumii, dacă doreşti.

— Trebuie să-şi croiască singur drumul, la fel ca noi toţi.

— Ştii bine că nu-i adevărat! Viitorul lui depinde numai şi numai de ceea ce hotărăşti tu să faci în continuare!

— Viitorul lui depinde de zei, şuieră Caesar şi, smulgându-şi mâna dintr-a ei, ieşi din cameră.

Zeii! Era cel mai puţin credincios om pe care-l cunoscuse vreodată, iar acum vorbea despre voinţa zeilor. Nu era religie, ci aroganţă, aroganţă şi nepăsare. Întotdeauna îi plăcuse să curteze dezastrele şi, pentru că Fortuna îi zâmbise mereu fiului ei favorit, îşi câştigase reputaţia de curaj şi geniu, când de fapt nu avusese decât noroc. Cleopatra reveni cu gândul la acele zile primejdioase din Alexandria, când Caesar se confrunta cu Pothinus şi Achilias, iar masele alexandrine luau cu asalt porţile palatului din Lochias. Aceea fusese o nepăsare caracteristică, pentru că îşi îngăduise să se amestece într-o luptă când nu avea soldaţii şi proviziile necesare pentru a-şi susţine propria

aroganţă. Însă Soarta fusese blândă cu el, ca întotdeauna.

„Recentele lui victorii din Africa şi Spania nu făcuseră decât să-l hrănească pe monstrul din sufletul său. Poate că acum credea cu adevărat legenda propriei invincibilităţi”, îşi spuse Cleopatra.

Şi, dintr-o dată, i se făcu frică.

44

Era prima vizită a Cleopatrei în casa lui Antoniu, iar căpitanul lui Caesar o lăsă să aştepte în atrium destul timp pentru a se simţi insultată. Dar, când apăru, înţelese imediat că n-o făcuse cu intenţie. Se vedea limpede că-şi petrecuse noaptea trecută în compania lui Bachus şi, cu toate că era ceasul al patrulea din zi, pesemne fusese în pat la sosirea ei. Părea să-şi fi aruncat toga pe el la repezeală, iar părul des şi cârlionţat îi era nepieptănat. Avea ochii umflaţi de nesomn şi mirosea ca un poloboc de vin.

— Maiestate, începu el. Scuzele mele. Nu vă aşteptam.

— Atâta lucru se vede.

— Vă rog. Staţi jos.

— Ce casă frumoasă! Şi cât de puţină mobilă…

— Duc o viaţă simplă.

— Mie nu aşa mi s-a spus.

De fapt, Mardian îi spusese că vila conţinuse cândva o colecţie fără pereche de sculpturi şi mobilă, lucrate de unii dintre cei mai mari meşteşugari ai imperiului, dar acum cele mai multe se pierduseră la jocurile de zaruri sau fuseseră dăruite prietenilor lui Antoniu.

Cleopatra se potrivi pe cealaltă canapea din singurele două aflate în cameră, iar Antoniu trimise în grabă un servitor să aducă o tratаţie. Pe ferestre se vedea Colina Palatină, împădurită dens, până la dărăpănatele *insulae* ale săracilor Romei, ospătăriile înţesate de lume şi nenumăratele *tabernae* şi băi publice care înconjurau Circus Maximus.

Slujitorul reveni. Antoniu, constată ea cu uimire, îşi turnă o cupă de vin nediluat din carafa mare care fusese pusă în faţa lui. Halal mic dejun! Ea se mulţumea cu puţină apă de trandafiri parfumată.

— Cărui fapt îi datorez această mare plăcere? se interesă

Antoniu, după ce golise cupa, lăsând stropi de vin roşu să-i lucească în barba închisă ca nişte mici rubine.

— Despre Caesar e vorba.

Antoniu îşi frecă faţa cu mâna, într-un efort de a se dezmetici.

— Despre Caesar?

— Sunt îngrijorată pentru el.

Bietul Marcus Antonius. Clipind din ochi ca o bufniţă, cu mintea încă tulbure de vin, somn şi, probabil, preacurvie. Până şi cea mai simplă conversaţie părea să-i ceară un efort herculean.

— Bătrânul ştie ce face, spuse el.

— Ştii că şi-a concediat gărzile de corp?

— Da, am aflat.

— E o nebunie. Nu-i poţi băga minţile-n cap?

Antoniu o privi lung. Femeile romane nu se amestecau niciodată în treburile bărbaţilor lor. Mă rog, Fulvia, poate. Dar Fulvia nu era femeie, era o odraslă a diavolului.

— Ai vorbit cu el despre asta? o întrebă.

— Desigur.

— Şi?

— Şi continuă să circule prin Roma fără lictori, deci e limpede că nu mi-a dat nici o atenţie.

— De ce m-ar asculta Caesar pe mine, dacă nu vrea să-şi asculte…

— Ibovnica?

— Sfătuitorii. Şi secretarul lui, Balbus, a încercat să-l convingă să nu facă asta.

— Balbus este secretarul lui. Tu îi eşti cel mai apropiat prieten. Şi mai eşti şi bărbat. Pe tine s-ar putea să te asculte, dacă pe mine n-a vrut.

— Ştii că Senatul a declarat persoana lui Caesar inviolabilă.

— Şi, fără îndoială, va rămâne inviolabilă până i se va înfige primul pumnal între coaste.

— Toată Roma îl iubeşte pe Caesar, Maiestate.

Cleopatra îi aruncă o privire mai-mai să-l sfâşie, iar Antoniu preferă să-şi fi muşcat limba.

— Dacă ai de gând să-mi insulţi inteligenţa, am să plec.

O privi lung. Cleopatra îşi întunecase cu malachit contururile ochilor, iar aceştia păreau să-l sfredelească. O făptură exotică, amestec îmbătător de sânge levantin şi macedonean. Auzise că mama ei era siriancă. Iar când îi privea curba prelungă a gâtului,

îi venea s-o muşte. De-asta li se interzicea femeilor să participe la politică. Te împiedicau al dracului de tare să te concentrezi asupra problemelor importante.

— Bătrânul a luat o hotărâre, spuse el. Cine sunt eu, să contrazic un zeu?

— I-ai dori moartea, Marcus Antonius?

Antoniu îşi spuse: „Asta nu-i o conversaţie pe care s-o porţi când îţi plesneşte capul după vinul de-aseară, când ţi se întoarce stomacul pe dos şi ai gura uscată şi îmbâcsită ca un cur de cărăuş de cămile.”

— I-aş apăra viaţa cu preţul vieţii mele, Maiestate.

— Dar, atunci, dacă altcineva ar face-o în locul tău? Cine ar deveni cel mai puternic om din Roma, dacă el ar muri?

Îi adresă un zâmbet amar. Cunoşteau amândoi răspunsul la această întrebare.

— Mă judecaţi greşit, spuse Antoniu. N-oi fi având eu intelectul lui Marcus Brutus sau oratoria lui Cicero, dar când îmi dau cuvântul, el îmi este stăpân. Şi am jurat că îl voi apăra pe Caesar cu preţul vieţii, jurământ pe care nu-l voi încălca niciodată.

Cleopatra îl privi cu un surâs tenebros. „Se pare că mă crede”, îşi spuse el. „Şi ar fi cazul, fiindcă vorbesc serios.”

— Nu toţi oamenii sunt la fel de cinstiţi, replică ea.

— Am multe cusururi, cum ştiţi, fără îndoială. Dar sunt defecte mici. Beau prea mult, mă îndrăgostesc de toate femeile care-mi ies în cale, joc zaruri, datorez o mică avere la jumătate din Roma. Dar niciodată n-aş fi un făţarnic.

Îl măsură cu privirea mult timp, ca şi cum ar fi avut în faţă o fiară extraordinară, cum niciodată nu mai văzuse.

— Marcus Antonius, cum ai ajuns să urci atât de sus în Roma?

Antoniu zâmbi.

— Farmecul.

*

În timp ce lectica o ducea înapoi peste Tibru, Cleopatra se gândea la cuvintele lui. Marcus Antonius nu era un personaj atât de simplu cum crezuse la început. Presupunea că nimeni nu putea ajunge mâna dreaptă a lui Caesar datorită plăcerii pentru băutură şi actriţe. Propriul tată fusese un iubitor al vinului, fidel zeului acestuia, Dionisos, aşa cum erau mulţi greci din

Alexandria. Ba chiar, în Egipt, Ptolemeii îl făcuseră pe străvechiul lor zeu grec mai uşor de înghiţit combinându-l cu Osiris şi dându-i numele de Serapis.

Aici, la Roma, Riturile erau notorii pentru excesele lor. Se presupunea că beţia ajuta la întâlnirea personală cu divinitatea. Pentru oamenii ca tatăl ei, vinul nu fusese atât o cale către acel zeu, cât o fugă de cerinţele statului. Dar, la urma urmei, tatăl ei fusese un om slab.

Pe sub tot lustrul şi muşchii bine unşi, oare Antoniu avea şi o anumită dârzenie? Sau era tot o hahaleră, la fel ca tatăl ei?

*

Chiar şi iarna îşi petreceau mult timp împreună, plimbându-se prin grădină. Era o plăcere simplă, de care se bucurau amândoi, dar mai însemna şi că erau liberi să vorbească tot ce voiau, fără a se teme că trăgea cineva cu urechea.

Domnea un frig năprasnic. Ramurile de pe marginile aleii prelungi mărginite cu chiparoşi se îndoiau sub zăpadă, iar fântânile erau îngheţate. Un atlet de marmură, aplecat să arunce un disc printre tufişurile cenuşii şi desfrunzite, avea trupul alb îmbrăcat într-un strat de chiciură. Statuia unui Mercur înaripat arăta de parcă ar fi fost îngheţat în plin salt de cine ştie ce zeu răutăcios al gerului.

Până şi Caesar se supusese capriciilor iernii, înfăşurându-se în ziua aceea cu o mantie groasă de blană. Cerul plumburiu şi albul zăpezii din grădină îi făceau pielea să arate şi mai palidă.

— Arăţi obosit, îi spuse Cleopatra.

— Cred că sunt. Roma nu-i o cetate uşor de guvernat.

— Poate pentru că, aşa cum e acum, este neguvernabilă.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Aş vrea să avem o Romă nouă.

Ideea păru să-l amuze.

— Şi cum ai guverna tu Roma asta nouă, pisicuţo?

— Mă tem că ideile mele n-au să-ţi placă.

— Chiar dacă nu sunt de acord cu ele, le găsesc întotdeauna interesante.

— Ei bine, în primul rând, te-aş pune rege.

— Bineînţeles. Cu tine drept consoartă.

— Regină a Romei. Da. Odată rezolvată asta, primul meu act

ar fi să-i trimit pe bătrânii ăia ridicoli din Senat înapoi la fermele lor din ţară, ca să toarne vin în ei şi să uite totul.

— Aha.

— Şi, în locul lor, aş face ca edictele noastre să fie puse în aplicare de o ierarhie de secretari şi guvernatori, aşa cum avem la Alexandria.

— Ai pune nişte fătălăi greci cu nasul coroiat să conducă imperiul în locul nostru.

Cleopatra nu-i luă în seamă tonul batjocoritor.

— Regele şi regina, ca fiinţe divine, ar conduce imperiul. Curtea le-ar face pur şi simplu pe plac. Oricum, îi prefer pe fătălăii mei cu nas coroiat, cum îi numeşti tu, decât şleahta asta de latifundiari încrezuţi care nu se gândesc decât la ei înşişi şi la propria îmbogăţire. Ce-au făcut ei vreodată de folos pentru Roma?

Caesar îi adresă un zâmbet nostalgic.

— Pe Cicero l-ar lovi apoplexia, să ne-audă vorbind aşa.

Îşi privi picioarele. O singură floare curajoasă de crocus încolţea o mlădiţă verde prin promoroacă.

— Nu mi-ai auzit al doilea decret, spuse ea.

— Ascult, pisicuţo.

— N-aş conduce Roma de la Roma.

Caesar arcui o sprânceană, intrigat, scandalizat şi amuzat.

— E prea departe de mare pentru comerţ. Străzile sunt strâmte, murdare şi expuse inundaţiilor, oraşul însuşi e înghesuit şi nespălat şi predispus spre boli. Iar râul pute.

— Şi atunci unde-ai stabili capitala Romei, dacă nu la Roma?

— La Alexandria.

Aruncându-şi capul pe spate, Caesar izbucni în râs la auzul unei asemenea îndrăzneli.

— Arată ca o capitală. Conţine clădiri de marmură şi străzi largi. Şi, în caz că n-ai observat, se află în inima Imperiului Roman, câtă vreme Roma e la margine. Este mai aproape de Tarsus, de Efes, de Antiohia şi de principalele voastre drumuri comerciale spre India şi Arabia. Roma ta n-ar putea fi luată drept capitala lumii decât de vreun ţopârlan de la ţară.

Caesar o privi lung, ca şi cum atunci ar fi văzut-o pentru prima dată.

— Nu te temi de zei? şopti el.

Întrebarea o uimi. Căzuse Caesar pradă superstiţiilor, ca un

ţăran care munceşte pe ogorul lui?

— Mă tem că, dacă încercăm să-i întrecem pe zei, ne vor doborî, continuă el. Poate le cerem prea mult.

— Acţionăm concertat cu zeii.

— S-ar putea să ai dreptate. Vom vedea.

Glasul, însă, îi devenise sumbru. Nu era convins.

*

Când Antoniu îl găsi în sfârşit, Caesar era în cabinetul lui particular din Reggia. Era ceasul al cincilea, iar Antoniu abia se sculase. Ştia că Iulius Caesar lucra încă din zori.

Un portar îl privi printre zăbrelele groase, înainte de a descuia poarta, pentru a-l conduce prin casă spre cabinetul lui Caesar. Antoniu observă că, spre deosebire de dăţile anterioare când îl vizitase, nu mai existau străjeri postaţi la toate uşile. Noua credinţă a lui Caesar în propria inviolabilitate devenea de-a dreptul iritantă.

Caesar nu ridică privirea din rapoartele de pe masă.

— Voiai să-mi vorbeşti? se răsti el.

— M-am gândit că e cazul să ştii, răspunse Antoniu. Oraşul zumzăie iar de zvonuri.

— De data asta ce mai e?

— Oamenii spun în pieţe că preoţii au consultat profeţiile Sibiline în legătură cu invazia asta a Parthiei.

Oracolele Sibilei. Fuseseră aduse la Roma cu secole în urmă, de un rege timpuriu, şi erau învestite în Templul lui Jupiter. La fel ca orice profeţii, erau obscure, ambigue şi deschise interpretărilor şi manipulărilor din partea celor aflaţi la putere. Dar gloata le lua în serios.

— Şi-ce spun zvonurile că au descifrat acolo?

— Că nici un roman nu poate invada Parthia, numai un rege, altfel va fi anihilat, iar Roma, umilită. Aşa că preoţii au tras concluzia că, dacă Roma îl trimite pe Caesar, va trebui s-o facă în calitate de Caesar Rex. Ceea ce a stârnit o mulţime de comentarii.

— Am auzit şi eu zvonul ăsta, zâmbi Caesar, lăsând jos stylusul de alamă. De fapt, chiar eu l-am lansat.

Antoniu dădu din cap.

— Dar bănuiai, desigur. De-asta ai vrut să mă vezi.

— Mă rog, eşti preotul şef, replică sec Antoniu.

Caesar fusese ales Pontifex Maximus, cel mai înalt oficiu sacru din Roma, pentru o perioadă de douăzeci de ani. Fusese o alegere cinstită, în sensul că Iulius Caesar plătise un preţ corect pentru voturi.

— Dacă poate interpreta cineva un oracol, tu eşti acela.

În sinea lui, Antoniu îşi spuse: „Deci, este adevărat. Cicero a avut dreptate. Bătrânul voia totul. Ei bine, de ce nu? Niciodată nu i-a lipsit ambiţia. Când a trecut râul Rubicon, pornind împotriva lui Pompei, îşi lepădase toate limitele de comportament.” Cu siguranţă, Antoniu nu i-ar fi stat în cale lui Caesar, dacă asta hotăra să facă. În fond, ce era bun pentru Caesar era bun şi pentru Antoniu.

— Pot avea încredere în tine, Marcus?

— Ştii bine că da.

— Atunci, aş vrea să mă ajuţi. Am auzit că urmează să conduci Sărbătoarea Lupercaliilor.

Antoniu ridică din umeri:

— Mi-am oferit serviciile. Ai ocazia să biciuieşti câteva fătuci goale. De ce să se distreze numai preoţii?

— Nu te-aş opri să-ţi faci cheful.

Aplecându-se înainte, Caesar coborî instinctiv glasul.

— Dar, la sfârşitul procesiunii, vreau să faci ceva pentru mine.

45

Sărbătoarea Lupercaliilor era o poveste sângeroasă şi murdară, conchise Cleopatra, una dintre acele sălbăticii care le plăceau atât de mult austerilor romani, cum erau cursele de care şi sfâşierea în bucăţi de către fiare sălbatice a prizonierilor condamnaţi, în Circus Maximus. Cu toate legile şi tribunalele lor, cu toate casele Senatului, teatrele şi poezia, în adâncul inimii erau nişte sălbatici. Restul era prefăcătorie.

Lupercaliile s-ar fi zis că sărbătoreau revenirea primăverii şi a fecundităţii, deşi schimbarea anotimpurilor încă nu se făcuse simţită la Roma. De fapt, era o zi friguroasă, cu cerul de un albastru îngheţat, iar pe munţi încă mai era zăpadă. Caesar prezida sărbătoarea, aşezat pe un tron de aur pe podium, îmbrăcat în roba purpurie de Triumfător, cu o cunună de lauri

aurită pe cap. Forumul era ticsit şi domnea o atmosferă încărcată, plăcintarii vânzându-şi cu succes marfa de la tarabele răspândite prin jurul pieţei şi pe treptele templelor.

Cleopatra şi Caesarion fură aduşi în Forum pe o litieră şi-şi ocupară locurile printre ceilalţi demnitari, pe scaune poleite care li se pregătiseră pe treptele Templului lui Saturn. Marcus Brutus era şi el acolo, aşezat lângă Decimus şi Cassius. Îi salută scurt, iar ei îi răspunseră în stilul unor oameni bine crescuţi şi curtenitori care o urau din toată inima.

„Toţi arătau atât de palizi”, îşi spuse ea. Ca şi cum i-ar fi apăsat o încordare puternică. Dar acela era un festival. Nu puteau da uitării politica, măcar pentru o zi?

*

Ziua de sărbătoare începu cu sacrificiul unei capre şi al unui câine, simbolurile lui Pan şi Lupercus, străvechii zei ai naturii. Doi tineri din familii romane nobile fuseseră aleşi să oficieze ca preoţi. Se dezbrăcară complet, iar torsurile le fură mânjite cu sânge de la animalele moarte. Apoi, cadavrele fură jupuite, aceasta fiind tăiată în fâşii subţiri, numite *februa.* De la acestea preluaseră romanii numele lunii în care se celebra festivalul.

Pe jumătate goi, cu ochii holbaţi şi plini de sânge, cei doi tineri o luară la fugă pe străzile Romei, cu biciurile *februa* în mâini, lovind pe oricine le stătea în cale. Festivalul era în primul rând un rit al fertilităţii, iar romanii credeau că orice femeie care era atinsă de bici putea procrea la scurt timp după aceea. Astfel, cei doi tineri înaintau încet prin oraş, întrucât tinerele femei căsătorite alergau în faţa Lupercaliilor pentru dureroasa binecuvântare a biciurilor primitive. Procesiunea ocolea baza Colinei Palatine şi, prin tradiţie, se încheia în Forum, mai spre amiază.

*

Mulţimea se despărţi dintr-o dată în două, iar Cleopatra auzi ţipetele surescitate ale femeilor care alergau pe caldarâm şi plesnetele biciurilor de piele însângerate. Câteva femei alergau prin mulţime, cu partea de sus a trupului dezgolită de veşminte şi spinările goale vărgate de lovituri. În urma lor, cei doi tineri

intrară ţanţoşi în Forum, agitându-şi mândri *februa*-riile însângerate.

Cleopatra îl recunoscu pe unul dintre ei. Era aproape gol, purtând numai o legătură pe şolduri, tăcută din pielea jupuită a caprei sacrificate. Muşchii coapselor, ai pieptului şi ai umerilor îi luceau de sudoare şi de sânge, făcându-l să arate cât se putea de masculin, în toată splendoarea lui primitivă. Mulţimea din jurul ei scoase o exclamaţie generală.

Marcus Antonius.

Recunoscu în spatele ei glasul lui Decimus:

— Dar e Consul! Omul ăsta nu mai are pic de demnitate?

— E o ruşine, răspunse Calpurnia.

Cleopatra, însă, observă că pe faţa ei se citea altceva decât jenă.

Fu nevoită să facă un efort pentru a-şi întoarce privirea. Cu toate excesele lui, Marcus Antonius păstra totuşi o prezenţă fizică tulburătoare, suplu, fascinant şi periculos. Mulţimea fremăta la vederea lui, ca atunci când erau eliberaţi leii din cuşti, în Circus Maximus. Poate că ar fi reacţionat şi ea, dar aşa ceva era neelegant. Nu era de mirare că femeile se aruncau la picioarele lui.

Gloata îi urmă pe cei doi fauni în Forum. O tânără fată, ţinându-şi braţele strânse peste sânii goi, ţipă de durere când Antoniu o lovi cu *februa* peste umeri. Mulţimea se despărţi din calea ei, iar fata alergă ca o căprioară speriată, încercând să scape.

Cleopatra se foi stânjenită pe scaun. Acolo se simţea mai mult decât dorinţa de fecunditate. Biciul pocnea încontinuu, fata fiind blocată de mulţime. Simţea emoţia bărbaţilor din jurul ei şi dintr-o dată deveni conştientă de aceeaşi atmosferă supraîncărcată pe care o simţise în Circus Maximus. Pe acei romani îi caracteriza o violenţă clară, niciodată prea departe sub suprafaţă. Pofta de sex şi sânge amestecându-se intim într-o licoare îmbătătoare şi tulbure.

În sfârşit, chiar când fata părea pe punctul să se prăbuşească, Antoniu se întoarse, lăsând-o să plece. Bărbaţii strigară dezamăgiţi, dar fata dispăru repede în mulţime, iar gloata începu să caute o nouă victimă.

Atunci, însă, se întâmplă un lucru la care lumea nu se aşteptase, ceva de dincolo de acele rituri ancestrale şi de

dorinţele întunecate ale romanilor.

Cleopatra nu ştia dacă Antoniu avusese coroana în mână când intrase în Forum, sau dacă i-o dăduse cineva din mulţime, la un semnal dinainte stabilit. Deodată, însă, Antoniu sări pe podium, ţinând în mâini o diademă regală albă. Spectatorii se agitară din nou.

Înaintă spre Caesar. În piaţă se lăsă liniştea.

— Pe Jupiter, îl auzi Cleopatra pe Brutus murmurând în spatele ei, ce-are de gând nebunul ăsta?

Antoniu se lăsă într-un genunchi în faţa lui Caesar şi-i întinse diadema.

— Caesar, spuse el, destul de tare încât să-l poată auzi chiar şi cei aşezaţi pe treptele Templului, îţi ofer această diademă din partea poporului Romei. Oamenii vor s-o iei şi să fii regele lor!

Din rândurile senatorilor aşezaţi în jurul ei se iscă o rumoare de uimire şi indignare. Mulţimea încremenise, aşteptând să vadă ce avea să facă Iulius Caesar. Apoi, de peste tot de prin Forum, diverse voci începură să strige la el să ia coroana. Dar acei oameni puteau să fi fost postaţi acolo chiar de Caesar, sau de Antoniu, căci strigătele lor nu fură preluate de restul mulţimii.

În schimb, se lăsase o tăcere de gheaţă, prelungită.

Buza lui Caesar se răsfrânse într-o expresie de iritare şi dezamăgire. Cleopatra ştia ce aşteptase. Voise ca mulţimea să preia aclamaţiile. Voia să poată spune că fusese nevoit să ia coroana la îndemnul maselor.

În schimb, Caesar întinse o mână spre diademă… şi o dădu la o parte.

Antoniu păru surprins de această reacţie.

— Caesar, este coroana ta! spuse el din nou. Poporul vrea să fii rege!

Caesar privi în jur, dar oferta lui Antoniu fu primită din nou cu o tăcere desăvârşită. Nu încăpea nici o îndoială care era starea de spirit a mulţimii.

„Ia-o oricum”, spuse în sinea ei Cleopatra. „Ia-o oricum şi să se termine odată! E coroana ta, de drept! Cine te poate opri?”

Dar ştia că instinctul nu-l înşela pe Caesar. Putea să acţioneze fără sprijinul Senatului şi putea să ia măsuri fără mandatul oamenilor de rând, dar nu-i putea sfida şi pe unii, şi pe alţii.

Sau nu era decât o altă manevră? Încerca oare să-i convingă pe Senatori că nu râvnea la domnie, pentru a-i putea lua prin

surprindere? Nu avea de unde să cunoască adevăratele intenţii ale lui Caesar în acest sens.

Antoniu îi întinse diadema pentru a treia oară. Caesar, însă, părea să se fi hotărât. Se ridică şi împinse coroana în lături.

— Jupiter este regele Romei, spuse el. Ia această coroană şi pune-o pe capul statuii lui, în Capitolină.

La aceste cuvinte, din mulţime se înălţă un muget de aprobare. În timp ce Antoniu se îndepărta cu diadema, Cleopatra avea impresia că cineva îi luase o bucată din inimă cu o lingură tocită. Ocazia trecuse, iar Caesar socotise că nu era momentul potrivit. O clipă, viitorul Egiptului atârnase în balanţă. Iar cumpăna se înclinase iar împotriva ei.

Când se ridică să plece din Forum, Cleopatra constată că tremura. După festivităţi, Caesar nu-i vorbi, iar ea le ceru purtătorilor s-o ducă direct la vila din Esquiline. Încerca să-şi spună că era prea impetuoasă şi trebuia să aibă încredere în judecata lui Caesar. Avusese dreptate la Alexandria, împotriva lui Pothinus. Cu siguranţă, şi de data asta avea să fie mai abil decât duşmanii lui.

46

“Ce casă elegantă”, îşi spuse Antoniu. „Şi cât de puţină mobilă.”

Pantera egipteană avea dreptate. Casa arăta într-adevăr goală. Trebuia s-o lase mai moale cu jocurile de noroc.

Un curent rece zgâlţâi uşile în balamale şi făcu lămpile să se legene pe suporturile lor decorative. În colţurile camerelor fuseseră aprinse arzătoare, dar acestea nu reuşeau decât să facă frigul mai suportabil. Brutus şi Cassius stăteau tolăniţi pe canapele, sorbind vin fiert.

— Se pare că Iulius Caesar are gânduri serioase cu expediţia aia măreaţă în Parthia, spuse Brutus.

— O consideră fapta care îi va încununa cariera, adăugă Cassius.

Brutus îl privi pe Antoniu:

— Fireşte, cauzează anumite îngrijorări prin Roma.

Antoniu păru surprins, ca şi cum n-ar fi ştiut nimic despre discuţiile din băile particulare de pe Palatină.

— În ce sens?

— Aici, Caesar are autoritatea absolută. Fără el, Roma va rămâne neputincioasă. Intenţionează să renunţe la această autoritate înainte de a pleca în campanie?

— Nu mi-a vorbit despre asta.

— Poate că-ţi va preda autoritatea ţie?

— Poate. Deşi trebuie să mărturisesc că, dacă Iulius Caesar pleacă în Parthia, voi fi dornic să-l însoţesc.

— Dar va lipsi doi ani, probabil chiar trei. Ce se va întâmpla cu Roma?

„Mă întreb ce vor, ăştia doi”, reflectă Antoniu. „După cum arată, par nişte conspiratori. Dar Cassius îi datorează lui Caesar viaţa şi, dacă e să dăm crezare vorbelor, Brutus e fiul lui. Caesar însuşi i-a numit pe aceşti doi foşti inamici ai lui în înaltele lor posturi de-acum.” Lui Antoniu nu-i venea să creadă c-ar fi putut să-l trădeze.

Şi cu toate acestea, el însuşi îi privea cu neîncredere pe intelectualii de acea speţă. Nişte oameni care-şi petreceau toată viaţa gândind te puteau convinge de orice.

Un servitor intră să umple din nou lămpile cu ulei. Cassius şi Brutus tăcură. Roma era plină de spioni. Nu puteau avea încredere nici măcar în slujitori. După ce scriitorul ieşi, Antoniu spuse:

— Îl ştiţi pe bătrân cum e. Face numai ce vrea el.

— Lucru pentru care îl iubim, răspunse Cassius.

— Dar l-am iubi şi mai mult dacă nu s-ar da în spectacol ca Rege al Romei, adăugă Brutus. Dacă-şi mai înalţă multe statui, n-o să mai putem trage carele pe străzi. Şi ar trebui să-i spună cineva că e cazul să-şi mai şi scoată din când în când robele de Triumfator, ca să le spele.

— Toate onorurile pe care le are le merită cu prisosinţă.

— Va să zică, pe tine nu te îngrijorează vorbăria asta despre regi, Marcus Antonius?

— Nu, nu mă îngrijorează deloc, replică Antoniu. Dictator sau rege, care-i diferenţa? Caesar e Caesar. Prefer să fie el stăpânul Romei, decât babele din Senat.

Cassius îi adresă un zâmbet îngheţat. Brutus nu scoase o vorbă. Antoniu îşi mai turnă vin, iar conversaţia trecu la alte subiecte.

*

Stăteau împreună în patul ei, privind pe fereastră la ceaţa care plutea printre brazi şi luna ce răsărea peste Colina Janiculum.

— Te-ai hotărât? Pleci în Parthia, aşadar?

— Parthia este destinul meu.

— Şi dacă mori acolo? Şi ăsta e tot destinul tău?

— Dacă dau greş, atunci nu mă voi putea considera la fel de mare ca Alexandru, căci el a cucerit Parthia şi n-a murit.

„Ce voiau să însemne toate astea? Încă mai avea ceva să-şi dovedească sieşi?”

— Nu te înţeleg.

— Parthia este ţara pe care o putem conduce împreună, spuse el, cu viziunea lui privată arzându-i în ochi. Acolo vom fi departe de amestecul Romei. Va fi moştenirea mea pentru fiul nostru. Prin lege, el nu poate moşteni nimic din tot ceea ce am eu aici, la Roma. Dar îi pot dărui un imperiu propriu…

Se opri brusc, apucându-se cu mâinile de cap.

— Te simţi bine? şopti Cleopatra, temându-se că zeii se pregăteau să-l posede din nou.

— Durerile astea de cap…

Se făcuse foarte palid. Chipul îi era tras, hăituit. Cu o tresărire dureroasă, Cleopatra îşi dădu seama cât de bătrân arăta.

— Caesarion poate moşteni orice, şopti ea, şi fără să se ducă Iulius Caesar în Parthia.

— Ai văzut cum au reacţionat oamenii la Lupercalii.. Mă tem că nu va fi posibil. Dar dacă… dacă voi cuceri Parthia, atunci s-ar putea ca Roma să accepte asta.

Era un om imposibil. De ce se încăpăţâna să nu înţeleagă?

— Îmi ceri să-mi cheltuiesc banii şi oamenii pentru visele tale. Dar cu visele mele cum rămâne?

— Fără Roma, fără mine, nu poţi visa la nimic mai mult decât la sclavie.

Cleopatra îl privi cu ochi mari. În sfârşit, adevărul, aruncat în faţă.

— Trebuie să câştig Parthia. Nu voi lăsa umbra lui Alexandru să plutească asupra mea până la sfârşitul vieţii! Voi fi la fel de mare ca el!

„Şi iată miezul problemei”, medită Cleopatra. „Îl chinuieşte

comparaţia asta pe care o face încontinuu. Poate că, în adâncul inimii, nu crede cu adevărat că are dreptul de a fi rege până nu va intra în Babilon."

Trase aer în piept.

— Dacă trebuie să te duci, atunci înainte de a pleca fă-mă regina ta. Lasă-mă să domnesc aici, în timp ce tu eşti în Parthia.

Caesar o privi lung în lumina lumânărilor. Era o idee care-i tăia respiraţia.

— O *pelegrina,* Regină exclusivă a Romei? Zilele ţi-ar fi numărate din clipa când aş pune piciorul în afara oraşului, dacă aş fi atât de nebun încât să fac una ca asta.

— Însoară-te cu mine oricum.

Ridicându-se în capul oaselor, Caesar îşi apucă tâmplele în mâinile cu degete albite.

— Nu pot.

Cleopatra simţi că-i secau toate energiile. Tot timpul îl implorase să profite de moment, dar se părea că întotdeauna exista câte o scuză. Marele Caesar, atât de renumit pentru acţiunile lui iuţi şi decisive, paralizat de incertitudine.

— Când mă întorc din Parthia, spuse el, toată Roma mă va saluta ca pe un zeu. Atunci, vom putea face ce dorim şi nimeni nu ne va mai putea sta împotrivă.

— Lasă-i să-ţi stea împotrivă cât vor. Acum nu te mai pot opri!

— Nu înţelegi. Roma n-a mai avut un rege de o sută de ani!

Avea dreptate, nu înţelegea. Pentru ea, alianţa între două tronuri era perfect logică. De ce s-ar fi opus Roma unui lucru care în restul lumii era firesc şi natural? Dacă trebuia să fie conduşi, oamenii aveau nevoie de conducători. În fiecare cuibar există un singur cocoş, pe orice păşune nu poate fi decât un singur taur.

— Dar Calpurnia? De ce nu divorţezi de ea? Şi asta trebuie să aştepte până te întorci din Parthia?

Caesar începea să se enerveze, ca întotdeauna când îi era pusă la îndoială judecata, când i se cerea să se explice.

— Care-ar fi diferenţa? Nu mă pot însura cu tine până nu se schimbă poziţia mea aici, la Roma.

— Şi când se va schimba?

— Când se va schimba, va trebui s-o înlătur, deşi nu-mi va face plăcere. E stearpă, aşa că n-o va mai lua nimeni.

— Tocmai fiindcă e stearpă ai un motiv să divorţezi de ea

oricând doreşti.

— E o doamnă romană şi n-ai dreptul să mă înveţi ce am de tăcut!

Desigur. Calpurnia, cu toate defectele ei, era o matroană din Roma, pe când ea, în pofida fiului pe care i-l dăruise, nu era decât o *pelegrina,* o străină.

— În plus, continuă Caesar, nu sunt singurul care are probleme.

— Fratele meu mai mic.

— Nu mă pot însura cu tine atâta timp cât eşti măritată.

— Tu ai fost cu ideea!

— Am avut motivele mele s-o fac: ce-i făcut e bun făcut. Dar, la momentul potrivit, va trebui să te gândeşti şi la situaţia ta.

— Are doar doisprezece ani.

— Orice băiat de doisprezece ani devine bărbat până la urmă. Iar acest băiat de doisprezece ani are un drept asupra tronului tău. Gândeşte-te bine, pisicuţo. Gândeşte-te.

Cleopatra îşi amintea cum îi admirase neînduplecarea când îl alungase pe Ptolemeu din palat. Era mai uşor, desigur, când victima nu făcea parte din propria familie. Dar, în fond, nici propria familie nu fusese aşa cum sunt fraţii şi surorile pentru oamenii de rând. Erau rivali, şerpi din acelaşi cuib.

Şi atunci, când în joc erau atâtea, putea ea să fie ca Iulius Caesar?

47

Viile erau pline de promoroacă, iar pe apele încremenite ale fântânilor încă mai pluteau pojghiţe de gheaţă, însă pe ramurile piersicilor şi ale cireşilor apăruseră muguri. Calendele lui Marte veniseră şi trecuseră, iar armata care urma să-l însoţească pe Caesar în Parthia se aduna pe Câmpul lui Marte.

*

Caesar, proaspăt bărbierit, în armură şi mantie ceremonială sosi, la fel ca în prima zi, pe un cal alb, împreună cu generalii, Antoniu, Decimus şi Marcus Lepidus. Tocmai fuseseră în inspecţie la trupele de pe Campus Martius. Caesar arăta tras şi

palid.

Descălecă. Sub portic, Cleopatra îl aştepta înfăşurată în blănuri groase ca să se apere de frig, împreună cu Mardian şi secretarii ei.

— Am venit să-mi iau rămas bun, spuse el.

— Când pleci?

— Peste trei zile.

Atât de curând. Acum nu mai exista cale de întoarcere.

Relaţiile dintre ei erau încordate. În aceste săptămâni din urmă, abia dacă-l mai văzuse. Vizitele lui nocturne deveniseră tot mai rare. Fusese ocupat cu pregătirile pentru Parthia. Din partea ei, Cleopatra se resemnase pentru orice dezamăgire îi rezerva viitorul. Neputându-l convinge să se răzgândească, se pregătea pentru o nouă trădare. La urma urmei, niciodată nu puteai bănui ce jocuri făcea Caesar. Dacă nu putea fi convins să acţioneze în numele singurului său fiu, cine ştia ce avea să facă după Parthia?

Dacă se mai întorcea.

— Ce-ai să faci? o întrebă el.

— Am să mă întorc în Egipt, imediat ce mi-o va îngădui vremea.

Caesar dădu din cap, părând uşurat.

— Ar fi mai bine aşa. Aici ai duşmani.

— Nu fug de ei, cum face Cicero. Am de lucru la Alexandria.

„Câtă aroganţă! De parcă Roma ar fi fost întreaga lume."

— Mă voi ruga lui Isis să te întorci cu bine.

Caesar nu-i răspunse. În schimb, murmură:

— S-ar putea totuşi să ne vedem visul împlinit înainte de plecarea mea.

Îl privi lung, abia îndrăznind să mai respire. De atâtea ori îi strivi se speranţele, în trecut.

— Ce vrei să spui?

Caesar îi adresă un zâmbet obosit.

— Mâine, Senatul va dezbate Oracolele Sibiline. La sfârşitul dezbaterii, cred că mă vor face Caesar Rex.

Era altul dintre jocurile lui? De ce nu-i şoptise dinainte despre aceste planuri?

— Eşti sigur?

Ridică din umeri.

— Nimic nu e sigur. Dar am primit asigurări de la Marcus

Antonius că a obţinut numărul necesar de Senatori pentru a fi sigur că votul va fi în favoarea mea. A dat câteva mite judicioase din partea mea, i-a ameninţat pe unii dintre cei care nu s-au lăsat cumpăraţi. Democraţia noastră romană în acţiune.

— Vei fi Regele Romei?

Caesar îşi mută privirea.

— S-ar putea să se ajungă la un compromis.

A, sigur că da. Iulius al ei. Întotdeauna trebuia să se cadă la câte o învoială.

— Un compromis?

— Voi fi rege, dar nu al Romei. În schimb, voi primi tronul întregului imperiu din afara Italiei, având dreptul la o coroană. Voi fi liber să mă însor cu o regină aleasă de mine, să-mi stabilesc capitala regală la Alexandria şi să-l fac pe Caesarion moştenitorul meu.

Cleopatrei nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Dar fără Roma fiul tău nu va fi niciodată în siguranţă. Nimic nu se va schimba!

— Se va schimba, pentru mine, replică el, cu ochii reci şi sumbri.

— Şi vei divorţa de Calpurnia?

— Nu va fi necesar. Va rămâne soţia fără copii a dictatorului Romei. Regina mea vei fi tu.

Înţelegea ce avea de gând. Ca de obicei, găsise soluţia ideală pentru sine însuşi. Dacă Senatul îi îngăduia acest lucru, căsătoria lui cu ea putea fi explicată ca o măsură politică, o manevră tactică inteligentă din partea Imperatorului. Mulţimea din Forum n-avea să se supere; o căsătorie urma să lege şi mai strâns de Roma Egiptul, cu dinastia lui regală şi tezaurul care dădea pe dinafară. Caesar îşi dorea totul şi mai dorea şi iubirea Romei. N-o trădase cu adevărat, ci doar rearanjase piesele de pe tabla de joc.

O sărută uşor.

— Vom fi zei, îi şopti el.

Cleopatra nu-i răspunse la sărut.

„Ticălosule.”

Caesar ridică din umeri. Fără îndoială, se aşteptase la asta. Ei bine, îşi putea permite răceala ei. Avea să fie plecat timp de cel puţin doi ani, suficient pentru ca ea să-l ierte. Şi urma să aibă neveste ale altor bărbaţi care să-l distreze în drumul spre

Parthia. De exemplu, se spunea că Irod avea o nouă soţie.

— Fie ca toţi zeii să te însoţească şi să-ţi acorde un voiaj sigur, îi ură ea, cu formalism rigid.

În ochii lui se ivi o luminiţă. Regret, poate, deşi n-ar fi mizat pe asta.

— *Vale,* pisicuţo.

Cleopatra nu spuse nimic, privindu-l doar cum pleca. „Într-un fel sau altul”, îşi spuse ea, „romanii ăştia au să mă înşele din nou.”

*

Nu putea dormi.

Luna lui Marte cuprinsese oraşul, dar iarna nu ceda. Zăpada înghiţea duruitul căruţelor noaptea, învăluind în alb statuile şi casele de vară. Apoi începuseră să sufle vânturile dinspre miazănoapte, aducând ploi torenţiale şi furtuni năprasnice care smulseră din rădăcini câţiva chiparoşi din grădină.

Cleopatra zăcea în pat trează, ascultând vuietul vântului printre brazi, trosnetul crengilor, şuieratul curentului pe sub uşi. Undeva, o rafală de vânt răsturnă stativul unei lămpi pe pardoseala de marmură, cu zgomot.

În ultimele câteva zile, tot oraşul fusese stăpânit de o mare agitaţie. Toată lumea ştia că a doua zi, la Idele lui Marte, Senatul avea să se întrunească în Teatrul lui Pompei, pentru a dezbate Profeţiile Sibiline. Între timp, Mardian raporta că auzise zvonuri despre nişte conspiraţii împotriva vieţii lui Caesar. Dar nu erau decât zvonuri.

În pieţele Aventina şi pe cheurile Tibrului, bârfitorii şi ghicitorii erau ascultaţi ca nişte oracole. Se vorbea la nesfârşit despre semne, copii născuţi cu două capete, statui care plângeau cu lacrimi de sânge, lumini pe cer. Circula o poveste despre un lup care trăsese din teacă spada unui străjer de la poarta cetăţii şi fugise cu ea în pădure.

Cleopatra stătea trează, întrebându-se dacă într-adevăr compromisul lui Caesar era atât de dezavantajos. La urma urmei, însemna mai mult decât putuse spera vreodată pentru ea însăşi, de când luase tronul. Caesar, Regele Imperiului Roman şi soţ al Reginei Egiptului. Ar fi însemnat pace pentru ţara ei şi un tron sigur pentru Caesarion.

Oare? Caesarion era încă doar un copil şi se putea ca Iulius Caesar să nu mai apuce să-l vadă înscăunat. Aveau să fie alţi Consuli, alţi dictatori. Cu siguranţă, următorul Imperator avea să dorească să ia înapoi tot ceea ce dăduse Caesar.

„Dacă nu am Roma”, îşi spuse ea, „nu am nimic.”

Nu putea dormi. Marea comoară îi era încă inaccesibilă. În noaptea aceea, avea impresia că, până n-o putea ţine în mână, n-avea să mai închidă ochii.

48

Crengile brazilor se legănau şi se aplecau în vântul de furtună. Cerul era acoperit, câte un fulger lumina preţ de-o clipă statuile din grădină, astfel încât păreau să se mişte, asemenea unor fantome.

Cleopatra privea furtuna, cu o senzaţie adâncă de nelinişte apăsându-i stomacul ca o mâncare stricată. Furtuna scălda oraşul într-o lumină verzuie, stranie. Până şi pisicile pe care le adusese cu ea din Egipt se agitau prin casă, sâsâind nervoase. Servitorii tresăreau la fiecare fulger, atingându-şi amuletele de la gât pentru a se feri de rele.

Mai târziu, în cursul dimineţii, unul dintre servitori auzi din oraş zarva unei agitaţii, dar până îi fu adusă ei la cunoştinţă, gălăgia încetase. Cleopatra presupuse că legionarii potoliseră populaţia. Se întreba dacă asta avea vreo legătură cu evenimentele din Senat. Oare erau aclamaţiile poporului pentru acordarea titlului de Rex lui Caesar? Sau, poate, dezbaterea dintre Senatori provocase o revoltă în Forum? Unde erau spionii lui Mardian când avea nevoie de ei?

Imediat după ceasul amiezii, la poartă apăru o trăsură, din care coborî Consulul Marcus Antonius, însoţit de o gardă de corp numeroasă. Soldaţii se răspândiră imediat prin grădinile vilei, încordaţi, în alertă, cu spadele în mâini.

Se întâmplase ceva.

Cleopatra îl primi în camera cu vedere spre grădină. Abia dacă-l mai recunoştea pe acest Marcus Antonius, atât de serios şi grav la faţă era. Afară, o rafală de ploaie lovi casa, ca şi cum ar fi aruncat pietricele dintr-o maşină de asalt. Peste cele şapte coline se rostogoli un şir de tunete.

De cum intră Antoniu, de cum îi văzu chipul, Cleopatra ştiu.

— A murit, nu-i aşa?

Antoniu dădu din cap.

Lumea se răsturnă pentru ea. Era cu neputinţă. Şi totuşi, acesta era momentul pe care-l aşteptase cu groază de când sosise la Roma. Zeul invincibil — mort? Se gândi la dimineaţa când se aruncase în apele portului din Alexandria, înotând cu armura completă, în timp ce de jur împrejurul lui suliţele străpungeau apa. Supravieţuise acelei lupte crâncene numai pentru a fi ucis în propria cameră din Senat? Îşi aminti cuvintele profetice ale tatălui ei, de atât de demult: *Fiecare palat e plin cu şerpi, de două ori mai ucigători decât aceştia.*

Atât de multe, prea multe, depinseseră de o singură bătaie fragilă de inimă.

— A fost ucis în Senat, la picioarele statuii lui Pompei, în faţa tuturor. L-au înghesuit mai mult de zece şi l-au înjunghiat de moarte.

Cleopatra închise ochii. Era ca un vis, un coşmar. „Iulius al meu.” Nu mai era. Un moment, pierderea dinastiilor şi a imperiilor nu mai însemnă nimic pentru ea, covârşită de sentimentul propriei pierderi. „Ce-am să mă fac fără el?”

— Cine a făcut asta?

— Dolabella. Cassius. Decimus. Până şi Marcus Brutus. După aceea, au alergat în Forum, strigând despre libertate şi Republică. Toţi ceilalţi senatori şi-au săltat poalele togilor şi au zbughit-o ca nişte babe. Acum are loc o revoltă, o cohortă întreagă de gladiatori pradă tot ce le iese în cale.

Se simţea amorţită. De ce nu putea avea nici un sentiment?

— L-am prevenit.

— Cu toţii l-am prevenit, Maiestate. Sunt sigur că bătrânul ştia ce riscuri îşi asuma.

Caesar era mort. Iar, dacă Iulius Caesar putea să moară, nimeni nu mai era în siguranţă.

— Eşti în pericol, Marcus Antonius?

Pentru prima oară, Antoniu zâmbi.

— Mai întâi, va trebui să fie mai abili decât mine. Spre deosebire de Caesar, eu mă bazez pe garda de corp, înainte de a conta pe bunele graţii ale altora.

Îi trecu prin minte că într-o cameră de pe acelaşi coridor se juca un băieţel care putea fi următorul de pe lista ucigaşilor.

Dacă-l omorâseră pe Caesar, însemna că voiau să elimine tot ceea ce făcea parte din Caesar.

— Şi eu? Şi fiul meu?

Zâmbetul se şterse de pe buzele lui Antoniu.

— Ar fi bine să nu mai întârziaţi la Roma. Sunt vremuri nesigure. Acum, când bătrânul nu mai e, cine ştie ce se va întâmpla aici?

Într-adevăr. „S-ar putea chiar ca însuşi acest om să fie următorul meu adversar”, îşi spuse ea. Antoniu era protejatul lui Caesar; Consul alături de el. Vorbiseră despre el ca succesor al lui Caesar, deşi nimeni nu crezuse cu adevărat că acea zi avea să vină atât de curând. Noua veste îl punea într-o altă lumină.

— Înţeleg că ai făcut planuri pentru propria protecţie, spuse ea.

— Într-adevăr.

— Brutus şi Cassius sunt acum stăpânii Romei?

— Brutus şi Cassius se adresează mulţimii, în Forum. În timp ce ei îşi agită pumnalele de trădători şi strigă aiureli despre libertate şi Republică, eu am luat măsura de prevedere de a-i cere lui Lepidus să-şi mobilizeze legiunile pe Câmpul lui Marte. Acordaţi-mi două zile şi voi lua înapoi tot ceea ce-şi închipuie ei că au câştigat.

Acum îşi dădea seama de ce îl iubise Caesar. Unii oameni erau născuţi pentru marile acţiuni. Puteau fi mediocri în timp de pace, dar, când curgea sânge pe străzi, lăsau deoparte ulciorul cu vin şi deveneau stăpâni pe situaţie.

— Vă simţiţi bine, Maiestate? întrebă Antoniu.

Cleopatra se aşeză pe o canapea, frântă, cu genunchii înmuindu-i-se sub trup.

Încă nu-i venea să creadă că Iulius Caesar era mort. Îl socotise indestructibil, în pofida ridurilor care-i brăzdau faţa puţin mai adânc cu fiecare lună, în pofida bolii căderilor care-l lăsase palid şi tras. Se aştepta să-l vadă din clipă-n clipă intrând pe uşă, cu câte un sul strâns în fiecare mână, lătrând ordine din mers; îşi putea imagina acea expresie familiară şi furioasă pe care o afişa în momentele de criză, ca şi cum răbdarea i-ar fi fost pusă prea amarnic la încercare prin faptul că era nevoit să aibă de-a face în fiecare zi cu muritorii de rând.

Ei bine, acum nu mai avea de ce să se preocupe de această problemă. Într-o clipă, lumea se întorsese, se schimbase

irevocabil.

— Îţi mulţumesc că mi-ai adus această veste tristă, Marcus Antonius. Niciodată nu voi uita că în ziua asta mi-ai fost prieten.

Antoniu făcu o plecăciune:

— Maiestate.

Plecă, iar Cleopatra rămase aşezată mult timp, cu privirea spre grădină, unde vântul încovoia copacii şi fulgerele spintecau cerul peste colinele Romei. O lacrimă fierbinte începu să i se prelingă pe obraz. O surprinse. Niciodată nu crezuse că avea să plângă după un roman.

*

Când Antoniu ajunse acasă la Caesar, Calpurnia aflase deja vestea. Un servitor venise în goană, tocmai din Forum. Era trasă la faţă şi avea ochii roşii.

Marcus Antonius stătea în faţa ei, foindu-se în armură, dornic să termine cât mai repede. Avea timp să plângă după bătrân, mai târziu. Pe moment, erau altele de făcut.

— I-am spus, repeta ea la nesfârşit, i-am spus să fie atent. Aşa-i trebuie.

— L-au trădat, Calpurnia.

— Sigur că l-au trădat! La ce se aştepta?

Încă nu-şi făcuse toaleta, în dimineaţa aceea. Era pentru prima oară când Antoniu o vedea fără bijuterii şi farduri, cu părul atârnându-i în şuviţe nepieptănate împrejurul umerilor. Arăta ca o bătrână.

— Cred că mai întâi ai trecut pe la stricata aia?

— Cleopatra a fost informată.

— Şi cred c-a dat apă la şoareci cu găleata.

Antoniu trase adânc aer în piept. N-o simpatizase niciodată pe Calpurnia şi nu se aşteptase să primească acea veste cu eleganţă. Părea hotărâtă să nu-l dezamăgească.

— Ai fost acolo? îl întrebă Calpurnia.

— Crezi că mai eram acum în viaţă, dacă reuşeam să-mi strecor trupul între el şi ea?

Îi aruncă o privire de neaşteptată compasiune.

— Nu, cred că nu mai erai. Ştiu că şi tu l-ai iubit, în felul tău.

— Trebuie să-l plângem pe Caesar mâine, spuse el, hotărât să evite conversaţiile sentimentale cu scorpia aia. Azi avem destule

treburi de făcut ca să apărăm Roma de ucigaşii lui.

Calpurnia îl privi cu un zâmbet de lupoaică.

— Deci, direct la treabă, aşa-i, Marcus?

— Cea mai bună cale de a-l răzbuna e să ne asigurăm că Brutus şi prietenii lui nu vor avea de câştigat de pe urma faptei lor.

Îi răspunse înclinând uşor din cap a încuviinţare. Dintr-o dată, arăta atât de mică şi pierdută... Antoniu îşi dădu seama că durerea ei era adevărată. Se mira sincer. Nu crezuse că-l iubea pe Caesar atât de mult.

— Ai testamentul lui? o întrebă.

Calpurnia păru nesigură.

— Tatăl meu le-a ordonat Vestalelor să-l predea imediat ce a aflat vestea.

— L-ai deschis?

Dădu din cap afirmativ.

— Trebuie să-l văd.

Calpurnia ieşi, pentru a reveni peste câteva minute cu două suluri pe care le aruncă pe masă în faţa lui.

— Uită-te să vezi cu ochii tăi ce-a făcut.

Două testamente. Antoniu se aşează la masă, desfăcu primul sul şi îl ţinu cu mâna stângă, în timp ce-l desfăşura şi pe al doilea, cu dreapta. Caesar îl declara pe nepotul lui, Octavian, ca principal moştenitor al averii sale. De asemenea, testamentul îi acorda tânărului dreptul de a prelua propriul nume al lui Caesar, ca fiu adoptiv al său.

— Ar fi trebuit să-i dăruiesc un fiu adevărat, murmură Calpurnia. Acum, curvetele ăsta de nepot va primi totul.

— Şi aici ce e? o întrebă Antoniu, ridicând al doilea testament.

Calpurnia păli la faţă.

— Citeşte-l, răspunse ea.

Era datat cu doi ani după primul. Era un document cu adevărat extraordinar. În el, Caesar acorda o parte din avere nepotului său, dar grosul i-l lăsa fiului Cleopatrei. De asemenea, aproba ca micul Caesarion să-i poarte numele, recunoscându-şi paternitatea asupra unui băiat care într-o bună zi putea ajunge Regele Egiptului. Implicaţiile erau de neconceput.

— Acest document e ilegal, spuse el.

— Imoral a fost primul cuvânt care mi-a trecut mie prin cap, dar în fond cum i-am putea atribui sentimente morale unui om

cum a fost Caesar?

— Bătrânul trebuie să-şi fi pierdut minţile când a scris aşa ceva.

— Îşi recunoaşte bastardul în faţa întregii lumi. Nu-i ajunge c-a regulat toate doamnele de familie bună din Roma, acum îşi mai trâmbiţează şi bădăranul ăsta bastard, de parcă ar fi un motiv de mândrie!

Antoniu privea cu uimire pergamentul. Caesar, în primul rând, ştia prea bine că legea interzicea trecerea posesiunilor şi a capitalului roman în posesia cuiva care nu era cetăţean al Romei. N-avea să reziste. Dar, dacă subiectul acelui document ajungea la cunoştinţa tuturor, ar fi fost imposibil ca oricine care păşea pe urmele lui Caesar să mai guverneze cu reală autoritate. Caesarion avea să fie o umbră care plana pentru totdeauna peste legitimitatea tuturor. Singura soluţie a viitorului Imperator era aceea de a-l ucide pe băiat, probabil şi pe mama lui.

— Trebuie să hotărâm pe care dintre aceste testamente îl vom prezenta în faţa Senatului, spuse el, ştiind răspunsul încă înainte de a fi rostit cuvintele.

Calpurnia îl privi lung. Lui Antoniu nu-i venea să creadă că gândul nu-i trecuse prin minte.

— Vrei să spui… să-l distrugem pe unul?

— Liniştea sufletească se află nu mai departe decât cea mai apropiată lumânare, doamna mea. În plus, conform legii, cel mai vechi e singurul care poate sta în picioare. Celălalt este ilegal. E propagandă politică.

Antoniu era tentat să distrugă ambele testamente, dar unul dintre ele trebuia să reziste. În plus, Octavian nu prezenta nici un pericol, el avea să ia banii şi să-i toace pe băieţii lui drăgălaşi. Cu el se putea descurca uşor. Poate că tocmai asta intenţionase Caesar tot timpul, ca un ticălos viclean ce fusese.

Luă lumânarea. În câteva momente, moştenirea lui Caesar se făcu scrum pe masă. Antoniu mătură pe jos fărâmele înnegrite.

— Ei bine, acum Octavian este moştenitorul lui Caesar. Vestea o să-l bucure. Sunt sigur.

— O să şi-o bage-n fund, ca de obicei.

Comentariul grosolan al Calpurniei îl făcu pe Antoniu să se strâmbe. Era celebră de mult pentru vulgarităţile ei, iar Antoniu nu putea să-şi explice de ce o suportase Caesar atâţia ani. Utilitatea politică i se epuizase de mult.

—Trebuie să iau testamentul ăsta cu mine. Şi voi mai avea nevoie de toate hârtiile lui.

— De hârtiile lui?

— E dreptul şi datoria mea, ca unic Consul rămas în viaţă.

Nu avea idee dacă era adevărat, dar Calpurnia, era sigur, nu cunoştea legile romane suficient încât să-l contrazică.

În timp ce ea se ducea să aducă hârtiile lui Caesar, Antoniu privi cenuşa testamentului de pe podea, la picioarele lui. Ce i-o fi trecut bătrânului prin minte când scrisese aşa ceva?

Privi din nou primul testament, studiind lista moştenitorilor secundari. Pe buze îi apăru un zâmbet amar. Unul dintre ei era Decimus Brutus, care făcuse parte dintre cei ce-l înjunghiaseră. Bătrânul fusese un mare soldat, dar, pe ţâţele sacre ale lupoaicei, habar n-avusese să judece caracterele.

*

Cleopatra ieşi în fugă din vilă, simţind acele reci ale ploii împungându-i faţa. Alerga orbeşte, clătinându-se prin băltoacele noroioase, cu pieptul zguduit de suspine sfâşietoare, iar în cele din urmă se trânti pe o bancă de marmură rece, udată de ploaie.

Îl avertizase. Când Caesar îşi concediase garda de corp, aproape că-i invitase pe toţi să-şi scoată pumnalele din teci şi să se repeadă la el.

De ce n-o ascultase? De ce?

Îi venea să zbiere, să urle. Totul era pierdut, aruncat, nu numai viaţa lui, ci şi a ei şi a fiului lor.

— Nebunule! strigă ea în vânt şi în săgeţile înţepătoare ale ploii, cu trupul ţeapăn de furie.

Nebunule!

În clipa următoare, înţelese ce trebuia să se fi întâmplat. Era ceva în neregulă cu neamul acela, cu acel oraş. Credeau mai presus de orice în măreţia de a fi roman, iar în cele din urmă aceasta era cea care îl ucisese.

Probabil că, în adâncul inimii, se îndoise de justeţea a ceea ce se pregătea să facă. Dorea aprobarea acelor zei romani cu chipuri aspre în care susţinea că nu credea, aşa că se aruncase sub protecţia lor, punându-şi la încercare ambiţia în cumpănă cu soarta. Conştiinţa lui bătoasă de roman se războia cu propria ambiţie. Poate că, în străfundurile sufletului său de roman, până

şi el credea că Roma lui n-avea să admită un rege însurat cu o regină străină.

Furia păru s-o părăsească la fel de repede pe cât venise, iar Cleopatra începu să plângă. Plângea pentru Egipt; plângea pentru Caesarion; şi, în sfârşit, plângea pentru sine însăşi. Plângea pentru că îl lăsase pe Caesar să plece în ajun, supărată pe el, fără a avea măcar ocazia de a-şi lua rămas bun.

49

Îl uciseseră pe Caesar, ceea ce era în sine un act monumental, după părerea lui Antoniu, dar în rest nu erau decât nişte ageamii. Făcuseră greşeala de a-l lăsa pe Brutus să se adreseze mulţimii din Forum, într-o încercare de a o atrage de partea lor. Discursul lui fusese greoi şi impenetrabil ca de obicei, presărat cu referiri la Republică şi la libertate, când gloata nu voia să audă altceva decât că aveau să invadeze Galia şi să reducă impozitele. Brutus uitase că oamenii de rând îl iubiseră pe Caesar, în felul lor, iar aceştia, săturându-se de sunetul vocii lui Brutus, se repeziseră asupra lui şi-l alungaseră din Forum, laolaltă cu ceilalţi conspiratori.

Următoarea greşeală a conspiratorilor a fost aceea de a-l numi pe Cicero noul conducător al Romei. Băşinosul ăla bătrân. Un mare orator, dar care nu avea habar cum să rezolve o rebeliune. În timp ce el, Cassius şi Brutus plănuiau Roma lor cea nouă şi perfectă, Antoniu îşi asigurase sprijinul căpitanului Cavaleriei Marcus Lepidus, secund la comandă al dictatorului şi de o loialitate feroce faţă de Caesar. De asemenea, Marcus Lepidus visa să devină următorul Pontifex Maximus, ambiţie pentru care Antoniu îi promisese ajutorul.

Antoniu îi ceruse să aducă trei cohorte de legionari în Forum, iar restul soldaţilor să fortifice porţile cetăţii. Apoi, după ce intrase în posesia testamentului şi a celorlalte hârtii ale lui Caesar, luate de la Calpurnia, se întâlnise cu bancherul lui Caesar, cu secretarul acestuia şi cu Consulii desemnaţi de el. În câteva zile, avea Roma sub control, după ce-şi asigurase binecuvântatul triumvirat al banilor, respectabilităţii şi forţei armate.

Conspiratorii nu aveau altceva decât principiile lor. La ce le-or

mai fi folosit acum...

*

La două zile după asasinarea lui Caesar, Senatul s-a întrunit în Teatrul lui Pompei. Cicero a propus imediat un Act de Clemenţă. Alţii voiau să meargă şi mai departe. Anumiţi prieteni ai lui Brutus şi Cassius au înaintat o rezoluţie prin care conspiratorii — sau eliberatorii, cum îşi spuneau ei — să primească onoruri speciale şi să fie salutaţi ca binefăcători publici. Un senator a vrut chiar ca Iulius Caesar să fie declarat tiran şi toate actele lui să fie scoase în afara legii.

Antoniu nu se grăbi. Îi lăsă pe toţi să-şi spună cuvântul, pentru ca în cele din urmă să se ridice în picioare şi, folosind vocea raţiunii, să le amintească senatorilor că o asemenea măsură s-ar fi putut să nu fie înţeleaptă.

— Dacă tot ceea ce a făcut Caesar se declară ilegal, spuse el, întorcându-se spre Brutus şi Cassius, atunci amândoi va trebui să vă pierdeţi posturile de praetori. Iar tu, Decimus Brutus, nu vei mai putea prelua guvernarea Galiei Cisalpine. Tillius Cimber, aici de faţă, nu va mai pleca în Bithynia, continuă el, ameninţând cu degetul alt senator, ca şi cum l-ar fi dojenit pe un copil neastâmpărat, şi nici tu nu vei mai avea parte de Asia, Trebonius.

Reproşurile lui fură întâmpinate cu hohote de râs.

Nereuşind să obţină sprijinul majorităţii pentru propunerile lor, Cassius şi Brutus încercară atunci să forţeze un acord ca Iulius Caesar să fie înmormântat discret şi fără onoruri. Antoniu oftă şi le reaminti că propunerea lor nici nu putea intra în discuţie, întrucât orice consul care murea în perioada mandatului său public avea dreptul absolut la funeralii publice. Aşa spunea legea.

Zâmbitor, rezonabil şi, mare minune, treaz, Antoniu avu câştig de cauză, după cum se aşteptase. Dar, fără ştirea Senatului, mai avea şi legiunile lui Lepidus, care aşteptau pregătite pe Câmpul lui Marte.

Pentru orice eventualitate.

50

L-au înmormântat pe Caesar într-o seară cenuşie, cu nori de culoarea plumbului învolburându-se pe deasupra acoperişurilor, într-un vânt amarnic dinspre miazănoapte, care gemea pe străzile înguste. Unii spuneau că era glasul străvechilor regi ai Romei, plângându-l pe iubitul lor Iulius.

„S-a dus”, îşi spunea Cleopatra. „Şi, o dată cu el, s-au dus şi toate visurile mele.”

În acele momente, îl ura pe Caesar mai mult decât urâse vreodată pe oricine. Era atât de tipic pentru el, să nu se gândească la nimeni decât la sine însuşi. Murise aşa cum singur ar fi dorit, rapid şi teatral. Fusese doborât la apogeul puterii, fără a fi fost măcar nevoie să-şi pună la încercare măreţia în Parthia. Roma îi dăruise deja mantia lui Alexandru, în aşteptarea victoriei — dar dacă ar fi fost înfrânt?

Caesar n-avea să ştie niciodată. Grandoarea îi fusese împrumutată în lipsă de altceva.

Şi ce lăsase în urmă? Un fiu fără tron; şi o amantă, o regină în aşteptare, căreia îi promisese atât de multe şi-i dăruise doar o cenuşă amară. În cele din urmă se îndrăgostise de propria moarte şi îşi consumase acea pasiune fără a învrednici cu un gând nici o altă femeie căreia i se făgăduise, aşa cum făcuse toată viaţa.

„Dar nu trebuie să-mi îngădui asemenea meditaţii pline de răutate”, îşi spuse ea, „nu trebuie să-mi deplâng aşa situaţia. Am ştiut că era un joc de noroc. Şi nu am pierdut totul. Caesar mi-a câştigat înapoi tronul, iar pentru asta trebuie să-i fiu recunoscătoare. Căci, de acum încolo, totul se ia de la început. Trebuie să găsesc o altă cale de a salva Egiptul şi a-i asigura fiului meu o viaţă fără umbra cizmei romane deasupra capului.

Dar voi avea nevoie de ani de zile pentru a socoti costurile, căci pe lângă politică am pierdut ceva ce nu se mai poate recâştiga în această viaţă; iubitul şi prietenul, singurul om cu care puteam vorbi deschis, omul care m-a învăţat tot ce ştiu despre putere şi toate rafinamentele ei.” Se resemnase cu singurătatea care însoţeşte tronul, ajungând chiar s-o accepte. Dar Iulius o ajutase să întrezărească şi o altă lume, un loc unde acele poveri puteau fi împărţite cu o altă minte care gândea asemănător. „Nu m-am târguit niciodată pentru asta; gândisem în termenii politicii şi n-am ţinut niciodată seama de faptul că

dispariţia lui mi-ar putea lăsa în suflet un gol pe care n-am să-l mai umplu niciodată.

Într-adevăr, m-a atras în capcana pe care tot timpul îmi făgăduisem s-o evit. M-a părăsit ştiind că l-am iubit pe acel ticălos intrigant şi necredincios mai mult decât m-a iubit el vreodată.”

*

Catafalcul fusese amplasat în Forum, buştenii rugului funerar fiind aranjaţi cu o măiestrie aproape artistică. Sicriul fusese construit având ca model Templul lui Venus; avea pe toate laturile coloane mari de ipsos. Iar dedesubt un strat de fildeş curat, acoperit cu brocart purpuriu şi auriu bogat.

Oaspeţii de onoare au fost conduşi spre treptele arcuite ale Templului Vestei, unde se încropise în grabă o tribună pentru ca demnitarii să asiste la ceremonie. Atmosfera din Roma era volatilă şi peste tot se vedeau soldaţi.

Cleopatra se aşeză. Privi în dreapta şi o văzu pe Calpurnia uitându-se la ea. „Nu ştiu de ce mă priveşti aşa”, spuse în sinea ei. „Tu ai pierdut un soţ care nu te-a iubit. Eu am pierdut şansa de a fi regina lumii.”

*

Începu cu marşul funebru al trompetelor şi bătăile de jale ale tobelor.

De jur-împrejurul Forumului fuseseră aprinse făclii, care făceau ca pe pereţii templelor şi ai Teatrului lui Pompei să danseze umbre groteşti. Vântul sufla rece, iar Cleopatra se cutremură în mantie.

Litiera cu trupul lui Caesar fu purtată prin mulţime de zece magistraţi şi depusă cu pioşenie pe catafalcul de fildeş care o aştepta. Marcus Antonius urmă trupul neînsufleţit în Forum şi urcă pe podium în spatele catafalcului.

Aşteptă, cu capul plecat respectuos, în timp ce un herald dădea citire pe rând tuturor decretelor emise de Senat în numele lui Caesar. Din rândurile mulţimii se înălţă un oftat slab, când fu citit jurământul de inviolabilitate care, chipurile, îl protejase pe Caesar de ceilalţi legiuitori. Apoi, tânărul căpitan citi lista

campaniilor militare ale lui Caesar şi victoriile pe care le înregistrase în Galia, Britania, Alexandria, Spania şi Africa, valoarea comorilor pe care le trimisese acasă, numărul teritoriilor pe care le adăugase la imperiu, lista onorurilor pe care i le votase un Senat recunoscător.

Lista părea să nu se mai sfârşească.

Când Antoniu se ridică să ia cuvântul, tuturor li se părea că aveau să înmormânteze nu un om, ci un zeu.

*

Mulţimea amuţise. Privirea lui Antoniu măsură scuarul tăcut, plin de lume, parcă uitându-se în ochii fiecăruia. Nu se mai auzea decât trosnetul torţelor în vântul care foşnea prin piaţă. Din acel moment, îi avea pe toţi în mână.

Până şi Cleopatra îl contempla cu un început de respect. „Ţi-a reuşit la perfecţie piesa asta de teatru”, reflectă ea. „Roma te-a subestimat.”

— Caesar, spuse el încet, astfel încât toţi îşi încordară auzul să-i distingă cuvintele. Caesar al meu!

Aşteptă, lăsându-şi lamentaţia să plutească pe aripile vântului.

— Spuneţi-mi, fraţii mei, a mai existat vreodată în istoria noastră un roman ca acesta? A existat un singur om care să iubească Roma la fel de mult ca el?

Tăcu, parcă aşteptând răspunsul.

— Oraşul nostru a cunoscut mulţi generali şi oameni de stat mari, dar niciodată, niciodată n-a mai existat vreunul pe potriva lui Caius Iulius Caesar. Iar acum, el nu mai este.

Părea prea sufocat de emoţie ca să mai continue. Mulţimea părea să-şi ţină respiraţia. În sfârşit, Antoniu păru să-şi revină.

— Pentru zei, Caesar a fost mare preot; pentru noi, a fost consul; pentru soldaţi, a fost Imperator; pentru inamicii noştri, a fost dictator. Ne-a adus, în scurtul lui răstimp, mai multă glorie decât oricare alt om în îndelungata noastră istorie. Caesar *a fost* Roma.

Dar acum el a murit, şi ne aflăm aici în această seară ca să-l plângem. Dacă vârsta înaintată l-ar fi răpit, atunci poate am fi suportat mai uşor. Dacă vreo boală l-ar fi atins cu mâna ei spurcată, atunci poate am fi spus: aşa au vrut zeii. Dacă era rănit în vreun război de pe meleaguri străine, am fi ştiut că a fost

porunca Fortunei. Dar, nu. Soarta lui a fost mai crudă decât aceasta, prea crudă ca s-o îndurăm. Caesar, Caesar al nostru, marele nostru general care a condus armatele Romei spre glorie în Britania, Africa şi Spania, a murit aici, între aceşti pereţi, de mâinile compatrioţi lor lui romani.

Caesar, Caesar *al nostru,* omul care şi-a riscat viaţa pentru Roma în cele mai îndepărtate colţuri ale lumii, a fost ambuscat şi măcelărit chiar în oraşul pe care-l iubea. Caesar al nostru, omul care a clădit în Roma o nouă casă a Senatului, a fost omorât de confraţii lui senatori. Caesar al nostru, omul care a supravieţuit în nenumărate bătălii, a fost lovit în timp ce umbla neînarmat prin propriul oraş, întâiul nostru judecător şi magistrat, executat în casa judecăţii, fără proces. Acest Caesar, pe care duşmanii noştri nu l-au putut ucide, nici chiar când a căzut în mare la Alexandria, care ar fi trebuit să dispară sub valuri tras de greutatea armurii lui, care ar fi trebuit să moară de o mie de ori luptând pentru cauza noastră, a fost omorât în cele din urmă de compatrioţii lui romani. Milostivul nostru Caesar, care până şi inamicilor lui le arăta milă, a fost trădat în cele din urmă de aceia ale căror vieţi le iertase.

Antoniu făcu o pauză, iar Cleopatra auzi un geamăt scăzut străbătând mulţimea, ca un val pe suprafaţa unui lac. Glasul lui profund, de orator, îi prinsese pe toţi în mrejele sale. Acum, Cleopatra îl privea de-a dreptul cu admiraţie.

— Caesar, după cum ştiţi cu toţii, a fost un om uman şi milos. La ce i-a folosit asta? L-a iertat pe Brutus şi Cassius la Pharsalus. În ce scop? Câtă recunoştinţă i-au arătat! Şi ce putem spune de inviolabilitatea pe care i-au acordat-o confraţii lui senatori? Tocmai aceşti oameni au fost cei care i-au înfipt pumnalele în spate! La ce folosesc legile pe care le emit aceiaşi senatori, când ei înşişi le pot trata cu o asemenea violenţă?

Antoniu lăsă capul în piept, părând epuizat de propria furie.

Apoi, un glas răsună, de undeva din tenebre:

— Aşa îmi răsplătesc aceşti oameni mila? I-am salvat numai ca să mă poată ucide?

Glasul păruse să se audă din sicriu. Mulţimea fu străbătută de un murmur, teama începând să se amestece cu mânia. „O altă scamatorie de teatru iscusită”, medită Cleopatra.

Antoniu scoase o togă cu pete maronii de sânge. O ridică în faţa mulţimii, care recunoscu imediat roba pe care o purtase

Caesar în momentul morţii. Se înălţă un urlet colectiv de indignare.

— Priviţi ce i-au făcut! strigă Antoniu, cu glasul ca un muget furios care reverberă prin Forum, fiind preluat de mulţime. Număraţi găurile, fiecare făcută de lovitura altui pumnal. Uitaţi-vă ce i-au făcut lui Caesar al nostru! Lui, care v-a iubit atât de mult!

Cu o mişcare amplă, scoase de sub togă un document şi ţinu sulul sus, ca să-l vadă toată lumea.

— Am aici testamentul lui Caesar! Îngăduie-mi să-ţi arăt cât te-a iubit, Romă!

Alesese momentul perfect. Nu era de mirare că prietenii lui cei mai buni erau actori, îşi spuse Cleopatra.

— Poporului Romei…

Se întrerupse, în timp ce rumoarea din piaţă se stingea într-o tăcere desăvârşită.

— Poporului Romei îi las în întregime grădinile vilei mele de la Transtiberina, spre a deveni grădină publică pentru bucuria tuturor. Mai mult, fiecărui cetăţean roman îi las suma… de treizeci de sesterţi.

Haos.

— V-a lăsat grădinile lui! V-a lăsat banii lui! Şi iată ce i-au făcut! Aceasta i-a fost răsplata pentru că v-a iubit, pentru că a iubit Roma?

Era de-ajuns.

Soldaţii îşi ciocneau scuturile, într-o cacofonie de zgomote asurzitoare. Apoi, cineva aruncă o torţă pe rug, iar cei din apropierea catafalcului apucară băncile şi scaunele pe care stătuseră şi le azvârliră şi pe ele în flăcări. Femeile se alăturară freneziei, aruncându-şi bijuteriile, alţi bărbaţi îşi aruncau hainele, soldaţii îşi aruncau pieptarele. Scântei şi fum se ridicau în spirală spre cer.

Un om fu recunoscut ca făcând parte dintre conspiratori şi, într-o clipă, gloata se năpusti asupra lui, luându-l la bătaie. Dispăru sub o mare de pumni şi cizme. Apoi, mulţimea porni spre casa lui Marcus Brutus, cu făcliile sus, strigând că aveau s-o ardă până-n temelii. Luna fu ascunsă de fum. Domnea nebunia.

51

În largul coastelor Egiptului

Marea corabie se legăna puternic, când un nou val trecu pe sub coca ei. Cleopatra fu asaltată de duhoarea de jos, un amestec greţos de apă stătută în cală şi sudoare a sclavilor de la rame. Porni împleticită de coridor, înfruntându-şi revolta stomacului şi gustul de fiere din gât. Corabia se zgudui din nou, astfel încât se agăţă de lambriul din lemn de cedru, simţind cum una dintre unghiile aranjate cu grijă i se rupea în fibrele lemnului.

„Tot acest lux nu-mi mai foloseşte la nimic. Poate ar fi mai bine să mă culc chiar acum în mormânt. La fel ca Iulius."

Mardian îi spusese că afară, deasupra punţii, strălucea soarele pe un cer albastru pal; căpitanul afirmase că era o zi minunată pentru navigaţie. Pânzele vopsite în purpuriu se întindeau umflate de un vânt prielnic. Dar Cleopatra nu voia să urce pe punte, nu voia ca echipajul şi restul servitorilor s-o vadă aşa. Isis Pelagia, Regina Mării, bolnavă ca un copil! Acesta era secretul ei, pe care nu i-l cunoştea decât medicul şi cei din cercul oamenilor de încredere: Mardian, Charmion, Iras.

Împreună cu celălalt secret, mult mai cumplit.

Se chinui să ajungă în cabina alăturată, unde Antiochus zăcea pe pat, scofâlcit ca un bătrân. Era pământiu la faţă. Sclavii se îmbulzeau neputincioşi în jurul lui, în cămăruţa lipsită de aer. Mirosul de vomă învechită era înecăcios, făcând ca pe pielea Cleopatrei să apară din nou broboane de sudoare rece. Camera păru să se aplece alarmant, iar Mardian întinse o mână s-o sprijine.

De pe marginea patului, medicul Olympos ridică privirea spre ea, cu o expresie gravă.

— Afară, le spuse el celorlalţi, iar sclavii dispărură.

— Cum se simte? îl întrebă Cleopatra.

Olympos clătină din cap, fără o vorbă.

Antiochus bâigui ceva în somn. Mirosea îngrozitor. I se distingeau oasele feţei prin piele.

— Cu mâna mea i-am dat de mâncare, spuse Olympos. Nu ţine nimic în el. A început să vomite sânge. Mă tem că are putregai la plămâni. A stat prea mult timp la Roma.

— Nu voiam să sufere aşa, răspunse Cleopatra. Cât mai avem

până la Alexandria?

— Încă două zile pe mare.

Cleopatra îşi apăsă o mână pe burtă. Vomismentele repetate rupseseră ceva în trupul ei. În acea dimineaţă vărsase sânge.

— Vă simţiţi bine, Maiestate? întrebă Olympos.

„Copilul. Te rog, nu mă lăsa să pierd încă o parte din Iulius.

Lasă-mă măcar să-i păstrez copilul.”

Sau, poate, era judecata zeiţei. O viaţă pentru o viaţă. Camera începu să se învârtească. Cleopatra se agăţă din nou de lambriu, dar o nouă clătinătură a corăbiei îndepărtă peretele de mâna ei. Căzu pe podea, lovindu-se dureros. Apoi, întunericul binevenit o absorbi în spirală spre un vârtej al nefiinţei tăcute.

Colina Palatină, Roma

Fulvia se trezise la ceasul al doilea din zi, adunase toţi sclavii, cu găleţi, cârpe şi scări, şi cu măturile lor din frunze de mirt şi palmier, şi-i pusese la treabă să cureţe casa. Arăta ca o cocină, după beţia monstruoasă din seara trecută: pe dalele duşumelei din sufragerie erau împrăştiate cochilii de stridii şi costiţe de porc, iar în jurul *peristylium*-ului zăceau *amphorae* sparte. Se vedeau cioburi de ceramică până şi pe fundul bazinului cu peşti, numit în glumă, chiar şi de sclavi, „vomitorium”.

Stăpânul Romei zăcea pe una dintre canapele, sforăind de se zguduiau pereţii, fără să audă nimic din tot tărăboiul. Nările Fulviei palpitară simţind mirosurile râncede de vin, sudoare stătută şi femei ieftine. Presupunea că pe acestea din urmă soţul ei le procurase exclusiv pentru uzul invitaţilor de aseară; dacă descoperea vreodată că o regulase pe vreuna în propria vilă, avea să-i smulgă boaşele din rădăcini.

Vaza pe care tatăl ei i-o adusese din Palmyra lipsea de la locul său. Şi bustul de marmură al lui Pompei. Fără îndoială, Stăpânul Romei le dăruise oaspeţilor sau le pierduse la zaruri.

— Scoală-te! ţipă Fulvia la el, apucându-l de umeri şi trăgând din răsputeri, ca să-l ridice de pe canapea.

Antoniu se rostogoli pe jos. Soţia lui înhăţă un ulcior cu apă şi i-l turnă în cap. Mugind ca un taur, Antoniu se ridică în şezut.

— Te-ai distrat bine azi-noapte?

Îşi trecu o mână peste faţă. Avea ochii încă umflaţi de somn, ca două prune roşii de Damasc.

— Aşa te porţi în timp ce Octavian ajunge Domnul Romei?

— Fulvia ... îi rosti el numele de parcă ar fi fost un blestem.

— Eşti un porc.

— Noaptea... nu e niciodată destul de lungă.

— Ai dat cuiva vaza de la tatăl meu?

Antoniu clipi din ochi, ca şi cum i-ar fi vorbit în aramaică sau persană.

— Ce?

— Vaza pe care a cumpărat-o tatăl meu din Palmyra. Valora o avere.

O privi lung, fără să înţeleagă. Ce rost avea? Oricum nu-şi amintea niciodată ce făcea la legendarele sale *commissatia.*

— Puţi. Ar trebui să fii în drum spre Senat.

— Şi să-l ascult pe Cicero îndrugând verzi şi uscate despre morala publică?

Antoniu abandonă efortul de a se ridica şi căzu la loc, cu spatele pe plăcile de marmură şi braţele desfăcute.

— Octavian va fi acolo.

— Curvetele ăla mic ...

— Curvetele ăla mic are acum în mână legiunile lui Caesar.

— Mă doar capul când te-aud.

Fulvia îşi luă avânt cu piciorul şi-l lovi de două ori în coaste.

Gemând, Antoniu încercă să se rostogolească din calea ei.

— Scoală! Nu-ţi dai seama ce faci? Caesar a murit! Tu trebuie să fii noul Caesar!

— Lasă-mă-n pace.

— Trebuie să te ridici!

Şi continuă să-l ţină în şuturi pe Stăpânul Romei până când acesta se săltă împleticit pe picioare, după care îl expedie la *tonsore* şi trimise sclavii să aducă o togă nouă. Ar fi îmbrăcat ea însăşi toga purpurie, dacă ar fi putut, ca să-şi facă intrarea în Senat. Antoniu nu înţelegea, ca un bou greoi ce era, că Octavian reprezenta o ameninţare. O fi fost el un curvete, dar era un curvete ticluitor, iar Antoniu nu-şi dădea seama. Acum, când pericolul imediat trecuse, nu voia decât să se distreze din nou.

Ei bine, n-avea de gând să-l lase să alunece iar pe panta vechilor lui năravuri. Avea să facă din el Stăpânul Romei şi Stăpânul Italiei, chiar dacă trebuia să păşească pe urmele lui şi să-l biciuiască tot drumul până acolo.

52

Alexandria din Egipt

Lămpile cu ulei din apartamentele private ale Cleopatrei pâlpâiau în noapte, cu mult timp după ce luna apusese peste Pharos. Regina lucra pentru a şaptea oră în şir, înconjurată de porumbare şi cutii legate în alamă pline cu copii după decrete, corespondenţă oficială pentru şefi de state, liste de recensământ, registre cu impozitele pentru fiecare dintre cele patruzeci de nomes din Egipt. „Oamenii nu văd la regina lor decât pompa şi ceremonia”, medită ea. „Nu văd truda nesfârşită, administrarea tuturor detaliilor care trebuie să fie rezolvate. Nu le voi încredinţa niciodată altora, aşa cum a făcut tatăl meu. A fi regină nu înseamnă numai să te prefaci că guvernezi, ci chiar s-o faci tu însăţi.”

Şi erau atât de multe de făcut. În lipsa ei, *strategioi*-ii lăsaseră numeroase canale să cadă în paragină. Multe se colmataseră aproape complet. Aproape cu siguranţă, în anul acela avea să fie din nou foamete.

Într-un târziu, îşi lăsă jos stylusul şi privi prin cameră, întinzându-şi muşchii îndureraţi ai spatelui. Dar, într-un fel, se bucura că avea atâtea de tăcut. Însemna că-i rămânea mai puţin timp să gândească, să reflecteze, să simtă. Amintirea lui Caesar era ca o durere de dinţi, un chin continuu şi sâcâitor care nu voia să-i dea pace.

Dimineaţa, se trezea în sunetele portului, cântecele preoţilor din templul regal de pe Lochias, bătaia valurilor peste stâncile peninsulei, murmurul brizei mării şi, ameţită, se întindea desfătându-se cu sentimentul de a fi din nou acasă, departe de brazii mohorâţi şi colinele sufocante ale Romei.

Dar, apoi, întindea o mână spre întinderea goală a patului mare din lemn de abanos şi-şi amintea ce-i făcuseră. Îşi amintea că n-aveau să mai fie acte de iubire, planificări şi discuţii, nici azi, nici altădată. Iar atunci, în minte îi reapărea, nestânjenită, imaginea petei de sânge de pe puntea cabinei sale din galera regală, tot ceea ce mai rămăsese din al doilea fiu al lui Caesar. Şi-şi reamintea că nu era în siguranţă, nici chiar aici; şi nici micul Caesarion nu era în siguranţă.

Singura uşurare era aceea de a se adânci în muncă, pentru a scăpa de tortura amintirilor.

Zăcuse în pat aproape o săptămână, după sosirea la Alexandria, slăbită de pierderea de sânge, în doliu după Caesar şi după fiul lui Caesar. Nu putuse mânca, aşa că Olympos îi recomandase vin încălzit şi infuzii de plante medicinale. Doctoriile lui o întremaseră şi, spre surprinderea tuturor, se reapucase de treabă. Era, la urma urmei, Regina Egiptului. Politica nu avea timp pentru sentimente.

Olympos o avertizase să nu lucreze cu atâta sârguinţă, aşa de curând după întoarcerea de la Roma, dar Cleopatra găsea munca la fel de binefăcătoare ca poţiunile medicului. Îi era cu neputinţă să adoarmă înainte de a o ajunge extenuarea. Şi avea întotdeauna destule subiecte care să-i reţină atenţia. Întreaga lume se putea zgudui în convulsiile crizelor, dar la Alexandria munţii de papirusuri întocmite de funcţionărimea ei continuau să se înalţe.

Cleopatra se ridică şi merse la fereastră, unde inspiră aerul proaspăt, cu miros de sare. Flăcările farului de pe Pharos se reflectau pe apele portului, aruncând umbre roşii peste flota de pescuit amarată în adâncitura insulei.

Pe-acolo pe undeva, dincolo de marea aceea neagră, duşmanii ei continuau să comploteze.

Brutus fugise de la Roma ca să scape cu viaţă. Îşi stabilise cartierul general în Macedonia. Celălalt „eliberator”, Cassius, adunase armate în Asia şi jefuise oraşele Xanthus şi Tarsus din Asia Minor. Acum, îşi îndreptase armatele spre Siria şi guvernatorul acesteia, Dolabella, care făcea parte dintre oamenii lui Caesar.

O veste bună, cel puţin. Trebonius, unul din conspiratori, avusese tupeul de a prelua postul de guvernator în Bithynia, pe care i-l acordase Caesar însuşi. Dolabella îl urmărise acolo, îi învinsese soldaţii şi se răfuise cu el. Evident, aruncase capul lui Trebonius unor băieţaşi, care se distraseră rostogolindu-l cu picioarele pe străzile Smyrnei ca pe o minge.

Cleopatra îi trimisese lui Dolabella legiunile lăsate de Caesar în Egipt. *Dioiketes*-ul şi ceilalţi funcţionari nu se bucuraseră, spunând că Dolabella nu avea destule legiuni pentru a-l ţine pe loc pe Cassius când avea să atace şi că ea se alătura taberei aflate în dezavantaj. Dar ce altceva ar fi putut să facă? Ce voiau,

să le trimită soldaţi oamenilor care-l uciseseră pe tatăl copilului ei?

Şi unde era Antoniu, în toată această nebunie? Continua să se implice în politica intestină a Romei, certându-se cu toţi, de la Octavian la Cicero. Ei bine, n-avea să aştepte un alt roman să-i vină în ajutor. Legiunile romane nu aveau pereche pe uscat, dar pe mare câştigaseră puţine victorii importante. Aceasta era cheia viitorului Egiptului, nu se îndoia nici o clipă.

Poruncise să se construiască două sute de corăbii. O asemenea flotă avea să-i secătuiască aproape tot Tezaurul, dar la ce bun să aibă cuferele pline şi nici un mijloc de a-i împiedica pe romani să vină şi să ia toate bogăţiile? Pusese să se doboare cedri din pădurile Siriei şi să se înfiinţeze şantiere navale în toată Alexandria şi toată Delta. Jumătate din flotă avea să fie formată din cele mai mari corăbii de război construite vreodată, cvadrireme cu câte patru rânduri de rame şi liburniene mai uşoare, o flotă cu care s-ar fi mândrit până şi Isis, Regina Mării.

Cleopatra se întoarse de la fereastră, ştiind însă că nu putea să adoarmă. În noaptea aceea o frământau prea multe gânduri. În schimb, se pomeni că picioarele o purtau pe coridor spre apartamentele rezervate fratelui ei mai mic, care-i mai era şi soţ, consort şi rege.

*

În nopţile acelea calde, îi scoseseră patul pe terasă. Bietul băiat părea să plutească în derivă pe patul imens, cu rama din abanos negru intarsiat cu baga. I se topise toată carnea de pe oase, iar ochii îi păreau imenşi în ţeasta împuţinată. Olympos îşi exprimase faţă de curte speranţa că avea să se vindece repede, acum când scăpase de Roma, cu gerurile şi furtunile ei, dar se părea că răul de mare îl slăbise îngrozitor şi continua să lâncezească.

Astă-seară îşi ţinea ochii aţintiţi spre cer. Aici, stelele păreau mai strălucitoare decât la Roma, dar nu ele atrăseseră atenţia băiatului. La scurt timp după întoarcerea lor apăruse, fără veste, o cometă, iar acum stătea suspendată pe cerul nopţii, aproape atingând acoperişul Pharos-ului cu coada ei luminoasă. Se afla acolo de nopţi în şir, iar magii învăţaţi veniseră tocmai din Parthia pentru a studia fenomenul, privindu-l de pe acoperişul

Museionului.

Unii credeau că era un semn trimis de zei, de bun sau de rău augur, după cum îi îndemna starea de spirit. Alţii socoteau că era însuşi spiritul lui Caesar, sufletul său luându-şi rămas bun de la Pământ, înainte de a-şi ocupa locul în pantheonul zeilor.

*

Aşadar, iată-l pe Iulius, săgetând pe cer, lăsându-şi în urmă toate poverile. În moarte, o uitase. Nu conta că Octavian era doar un băietan, fără nici o iscusinţă militară, că era prea tânăr până şi ca să-şi ocupe locul în Senat; pe el îl alesese Caesar. Moştenise o avere, prin testamentul lui Caesar, şi în primul rând avea un nume — numele lui Caesar. Numele unui zeu.

Numele era cel ce are avea importanţă, căci pagina numelor preţuia mai mult decât aurul şi decât toate armatele.

Cleopatra nu se aşteptase ca testamentul lui Caesar să conţină vreo moştenire pentru fiul ei, întrucât legea romană interzicea ca un străin să moştenească proprietăţi romane. Dar, dacă Caesar i-ar fi lăsat propriul nume fiului său, acest lucru i-ar fi conferit lui Caesarion legitimitate, un loc în lume. Şi când colo, îi dăduse numele său lui Octavian.

De ce o făcuse? Fusese altul dintre jocurile sale? Chiar şi în moarte, rămânea o enigmă pentru ea. Furia îi aţâţa şi mai mult durerea. Până şi de dincolo de mormânt, îi rămăsese necredincios.

— Te urăsc, Iulius, şopti Cleopatra, spre cerul nopţii.

După un timp, cometa lunecă treptat pe cer, dispărând. Caesar îşi găsise răgaz să se odihnească, lăsase deoparte rigorile funcţiei. Ale ei continuau să aştepte.

Aplecându-se, Cleopatra îşi apropie buzele de urechea fratelui ei.

— Antiochus, şopti ea.

Dar băiatul nu întoarse capul, nici nu dădu vreun semn că ar fi auzit-o. Ţinea ochii deschişi, limpezi şi albaştri ca apele de la picioarele treptelor palatului, însă în ei nu se mai zărea nici o scânteie de viaţă. Cleopatra întinse o mână, căutându-i respiraţia, pentru a se convinge dacă mai trăia sau nu. De ce durau atât de mult aceste lucruri?

— Antiochus, iartă-mă, şopti ea.

*

Când ieşi din cameră, Mardian o aştepta. Ce însemna expresia din ochii lui? Reproş?

— Cum se simte? o întrebă.

— Mă tem că a murit.

Mardian dădu încet din cap, ca şi cum ar fi prevăzut asta.

— Otravă, murmură el.

— Nu fi absurd. Ai auzit ce-a spus Olympos. Avea plămânii putrezi. Ultima iarnă la Roma a fost prea grea pentru el.

Parcă nici n-ar fi auzit-o.

— S-a făcut la ordinele voastre, Maiestate?

Cleopatra deveni ţeapănă, simţind cum i se ridica sângele în obraji.

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa?

— Vă cunosc încă din copilărie, Maiestate. Întotdeauna am ştiut că aici avea să se ajungă, într-o zi.

Clătină din cap.

— Bietul Antiochus. Dacă s-ar fi născut în oricare altă familie din Egipt, n-ar fi reprezentat un pericol pentru nimeni.

Cleopatra înghiţi un nod. Credea oare că-i fusese uşor s-o facă? Pentru Egipt o făcuse, şi pentru Caesarion.

— N-am avut încotro, spuse ea.

— Ştiu asta, Maiestate.

Dar ochii lui Mardian erau plini de jale. Se întoarse şi plecă pe coridor, cu mersul său legănat.

53

Fu condus în palat, pe lângă uşi de abanos înalte cât trei staturi de om, peste pardoseli de onyx şi alabastru care luceau ca sticla şlefuită. În fiecare cameră se vedeau nenumărate comori, mese metalice lucrate manual, din Damasc, sfeşnice de argint nubian, statui ale zeilor egipteni sculptate în bazalt şi porfir, covoare ţesute în India, vaze greceşti cât omul de înalte, mese din lemn de chitru susţinute pe colţi de elefant. Cale lungă de la împrejurările primei lor întâlniri, în cortul murdar de la marginea Peninsulei Sinai, cu cămilele lătrând afară.

Avu plăcerea să vadă că nu-şi schimbase stilul. Trufaşă ca întotdeauna, deşi la întâlnirile neoficiale nu aplica pompa obişnuită. Azi stătea întinsă pe un divan, privind un sul de papirus. Când şambelanul îl introduse în cameră, ridică privirea ca şi cum ar fi deranjat-o din lectură un cerşetor necuviincios.

Era înconjurată de consilieri; era prezent primul ministru, desigur, Mardian şi Charmion, ca întotdeauna, şi secretarul ei, Diomedes. *Dioiketes*-ul îl învrednici cu o privire ostilă. Probabil pentru că era sicilian. Grecii ăştia aveau un băţ în fund din naştere.

Totuşi, o servea pe regină cu plăcere. Mardian îl recrutase prin intermediul unor legături de familie, iar patronajul regal îi sprijinise afacerile. De asemenea, negoţul lui oferise travestiul ideal pentru cercul de spioni pe care şi-i cultiva la Roma şi în alte părţi, în slujba casei regale. Şi era plătit mărinimos.

— Apollodorus, îl salută ea.

O privi în ochi. Foarte puţini oameni o vedeau astfel, fără costumele opulente, bijuteriile, cosmeticalele şi coafurile complicate. Purta un chiton simplu, o robă largă încinsă pe mijloc, brăţări de aur la mâini şi la picioare, iar părul negru îi stătea strâns într-un coc la spate. O făptură atrăgătoare, tenebroasă, cu pielea măslinie, lunecoasă ca un şarpe. Îşi aplicase un parfum din uleiuri de lotus; ochii ei negri, plini de aroganţă dulce-mirositoare, îl sfredeleau de-a dreptul.

„Nu încerca să mă intimidezi”, spuse Apollodorus în sinea lui. „Te-am dus pe umăr, fata mea, şi-mi eşti datoare, aşa că să nu uiţi niciodată asta.”

Ultima dată o văzuse în noaptea când o strecurase pe furiş în palatul de pe Lochias. Mardian avusese grijă să fie răsplătit generos pentru ceea ce făcuse, şi tot a lui Mardian fusese ideea de a-l folosi din nou, fiind singurul om în care putea avea încredere pentru o sarcină atât de delicată.

— Ei bine, spuse ea. Credinciosul meu Apollodorus. Ce ştiri ai de la Roma?

— Am aici câteva depeşe numai pentru ochii Maiestăţii Voastre, chiar astăzi sosite.

— Spune-mi ce scrie în ele.

— Se întâmplă întocmai cum aţi prorocit, Maiestate. Oraşul se destramă în bucăţi, zilnic au loc răzmeriţe, iar mulţimea îşi face de cap fiindcă însăşi armata e în plin tumult. Toţi au crezut că

Octavian avea să ia banii lui Caesar şi să plece înapoi în Grecia, dar când colo el s-a hotărât să rămână pe loc şi să ţintească puterea. Marcus Antonius l-a refuzat, aşa că şi-a înrolat ajutorul lui Cicero. El şi Antoniu sunt acum duşmani pe faţă. Cicero aţâţă spiritele în Senat împotriva lui Antoniu, vorbeşte despre restabilirea Republicii pe care au avut-o, cu Octavian Imperator al armatei.

— Dar, cu siguranţă, este mult prea tânăr, spuse *dioiketes*-ul.

— Cu respect, îi întrerupse Mardian, la fel spunea şi Pothinus despre regina noastră, când a murit tatăl ei.

— Şi iată ce i s-a întâmplat, adăugă Apollodorus.

Cleopatra îl privea lung, într-o tăcere împietrită, iar negustorul se temu că o jignise. Îi susţinu privirea.

— Niciodată nu trebuie să-ţi pierzi capul în vremuri de criză, nu-i aşa, Apollodorus?

Se zărea oare o umbră de surâs pe buzele ei? Cu neputinţă de spus.

— Într-adevăr, Maiestate.

— Dar te-am întrerupt.

— Cicero l-a acuzat pe Marcus Antonius că fură din fondurile statului şi foloseşte sigiliul lui Caesar pentru a falsifica documente în folosul lui şi al prietenilor lui. Fulvia fierbe de furie.

— Chiar aşa?

— Da, e adevărat, Antoniu nu ascunde acest lucru. Dar nu asta e important. Nu în ceea ce-i priveşte pe Fulvia şi Marcus Antonius. Ci faptul că cel care a luat cuvântul şi a spus-o a fost Cicero.

— Cum o mai duce Marcus Antonius?

Ciudată întrebare. Şi rostită pe un ton atât de nepăsător… Trebuia să ascundă mai mult de-atât. După câte se ştia, îl vrăjise pe Caesar în timp ce se afla la Roma; poate că acum îl vrăjise şi pe căpitanul lui. Putea să vrăjească orice bărbat.

— Atenţia lui este oarecum împărţită, Maiestate. Continuă să-i fie poftă de struguri şi femei stricate.

Cleopatra zâmbi.

— Se va lăsa cu război? întrebă Mardian, întrerupând şirul gândurilor lui Apollodorus.

Negustorul se întoarse spre cumnatul lui.

— Nu încape nici o îndoială. Antoniu a pornit în sfârşit împotriva unuia dintre ucigaşii lui Caesar, Decimus Brutus, în

prezent guvernator al Galiei Cisalpine. Drept răspuns, Senatul l-a recrutat pe Octavian să preia comanda legiunilor lui Caesar şi să-l ajute pe acest Decimus.

— Octavian îl va ajuta pe unul dintre oamenii care l-au omorât pe Caesar? întrebă Cleopatra, cu vocea dintr-o dată răguşită de manie.

Apollodorus ridică din umeri.

— N-are de ales. Asta-i politica.

— Şi legiunile? întrebă Diomedes.

— Octavian este succesorul ales al lui Caesar, aşa că soldaţii îi rămân loiali, indiferent ce sentimente ar avea pentru Antoniu. Are acum sub comandă Legiunea lui Marte, a Patra şi alte câteva legiuni de prima mână.

— Nu cumva vrei să spui că s-ar putea ca Marcus Antonius să piardă acest război? întrebă *dioiketes*-ul.

Iarăşi o ridicare din umeri. Apollodorus nu era expert în militărie.

Diomedes clătină din cap:

— Dar de ce-l ajută oamenii ăştia pe acest Octavian? Din informaţiile mele, abia a terminat şcoala.

Bietul om, îşi spuse Apollodorus, nu putea înţelege. Habar n-avea de lumea curioasă a politicii romane.

— Octavian are nevoie de sprijinul lui Cicero împotriva lui Antoniu, începu să explice Cleopatra, iar Cicero are nevoie de legiunile lui Octavian. Fără îndoială, se gândeşte să se folosească de el şi, după ce Antoniu va fi înfrânt, să-l înlăture. Atunci, vor avea din nou republica pe care şi-o doresc.

Iscusinţa de gândire a reginei îl făcu pe Apollodorus să zâmbească. Meritase cu prisosinţă eforturile lui din acea noapte.

— Într-adevăr, Maiestate, spuse el. Cicero le spune în particular tuturor prietenilor săi că „băiatul ăsta” e uşor de controlat şi că stă la ordinele lui.

— Atunci, a făcut o greşeală, răspunse Cleopatra. Octavian n-o s-o mai facă multă vreme pe poponetele lui Cicero.

La auzul limbajului folosit de regină, *dioiketes*-ul fu şocat. Apollodorus îşi muşcă buza.

— Cicero şi prietenii lui se umflă prea mult în pene de propria importanţă, ca să vadă ceea ce e vădit pentru toţi ceilalţi, continuă ea. E bătrân, i-a apus timpul. Din partea ei, armata îi urăşte pe Brutus şi ai lui, iar soldaţii lui Antoniu nu-l vor ataca pe

Octavian din cauza numelui lui Caesar. Pare-mi-se că, dacă e deştept, Octavian poate asmuţi o jumătate din Roma contra celeilalte, iar când se aşază praful, el va fi cocoşul de pe movila de bălegar.

În faţa acestui ameninţător rezumat al evenimentelor, în cameră se lăsă tăcerea. Dacă regina avea dreptate, viitorul Alexandriei nu se arăta deloc strălucit. O victorie a lui Octavian ar fi însemnat un dezastru pentru Egipt. Caesar nu putea avea decât un singur moştenitor, aşa că, atâta timp cât Caesarion era în viaţă, între regină şi Octavian nu putea fi pace.

— Ce putem să facem, Maiestate? o întrebă *dioiketes-ul.*

— Să facem?

— Înţeleg că vine spre noi o delegaţie de la Cassius, cerându-ne corăbii şi provizii pentru a-l ajuta în războiul din Siria.

— Da, şi dovedeşte că omul ăsta e de o nesimţire strigătoare la cer. L-a ucis pe tatăl fiului meu, iar acum îmi cere ajutorul.

— Ar putea fi politic să i-l acordăm.

Cleopatra îşi întoarse spre ei ochii negri, cu o privire rece ca gheaţa, iar bietul om descoperi dintr-o dată ceva foarte interesant pe duşumea.

— Nu e nici politic şi nici moral.

— Dar, dacă refuzăm, iar Cassius va învinge… mormăi el, arătând mai mult curaj decât ar fi aşteptat Apollodorus din partea lui.

— Dacă va învinge, Frate, crezi că ne va privi cu ochi mai favorabili, indiferent dacă-i trimitem soldaţi sau nu? Singura diferenţă va fi aceea că-l vom fi ajutat să ne strângă laţul de gât. Credeam că e de la sine înţeles. Data viitoare când mai intri în camera asta, aştept să-ţi aduci şi creierii cu tine.

O tăcere neaşteptată, nervoasă. „Nu e de mirare că regina îşi face atâţia duşmani”, reflectă Apollodorus. „Spune lucruri pe care alţii doar le gândesc. Poate că, fiind regină, n-a învăţat niciodată micile amabilităţi pe care ceilalţi le prezintă prietenilor şi asociaţilor sub formă de minciuni. Dar nici nu e nevoie să fie atât de directă. *Dioiketes*-ul este un profesionist al curţii, tocmit pentru un timp. N-are cum să nu fie cinic, şi nici miop. Face parte din instrucţia pe care a primit-o.”

— Mai e şi altceva? întrebă Cleopatra.

— Numai detalii ale aceleiaşi probleme. Le am în misivă.

— Îţi mulţumesc încă o dată pentru serviciile tale.

Ochii negri stăruiră un moment asupra lui, iar Apollodorus nu putu să nu se întrebe, aşa cum făceau toţi curtenii, prin ce se deosebea oare Cleopatra femeia de Cleopatra regina. Dar, înainte ca această fantezie de-o clipă să poată prinde contur, fu scos din cameră de un străjer.

„Ce bine că nu sunt prim-ministru sau secretar la curte”, îşi spuse el, plecând. „I-aş arde una peste urechi, cum se cuvine să facă orice bărbat de ispravă când femeia ridică nasul prea sus.

Dar, la o adică, altfel nici n-aş putea s-o am pe regina mea.”

54

Luna egipteană a lui Mecheir
Cu patruzeci şi trei de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

La marginea deşertului alb, peste mlaştinile plate ale Nilului, o cântare se înalţă peste zgomotul insectelor de noapte, în timp ce aurora ruginie spuzeşte cerul.

Pe o alee pietruită din marea capitală a Romei, sub colina Aventinei, zăngănitul străvechi al unui systrum poate fi auzit din întunecimea unui templu de marmură.

Într-o pădure albă şi fără cărări din sălbăticiile Galiei, un general roman priveşte soarele răsărind peste munţii reci şi se întreabă dacă va mai vedea vreodată Forum Romanus...

În Brucheion, la Alexandria, o femeie stă aplecată peste suluri de papirus, cum a stat toată noaptea, în timp ce fumul lămpii cu ulei mânjeşte aerul zorilor...

Într-un altar întunecos din peninsula Lochias, cu sunetele mării şoptind de-a lungul pereţilor de marmură tocită ai templului, un preot cu ţeasta rasă îşi şopteşte litania de dimineaţă...

Isis. Isis.

*

„Of, romanii ăştia aroganţi”, îşi spuse Cleopatra. „Intră aici de parcă şi-ar inspecta trupele. Ei bine, încă nu eşti stăpân peste Alexandria.“

Îl privea de pe tronul ei din Sala de Audienţe. Poalele de piele

ale pieptarului îi plesneau peste coapse la fiecare pas, în timp ce înainta prin sală. Îşi ţinea casca sub braţul drept. Armura îi era smălţuită cu o scenă dintr-o victorie romană eroică. Avea un nas ca un cioc de uliu şi ochi negri şi sprinteni ca ai unei ciori.

Cleopatra îl măsură cu privirea timp destul ca să-l facă să se simtă cam stânjenit, ştiind că eticheta curţii îi interzicea vizitatorului să-i vorbească înainte ca ea să fi luat act de prezenţa lui. Îl lăsă cu plăcere să aştepte.

În sfârşit, îi făcu semn şambelanului de la curte să-i dea cuvântul.

— Aduc salutări de la generalul Gaius Cassius Longinus, Maiestate. Îi trimite salutări Reginei Egiptului şi solicită prezenţa neîntârziată a flotei voastre în Antiohia.

Neîntârziată. Tocmai acest cuvânt îl alesese să-l folosească în faţa ei?

— Ca să puteţi invada insula Rhodos, replică ea. O bază foarte comodă pentru un asalt asupra Egiptului.

— În orice scop doreşte el.

Cleopatra zâmbi, imaginându-şi-l pe acel fiu fudul al unui negustor de iută biciuit în piaţa publică. Aşteptă până-şi putu stăpâni din nou nervii şi vocea.

— Aş dori să vă ajut, dar există anumite împrejurări care fac imposibilă onorarea cererii voastre.

Solul o privi în lungul nasului său de dimensiuni deloc neînsemnate.

— Maiestate?

— Mă întreb dacă ai simţit, la sosire, mirosul aparte al oraşului. Este miros de carne arsă. Alexandria e lovită de ciumă. Ai văzut vreodată cu ochii tăi? Pielea victimei se înnegreşte şi crapă ca o smochină coaptă la soare. Mulţi dintre marangozii mei au murit astfel, şi încă mai mulţi au fugit din oraş. O corabie nu poate naviga fără chilă sau catarge, aşa că această flotă despre care vorbeşti putrezeşte în şantierele navale de la Rhakotis. Restul corăbiilor mele au plecat în Cipru, unde cred că generalul vostru şi le-a însuşit deja, fără permisiunea mea.

În realitate, Serapion, guvernatorul Ciprului, i le predase lui Cassius fără luptă. Încă o trădare. Ea însăşi îl numise pe Serapion în acel post. Nu că şi-ar fi reproşat-o prea mult. La Alexandria, alegerea aliaţilor echivala cu a hotărî cărui şarpe să-i întorci spatele.

— Generalul nădăjduia să vă arătaţi iubirea pentru el.

— I-am arătat iubirea mea pentru el trimiţându-i legiunile romane pe care le lăsase Caesar aici, în Alexandria, pentru protecţia mea.

Omul avu neruşinarea să zâmbească.

— După câte am înţeles eu, îi erau destinate lui Dolabella. Din fericire, când au ajuns în Siria, au preferat ca în schimb să se pună în serviciul Imperatorului Cassius.

— Erau soldaţi romani, nu aveam nici o cădere să le dau ordine.

Omul nu încercă să-şi ascundă nemulţumirea în faţa acestui răspuns. Fără îndoială, se înţărcase ca ambasador dând ordine pe la curţile din Pontus sau Bithynia.

— Atunci, poate conta stăpânul meu Cassius pe sprijinul vostru sub formă de provizii pentru armată? Avem mare nevoie de grâne şi se spune că Egiptul are destule pentru întreaga lume.

— Şi de această dată, trebuie să-i spui stăpânului tău că l-aş ajuta cu bucurie, dacă mi-ar sta în putere. Dar anul ăsta Nilul din nou nu s-a ridicat, iar în grânarele noastre nu se găseşte nici un bob. Poporul meu are de ales între a muri de molimă sau a muri de foame. Cu ţara răvăşită de foamete şi ciumă, Cleopatra este cea care are nevoie de ajutor.

— Generalului nu-i va plăcea să audă acest lucru, declară parvenitul.

— Atunci, trebuie să-i prezinţi situaţia în toate amănuntele. L-am ajuta dacă am putea, însă după cum vezi, dacă binevoieşti să te plimbi pe străzi, simţind în văzduh mirosul leşurilor, aşa ceva este cu neputinţă.

*

După plecarea mesagerului, Cleopatra se întoarse spre Mardian.

— Ce zici, ne-o fi crezut? îl întrebă ea, în şoaptă.

— Poate n-ar strica să-i aranjăm un brânci într-o groapă de ciumaţi din afara oraşului, ca să vadă mai bine morţii, replică Mardian.

Dioiketes-ul se aplecă înainte.

— Maiestate, murmură el.

„Hai, grecotei bătrân şi ursuz”, îl îndemnă ea în gând. „Spune-mi şi de data asta că am greşit.”

— Da, Frate?

— Aceasta este o greşeală, spuse *dioiketes*-ul.

„Poate că aşa ţi s-o fi părând ţie. Cassius are acum paisprezece legiuni; altele opt au trecut de partea lui în Siria şi Bithynia.” Dolabella, aliatul lui Marcus Antonius, era sub asediu în Laodicea. Spionii o înştiinţaseră că oraşul era gata să cadă.

Dar ce altă soluţie avea decât să simuleze neutralitatea? Acum, singura cale de a salva Egiptul era să nu se amestece în treburile lor. Dintre cele trei puteri care concurau pentru Roma, numai Antoniu le oferea cât de cât o speranţă de a nu fi înghiţiţi de romani şi poftele lor nesăţioase. Iar Cleopatra nu vedea cum ar fi putut învinge Antoniu.

Aici o adusese Caesar. Nu avea cum să se răzbune pe duşmanii lui, nu avea nici o cale clară de a scăpa, nici ea şi nici fiul ei, de ei sau măcar de oportunistul lui nepoţel. Antoniu fusese nobil şi viteaz doar o săptămână, înainte ca ulciorul de vin să-l cheme înapoi ca o sirenă.

Teama, furia şi durerea îi secătuiseră resursele, dar nu voia nici acum să se dea bătută. Avea să găsească totuşi o cale de a se salva, pe sine şi pe fiul ei, de aceşti romani. Urma să-i aducă ofrande lui Isis, campioana femeilor de pretutindeni. Ca Zeiţă a Sorţii, poate că încă mai avea să le poruncească stelelor să i-o schimbe pe a ei.

*

Zăcea în baia adâncă de marmură, simţind atingerea mătăsoasă a apei pe piele. Iras adăugase în apă ulei parfumat, iar luciul irizat în culorile curcubeului de la suprafaţă îi lăsa pe sâni stropi mici. Îşi atinse cu vârfurile degetelor un sfârc întunecat, uşurel, aşa cum obişnuia Iulius să facă. Îi era atât de dor de el! Această nevoie de mângâiere fizică îi lăsa în trup o durere rece. Uneori, se întreba dacă avea să-i treacă vreodată.

De-acum, puteau trece zile întregi fără a se lăsa pradă melancoliei. Dar, apoi, durerea o cuprindea din nou, fără veste, pândind în aşteptare ca un fur pe stradă, şi iar o lua de la început, acea jinduire după atingerea lui, după compania lui, după certitudinea nepăsătoare, după felul lui de a şti

întotdeauna ce avea de făcut.

Îl auzea pe Mardian foindu-se şi plimbându-se nervos de cealaltă parte a paravanului de fildeş. Erau de rezolvat treburi urgente. Întotdeauna existau treburi urgente, noi poveri pe care să le poarte de una singură.

Şi ar fi putut avea totul. Ar fi putut să scape de această slugărire necontenită în faţa romanilor, de teama permanentă. Numai dacă şi-ar fi păstrat gărzile de corp. Numai dacă ar fi luat coroana aceea la Sărbătoarea Lupercaliilor. Numai dacă ar fi ascultat-o, măcar o dată, şi pe ea. „Regretul”, îşi spuse. „O emoţie de nici un folos. Tot ceea ce avem este ziua de azi şi cea de mâine”, îşi reaminti, încercând să se concentreze asupra acestui gând.

— Ce este Mardian? întrebă ea în cele din urmă.

— Ştiri din Siria, Maiestate, răspunse el, cu un glas în cere se simţea agitaţia. Cassius a anunţat că va invada Egiptul, ca să ne pedepsească pentru că l-am ajutat pe Dolabella. Acum o recunoaşte pe Arsinoë ca adevărată Regină a Egiptului. Am aflat că ea l-a convins pe Serapion să-i predea flota lui Cassius.

Cleopatra strânse marginile căzii în mâini, cu degetele albindu-i-se. Dintr-o dată, simţi că apa era prea rece şi nu-i mai dăruia plăcerea din urmă cu câteva momente. Închise ochii, rezemându-şi capul de marmură. Brutus, Cassius, Arsinoë, cu toţii profitaseră de pe urma clemenţei lui Caesar. Iată cum i-o răsplăteau. I se confirma faptul că nu trebuia să simtă o asemenea vinovăţie pentru ceea ce i se întâmplase micului Antiochus.

— Şi încă ceva, şi mai rău.

— A… Continuă, te rog, Mardian.

Îl auzi târşindu-şi botinele moi pe dalele de marmură, dincolo de paravan.

— Despre Marcus Antonius e vorba, Maiestate. A fost învins de armatele lui Octavian şi Decimus Brutus la Mutina, în nordul Italiei. N-a avut încotro decât să fugă în munţi. Se spune că el şi armata lui se hrănesc cu rădăcini şi zăpadă.

Cleopatra se ridică brusc în picioare, cu tot trupul străbătut de teamă, într-o reacţie instinctivă la auzul acestei veşti. Iras se repezi imediat la ea cu prosoape calde şi parfumate, începând s-o şteargă.

Bietul Marcus. Un om cumsecade, cu toate cusururile lui.

Merita o soartă mai bună. Numai el îi mai rămăsese credincios lui Caesar. Iar acum, Roma îl răsplătea pentru loialitatea lui.

„Oare ce-mi mai rezervă Tycho, Zeiţa Norocului?” se întrebă ea. Ştia ce gândeau *dioiketes*-ul şi restul miniştrilor: că-şi greşise calculele, că devenise periculoasă. Se întrebau deja dacă nu cumva îşi puteau salva pieile oferind propria regină la schimb. Dacă Antiochus ar fi trăit, poate chiar ar fi început să-i şuşotească la ureche Căpitanului Gărzii instigări la rebeliune.

Iar atunci, care Caesar ar mai fi salvat-o?

Se culcă pe un divan, cu faţa în jos, pe când Iras îi masa spatele şi umerii cu untdelemn de migdale. Muşchii umerilor îi erau încordaţi şi se strâmbă când degetele puternice ale nubiencei începură să i-i frământe.

— Atât despre veştile bune, spuse ea.

Chiar şi prin paravan, putu simţi şovăirea lui Mardian. Va să zică, mai erau şi altele. Încercă să se relaxeze, lăsându-se în voia degetelor dibace ale lui Iras.

— Ce mai e, Mardian?

— Maiestate, se vorbeşte că Octavian îşi spune acum tânărul Caesar.

Tânărul Caesar! Nu putea exista decât un singur tânăr Caesar în lume, iar cel adevărat dormea acum în camera lui, păzit zi şi noapte de gărzi înarmate.

Ce putea să facă? Octavian voia să-i distrugă fiul şi avea sub comandă legiunile lui Caesar; Cassius şi Brutus doreau Egiptul pentru ei înşişi şi erau stăpâni peste Asia. Singura ei nădejde cu putinţă, Marcus Antonius, rătăcea prin munţi, cu barba îngheţată şi legiunile lihnite de foame.

Ajunsese atât de aproape de a cuceri întreaga lume în numele Egiptului. Acum, avea să piardă totul. „Mai bine muream o dată cu Caesar.”

— Ce facem, Mardian?

— Poate…

Mardian ezită.

— Da? se răsti ea.

— Ne-am putea proteja printr-o alianţă judicioasă. Nu puteţi domni singură. Bithynia eventual, sau Pontusul…

— Adică vrei să mă mărit din nou? Nu mă crezi în stare să rezolv situaţia asta?

— Pe la curte se vorbeşte…

— Ieşi afară de-aici!

— Maiestate, eu doar…

— Ieşi afară!

Îl auzi târşâindu-şi picioarele afară din cameră. Privi peste umăr. Iras se retrăsese de lângă canapea, cu ochii mari ca două farfurii.

— Şi tu la ce te holbezi?

Se culcă la loc, muşchii-i erau încordaţi ca nişte arcuri, iar apăsarea degetelor viguroase ale lui Iras era o tortură. Gemu de durere. Toată lumea conspira împotriva ei. Dar n-avea să se dea bătută. Trebuia să existe o cale de a salva Egiptul şi de a păstra tronul pentru fiul ei. Isis îi dăruise un destin şi n-avea de gând să-l trădeze.

55

Existau momente când era ca oricare altă mamă şi momente când nu se asemăna cu nici o altă femeie din lume, orânduind viaţa a milioane de oameni. Dar azi, cel puţin, putea fi din nou o fiinţă obişnuită; stătea aşezată pe treptele late de piatră ale palatului, privindu-l pe micul Caesarion cum aduna scoici din băltoacele nisipoase. Era despuiat, cu funduleţul gol ridicat, aplecându-se să ridice un obiect, peste măsură de încântat. Cleopatra simţi un val de durere şi iubire. Toate sentimentele, speranţele şi visurile ei de mamă, investite în trupşorul acela bronzat, nădejdi nu numai pentru fiul ei, ci şi pentru ţara, pentru dinastia şi pentru propria soartă.

Vara venise şi trecuse, luni îndelungate de aşteptare a veştilor dintr-o lume sfâşiată din nou de violenţe şi sânge. Odată, la Roma, preţ de-un scurt moment, devenise stăpână pe destinele lor, dar Caesar murise înainte de a-i putea preda ei frâiele. Iar acum, nu-i mai rămânea decât să aştepte.

Nilul îi trădase pentru al doilea an la rând. Cleopatrei nu-i scăpă ironia situaţiei. Ea era Isis, Zeiţa Abundenţei, dar de fiecare dată când se întorcea în Egipt din câte un exil, Nilul o trăda. Anul acesta, în nilometrele cu cupole de la Memphis şi Babilon, apele lui abia atingeau răbojul morţii.

Dar, cel puţin, seceta rezolvase problema crocodililor din Nilul de Sus. *Strategioi*-ii raportau că strămoşii lui Sobek se

retrăseseră în mlaştini, iar sătenii îşi puteau lăsa din nou copiii pe malurile fluviului, ştiind că aveau să se înapoieze cu bine.

Făcuse tot ce putea să uşureze foametea. Postase soldaţi în jurul tuturor grânarelor şi impusese o raţionalizare a grâului şi orzului atât cât să împiedice izbucnirea revoltelor, cel puţin. Dar în *chora* aveau să moară oameni, dacă nu fuseseră deja contaminaţi de ciumă.

— Aşa, măcar avem mai puţine guri de hrănit, spusese ea.

Mardian se încruntase, replicând că avea o inimă de fier. Cleopatra răspunsese că nu era decât practică. Altfel, fără spirit practic, cum ar fi putut guverna o ţară ca Egiptul?

Caesarion chicotea şi se bălăcea în apă. „Bucură-te de aceste zile de inocenţă fără griji”, spuse ea în gând. „Se vor sfârşi nu peste mult. Lumea nu e numai ape albastre şi scoici. Ştii că tatăl tău a fost cât pe ce să moară chiar aici, în aceleaşi ape puţin adânci?”

Viaţa asta. Atât de mult din ea consta numai din aşteptare. Dar altceva nu avea ce să facă. Nu-l putea salva pe Marcus Antonius şi nu avea o armată cu care să-l înfrângă pe Cassius. Tot ce putea era să aştepte şi să vadă cine câştiga la Roma. Apoi, într-un fel sau altul, ştia că trebuia să ajungă la o înţelegere cu noul stăpân al lumii şi să încerce să salveze Egiptul şi pe ea însăşi.

Ironia situaţiei era că singurul care-i dădea speranţe era Cicero.

Împreună cu alţi *boni* din Senat, Cicero se folosise de Octavian pentru a obţine victoria asupra lui Antoniu, apoi îl răsplătise votând Triumful lui Decimus Brutus. Îi predaseră marina fiului lui Pompei, Sextus, şi-i confirmaseră pe Cassius şi Brutus în provinciile lor din Răsărit. Şi ce-i dăduseră lui Gaius Iulius Caesar Octavianus, tânărul Caesar? Nimic. Nici măcar un vot de mulţumire, doar cererea de a pune sub controlul Senatului legiunile de elită a lui Marte şi a Patra.

Isprava lui Cicero.

Între timp, Marcus Antonius, sătul să tot ronţăie scoarţă de copac, ieşise din Alpi, pentru a forma o nouă alianţă cu Marcus Lepidus, căpitanul Cavaleriei lui Caesar.

Cleopatra auzi paşi pe trepte, în spatele ei, şi i se opri respiraţia. Mardian.

— Dacă iar îmi aduci veşti proaste, îi spuse ea, te-arunc în apă

aşa cum eşti.

— Aţi avut dreptate. Caesar a apucat într-adevăr de coadă un leu.

— Tânărul nostru Caesar a muşcat la rândul lui?

Mardian îi înmânã un sul. Recunoscu sigiliul; era de la Apollodorus, din Roma. Îl citi repede.

Octavian, bãiatul pe care Cicero credea cã-l putea învârti încoace şi-ncolo cum poftea, rãspunsese tratamentului pe care i-l aplicase Cicero formând un nou triumvirat, cu Lepidus şi Marcus Antonius. Acum, mãrşãluiau spre Roma cu şaptesprezece legiuni şi zece mii de cavalerişti.

Cleopatra izbucni în râs. Hohotele ei îl înveseliră pe Caesarion, care se ridicã în apa micã şi începu sã stropeascã în jur.

Va sã zicã, Octavian, curvetele lui Caesar — cum îi spunea Antoniu — îşi arãtase dinţii în Senat. I-ar fi admirat cutezanţa şi dexteritatea, dacã n-ar fi ştiut cã la fel de uşor i-ar fi tãiat beregata lui Caesarion, în timp ce se juca în apa micã de la mal.

— Credeţi cã vestea asta ne va salva, Maiestate? o întrebã Mardian.

— Spionii tãi ce pãrere au? replicã ea, aruncându-i sulul înapoi.

— Au spus cã încã nu voi fi aruncat în apã.

Cleopatra zâmbi.

— Nu, cu un dram de noroc, vei mai rãmâne uscat câtva timp.

Şi aruncã razant o piatrã peste suprafaţa apei, din nou copilãroasã ca o fetişcanã.

56

În orice zi normalã, Forum Romanus ar fi fost înţesat de mãcelari şi bancheri, negustori şi oameni de afaceri, pescãriţe şi vânzãtori de pâine caldã; şiruri de sclavi ar fi şerpuit printre mulţimile asudate şi înghesuite iar porticurile Teatrului lui Pompei şi treptele templului ar fi fost doldora de zarafi şi schimbãtori de bani, avocaţi şi hoţi de pungi. În piaţã ar fi domnit haosul, trãsnind a sudoare, a usturoi şi a pomezi ieftine.

În ziua aceea, Forumul era pustiu, cu excepţia a douã cadavre, dintre care unul sângera în canal din gâtul retezat. Undeva pe Colina Palatinã, spre Circus Maximus, avea loc o revoltã.

Bocănitul cizmelor bătute în ţinte răsuna de pe caldarâmul unei uliţe din apropiere, pe unde trecea în fugă o cohortă din Legiunea a Patra.

Avea să se termine curând. Nu peste mult urma să se reinstaureze ordinea, pe care romanii o îndrăgeau mai presus decât viaţa însăşi după ce se sfârşeau toate omorurile.

„Condamnările fuseseră necesare”, îşi spunea Antoniu. „Senatorii care li se împotriviseră trebuiau să moară. Nu-şi putea permite clemenţa de altădată a lui Caesar. Iată unde îl adusese.”

Şi, în plus, aveau nevoie de banii lor.

Cicero fusese primul pe listă. Octavian dorea să se răzbune, Antoniu nu voise decât să-l înlăture, iar Lepidus acceptase totul şi nimic mai mult. Se spune că, în momentul când veniseră soldaţii să-l lichideze, Cicero fusese prea mândru ca să fugă, iar când servitorii îl convinseseră să se urce în lectică era prea târziu. Oamenii lui Octavian îl opriseră la nici o milă distanţă de vila lui de ţară, pe drumul spre Brundisium. Când Cicero scosese capul printre perdele, un centurion i-l zburase scurt, fără altă ceremonie. Bătrânul sac plin cu vânt ar fi detestat un asemenea gest. Fără îndoială, îşi pregătise un discurs pe care să-l citească în faţa călăilor.

Poate că tocmai de-asta îl omorâseră atât de repede. Un act milostiv la adresa lui Cicero şi o rezolvare mai simplă şi pentru el.

Într-adevăr, *boni*-ii îşi plătiseră scump intransigenţa. Aproape două sute dintre cei mai bogaţi cetăţeni ai Romei, care făcuseră greşeala de a se declara alături de Brutus şi-l instigaseră pe Octavian împotriva lui Antoniu înainte de a-l trăda şi pe el, urmăreau acum evenimentele de pe socluri, unde capetele le erau expuse să caşte gura la ele toată Roma. Plebeilor puţin le păsa. Tare le mai plăcea să vadă vărsare de sânge, atâta vreme cât nu era al lor.

Antoniu înainta spre Colina Palatină şi, pe drum, întâlni un nou grup care încerca să dea foc casei unui senator. O cohortă din Legiunea lui Marte se străduia să-i oprească pe incendiatori. Văzându-l pe Antoniu cu escorta lui, oamenii se întrerupseră pentru a-i întâmpina cu ovaţii furtunoase. Antoniu primi aplauzele cu un salut sumbru, încercând să-şi alunge din minte lucrul pe care-l făcuse pentru a obţine acea pace.

*

Acasă îl aştepta mulţimea obişnuită, toţi doritorii de bine, turnătorii şi iscoadele. Fulvia pregătise o petrecere, pentru a-i sărbători întoarcerea în oraş. Norocul lui Antoniu se răsturnase miraculos, la urma urmei; primăvara îl găsise cu tabăra încă în Alpi, un proscris care bea zăpadă topită.

Îşi croi drum prin mulţime până în atrium, fără a lua în seamă saluturile amicale şi bătăile pe umăr. Auzi un râs ascuţit şi o văzu pe Fulvia — soţia lui, pe toţi zeii — în mijlocul sufrageriei. Mesele erau încărcate cu fazani şi raţe, boi fripţi şi purcei de lapte. Fulvia însăşi ţinea ceva în mâini, iar oaspeţii se veseleau, deşi părea un râs cam forţat.

Apropiindu-se, Antoniu văzu că era un cap de om, al lui Cicero — bătrânul arăta mai bine decât de ani de zile — iar Fulvia îi înfigea ace în limbă. Mâna dreaptă a lui Cicero se afla în mijlocul mesei, printre momiţe şi sturioni, ca un crab palid şi rânced rămas de la *prima mensa.*

— Bărbate! îl salută ea, radiind de plăcere.

În sală se lăsă liniştea.

— Ce faci? o întrebă Antoniu.

— Ia să-l vedem acum înfierându-te!

Apoi, Fulvia i se adresă capului cam învineţit pe care-l ţinea în mâna dreaptă:

— Hai, Cicero dragă, ţine-ne unul din faimoasele tale discursuri. Plictiseşte-ne pe toţi de moarte!

— Ce caută chestia asta aici?

Încântată de sine însăşi, Fulvia îi întinse trofeul:

— Limba care te-a bălăcărit în Senat a plătit preţul, spuse ea.

În limba umflată şi înnegrită erau înfipte peste o duzină de ace de păr.

— Iar mâna care a scris Filipicele împotriva ta din Senat n-o să se mai ridice asupră-ţi.

Antoniu se întoarse spre doi dintre soldaţii care-l urmaseră în *triclineum.*

— Luaţi-l şi expuneţi-l pe soclu, lângă ceilalţi. Şi mâna.

Fulvia îl privi cu ochi mari.

— Să nu-mi spui că te-ai blegit! Cum a făcut şi Caesar!

Ce neobrăzare! În faţa tuturor! Cu-adevărat era o vrăjitoare.

Nu voia decât să scape de ea mai repede. Îl îngrozea.

— Să omori e una. Dar să te bălăceşti în sânge e cu totul alta.

Se întoarse şi ieşi din cameră, fără altă vorbă. Pe toţi zeii, uneori ura de moarte Roma.

*

— Ce-i cu tine? îl întrebă ea.

Petrecerea se terminase, oaspeţii plecaseră. Sclavii se apucaseră deja de treabă, măturând cochiliile de raci şi oasele împrăştiate pe pardoseală. Antoniu privi în jur, în mod miraculos treaz. „M-o fi schimbat şederea în munţi", îşi spuse el.

— Văd că n-ai stare pentru toate astea, continuă Fulvia. Trebuie să le arăţi acestor oameni ce le faci inamicilor tăi.

— Adică să înfig ace în ei când sunt morţi?

— Eşti prea moale.

Prea moale. Asta să fi fost? În târgul ăla de cai care urmase încheierii alianţei, Antoniu, Lepidus şi Octavian se tocmiseră pentru listele cu morţi ca nişte băieţaşi care fac schimb de castane coapte iarna: „Unchiul ăla al tău care m-a înjurat în Senat în schimbul vărului ăstuia al meu care a susţinut facţiunea aia împotriva ta; *equin*-ul ăla, prietenul tău apropiat, pentru bancherul ăsta, cumnatu-meu." Lepidus sacrificase viaţa propriului frate pentru a unchiului lui Antoniu, un bătrân pe cât de nevinovat, pe atât de bogat. În cele din urmă, condamnările incluseseră tot atâţia susţinători câţi duşmani, morţi acum nu fiindcă l-ar fi susţinut pe Cicero, ci pentru că îl combătuseră cu un prilej sau altul pe cine ştie ce membru al noului triumvirat.

Sau din cauza banilor lor.

„Mi se face greaţă de toată povestea asta", îşi spuse Antoniu. „Mi-e silă de băiatul ăla drăgălaş şi cu glas cristalin de Lepidus şi mi-e scârbă de gângania aia cleioasă de Octavian. Mă ia cu vărsături numai când mă gândesc la ei. Voi face tot ce trebuie ca să-mi asigur puterea, apoi trebuie să plec din Roma. Fără Caesar, nu mai are cine să-şi asume vina pentru toate relele şi crimele.

L-am subestimat pe bătrân. Purta o povară mai grea decât crezusem. "

— Trebuie să te descotoroseşti de Octavian, spunea Fulvia.

— De Octavian?

— Pentru numele lui Jupiter, omule, doar nu-ţi închipui că s-a

terminat? Ai uitat ce ţi-a făcut la Mutina? Când ai venit prima oară la Roma, ai spus că avea să-şi ia moştenirea şi să fugă înapoi în Grecia. Şi când colo, el a mobilizat tot Senatul împotriva ta şi te-a lăsat să rătăceşti doi ani prin Alpi, târându-ţi curul prin zăpadă.

„Pe toţi zeii, vulgară mai poate să fie!” Deşi, trebuia să recunoască, avea şi ea dreptatea ei. Dar, pentru moment, Antoniu se săturase de atâta vărsare de sânge. Da; îl subestimase pe micul curvete. Însă, la urma urmei, băiatul nu făcuse decât ceea ce ar fi făcut orice bărbat în aceleaşi împrejurări. Şi-şi dăduse cuvântul de onoare în legătură cu pacea. Trebuia să-i acorde o şansă puştiului.

— La momentul potrivit, am să mă socotesc şi cu Octavian, spuse el. Acum, însă, nu cred că aş putea aduna legiunile să lupte împotriva lui. Încă mai poartă numele lui Caesar, iar soldaţii nu se vor îndura să lupte contra moştenitorului lui Caesar. Şi-n plus, s-au săturat de moarte să tot lupte cu compatrioţii lor romani. Ca noi toţi, de altfel.

— Există şi alte căi.

— Pe Jupiter, sângeroasă mai eşti.

— E periculos.

— Abia i-au dat tuleiele bărbii. Ceea ce s-a întâmplat la Mutina a fost opera lui Cicero.

— Trebuie să scapi de el, Marcus.

— N-am să-mi calc cuvântul, replică Antoniu şi ieşi din cameră înainte ca Fulviei să-i vină iar pandaliile şi să-nceapă să spargă ornamentele. Cât îşi dorea să nu se fi însurat niciodată cu ea! Dar asta era problema când aveai atâtea datorii.

Bătrânul avusese ideea cea mai bună. Cleopatra. Aia da femeie. Rafinată, spirituală şi destul de energică pentru a face omul să renunţe pentru un timp la actriţe şi băi publice.

După ce se ocupau de Marcus Brutus şi restul drojdiilor, se putea gândi să plece de la Roma pentru o vreme. Avusese parte de politică destulă cât să-i ajungă pentru toată viaţa.

Şi de Fulvia cu atât mai mult.

57

În largul coastelor africane,

La două zile distanţă de Alexandria

Ploaia torenţială şiroia prin fereastra deschisă.

Cleopatra o auzi pe Iras ţipând. Se agăţă de barele patului, cu mâinile umede de sudoare. Furtuna răsturnase lămpile, iar în cabină era întuneric beznă, urletul vântului şi trosnetele scândurilor proaspăt lucrate răsunând asurzitor de tare. Simţi din nou că i se întorcea stomacul pe dos, abia dacă mai avea putere să se mişte. Nu-i mai păsa că Regina Egiptului, Maica Isis, Zeiţa Mării şi reîncarnarea lui Venus Genetrix vomase pe ea.

„Ne este atât de uşor să înfruntăm moartea, în teorie, dar când ne confruntăm cu bubuitul valurilor sau sunetele berbecilor de asalt şi urletele oamenilor, curajul ne poate părăsi nespus de repede”, îşi zise ea. Încercă să-şi alunge din urechi ţipetele furtunii şi o imploră pe Isis s-o ocrotească, gemând şi bâiguind ca un copil dornic să scape de nefericirea răului de mare şi spaimele nopţii.

Filippi, Grecia
Luna romană a lui Octobris,
cu patruzeci şi doi de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

În Grecia, iarna şi frigul se prelungeau. Fumul focurilor de tabără plutea peste corturile răspândite pe coasta albăstruie a muntelui, pierzându-se în ceţurile ce se înălţau din văi. Un platou friguros şi pustiu, dar la fel de potrivit ca oricare alt loc, după părerea lui, pentru a lămuri controversa dacă uciderea lui Caesar fusese sau nu justă.

Octavian zăcea pe un pat de campanie, în coliba unui păstor de capre, transpirat şi cu miros greu din cauza febrei, scuipând într-un castron de alamă pe care-l ţinea unui dintre băieţii lui drăgălaşi sirieni. Lângă el stăteau Maecenas şi Agrippa. Maecenas îşi buclase proaspăt părul, ca şi cum ar fi fost în drum spre Circus Maximus, să vadă cursele de care. Îi adresă lui Marcus Antonius un zâmbet subţire şi batjocoritor, când acesta intră în colibă. „Pe Jupiter”, îşi spuse Antoniu, „puştiul ăsta s-ar apleca peste canapea într-o clipă, cu poalele ridicate, dacă l-aş încuraja cât de cât.”

Iar alături, lângă arzătorul cu jăratic, se afla Agrippa, numai bărbăţie şi barbă stufoasă, privindu-l încruntat din penumbră. „Cum îl suportă lângă el pe filfizonul ăsta, nu pot să-nţeleg.”

„Fulvia se înşală”, reflectă Antoniu în continuare, privind făptura bolnavă care se uita la el de pe pat. „N-am de ce să-mi fac griji din partea lui Octavian. Poponarul ăsta beteag n-o să reziste până la primăvară. Am auzit că la fel a dus-o şi-n campania din Spania, cu Caesar, şi se spune că numai printr-un miracol a scăpat cu viaţă. A doua oară n-o să mai aibă acelaşi noroc. Deja răspândeşte duhoarea morţii.”

— Arăţi mai bine, fiule, îi spuse Antoniu, aşezându-se lângă pat şi dându-i o palmă veselă pe coapsă.

Aşa se purta el cu soldaţii. Puteai să-ţi pierzi ambele braţe şi un picior, spuneau centurionii, iar Antoniu intra seara în cortul infirmieriei ca să te încredinţeze că până dimineaţa aveai să fii ca nou.

— Medicii spun că-i o răceală. Mi-au luat sânge.

„Ţi l-au supt, mai bine zis”, meditä Antoniu.

O vreme, trebuia să recunoască, bănuise că Fulvia avea şi ea în parte dreptate. După execuţii, formaseră un triumvirat care să conducă imperiul, pe durata de cinci ani — el, Marcus Lepidus şi tânărul Caesar, cum îi plăcea lui Octavian să se numească acum. Acesta din urmă pecetluise învoiala însurându-se cu fiica Fulviei, Claudia. Fulvia fusese cât pe ce să se înece cu această găluşcă, dar n-avusese încotro şi o înghiţise.

Antoniu încercase s-o înduplece:

— Ascultă, băbuţo, facem asta pentru Roma. Nu-ţi face griji. După moartea lui, o vei căpăta înapoi la fel de imaculată cum o dăm acum în primire. El luptă de cealaltă parte, tânărul nostru Caesar. Preferă să atace pe la spate.

Fulvia îl pironise cu privirea.

— A avut o aventură cu nevasta lui Claudius Marcellus, cel puţin un an şi jumătate.

— Cu Tertullia? replicase Antoniu, privind-o uimit.

— De-asta l-a trecut şi pe Marcellus pe listele condamnaţilor la moarte. Voia ca numai el să alerge în cursa de care.

— Serios? El îl credeam un fătălău.

— Aici e-aici. Nici unul dintre voi, eroii, nu-l înţelege cu adevărat pe băiatul ăsta.

Poate că avea dreptate. La scurt timp după aceea, Octavian

convinsese Senatul — cine să-l mai contrazică acum pe tânărul căţelandru? — să-l declare oficial pe Caesar zeu. Norocul lui Iulius. Şi norocul lui Octavian. Căci acum tânărul Caesar îşi adăugase la titlul adoptiv şi precizarea *divi filius* — fiu al unui zeu. Nimic nu prindea mai bine decât un nume scăpat pe ici pe colo. De asemenea, Senatul mai ratificase şi declaraţia Triumviratului în sensul că asasinii, Cassius, Brutus şi ceilalţi, erau trădători ai statului şi trebuia să fie capturaţi. Liniile de luptă fuseseră trasate.

Acesta îi adusese aici, în Filippi, să se confrunte cu bătrânul scorţos şi prietenii lui pe câmpul de bătălie, încheind socotelile o dată pentru totdeauna.

„Da, un timp mi-am făcut griji pentru tine”, reflectă Antoniu, privindu-l pe Octavian cum îşi rostogolea ochii în cap. „Dar nu mai e cazul. Nu ştiu ce nu-i în regulă cu tine, dar îţi va veni de hac. Se vede la fel de limpede ca nasul ăsta pătat de pe mutra ta albă, ca floarea de crin.”

— Va trebui să porniţi la luptă fără mine, spuse Octavian.

„A, cred c-am să mă descurc”, îi veni lui Antoniu să răspundă.

— Ce păcat că pierzi ziua când e răzbunat în sfârşit unchiul tău.

— Tatăl meu… abia reuşi Octavian să-l corecteze.

„Asta rămâne de văzut. Adevărul e că ai fost adoptat de fratele lui Caesar şi niciuna din slugărelile Senatului în faţa ta, sau bucăţica aia de papirus din testamentul lui Caesar, nu va schimba lucrul ăsta. Cel puţin, în mintea mea.”

— Trebuie să te faci bine pentru parada victoriei.

Octavian se pregătea să răspundă, dar îl cuprinse un nou acces de tuse. Micul sirian se grăbi cu castronul, pentru ca Octavian să-şi mai râşcâie din gâtlej nişte mâzgă verde. „Cred că ar fi cazul să plec”, îşi spuse Antoniu. „Altfel, praful s-a ales de cina mea.”

*

Afară, în asfinţit, se opri cu privirea peste vale. Acum timpul era de partea lui. Avea să câştige victoria aici, la Filippi, iar de celelalte urma să se ocupe soarta. După ce Octavian cădea răpus de putregaiul din plămâni, cum cu siguranţă avea să se întâmple, lui Antoniu nu-i mai rămânea să împartă puterea decât

cu Lepidus, iar Lepidus era un nătărău. Soarta avea să decidă justeţea testamentului lui Caesar.

58

Dimineaţa, în cabină se strecură o lumină lăptoasă. Vântul slăbise, dar galera continua să se clatine pe marea agitată. Trezindu-se, Cleopatra îşi dădu seama că adormise, nu mai mult decât o oră, extenuarea răpunându-i frica. La picioarele patului, Charmion zăcea culcată de-a curmezişul. Iras stătea rezemată într-un colţ, pe podea, în valurile mici ale apei de mare şi ale mizeriei de nedescris. Avea ochii deschişi, dar părea să nu-i mai pese de nimic, nici de regina ei, nici chiar de ea însăşi.

Cleopatra se ridică împleticită pe picioare, cu spiritul protestându-i contra efortului, şi se târî dincolo de propriile necazuri, pentru a lua din nou pe umeri greutăţile Egiptului. Luă pe ea o mantie udă leoarcă şi străbătu cu paşi clătinaţi culoarul, lovindu-şi umerii de lambriurile ornamentale din lemn de cedru la fiecare smucitură a navei.

Un membru al echipajului o ajută să urce scara până pe punte. Văzu doar un perete de apă uriaş, cenuşiu, trecând pe-alături, valuri mai înalte decât catargul, nici urmă din flota ei de aproape o sută de corăbii care porniseră împreună cu ea de la Alexandria, spre Brundisium. Încă un val imens trecu pe sub navă, făcând ramele să se ridice din apă, aproape în sus. Cleopatra icni, simţi un frison şi tot trupul i se îmbrobonă de sudoare. „Isis Pelagia, scapă-mă.”

Căpitanul stătea singur la cârmă, cu părul şi barba scorţoase de sare şi o expresie sălbatică în ochi, accentuată de lumina lividă a furtunii. Cleopatra bănui că nu se clintise de-acolo toată noaptea.

— Maiestate, spuse el, alarmat s-o vadă pe punte şi şocat de faptul că regina nu purta hainele şi bijuteriile elegante, iar părul îi atârna năclăit în jurul feţei, făcând-o să arate ca orice pasageră speriată şi murdară de pe o corabie de rând.

— Ce se întâmplă, căpitane?

— Flota s-a împrăştiat în timpul nopţii. Am pierdut din vedere toate navele, mai puţin două cvincvireme, la pupa.

Cleopatra văzu un val mare şi înspumat venind spre ei, o

parte dintr-un catarg şi câteva rame rupte săltând pe creastă, ca mărturii ale violenţei furtunii. Se întrebă câte corăbii din flota ei supravieţuiseră.

Acum nu-l mai putea ajuta pe Marcus Antonius.

— Întoarce, spuse ea, n-are nici un rost să mergem mai departe.

Trebuie să ne înapoiem la Alexandria.

Filippi, Grecia

Formau o adunătură zdrenţăroasă, tremurând în mantii, cu bărbile lăţoase şi neîngrijite, iar în ochi cu o privire goală, de învinşi. Octavian îi studia din şaua calului, cu degetele strânse pe căpăstru. Se simţea slăbit şi ameţit. În ultimele trei zile, cât se hotărâse soarta bătăliei de la Filippi, zăcuse în pat, cuprins de febră.

— Cine sunt aceşti oameni? întrebă el un centurion.

— Îi aparţin lui Brutus, stăpâne. Servitorul lui, scutierul şi doi ofiţeri. Ce doreşti să facem cu ei?

— Păi, cred că poţi să-i omori, centurionule, răspunse Octavian.

Privi în jur. Câmpul de luptă era plin de mantiile roşii ale compatrioţilor lui romani. Vântul rece aducea cu el duhoarea morţii. În seara aceea, legionarii n-aveau să-şi urle cântecele de petrecere.

— Unde e prietenul Brutus?

Centurionul arătă spre un cal alb care stătea aproape nemişcat lângă un copac noduros, la aproape o sută de paşi distanţă de locul unde se aflau. În jurul calului se adunaseră câţiva ofiţeri, vorbind între ei. Un om zăcea peste greabănul calului, cu sângele curgându-i pe coastele acestuia.

— Tocmai l-au adus. S-a înfipt în propria lui spadă. A murit onorabil.

— Nu a trăit onorabil, replică Octavian.

Descălecă. Îşi simţea picioarele înmuiate de febră, dar era hotărât să nu şovăie în faţa acelor oameni. Îşi croi drum prin grupul de ofiţeri. Marcus Brutus era cenuşiu la faţă ca un peşte mort. Pe ochi i se aşternuse pojghiţa sticloasă a morţii, ca aspicul rece. Trăgând din răsputeri, Octavian reuşi să dea jos cadavrul de pe cal, cu intestinele atârnându-i. Apoi, îşi scoase spada şi-i

tăie capul. Treabă scârboasă şi nici pe departe atât de uşoară pe cât se aşteptase. Dintr-un şut, rostogoli capul pe jos, spre scutierul lui.

Efortul îl făcu să se clatine pe picioare.

— Înfăşoară-l în mantie şi ia-l cu tine, spuse el. Îl ducem la Roma, unde-l vom pune la picioarele statuii tatălui meu.

În timp ce se înapoia spre cal, unul dintre prizonieri ieşi din rânduri. Probabil era iritat de ceea ce văzuse.

— Cel puţin, acordă-ne o înmormântare decentă, spuse el. Octavian îl privi lung. De ce aşteptau unii milă, când tocmai pierduseră o luptă? *Clementia* lui Caesar fusese slăbiciunea lui Caesar. Nu putea face aceeaşi greşeală. Dacă învingi, iei totul; dacă pierzi, măcelarul te-aşteaptă.

— O înmormântare decentă? Chestiunea asta o puteţi discuta cu ciorile, îi răspunse el şi, încălecând, se îndepărtă.

*

Când sosi Antoniu, era seară, târziu. Privi spre grămada de cadavre de pe pământul întărit de ger. Oamenii păreau să fi fost executaţi. Nu departe, un cal alb păştea smocurile de iarbă aspră. Lângă el zăcea un trup cu mantie purpurie de general, mutilat.

Brutus.

Antoniu coborî de pe cal, îşi scoase mantia şi acoperi cu ea trupul neînsufleţit. Şi pentru un soldat de rând era destul de rău să zacă pe pământ, cu intestinele afară şi fără cap; pentru un general şi senator roman, era de neconceput.

Văzu un centurion privindu-l.

— Aveţi grijă ca acest om să fie înmormântat cum se cuvine, spuse el.

— Dar Caesar a zis că …

— Nu-i nici un Caesar! mugi Antoniu la el. Caesar a murit! Omul despre care vorbeşti nu este decât un puşti plin de răutate! Şi-acum, fă ce-ţi spun eu! Eu am câştigat bătălia asta, în timp ce tânărului vostru Caesar îi curgeau mucii în pat!

Şi se îndepărtă, cu paşi mari.

*

Şi tot aşa ...

Puştiul plin de răutate la care se referise Antoniu reveni în Italia, pentru a se ocupa de problemele statului pe care i le punea în faţă dreptul lui din naştere, răsplătind veteranii din legiuni cu tradiţionalele compensaţii în bani şi pământuri. Era o sarcină ingrată, căci, în pofida condamnărilor şi a confiscărilor de moşii care urmaseră războiului civil, tot nu se găseau destule proprietăţi pentru a-i mulţimi pe toţi oamenii, iar puţinul pe care şi-l însuşeau trebuia să fie furat de la altcineva. Şi nici bani nu prea erau. Moştenirea lui Caesar fusese cheltuită în războaie.

Între timp, Sextus, fiul lui Pompei, căruia Senatul îi promisese marina, îşi folosea supremaţia pe mare comportându-se ca un pirat şi strangulând căile maritime spre Roma. Italia suferea de foame şi îl învinuia pe Octavian.

„Tânărul Caesar", se amuza Antoniu cu prietenii lui, „nu era nici pe departe atât de deştept pe cât se crezuse. N-avea decât să fiarbă o vreme în sucul propriei măreţii."

Şi astfel, învingătorul avea parte de toate prăzile. Cleopatra, care bolise la pat în timp ce se purtau bătăliile finale, nu-i mai putea acum dicta termenii soldatului erou. Antoniu îl lăsă să ia Spania şi Sardinia şi să se bucure de ele. El, unul, după ce cu doar doi ani în urmă rătăcise plin zăpezile Alpilor, moşteni acum toată Galia, şi întregul Imperiu de Răsărit. Şi, în timp ce se ocupa de afaceri mai lucrative şi mai plăcute, îl lăsa pe Octavian să se descurce cu Italia cu toate problemele care o însoţeau.

A, iar Lepidus primise Africa. Fierbinte ţară. Şi cu prea mult nisip.

*

Antoniu îşi străbătu în triumf noile domenii, punându-şi pecetea pe Grecia şi Asia, încasând impozite pentru a-şi plăti războaiele, sărbătorindu-şi victoria. Pretutindeni era salutat ca Noul Dionisos, Zeu al Vinului şi Mântuirii, al Sărbătorii şi al Păcii.

În Efes, îl purtară într-un car încărcat cu struguri, iar în faţa procesiunii se repezeau fete înveşmântate sumar, dansând şi făcând tumbe, urmate de tineri costumaţi în satiri şi fauni. Dansatorii erau înfăşuraţi în viţă de vie, muzicanţii din ghildele dionisiace cântau din ţitere, flaute şi fluiere de trestie, iar mulţimile îl întâmpinau cu strigăte de bun-venit din partea

oraşului pe Dionisos, Aducătorul Bucuriei.

La asta visase întotdeauna Antoniu. „Şi”, conchise el, „nici nu merita mai puţin.”

59

Iarna îi aparţinu lui Antoniu, Aducătorul Bucuriei.

Adună în jurul lui cei mai buni dansatori şi actori, acrobaţi şi târfe, din tot Răsăritul. Îşi stabili curtea la Efes, războinicul devenind acum petrecăreţ. Vinul, femeile şi adulaţia erau balsam pe sufletul lui, după lunga noapte a execuţiilor, lumea veninoasă a Senatului şi măcelarul din Filippi.

*

Un soare apos se infiltra printre frunzele verzi, în măreţul sălaş al zeului. O dantelărie de iederă şi viţă de vie se înfăşura şerpuitor pe bârnele împletite ca nişte coapse, susţinute pe coloane care aveau forma vergii tirsului sacru al lui Dionisos. Antoniu poruncise să fie construită acea peşteră, caverna zeului Dionisos.

Scopul, atins cu ajutorul vinului, era extazul. *Ecstasos,* cum îl numeau grecii; eliberarea sufletului din trup, transcenderea opreliştilor minţii, căutarea zeilor pe calea vinului şi a sexului.

Aici, sub ramurile naturii, Antoniu putea celebra pe deplin riturile beţiei şi ale extazului, săvârşind tainicile Bacchanalii, interzise în preacinstita Romă. Înconjurat de actori şi muzicanţi, împreună cu piticul lui favorit Sisyphus, râdea şi se zbenguia, cu boneta sacră de viţă pe cap şi cupa de vin în mână. *Maenade* pe jumătate goale dansau în sunetul flautelor şi al fluierelor, după care se alăturau satirilor îmbuibaţi cu vin, fugărindu-se prin păduri.

Atunci, sub frunzele pestriţe începeau să se vadă zvârcolirile sinuoase ale trupurilor, membre înlănţuite, corpuri fără feţe sau nume lunecând unele peste altele ca reptilele într-un cuib întunecos. O mână cafenie cântărea carnea dolofană a unui sân alb, o mână măslinie se strecura de-a lungul unei coapse palide, guri şi degete harnice ca albinele în floare, miriade de plăceri aglomerate de dragul plăcerii.

Vinul fiert împăienjenea feţele, împrumutându-i fiecărui trup propriul anonimat. Antoniu îşi făcea de lucru în poala unei fete al cărei trup era ascuns după bucile unui bărbat ce se mişca ritmic. Săturându-se să-şi caute plăcerea în acel loc, se îndreptă cu atenţia în altă parte, pierzându-se şi mai adânc în efectele vinului şi ale dezmierdărilor atât de multor degete, limbi şi buze, ocupându-se la rândul lui de femei şi bărbaţi deopotrivă, abandonat printre locurile trandafirii şi umede şi cărnurile tumefiate.

Văzu o siriancă tânără cu pielea de culoarea melasei şi fundul ca o piersică, în genunchi, trebăluind febrilă cu limba la penisul unui bărbat mai bătrân, cu păr argintiu des pe tot trupul. Sub ochii lui, omul ridică fata de şolduri, fără efort, o întoarse şi o posedă pe la spate. Dacă tot erau în Grecia…

Antoniu, care nu mai era legat de pământ nici cu trupul, nici cu mintea, îşi lăsă întreaga lume să se dilate în senzaţie pură, urmărindu-l pe zeu mult timp după ce-şi cheltuise sămânţa în grota strâmtă şi dulce a vreunei nimfe a pădurii. Se lăsă să fie purtat de un val de trupuri, trecând de la unul la altul, până în momentul când plăcerea deveni durere, după care trecu şi de nivelul acela, ajungând să simtă că sufletul îi părăsea trupul şi se contopea cu stelele şi cerul, deasupra dumbrăvii verzi a lui Dionisos.

Până ajunse una cu zeii.

Alexandria din Egipt

— Quintus Dellius, Maiestate. Sunt trimis la plăcerea expresă a domnului meu Antoniu.

Cleopatra şi-l amintea pe romanul acela onctuos de pe vremea când ducea comisioane pentru Caesar. Un fante, cu nişte ochi care n-ar fi inspirat mai multă încredere decât ai unui şarpe. Îl lăsase să aştepte atât cât îngăduia diplomaţia fără a-l insulta în mod făţiş.

Quintus Dellius privi în jur, atenţia fiindu-i atrasă de statuia de marmură a lui Dionisos dintr-o parte a camerei, îmbrăcată în piele de panteră, ţinând o ţiteră, un fel de liră, în mâna stângă. Îşi dădea seama, oare, că domnul lui nu era singurul discipol al zeilor naturii?

Cleopatra purta un chiton auriu-pal. Şi-şi alesese intenţionat o

diademă aurie, în formă de panglici răsucite, legate cu un nod herculean. Un alt mesaj subtil pentru ambasadorul lui Antoniu: urmaşii lui Hercule aveau să găsească o ureche binevoitoare la curtea Reginei Cleopatra.

Mardian se aplecă înainte, pentru a-i şopti la ureche, în egipteană:

— Îl cunosc pe ăsta, Maiestate. A fost omul lui Dolabella, apoi a trecut de partea lui Cassius, chiar înainte de Laodicea, după care a sărit în barca lui Antoniu, la Filippi.

— Loial ca vântul.

— Nici n-are nevoie de altceva ca să se umfle-n pene, dacă-i la fel ca toţi ceilalţi romani pe care i-am mai primit la curte.

Cleopatra reveni cu atenţia spre ambasador.

— Deci, Dellius, spuse ea, în greacă.

— Salutări, Prea-Înaltă Regină a Egiptului, de la domnul meu Antoniu. Aduc o scrisoare de la el, pe care domnul meu doreşte s-o citiţi.

Quintus Dellius întinse un sul, pe care unul dintre şambelani îl luă în primire şi i-l dădu Cleopatrei. Îl citi repede. Celei mai Divine şi Măreţe Regine a Egiptului, şi aşa mai departe, şi aşa mai departe… Domnul Antoniu solicita plăcerea companiei sale la curtea lui din Tarsus.

— Tarsus, repetă ea.

— Domnul meu Antoniu este foarte dornic să vă vadă pentru a relua fosta prietenie. Desigur, ar dori de asemenea să ştie de ce i-aţi dat flota voastră lui Cassius şi i-aţi trimis patru legiuni în războiul contra lui Dolabella.

Ce impertinenţă! Cleopatra se gândi la domnul Antoniu, clătinându-se beat pe picioare în vila lui Caesar, pe jumătate gol, ţinând în mână *februa* însângerată, la Sărbătoarea Lupercaliilor. Iar acelaşi barbar roman dorea acum s-o cheme la ordine, ca şi cum ar fi avut de-a face cu unul dintre centurionii lui. Sau cu una dintre femeile lui.

— Un magistrat roman caută să-i ceară socoteală Reginei Egiptului?

— Consideră că înainte aţi fost prieteni şi îl interesează o explicaţie pentru asemenea acţiuni surprinzătoare.

La drept vorbind, şi Cleopatra dorea să-l vadă pe Marcus Antonius la fel de mult cât voia şi el s-o revadă pe ea. Îl considera singurul ei prieten la Roma. Dar n-avea de gând să se

prezinte în faţa lui ca solicitantă, cerându-i iertare pentru nişte crime închipuite. Şi nici n-avea de gând să se mai înfăţişeze înaintea altui roman înfăşurată într-un covor.

— Îi poţi spune domnului meu Antoniu, răspunse ea, că mă voi gândi la cererea lui.

Quintus Dellius zâmbi. Nici nu se putea numi cerere, desigur, ci comandă, dar era prea diplomat ca s-o spună.

— Îi voi transmite mesajul vostru, răspunse el.

— Îţi mulţumesc, Quintus Dellius. Fie ca zeii să-ţi acorde o călătorie sigură.

*

— Dar trebuie să vă duceţi, îi spuse Diomedes.

— Când va înceta să-mi mai pretindă să vin la Tarsus, am să mă duc. Înainte, nu.

— Dar acum e stăpânul întregii Asii.

— Iar eu sunt Regina Egiptului, nu şambelanul lui!

Ştia ce-şi spuneau toţi ceilalţi. Mai întâi foametea, apoi molima, iar acum jumătate din flota egipteană pierdută pe furtună, în drum spre Brundisium. Nu aveau posibilitatea de a le ţine piept romanilor — presupunând că ar fi avut-o vreodată. Ţara era aproape falită. Şi, după miraculoasele răsturnări de situaţie care duseseră la lichidarea lui Cassius şi a lui Brutus, Antoniu trebuia să apară în ochii tuturor ca un fel de zeu binefăcător, ca un mântuitor.

Un motiv mai mult, după părerea ei, de a ţine capul sus şi a se duce la el ca în faţa unui egal.

Dioiketes-ul clătină cu jale din capul său bătrân şi prost.

— Îl cunoaşteţi pe acest Marcus Antonius? În Efes i se spune Noul Dionisos.

Noul Dionisos. Şi tatălui ei i se atribuise acest nume.

— Efesenii îl numesc Noul Dionisos pe orice roman care are spadă şi căruia îi place vinul.

— Ăsta îşi onorează numele, comentă Mardian. Zilnic vin de-acolo veşti despre orgii de negrăit. Duce la extrem riturile sacre ale religiei lui, cred eu.

— Marcus Antonius n-a fost niciodată un om reţinut, răspunse Cleopatra.

— Îl cunoaşteţi, Maiestate? repetă *dioiketes*-ul.

— La Roma, am fost în termeni cordiali.

— Atunci, s-ar putea ca o vizită, acum, să, uşureze tensiunea care apasă asupra Egiptului.

— Când voi fi gata.

— Dar dacă-l jigniţi…

— De ce ţi-e frică? Să nu ne atace, cum plănuia Cassius să facă? Ei bine, din partea asta n-ai nici un motiv de teamă. Octavian şi Lepidus nu-l vor lăsa niciodată să se-atingă de Egipt. O asemenea faptă le-ar spulbera armistiţiul, iar Marcus Antonius nu doreşte aşa ceva.

— Este un joc periculos, Maiestate.

— Politica e periculoasă întotdeauna, Diomedes.

— Avem nevoie de prietenia lui.

— Romanii nu leagă prietenii, ci încheie alianţe.

Cum se întorsese valul! Alexandria încercase ani de zile să păstreze distanţa faţă de Roma, dar aşa ceva era cu neputinţă. Roma era o realitate a vieţii, precum crocodilii din Nil şi cobrele din deşert. Nu era posibilă decât o acomodare prudentă.

Schimbarea era irevocabilă, relaţia ei intimă cu Caesar pecetluise acest lucru. Dar acum, când visul ei de a-l aşeza pe Caesarion pe tronul ambelor imperii se năruise, ştia că trebuia să încheie cel mai avantajos târg cu Antoniu.

Îl văzu pe Mardian zâmbind.

— Mardian?

— Mă gândeam că, dacă vă duceţi la el, Maiestate, va fi într-adevăr o mare ocazie. Întâlnirea Afroditei cu Dionisos. Ar prilejui un spectacol nemaipomenit.

Acelaşi gând îi trecuse şi ei prin minte. În Egipt, era Isis, Afrodita pentru greci, Venus Genetrix pentru romani, zeiţa dragostei şi a compasiunii. Acum, Antoniu era aclamat ca Dionisos, zeul Izbăvirii şi al Bucuriei, Osiris al egiptenilor. Împreună îi reprezentau pe cei doi mari zei ai Răsăritului, cele două zeităţi pe care Roma le privise cu suspiciune, încercând să le suprime.

Ce-i spusese Mardian? *Nu puteţi domni singură.* Voia ca ea să se mărite cu un prinţ. Dar atunci, care prinţ era mai potrivit decât un prinţ de neam zeiesc, consortul ideal pentru o zeiţă? Dacă nu-l putuse avea pe Caesar, poate reuşea să-l cucerească pe moştenitorul lui Caesar.

Ar fi fost genul de căsătorie pe care şi-o imaginase

dintotdeauna pentru ea însăşi, o alianţă politică lipsită de sentimente şi nimic mai mult. Nu s-ar fi putut spune că Marcus Antonius nu avea un anumit farmec, însă nu era nici pe departe egal cu Caesar ca intelect sau realizări. Dar, totuşi… S-ar fi putut să fie o datorie deloc neplăcută pe care o avea de onorat pentru ţara ei.

Surâse. Mardian avea dreptate. Ar fi ieşit un spectacol nemaipomenit, într-adevăr, când avea să se ducă la Tarsus.

Un spectacol mai măreţ decât s-ar fi aşteptat cineva.

60

Cetatea Tarsus, Asia Minor

Povârnişurile muntelui Tarsus, împădurite bogat şi dens, se înălţau înapoia templelor şi amfiteatrelor oraşului. Tarsus, aflat pe câmpia netedă şi fertilă a Ciliciei, era unul dintre marile oraşe din Răsărit, numele fiindu-i rostit din aceeaşi suflare cu Efesul şi Antiohia. Cândva, se aflase în stăpânirea Ptolemeilor, alături de Cipru şi o mare parte a coastei siriene. Şi poate, îşi spunea Cleopatra, într-o bună zi Ptolemeii aveau să-l cucerească din nou.

Visul de a supravieţui în sine părea atât de meschin şi disperat. Nici chiar în cele mai negre ceasuri, când santinelele ei scrutau cu teamă orizonturile în căutarea corăbiilor de război ale lui Cassius, din vârful turnului de pe Pharos, Cleopatra nu-şi abandonase visurile. Niciodată nu putuse fi doar o împăciuitoare, ca tatăl ei. Prin venele sale curgea sângele lui Alexandru şi era timpul ca un Ptolemeu, fie şi o femeie, să justifice în sfârşit acest lucru.

*

Se simţea ca moartea. Lungul drum peste Mediterana fusese un chin neîntrerupt. Avusese un rău de mare cumplit, pe toată durata traversării, şi nu mâncase zile în şir. „Nimic în lume nu e mai insuportabil decât răul de mare”, îşi spunea ea. „Până şi moartea ar fi o binecuvântare. Pentru moment, nu-mi doresc decât să ies din sicriul ăsta plutitor de scânduri scârţâitoare şi

apă stătută în cală şi să stau din nou pe uscat. Dar mi-am ales drumul şi nu-l voi abandona; n-am timp de slăbiciuni.”

Charmion şi Iras o ajutară să urce din cabină pe punte. O îmbrăcaseră într-o rochie aurie cu irizaţii. Până şi acest mic efort o făcea să se simtă ameţită de oboseală, şi se aşeză recunoscătoare pe canapeaua care-i fusese pregătită pe puntea din lemn de cedru. Era drapată cu piei de leopard, la umbra unei copertine de mătase aurie. Câţiva sclavi adolescenţi, costumaţi în Cupidoni, îşi ocupară grăbiţi poziţiile, cu evantaiele din pene de struţ.

— Ancorează în port, îi spuse Cleopatra căpitanului navei, nu vom merge pe mal.

În timp ce navigau pe râul plin de nuferi, ramele din lemn simplu de chiparos, folosite la trecerea Mediteranei, fură înlocuite cu altele, de abanos negru, având penele învelite în argint care străluceau la soare în timp ce se cufundau în apă.

Anume pentru sosise fuseseră pregătite şi alte vele, vopsite în purpură de Tyr şi înmuiate în esenţă de chiparos, pentru ca atunci când le umfla vântul să emane mireasma pădurii. Noile pânze fură desfăşurate în grabă, după care marinarii cu piele oacheşă, terminându-şi treaba, coborâră de pe ghruiuri, unde le luară locul fete îmbrăcate în nimfe ale mării. Alţi sclavi aprinseră arzătoare mari cu tămâie şi smirnă.

Cleopatra văzu valuri-valuri de oameni alergând spre cheuri. Chiar de la o lungime de stadion distanţă, auzea strigătele şi exclamaţiile mulţimilor ce se adunau, cu o expresie de uimire zugrăvindu-li-se pe feţe.

În ciuda stării ei nenorocite, reuşi să zâmbească. Era tocmai efectul pe care îl sperase. „Nu contează că pe dinăuntru te simţi pe jumătate moartă”, îşi spuse. „Adevărul este cel pe care-l văd oamenii. Dacă ei o văd pe zeiţa mării, Isis Pelagia renăscută, în robe aurii, atunci acesta este pentru ei adevărul. Oamenii nu şi-o pot imagina pe femeia asta speriată, fără aliaţi sau prieteni, care încearcă deznădăjduită să se salveze, pe sine însăşi, pe fiul său şi toate speranţele ei.”

*

Antoniu ţinea curte zilnic în piaţa oraşului, aşezat într-un jilţ aurit, pe o estradă înălţată. Acolo asculta petiţiile şi administra

justiţia în domeniile lui. De-a lungul lunilor anterioare, îi primise pe regii Armeniei, Traciei, Iudeei; pe tetrarhii Pontului, Sidoniei, Galatiei; pe conducătorii tuturor naţiunilor din vastul Imperiu Roman de Răsărit, care cu toţii bătuseră drumurile prăfuite ale Asiei cu caravanele de servitori, soldaţi şi curteni, cămile şi lectici aurite, ca să aducă omagiul lor noului stăpân. Mulţi dintre aceştia îşi aduceau cu ei şi soţiile sau fiicele, pentru a-i ajuta în eforturile lor diplomatice, căci cunoşteau destul de bine gusturile lui Antoniu. O anumită Glafyra, vestită pentru frumuseţea ei, îşi folosise favorurile pentru a-i asigura fiului său postul de satrap al Frygiei; Mariamne petrecuse câteva nopţi închisă în apartamentele lui Antoniu, confirmând tronul Iudeei pentru soţul ei, Irod.

Lunile trecuseră, iar acum Antoniu nu mai aştepta decât marele Egipt, nerăbdător, iritat şi dornic.

După bătălia de la Filippi, viaţa lui Antoniu fusese ca un vis. Era întâmpinat peste tot ca Dionisos, Binefăcătorul şi Aducătorul Bucuriei. Simţurile lui fuseseră săturate din toate punctele de vedere. Oriunde se ducea, era primit cu petreceri, cu vin suficient şi destule fete ca să satisfacă o întreagă legiune, necum un singur om. Asia fusese într-adevăr o revelaţie. Aici nu mai era tratat doar ca un magistrat roman oarecare, Imperator al legiunilor romane, ci ca un zeu.

Era o situaţie cu care un om putea să se obişnuiască. Acum, era stăpân al femeii pe care Caesar o numise ţiitoarea lui. Bătrânul ar fi fost impresionat să-l vadă. Cu un dram de noroc, avea să-i obţină nu numai banii, ci şi pe ea însăşi.

Numai că — unde era?

*

Cu iritare crescândă, Antoniu privi cum mulţimile se risipeau de sub colonade şi de pe caldarâmul pieţei, până când nu mai rămase decât statul lui major de ofiţeri romani şi propriile gărzi de corp din jur, plus câţiva orăşeni.

Se întoarse spre Quintus Dellius.

— Ce se întâmplă?

— Nu ştiu, Imperatore.

— Află.

Palatul avea o terasă cu vedere spre port, iar de acolo Dellius

văzu intrând marea flotilă, în centru cu nava contraamiral a Cleopatrei, cu velele ei purpurii. Rămase cu gura căscată. Nu semăna cu nici o corabie pe care o mai văzuse în viaţa lui. Ramele cu vârfuri argintii lopătau în ritmul unei muzici de tobă, peste care se desluşeau sunetele mai subţiri şi uscate ale unor flaute şi fluiere. La şcote şi cârmă trăgeau nimfe ale mării, iar în mijloc, îmbrăcată ca Venus într-o pictură, stătea Cleopatra însăşi, înconjurată de Cupidoni care-i făceau vânt cu pene de struţ colorate. Cele două servitoare ale ei stăteau lângă borduri, aruncând în apă petale de trandafir. Dellius adulmecă în văzduh izul de parfum care însoţea flota egipteană, purtat pe aripile brizei.

Dinspre chei porneau bărci mici, în timp ce localnicii căutau locuri de unde să vadă mai bine uluitorul spectacol. Dellius văzu o bărcuţă cu vâsle răsturnându-se în mijlocul portului, când ocupanţii ei se repezită toţi o dată într-o parte să caşte gura.

Împotriva propriei voinţe, Quintus Dellius nu-şi putu stăpâni un zâmbet de admiraţie.

Văzu un sclav trecând în grabă pe lângă el, pe terasă, şi îl apucă de braţ, răsucindu-l în loc.

— Ce se întâmplă aici? îl întrebă, cu un glas ca un lătrat.

— Afrodita este… gâfâi omul. Se zice că a venit ea însăşi, ca să petreacă împreună cu Domnul Dionisos!

Dellius îl lăsă să plece, privindu-l cum alerga poticnindu-se spre docuri. Afrodita venea să se distreze cu Dionisos! Acea Regină Cleopatra nu numai că se îmbrăca în cel mai teatral stil, ci ştia şi cum să pună în scenă spectacolul. Probabil că spionii fuseseră trimişi în oraş cu zile în urmă, pentru a răspândi istorioara la momentul potrivit.

Se întreba cum avea să primească vestea domnul Antoniu.

*

Cleopatra privi o liburniană care îşi croia drum prin forfota vaselor din port, văzu strălfulgerările mantiilor roşii, inconfundabil romane. Aşteptă, ca Venus culcată, în timp ce soarele înainta pe cer. De jur-împrejurul ei, pe chei şi docuri, mulţimi enorme priveau măreţul spectacol care se desfăşura în faţa lor. Aveau să le povestească până şi nepoţilor despre ziua aceea. Când Venus a venit în Tarsus.

Liburniana abordă galera, iar membrii delegaţiei fură ajutaţi să treacă de pe o punte pe alta. Era un grup mic, condusă de un chip familiar, Quintus Dellius.

Dellius se opri, cu uriaşul său nas roman palpitând în mirosul de parfumuri îmbătătoare, în timp ce holba ochii la sclavele echipate sumar şi valtrapurile fine de mătăsuri aurii. Se părea că până şi posomorâtul Dellius era impresionat de spectacol.

— Maiestatea Voastră, o salută el.

Cleopatra răspunse cu o privire scurtă.

— Preanobilul Antoniu îi urează Reginei Egiptului bun-venit la curtea lui şi vă invită să poftiţi pe mal, pentru a cina împreună la un banchet care se va ţine în onoarea voastră.

Cleopatra nu spuse nimic. Cea care răspunse în locul ei fu Charmion, costumată în nimfă marină.

— Regina nu doreşte să coboare pe uscat, stăpâne. În schimb, îl invită pe nobilul Marcus Antonius să cineze diseară ca oaspete al ei la bordul galerei regale. Ofiţerii lui şi toate oficialităţile de frunte din Tarsus sunt de asemenea invitate la festin.

Dellius privi în jur, întrebându-se oare ce fel de banchet putea pregăti regina într-un asemenea decor. Tare i-ar mai fi plăcut să-l vadă.

— Îi voi comunica domnului meu Antoniu mesajul vostru, răspunse el. Sunt convins că îi va face cea mai mare plăcere să vă onoreze invitaţia.

Făcu o plecăciune şi se întoarse la bordul liburnienei, urmat de grupul lui. „Mă rog, sper să se prezinte aici măcar pe jumătate treaz”, îşi spuse Cleopatra. „Ăsta-i momentul meu. Încă mai pot câştiga totul, aşa cum plănuisem cândva, cu Iulius.” Dacă o privea din Pantheon, Cleopatra se întreba oare ce părere avea acum despre fetiţa din covor.

61

Fusese sărbătorit de regi din toată Asia, cinase cu Caesar, cu Pompei şi Cicero, participase la orgii în păduri întunecoase şi vile de ţară, precum şi la cine elegante şi simpozioane însufleţite în cele mai distinse case romane. Dar niciodată nu mai văzuse aşa ceva.

Nava contraamiral a Cleopatrei era o corabie masivă, cu şase

rânduri de rame, reamenajată în chip fără pereche, pentru a semăna mai mult cu un palat plutitor decât cu o galeră regală. Acum stătea amarată la chei, unde se adunaseră mulţimi enorme de gură-cască pe care trebuia să le ţină la respect o cohortă de legionari romani.

Primii invitaţi sosiră când soarele începuse să se coboare pe cer; fuioare de ceaţă se agăţau de apele portului, iar pe punte fuseseră aprinse făclii. Antoniu urcă pe pasarelă drapat în purpură de Tyr, privind cu uimire nedisimulată la servitorii costumaţi, sirenele, nimfele şi Cupidonii care-i aşteptau să le ureze bun-venit.

Atenţia îi fu atrasă mai întâi spre pupa navei, care fusese poleită în întregime cu foiţe de aur, astfel încât, în momentul când făcu primul pas pe bord, nu observă că avea sub picioare nu scândurile tari ale punţii, ci un fel de pernă elastică. Plecând privirea, văzu un covor gros de petale de trandafiri aşternute peste scânduri şi ţinute pe loc cu ajutorul unei plase. Oriunde călcau romanii, florile strivite sub cizmele lor grele eliberau o mireasmă ameţitoare.

Lui Antoniu i se opri respiraţia. Aşteptând să-l întâmpine, Cleopatra stătea culcată sub un baldachin uriaş sculptat în forma unui cap de elefant cu trompa ridicată, învăluit în mătase aurie. În lumina trandafirie a amurgului, părea să lucească asemenea perlelor care-i stăteau în ciorchini bogaţi la gât şi la urechi. Îşi buclase părul cu multă artă, şuviţele lungi învăluindu-i umerii, revărsându-se pe spate sau încadrându-i în cârlionţi obrajii. Era îmbrăcată într-o rochie de mătase aurie unduitoare, iar în picioare purta sandale de aur bătute în smaralde. Şerpi din piatră rară de lapis-lazuli i se încolăceau pe braţele goale. Stătea pe o canapea, rezemată într-un cot.

Nemuritoarea Afrodita, Venus Genetrix, Isis, Regina Mării şi a Egiptului.

Antoniu o privea cu gura căscată, ca un mare colecţionar de femei ce era, râvnind la singura piesă pe care încă n-o căpătase. Într-un târziu, făcu un pas înainte spre ea şi se înclină.

— Maiestate, murmură el.

Îi văzu ochii lucind în lumina scăzută. Cleopatra îi făcu un semn să se apropie. Se aplecă spre ea, inspirându-i aromele bogate, parfumuri de un preţ incomparabil, amestecate cu mireasma esenţială a femeii frumoase. Ah, Antoniu, adevărat

este că ai murit şi te însoţeşti cu zeii în cerurile lor!

Buzele ei îi atinseră urechea.

— Te doresc în mine, îi şopti, apoi se retrase.

*

Totul în jurul lor străluceau în roşu sau auriu. Camera de banchet din sala corăbiei arăta ca un caleidoscop orbitor de cupe şi platouri aurite, iar tricliniile erau acoperite cu mătase rubinie; mesele de marmură stăteau susţinute pe picioare de aur curat bătute în carneol, iar pe pereţi erau agăţate draperii de mătase trandafirie. Porumbiţe parfumate erau lăsate să zboare prin cameră. Sclavii ungeau capetele mesenilor cu ulei de scorţişoară şi le spălau mâinile şi picioarele cu vin.

Cupidoni cu părul ca lâna de aur şi nimfe cu pielea măslinie aduceau munţi de mâncare; pe masă soseau iepuri de deşert din Libia afumaţi, scoici de purpură, stridii cu salată de alge, păuni fripţi, turte albe făcute din cea mai fină făină egipteană, tulpini de papirus prăjite, jeleuri aromate cu suc de rodii şi miere. Amfore cu cele mai bune vinuri de Chian erau aduse şi turnate în kratere. Sclave frumoase cântau la flaute de argint, în timp ce oaspeţii se ospătau.

Toată acea splendoare se reflecta în oglinzile de pe pereţi, belşug peste belşug, opulenţă înmulţită opulent.

Dar Antoniu constată că nu avea poftă de mâncare — ba nici măcar, pe boaşele sacre ale lui Jupiter, de vin.

Te doresc în mine.

Nu-şi mai putea lua ochii de la ea, nu se putea gândi la nimic altceva decât la ceea ce-i propusese. Şi totuşi, acum îl trata ca şi cum n-ar fi fost decât unul dintre cele trei duzini de oaspeţi onoraţi, iar surprinzătoarea intimitate din primul moment ar fi fost doar o nălucire.

Dar nu avea nici timpul, nici prilejul de a vorbi între patru ochi cu ea. Cleopatra nu-l lua în seamă, conversând în schimb nimicuri cu ofiţerii lui şi orăşenii, buluciţi slugarnic în jurul ei cu excepţia lui Quintus Dellius, care se hlizea la ea de pe canapea ca şi cum ar fi fost o prostituată dintr-un templu al oraşului.

După ce terminară cu toţii de mâncat şi băut, Cleopatra îi conduse înapoi pe punte. Se înnoptase, iar oaspeţii scoaseră o exclamaţie când ridicară privirile spre vergi. Deasupra capetelor

lor fuseseră suspendate felinare pe corzi de mătase, iar acum, în întunecimea nopţii, catargele şi greementul arătau ca o pădure fermecată.

— Fiecare dintre voi va lua astă-seară cu el perna de aur pe care stă, anunţă Cleopatra, şi farfuriile de aur din care a cinat şi cupa de aur din care a băut. Voi trimite servitori să vă însoţească până acasă, luminându-vă drumul cu făclii, şi alţii, care să ducă darurile.

De peste tot se auziră murmure de uimire şi recunoştinţă.

În timp ce ceilalţi îşi luau rămas-bun, Antoniu o trase deoparte.

— Doamna mea, spuse el, speram să avem parte de câteva momente private împreună. Sunt multe de discutat.

În ochii ei negri se ivi o expresie amuzată. „Ia te uită, vulpiţă vicleană!” constată Antoniu.

— Vom avea timp destul pentru vorbă, Antoniu, răspunse Cleopatra. Astă-seară am sărbătorit ocazia marelui tău triumf asupra lui Brutus, aici, în Asia. Să nu stricăm petrecerea cu discuţii despre chestiuni politice şi de stat.

„Numai la politică şi la stat nu-mi stă mie gândul”, reflectă Antoniu, „şi-o ştii foarte bine.” Încă îi mai auzea cuvintele senzuale, la ureche: *Te doresc în mine.*

— Aş dori totuşi un moment în compania voastră, fără martori, insistă el.

— Am făcut drum lung şi sunt obosită, replică ea. Poate mâine.

Şi, cu aceasta, îi adresă un zâmbet galeş şi calculat care, în continuare, îl făcu să se sucească şi să se învârtească în aşternut, toată noaptea, până în zori. Când în sfârşit adormi, visă numai Egiptul.

Te doresc în mine.

62

La banchetul lui Antoniu din seara următoare se duse în calitate de Cleopatra, nu de Venus. Purta un chiton verde ca smaraldul, croit din mătase de Sidon şi având la umeri încheietori cu perle. Veni purtată într-o litieră cu perdele, nubienii din escortă alergând înainte cu torţe aprinse prin

penumbra înserării.

Unul dintre motivele pentru care Antoniu era atât de adorat de trupele lui era acela că adesea lua masa împreună cu soldaţii, în sala comună a popotei. Se părea că nu făcea excepţie de la aranjamentele lui la mâncare, nici măcar pentru ea. Înainte de sosirea în Tarsus, clădirea rechiziţionată de el spre a o folosi ca sală de mese fusese folosită ca bazar şi încă mai trăsnea a piaţă, a mirodenii, a peşte şi dejecţii. Antoniu încercase s-o înfrumuseţeze, observă Cleopatra, privind podoabele cu broderii siriene şi suporturile ornamentale de bronz pentru lămpi. Dar tot continua să arate aşa cum era de fapt: ca un bazar gol.

Pe o estradă din apropierea intrării cântau nişte muzicanţi, însă sunetul flautelor şi al lirelor se pierdea în sala ca o cavernă, plină de taifasul a mii de voci. Însă, în momentul când Cleopatra intră pe uşa uriaşă de stejar bătută în bare perpendiculare metalice, doi heralzi îi anunţată sosirea sunând din trompete şi peste imensa adunare se lăsă brusc liniştea.

Cleopatra privi în jur. Majoritatea oaspeţilor erau militari, rânduri-rânduri, aşezaţi la mese lungi de lemn, pe capre. În mijlocul sălii erau aranjate o duzină de triclinii elegante, pentru Antoniu, ofiţerii lui superiori şi invitaţii acestora. Erau prezenţi şi câţiva dintre orăşenii mai înstăriţi, înghesuindu-şi alături şi nevestele — ca decor, fără îndoială.

Toate gâturile se lungeau în direcţia ei, oamenii fiind dornici s-o zărească pe marea regină care însufleţise tot oraşul cu speculaţii şi bârfe. Cleopatra trase adânc aer în piept. „Ăsta e momentul meu. Nu trebuie să-l pierd.”

Nubienii din garda de corp o escortară în sală, cu Mardian şi Diomedes pe urme.

*

Antoniu îi ieşi în întâmpinare s-o salute. În noaptea aceea purta ţinuta romană, cu armură de bronz şi mantie stacojie, având o prezenţă impunătoare. Şi cu câtă adoraţie se uitau la el oamenii lui! Oricare soldat de-acolo l-ar fi urmat drept în Hades.

De asemenea, arăta insuportabil de atrăgător. Greu i-ar fi fost Cleopatrei să nu se piardă cu firea ca o fetişcană, când se afla în preajma lui. Uitase de efectul pe care-l putea avea, cu cârlionţii aceia bruneţi şi muşchii lucioşi. „Nu trebuie să uit nici o clipă

cine sunt.”

Antoniu zâmbi, făcând-o să aibă o senzaţie mătăsoasă în stomac, ca un culcuş de căţelandri calzi foindu-se. Cea mai adorabilă trăsătură a acelui mascul era transparenţa lui. Dintr-o singură privire, Cleopatra ştiu ce avea în minte. Spera încă o cucerire uşoară, ca aceea a soţiei lui Irod. Călca pe urmele paşilor lui Caesar.

„Într-o zi, curând, Hercules, ţi se va împlini dorinţa. Îţi ţin cald locul în patul meu. Dar, păzea! O dată ce vei avea coapsele Cleopatrei petrecute în jurul şoldurilor şi unghiile ei înfipte în spatele tău, s-ar putea să nu mai vrei să pleci. Nici nu-ţi poţi imagina ce planuri îmbătătoare nutresc pentru noi doi.”

După ce schimbară formulele oficiale de salut, Antoniu se întoarse spre întreaga adunare şi îi ură Cleopatrei bun-venit, conform protocolului, cu glasul răsunându-i reverberat prin sala boltită.

— Ne aflăm aici pentru a o onora pe Regina Cleopatra a Egiptului, care a traversat marea de la Alexandria ca să ne viziteze. Îi dorim bun-venit în umilul nostru sălaş, pe care am încercat să-l facem regal în cinstea ei.

De cum se aşezară, zaiafetul începu din nou. Cleopatra se întinse pe un triclinium, lângă Marcus Antonius, pe locul de onoare. Antoniu se zgâia din nou, dar ea se prefăcea că nu observa, tratându-l cu curtoazia elaborată pe care o presupunea diplomaţia, însă evitând în acelaşi timp orice sugestie de intimitate.

Mâncărurile începură să sosească.

— Ce porcărie… îl auzi Cleopatra pe Mardian bombănind, suficient de încet pentru ca numai ea să-l audă. Se părea că Antoniu, înţelegând că nu putea concura cu banchetul ei, hotărâse în schimb s-o impresioneze cu ajutorul stilului de viaţă spartan: ied fript şi peşte ton, servite în străchini de lemn.

Dar, observă ea, vinul falernian curgea din belşug.

*

Antoniu îl avea lângă el în seara aceea şi pe piticul lui, Sysiphus — un prichindel urât, cu nas coroiat prea mare pentru faţa lui şi un râs antipatic. Antoniu părea să-l găsească amuzant.

— Regina trebuie să fie impresionată de aranjamentele

noastre, comentă Sysiphus, rânjind spre Antoniu. Ai pus în umbră banchetul sărăcăcios de aseară. Ai să-i dăruieşti şi tu reginei căuşurile şi străchinile?

Antoniu se întoarse spre Cleopatra, cu un zâmbet spăşit.

— Le poate lua în seara asta sau poate pune servitoarea să cumpere altele la fel mâine, de la piaţă. N-ar fi o diferenţă prea mare de preţ.

— Şi unde-s afurisitele alea de petale de trandafir? continuă Sysiphus, prefăcându-se revoltat. Pesemne că le-a suflat curentul care trage pe sub uşi. Las-că le-arăt eu servitorilor, mai încolo!

Cleopatra se hotărî să vină în salvarea lui Antoniu.

— Dacă m-ai fi întrecut în seara asta, eu ar fi trebuit să mă simt ruşinată, căci am avut la dispoziţie şase luni să mă pregătesc pentru întâlnirea noastră.

— Totuşi, Imperatorul nostru ar fi fost în stare de ceva mai bun, interveni Canidius, un general. Dar, ca zeu, are de îndeplinit multe cereri.

Antoniu ridică din umeri, bine dispus. Nu părea să-l deranjeze că oamenii lui îl ironizau astfel.

— Şi de ce nu? Octavian este numai fiul unui zeu. Eu am fost nevoit să urc la un nivel mai înalt, ca să-l pun la punct.

Râseră cu toţii.

— Ţi se spune Noul Dionisos, spuse Cleopatra.

— Din cauza vergii, replică Dellius. După cum sunt gata să confirme o mie de maenade.

— Şi-i o vargă de-a dreptul magnifică, se amestecă Sysiphus. Nu numai ca lungime, ci şi prin forma vârfului, ca un con de brad.

Antoniu încetă să mai zâmbească, nesigur cum avea să reacţioneze regina în faţa unor asemenea vorbe neruşinate. „Poate că e o încercare”, îşi spuse ea. „Mă pot arăta ofensată, şi nu voi câştiga nimic, decât duşmănia romanilor. Sau le pot dovedi că şi eu ştiu să glumesc la fel de uşor ca Antoniu, eventual câştigându-le afecţiunea, cum a făcut el.”

— Mi s-a spus, replică ea, că atunci când călăreşte în procesiune pe străzi, domnul Antoniu îşi balansează varga spre toţi oamenii, deci trebuie să fie, desigur, vrednică de atenţie.

La aceste cuvinte aplaudă până şi Dellius.

Se părea că isprăvile de alcov ale lui Antoniu făceau şi

comentariul meselor cu soldaţi, unde vinul curgea la fel de liber ca la masa lor. Un grup de recruţi din Galia începu să cânte în cor unul dintre marşurile lor de campanie, care curând fu preluat de o sută de voci:

„Pe zeul vinului venim să-l servim,
Ca el reginei în cupă să i-l toarne.
Când Glafyra-l bău pe tot, din plin,
Îndărăt el o s-o întoarne.”

— Glafyra, spuse Cleopatra. Este mama noului nostru prinţ din Frygia, dacă nu mă înşel?

— Într-adevăr, răspunse Dellius, cu ochi scăpărători. A venit la Antoniu târându-se în genunchi.

„O, Antoniu, “ îl dojeni ea în gând. „Acest Dellius nu te iubeşte deloc. Batjocura lui e serioasă. Nu-ţi dai seama?”

— Se pare că ai fost foarte ocupat cu problemele de stat, domnul meu, spuse ea.

Antoniu avu bunul simţ să pară jenat. Între timp, soldaţii începuseră o altă strofă:

„Într-un singur zeu cred iudeii,
El cerul şi pământul le-a despărţit.
Când Irod soţia şi-a trimis, femeii
Stăpânul nostru coapsele i-a despărţit. “

— Îmi prezint scuzele pentru oamenii mei, spuse Antoniu. Uneori, nu se mai controlează.

— A, nu e decât voia bună a soldaţilor, răspunse Cleopatra. Îmi amintesc că şi eu am auzit un cântec asemănător pe seama domnului meu Caesar.

„Acasă-l aducem pe curvarul chel!
Romani, nevestele în casă le-ncuiaţi!
Din sacii de-aur cu împrumut luaţi
Boarfele din Galia plătitu-şi-le-a el!”

În sală se lăsă tăcerea. Un moment, nimeni nu scoase o vorbă. Apoi, Antoniu îşi aruncă pe spate capul, izbucnind în hohote tunătoare, şi o mie de romani i se alăturară, bătând cu pumnii în

mese şi lovindu-şi cupele, în semn de aplauze.

În acel moment, Cleopatra îşi dădu seama cât de amarnic îi ofensase în seara trecută. Poate că pe localnicii din Tarsus îi impresionase cu bogăţia ei, dar acea paradă îi făcuse pe Antoniu şi oamenii lui să se simtă înjosiţi. Acum îi cucerise, nu cu ajutorul opulenţei, ci doar cu puţină vulgaritate exprimată inocent. Putea să vadă în ochii oamenilor din jurul ei că, dacă Antoniu o iubea, şi ei erau pregătiţi s-o iubească.

Poate doar cu excepţia lui Quintus Dellius. Cleopatra şi-ar fi înfipt mai degrabă o spadă în coaste, înainte de a avea încredere în năpârca aia.

63

Terasa palatului avea vedere spre port, care în ziua aceea dobândise o culoare indigo închis. Fusese înălţat un baldachin, să ţină umbră, iar Antoniu şi regina egipteană stăteau aşezaţi sub el, în timp ce slugile le serveau răcoritoare — vin răcit cu zăpadă pentru Antoniu, fructe şi apă parfumată pentru Cleopatra. Dedesubt, în port, nava contraamiral stătea la ancoră, cu prova aurită lucind în soarele dimineţii.

Te doresc în mine.

Chiar îi rostise acele cuvinte sau doar şi le imaginase el? Era nerăbdător să guste puţin din Egipt. Glafyra, Miriamne; deja degustase aproape tot Răsăritul. Mama unui satrap ici, nevasta unui rege colo; parcă ar fi cules fructe din livada altuia: o prună furată este întotdeauna mai gustoasă decât una pentru care ai plătit. Iar această Cleopatra avea să fie fructul din livada lui Caesar, acea grădină aparte a plăcerilor care-i aparţinuse unui zeu.

— E o ocazie mai fericită decât ultima dată când ne-am întâlnit, observă ea.

— Într-adevăr. Bătrânul ne-a lăsat cu o mulţime de probleme nerezolvate.

— Şi între timp s-au rezolvat, Marcus Antonius?

— La asta nu e nevoie să răspund, eschivă el cu încântare răspunsul. Fără îndoială, spionii voştri vă ţin la curent cu tot ceea ce se întâmplă în Roma.

— Am auzit că nepotul lui Caesar nu se lasă dus de nas atât

de uşor pe cât presupuneau unii.

— Da, el şi băieţii lui drăgălaşi, mormăi Antoniu. Recunosc că, la început, am avut câteva divergenţe.

— Divergenţe care te-au făcut să le ţii companie păstorilor din Galia Cisalpină, îl ademenea, vulpea.

— Toate astea s-au sfârşit. Şi nu despre asemenea lucruri doresc să discutăm.

— Dar despre ce doreşti să discutăm, domnul meu Antoniu?

— Hai să începem cu Cassius. A fost inamicul vostru, şi al meu. Aş dori să ştiu de ce i-aţi trimis legiunile voastre, ca să-l ajute împotriva lui Dolabella.

Paharnicul îi turnă încă o cupă de vin falernian bun din *krater.*

Antoniu avu plăcerea să vadă că zâmbetul batjocoritor şi parfumat se şterse de pe buzele Cleopatrei.

— Dacă ceva pare prea absurd ca să fie adevărat, atunci are toate şansele să nu fie adevărat, replică ea.

— Negaţi?

— Erau legiuni romane. Dolabella a trimis după ele şi au plecat de la Alexandria, să i se alăture. În drum, comandantul lor a hotărât că şansele mai mari de triumf erau de partea lui Cassius, aşa că, la sosirea în Siria, a schimbat tabăra. Vina a fost a lui, nu a mea. Chiar crezi că, indiferent în ce împrejurări, l-aş fi ajutat pe Cassius? După cum ai amintit, era duşmanul meu. Dacă n-ar fi fost el şi prietenii lui, acum eram soţia lui Caesar.

Antoniu o credea. Totuşi, duplicitatea Cleopatrei păruse destul de plauzibilă prima oară când i-o sugerase Octavian.

— Şi flota voastră?

— Dacă vrei să afli cine l-a convins pe Guvernatorul Ciprului să-i trimită flota sa lui Cassius, atunci poate ar fi mai bine să-ţi începi cercetările la Efes, în Templul Dianei.

— Vă referiţi la Arsinoë?

Dar sora exilată a Cleopatrei vorbise atât de dulce, când o interogase. Pe cine să mai creadă, în asemenea vremuri?

Cleopatra ridică din umeri, cu adâncă resemnare.

— I-am spus lui Iulius că va cauza dificultăţi nesfârşite, dacă o lasă în viaţă. El părea să găsească milostenia o virtute, deşi cred că Brutus i-a dovedit cât se înşela. Iar acum, sora mea dovedeşte acelaşi lucru.

— Înţeleg.

— Dacă ar fi învins Cassius, ar fi instalat-o regină în locul meu.

Haide, domnul meu, ai trăit la Roma toată viaţa. Ar trebui să ştii la fel de bine ca mine cum merg aceste intrigi. Cineva a încercat să te instige împotriva mea. Nu e greu de ghicit cine, nici de ce.

— Am crezut că nu era decât o formulă expeditivă din partea voastră.

— N-am nimic împotriva acestor formule, dar a-l ajuta pe Cassius ar fi fost sinucidere curată. Datorită fiului meu.

— Dar, de asemenea, mi-aţi promis într-o scrisoare că vă veţi trimite flota la Brundisium, ca să mă ajute în războiul contra lui Brutus…

— Ceea ce am şi încercat să fac, deşi era iarnă. Drept urmare, mi-am pierdut jumătate din flota rămasă, într-o furtună. Epavele continuă să fie şi acum aduse de valuri pe ţărmurile Greciei. Eu însămi condusesem flota la plecarea din Alexandria, deşi detest marea şi nici măcar o baie nu pot să fac fără să mă cuprindă greaţa. Am făcut-o fiindcă voiam să-ţi asigur o victorie deplină.

Se aplecă spre el, cu un licăr în ochii ei negri.

— Crezi că nu voiam să mă răzbun pe oamenii care l-au omorât pe Iulius al meu?

Tremura de furie. Remarcabil. Poate că într-adevăr simţise ceva pentru bătrân. Femeile nu conteneau niciodată să-l nedumerească.

Ei bine, o credea. Avea să fi fost ultima oară când îl ascultase pe Octavian. Curvete mic şi intrigant! Trebuia să aibă mai multă minte.

Se simţea uşurat din mai multe puncte de vedere. În acel moment, avea la fel de multă nevoie de Cleopatra câtă avea şi ea de el şi nu voia ca o trădare incomodă să stea în calea unei alianţe între ei.

Ochii ei, accentuaţi cu ajutorul cosmeticelor, îl sfredeleau arzători.

— Când aţi sosit aici în Tarsus, iar eu am păşit la bordul barjei voastre regale, mi-aţi spus ceva.

— Serios? făcu ea ochii mari, acum numai inocenţă.

Antoniu îi susţinu privirea, coborând glasul până la murmur.

— Ai spus că mă vrei în tine.

— Poate că, după ce am auzit despre Glafyra şi Miriamne, m-am mai gândit. Poate am considerat că nu voi fi preţuită mai mult decât o sclavă. Sau o maenadă.

— Ştii bine că în lume nu există nici o altă femeie asemenea

Cleopatrei.

Ea zâmbi.

— Spre deosebire de tine, eu n-am avut decât un singur amant, toată viaţa, dar am văzut îndeajuns lumea ca să ştiu că un bărbat e gata să spună orice pentru a-şi face poftele cu o femeie.

— Mă tem că ai dreptate, surâse Antoniu.

Sorbind din apa cu aromă de trandafiri, Cleopatra îl privi peste buza cupei.

— Dar nu am venit la tine să vorbim despre asemenea lucruri. Ne aflăm aici pentru a discuta politică. Vrei ca Egiptul să te ajute în campania contra Parthiei.

La vederea surprinderii de pe chipul lui, Cleopatra îl maimuţări cu o expresie ironică. În multe sensuri, semăna cu o Fulvia blândă şi spirituală, îndrăgostită de intrigi, întotdeauna cu un pas înaintea lui.

— Aş dori să ştiu ce vrei de la mine în schimbul corăbiilor tale cu grâne, spuse el.

— Cererile mele sunt pregătite. Iar prima dintre ele nu poate fi negociată.

— Înţeleg. Şi care este aceea?

Îi spuse.

Oraşul Efes, în Asia Minor

Templul Dianei era vestit în întreaga lume, cu coloanele sale de marmură albă înalte şi dese ca pădurile de cedri din Liban. De jur-împrejurul colonadelor se înşirau statui de aur ale zeiţei fecioare a vânătorii, însoţită de nimfe şi fauni, iar pe pereţi erau pictate fresce imense, înfăţişând-o împreună cu Alexandru. La fel ca Isis şi Afrodita, Diana era zeiţa femeilor şi a fertilităţii, dar spre deosebire de ele avea şi o latură întunecată, cerând ca preoţii ei să fie castraţi înainte de a o putea sluji.

Templul şi pădurea din jurul lui oferiseră în trecut refugiu surghiuniţilor de tot felul, de la sclavi fugari până la hoţi şi cerşetori, care forfoteau în jurul incintei templului oferind la vânzare statuete de argint fals ale zeiţei şi furând pungi cu bani. Prostituatele îşi ofereau meşteşugul printre pelerinii care veniseră din toată Asia să-i aducă ofrande zeiţei.

Arsinoë locuise patru ani în marele templu, după ce scăpase

de călăul din Roma. Ca preoteasă a templului, trupul ei era declarat inviolabil. Atrăsese în jurul său o curte proprie, un guvern în exil format din curteni nemulţumiţi de la Alexandria, care îi purtau ranchiună Cleopatrei sau pur şi simplu ale căror ambiţii întrecuseră ocaziile ivite. Îi primise pe toţi în apartamentele ei austere din templu şi găzduia frecvent emisari de la guvernatorul Cirpului — Serapis, care se visa într-o bună zi *dioiketes* al lui Arsinoë, Regina Egiptului.

În acea după-amiază fierbinte de primăvară, Arsinoë părăsise soarele strălucitor al Mării Egee, din curte intrând în cotloanele întunecoase ale altarului pentru a-şi aduce omagiul zeiţei. Sanctuarul era cufundat în penumbră, luminat numai de lămpi pâlpâitoare cu ulei. Zeiţa în sine nu avea nimic din blândeţea lui Isis sau din erotismul Afroditei. Se ţinea ţeapănă pe piedestal, ca o santinelă în post, cu torsul acoperit de ugere şi un arc în mâna dreaptă.

Arsinoë stătea în genunchi în faţa altarului, când sosiră soldaţii. Trecură năvalnic prin curte, împingându-i în lături pe preoţii castraţi şi preotesele virgine, care protestau. Doi dintre ei o înşfăcară de păr şi o târâră, urlând, din marele altar, cu cizmele bătute în ţinte răsunând pe dalele de marmură.

Fu silită să îngenuncheze sub marele portic al templului, cu mâinile imobilizate la spate. Fără nici un avertisment, un centurion îi reteză capul dintr-o lovitură dibace de spadă. Sângele ţâşni peste treptele templului, unde începu să se adune în băltoace închise la culoare, care se închegau repede.

Nu era ură, nu era nici măcar război. Numai politică şi raţiune.

Nici un trup nu era inviolabil. Caesar i-ar fi putut confirma asta.

64

Oraşul Tarsus

De astă dată nu mai fură Cupidoni, nici nimfe şi nici straturi de trandafiri. Cornul lunii plutea deasupra punţii, în locul miriadelor de lămpi cu ulei din acea primă noapte. Nu se auzeau fluiere, nici harpe, numai şipotul mării lângă bordajul barjei regale.

Charmion îl conduse în tăcere pe Antoniu spre cabina

Cleopatrei. Uşa se închise încet în urma lui.

În lumina palidă a lămpilor cu ulei, Antoniu distinse un pat acoperit cu piei de leopard şi înconjurat cu perdele de mătase din cea mai subţire, pentru a ţine la distanţă insectele de noapte. Pereţii erau lambrisaţi cu lemn bogat de chiparos, iar peste fereastra pătrată era trasă o altă perdea de mătase. Aerul mirosea dulce a tămâie.

— Te doresc în mine, murmură o voce de femeie.

Cinci zile trecuseră de când îi spusese pentru prima oară aceste cuvinte, cinci zile aşteptase acel moment. Nu, aşteptase mai mult. Aşteptase acel moment de prima oară când o văzuse pe această femeie periculoasă, în casa lui Caesar din Roma.

Stătea culcată sub un singur cearşaf, nu mai desluşită decât o umbră, o făgăduială în întuneric, într-un întuneric care îngăduia închipuirii lui Antoniu să plăsmuiască femeia ideală a visurilor lui. Îşi scoase mantia şi tunica şi trase perdeaua într-o parte.

Cleopatra râse încet, gutural.

— Văd că ţi-ai adus vestita vargă.

Vulgaritatea ei îl şocă. „Poate că şi eu am fost vrăjit de iluziile ei”, îşi spuse. „Dar acum o voi vedea pe femeia de dinapoia Romei. Iar tu îl vei vedea pe bărbatul de dinapoia zeului, sudoarea şi sămânţa unui muritor de rând. Aici, cel puţin, pot fi eu însumi.”

Dădu cearşaful la o parte. În ultima vreme, avusese parte de atâtea femei, de atât de multe trupuri. Aceasta, însă, era o femeie pe care n-avea s-o uite niciodată. Nu se culca numai cu o simplă femeie, ci cu Egiptul, cu soţia lui Caesar. Era o cucerire glorioasă, dar cu o dulce îndurare în urma ei.

Suflarea lui era stranie; avea un miros masculin, de piele tăbăcită, vin şi năduşeală. Cleopatra îşi despărţi buzele ca să-l sărute. Se aştepta să fie aspru, s-o posede cu nu mai multă subtilitate decât orice soldat, dar blândeţea lui o surprinse. Antoniu îşi retrase gura, iar buzele sale înaintară spre lobul urechii ei, muşcând foarte uşor cu dinţii, sâcâind. Cleopatra ştia că era numai un artificiu, unul dintre miile de şiretlicuri deprinse fără îndoială din întâlnirile lui fără număr. Încerca s-o impresioneze.

Îi oferi gâtul ei, sânii. Antoniu îi găsi sfârcurile, deja înălţate pentru el, tari şi cafenii ca sâmburii unui mic fruct. Îi supse pe rând.

— Eşti atât de frumoasă, pisicuţo, şopti el.

— Nu-mi zice aşa, şuieră Cleopatra.

Tonul vocii ei îl surprinse, pesemne, căci se opri din ceea ce făcea. Ea, însă, îl înhăţă de păr şi-i coborî capul la loc spre sânul ei. În pofida propriei voinţe, Antoniu deşteptase ceva în ea, o nevoie fizică adormită ca o sămânţă iarna, care zăcea acolo de la moartea lui Iulius. Încă mai dorea s-o hărţuiască, dar în schimb Cleopatra îl trase spre ea, înfăşurându-i şalele cu gleznele, dintr-o dată înnebunită de dorinţă. Antoniu se strecură uşor în trupul ei.

„Nu fi blând cu mine", îi ceru ea în gând. „În noaptea asta, fii gladiator." Îşi împinse şoldurile spre el, încercând să-şi ostoiască nevoia, impunându-şi să termine mai repede. Dar nu-i folosea la nimic; parcă ar fi încercat să regăsească un vis la trezire, să refacă o amintire veche. Patima nu urca spre culme, nici dorinţa nu voia să se risipească. Antoniu transpira şi mârâia deasupra ei, în timp ce Cleopatra îşi arcuia spatele să-l primească, încordându-şi de efort muşchii degetelor de la picioare, ai pulpelor şi ai coapselor. Crezând că îi dăruia plăcere, Antoniu începu să se mişte şi mai violent, călare pe ea.

Dar ceva era în neregulă. Jinduirea intensă dăinuia, fără a o însoţi şi voluptatea. Cleopatra se prefăcu că ajungea la momentul de extaz, apoi rămase întinsă sub el, extenuată, frustrată şi buimăcită.

După un icnet scurt, Antoniu ţipă sonor. Nu ca Iulius, Iulius care trebuia să fie întotdeauna stăpân, care atingea apogeul fără un sunet. Şi, când termină, dinlăuntrul ei păru să izbucnească un vulcan enorm de durere fierbinte ca lava, făcând-o să plângă.

Antoniu începu s-o aline, ţinând-o în braţe şi mângâindu-i părul, uimit de acea neaşteptată revărsare de emoţie şi fără să-i înţeleagă mai bine decât ea motivul.

*

Stăteau împreună pe punte, privind lumina care vârsta cerul la răsărit. Lămpile din acea primă noapte rămăseseră suspendate în greementul navei. Noaptea, păruseră asemenea unor stele; acum, Antoniu putea să vadă că nu erau decât nişte ulcele mici de ceramică. O iluzie şi nimic mai mult, îşi spuse el. Lumea era o iluzie. Plăsmuim visuri şi temeri din materia primă a vieţii şi îi

facem pe muritori să creadă că sunt reale. La fel ca Dionisos şi ca Afrodita.

— Vino la Alexandria, îi spuse Cleopatra.

Se aşteptase să-l cheme. Şi era tentat.

— E cu neputinţă, îi răspunse el. În Iudeea au loc conflicte între Irod şi Macabei. Şi se zvoneşte că parţii se pregătesc să atace Siria. E nevoie de mine acolo.

— Parthia poate aştepta până la vară. Iar în Iudeea vor fi probleme întotdeauna, atâta timp cât îi laşi pe evrei să se guverneze singuri. Iarna e rece în Tarsus. La Alexandria este blândă şi voi găsi o mie de distracţii ca să te amuz.

Antoniu nu-i răspunse pe loc, şovăind.

— Tocmai ai terminat o campanie, şi deja vrei să pleci să lupţi în alta? Nu există odihnă pentru Dionisos, Aducătorul Bucuriei?

Îl auzi oftând.

— Ai dreptate. Sunt obosit.

— Tu şi statul tău major îmi veţi fi oaspeţi la palat. Poţi dormi în patul unde s-a culcat Caesar.

Un copil crescut prematur, îi spusese odată Caesar, în faţă.

„Cred că bătrânul avea dreptate.” La fel ca un copil, se bucura de o vacanţă şi nu voia să se mai întoarcă la şcoală, cum nu voia nici să-şi reia responsabilităţile de Imperator.

— Vino în Egipt, insistă Cleopatra, şi te voi însura cu Alexandria.

— Nu, repetă el. Aşa ceva e imposibil. Nu mi-o mai cere. Nu pot veni. Pentru ultima dată. Nu.

65

Alexandria din Egipt

Sosi într-o zi rece şi friguroasă, la începutul iernii. În cinstea lui, Poarta Soarelui fusese împodobită cu ghirlande, iar Calea Canopică era recent măturată. În timp ce se apropia, de pe zidurile palatului sunară trompete, iar câteva gărzi îi ieşiră în întâmpinare pentru a-l escorta în palat.

Pe străzi se înşirau mulţimi curioase şi, când văzură că nu venise în toga de magistrat roman, ci îmbrăcat doar cu *chlamys*-ul simplu al unui domn grec, izbucniră în ovaţii şi aplauze.

„Va să zică, a cucerit deja popularitatea mulţimii”, reflectă Cleopatra, privind de la ferestrele palatului. „S-aştepte numai să vadă cât de mult e în stare să bea. Atunci, au să-l ovaţioneze şi mai tare.”

*

Antoniu se abandonă complet în braţele Alexandriei, ca şi cum în sfârşit şi-ar fi găsit casa strămoşească. Alexandria, la rândul ei, era la fel de entuziasmată de Antoniu. În sfârşit, exista un om care, după ce îmbrăcase mantia Noului Dionisos, chiar arăta şi se purta potrivit cu acel rol.

Îşi împăturise toga greoaie, emblemă a stăpânirii romane, iar armura i-o dăduse scutierului său, Eros, pentru a o pune peste iarnă în cufărul ei de stejar. Începuse să poarte robe greceşti şi pantofi albi din Attica. Îşi lăsa liberă garda de corp şi mânca alimente greceşti şi egiptene, la fel ca gazdele lui.

Poate pentru a o impresiona pe Cleopatra, se ducea la Museion în fiecare zi ca să-i asculte pe cărturari în sălile lor de lectură, unde îi explicau noile descoperiri din matematici. Îi lăsa să-l conducă prin nesfârşitele coridoare şi camere ale faimoasei Biblioteci, iar noaptea, pe terasa de pe acoperiş, îi asculta lămurindu-i principiile astronomiei. Îi privi cum disecau cadavrul unui răufăcător pentru studiile lor de medicină şi chiar îndură o prelegere de trei ceasuri despre filosofia modernă.

Dar băieţandrul din el începu curând să se plictisească şi să-şi petreacă tot mai mult timpul la nesfârşitele runde de *commisatio* — marile beţii care urmau după banchetele de seară. În curând, viaţa lui Marcus Antonius deveni din nou un şir nesfârşit de petreceri şi plăceri, mistică dionisiacă transpusă într-un mod de viaţă. Întemeie chiar şi un club, *Amimetobioi,* Compania Vieţii.

Societatea era compusă din membri de frunte ai comunităţii alexandrine, prieteni şi rubedenii de la curte, precum şi negustori bogaţi şi bancheri din Brucheion, şi în fiecare seară câte unul dintre ei găzduia la el acasă câte un *commisatio,* fiecare încercând să-i întreacă pe ceilalţi prin bogăţia mâncărurilor, faima vinurilor şi diversitatea distracţiilor.

Colina Palatină, Roma

Munatius Plancus, proaspăt ieşit de la bărbier, se admira într-o oglindă de pe perete, în timp ce Fulvia întindea harta pe masă. Plancus era generalul lui Antoniu, nu al ei, un pupincurist care ştia mai multe despre ultimele bârfe de pe Aventina decât despre armată. Dar, la urma urmei, Fulvia nu avea nevoie de cineva care să ştie cu ce se ocupau. Acolo, ea dădea ordinele.

Lucius stătea aşezat într-un colţ, încruntat. Îşi dorea şi el o parte din măreţia lui Antoniu, lucru care-i explica ambiţia. Dar voia ca oamenii să-l şi iubească, asta fiind marea lui problemă. După părerea Fulviei, nimeni nu le putea avea pe amândouă.

— Tânărul Caesar a mers prea departe, îi spunea Lucius lui Plancus. Nesocoteşte sfruntat tratatul pe care l-a semnat la Brundisium. Şi-a chivernisit toţi veteranii din războaie, în timp ce oamenii lui Antoniu continuă să nu aibă un ban în pungă, aşteptând ceea ce li se cuvine de drept.

— N-ai decât să te justifici cum vrei, îi spuse Fulvia lui Lucius. Când îl vei da jos pe curvetele ăsta mic, recunoştinţa soţului meu nu va cunoaşte fruntarii.

— Acum este momentul, replică Plancus, întorcându-se fără tragere de inimă dinspre oglindă. Blocada înfiinţată de piratul ăla de Sextus a început să muşte. Azi-dimineaţă au avut loc revolte, la Ostia şi pe Aventina. Ba chiar, au dat foc unui grânar! Mor de foame, aşa că incendiază magaziile! Poftim, ăştia ţi-s romanii…

— Poţi aduna destui oameni ca să-i ţineţi piept lui Octavian? îl întrebă Fulvia.

— Armata mă va urma oriunde, răspunse Plancus.

Fulvia aruncă o privire spre Lucius. „Mai bine zis, armata va mărşălui în bătăile tobei lui Antoniu, în timp ce voi veţi fugi pe urmele ei”, reflectă ea. „Dar puţin îmi pasă cum faceţi, atâta vreme cât scoateţi legiunile pe câmpul de luptă contra lui Octavian. Este momentul să lovim. Propriile trupe sunt în pragul răscoalei, agricultura ţării a fost ruinată de interminabilele războaie civile, toată ţara e în plin tumult. Soţul meu va fi curând noul stăpân al Romei, chiar şi dacă pentru asta va trebui să-l trag de-un inel înfipt în nas.”

66

Alexandria din Egipt

— Se spune, murmură Antoniu, în timp ce unul dintre servitori îi spăla de pe degete cu apă de trandafiri grăsimea gâştei fripte, că există în piaţă o femeie în vârstă de două sute de ani. Ghiceşte viitorul.

Cleopatra luă câteva curmale de Ierihon.

— Dacă asculţi toate poveştile pe care le auzi prin docuri, ai să-ţi pierzi şi banii, şi fecioria.

Antoniu râse.

— Mă rog, una s-a dus deja, iar de ceilalţi niciodată nu mi-a prea păsat.

Cinau singuri, în salonul privat al Cleopatrei, pe o masă de fildeş sculptat. Până şi canapelele aveau intarsii de fildeş. Pereţii erau decoraţi cu baga, iar prin ferestre se vedea tot portul regal, Colonadele Templului lui Isis de pe Antirhodos strălucind albe ca osul printre frunzele unduitoare ale palmierilor. Servitorii aşteptau în apropiere. Se părea că, de când venise la Alexandria, lui Antoniu îi pierise gustul de a mai sta la masă cu bărbaţii.

— Eu cred că viitorul ni-l făurim singuri, îi spuse Cleopatra.

— Totuşi, ar fi distractiv să mergem acolo.

— În Rhakotis?

— N-ai fost niciodată? Niciodată nu ţi-ai vizitat propriul oraş?

— Pute. De ce-aş dori s-o fac?

— Ne-am putea duce acolo deghizaţi. Ar fi amuzant.

Cleopatra râse, perspectiva captivând-o pe aventuriera din sufletul ei. Cândva, nu s-ar fi împotrivit unei asemenea idei. Dar trecuse mult timp de când se ascunsese într-un covor.

Antoniu o surprindea încontinuu. Putea fi distractiv în felul lui, tot timpul căutând câte un joc nou. În compania sa, Cleopatra avea senzaţia că retrăia propria copilărie.

— Atunci, cum doreşti tu, Doamne Antoniu, răspunse. Alexandria îţi aparţine.

Antoniu zâmbi:

— Nu se ştie niciodată… Poate-ţi găsim un marinar.

Cleopatra aruncă spre el un măr roşu, iar Antoniu i-l aruncă înapoi. Râzând, ea începu să-l bombardeze cu portocale. Servitorii priveau cu uimire cum regina lor şi domnul roman se jucau ca nişte copii. Niciodată nu mai văzuseră aşa ceva. Când zeul şi zeiţa îşi terminară jocul cu mâncarea, pereţii cu intarsii de baga şi pardoselile de alabastru erau pline cu cochilii de stridii, coji de plăcinte şi fructe strivite.

*

Rhakotis era cartierul sărac al oraşului, aflat în partea de la apus a acestuia, lângă docuri. Noaptea, era frecventat de marinari beţi şi prostituate. Sysiphus le arătă vestitul zid numit Keramik, placat cu dale colorate, unde clienţii scriau cu cretă mesaje pentru curtezanele lor favorite.

Cleopatra nu văzuse niciodată cartierul sărac noaptea şi era biruită de mirosuri şi de tot ceea ce vedea. Aşa cum se aşteptase, se simţea duhoarea canalelor şi a pieţelor de peşte, damfurile viciate ale bălegarului de cămilă şi măgar, dar şi o mie de alte mirosuri, aroma îmbătătoare a unui cartier din oraş ale cărui magazii erau pline cu uleiuri parfumate, mirodenii şi henna.

Porniseră patru în acea aventură, Antoniu, Sysiphus şi Dellius deghizaţi în negustori itineranţi, iar Cleopatra ca femeie a lui Antoniu. Cutreierau străzile înguste şi întunecoase, unde şobolanii îi priveau fără frică, de pe grămezi de gunoaie, cu ochii lor portocalii. Se îndreptau spre chei şi *tabernae*-le întunecate unde veneau marinarii fenicieni şi sicilieni să se îmbete şi să-şi găsească târfe pentru câţiva bani de aramă.

Nu-şi imaginase că poporul ei putea trăi astfel. Văzuse sărăcie printre felahii din *chora,* dar nu acest infern plin de fum. Tavernele erau întunecoase şi cu aerul înecăcios de la uleiul ieftin pe care-l foloseau în lămpi şi de la parfumurile prostituatelor. Sub picioarele lor trosneau cochilii de scoici. Antoniu îi cumpără o plăcintă cu păsat fierbinte, iar Cleopatra scuipă pe jos prima îmbucătură. În viaţa ei nu mai simţise un gust atât de scârbos.

Şi oamenii care locuiau acea lume subpământeană: marinari graşi aruncând pe masă câteva monede de aramă ca să pipăie câte o hoaşcă semi-dezbrăcată fără nici un dinte în gură. Antoniu şi prietenii lui păreau să găsească totul teribil de amuzant şi comandau cupe după cupe cu vin.

După aceea, Antoniu, clătinându-se pe picioare, se hotărî să se distreze puţin. Se opri în faţa unei case modeste şi bătu cu pumnul în uşă.

— Voi din casă, deschideţi! răcni el. Caut un sclav fugar pe nume Cicero!

După un timp, văzură o licărire de lumină, în timp ce stăpânul casei se apropia prin coridor cu un opaiţ. Pufnind în râs, Antoniu o apucă pe Cleopatra de braţ şi o trase după el pe stradă, cu Dellius şi Sysiphus zbenguindu-se prin jur.

— Cine e? auziră un glas strigând după ei, în timp ce fugeau. Care eşti acolo? Dormeam şi eu! Bălegar de măgar ce eşti! Băşini de cămilă!

Trecură de un colţ, iar Antoniu se rezemă de un perete, cu umerii scuturându-i-se de râs.

— Destul, gâfâi Dellius, cu răsuflarea tăiată de atâta fugă. Haideţi să ne întoarcem la palat. E aproape ziuă.

Spre surprinderea ei, Cleopatra constată că nu se îndemna să se înapoieze. Aventura o atrăgea pe fata de altădată, copilul de cinci ani care azvârlea cu pietre în santinelele de pe zidurile palatului şi, odată, apropiase o lumânare de toga preparatorului ei, dându-i foc, după care izbucnise într-un râs isteric când omul sărise în iazul cu nuferi, ca să stingă flăcările. Trecuse mult timp de când nu mai făcuse ceva care să nu fie calculat spre a ajuta statul.

Antoniu tocmai se pregătea să-l lase pe Dellius să-l târască înapoi spre Brucheion, când deodată auzi gemete printr-o fereastră de la etaj.

— Ia ascultaţi! spuse el.

— Destul, stăpâne, repetă Dellius. Să mergem.

— Auziţi? continuă Antoniu. Unii nici noaptea nu-şi lasă nevestele în pace.

Cotrobăi prin întuneric după o piatră. Găsind una, o aruncă spre un oblon de lemn aflat deasupra capetelor lor.

Peste câteva momente, fereastra se deschise cu zgomot.

— Cine-i acolo?

— Doamna casei primeşte clienţi? strigă Antoniu.

— Cine e?

— Recunosc că-i grasă şi pocită, continuă Antoniu, da’ data trecută când am fost aici nu mi-a cerut decât o juma’ de pepene şi cred c-a meritat.

Imediat se aprinse o lampă cu ulei şi-l auziră pe locatar tropăind în jos pe scară.

— Of, hai odată, insistă Sysiphus.

Dar Antoniu râdea atât de tare, încât nici nu mai putea să se urnească din loc.

Uşa din faţă a casei se dădu de perete, iar prin întuneric se repezi spre ei o umbră. La lumina lămpii, Cleopatra văzu că omul abia dacă-i ajungea lui Antoniu până la umăr. Dar, în furia lui, lovea orbeşte cu pumnii spre bărbatul mai înalt. Antoniu, fără să opună nici o rezistenţă, căzu în fund pe caldarâm.

— Beţivi şi curve! urlă omul.

Antoniu rămăsese pe loc, râzând mai departe. Locatarul reveni în casă şi ieşi cu un lemn de foc, pentru a începe să-l pocnească pe Antoniu în cap. Dellius fu nevoit să-l ducă de-acolo cu forţa pe cetăţeanul indignat, înainte de a-i pricinui stăpânului său o rană mai gravă.

„Mă-ntreb ce-ar zice omul ăsta dacă i-aş spune cine sunt”, reflectă Cleopatra. „Că a fost sculat din pat în toiul nopţii şi insultat de propria regină? Cred că nu m-ar crede. Fără rochii, tronuri şi gărzi de corp, nu mai sunt nici Cleopatra, nici Isis. Viaţa e numai o iluzie.”

— Bine, fie! strigă Antoniu, în timp ce omul, smulgându-se din mâinile lui Dellius, începu să-i dea iar încap cu lemnul. Un pepene întreg, da’ să ştii că-i ultima mea ofertă!

„Mare minune”, îşi spuse Cleopatra mai târziu, „că nu fusese omorât.”

*

— De-ajuns pentru o noapte, stăpâne, spuse Dellius, trăgându-l pe Antoniu de-a lungul uliţei, ca şi cum ar fi târât după el un catâr mare şi încăpăţânat.

— L-ai văzut pe piticul ăla? Avea nişte pumni, ca ai lui Hercules. Îmi curge sânge?

„Ce prostie”, îşi spuse Cleopatra. Şi totuşi, în starea aceea se simţea ceva eliberator, departe de stricteţile gărzilor, de ceremonia pe care trebuia s-o respecte în toate momentele zilei. Aici nu mai era decât o târfă oarecare din oraş, o sclavă în zdrenţe, liberă să râdă şi să inspire duhoarea spurcată, la fel ca toţi ceilalţi. Ca o zeiţă vizitând lumea de jos, pesemne.

Cu Antoniu putea fi din nou fată, putea să-şi amintească de aventuriera care condusese o armată de mercenari în deşert, de fetişcana cutezătoare care se strecurase până la Caesar înfăşurată într-un covor adus în palat prin contrabandă. Uneori, pierdea din vedere acel spirit, uneori era mult prea regină.

În întuneric, o mână se întinse spre ei, agăţându-li-se de haine. O femeie bătrână, o cerşetoare.

— Aveţi un gologan de prisos? horcăi o voce.

— Dă-mi drumul, cioară nespălată! strigă Dellius şi se repezi pe lângă ea, dar Antoniu se opri, îşi vârî o mână sub mantie şi scoase punga. Se auzi zornăitul monedelor, când i-o aruncă bătrânei.

— Ia aici, spuse el. E a ta.

— Eşti nebun? îi şuieră Dellius.

— Sunt oare nebun, Quintus Dellius? Nu, sunt numai beat. Dar dimineaţă voi fi treaz şi-am să locuiesc în palat. Nenorocita asta va fi tot săracă şi se va trezi din somn tot în gunoiul de pe stradă.

— Pe toţi o să-i toace pe băutură, insistă Dellius.

— Şi eu ce credeai c-aş fi făcut cu ei? i-o întoarse Antoniu, hohotind de râs.

Se îndepărtă, pe trei cărări. Cleopatra zâmbi şi ea, în întuneric.

În noaptea aceea se distrase. Trecuse mult timp de când Regina Egiptului, cu toată averea ei, îşi mai putuse îngădui această mică plăcere. Îi era greu să nu-l iubească pe acel Antoniu, măcar puţin, pentru poznele sale şi prezenţa lui de spirit.

Şi, de asemenea, îi era imposibil să ghicească ce-ar fi făcut în continuare.

*

Antoniu zăcea tolănit pe spate, în timp ce zorii luminau cerul dincolo de ferestre. Cleopatra se aruncă pe pat lângă el, mângâindu-i buclele încâlcite, şi-i atinse fruntea cu buzele. Dimineaţa urma să aibă pe cap câteva vânătăi de toată frumuseţea, câştigate de pe urma escapadelor lui.

— Cât mai iubesc Alexandria… murmură Antoniu.

— Alexandria te iubeşte pe tine.

— Mai puţin piticul ăla.

— Nu era pitic. Era un om de statură obişnuită. Tu eşti un uriaş.

— Un uriaş… repetă el, încântat.

— Sau un rege, continuă Cleopatra. Asta vor alexandrinii mei. Îşi doresc un rege. Ai putea fi tu acela, Hercules al meu. Ai putea

fi tu!

Antoniu clipi din ochi încet, privind razele neaşteptate de soare care apăruseră dintr-o dată pe tavan.

— Egiptul e al tău, numai să-l iei. Şi orice om care are Egiptul poate cere şi Roma.

Nu-i răspunse. Continua să privească umbrele care se furişau prin cameră, refugiindu-se în colţuri ca nişte sclavi speriaţi. Cleopatra îl sărută şi, când îl privi din nou, văzu că avea chipul liniştit, adormit. Când în sfârşit se trezi din somn, la ceasul al optulea din zi, nu mai aduse vorba despre subiectul conversaţiei lor, fără a da nici un semn că o mai ţinea minte.

67

Mardian o privea pe regină în timp ce orânduia şedinţa Consiliului din dimineaţa aceea, minunându-se din nou câtă putere avea ca să se refacă. Se zbenguise cu Antoniu toată noaptea, la un *commisatio* cu aşa-numitul lor Club al Vieţii, şi iat-o acum, la ceasul al treilea din zi, ocupându-se de problemele statului, în timp ce Antoniu şi ceilalţi romani ai lui sforăiau ca nişte porci în saloane. Ştia că regina îşi dilua mult vinul, astfel încât nici pe departe nu înghiţea la fel de mult pentru a fi pe potriva eforturilor vitejeşti ale lui Antoniu, dar totuşi Mardian nu-şi putea imagina cum era în stare să supravieţuiască cineva cu atât de puţin somn.

— Voi dormi când ajung în mormânt, îi replicase ea odată, când Mardian făcuse o remarcă.

Şi nu s-ar fi putut spune nici că se odihnea în timpul zilei.

Dimineaţa, când Antoniu dormea, Cleopatra lucra, iar apoi, după amiaza, se ducea cu el să-l vadă antrenându-se cu spada şi luptându-se în Gimnaziu, ca o fetiţă cu gărgăuni la cap, îl lua la plimbări pe cămile prin deşerturile din răsăritul oraşului, ori se ducea cu el le pescuit sau la picnicuri pe Lacul Mareotis.

Ca şi cum ar fi încercat să trăiască o viaţă întreagă în răstimpul unui singur an.

În acel moment, stătea întinsă pe o canapea, arătând la fel de lucidă ca şi cum şi-ar fi petrecut noaptea trecută culcată în patul ei, nu jucând zaruri şi bând până-n zori cu Antoniu şi prietenii lui. Îl interogase în amănunt pe şeful vămilor, îl pusese pe Diomedes

să ducă o scrisoare din partea ei la supraveghetorul încasării dărilor, revăzuse un raport de la custodele tezaurului de stat, ascultase o descriere îndelungată despre reconstruirea mai multor stăvilare şi canale importante, apoi îl primise într-o audienţă privată pe preotul şef de la Serapis.

Remarcabil.

Când afacerile se încheiară şi rămaseră în sfârşit singuri, Cleopatra ridică spre el o privire tăioasă.

— Ce este, Mardian? întrebă ea, pe un ton răstit.

— Maiestate?

— De ce faci mutra asta? Toată dimineaţa ţi-am văzut-o. Ce s-a întâmplat?

Va să zică, era chiar atât de străveziu?

— Mă miram ce putere aveţi să vă reveniţi, Maiestate.

— Nu e numai atât.

Mardian coborî ochii în pământ. Mă rog, oricum era de preferat să termine cât mai repede, bănuia.

— Şeful gărzii palatului m-a căutat azi-dimineaţă. E foarte tulburat.

Cleopatra nu mai ridică privirea din registre.

— Continuă.

— Pare să creadă că aţi părăsit clădirile palatului fără a-l informa şi fără escorta potrivită.

— Crede că sunt atât de puţin iubită încât, dacă mă văd oamenii în afara palatului fără el, mă vor doborî la pământ? Asta e?

— Este neînţelept ca un şef de stat să se lase neprotejat în asemenea momente. Indiferent în ce perioade.

Îi aruncă o privire lungă. De amuzament sau nemulţumire? Mardian nu-şi putea da seama.

Trase adânc aer în piept.

— Se mai vorbeşte şi că l-aţi însoţit pe Antoniu în dezmăţurile lui prin Rhakotis, deghizată în sclavă.

Cleopatra nu-i răspunse.

— Maiestate?

— De când mă cunoşti tu pe mine, Mardian?

— De când eraţi mică, Maiestate.

— Şi fapta asta ţi se pare potrivită pentru mine?

— Da, Maiestate. Mi se pare.

Îi zâmbi. Şi, în clipa aceea, pe faţa ei reapăru expresia unei

fetişcane capricioase de paisprezece ani. O expresie pe care Mardian şi-o amintea mult prea bine. Aşadar, era adevărat.

— Aş dori să fiţi mai circumspectă, o mustră el.

— Însoţitorul meu în aceste „dezmăţuri”, cum le numeşti tu, a ţinut odată doi gladiatori deasupra capului, faptă de o putere pe care eu n-am mai văzut-o repetată nicăieri. N-am nici un motiv de teamă, când sunt cu Marcus Antonius. E ca şi cum aş avea cu mine Garda Macedoneană.

— Este nedemn ca o Regină a Egiptului, reîncarnarea lui Isis, să se comporte într-un asemenea fel.

— Nu şi dacă sunt deghizată.

— Se cam duce buhul.

— Vorbitul nu e totuna cu văzutul. Vorbele sporesc misterul, numai vederea îl distruge. Mai ai multe de învăţat, Mardian.

Preparatorul insistă:

— Nu înţeleg ce speraţi să rezolvaţi.

Punând deoparte sulurile, Cleopatra se întoarse spre el, privindu-l drept în ochi.

— Coroana Romei şi a Egiptului pentru fiul meu. Nimic mai mult.

— Cum?

— Va fi un alt Caesar, replică ea şi reveni la studiul registrelor.

Mardian ar fi vrut să mai spună ceva, dar preferă să păstreze tăcerea. Ce urmărea? Avea oare o poftă de plăceri secrete, îşi găsise în sfârşit o pereche de suflet în persoana acelui roman petrecăreţ? Improbabil. Poate se gândea să-l înrobească pe acel Antoniu, lăsându-i frâu liber pentru plăcerile lui aici, la Alexandria? Sau se mărginea doar să-i facă hatârurile, încercând să se portretizeze pe sine însăşi ca pe contrapunctul unei matroane romane?

Indiferent care era motivul, Mardian spera să nu-şi fi greşit calculele. Cleopatra spunea că trebuia să apară un nou Caesar, dar Mardian se îndoia că Antoniu ar fi fost acel om. Regina lui încerca să făurească o mantie de mătase din păr de câine. Ceea ce avea Antoniu acolo, la Alexandria, era suma completă a plăcerilor, uşurătăţii şi ambiţiilor lui. Mardian bănuia că nu deţinea nici venalitatea şi nici neînduplecarea care mergeau mână în mână cu ducerea unui asemenea mod de viaţă.

Antoniu era un copil. Îşi dorea jucăriile, dar nu voia să le plătească.

*

— Nu... nu... uite, este Caesarion! E nava contraamiral a lui Caesarion!

Trirema lovi din tribord liburniana mai mică, răsturnând-o pe-o parte în apă, unde începu să se scufunde.

Caesarion chicoti, lovind cu pumnul în corabia de jucărie.

— Nu trebuie să te porţi aşa cu ele, îl dojeni cu blândeţe Cleopatra. Apollodorus petrece ore în şir ca să-ţi facă ţie jucăriile astea.

— Nu-mi pasă! strigă băiatul. Eu sunt un amiral vestit!

— Atunci, ar trebui să fii mai atent, sublinie ea. Chiar şi cel mai vestit amiral trebuie să se păzească de furtuni.

Lovi cu degetele apa parfumată, aruncându-i-o în faţă. Băieţelul o privi cu ochi mari, surprins, apoi râse şi o stropi şi el, cu amândouă mâinile.

Cleopatra o lăsă liberă pe Charmion, pentru a-l şterge ea însăşi pe copil. În timp ce-i freca faţa cu prosopul, îşi dădu seama cu un junghi cât de mult semăna cu tatăl lui. Aceeaşi structură a oaselor feţei, aceiaşi ochi adânci şi pătrunzători. Totuşi, mai fu nevoită să-şi alunge o undă de iritare. Din alte puncte de vedere, nu părea deloc să fie fiul lui. Îi căuta în fiecare zi trăsăturile moştenite de la tatăl său şi nu vedea decât un băieţaş neastâmpărat şi egoist.

Caesarion ridică spre ea o privire plină de sinceritate.

— Cine e omul acela cu care stai tot timpul?

— La Marcus Antonius te referi?

— Îl placi, nu-i aşa?

Cleopatra îl privi drept în faţă. Nu mai văzuse o expresie atât de serioasă, la un copil de vârsta lui.

— Ai să pleci cu el? continuă Caesarion.

— În nici un caz. N-am să te părăsesc niciodată.

— Nu mai stai cu mine. Numai cu el eşti, mereu.

Era gelos. Cleopatra oftă. Orice-ar fi făcut, micul Caesarion voia mereu mai mult. Poate că o dorea cu atâta rapacitate fiindcă nu avea un tată care să-l instruiască. Era epuizant. În ziua ei de lucru, printre treburile statului, distracţiile cu Antoniu şi timpul petrecut instruindu-şi fiul — nu-l putea încredinţa în întregime preparatorilor, nefiind un băiat oarecare — era o

minune că mai apuca şi să doarmă.

Îl cuprinse în braţe, strângându-l la piept. Caesarion rămase rigid şi neînduplecat. Poate că, totuşi, semăna cu tatăl lui mai mult decât îşi dăduse ea seama.

— Nu te voi părăsi niciodată, îi şopti din nou. Tu eşti totul pentru mine. Toată viaţa mi-o trăiesc numai pentru tine.

Şi poate că, în ultimă instanţă, acesta era tot necazul.

*

Alexandria era atât de diferită de Roma, cu proliferarea ei de culori şi limbi, străzile cu colonade din lungul Canopicei şi strada Somei, atât de diferite de uliţele întortocheate din jurul Aventinei, vilele şi palatele albe, de marmură şi alabastru, în locul mohorâtelor cărămizi romane. „Oraşul ăsta te face să te simţi viu”, îşi spunea Antoniu. Motiv pentru care îl şi nedumerea atât de mult preocuparea acelor oameni faţă de moarte.

Zidarii Cleopatrei lucrau cu sârg la construirea unui mausoleu pe care regina poruncise să-l înalţe pe promontoriul Peninsulei Lochias, lângă Templul lui Isis din apropierea palatului. La intrare erau potrivite lespezi mari de porfir roşu, urmând să fie flancate de sfincşi care chiar în acele momente erau sculptaţi din marmură. După ce se termina totul, avea să se adauge încă un etaj.

Antoniu privea sutele de sclavi care trebăluiau peste tot, goi sau doar cu o legătură pe şolduri, toată zona fiind însufleţită de loviturile ciocane lor şi pocnetele din bici ale supraveghetorilor. Clătină din cap.

— Nu înţeleg obsesia asta a egiptenilor faţă de moarte, îi spuse el Cleopatrei.

— Nu e o obsesie, Marcus, să fii înţelept în faţa inevitabilului. Simplul fapt că noi nu dorim un lucru nu înseamnă că acel lucru nu se va întâmpla.

— Dar eşti încă tânără.

— Sunt regină. Cele trei surori şi cei doi fraţi ai mei au murit deja. Când faci parte din casa nobilă a Egiptului, tinereţea nu te mai apără de moarte. Nu te-ai gândit niciodată la asta?

Antoniu ridică din umeri.

— Nu, îi răspunse el.

Egiptenii ăştia! În pofida explicaţiilor ei, i se părea lui, erau

prea preocupaţi de moarte; peste toată ţara plutea un iz de mormânt, cu cadavrele lor mumificate şi atelierele de îmbălsămat. El, unul, avea să ştie când îi va suna ceasul şi să-şi folosească propria spadă, la nevoie, fără să stea pe gânduri şi fără să dea mai multă atenţie morţii decât apusului de soare la sfârşitul unei zile.

Era convins de asta.

68

La miazăzi de Alexandria se afla marele lac Mareotis, plin de peşte şi păsări de baltă şi înconjurat cu mlaştini de papirus care aprovizionau întreaga lume cu hârtie de scris. Cleopatra avea acolo o casă de vară, la fel ca mulţi alţii dintre miniştrii ei bogaţi, şi neguţătorii greci şi evrei. Casa avea propriul debarcader pentru barja regală şi era înconjurată cu acri întregi de grădini, vii şi livezi.

Cleopatra îl aducea acolo pe Antoniu, când putea scăpa de treburile statului, iar servitorii le aşterneau să stea pe iarbă, sub soarele gălbui al iernii, pentru a-şi petrece ceasurile conversând şi bând vin.

Într-o după-amiază, pe Mareotis, Cleopatra hotărî că sosise momentul să aducă vorba despre subiectul pe care se străduiseră amândoi să-l evite de când sosise Antoniu la Alexandria. Politica.

— Te gândeşti mult la Roma? îl întrebă ea.

— Aproape deloc.

— Nu ţi-e dor de ea? Nu te întrebi uneori dacă nu cumva Octavian îţi creează dificultăţi acolo?

— Am avut o înţelegere.

— Singurul lucru pe care-l ştiu eu despre înţelegeri e că, într-o zi, orice înţelegere este încălcată.

Antoniu ridică din umeri. Nu voia să vorbească despre acele lucruri.

— Ştii, continuă ea, nu trebuie decât să ridici degetul şi întreaga lume poate fi a ta.

— Întreaga lume este a mea, replică Antoniu, cu o undă de iritare în glas.

— Nu, încă nu e. Doar o parte din ea.

Probabil Antoniu ştia ce se pregătea să spună. N-o putu privi.

— Tu ai legiunile şi puterea. Eu am banii. Gândeşte-te! Roma stăpână pe Siria e totuşi numai Roma. Roma cu Iudeea, tot Roma este. Dar Roma cu Egiptul înseamnă întreaga lume! Eu sunt Răsăritul. Tu eşti Apusul. Dacă ne unim, vom fi totul.

Îi putea observa incertitudinea. Romanii aceştia se temeau atât de mult de ei înşişi. Până şi Caesar se temuse să facă acel ultim pas fără aprobarea Romei. Şi ce era Roma? O idee, un simţ obscur al datoriei şi al vinovăţiei care-i sâcâia pe toţi romanii cunoscuţi de ea vreodată.

Vedea după expresia de pe chipul lui că acea idee nu-i trecuse niciodată prin minte marelui şi nobilului Antoniu. Atâta timp cât Caesar fusese în viaţă, se bucurase să-i fie locotenent, să-l lase pe Caesar să ia deciziile importante. Caesar îl judecase bine. Antoniu primeşte ordine, nu le dă, spusese el. Poate se temea de putere şi de responsabilităţile care o însoţeau; nu numai de deciziile fiscale şi guvernamentale, ci şi de a hotărî cine putea să trăiască şi cine trebuia să moară, mânjindu-şi mâinile cu sânge. După moartea lui Caesar, îi permisese lui Octavian să pună piciorul în prag la Roma fiindcă nu putea concepe modul în care se obţinea şi se păstra puterea.

Poate că, în adâncul sufletului său, era prea blând.

Cleopatra îşi trecu degetele prin părul lui.

— Aliază-te cu mine şi vei putea avea totul. Atunci vei fi într-adevăr un zeu. Chiar şi la Roma.

— Adică să ne căsătorim?

— Desigur.

— O am pe Fulvia.

— Şi când a oprit vreodată o nevastă pe un roman să facă ce vrea? Divorţează. Tot o vei face, într-o bună zi.

— Legea romană îmi interzice să mă însor cu o străină.

— După ce te căsătoreşti cu mine, legea romană vei fi tu.

Observa clar că îl speriase. Omul acela uriaş şi robust, general peste atâtea armate, veteran a peste o sută de bătălii, se temea.

— Am să mă gândesc, spuse el.

„Foarte bine”, reflectă Cleopatra. „Gândeşte-te, dar gândeşte-te mai repede. Iarna e pe terminate. Aproape a sosit timpul să ne întoarcem în lume.”

Perusia, Italia

Octavian dârdâia în mantie şi privea oraşul cum ardea. Acea imagine a tumultului crescând din oraş îi dădea satisfacţie. Niciodată nu se gândise serios să ia cu asalt fortăreaţa propriu-zisă, cocoţată în munţi, ca un bastion natural. Ştia că nu putea intra, aşa că trebuia să iasă ei dintre ziduri.

Pe toţi zeii, frig mai era! Pământul îngheţat se simţea tare ca piatra sub picioare şi era acoperit cu zăpadă de două degete. Asediul durase toată iarna, iar Octavian îl petrecuse aproape pe tot tremurând în cort, în timp ce oamenii lui aruncau pietre spre ziduri şi blocau izvoarele, pentru ca fântânile să sece. În cele din urmă, Fulvia şi şleahta ei trebuia să se predea.

Erau deja Idele lui Marte, iar vântul dinspre miazănoapte continua să şuiere prin munţi, cu răsuflarea îngheţată, aţâţând flăcările din cealaltă parte a zidurilor. În cursul zilei, spionii îl informaseră că unii dintre soldaţii Fulviei se îmbătaseră, începând să jefuiască oraşul. Acum, încercau să treacă de foştii lor camarazi, prin forţă, pentru a i se alătura lui. Se părea că, în acest scop tactic, dăduseră foc câtorva clădiri. Generalii insistaseră să atace, dar Octavian le spusese să mai aştepte. Nu aveau de ce să forţeze situaţia. Ştia din experienţă că majoritatea inamicilor se înfrâng singuri. Era gata să pună prinsoare că Fulvia şi Lucius se strângeau unul pe altul de gât, chiar în acel moment.

Fulvia. Dăduse ordin ca oricare cetăţean care vorbea despre capitulare să fie spânzurat şi atârnat pe palisade. Vrăjitoare însetată de sânge.

Vântul îl lovi prin mantie, aproape răsturnându-l din picioare. Purta cu sine mirosul acru de fum şi cenuşă, aroma metalică a sângelui şi duhoarea spurcată a morţii. Se vede că înăuntru se ajunsese la un impas de toată frumuseţea. Totul avea să se termine din zi în zi.

Idele lui Martie. Trecuseră aproape patru ani de la moartea lui Caesar, iar în Italia încă nu era pace. Iulius lăsase în viaţă prea mulţi oameni care să tulbure apele. Asta fusese problema lui. Octavian n-avea de gând să facă aceeaşi greşeală.

Alexandria din Egipt

Noaptea, pe lac, luminiţele lămpilor cu ulei se reflectau

perfect pe suprafaţa neagră şi netedă ca oglinda a apei. În seara aceea, Clubul Vieţii se distra la bordul barjei regale, prin liniştea nopţii calme plutind muzica flautelor şi a lirelor. În salonul de banchete tocmai se ţineau mai multe toasturi. Antoniu se simţea în elementul lui şi toată lumea îi era prietenă.

Mardian privea întristat cum o mângâia pe regină în feluri necuviincioase, ţinându-i căuşul unei palme sub sân în timp ce bea, apoi frecându-şi buzele umede de vin pe gâtul ei. În timp ce elita Alexandriei bea, cânta şi se veselea, cei doi plecară pe furiş, singuri. Reveniră peste vreo oră, regina cu coafura în neorânduială şi obrajii aprinşi de focul acela deosebit care făcea să fie evident pentru toată lumea ce se întâmplase.

Pentru Mardian, un om lipsit de pofta sexului, aşa ceva era de neînţeles. Cum puteau bărbaţii şi femeile să se facă de râs în halul ăsta?

În primul rând, nu reuşea să înţeleagă cum se putea umili aşa Cleopatra cu acel om. Nu era vrednic de ea. Şi niciodată n-avea să fie.

69

Oraşul Canopus

De jur-împrejurul lui, inimaginabilul, indescriptibilul, dansând în umbrele aruncate de flăcările torţelor, piatra şi marmura dobândind o viaţă proprie. Armăsari siluiau centauri, capre erau încălecate de satiri gâfâitori, leii mârâind penetrau maenadele, bacantele zăceau la discreţia cailor. Deasupra lor, pe fiecare friză, domnind peste tot acest carnaval al desfrâului, stătea Afrodita, zâmbind a încuviinţare.

Ahenobarbus era şocat până în adâncul sufletului. Provenea dintr-o familie republicană de tradiţie străveche cu bun renume. Antoniu îi era mai mult decât prieten; erau camarazi de arme, luptaseră împreună în asaltul de la Pelusium din campania egipteană, cu peste cincisprezece ani în urmă. Întotdeauna îl iubise şi-l admira se pe Marcus Antonius pentru curajul lui, pentru puterile lui oratorice, pentru felul cum conducea oamenii. Pentru el, Antoniu simboliza vitalitatea Romei.

Motiv pentru care se simţea de-a dreptul copleşit, sosind în

acel oraş necioplit şi puturos, pentru a-şi găsi Imperatorul îmbrăcat în cămăşi de mătase şi papuci moi, purtând bijuterii ca un oriental şi parfumându-se ca un fătălău negru.

Venise să-l avertizeze pe Antoniu în legătură cu problemele care mocneau în Siria şi Italia, dar se părea că, în anul de când nu-l mai văzuse, cel mai nobil dintre romani devenise grec.

*

În noaptea aceea, Antoniu îl adusese în Templul Afroditei de pe Canopus, la cincisprezece mile romane de Alexandria; veniseră cei din cercul interior al curţii, câţiva greci şi evrei bogaţi, propriii sicofanţi şi ofiţeri apropiaţi ai lui Antoniu şi, desigur, marea şi prealuminata Regină însăşi. Fuseseră aduşi cu o flotă de bărci de plăcere peste lac, de-a lungul unui canal şi pe braţul canopic al Nilului.

Templul era unul dintre cele mai mari din Egipt, lung cât o jumătate de stadion, cu uşile tăcute din aur masiv. Îl înconjurau grădini, în interiorul unei terase circulare înalte cât şase oameni şi cu circumferinţa de opt stadioane. Printre grădini erau răspândite sute de căsuţe unde prostituate de toate rasele şi culorile îşi practicau meseria, dedicându-şi câştigurile slujirii zeiţei; fete oacheşe, cu inele de aur în nas, din îndepărtatul ţinut Ganga al Indiei, nubience cu pielea lucind ca antracitul, germane cu păr bălai şi piele trandafirie, sirience cu ochi negri, spaniole cu părul ca miezul de noapte, armence şi persane, asiatice şi gale.

Fiecare dintre casele unde locuiau şi... adorau... avea uşa de aramă roşie, cu un falus sculptat în chip de ciocănel pentru bătut.

— Fetele se instruiesc şapte ani în clădirea de-acolo, îi spunea omuleţul acela dezgustător, Sysiphus. I se spune Colegiul Afroditei. Am auzit că acolo învaţă toate secretele îmbrăţişărilor şi rafinamentelor erotice.

„Toate bune şi frumoase”, îşi spuse Ahenobarbus, „dar în timp ce Antoniu se scufundă în dezmăţul ăsta, roata lumii se întoarce şi, dacă nu acţionează curând, va rămâne în urmă.”

Nobilul Imperator îl evita cu sârguinţă, din ajun de când sosise. Nici în seara aceea nu-i prea oferise prilejul să stea de vorbă. Le promisese tuturor celor din grupul lui o distracţie

specială, deşi Ahenobarbus se cutremura gândindu-se despre ce fel de sport putea fi vorba.

Se aplecă înainte, bătându-l pe Antoniu pe umăr:

— Marcus, când putem vorbi?

Antoniu păru iritat de întrerupere.

— Mai târziu.

— Nu mai pot aştepta! Am veşti că unul dintre foştii generali ai lui Cassius, Quintus Labienus, a fugit la parţi şi îi ajută din răsputeri să-şi organizeze o armată pentru a invada Siria. Războiul e inevitabil.

— Dacă e inevitabil, făcu Antoniu un gest de lehamite cu mâna, ce pot face eu?

— Trebuie să te duci în Siria şi să-l ajuţi pe Saxa cu întăriri!

— Guvernatorul e capabil să-şi organizeze singur apărarea. Este un militar competent.

Delăsarea lui Antoniu îl înfuria la culme pe Ahenobarbus. Era atât de absorbit de propriile plăceri încât nu-i mai păsa de nimic altceva?

— Nu e numai atât. Am mai auzit şi că soţia ta a pornit o rebeliune împotriva confratelui tău Triumvir, Octavian.

Antoniu ştia, desigur. Numai că nu voia să ia nici o măsură.

— Puţin îmi pasă ce fac ăia, la Roma, replică el. Aici, sunt mai fericit decât am fost vreodată. N-au decât să se strângă de gât, dacă asta vor.

Lui Ahenobarbus nu-i venea să-şi creadă urechilor. Cum se putea ca unui Triumvir să nu-i pese ce se întâmplă la Roma?

Între timp, peste mulţime se lăsase liniştea şi, în pofida propriei voinţe, privirea lui Ahenobarbus fu atrasă spre spectacolul care urma să înceapă în mica arenă de sub ei. Deasupra templului răsărise o lună plină, profilând siluetele palmierilor şi făcând ca marmura albă a coloanelor să lucească precum osul. Jumătatea de jos a colonadelor era făcută din porfir de culoarea purpurei, care nu reflecta lumina lunii, astfel încât templul părea să plutească suspendat deasupra pământului.

Ahenobarbus simţea înghesuiala din jur, transpiraţia amestecată de la mii de trupuri, aerul îngroşat cu nori de fum de la torţele aprinse şi mirosul de răşină.

Sub ochii lui, vreo douăzeci de *heterai* ieşiră dintr-un monument triunghiular straniu, despre care Sysiphus îi spusese că se numea Cotyteion. Toate purtau falusuri rituale la

cingătoare. Dezgustător.

— Astea-s cele mai bune dintre cele mai bune, şopti Dellius. Ahenobarbus nu se mira să vadă că acel pupincurist din naştere se lăsase deja în voia unor asemenea barbarisme.

— Sunt marile preotese ale templului. Dacă vrei să cumperi o femeie din-astea, te costă cel puţin o mină de aur, numai pentru o singură noapte.

O mină de aur! Cu asta se putea ţine o cohortă de legionari în campanie un an de zile!

Erau într-adevăr femei frumoase, deşi falusurile de lemn de pe talie le făceau să arate grotesc. Toate erau goale, cu trupurile lucind de ulei şi sudoare. Începură să danseze, în mod vădit sub efectul vreunei licori sau poate în transă.

Ahenobarbus simţea că-l treceau năduşelile.

Muzica flautelor şi a tobelor crescu ascuţit, iar uneia dintre femei îi fu adus un vas de cupru. Femeia scoase capacul şi înghiţi conţinutul.

— Ce se întâmplă? îl întrebă Ahenobarbus în şoaptă pe Dellius.

— Ritualul ăsta are loc o dată pe lună, răspunse Dellius, cu glasul îngroşat de poftă şi oroare. L-am mai văzut cu două ocazii. Femeia aia de-acolo a stat în Cotyteion trei ani, aşa că acum i-a venit rândul. După trei ani, fiecare mare preoteasă trebuie să-i fie sacrificată zeiţei.

— A băut un filtru al amorului, în doză mortală, adăugă Sysiphus, cu ochii lucind de surescitare. Acum, când ştie că va muri, pentru ea nu mai contează nimic. Va face orice.

— Ce înţelegi prin „orice”?

— Priveşte.

Ahenobarbus fusese de multe ori la circ, să urmărească luptele, văzuse bărbaţi şi femei sfâşiaţi în bucăţi de fiare sălbatice, mutilaţi în dueluri, târâţi urlând din arenă după ce fuseseră striviţi sub copitele cailor, în timpul curselor de care. Credea că fusese martorul tuturor soiurilor de violenţă. Dar ceea ce se întâmpla acum sub ochii lui îl zguduia până în adâncurile fiinţei.

Femeia care fusese aleasă pentru jertfă era târâtă de celelalte spre un fel de altar din piatră, în centrul arenei. Se urcă pe acesta, cu picioarele desfăcute, iar celelalte preotese începură s-o posede pe rând, pătrunzând-o prin faţă şi prin spate cu masivele falusuri legate la mijloc, într-o orgie rituală de sânge şi

violenţă, dans şi durere. Urletele de extaz dement şi ţipetele de agonie reverberau prin incinta templului, ajungând cu siguranţă până în ascunzişul întunecat al Afroditei însăşi. Înghesuită din toate părţile de celelalte preotese, victima se răsucea şi se zvârcolea într-un paroxism al amorului şi nimeni nu putu şti de unde i se trase în cele din urmă moartea, de la filtrul care o ucisese în sfârşit sau de la siluirea falusurilor de lemn pictat.

După ce reprezentaţia se termină, Ahenobarbus descoperi că aproape uitase să mai respire. Avea hainele leoarcă de sudoare. Privi spre Marcus Antonius. Chipul nobilului Imperator lucea de transpiraţie, având ochii luminaţi într-o febră lăuntrică, extatică.

— O, nobile Antonius, ce-ai făcut? gemu Ahenobarbus.

Ştia despre cârdăşia lui Antoniu cu Dionisos, desigur. Era un secret comentat pe şoptite în toată Roma, o aberaţie proprie măreţiei poate, dar nimic mai mult. Însă acum i se părea că Antoniu se aventurase prea departe în regiunile lui tenebroase, iar aceşti egipteni, cu regina lor neruşinată, îl mânau pe calea nebuniei.

70

Perusia, în Italia

Octavian strâmbă din nas, dezgustat. Făptura aşezată în faţa lui, i se spusese, era fratele lui Marc Antoniu. Arăta ca nodul unei frânghii, nu altfel, fără a avea nici proporţiile, nici vigoarea fratelui său. Mirosea a vin şi a fum, iar pe armură şi mantie avea pete de o origine neclară.

Octavian încercă să se arate înţelegător în timp ce-i asculta povestea: cum fusese atras în rebeliunea condusă de Fulvia, împotriva voinţei lui, şi la ce orori de neînchipuit, povestite acum una câte una, îl supusese.

— Oamenii nu mai vor să lupte pentru ea, spuse el. Sunt la un pas de rebeliune.

— Ăsta-i necazul când laşi femeile să se amestece în politică, replică Octavian. Este o lecţie salutară pentru noi toţi.

— Dacă ne primeşti capitularea, am garanţii de clemenţă din partea ta?

„Nu te afli în poziţia de a te târgui cu mine”, reflectă Octavian. „Mai că nu mi-ai spus că garnizoana e oricum pe punctul să

cadă.” Totuşi, îşi desfăcu mâinile, cu un zâmbet forţat.

— Doar sunt fiul lui Caesar, răspunse el.

*

Peste câteva zile, Lucius părăsi Perusia, pentru a-şi prelua postul de guvernator al Spaniei îndepărtate. Cât de departe de Roma putea ajunge, fără a cădea de-a binelea peste marginea lumii.

În timp ce se îndepărta de Perusia, escortat de o trupă din cavaleria lui Octavian, îşi văzu ofiţerii din statul major agăţaţi cu lanţuri în copacii de pe marginea drumului. Trecând pe lângă lungul şir de cadavre care putrezeau în frigul dimineţii, auzi croncănitul hâd al unei ciori. Ridică privirea, pentru a vedea că se apucase să scormonească în ochii unui leş mai proaspăt. Îşi lua micul dejun.

Îşi aminti ceea ce-i promisese Octavian: „Doar sunt fiul lui Caesar. Va să zică, asta e măsura clemenţei lui Octavian”, meditä el. „Să ajung cât mai departe de Roma.”

71

Alexandria din Egipt
Calendele lui Marte, după calendarul roman, luna egipteană a lui Tybi

Flori albe se desfăcuseră pe lujerii de fasole, de-a lungul malurilor Lacului Mareotis, migdalii din palatul de pe Lochias scoseseră bobocii florilor, insectele murmurau printre arbuştii şi florile din grădinile lui Olympos.

Venise primăvara la Alexandria şi, o dată cu ea, portul îşi reluase activitatea agitată. Caravane sosiseră din deşert cu sacii lor mari de mirodenii şi mătăsuri, pentru a fi depozitate lângă grânele, untdelemnul de măsline şi amforele cu vin din magaziile de la Rhakotis, aşteptând sfârşitul iernii, sfârşitul tuturor furtunilor. Acum, marile corăbii negustoreşti porneau din nou pe lângă Pharos, navigând spre Roma, Efes şi Atena. În curând, la orizont începură să apară vele îndreptându-se spre Alexandria şi marele far pentru prima oară de la începutul toamnei.

Şi, o dată cu corăbiile, soseau şi veşti din restul lumii.

*

Antoniu se trezi, gol, pe o canapea dintr-un salon. Quintus Dellius stătea aplecat deasupra lui, scuturându-l de umăr. Antoniu îşi frecă faţa şi se întoarse pe spate. Dellius ridică o sprânceană. O fi fost adormit Stăpânul Romei, dar o anumită parte din trupul lui era cât se poate de trează.

— Quintus Dellius. Cât e ceasul?

— Al cincilea ceas, stăpâne.

— Aşa de devreme… mormăi Antoniu.

Mâna îi coborî între coapse şi începu să se frece. Se jucă alene, încruntat a concentrare.

— Ce mai noapte a fost şi asta…

— Într-adevăr, stăpâne. Mă bucur să mă întorc la război. Trupul meu poate înfrunta încercări mai îndrăzneţe.

Era nervos. Trebuia să i-o spună odată.

— Stăpâne, se ridică o problemă de stat, urgentă.

Antoniu zâmbi.

— Într-adevăr. După cum vezi.

Una dintre sclavele sirience tocmai intrase în cameră şi, la vederea lui Antoniu, în toată glorioasa lui turgescenţă, făcu ochii mari şi fu gata să se retragă din nou.

— Vino-aici, o chemă Antoniu. Nu fugi. Nu te muşc. Decât dacă vrei, adăugă el, rânjind spre Dellius.

Fata se apropie, cu paşi şovăitori.

— Stăpâne, au sosit veşti din Siria…

Antoniu nu-l luă în seamă pe Dellius.

— Vino-ncoace, pisicuţo. Aşa… Nu-ţi fie frică.

— Stăpâne…

— Dellius, acoperă-ţi ochii, dacă ţii cu tot dinadinsul.

Apucând fata de mână, Antoniu o trase lângă el. Ochii sclavei se holbaseră ca două farfurii. Râzând, Antoniu o răsuci repede, ridicându-i tunica. Fata ţipă, mai mult de surprindere, căci era obişnuită să-i servească pe eunucii din apartamentele reginei. Dar avea atâta minte încât să nu i se împotrivească unui roman şi unui zeu.

Dellius se uită cum Antoniu se umezea cu degetele şi intra în fata care tremura ca varga. Drăguţă bucăţică, fu nevoit să

recunoască Dellius, cu un fund ca o piersică şi pielea de culoarea scorţişoarei.

— Ah, acum a răsărit soarele… gemu Antoniu.

— Avem ştiri din Siria, insistă Dellius.

Antoniu ţinea fata de şolduri, cu ochii închişi.

— Şi eu am ştiri din Siria, spuse el, zâmbindu-i şmecher sclavei. Şi toate sunt bune.

— Doamne Antoniu, parţii au invadat şi învins legiunile noastre de-acolo

Ochii lui Antoniu se deschiseră brusc.

— Guvernatorul nostru? Saxa?

— Decimus Saxa e mort.

Antoniu nu părea să fi auzit. Închise ochii din nou şi-şi reluă plăcerile. Dellius simţea că începea să devină tot mai agitat, şi nu numai din cauza problemelor de stat. Fata nu părea să stea prea comod, îndoită peste canapea într-o poziţie atât de nefirească, dar în rest nu dădea semne că experienţa ar fi fost neplăcută. Nu toate sclavele aveau ocazia să se împerecheze cu un zeu în viaţă, reflectă el.

— Parţii au luat-o spre miazăzi şi au ocupat Ierusalimul, continuă Dellius. Toate oraşele au căzut, numai Tyrul nu. S-au pierdut două legiuni din Siria, împreună cu drapelele cu vulturi.

Antoniu nu reacţionă nici acum. Muşchii întregului trup i se încordară ca nişte arcuri şi termină rapid. Scoase un gâfâit slab.

— Numai Irod mai rezistă, la Masada.

Antoniu se prăbuşi peste spătarul canapelei. Rămase culcat aşa mult timp, trăgându-şi respiraţia, apoi se dezmetici. Îşi scoase de pe deget unul dintre inelele enorme cu smaralde şi i-l dădu fetei.

— Poftim, spuse el. Pentru dulceaţa ta.

Fata luă cu vioiciune inelul, apoi îşi culese legătura de şolduri, care zăcea pe marmură, la picioarele ei. Cu o privire scurtă spre Dellius, ieşi în fugă din salon.

— Stăpâne, trebuie să te întorci la realitate. Ne-am delectat destul cu distracţiile de-aici. Acum, mai avem şi treburi de făcut.

— Numai dacă… începu Antoniu, dar nu termină; părea să ia o hotărâre. Cheamă-l pe Eros, se răsti el. Am nevoie de haine. Unde, pentru numele tuturor zeilor, mi-s hainele?

*

Stătea în sufrageria ei particulară, pe o canapea, luându-şi micul dejun; avea pâine nedospită, o pastă făcută din smochine, brânză de capră şi măsline negre, aranjate pe un platou de argint. Miniştrii ei, împreună cu Mardian, Diomedes şi câţiva *strategioi,* stăteau în jurul camerei; alt bărbat, cu chipul ars de soare şi barba stufoasă şi lucioasă, se oprise în mijlocul încăperii.

Antoniu năvăli înăuntru, urmat de Dellius şi câţiva dintre ofiţerii lui de stat major. „Iar a băut", îşi spuse Cleopatra. „Şi se culcă, dacă Mardian spune adevărul, cu sclavele mele. Oare nu se satură niciodată de toate astea? Niciodată nu doreşte să-şi folosească timpul cu rost? Cu siguranţă, nici un om inteligent nu se poate complăcea în distracţii decât până la un punct, după care se plictiseşte.

N-ar trebui să mă deranjeze atât de mult. Nu fac decât să mă folosesc de el, la urma urmei, cum şi el se foloseşte de mine. Prin urmare, e mare păcat că mi s-a strecurat aşa în inimă, în ultima vreme. Ar trebui să-mi stăpânesc mai bine emoţiile. Ticălosul ăsta m-a făcut să-l iubesc puţintel, împotriva voinţei mele."

— A, domnul meu Antoniu, îl întâmpină ca. Tocmai ne pregăteam să trimitem după tine. Omul acesta are veşti care s-ar putea să te intereseze.

Antoniu îl studie pe celălalt. Avea o atitudine arogantă şi ochi plini de trufie. Grec, poate, sau sicilian.

— Numele lui este Apollodorus, continuă Cleopatra. E negustor. A plecat din Roma la prima încetare a furtunilor de iarnă şi este cel dintâi care ajunge la noi din Italia.

— Octavian? întrebă Antoniu, cu speranţă. Are febră? Are gâlci? A murit?

Cleopatra nu zâmbi. „Va să zică, aşa", îşi spuse el. „Alte veşti proaste."

— Stăpâne, începu acel Apollodorus, după cum ştii cu siguranţă, fratele tău Lucius şi soţia ta Fulvia au adunat la sfârşitul anului trecut o armată şi au provocat o rebeliune împotriva tânărului Caesar. Nu le-a mers deloc bine. Ultimele veşti spun că sunt asediaţi în fortăreaţa montană din Perusia.

Antoniu închise ochii. Era o zi frumoasă de primăvară; dincolo de ferestre, portul scânteia la soare, iar în văzduh se simţea căldura primăverii. „Doar un anotimp am lipsit din lume şi în

timpul ăsta am pierdut şi Răsăritul, şi Italia. Nu pot avea nici un moment de linişte fără să înceapă chinurile'?"

— Şi legiunile mele? întrebă el, cu un glas găunos.

— Sunt încă în tabere. Fără ordin de la tine, nu s-au alăturat rebeliunii.

Antoniu dădu din cap. Inima îi bătea în piept ca o tobă. Cineva i-o despicase în două cu o spadă. Era o oră prea matinală pentru o asemenea veste.

— Sextus stăpâneşte marea, în jurul Siciliei şi al Sardiniei, continuă Apollodorus. Nici o corabie romană nu poate trece de el. Zeci de romani de familie bună s-au refugiat sub protecţia lui.

Antoniu o privi pe regină. „Ia te uită la ochii ăştia! E exact ceea ce voia. Nici măcar nu încearcă să se prefacă dezamăgită pentru mine. Vrea să lupt contra poporului şi ţării mele. Femeile mă trădează la tot pasul."

— Mă doare că-ţi aduc vestea asta, spuse Apollodorus.

Ce mincinos!

— Pe mine mă doare s-o aud, spuse el. Ar trebui să mă consult cu statul meu major şi să le dau ştirea.

Şi plecă, în grabă. Pe toţi zeii, trebuia să bea ceva.

*

Antoniu se învârtea prin apartamente, bând din nou, după care îşi azvârli cupa de-a rostogolul, prin cameră, împroşcând pardoseala de alabastru cu vin roşu închis, ca sângele.

Cleopatra îl privea, simţind faţă de nemulţumirea lui o satisfacţie perversă pe care încerca să şi-o ascundă. „Ar fi trebuit să mă asculţi pe mine, în loc de a-ţi face de cap cu sclavele mele. În sfârşit, lumea te-a silit să te pui în mişcare. Nu mai poţi trage de timp. Dacă te laşi condus de mine, te pot ajuta să întrezăreşti un crâmpei din visul lui Caesar. Poţi deveni toate acele lucruri care ar fi trebuit să fie stăpânul tău, dacă nu era trădat. Hai să vedem acum dacă eşti Hercules, sau doar un alt impostor în piele de leu."

— Nu pot arunca în cârca lui Octavian vina pentru tot ce s-a întâmplat, spunea Antoniu. Fulvia a pornit cu legiunile contra lui, ba chiar şi-a bătut propriile monede. Nu am nici o bază legală ca să-l combat.

„Bază legală?" se întrebă ea. „A avut Iulius vreo bază legală

ca să pornească împotriva lui Pompei cu legiunile lui? Când eşti un simplu agricultor de pe câmp, respecţi legea. Când eşti rege sau regină, faci legea.”

— Asta a vrut Octavian tot timpul, spuse ea.

— Nu-i adevărat, asta a vrut Fulvia! A făcut-o fiindcă am venit la Alexandria, în loc să mă întorc la Roma!

— Atunci, divorţează de ea. Nu ţi-e de nici un folos. N-a făcut decât să işte gâlceavă. Eu îţi pot cumpăra cincizeci de legiuni şi o flotă întreagă de corăbii. Înalţă-te cu mine! Căsătoreşte-te cu mine şi-ţi pot dărui lumea!

Poftim, o spusese. O şansă de a fi stăpânul lumii, rostită prin viu grai. Antoniu, însă, ezita.

— Am un pact cu Octavian şi Lepidus. Mi-am dat cuvântul. Ce-o să creadă Roma despre mine, dacă mi-l calc acum? Ne-am săturat de atâtea războaie civile.

— Nici un imperiu nu poate fi condus de doi oameni, iar de trei e imposibil. Puterea nu-i poate aparţine decât unei singure persoane. Ştii bine asta. Acest pact nu a fost decât un mod de a câştiga timp, până vă debarasaţi de Cassius şi Brutus.

Antoniu îşi muşcă buzele.

Cleopatra simţi copilul mişcându-se în pântecul ei. Sânii îi erau mai mari, umflaţi, pregătindu-se pentru naştere. Antoniu încă nu observase. Şi nici ea nu avea de gând să-i spună, nu încă. Mai întâi, să-şi dovedească virtutea în faţa ei.

— Dacă nu-l distrugi, continuă Cleopatra, te va distruge el pe tine.

Ochii lui Antoniu se înăspriră. Ştia că se putea să aibă dreptate. Dar nu voia s-o audă.

„Of, ce se întâmplă cu tine? Nu-ţi poţi petrece toată viaţa pe canapea, cu o femeie pe genunchi şi o cupă în mână. Vine o vreme când trebuie să te ridici, să ieşi în lume şi să-l plăteşti pe barcagiu.”

Expresia de pe chipul lui… Cleopatrei nu-i venea să creadă că putea să refuze o asemenea şansă.

— Nu pot să-mi calc cuvântul, repetă Antoniu.

72

Pe terasă trosneau făclii. Cleopatra stătea cu braţele

încrucişate pe piept, privind spre mare. Faţa îi era pe jumătate luminată de flăcări, făcliile aruncând umbre prelungi care dansau pe pereţii palatului.

Antoniu ieşi pe terasă. În dimineaţa aceea, era îmbrăcat din nou cu uniforma de Imperator roman, mantia purpurie şi armura smălţuită. Tunică în loc de robă grecească, sandale cu curelele înfăşurate până la jumătatea gambelor în loc de pantofi moi din Attica.

— Porumbiţo, murmură el.

Cleopatra nu avea încredere în propria voce ca să-i vorbească. Era prea furioasă.

— Plec când se crapă de ziuă.

— Ştiu.

— Voi merge în Siria, ca să mă ocup de parţi. Apoi, mă voi confrunta cu problemele din Italia.

— Ţi-am spus cum să te confrunţi cu problemele din Italia.

— După ce rezolv toată încurcătura asta, am să mă-ntorc.

— Asta o zici tu…

— Vorbesc serios.

Antoniu ezită. „Uită-te la el, cum stă aici. Ca micul Caesarion, după ce a fost certat. I-am arătat cheile întregii lumi, şi tot nu-i destul pentru el, tot contez pentru el mai puţin decât datoria faţă de Roma. I-am făcut toate hatârurile, i-am arătat toate deliciile acestui oraş şi toate deliciile propriului trup. Ce crede, că o regină se dăruieşte atât de uşor? Cum aş putea să nu mă simt jignită de moarte?”

— Nici un sărut înainte de plecare? întrebă el.

— Îmi păstrez sărutările pentru când te întorci.

Nici nu suporta să se uite la el. „O să-i duc dorul”, îşi dădu ea seama. „O vreme, am făcut-o pe târfa pentru tine. Mi-am petrecut iarna râzând, în loc de a studia registrele şi a asculta turuiala funcţionarilor şi a celor ce încasează impozitele. Vreau să rămâi. Am putea avea şi plăcerea, şi puterea. Am putea fi zei.”

Antoniu se foi în loc, arătând ţeapăn şi stângaci în armură. Se întoarse să plece.

Frustrarea Cleopatrei dădu pe dinafară.

— Poţi avea totul, Marcus Antonius! Împreună, putem fi mai mult decât Roma!

— Mă voi întoarce, fu singurul lui răspuns.

PARTEA A TREIA

Cupidon şi Dionisos sunt doi dintre cei mai violenţi zei, pot să înhaţe sufletul şi să-l împingă atât de departe spre nebunie, încât îşi pierde orice reţinere.

ACHILLES TATIUS

73

„S-o fut în cur pe nevastă-mea.”

Antoniu abia suporta să se uite la ea. Perusia o îmbătrânise cu zece ani. Îşi vopsise părul cu henna, după moda germanică, dar asta nu putea ascunde faptul că avea în jurul gurii mici şi crude mai multe riduri decât ultima dată când o văzuse, iar ochii îi arătau şterşi ca de plumb. Aspectul ei părea mai degrabă al unui soldat cu o rană de lance, purulentă.

Dar nu înfăţişarea ei fizică îl îndurera atât de mult, cât gândul la ceea ce făcuse. Fiara asta, scorpia asta, se amestecase în viaţa lui. Nu în legătură cu vreo amantă, lucru pe care l-ar fi putut înţelege, chiar dacă nu şi ierta, ci în viaţa lui politică.

Munatius Plancus, pupincuristul ăla, stătea în spatele ei, cu o expresie chinuită şi plină de regrete. Spre deosebire de Fulvia, care se încrunta la el de parcă ar fi fost numai vina lui.

Vila — un palat, mai bine zis — avea vedere spre golf. Pe pardoseală, mozaicul din mijlocul camerei reprezenta, din păcate, o scenă de pe Nil, cu un crocodil şi un hipopotam. Antoniu şi Fulvia stăteau de o parte şi de alta a acestuia, despărţiţi de Egipt şi de păcatele lui din Alexandria.

Poate că Fulvia comandase mozaicul anume pentru acea ocazie.

— Ei, spuse ea, războinicul se întoarce. Şi cum ţi-ai petrecut iarna?

Îndrăzneala ei îi tăie respiraţia.

— Aş putea să-ţi pun aceeaşi întrebare.

— Ai pierdut un anotimp întreg pilind şi trăgându-ţi-o cu ţoapa aia a ta.

— Nu prea se compară, replică Antoniu. Te las singură câteva luni şi tu aduci toată Italia în pragul războiului civil.

— Pentru tine am făcut-o. Pe când tu nu poţi spune acelaşi lucru.

Plancus continua să stea lângă ei, cu o expresie mieroasă pe faţă. Lui Antoniu îi venea să-l arunce pe fereastră.

— Ai susţinut-o pe nevastă-mea în planurile ei nebuneşti?

Mărul lui Adam tresări în gâtul lui Plancus ca un dop pe o mare furtunoasă.

— Stăpâne… îngăimă el şi nu-şi mai găsi cuvintele.

Antoniu reveni cu atenţia spre soţia lui.

— Îţi dai seama ce-ai făcut?

— Poate că ar fi ieşit altfel, dacă erai la Roma, în loc să-ţi tocmeşti scula în Orient.

Amuţi. De unde învăţase un asemenea limbaj? Petrecuse prea mult timp în compania soldaţilor, evident.

Ultimele câteva luni fuseseră o perioadă de încercare pentru Antoniu, după abandonul nebunatic de la Alexandria, o revenire aspră la realităţile vieţii de magistrat roman. Din Alexandria pornise spre Efes, numai pentru a descoperi că parţii ocupau acum aproape toată Siria, capturând până şi Tarsusul. Dar cu problema asta nu avea ce face până nu aduna din nou o armată.

Sarcină care ar fi fost mai uşoară dacă cele unsprezece legiuni ale lui din Galia n-ar fi fost preluate de Octavian, după farsa din Perusia.

Când ajunsese la Atena, le găsise acolo atât pe soţia sa, cât şi pe mama lui, Iulia, după ce fuseseră nevoite să fugă de Octavian. Fiul pirat al lui Pompei, Sextus, o adăpostise pe Iulia luni de zile. Aşa că acum, pe lângă celelalte probleme, se mai pomenea şi dator faţă de cel mai înverşunat duşman al Triumviratului.

O singură iarnă departe de toată harababura şi se alesese praful de toate.

— Clodia e aici, spuse Fulvia.

Clodia era fiica Fulviei. O făcuse cu primul soţ, aşa că nu era din sângele lui, dar totuşi răspundea pentru ea. Clodia era cea care îndulcise învoiala cu Octavian, când formaseră Triumviratul.

— Octavian a trimis-o înapoi cu scrisoarea asta, spuse Fulvia, aruncându-i un sul. Susţine că e încă intactă. A avut-o la el trei ani. Ce i-o fi făcut?

— Nu prea multe, pare-se.

— Numai tu eşti de vină. Te-ai lăsat dus de nas de balerinul

ăla pricăjit!

— Războiul ăsta nu a fost opera mea. Nu pe mine m-a dus de nas!

— Nici nu-ţi dai seama, aşa-i? Octavian se comporta de parcă ar fi fost stăpân numai el peste toată Roma. Nu voia decât o scuză ca să-ţi ia legiunile din Galia. Şi tu l-ai lăsat!

— Ba nu, tu l-ai lăsat!

— Era nevoie de tine la Roma. Ce făceai, în timp ce eu mă luptam în locul tău?

— În timp ce tu pierdeai în locul meu.

— Fătălăul ăla e pornit să-ţi vină de hac. Vrea să desfiinţeze Triumviratul!

Antoniu făcu un pas înapoi. Pe Jupiter, era o femeie îngrozitoare. Cu adevărat înspăimântătoare. Fulvia se apropie de el până ajunse aproape să-l atingă, repezindu-şi faţa spre a lui.

— Ai să vezi tu, într-o zi. Îţi vrea sângele. O să te distrugă, Antoniu, dacă nu-l omori tu mai întâi.

— Am avut o înţelegere cu el. Mi-ai încălcat cuvântul.

— Fă-o acum. Striveşte-l şi poţi fi stăpânul necontestat al Romei!

— Eşti un monstru, replică Antoniu şi ieşi.

Alexandria din Egipt

Oraşul era atât de alb, în soarele verii, încât vederea lui dădea dureri de ochi. O briză sărată sufla dinspre port, aducând cu sine izul de alge şi cărbune ars de la Pharos. Pescăruşii ţipau şi dădeau târcoale pe deasupra cheurilor. În apele mai adânci înotau delfini, zbenguindu-se şi sărind ca nişte săgeţi pe lângă dig.

Antoniu plecase de trei luni. Fără petrecerile lui, cu Compania Vieţii dezmembrată, în palat se lăsase din nou liniştea. Cleopatra reuşea din nou să doarmă destul. Dar totuşi, într-un mod ciudat, îi simţea lipsa.

— Sunteţi pe buzele tuturor celor de la Roma, îi spuse Mardian.

Cleopatra se întoarse dinspre fereastră.

— Şi acum?

— Am primit un raport de la Apollodorus. Spune că toată lumea vorbeşte numai despre şederea lui Antoniu aici. Despre

excesele lui. Şi ale voastre.

— Ale mele?

— În Forum se spune că poftele lui nu-şi găsesc perechea decât în ale voastre. Că torturaţi prizonierii ca să vă distraţi şi că în fiecare noapte vă culcaţi cu câte un alt sclav.

— Dezgustător. Nici nu m-aş atinge de un sclav, necum să mă mai şi culc cu el!

— Aşa vorbeşte lumea. Scursorile din Roma sunt cam la fel cu cele de-aici. Le place să răspândească bârfe scârboase.

— Aşa că, însoţindu-l pe Antoniu în excesele lui, sunt considerată egală cu el?

— Se pare că da.

— Şi ce se-aude despre reconcilierea Inimitabilului cu soţia lui?

— N-a mers bine.

Cleopatra zâmbi. Putea să-şi imagineze.

— A ridicat pânzele pentru Italia. Se vorbeşte despre un nou război civil.

— Şi Fulvia?

— Ea a rămas la Atena. Bolnavă, cred. Unii spun că asediul de la Perusia i-a şubrezit sănătatea.

— Îţi mulţumesc, Mardian. Ţine-mă la curent cu alte veşti.

— Da, Maiestate.

După plecarea lui, Cleopatra reveni la fereastră. Aşadar, cei din Republică încă mai vorbeau despre ea. N-o deranja peste măsură ce spuneau. Nu putea opri moara de zvonuri a lui Octavian să se învârtească şi să macine.

„Mă întreb ce-au să spună când vor afla că port în pântec copilul lui Antoniu”, reflectă ea, rezemându-şi mâinile pe abdomenul umflat. „Fără îndoială, vor spune că aparţine unuia dintre sclavii pe care i-am torturat sau unuia dintre nenumăraţii băieţi slujitori pe care se zice că i-am decapitat după ce mă culcam cu ei.”

Se aşeză pe un divan. Era prea cald ca să poarte un copil în burtă.

Va să zică, nobilul Antoniu nu se împăcase cu Fulvia lui. Nici un moment nu credea că avea să se mai împace vreodată, cu atât mai puţin acum. Fulvia se dovedise o piedică; până şi el trebuia să-şi dea seama că era necesar să se descotorosească de ea. Dar pe Antoniu nu te puteai baza. Avea tot atâtea şanse

să facă faţă problemelor, cât şi să le întoarcă spatele. Poate că avea nevoie de o mână de ajutor.

Cleopatra îşi chemă şambelanul.

— Găseşte-mi-l pe Olympos, îi ceru ea.

74

Peste măsură de graţioasei şi înţeleptei Regine a Egiptului, Doamnă a celor Două Ţări, Zeiţă Iubitoare-de-Tată,

Ştiri triste din Grecia. Cu regret o informez pe Maiestatea Voastră că soţia nobilului Imperator Antoniu, Triumvir al Romei, a răposat astăzi aici la Atena, de pe urma unei boli cauzate de tribulaţiile cărora le-a fost supusă în timpul războaielor din Italia. Toţi cei de aici, din Grecia, care o cunoşteau, o *plâng din toată inima.*

Mă socotesc norocos de-a o fi cunoscut pe această mare doamnă înainte de a muri şi i-am transmis felicitările voastre, aşa cum mi-aţi cerut, împreună cu darurile de la Maiestatea Voastră, inclusiv smochinele în miere, o *delicatesă pe care mi s-a spus că a găsit-o îndeosebi pe placul ei..*

Un mesager a fost trimis la Antoniu, pentru a-l informa despre tragicul sfârşit al soţiei lui.

Devotatul vostru slujitor şi prieten, Olympos

*

Cleopatra se strecură în camera copiilor, sprijinindu-se de pereţi. Avea ameţeli; moaşele spuneau că pierduse mult sânge. Medicii îi recomandaseră doze puternice de purecariţă şi o puneau să bea tot felul de poţiuni cu miros neplăcut ca să se întremeze. Le spusese că nu avea nevoie, pentru a se simţi mai bine, decât de scrisoarea de la Olympos.

Antoniu era de două ori binecuvântat, nu numai cu un copil, ci cu doi. Alexandru şi Cleopatra dormeau în pătuţurile lor, al lui intarsiat cu o friză de fildeş cu tigri, al ei cu elefanţi. „Aşadar”, îşi spuse ea, „acum îi am în grija mea pe copiii celor mai mari doi fii ai Romei. Să mai încerce cineva să mi-i nege.”

Alexandru semăna leit cu tatăl lui, un băieţel sănătos şi dolofan, cu o claie de păr bogat. Micuţa Cleopatra Selena era mai măruntă, mai oacheşă, cu piele măslinie. Îngenunche lângă patul ei, privindu-i mişcările aproape neobservate ale pieptului în timp ce respira, şi-i contemplă în lumina lunii gura în formă de inimioară. „O fiică, o femeie ca mine. Viitoarea Isis. Cum vei face faţă în această lume a bărbaţilor?" se întrebă Cleopatra. „Mie nu mi-au dăruit decât suferinţă. Sunt necredincioşi, nepăsători, preocupaţi numai de ei înşişi. Beau prea mult şi iubesc prea puţin.

Unul dintre fraţii tăi este Caesar, iar fratele tău geamăn e Alexandru. Trebuie să vă apăr, pe unii de ceilalţi. Nu vă voi lăsa să vă strângeţi de gât, cum am făcut eu cu fraţii şi surorile mele. Voi găsi o cale ca fiecare dintre voi să se bucure de dreptul său din naştere.

Somn uşor, deocamdată. Îl voi aduce pe tatăl vostru acasă."

75

Alexandria din Egipt

Se întorsese la lucru cu mult timp înainte ca medicii să considere că era recomandabil.

— Femeile felahilor îşi nasc copiii pe câmp, le spusese ea. Şi-n plus, sunt prea multe de făcut ca să zac în pat, bând elixirurile voastre spurcate.

Era începutul Anului Nou egiptean, data pe care romanii o numeau Calendele lui Septembris, anotimpul când Nilul începea să se umfle. Sau, cel puţin, aşa sperau cu toţii. În ultimii doi ani la rând fusese secetă şi nu-şi mai puteau permite încă un sezon de uscăciune fără ca ţara să cadă pradă anarhiei şi foametei generalizate.

Cleopatra stătea închisă cu miniştrii ei, studiind rapoartele de la oeconomi şi guvernatorii districtuali. Tocmai îl chestiona mai amănunţit pe Diomedes despre starea exactă a magaziilor şi a rezervelor de grâne, când în cameră dădu buzna pe neanunţate Mardian. După expresia de pe chipul lui, Cleopatra îşi dădu seama că avea veşti proaste — cele mai proaste cu putinţă.

— Lăsaţi-ne singuri, le spuse ea celorlalţi.

Înalţii funcţionari se uitară unii la alţii, apoi la Mardian. Ştirea avea să se răspândească prin palat ca focul prin savană, îşi spuse ea. Speculaţii, apoi zvonuri. Dar, dacă erau veşti proaste, voia să le audă prima, să aibă timp pentru a se pregăti.

*

Trase adânc aer în piept şi încercă să se liniştească. Oare ce putea fi? O altă rebeliune în Egiptul de Sus, poate? Sau ceva în legătură cu Antoniu! I se pierduse corabia pe timp de furtună? Fusese învins în lupta cu Octavian?

Mardian stătea în faţa ei, tremurând ca un sclav care a fost prins cu mâna în sacul de la bucătărie. Îngrozit, cu răsuflarea tăiată. Însemna că era un dezastru.

Cleopatra inspiră adânc.

— A murit Antoniu? întrebă ea.

Eunucul clătină din cap, bălăbănindu-şi obrajii.

— Nu, Maiestate. Trăieşte.

— Atunci, ce e? Suntem cotropiţi?

— A venit Apollodorus, Maiestatea Voastră.

Se foi în loc. Apollodorus! Dacă venise personal, însemna că adusese cea mai proastă veste cu putinţă. „Ei bine, să termine mai repede. E de preferat ca ştirile proaste să fie lăsate în urmă.“

— Atunci, pofteşte-l.

Şi Apollodorus intră, cu obişnuitul lui pas legănat şi umbra unui zâmbet pe buze. Ca şi cum problemele naţiunilor ar fi fost un motiv de amuzament pentru el. La vederea lui, Cleopatra avu o stare de sufocare familiară. Îşi amintea cum îl privise în noaptea aceea în cort, cu evreica *heterai,* Rachel. „Poate că, într-o zi, îi voi spune. Asta o să-i şteargă zâmbetul de pe buze.”

— Maiestate, începu el, făcând o încercare neconvinsă de a se prosterna la picioarele tronului.

— Apollodorus. Ne-ai adus veşti.

— Într-adevăr. De la Antoniu, Maiestate.

Cleopatra îşi ţinu respiraţia.

— Spune-ne.

— A făcut pace cu Octavian.

Simţi că i se scurgea sângele din obraji.

— Iar?

— S-au întâlnit la Brundisium. Au convenit să reînnoiască Triumviratul, iar războiul dintre ei a fost evitat.

Mă rog, era o dezamăgire, dar asta nu explica paloarea păstoasă de pe chipul lui Mardian, nici tremurul mâinilor lui. Cleopatra reveni cu atenţia la Apollodorus. „Îi face plăcere. Chiar nu se teme? Ce neruşinat!”

— Nu e asta singura veste. Ce s-a mai întâmplat, şi nu îmi spui?

— Pacea s-a încheiat cu un anumit preţ.

În acel moment, ştiu, chiar înainte de a auzi cuvintele. Oroarea i se aşează în stomac ca un bulgăre de grăsime rece.

— Urmează să se însoare cu sora lui Octavian, Octavia.

În timp ce Apollodorus rostea aceste cuvinte, Mardian, lângă el, tresări, aşteptând tirada. Cleopatra, însă, nu făcea decât să-i privească fix. Simţea numai o stare de amorţeală, nimic mai mult. Şi-n plus, ce rost ar fi avut să se înfurie? I-ar fi înjosit demnitatea de regină, fără să rezolve nimic.

Dar ceva, înlăuntrul ei, murise.

Nu era numai faptul că o trădase. Ce-ar fi fost nou în asta? Roma trăda încontinuu Alexandria. Dar cât de sordid! „Chiar în momentul când el negocia tratatul ăsta infam”, îşi spuse, „eu îi năşteam lui Antoniu un fiu şi o fiică. I-am oferit lumea, iar el a ales în schimb calea cea mai uşoară; i-am dăruit măreţia, şi când colo el a preferat mediocritatea.

Ştiam cum e; toată lumea ştie cum e Antoniu. Mi-am spus chiar că puteam să suport când se distra cu sclavele, aici, în palat. Dar oare tot ceea ce s-a întâmplat aici, la Alexandria, a însemnat atât de puţin pentru el încât să mă poată trăda cu atâta nepăsare? Mi-am deschis oraşul şi sufletul în faţa lui.”

— Va să zică, aşa, spuse. Inimitabilul a săvârşit indescriptibilul.

— Îmi pare rău că vă aduc această veste neplăcută.

— Ar fi trebuit să ne aşteptăm. La fel ca toţi bărbaţii, este infidel, egoist şi rău.

Lui Apollodorus nu păru să-i placă această defăimare a sexului din care făcea parte.

— Se spune că a fost silit să accepte, Maiestate. Octavian a închis portul de la Brundisium în calea corăbiilor lui şi l-a obligat să debarce la miazănoapte de oraş. Legiunile lor s-au întâlnit pe câmpul de luptă, dar soldaţii au refuzat să se lupte între ei. Mulţi

dintre ei luptaseră umăr lângă umăr, la Filippi, iar acum s-au săturat de război până peste cap. Ei le-au impus celor doi această înţelegere.

— Şi presupun că pe urmă l-au târât pe Antoniu, zbierând şi dând din picioare, în patul altei femei?

Acest Antoniu era ca un urs bâjbâind greoi de colo-colo, vârându-şi labele în faguri şi gustând toată mierea din lume.

— Este frumoasă, această Octavia?

— Nu la fel de frumoasă ca Maiestatea Voastră.

— Dacă mă tratezi ca pe o fetişcană fără nimic în cap, am să ţi-l zbor pe-al tău de pe umeri.

Aceste cuvinte îi şterseră zâmbetul de pe faţă. Pentru prima dată. Dar tot mai avu temeritatea să ridice capul, privind-o drept în ochi.

— Se spune că are un gât ca de lebădă şi faţa Afroditei însăşi.

— Bietul Antoniu. Cred că e distrus.

— Ne putem imagina deznădejdea lui.

Cleopatra tăcu un timp îndelungat. Apoi, păru să se dezmeticească, parcă trezindu-se dintr-un somn adânc.

— Cu ce s-a ales pentru înţelegerea asta?

— Octavian a păstrat legiunile pe care le confiscase în Galia. Au convenit ca Octavian să-l scoată pe Sextus din Sicilia, iar Antoniu să se ocupe de parţi.

— Cu alte cuvinte, Antoniu a renunţat la Apus fără luptă.

— Pare să considere că Răsăritul e mai important.

Amorţeala din membrele ei începea să se risipească. Acum îi venea într-adevăr să tune şi să fulgere. Trebuia să se abţină.

— Mă rog, nu mai e nimic de făcut, spuse ea. Am aruncat cu zarurile şi am pierdut.

Mardian luă cuvântul. Arăta complet nenorocit.

— Doriţi să rămâneţi singură, Maiestate? Să-i trimit de-aici pe miniştri?

„Da, trimite-i. Nu vreau să mai vorbesc cu nici un suflet de om, niciodată. Acum, afacerile mărunte ale recoltelor şi impozitelor nu mai înseamnă nimic pentru mine.” În schimb, se pomeni clătinând din cap:

— Nu, Mardian. Dacă vor sta lângă uşă, auzindu-mă cum arunc cu vaze prin cameră, vor înţelege că sunt tulburată. Nu voi face mai mult caz decât merită. E doar un neajuns minor. Cheamă-i înapoi. Am treabă.

Un neajuns minor.

Simţea în piept o durere zdrobitoare. „În ultimă instanţă, toţi romanii ăştia sunt la fel. Îmi dau sămânţa lor, dar nu-mi dau şi cuvântul lor.

Pentru ei, nu sunt decât o *pelegrina,* o bădărancă.

Dar jocul încă nu s-a sfârşit. Trebuie să lupt mai departe. Cum i-am spus lui Mardian, am treburi de făcut.”

76

Colina Palatină, Roma

Antoniu detesta să poarte toga. Cicero, desigur, făcea mare paradă cu ea, dar Antoniu nu era în stare să umble într-o drăcovenie din-aia fără să-i cadă grămadă în vine. Erau călduroase şi grele, iar lâna îi provoca mâncărimi. Se întreba ce vajnic roman cu minţile rătăcite născocise o tortură atât de rafinată ca să le-o impună compatrioţilor lui.

El şi Octavia stăteau culcaţi pe canapele, în curtea vilei lui de pe Palatină. Un soare palid încălzea urnele şi statuile, o şopârlă se încălzea pe zidul acoperit cu licheni, un păun ţipa şi-şi răsfira coada uriaşă în grădină.

Antoniu se întreba cum o fi arătat Octavia fără haine. Era greu de spus, cu rochiile acelea diforme şi voluminoase pe care le purtau femeile romane. Cu totul altfel decât cele egiptene.

Era o iepşoară simpatică, această soră a lui Octavian. Avea părul strâns în creştetul capului, într-o coafură pe care femeile o numeau „pepene”, lăsând să i se vadă curba prelungă şi elegantă a gâtului, iar soarele făcea să-i strălucească firele aurii din păr. Îşi cumpărase o umbrelă ca să se ferească de soare, iar în jurul ei pluteau arome ale parfumului scump de scorţişoară.

Până atunci, conversaţia fusese convenţională şi şchioapă. Îl făcea să tânjească după umorul caustic al Cleopatrei, după vulgarităţile Fulviei. Se întreba ce-avea să se întâmple după ce sufla lumânările, în noaptea nunţii. Din experienţa lui, femeile bine crescute se înscriau în trei categorii: cele care se culcau cu gladiatori, cele care se culcau cu oricine şi cele care stăteau acasă. Octavia, după toate semnele, prefera să stea acasă. Niciodată n-o interesase circuitul gladiatorilor, preferând

broderiile în locul pectoralilor bine unşi şi al smotocelilor un pic mai brutale. Nici însărcinări la templu nu avusese şi nici aventuri cu alţi senatori. Nu se regulase nici măcar cu Caesar, ceea ce o făcuse să fie o adevărată curiozitate pe Palatin.

— Cum ai găsit Răsăritul? îl întrebă ea.

Întrebarea îl surprinse. Făcea doar conversaţie politicoasă, sau ascundea o împunsătură? O aluzie voalată la Compania Vieţii, poate? Ce peştoaică rece! De nepătruns, la fel ca fratele ei.

— Alexandria are o bibliotecă minunată, auzi Antoniu propriul glas răspunzând. Cea mai bună din lume.

Nu se putea suferi pe sine însuşi când era treaz.

— Deci, ai petrecut mult timp citind?

Îşi bătea joc de el?

— În Alexandria sunt multe lucruri interesante. Gimnaziile nu au pereche în lume. Şi-apoi, mai este pescuitul şi mai este vânătoarea. Am călărit şi pe o cămilă.

„Pe toţi zeii, auzi la mine! Parc-aş fi Plancus. Mai degrabă aş face schimb de înjurături cu Fulvia. O plăcere pe care am pierdut-o pentru totdeauna.”

La vestea morţii ei, Antoniu se îmbătase cu Sysiphus şi Dellius, ca să sărbătorească. Întinse mâna după carafa cu vin.

— Puţin vin?

Octavia clătină din cap.

„Nu, fireşte că nu.” Trase o duşcă din cupa încrustată cu nestemate de pe masa din faţa lui şi se simţi puţin mai bine.

— Mi-a părut rău să aud despre moartea Fulviei.

— Ai întâlnit-o vreodată?

— Numai de câteva ori. N-am cunoscut-o bine.

— Dacă o cunoşteai bine, acum nu ţi-ar fi părut rău s-o ştii moartă. Ştii că au adus-o la Roma pentru înmormântare? Cei din Grecia n-au vrut s-o îngroape acolo, ca să nu le măneze recoltele.

Aceste cuvinte provocară o pauză în conversaţie. „Poate că a fost o remarcă puţin cam prea directă pentru ea”, îşi spuse Antoniu. „Ce făptură ştearsă. Tare mi-ar mai plăcea s-o muşc de gât, să văd dacă-i curge sânge.”

— Fratele meu e cel care doreşte să ne căsătorim, reluă Octavia.

— Îmi face o mare cinste.

— E în interesul lui. Şi într-al tău. Mă rog, cel puţin aşa se

spunea.

— Totuşi, răspunse cu sinceritate Antoniu, frumuseţea ta este renumită în Roma. Ar trebui să mă consider un bărbat norocos că te iau de soţie.

— Vei descoperi că loialitatea mea preţuieşte pentru tine mult mai mult decât frumuseţea, Marcus.

Păunul ţipă din nou. Soarele dispăru după un nor. „Să am eu nevoie de loialitatea unei femei! Mai degrabă ţi-aş gusta puful dintre coapse."

— Să fie clar, spuse el. După ce ne vom căsători, nu voi permite să-mi stânjeneşti libertăţile. Fă bine şi nu uita că sunt o fiinţă cu sânge fierbinte.

— Mi-ar plăcea să cred că te voi face fericit.

Nu-i plăcea deloc cum suna. Când femeile promiteau că te vor face fericit, întotdeauna voiau ceva în schimb. Până şi Cleopatra. Dar ea nu dorea decât controlul militar şi politic asupra Mediteranei. Îi înţelegea motivaţiile mult mai uşor decât pe ale Fulviei.

— Vom avea o nuntă despre care va vorbi toată Roma, spuse el, ca s-o îmbuneze, şi-i ceru unui servitor să mai toarne vin în krater.

— Ar trebui să ai grijă să nu mai bei atât de mult, remarcă Octavia.

Pe toţi zeii, începuse deja!

— Ba am să fac exact ce mă taie pe mine capul, replică el.

„Câte nu facem pentru buna înţelegere! Îmi şi văd viitorul. Fără ajutorul nici unui astrolog. Femeia asta mă detestă. O să mă cicălească la fel ca Fulvia, o să-mi dilueze vinul din sticle, o să mă bată la cap cu amantele. Iar în pat o să zacă de lemn ca o mortăciune.

Dacă ne scuteşte pe toţi de încă un război, atunci poate că merită." Din partea lui, Antoniu nu era deloc sigur că n-ar fi preferat să fie la Alexandria, cu Cleopatra lui. Aia da femeie!

Spera că era bine ce făcea. Asta i-ar fi recomandat sfătuitorii săi. Nu dorea decât să fi putut să nu se mai tot gândească la egipteanca lui şi ca somnul să-i fie mai puţin tulburat de îndoieli.

77

Cleopatra, singură în pat, privea luna plutind peste port, în sunetul valurilor blânde care se spărgeau pe stânci sub ferestrele palatului. Era o noapte rară, cu arşiţă, în Alexandria. Îşi simţea trupul îngreunat, moleşit, supus. Închise ochii, dar somnul o ocolea. Toată ziua stătuse închisă cu miniştrii, discutând despre starea canalelor, şi era prea obosită ca să adoarmă.

Iar în noaptea aceea nu putea să nu se gândească la el. La trădarea lui.

În aceeaşi zi primise o scrisoare de la Antoniu.

Temutei Sale Maiestăţi, Regina Cleopatra a Egiptului,

Salutări de la Roma. Am dori să aflaţi despre fericita ocazie a nunţii noastre cu Octavia, un eveniment care face să se bucure toată Roma. De asemenea, am dori să vă transmitem felicitările noastre pentru naşterea copiilor dumneavoastră de viţă regală, eveniment care abia acum ne-a fost adus la cunoştinţă.

Ne exprimăm mulţumirile faţă de ospitalitatea voastră din timpul vizitei noastre în marele vostru oraş. Şi vom păstra neştearsă amintirea prieteniei voastre pline de căldură. Avem bucuria de a fi primit asigurările voastre de prietenie faţă de noi înşine şi faţă de Roma.

Nobilul Imperator Marcus Antonius, Triumvir

Degetele i se strecurară în josul trupului şi începu să se frece încetişor între picioare. Îşi umezi degetele cu limba, strecurându-le apoi între buzele mătăsoase. Începu să-şi dăruiască plăcerea, arcuindu-şi spatele, cu degetele mişcându-se tot mai repede, propulsate de furie. Eliberarea sosi repede şi pe neaşteptate, cu gâfâieli oprite în gât. După aceea, rămase culcată în întuneric, încă trează şi tot nesatisfăcută.

Plăcerea nu valora nimic, îşi spuse ea, dacă nu puteai avea un bărbat lângă tine, să te ţină în braţe când adormeai. Dar o asemenea emoţie era o slăbiciune, iar Cleopatra îşi dăduse cuvântul că niciodată n-avea să mai fie slabă.

Colina Palatină, Roma

Razele lunii se strecurau împestriţate prin coroanele

chiparoşilor înalţi din dreptul ferestrelor, inundând camera cu lumini şi umbre. Antoniu o privi pe Octavia scoţându-şi etola. Pe dedesubt purta o legătură de şolduri şi o bandă simplă peste sâni. Arăta suplă ca o nimfă, cu pielea palidă ca marmura în camera întunecată, asemenea uneia dintre statuile din grădină.

Nu-l lăsă s-o vadă goală, ci se strecură în aşternut ca orice matroană romană cuviincioasă, înainte de a-şi scoate şi rufăria de corp.

Antoniu se rostogoli spre ea. După ce o comparase în minte cu Afrodita de marmură, îşi imaginase că trupul ei avea să fie cumva rece la atingere, iar căldura neaşteptată a pielii îl surprinse. Dar avusese sute de femei şi era pregătit să fie dezamăgit de ea. Într-adevăr, în timp ce o îmbrăţişa, Octavia se înfăşură în jurul lui ca o viţă pe trunchiul unui stejar. Mai mult o priză de luptă, decât o îmbrăţişare, îşi spuse el acru.

O sărută. Avea gustul gurii răcoros ca un paciuli. Îi răspunse la sărut, reacţionând cu o ardoare neaşteptată.

Antoniu aruncă la o parte cearşaful, pentru a o privi în lumina argintie palidă care intra pe fereastră.

— Pe toţi zeii, tare mai eşti frumoasă, murmură el.

Într-un fel, perfecţiunea ei îl aţâţa. Era puţin cam prea... ei bine, prea perfectă.

Se aplecă să-i sărute sânii. Pielea Octaviei mirosea a curat şi dulce, ca apa unui râu de munte şi cetina brazilor. Îi supse pe rând fiecare sfârc, muşcând-o uşurel cu dinţii până când o făcu să se retragă, cu un mic ţipăt. În sfârşit, îi smulsese o reacţie.

Îi trase şoldurile spre el.

O penetră brusc, împingând prea tare şi prea repede. Nu voise să-i provoace dureri, dar frumuseţea ei docilă îl înfuria într-un fel. Îngenunche pe pat, trăgându-i şoldurile spre el, ridicând-o, surescitat. Părul ei blond şi pielea albă îi aminteau de miere şi apă.

Când închise ochii, nu pe Octavia o mai avu cu el în pat. Se pomeni gândindu-se la o piele măslinie, la un păr negru încadrând o gură rujată, la doi ochi negri şi răutăcioşi. Cât ai clipi, reveni la acele visuri exotice pe care le abandonase când părăsise Alexandria, scurta lui contopire cu Egiptul.

Băuse prea mult vin la ospăţul de nuntă şi-i slăbise senzaţiile fizice, înteţindu-i în acelaşi timp pofta. Momentul de plăcere sosi nu ca un val strecurându-se pe furiş, ci cu o violenţă năvalnică şi

neaşteptată care-l lăsă gâfâind epuizat deasupra zeiţei lui blonde.

„Oare voi mai putea vreodată să-mi ating sublimul moment fără a plăsmui în minte o imagine a Cleopatrei?” se întrebă el. „Am lăsat Alexandria în urmă. Dar nu mă lasă Alexandria pe mine.”

78

Alexandria din Egipt

Cleopatra luă mâna lui Caesarion şi începu să-l conducă pe sub bolţile reci, cu ecouri, ale Somei, mausoleul regal. Prin aer plutea mirosul dulceag şi greu de descompunere. De jur-împrejurul lor, mormintele străvechi ale Ptolemeilor, fărâmiţate de vremuri. Drumul genealogiei lor, de la sarcofagul simplu de granit neornamentat al lui Ptolemeu Întâiul până la mormântul înzorzonat al propriului tată, cu friza sa dionisiacă de struguri şi frunze de viţă. Iar alături, pedepsit de anonimat chiar şi în moarte, neîmpodobit şi marcat numai cu numele, mormântul fratelui ei, Ptolemeu al XIII-lea; lângă el, tânărul Antiochus, cu granitul trandafiriu şlefuit ca oglinda şi sculptat cu cursele de cai şi care pe care le îndrăgise în copilărie.

Făclii trosnitoare luminau drumul prin catacombele umede. Păianjeni şi gândaci o zbugheau în umbre, la apropierea lor.

— Acesta este mausoleul lui Ptolemeu al Patrulea, spunea Cleopatra, cu vocea reverberându-i prin culoarul rece. Şi-a omorât propriul tată ca să-i ia tronul. Iar aici e cel pe care l-au numit Ptolemeu cel Gras. Şi cel de-aici, sub piatra asta încrustată cu bărci şi elefanţi, şi-a ucis nepotul, apoi s-a însurat cu propria mamă, Cleopatra a Doua. Au avut un copil împreună, dar după aceea el s-a îndrăgostit de nepoata lui, Berenice. S-a căsătorit cu ea, a omorât pruncul pe care-l făcuse cu mama lui şi i-a trimis acesteia cadavrul, ciopârţit într-o duzină de bucăţi. După moartea lui Ptolemeu, Berenice a ucis-o şi pe Cleopatra. Această Berenice despre care vorbim acum a fost mama bunicului tău. Când fiul ei a crescut, a încercat să-l otrăvească şi pe el, aşa că, la porunca lui, a fost executată.

Caesarion o privea cu ochi mari. Îi ţinea mâna într-o

strânsoare de moarte. Părea cât pe ce să i se facă rău.

— De ce-mi spui toate astea?

— Ţi le spun ca să ştii adevărul despre familia şi moştenirea ta. Într-o zi, vei fi Regele Egiptului, Caesar Ptolemeu al Cincisprezecelea. Înainte de a veni ziua aceea, trebuie să înţelegi că guvernarea Egiptului nu e numai un dar, ci şi o grea povară. Trebuie să înveţi să-i respecţi pe aceşti strămoşi ai tăi, chiar dacă mulţi dintre ei au făcut lucruri îngrozitoare.

Şovăi o clipă.

— Şi eu am făcut asemenea lucruri.

— Ce lucruri ai făcut?

„Cum i-aş putea spune?" se întrebă Cleopatra. „Cum să-i pot spune despre Arsinoë, Antiochus şi Fulvia? Cum ar putea înţelege cât de cât?"

— Am să-ţi spun când vei fi mai mare. Deocamdată, este de ajuns să înţelegi dreptul conducătorilor de a-şi duce la îndeplinire planurile, chiar dacă asta înseamnă ca alţii să sufere. În bătăliile tale vor muri soldaţi, rivali vor fi executaţi la porunca ta. Dacă nu-ţi poţi lua pe umeri această povară, atunci nu ai căderea de a fi rege.

Băiatul trase adânc aer în piept.

— Înţeleg, spuse el, dar glasul îi suna foarte slab.

„Ce copil firav şi serios", îşi spuse Cleopatra. „În fiecare zi seamănă tot mai mult cu tatăl lui, până şi la mers. Mă voi ruga să-i fi moştenit puterea şi abilitatea."

— Ba nu, încă nu înţelegi. Nu vei înţelege cu adevărat până nu-ţi vei folosi puterea pentru prima dată. Dar trebuie să ştii că regii şi reginele făptuiesc voinţa zeilor. De la ei ne obţinem autoritatea şi iertarea pentru ceea ce facem aici, pe Pământ.

Un freamăt, din umbre, un scorpion fugind la adăpost de lumină.

— Nu-mi place acest loc, scânci băiatul.

— Trebuie să-ţi înţelegi moştenirea, Caesarion.

Chipul lui mic şi palid se ridică spre ea.

— Te coborî din Isis însăşi, prin mine şi prin Caesar, tatăl tău, pe care zeii l-au ales ca să unească Roma cu Egiptul.

— El de ce nu e înmormântat aici?

— Era roman, iar acolo au alte datini.

— Cum era?

— Tatăl tău…

Se întrebă cum i l-ar fi putut descrie. Oare era bine să-i spună totul, despre aroganţa lui Caesar, despre neînduplecarea şi ambiţiile sale? Sau să-i vorbească numai despre geniul lui războinic, blândeţea în dragoste şi gândirea strălucită? Cum ar fi putut să-i explice cu adevărat totul despre Iulius, când nici ea încă nu-i înţelegea motivele pentru tot ceea ce făcuse?

— Tatăl tău a fost cel mai mare războinic care a trăit vreodată. La fel de mare ca Alexandru. A condus Roma şi dorea ca Imperiul Roman şi cel Egiptean să fie ale tale.

— Aş vrea... începu Caesarion — dar ceea ce nădăjduia el nu voia să se transpună în nişte biete cuvinte.

Cleopatra îngenunche în faţa lui, luându-l de umeri.

— Ai un destin, Caesarion. Când vei creşte, ai să uneşti Roma şi Egiptul şi vei domni peste un imperiu mai mare decât cel al lui Alexandru. Vei salva Răsăritul de romani. Pentru asta te-ai născut.

Băiatul dădu din cap, covârşit de mirosul rece al morţii din acel loc întunecat, de intensitatea din ochii mamei lui. Îi credea fiecare cuvânt. Avea doar şapte ani, era prea mic ca să-i simtă îndoielile sau să-i ghicească temerile. Prea mic, încă, pentru groapa cu şerpi.

79

Alexandria din Egipt
Luna egipteană a lui Phaophi,
Treizeci şi nouă de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Palmierii se unduiau în briza mării, care încreţea apele portului. O trâmbă de spumă explodă la picioarele farului. O zi frumoasă, una dintre ultimele ale verii.

Toată dimineaţa, ca de obicei, fusese afectată detaliilor guvernării; Cleopatra se interesase de moartea Boului Divin, la Noul Mare Preot — Pshereniptah murise în primăvară — ascultase raportul informatorului principal al lui Mardian despre ceea ce se spunea pe seama ei prin pieţe, apoi îl primise în audienţă pe administratorul şef al Nilului, care-şi întinsese hărţile

peste masa lustruită din lemn de cedru, ca să-i arate care canale se colmataseră în sezonul trecut şi care aveau nevoie de lărgiri.

După un prânz uşor, avea obiceiul să petreacă o oră închisă cu unul dintre consilierii ei, Mardian sau *dioiketes*-ul, înainte de a-şi dedica timpul copiilor. Apoi, spre sfârşitul după-amiezii, începea din nou munca, uneori lucrând până noaptea târziu. Dar întotdeauna se trezea chiar înaintea zorilor, îşi făcea toaleta şi se pregătea pentru audienţele din dimineaţa următoare.

Mardian era tot timpul surprins de uriaşa ei capacitate de muncă. Spre deosebire de tatăl său, care fusese devotat sticlei cu vin, femeia asta nu se gândea decât la datorie. Luxul, până şi simplele plăceri nu erau destinate decât atingerii aceluiaşi unic scop — viitorul Egiptului şi al fiului ei.

*

Cleopatra citi cu atenţie sulul, ţinându-l în mâna dreaptă, iar cu stânga sprijinindu-l ca să stea deschis. Din când în când, ridica privirea şi îi punea *dioiketes*-ului întrebări tăioase despre câte una dintre cifre, aşteptând o ezitare, o coborâre a ochilor. Lectura atentă a tuturor rapoartelor era una dintre căile de a-şi asigura cinstea miniştrilor. Erau destul de bogaţi, dar niciodată nu puteai greşi supraestimând lăcomia unui om.

Celălalt mod de a le menţine integritatea consta în a-i pune pe miniştri să se verifice între ei. Cu toţii erau demni de încredere în privinţa sârguinţei de a-şi demasca reciproc neajunsurile.

Când termină să-l chestioneze, îl lăsă să plece, iar *dioiketes-ul* ieşi grăbit şi recunoscător din cameră. Cleopatra lăsă o servitoare să-i toarne un pahar cu apă de trandafiri parfumată şi se aşeză la masa de lângă fereastră, plină cu scrisori şi rapoarte de la diversele *nome.* Se întoarse spre Mardian:

— Ei?

— Aţi fost aspră cu el, răspunse consilierul.

— Este *dioiketes*-ul meu. La ce se-aşteaptă?

Începu să citească un raport de la şantierul naval regal, despre progresele din construirea noii flote. Pe masa de lucru avea un cilindru de metal. Îl luă şi-l aruncă spre Mardian.

Înăuntru se afla un sul legat în piele. Era un mesaj de la Apollodorus, din Atena. Mardian îl citi repede.

Pentru Marcus Antonius, lucrurile mergeau bine. Generalul lui,

Venditius, îi învinsese pe parţi în Siria, iar soţia îi dăruise o fiică, Antonia. Între timp, avuseseră loc revolte la Roma, iar Octavian fusese atacat de gloată. Antoniu intervenise ca să-l salveze. *Neghiobul.* Octavian scăpase doar cu câteva vânătăi.

Antoniu se înfipsese acum vesel în Grecia, unde localnicii îl întâmpinaseră ca pe un fiu de mult pierdut. Îl salutaseră drept Noul Dionisos, patron al culturii şi artelor şi izbăvitor al sufletelor prin *ecstasis,* frenezia adusă de vin şi dans. Inspirată alegere. În acest rol nou, Antoniu se aruncase iar în braţele stilului de viaţă degenerat pe care, cu atâta şovăială, îl abandonase la Alexandria. Se părea că de-acum viaţa lui nu mai era decât o serie nesfârşită de petreceri şi banchete, având loc unele orgii de depravare şi băutură care până şi pe greci îi lăsaseră cu gura căscată, ceea ce nu era în nici un caz o treabă uşoară.

— Îi înalţă statui, şuieră Cleopatra, şi-i închină inscripţii lui Antoniu cel Mare şi Inimitabil.

— Mare şi Inimitabil ce? replică Mardian şi imediat se întrebă ducă nu cumva se pripise să vorbească. Dar se părea că regina era de aceeaşi părere cu el.

— Pentru moment Fortuna îi zâmbeşte, răspunse ea. Însă asta nu poate să dureze prea mult. Iar apoi, va începe să trimită mesaje la Alexandria, declarând-şi dragostea neţărmurită. Îl ştiu eu.

— Pare într-adevăr să fie binecuvântat, fu Mardian de acord. Binecuvântat cu un general excelent în persoana lui Venditius Bassus, care îi alungase pe parţi din Siria, în timp ce Antoniu bea în neştire la Atena.

— N-ar trebui să mă supăr, continuă Cleopatra. Dar orbirea asta mă lasă fără grai. Poate că grecii au dreptate, poate că este într-adevăr Dionisos. La fel ca un zeu, e înzestrat cu virtuţi şi cusururi într-o măsură uriaşă.

— Se spune că e destul de voios pentru a fi Dionisos.

— Zeii îşi pot permite să fie voioşi. Ei sunt nemuritori.

Clătină din cap.

— L-a salvat pe Octavian de mulţime, la Roma. Apollodorus spune că, dacă nu intervenea el cu soldaţii lui, gloata l-ar fi sfâşiat pe Octavian în bucăţi, membru cu membru.

Trase adânc aer în piept, apoi îl expiră încet.

— Ce-o fi avut în cap?

— Recunosc, nu înţeleg de ce-a făcut asta. Din vreun simţ

pervertit al onoarei, poate?

— Of, Mardian, ce să fac?

Mardian îi înţelegea frustrarea. Ce putea face? Ea era Egiptul; trebuia să se mărite cu Roma sau s-o învingă. Cu armele nu puteau câştiga. Şi totuşi, existau numai doi bărbaţi pe care şi i-ar fi putut face consorţi; unul dintre aceştia era duşmanul ei neîmpăcat, iar celălalt era Marcus Antonius.

Niciodată n-o mai văzuse aşa. Îşi amintea cum o ducea la hipodrom, când era mică, la lecţiile de călărie. Fratele ei mai mic, Ptolemeu, căzuse o dată de pe cal şi de-atunci nu mai voise să încalece. Cleopatra căzuse de multe ori, până i se acoperise tot trupul cu vânătăi, dar de fiecare dată sărea imediat la loc în şa. La zece ani, devenise o călăreaţă desăvârşită.

Atunci, Mardian trăsese concluzia că nimic nu putea îngenunchea dârzenia acestei femei. Şi totuşi, acum, deşi încă se mai ocupa cu sârguinţă de toate îndatoririle ei, i se părea că se frânsese ceva în ca. Şi se întreba dacă acest lucru avea să se dreagă la timp pentru a o salva — pe ea, şi Egiptul.

Cetatea Atenei
Calendele lui Marte,
Cu treizeci şi şapte de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Octavia se luă după sunetul râsetelor prin sălile placate cu marmură, trecând pe lângă vaze de porfir, înalte cât un stat de om, din care glicina timpurie se căţăra pe coloanele conice ale curţii exterioare, pe lângă tufişurile tunse ornamental şi muzica fântânilor ţâşnitoare, prin faţa marilor statui ale lui Dionisos şi Hercules, şi a lui Antoniu însuşi. Îşi croi drum prin colonadele din jurul *peristylium*-ului, unde grădinarii îngrijeau straturile de violete şi trandafiri albi. În sfârşit, îl găsi într-una din camerele unde se ajungea din peristil, împreună cu Antonia, aruncând-o pe fetiţă în sus şi prinzând-o din nou în braţele lui groase cât două trunchiuri de copac. Antonia chicotea nestăpânit.

Octavia îi privi un timp, neobservată, zâmbind la vederea acelui bărbat uriaş împreună cu fetiţa atât de mică. Era evident că îl adora şi nu încăpea nici o îndoială că şi el o adora la rândul lui. Numai de-ar fi fost tot timpul aşa.

Apoi, ceva îl făcu să se întoarcă şi o surprinse privindu-l.

Zâmbi.

— Nu mă aşteptam să te găsesc aici, îi spuse ea.

— A crescut, replică Antoniu. Într-o zi, va semăna leit cu tine.

— Atâta vreme cât nu va semăna cu tine.

La asta, Antoniu râse.

— Cu muşchi mari şi nas de măcelar? Sper că nu. Nu-i aşa, prinţeso?

O aruncă din nou în sus, iar fetiţa râse, rozându-şi cu poftă pumnişorul trandafiriu.

Octavia simţi că i se topea inima de dragul lui. Uneori, era un om atât de bun.

— Bucătăreasa vrea să ştie ce-ai dori să pregătească pentru cină, îl informă ea.

— Nu-i spune nimic. Nu vom fi aici. Participăm la un simpozion, acasă la Quintus Dellius.

Octaviei îi pieri zâmbetul.

— Credeam că seara asta o petrecem singuri, împreună.

O asemenea sugestie păru să-l îngrozească.

— Atunci, poate ar fi mai bine să te duci singur, continuă ea. Nu mă simt bine.

— Mie mi se pare că arăţi destul de bine.

Octavia îi evită ochii.

— E din cauza noului copil. Ştii cum e. Nu pot ţine mâncarea în mine, când sunt însărcinată.

Antoniu râse.

— Nici eu nu pot ţine nimic în mine. Şi asta nu mă împiedică să mă distrez..

— Pe tine nimic nu te împiedică să te distrezi, se răsti ea, regretându-şi imediat izbucnirea.

Zâmbetul lui Antoniu dispăru într-o clipă.

— Nu sunt decât un om cu sânge roşu în vene…

— Sânge roşu? Unii zic că e vin roşu, auzi Octavia propria voce replicând..

Ce expresie avea pe chip… Acum chiar se înfuriase.

— Vino cu mine diseară, insistă el. Distrează-te. O să-ţi facă foarte bine.

— Prefer să stau aici. Ştii că nu-mi plac vorbele neruşinate şi băutura.

Nu voise să-l sâcâie aşa. Ca o adevărată matroană romană. Fetiţa se foia în braţele lui asemenea unui viţel nou-născut.

Antoniu o aşează pe duşumea, iar fata începu să plângă.

Luând-o în braţe, Octavia încercă s-o liniştească.

— Ţi-a venit asta, se răsti ea, aruncând pe pardoseală sulul de papirus pe care-l ţinuse în mână. Era răsucit, legat cu un şnur şi pecetluit cu ceară.

Antoniu îl ridică şi-l citi repede. Buzele i se răsfrânseră într-un rânjet.

— E de la Octavian. Fratele tău îmi cere din nou ajutorul.

Şi-i aruncă sulul înapoi.

Octavia citi şi ea scrisoarea, în timp ce Antonia continua să i se zbată în braţe. Războiul contra lui Sextus mergea prost şi avuseseră loc răscoale pentru mâncare pe cheuri şi chiar în Forum. Acum, Octavian dorea ca Triumvirul confrate cu el să-i aducă în ajutor corăbiile.

Buna dispoziţie a lui Antoniu se risipise.

— I-am venit în ajutor anul trecut, la Brundisium. Cu acel prilej, nici măcar n-a catadicsit să-şi facă apariţia. O vară întreagă am pierdut, la cheremul lui. Acum de ce jocuri îi mai arde?

— Nu putem ignora cererea asta. Totuşi, ţara ta e Roma.

— Dacă mă duc, pierd încă o vară acolo, în loc de a mă pregăti pentru Parthia.

— Fratele meu n-ar îndrăzni să te trateze din nou cu desconsideraţie. Trebuie să fie o solicitare sinceră. Ştii că nu e strateg. Este egoist şi înfumurat, dar are nevoie de ajutorul tău.

— Şi de ce i l-aş da?

— L-ai prefera pe Sextus Pompei stăpân la Roma?

Antoniu căzu pe gânduri. În cele din urmă, se înduplecă.

— Bine, fie, spuse el. Dar să ştii că e ultima oară. Am şi eu problemele mele.

— Nu-l poţi lăsa de izbelişte.

— Pentru tine o fac, sublinie Antoniu.

Mă rog, într-un fel. Omul preferă întotdeauna să-şi ştie nevasta mulţumită, dacă se poate. Dar Antoniu ştia că, dacă dorea să recruteze o armată în Italia, nu-şi putea permite să-l ofenseze pe fratele ei. Iar Octavia bănuia că şi Octavian ştia acest lucru.

80

Tarentum, în Italia

Zorii unei zile de aprilie, cu soarele spuzind trandafiriu, munţii din Basilicata şi străzile din jurul pieţei de peşte forfotind deja de lume. Valurile cenuşii loveau stâncile digului, portul însuşi era înţesat de vase, catargele celor peste trei sute de corăbii de război înălţându-se dese ca o pădure. Populaţia micului oraş se înmulţise până la refuz, cu marinarii şi soldaţii din flota lui Antoniu.

În port, Antoniu se plimba pe puntea navei contraamiral, înfăşurat în mantia stacojie, cu ofiţerii din statul major în jur.

— Nu vine. Declară el, scuturând scrisoarea în faţa Octaviei.

„E palidă”, îşi spuse. Copilul îi umflase burta, iar călătoria pe mare fusese o corvoadă pentru ea. Zile în şir nu putuse mânca nimic.

— Ştie ce spui despre el. Are şi el mândria lui.

— Iar eu am mândria mea, Octavia.

Iarăşi pierduse timp preţios, numai pentru a fi tratat cu dispreţ. Dar ştia că nu avea nici un motiv să se înfurie pe ea. Nu era vina ei.

Mica Antonia începuse să plângă. O luă în braţe şi o aruncă în sus, până se înveseli din nou.

— Am să-i scriu, spuse Octavia. Lasă-mă să îndrept eu lucrurile între voi.

— Îndrepţi lucrurile între noi... mormăi el.

De parcă ar fi putut. O privi lung. Biata Octavia. Se afla într-o poziţie la fel de ingrată ca a lui. În felul său, Antoniu presupunea că ţinea la ea destul de mult. Ar fi trebuit să-i acorde această şansă. La urma urmei, nu voia ca tratatul să se destrame şi mai mult decât până atunci. Voia doar să scape de aceste probleme, ca să poată pleca nestingherit în Parthia. Răsăritul era viitorul lui. Italia nu-l mai interesa. Dacă Octavian o dorea, n-avea decât s-o păstreze, atâta vreme cât el putea să-şi aibă armata lui.

— Atunci, scrie-i. Voi aştepta. Să vedem dacă reuşim să rezolvăm şi încurcătura asta.

*

Au aşteptat aproape două luni la Tarentum, timp în care

curierii alergau înainte şi-napoi la Roma cu scrisori. Vara luă locul primăverii, zilele deveniră mai calde, marea era albastră şi netedă. „Eu ar trebui să mă războiesc în Parthia”, îşi spunea Antoniu, „nu să beau vin şi să blestem aici, în portul ăsta împuţit. Puştiul îmi forţează mâna prea tare… “

81

O briză caldă făcea să fluture pânza cortului. Antoniu privea peste masă, abia înghiţindu-şi furia. Micul filfizon stătea aşezat în faţa lui, morocănos şi trăgându-şi nasul, cu papiţoiul de Maecenas şi malacul de Agrippa lângă el. Octavian îi dăduse pe mână dobitocului marina. Câştigase câteva gâlcevi pe uscat, în Valea Rinului, şi se credea amiral.

Dar ceea ce-l înfuria cu adevărat pe Antoniu era felul cum răspândise Octavian acele poveşti despre el şi Cleopatra la Alexandria. Ipocritul! Din câte auzise, Octavian şi fătălăii lui n-aveau nimic împotrivă să dea cu zarul şi să se curvăsărească şi ei. Tânărului Caesar îi plăceau fecioarele, se părea, pe care i le procura, deloc ieftin, Maecenas.

Nici n-ai fi zis, uitându-te la el. Era în toiul verii, iar Octavian purta tot două tunici, îi curgea nasul şi strănuta tot timpul. De necrezut că trăise atât de mult. Ţi se făcea rău doar uitându-te la el: pielea ca pergamentul, dinţii acoperiţi cu piatră ca bolovanii de pe fundul unui şanţ cu apă stătută.

— Arăţi bine, comentă Antoniu.

De fapt, Octavian arăta de parcă ar fi tras să moară. Dârdâia în plină arşiţă. „La anul pe vremea asta”, reflectă Antoniu, „o să am Italia în lipsa altui conducător.”

— Am o mică răceală, răspunse Octavian. Nu-mi mai dă pace. Şi mă dor picioarele. Nu trebuia să plec din Roma. Octavia m-a implorat să vin.

„Dihor mic ce eşti.”

— Nici eu nu trebuia să plec de la Atena, replică Antoniu, trântind sulul pe masă, între ei, dar mi-ai trimis scrisoarea asta.

Octavian privi papirusul de parcă ar fi fost o flegmă scuipată pe masă. Nu schiţă nici un gest de a-l lua.

— A fost o greşeală.

— Una care m-a costat o vară întreagă.

— Între timp, am hotărât să mă ocup de Sextus în felul meu.

Lui Antoniu îi venea să-l doboare de pe scaun şi să-i tragă un şut în coaste.

— Atunci de ce mi-ai trimis-o p-asta?!? mugi el.

*

Şi au continuat tot aşa, Maecenas şi Agrippa şuşotind sfaturi la urechea lui Octavian, în timp ce tânărul Caesar, întâiul om al Romei, stătea în faţa lor îmbrăcat cu o tunică nepotrivită, pe care i-o croise nevastă-sa acasă.

În cele din urmă, însă, au ajuns cu chiu cu vai la o nouă învoială. Antoniu avea să lase pe loc o sută douăzeci din corăbiile pe care le adusese cu el — oricum nu mai avea nevoie de ele, dar nu trebuia ca Octavian să ştie asta — în schimbul a douăzeci de mii de legionari din Galia, care să-l ajute în campania din Parthia. Triumviratul a fost reînnoit pe încă cinci ani şi, ca semn de bună credinţă, Octavian a logodit-o pe fiica lui, Iulia, care avea doi ani, cu Antyllus, fiul lui Antoniu şi al Fulviei, în vârstă de nouă ani.

Nu era un acord încheiat cu uşurinţă. În timpul negocierilor, generalul lui Antoniu, Canidius, îl sfătuise discret pe acesta să se gândească în schimb la o alianţă cu Sextus.

— La urma urmei, insistase el, omul ăsta a adăpostit-o pe mama ta când ea i-a cerut ajutorul şi ţi-ar putea oferi chiar şi acum supremaţia mărilor din jurul Italiei.

În cele din urmă, însă, pentru trupe şi pentru pace, Antoniu a ales Triumviratul şi starea de fapt actuală. Atenţia lui se concentra asupra Răsăritului; pe moment, nu voia să mai aibă de-a face cu Roma şi cu problemele ei.

Şi în plus, cugetă el, o dată ce avea Parthia, aveau să urmeze şi celelalte.

PARTEA A PATRA

Mult timp avea-vom mai târziu să zacem morţi şi totuşi puţinii ani de care-avem parte acum, rău îi trăim.

SAPPHO

82

Antoniu a aşteptat toată vara la Tarentum. Octavia a născut încă o fetiţă. Anotimpul a trecut repede, dar cele patru legiuni pe care i le promisese Octavian n-au venit.

Era încă un an pierdut de pomană, încă o vară când ar fi trebuit să se afle în Siria, luptând contra parţilor, pe urmele lui Alexandru. Sau poate tocmai despre asta era vorba. Octavian ştia că, dacă Antoniu se întorcea încărcat cu prăzi bogate din Babilon, Roma avea să-l întâmpine ca pe un zeu, şi praful se alegea de micul curvete.

În sfârşit, Antoniu a dat ordin ca flota lui să pornească spre Grecia. Au traversat Adriatica şi, o săptămână mai târziu, Antoniu a debarcat la Corcyra.

*

Antoniu stătea pe puntea navei contraamiral, privind norii ca nişte cozi de iapă care se fugăreau pe cer. Dincolo de golf, Corcyra dormea în soarele după-amiezii. Antoniu inspira mirosurile corăbiilor, de pânză udă şi gudron, urmărea crestele albe ale valurilor trecând peste golf, şi simţea vântul de apus în faţă, ducându-l departe de Roma.

Nodurile degetelor i se albiseră pe copastia aurită. Puştiul ăla. Puştiul ăla iar i-o făcuse. Fusese mai mult decât îngăduitor, se ţinuse de cuvânt când alţii i-ar fi întors spatele. Şi cu ce se alesese drept recunoştinţă de la mica lichea? Încontinuu fusese insultat şi înşelat. Nu mai departe de vara trecută, Octavian îi făcuse aceeaşi figură, chemându-l la Brundisium pentru o şedinţă de criză a consiliului. Cu ocazia aia, nici nu binevoise să se arate la faţă.

Tot timpul îl stânjenise pe Antoniu în eforturile lui de a organiza o campanie împotriva Parthiei. Îi furase armata din Galia, iar acum îşi încălca promisiunea, netrimiţându-i cei douăzeci de mii de soldaţi pe care i-i făgăduise la Tarentum.

În timpul drumului din Italia spre Grecia, luase o hotărâre. N-avea să mai fie prostul lui, jucăria acestui mucos care se credea Caesar. Octavian se folosise de sora lui ca să-l ademenească într-o căsătorie. Îi trecu prin minte că se prea putea ca Octavia să spioneze pentru frate-său — ce ştia el? Ei bine, se săturase.

*

Octavia ieşi de sub punte, cu o doică ţinând copilul în braţe şi ceilalţi copii după ea, ca nişte boboci de raţă rătăciţi. Arăta slăbită şi palidă.

De la ţărm fusese trimisă o liburniană, care aborda acum corabia. Octavia o privi consternată.

— Am hotărât să petreci câteva zile pe uscat, îi spuse Antoniu. Trebuie să te odihneşti înaintea drumului înapoi spre Italia.

Octavia se uită la el cu uimire.

— Ne întoarcem în Italia? întrebă ea.

— Numai tu şi copiii.

— Şi tu nu vii cu noi?

— Am pregătit o escortă. Nu vi se va întâmpla niciun rău.

Femeia se clătină pe picioare, fiind nevoită să se rezeme de parapetul corăbiei. Naşterea şi călătoria îi secătuiseră toate energiile. Era un adevărat şoc pentru ea, Antoniu ştia. Dar n-avea încotro. „Sper numai să nu plângă. Nu pot să sufăr femeile care plâng.”

— Şi tu? întrebă ea, cu o voce înecată.

— Eu mă voi duce la Atena.

— Dar locul meu e lângă tine.

— Nu eşti în stare să continui călătoria. Încă mai eşti slăbită după naştere şi nu vreau să mai suferi. Şi-n plus, de cum ajungem în Grecia, va trebui să plec în Parthia, la război. După părerea mea, e mai bine sa te întorci la Roma, cu copiii.

— Nu vreau să te părăsesc!

Antoniu îi întoarse spatele.

— M-am hotărât, spuse el.

— Dar, stăpâne…

— Asta e decizia mea! o întrerupse, răstit.

Deşi stătea întors cu spatele, îşi putea închipui expresia de pe faţa ei. Imita foarte bine ofensa şi trădarea. Sau, poate, durerea era reală; din păcate, Antoniu n-avea de unde şti. Era aliata lui Octavian sau a lui?

Însă exista o persoană în care putea avea încredere. Mă rog, chiar dacă nu tocmai încredere, cel puţin ştia ce voia cu adevărat. Era ca şi cum ar fi crezut dintotdeauna; în cele din urmă, orice bărbat făcea ceea ce-i îngăduia firea lui. Iar pe el,

firea îl atrăgea înapoi la ea.

Avea să le spună lui Canidius şi celorlalţi că pentru banii şi corăbiile ei o făcea. Dar o recunoscuse din primul moment ca fiind o făptură asemenea lui. N-aveau decât să spună ce pofteau, la Roma.

Zarurile erau aruncate. Prin această acţiune, avea să-i trimită un mesaj clar curvetelui din Roma: „Poftim, ia-ţi sora înapoi, n-am nevoie de ea, nici de copiii ei. Şi nici de tine."

Când îşi dădură seama ce se întâmpla, copiii făcură o scenă. Antyllus, şi mica Antonia desigur, în primul rând. Avea să-i fie dor de ei, în special de Antonia. Dar erau prea mici ca să înţeleagă.

Uneori, omul trebuia să-şi înăsprească inima şi să facă ceea ce trebuia.

Evită ochii Octaviei, care străluceau de durere şi reproş. Fu ajutată să se transbordeze pe liburniană, cu copiii după ea. Apoi marinarii desprinseră parâmele şi mica navă se îndepărtă, pornind peste valuri spre cheul din Corcyra.

Antoniu ştiu că, din acel moment, o parte a vieţii lui se sfârşise. Era timpul să ia din nou hăţurile în mână. Ştia încotro îl purta destinul.

La răsărit, cu Cleopatra.

83

Alexandria din Egipt

Îl primi pe Gaius Fonteius Capito pe terasa palatului, nu într-o audienţă formală. Îl cunoscuse în timpul sejurului lui Antoniu la Alexandria, în urmă cu aproape — trecuse atât de mult timp? — patru ani. Motiv pentru care, poate, Antoniu îl alesese pe el ca să conducă delegaţia.

Stând astfel de vorbă cu trimisul lui Antoniu, se simţea neaşteptat de calmă. „Unde o fi mânia?" se întrebă. Îşi cercetă emoţiile, în căutarea unei stări apropiate de panică, aşteptându-se să găsească înverşunarea pe care o nutrise atâta timp, ca o femeie scotocind într-o casetă cu bijuterii după un giuvaer de o valoare nemăsurată. Şi nu găsi decât nerăbdarea de a-l revedea. Nu, îşi făgădui ea, n-avea să-l ierte atât de uşor. „N-am să-l las să scape basma curată cu farmecul şi zâmbetele lui. Cleopatra

îşi va îngheţa inima şi-l va face să plătească pentru durerea pe care i-a cauzat-o.”

Pentru moment, însă, îi era de ajuns că Antoniu înţelegea măcar: viitorul lui se găsea cu ea, la Alexandria.

Soarele răzbătea fierbinte sub umbrarul de mătase, iar sclavii sirieni se căzneau din răsputeri cu evantaiele lor mari din pene de păun să-i răcorească şi să alunge insectele ce zumzăiau prin aerul verii târzii. Lui Capito îi fu servită o cupă de vin răcit cu zăpadă, în timp ce Cleopatra sorbea apă aromată dintr-un pocal de jad. Nu sufla vântul, iar apele portului erau albastre şi netede. Din locul unde stătea, putea vedea anemonele de mare legănându-se pe fundul nisipos.

— Veneratã Maiestate, aduc veşti de la stăpânul meu Antoniu, Imperatorul Romei.

— De la cine?

Capito avu eleganţa să zâmbească.

— El nu v-a uitat nici o clipă.

Cleopatra n-avea chef să fie luată de sus.

— Există o deosebire între a ţine minte şi a ţine în rezervă. Una are legătură cu inima, cealaltă cu câmpul de luptă.

— Fiţi sigură, Maiestate, că mă refer la inima lui Antoniu. A insistat anume să vă spun că regretă timpul trecut de când a avut plăcerea să vă privească frumoasa figură, cum am eu privilegiul acum, şi vă invită să-l vizitaţi în Antiochia.

— Frumos discurs, Capito, şi bine repetat. Dar eu nu mă las flatată atât de uşor. Nici o vorbă bună de la nobilul Antoniu, în toţi aceşti patru ani, iar acum te trimite la mine, cerându-mi să vin la el în Antiochia. Vrea să dau fuga la el ca o fetişcană amorezată?

— Trecutul e trecut. A făcut ceea ce trebuia.

— A făcut ceea ce a vrut el. Iar el a vrut să mă trădeze. Când a plecat de-aici, acum patru ani, nu-şi declarase intenţia de a se însura cu altă femeie.

Capito nu se intimidă în faţa furiei ei. Îl admira pentru asta.

— N-a fost decât politică, Maiestate.

— Numai politică? Am auzit că această Octavia este o femeie frumoasă.

— Dacă vă place genul…

Împotriva propriei voinţe, Cleopatra zâmbi.

— Ce gen?

— Şi statuile sunt frumoase, Maiestate. Dar am auzit că nu se încălzesc prea uşor.

— Octavia nu poate fi prea rece cu el. Au doi copii.

— Cum spuneam, Maiestate, omul face ceea ce trebuie.

— Sau ce pofteşte. E acelaşi lucru.

Capito ridică din umeri, cu un gest care ar fi putut însemna orice.

— V-aţi aflat tot timpul în gândurile lui. Aveţi cuvântul lui de onoare în acest sens.

— Cunosc valoarea cuvântului lui Antoniu.

Îşi mută privirea spre port, stând pe gânduri şi lăsându-l pe Fonteius Capito să fiarbă un timp în suc propriu. Printre digurile portului pornea o triremă. Alte grâne pentru Roma — dacă reuşea să treacă de piraţii lui Sextus. Bietul Octavian. Fiu al unui zeu, şi totuşi tânărul Caesar nu era în stare să-şi hrănească singur propriul oraş. Era tocmai copt pentru cules, dacă Antoniu avea curajul şi tăria s-o facă.

— Maiestate, pot îndrăzni să spun că-i cunosc inima. De nenumărate ori am stat cu el la cină, după câte o zi grea, şi numai despre Maiestatea Voastră vorbea.

— Porcării, îmi închipui.

Capito se prefăcu indignat.

— Nici pomeneală. Dacă ar fi avut libertatea de a alege, nu pe Octavia ar fi luat-o de soţie. Politica i-a cerut să facă ceea ce a tăcut.

— Ai o limbă de argint, Fonteius Capito. Minţi ca un vânzător de covoare.

— Îi e dor să-şi vadă copiii.

— Din câte am auzit, poate debarca de pe o corabie oriunde în jurul Mediteranei, ca să-şi vadă progeniturile.

Antoniu nu-i văzuse niciodată pe micii Alexandru şi Cleopatra. Chiar şi pentru un bărbat cu atât de mulţi copii şi o viaţă personală aşa ce încâlcită, curiozitatea trebuia să fie iritantă.

— Căsnicia lui cu Octavia s-a sfârşit, spuse Capito. Cere să vă vadă.

— Ce expresie ai pe faţă, Fonteius Capito! Ar fi trebuit să te faci actor.

— Nu spun decât ceea ce ştiu sigur că e adevărat.

„Cât tupeu! După tot ce-a făcut, Antoniu crede că-mi poate înmuia inima cu aşa ceva.” Dar adevărul era că avea tot atâta

nevoie de el câtă avea şi el de ea. Fiul lui Caesar se afla la ea, iar într-o bună zi Octavian avea să vină să-l caute. Numai un singur om l-ar fi putut opri.

— De ce l-aş ajuta? îl întrebă ea pe Capito.

— Nu ajutorul vostru îl cere.

— Aşadar, dacă mă duc în Antiochia, nu-mi va cere soldaţi, bani sau grâne ca să-şi hrănească armata?

Capito se hotărî să schimbe tactica.

— S-a hotărât să plece în Parthia. Chiar dacă nu-l ajutaţi în această campanie, se va duce oricum. Dacă învinge, îşi va aminti de Maiestatea Voastră, la întoarcere. Dacă pierde, nimic nu va mai sta între Maiestatea Voastră şi Octavian.

Cleopatra zâmbi, dar fără pic de căldură. Ajunseseră în miezul problemei.

— Domnul meu Antoniu te-a trimis aici ca să mă ameninţi?

— Cred că sunteţi la fel de conştientă ca el de realităţile poziţiei în care vă aflaţi.

Dădu încet din cap.

— Bine, spuse ea. Voi veni. Dar nu fiindcă mă ameninţă, după cum va vedea. Îi vei spune domnului meu Antoniu că de astă dată nu mai vin ca Regina Iubirii şi a Compasiunii. De astă dată, voi fi Cleopatra.

Capito surâse, plecând capul, mulţumit, cu misiunea îndeplinită. Pesemne ştiuse că avea să se hotărască oricum să vină, chiar înainte de a ajunge cu delegaţia în Alexandria. De fapt, Cleopatra ştia că avea să se ducă într-o bună zi la Antoniu, cu mult înainte ca el să se fi gândit măcar să trimită după ea. După cum spusese Fonteius Capito, nu avea încotro: nici pentru ea, nici pentru copiii ei şi nici pentru Egipt. Deşi putea să pară nehotărâtă, ştia că în sfârşit visul se afla din nou la îndemâna ei.

84

Antiochia părea să stea agăţată de munţi; fortăreţele fuseseră construite pe pantele stâncoase şi erau unite printr-un zid care urma linia crestelor ce înconjurau vechiul oraş. Cocoţat pe marginea Golfului Alexandretta, oraşul se afla dincolo de câmpia fertilă care mărginea coasta, la scurtă distanţă pe mare de gurile râului Orontes. Pelerinii veneau la Antiochia pentru a se ruga în

vestitul Templu al lui Apollo, ale cărui coloane de marmură albă şi netedă ca osul se înălţau printre crângurile întunecoase de chiparoşi ale Daphnei.

În dimineaţa aceea, Muntele Silpius îşi arunca umbra colţuroasă peste străzile oraşului, în timp ce vilele albe şi lucitoare ale celor bogaţi, înconjurate cu dumbrăvi de chiparoşi verde închis, se scăldau în lumina galbenă a soarelui. Râul scânteia ca o panglică de argint viu.

Avea să fie o audienţă privată, hotărâse Antoniu. Nu voia să rişte condescendenţa ei parfumată în faţa întregii curţi. Fără îndoială, un timp avea să se prefacă supărată pe el.

Bănuia că avea motive de nemulţumire. Nici un moment nu intenţionase ca lucrurile să iasă aşa. El nu-şi putea alege consoartele la fel de uşor ca Regina Egiptului. Femeia asta nu înţelegea cât de dificil era să fii roman. La drept vorbind, îi simţise lipsa mai mult decât se crezuse vreodată în stare să tânjească după vreo femeie. Îi era un dor chinuitor s-o revadă şi totuşi se îngrozea la gândul felului în care-l putea primi.

Era singura femeie care îl înţelegea cu adevărat. De aceea era convins că avea să-l ierte, după câteva vorbe dulci. Apoi, urma să-i împrumute banii şi corăbiile de care avea nevoie, iar el avea să se înapoieze din Parthia precum Caesar, încărcat cu aur, şi totul urma să fie bine. Octavian avea să fie pus la punct, iar el, Antoniu, devenea stăpânul necontestat al Romei, cu Cleopatra şi copiii lor alături şi sub protecţia lui.

La fel ca Dionisos, avea să fie Aducătorul Bucuriei şi să-i facă pe toţi fericiţi.

Poate cu excepţia curvetelui ăluia mic de cumnatu-său.

*

Când Cleopatra intră, Antoniu stătea în picioare lângă fereastra cartierului său general. Rechiziţionase vechiul palat al Selgiucizilor, construit pe o insulă în mijlocul unui râu repede. Fereastra din spatele lui avea vedere spre râu şi câmpia netedă şi mănoasă care se strecura printre munţi spre malul îndepărtat al mării.

Era o încăpere imensă, cu tavanul înalt aproape pierdut în tenebre. Bolta era susţinută pe grinzi masive, lucind mat de poleială şi uriaşe buloane decorative. Somptuos, dar sumbru,

întunecat şi rece. Deloc stilul lui Antoniu. Cât trebuia să mai deteste acel loc, îşi spuse Cleopatra.

Patru ani trecuseră de când nu-l mai văzuse. Oare se schimbase cu ceva? se întrebă ea. Puţin, poate. Avea acelaşi zâmbet orbitor, ca un băiat neastâmpărat care ştie că nu va fi dojenit dacă surâde destul de larg. Părul buclat era al unui zeu, deşi acum era spuzit cu câteva fire albe, iar pe oase avea ceva mai multă carne. Se îmbrăcase anume pentru acea ocazie, cu un pieptar de aur curat, împodobit cu încrustaţii, şi o mantie purpurie. Tot regal, tot Antoniu.

— Draga şi iubita mea regină.

Nu încercă s-o îmbrăţişeze, nu încă. Era mai bine aşa. Oricum nu i-ar fi permis-o.

Cât de diferit era totul faţă de prima ocazie când Cleopatra venise în Răsărit ca să-l salute. În locul robelor aurii ale lui Isis, azi nu era decât o simplă regină elenică, muritoare, într-o rochie verde ca smaraldul cu tiv auriu şi sandale albe din piele moale de ied. Purta smaralde la gât, la încheieturile mâinilor şi la urechi, iar pe braţ avea o brăţară în forma cobrei regale a Egiptului.

— Marcus.

— Te rog. Fă-te comodă, îi indică el o canapea.

Servitorii le aduseră struguri, platouri de argint cu nuci prăjite aromate şi un vin alb din Laodicea, depunându-le pe toate pe o masă sculptată din lemn de santal. Cleopatra îi expedie pe Mardian şi garda de corp regală. Rămaseră singuri.

— Unde sunt copiii noştri? întrebă Antoniu.

— La Alexandria.

— Nu i-ai adus cu tine?

Părea lezat.

— E un drum lung pe mare. Dacă vrei să-i vezi, ştii unde-i poţi găsi.

— O duc bine?

— Cresc voinici şi puternici.

Urmă o pauză. Antoniu părea să aştepte un cuvânt de scuză din partea ei. Dar, în fond, Cleopatra ştia ce manipulator abil era în chestiunile inimii. Un domeniu în care nu mai avusese nimic de învăţat de la Caesar.

— Ce nume le-ai dat?

— Fata se numeşte Cleopatra, iar băiatul, Alexandru.

— Alexandru, repetă el, mulţumit de numele ales, aşa cum Cleopatra se şi aşteptase. Şi cum arată?

— Are părul tău cârlionţat şi un trup de tăuraş. Mai este şi cinstit, cu ochii limpezi şi absolut incapabil să înşele. Dacă n-ar fi părul şi constituţia, oamenii ar fi intrat la bănuieli că nu tu erai tatăl lui.

Antoniu trecu peste această împunsătură.

— De ce nu mi-ai spus... înainte de a pleca din Alexandria?

— Dacă-ţi spuneam, ai fi rămas?

Nu-i răspunse direct.

— Puteai să-mi spui măcar o vorbă. N-am ştiut despre copii decât când am primit vestea, în Senat.

— Erai ocupat cu pregătirile de nuntă. N-am vrut să te deranjez cu ceva atât de neînsemnat pentru tine.

O lungă tăcere. Ce-ar fi putut răspunde?

— Arăţi minunat, spuse el.

— Iar tu arăţi vinovat.

— Ce era să fac?

— Ceea ce-ar fi trebuie să faci le e limpede tuturor, numai ţie nu.

— Ştiu ce părere ai despre mine. Dar nu-mi cunoşti inima, deşi crezi că o cunoşti. În aceşti ultimi patru ani, mi-ai lipsit enorm. Nici nu mai pot număra nopţile când zăceam în braţele Octaviei şi mă gândeam la tine.

— Marcus. Am observat la tine ceva. Ori de câte ori mă sărutai, nu închideai niciodată ochii. Acum ştiu de ce.

Antoniu rămase tăcut, posomorât, în faţa atacului ei.

— Fiindcă te întrebai dacă nu cumva tocmai îţi scapă alta mai bună.

Luând una dintre cupele de argint cu vin, Antoniu o goli dintr-o înghiţitură.

— Ştiam că avea să vină ziua asta, continuă ea.

— Eu m-am rugat să vină.

Cleopatra râse.

— Te rog, Marcus, ai petrecut prea mult timp cu actorii şi actriţele tale! Mutra asta lungă nu ţi se potriveşte. Ai plecat din Alexandria, fără să mă învredniceşti nici măcar cu un gând.

— Nu-i adevărat!

— Este destul de aproape de adevăr.

Antoniu păru revoltat, cu obrajii înroşindu-i-se ca arama:

— Poţi să râzi de mine cât pofteşti. Nu înţelegi prin ce calvar am trecut. Nu mă puteam căsători cu tine, potrivit legii romane. Dar mă puteam căsători cu ea.

— A, deci totul n-a fost decât o problemă legală. Proasta de mine! Am crezut că fiindcă mă iubeai ai stat pe gânduri.

— Nici măcar nu încerci să-mi înţelegi situaţia.

— Ba o înţeleg, foarte bine. Atunci ţi-a fost utilă, iar acum nu-ţi mai este.

— Mă rog, de fapt nu mi-a fost niciodată.

— Te dispreţuiesc.

Coborî privirea, omul acela înalt şi masiv, ca un elev certat de dascăl. Dintr-o dată, ridică ochii spre ea, cu acel zâmbet imposibil de băieţaş care o înfuria atât de tare şi o înmuia pe dată.

— Iar eu te iubesc, spuse el.

Cleopatra simţi cum toată îndârjirea i se risipea. Antoniu era slăbiciunea ei fatală; greu s-ar fi uitat la el, ţinând minte în acelaşi timp să mai fie furioasă. Expresia de remuşcare sinceră de pe chipul lui o făcu să zâmbească, deşi ştia prea bine că era o pocăinţă prefăcută, şi se pomeni întrebându-se ce-ar fi simţit dacă o cuprindea din nou în braţe.

Făcu un pas spre ea, dar Cleopatra se retrase. Simţea un cerc de oţel în jurul pieptului. Jinduia dureros să fie din nou cuprinsă de braţele lui şi se detesta pentru asta. Se hotărî să-l mai lase să aştepte, să-şi impună şi sieşi să aştepte, ca pedeapsă.

— Ai nevoie de mine din nou, nu-i aşa? întrebă ea.

— Este cea mai scumpă dorinţă a inimii mele.

— Dorinţa ta e să ai Egiptul.

Atitudinea lui se schimbă, din cea a îndrăgostitului neînţeles în aroganţa nepăsătoare pe care romanii o sugeau o dată cu laptele de mamă.

— Îţi pot lua Egiptul oricând vreau. Uiţi că sunt stăpânul Răsăritului, iar tu ai tronul numai prin patronajul meu. Egiptul este o provincie romană.

O provincie romană! Îl privi în ochi.

— Nu vei anexa Egiptul niciodată, atâta timp cât Octavian e în viaţă. Ar fi pretextul lui pentru război. Poţi avea Egiptul prin intermediul meu, dar altfel nu.

Antoniu îşi regretă izbucnirea. Cleopatra avea dreptate şi o ştiau amândoi.

— Ne poţi avea pe amândoi, dacă asta vrei, continuă ea. Dar, mai întâi, avem şi noi cererile noastre. Vei despăgubi Egiptul şi mă vei despăgubi şi pe mine pentru cei patru ani de chin şi umilinţă pe care i-am suferit din vina ta.

Ascultând-o, trase adânc aer în piept Se temuse că avea să se ajungă aici.

— Şi care sunt aceste cereri? o întrebă el.

TRATAT SEMNAT ASTĂZI ÎNTRE TRIUMVIRUL MARCUS ANTONIUS ŞI REGINA CLEOPATRA A ŞAPTEA A EGIPTULUI, FILOPATOR, FILOPATRIS, REGINĂ A CELOR DOUĂ ŢĂRI

PUNCTUL UNU: *Regina Cleopatra va pune toate resursele Egiptului, financiare şi militare, la dispoziţia Triumvirului Marcus Antonius, care le poate folosi pentru nevoile lui, după cum găseşte de cuviinţă.*

PUNCTUL DOI: *În schimb, părţile contractuale vor oficia o căsătorie legală, conformă cu ritualul egiptean.*

PUNCTUL TREI: *În consecinţa acestei căsătorii, Marcus Antonius nu va prelua titlul de Rege al Egiptului, ci pe acela de Autocrator al Orientului.*

PUNCTUL PATRU: *Marcus Antonius îl va recunoaşte pe Ptolemeu Caesar, fiu al Cleopatrei şi al lui Iulius Caesar, ca moştenitor legitim al tronului egiptean, propriii lui doi copii, Alexandru şi Cleopatra, primind de la Regină câteva regate minore.*

PUNCTUL CINCI: *Tratatul va pune sub suveranitatea Egiptului şi în domeniul Reginei Cleopatra şi al descendenţilor ei următoarele teritorii din afară: Sinai, Arabia (inclusiv citadela Petra), coasta orientală a Mării Moarte, valea Iordanului (inclusiv oraşul Ierihon), districtele iudee Samaria şi Galileea, coasta feniciană cu excepţia oraşelor libere Tyr şi Sidon, Libanul şi coasta de miazănoapte a Siriei, Cicilia (inclusiv oraşul Tarsus) şi Insula Cipru.*

Ca martori ai acestui acord:
Marcus Canidius Crassus
Gaius Fonteius Capito
Marcus Quintus Dellius

85

S-au căsătorit în sala mare, potrivit ritului oriental, sub privirea ofiţerilor din statul major al lui Antoniu, cu cuirasele lor de piele şi mantiile stacojii, şi a miniştrilor din curtea Cleopatrei, spilcuiţi şi dispreţuiţi de romani pentru mătăsurile şi brocarturile lor. Cleopatra stătea aşezată pe un tron de fildeş şi lemn de abanos, purtând diadema dublă a Egiptului şi Uraeus-ul sacru al Nilului de Jos. Marcus Antonius stătea lângă ea, pe un tron aurit, cu pieptarul de aur al Imperatorului Orientului.

După ceremonie, în timp ce funcţionarii ei creau hieroglifele care aveau să consemneze căsătoria şi să-i declare pe micul Alexandru şi sora lui roadele ei legitime, miniştrii şi Marele Preot al Cleopatrei se prosternară la picioarele celor două tronuri. O făcuseră. În doar câţiva ani, Cleopatra refăcuse un imperiu pe care doisprezece Ptolemei anteriori avuseseră nevoie de secole ca să-l mărunţească, şi găsise în sfârşit un loc sigur în cuibul de vipere de la Roma.

*

Îl privea din pat, cu pielea dezgolită sensibilă la atingerea cuverturii de mătase, anticipând atingerea unui bărbat. „Am sacrificat prea mult pentru Egipt”, îşi spuse ea. „Noaptea asta este pentru Cleopatra.”

Antoniu închise uşa în urma lui şi începu să-şi desfăşoare toga. „Am avut dreptate”, îşi spuse ea „A stat prea mult în Roma, a pierdut prea multe nopţi la chefurile lui.” Carnea atârna pe oase mai fleşcăită decât odinioară. Patru ani de desfrâu îşi luaseră obolul. Însă ar fi trebuit să se aştepte. „Numai Dionisos însuşi nu îmbătrâneşte niciodată.”

Trase la o parte cearşaful, întinzând o mână spre el.

— Au trecut patru ani, spuse. Nu mă face să aştept şi mai mult.

Gol, Antoniu păşi spre pat.

— Şi la fel de frumoasă ca pe vremuri.

Cleopatra zâmbi.

— Pot vedea şi eu asta. Mi-ai înălţat propriul obelisc.

Coborând privirea spre propriu trup, Antoniu râse.

— În onoarea ta l-am ridicat.

Orice-ai fi spus despre el, ştia cum să mulţumească o femeie. Cleopatra avea apetitul uneia înfometate şi se aruncă asupra lui cu un abandon câtuşi de puţin regal. În timp ce lumânările scăpătau şi se stingeau, una câte una, membrele ei îl traseră spre ea şi, preţ de câteva ore întunecoase, toate păcatele lui fură uitate, iertate de dorinţa de a-l avea încă o dată în braţele şi în patul ei.

86

Primăvara revenise pe Mediterana, făgăduind vânturi calde dinspre mare, făcând să înflorească pânze la orizont şi să răsune şoapte de război.

Muntele Silpius ieşi din vălul său de nori. Violetele şi crăiţele, orhideele sălbatice şi macii puneau pete de culoare pe pajiştile şi câmpiile din lungul râului Orontes, tălăngile caprelor îşi cântau muzica pe munţi. Era o vreme a reînnoirii şi, de asemenea, o vreme a morţii.

*

Cleopatra şi Antoniu plecară din Antiochia la Calendele lui April, îndreptându-se spre Armenia, la răsărit. Armata forma o uriaşă coloană şerpuitoare de-a lungul râului, a cărei străbatere în lung dura două ceasuri, sute de căruţe greoaie pline cu provizii pentru vasta invazie. Aveau şi un berbece de asalt enorm, lung de optzeci de picioare, cu cap de fier, care avea nevoie de un convoi format din mai multe căruţe cu platformă articulate între ele, ca să poată înainta pe drumurile întortocheate către Munţii Medeeni, şi o maşinărie complicată pe roţi, ca o lăcustă gigantică, în stare să arunce un bolovan la un sfert de milă distanţă şi să dărâme cele mai solide ziduri de cetate.

Urma apoi infanteria, romanii în uniformele lor, ca o armată de gândaci, cu platoşe de bronz, mantii purpurii şi sandale bătute în ţinte masive. Fiecare soldat ducea asupra lui merinde pentru trei zile, într-o cutie de bronz, precum şi un ibric şi o râşniţă, un hârleţ, un târnăcop, un fierăstrău şi ţăruşi pentru palisade. Toate acestea, fără a pune la socoteală armele — suliţă, spadă, pumnal şi scut şi casca grea de bronz. Chiar şi împovărat cu toate, un veteran cu zece ani vechime putea parcurge cincisprezece mile pe zi.

Era acolo Legiunea a Cincea, recrutată de Caesar însuşi dintre galii de baştină, uriaşi blonzi care ţinuseră piept elefanţilor lansaţi în atac, în bătălia de la Thapsus; şi Cuirasaţii, veteranii cu armuri de piele care îl serviseră pe Caesar în Războiul Alexandrin şi îl răzbunaseră la Filippi.

În total erau şaisprezece legiuni romane, o armată formidabilă, sprijinită cu câteva mii de băştinaşi şi recruţi auxiliari. Nici chiar Caesar nu comandase vreodată o asemenea oştire. Era de neînchipuit că ar fi putut să fie înfrânţi. Poate că Antoniu avea dreptate să profite de această ocazie, îşi spuse Cleopatra. Încă mai putea să imite faptele lui Alexandru. La urma urmei, niciodată tabăra lui nu pierduse. O fi fost el un om îndoielnic în timp de pace, dar, când se punea problema războiului, era dur, serios şi viteaz.

Iar acesta era momentul lui.

*

În luna mai, ajunseră la oraşul Artaxata, pe râul Araxes, departe spre miazănoapte şi spre răsărit. Oraşul suferise o influenţă mai mult parţă decât grecească, îşi spuse Cleopatra, privind acoperişurile cu nenumărate cupole ale citadelei şi pe armenii cu pantaloni largi, tunici cu franjuri şi bucle unse cu ulei. În timp ce intrau pe poartă, le ieşi în întâmpinare regele, Artavasdes, într-o ceremonie spectaculoasă, invitându-i la o petrecere şi un ospăţ care dură trei zile. Armeanul se declară oficial aliatul neclintit al lui Antoniu.

Când ieşiră din oraş, armata se înmulţise cu încă treizeci de mii de soldaţi din trupele armene, dintre care jumătate erau cavalerişti, unii dintre cei mai buni din Răsărit. Era o brigadă multicoloră şi impresionantă. Multă vreme după aceea, Cleopatra

avea să-şi amintească priveliştea marşului lor spre munţii răsăriteni, costumele pestriţe ale călăreţilor armeni, mâinile sclipind de inelele noduroase pe care le purtau pe toate cele cinci degete, zăngănitul harnaşamentelor bătute în bronz ale cailor. Cum îl mai ovaţionau pe Antoniu când trecea călare pe murg prin dreptul lor, în inspecţie!

În anii de mai târziu, amintindu-şi, avea să înţeleagă ironia situaţiei.

*

Nimic măreţ în seara aceea pentru Dionisos, războinic, mântuitor, Aducător al Bucuriei — doar un cort din piele de capră întinsă pe o ramă din stejar, un pat simplu de campanie, câteva taburete, o masă pliantă cu hărţi întinse deasupra şi proptite la colţuri cu pietre, câteva carafe de apă şi ligheane. O lumină gălbuie palidă se răspândea de la felinarul agăţat sub crucea stinghiilor. De jur-împrejurul lor, sunetele unei armate în tabără, răgetul unui măgar, înjurăturile soldaţilor, aerul greu de fumul unsuros al focurilor pentru gătit.

De mult timp nu mai locuise într-un cort, din vremurile ei de renegată, la Muntele Kasios. Pe-atunci, asemenea greutăţi nu însemnau nimic pentru ea, şi din nou însemnau doar foarte puţin, în schimbul câtorva zile cu Antoniu furate în plus.

Aşteptase până acum ca să-i arate această comoară a comorilor. Puse cu respect palma mâinii drepte pe hărţi.

— Aceste planuri sunt ale lui Caesar, îi spuse el. Ele reprezintă motivul pentru care vom reuşi, pentru care am dorit atât de mult Parthia. Sunt planurile celui mai mare planificator de campanii militare al tuturor timpurilor, gândite la apogeul carierei şi al experienţei lui. I-o fi dat el balerinului ăluia propriul nume, dar mie mi-a lăsat cea mai preţioasă moştenire din toate. Calea de a cuceri Parthia.

Ochii îi scăpărau în penumbră, iar chipul îi era luminat de entuziasm. În ziua uciderii lui Caesar, Antoniu se dusese să-i ia toate hârtiile de la Calpurnia. Pesemne că şi aceste planuri strategice se aflau printre ele. De-atunci le păstrase tot timpul, în secret.

— Vom ataca dinspre miazănoapte, nu de la apus, cum a făcut Crassus. Iar noi am venit pregătiţi, avem cu noi maşini de asalt,

întocmai cum a plănuit bătrânul.

Era visul lui Antoniu, cum fusese şi al lui Iulius. Direcţia în care credea el că-l purta destinul. Îşi dorea gloria, dorea un Triumf. *Veni, vidi, vici,* cum spunea Caesar.

— Mă voi ruga la Isis pentru victoria ta, îi şopti Cleopatra.

— Nu voi avea nevoie de Isis, replică el. Îl am pe Caesar, privind peste umărul meu.

„Poate că aşa e", îşi spuse ea. „Şi dacă se va întoarce din Parthia încărcat de comori, propriul viitor este asigurat. În sfârşit, voi avea marea comoară, adevărata moştenire a lui Caesar, care mi-a fost refuzată atât de multă vreme. Poate că acesta fusese planul lui, când a murit. E atât de tipic pentru el, să-i fi lăsat lui Antoniu această ultimă încercare, ştiind că victoria din Parthia valorează mai mult decât orice avere dăruită prin testament."

Era ultima lor noapte împreună, dar Antoniu se afla deja departe de ea. Făcură dragoste în cortul lui, însă el părea distrat. Ochii îi stăteau îndreptaţi spre munţii Persiei, nu către micile mângâieri pe care i le putea oferi ea. Şi, într-un fel, îl înţelegea. Ea însăşi avea o inimă împărţită între iubire şi glorie.

Era convinsă că avea să învingă, că urma să se întoarcă la ea. Cleopatrei nu-i mai rămânea decât să contempleze încă o dată viaţa fără Caesarul ei, plină de o teamă rece.

*

A doua zi, privi cum armata traversa râul, spre munţii şi ţările abia trecute pe hărţile din vremea lui Alexandru. I-ar fi plăcut să-l însoţească, dar aşa ceva era cu neputinţă. Avea, ca întotdeauna, nenumărate probleme de stat în Egipt. Aceasta era acum datoria ei. Şi mai avea încă un motiv, foarte serios, de a nu-l urma.

Lunga iarnă din Antiochia avusese roade bogate. Cel mai important era că îşi asigurase din nou imperiul; conform tratatului, îi smulsese înapoi lui Antoniu aproape toate teritoriile pe care le pierduseră strămoşii ei. Făcând aceasta, se dovedise, poate, cea mai mare dintre toţi Ptolemeii. În cincisprezece ani, ridicase iar Egiptul din subjugare spre măreţie. Dar acum avea încă o comoară a lui Antoniu, care nu fusese consemnată în tratat.

Era din nou însărcinată.

87

Alexandria din Egipt

Prima furtună a iernii biciuia insula Pharos, acum vizibilă doar din când în când, printre pânzele cenuşii ale ploii, valurile uriaşe azvârlind evantaie imense de spumă peste colonadele de marmură. Cleopatra îşi duse o mână la burtă, unde simţise copilul mişcând, ca o mică palpitaţie dornică de viaţă.

În ultimele zile îi era mai greu să se concentreze asupra muncii din sala de consiliu, cu inventarele vamale umflate şi interminabilele rapoarte ale marangozilor şi inspectorilor de canale. Nu era numai copilul care-i seca energia. În Parthia începuseră deja luptele şi erau câştigate. Destinele lor fuseseră hotărâte. Dar în ce sens?

Vântul se arunca asupra colonadelor, îndoia copacii tineri din grădini, culca la pământ palmierii, în furia lui. Copilul se mişcă din nou.

Alexandria, ca întreaga lume de altminteri, era însufleţită de nerăbdare, zvonuri şi nelinişti. Oracolul Olarului fusese revăzut şi era comentat pe şoptite peste tot, din pieţele de peşte până în bazaruri şi pe coridoarele palatului. Străvechea profeţie fusese tradusă din egipteana demotică în greacă, în urmă cu trei sute de ani, şi prezicea că o regină egipteană avea să cucerească Roma, să reconcilieze Asia şi să deschidă o nouă epocă de aur, Epoca Soarelui.

...şi-n timp ce Roma va şovăi privind
cucerirea Egiptului, viteaza regină din
Nemuritorul Rege-ntre oameni s-a ivind.
Trei vor supune Roma cu jalnic destin,
cu toţii în casele lor vor pieri
când o cascadă de foc din cer va şiroi...

O aiureală fantezistă, desigur, dar şi aiurelile puteau avea un folos al lor. Pretutindeni oamenii îşi căutau un campion şi un eliberator care să sfărâme jugul Romei. Nu putea fi acela, întreit, Cleopatra, Antoniu şi Caesarion, salvând lumea într-o vâlvătaie de glorie dionisiacă?

Oracolul mai vorbea şi despre un copil de aur care avea să se nască de ziua soarelui, a douăzeci şi doua zi din luna romană a lui Decembris. Cleopatra se îndoia că pruncul lui Antoniu avea să aştepte atât de mult până să vină pe lume. Dar existau şi alte căi de a potrivi prorocirile cu faptele.

Acum o iubea toată lumea. În *chora* era Isis, Regina Lumii; în Alexandria, până şi veninoasa curte grecească fusese redusă la tăcere de manevrele ei diplomatice. Ţinea în mână toată Mediterana.

Dar viitorul ei, pentru prima dată, nu mai era hotărât la Roma, ci de cealaltă parte a munţilor Persiei.

*

Sosiră ştiri de la Apollodorus, din Roma, toate proaste. Împotriva tuturor aşteptărilor, Octavian cucerise Sicilia. Sextus fusese învins cu desăvârşire pe mare; necoptul Agrippa se confruntase cu criticii lui şi avusese câştig de cauză. Flota sa proaspăt construită, cu corăbii mari, se dovedise o încercare prea grea pentru Fiul lui Neptun, zeul mărilor. Sextus riscase totul într-o singură bătălie navală decisivă şi pierduse. Fugise în Răsărit, cu resturile flotei, doar şaptesprezece corăbii rămase din trei sute.

Şi mai avusese loc încă o întorsătură neaşteptată. Armata de uscat a lui Sextus i se predase lui Marcus Lepidus, membrul uitat al Triumviratului. Revoltat de omisiunile trecute, Lepidus folosise aceste legiuni însuşite ca o bază pentru a-şi revendica Sicilia, provocându-l în mod direct pe Octavian. Dar înţelesese greşit starea de spirit a soldaţilor. Aceştia se săturaseră de atâtea lupte. Tânărul Caesar a intrat călare în tabăra lui Lepidus cu o mână de ofiţeri şi i-a cumpărat pe toţi. Lepidus a fost nevoit să cerşească viaţa, aruncându-se la picioarele lui Octavian şi pupându-i sandalele. Octavian, mare minune, a fost mărinimos şi l-a trimis în exil, în loc de a-i face aerisire la gât.

Acum, Octavian avea propria armată, plus cea a lui Lepidus, în total patruzeci şi cinci de legiuni, însumând o sută douăzeci de mii de soldaţi. La fel ca Hidra, îşi spunea Cleopatra. Într-o zi îl crezi terminat, şi el nu face decât să se ridice din nou, cu capete noi crescându-i prin alte locuri. Era deprimant să vezi cum tânărul acela cu coşuri putea avea un asemenea noroc în toate.

*

În cea de-a doua lună a anului nou egiptean, când apele Nilului atingeau cotele maxime, Cleopatra născu un fiu, Ptolemeu Filadelfus. Nu peste mult, primi alte ştiri de la Roma. Octavian înălţase în Forum o inscripţie publică, declarând războaiele civile încheiate. Speriat, Senatul îi acordase dreptul de a purta cununa de lauri tot timpul, cum făcuse Caesar înaintea lui.

„Asta schimbă totul", îşi spuse Cleopatra. „Dacă Antoniu nu se întoarce din Răsărit cu capul regelui Parthiei pe tavă, pe toţi ne-aşteaptă vremuri foarte grele."

88

O senzaţie premonitorie sinistră, Quintus Dellius păşind prin sala de marmură, tot numai piele şi bronz, ţinându-şi coiful cu panaşul său roşu sub braţ. Dar ceva nu se potrivea cu imaginea pe care Cleopatra o văzuse în închipuire de nenumărate ori. Nu era mesagerul vesel pe care-l aşteptase. În schimb, chipul lui era cufundat într-o umbră mohorâtă, cu obrajii adânciţi de oboseală şi greutăţi.

— Maiestate, spuse el, înclinându-se. Salutări de la Imperatorul Marcus Antonius.

— Spune-mi ce s-a întâmplat, îi ceru ea, căci ghicise deja.

Ajungea doar să-i vadă faţa.

— Are nevoie de ajutorul vostru, răspunse Dellius.

Vorbea de parcă ar fi fost gata să se înece cu propriile cuvinte.

— Unde este?

— În Siria, Maiestate, la Leuce Kome, un loc numit Satul Alb, la miazănoapte de Sidon. Vă cere să veniţi. Are nevoie de bani, mâncare şi haine pentru soldaţi.

Cleopatra îl privi lung. Nu-şi putea spune decât un singur lucru: „L-am prevenit să nu se ducă. Atâta despre moştenirea lui Caesar."

— Cât de rău e? întrebă.

Dellius înghiţi un nod cât pumnul.

— Suntem douăzeci de mii, înapoiaţi din munţi.

Un murmur străbătu curtea. Douăzeci de mii. Deci, se pierduseră patruzeci de mii de romani. Mai mult decât pierduse vreodată Crassus. Ce se putuse întâmpla, atât de rău?

— Voi veni, răspunse ea. Spune-i că am să vin.

89

Leuce Kome, în Siria

Tot ce mai rămăsese dintr-un vis.

Rânduri-rânduri, bolnavii şi răniţii zăceau întinşi pe pământul gol sau pe priciuri de lemn acoperite cu pături roase. Pe alocuri fuseseră înjghebate umbrare, ca nişte adăposturi jalnice pentru cei mai slăbiţi şi mai suferinzi. O ceaţă lugubră de fum de la focurile din tabără plutea peste oraş şi câmpiile de dincolo de acesta, iar oamenii strigau în delir, de durere sau de febră.

Armata lui de neînvins. Legiunile lui Caesar.

În timp ce Antoniu trecea printre ei, îi recunoşteau mantia purpurie şi unii îl strigau pe nume. Se oprea la toţi cei care îl chemau, le şoptea câteva cuvinte de îmbărbătare, fiind mai degrabă ruşinat decât măgulit de recunoştinţa cu care erau primite acestea. Acei oameni meritaseră o soartă mai bună. Fusese nedemn de ei.

Se întreba cât mai avea să piardă. Unii urmau să se întoarcă la casele lor, neputincioşi, fără membre sau ochi. Iar alţii, slăbiţi de pierderea de sânge, aveau să moară aici, pe aceste coline golaşe, de frig sau de boală. Armata lui arătase atât de minunat, la plecarea din Antiochia. Cea mai bună armată strânsă vreodată în Răsărit, cum se lăudase el în faţa Cleopatrei. Şi ce-i mai rămăsese? O adunătură de schelete în zdrenţe.

Se cutremură în mantie. Ce frig era... Avea pe el trei tunici şi-şi înfăşurase moletiere de lână în jurul pulpelor, pe sub cizme, dar vântul continua să-l pătrundă până la oase, ca un cuţit.

Rătăci un ceas prin duhoarea morţii şi a putreziciunii, chemat de oameni ca un binefăcător.

— Antoniu... Imperator!

Încă îl mai iubeau, chiar şi după nenorocirea în care îi împinsese.

În sfârşit, îl găsi pe cel pe care-l căuta, un trup de copil şi o

faţă de babă, zăcând sub o pătură puturoasă, plină de sânge. Îngenunche lângă el şi-i puse o mână pe umăr. Omul deschise ochii.

— Sysiphus, spuse Antoniu.

Piticul încercă să zâmbească.

— Buni ţintaşi mai sunt parţii ăştia, murmură el, ca să nimerească o ţintă atât de mică.

Din cer începuse să cadă o burniţă rece ca gheaţa, ploaia prelingându-se încet de pe acoperitoarea care-i ferea pe răniţi de capriciile vremii. Ritmul blând al ploii, cadenţa aparte a înfrângerii.

Antoniu ridică pătura. Chirurgul îi tăiase piticului braţul de sub cotul stâng. Îi mai rămăsese doar un ciot, înfăşurat în bandaje râncede şi însângerate.

— Cum te simţi, prietene?

— Ca un pitic cu un singur braţ. Acum poţi spune cu îndreptăţire că ai cea mai ciudată ciudăţenie din toate.

— Ai să te faci bine. Te vom scoate de-aici.

Ochii omuleţului străluceau de febră.

— Nici pân-acum n-am avut o viaţă uşoară. Dacă mi-o voi pierde, n-am să-i duc dorul.

— Nu vorbi aşa. Mai sunt multe *commissata* de care să ne bucurăm.

Sysiphus închise ochii, resemnat cu viitorul pe care i-l pregătise zeiţa Sorţii.

— Pentru ce am făcut-o, stăpâne?

— Pentru Roma am făcut-o.

— Ba nu, eu cred că am făcut-o pentru tine. Spune-mi, a meritat?

*

Quintus Dellius îl găsi stând singur pe digul prelung, cu privirea spre marea cenuşie, unde crestele albe de spumă goneau înaintea vântului. Mantia purpurie lungă se umfla şi-l plesnea peste picioare.

— Imperatore?

— Unde este, Dellius?

— A spus că va veni, stăpâne.

— Nu mai avem mâncare, şi foarte puţină apă. Armata mea

moare aici pe capete, dar oamenii se simt prea rău ca să se ţină pe picioare. Dacă nu vine…

— Poţi cel puţin să scapi tu, murmură Dellius.

Prin asta, desigur, voia să spună că spera ca Antoniu să-l salveze şi pe el. Dacă pleca la Alexandria, trebuia să-şi ia cu el şi statul major. Atâta vreme cât rămânea aici, sufereau şi ei.

Antoniu clătină din cap:

— Nu-mi voi abandona armata. Dacă nu vine, vor muri aici. Şi voi muri şi eu cu ei.

Dellius păru dezamăgit de această hotărâre, aşa cum Antoniu se şi aşteptase. Îi întoarse spatele, revenind cu privirea spre mare, în căutarea unor pânze, a celui mai mic semn de salvare, în zarea plumburie.

*

Posomorât şi cenuşiu, un fel de port încropit din piatră, pe o câmpie plată şi fără nici un semn deosebit. I se spunea Leuce Kome, Satul Alb, deşi îngrămădeala de case pe care le putea vedea pe plajă erau de un cenuşiu cretos. Totuşi, chiar şi acel sat prăpădit de pescari oferea o privelişte binevenită după nesuferita traversare de la Alexandria, o debarcare fericită după mizeriile răului de mare şi ale furtunilor. Cleopatra se înfioră în mantaua groasă, căptuşită cu blană, deşi obrajii îi ardeau de greaţă. Vântul rece pe obraji îi făcea bine.

Nava contraamiral intră în port, în fruntea micii flote. Sub puntea „Antoniei” erau îngrămădite pături, tunici, mantale, de ajuns pentru douăzeci de mii de oameni. Corăbiile din urmă erau încărcate cu grâne. Cleopatra mai adusese şi bani, trei sute de talanţi, cât greutatea în aur a o sută de oameni.

„M-am dovedit mai credincioasă decât tine, Marcus Antonius”, spuse ea în gând.

În timp ce se apropiau de mal, începu să distingă fumul sutelor de focuri de tabără, rămăşiţele jerpelite ale armatei pe care o văzuse trecând Eufratul, acum zăcând de-a lungul malului. „O, Marcus… Asta-i tot ce-a mai rămas din planurile tale măreţe?”

*

Canidius şi Dellius o escortară până la cortul lui. Antoniu era încă prea mândru, sau poate prea ruşinat, ca s-o întâmpine el însuşi pe cheu. În timp ce trecea prin tabără, Cleopatra putu vedea cu ochii ravagiile suferite de armată din partea inamicului. „Of, Antoniu, ce-ai făcut? Oamenii ăştia nu mai sunt decât nişte schelete pline de sânge şi care put. Unde-i mândra armată care a plecat în marş din Antiochia?”

Cortul lui era destul de confortabil. Pe jos avea aşternute covoare groase, iar Antoniu stătea prăbuşit într-un scaun, înfăşurat într-o mantie purpurie groasă. Se ridică s-o salute, dar n-o putu privi în ochi. Niciodată nu mai cunoscuse eşecul, nu într-un asemenea hal. La Mutina, înfrângerea lui fusese cauzată de inferioritatea numerică; fusese atacat din două părţi, înşelat şi trădat de Senat. Dar aceasta fusese campania lui, în felul şi în timpul ales de el. Toată viaţa lui ar fi trebuit să ducă numai la acest moment.

Caesar, graţie lui Brutus şi Cassius, fusese scutit de proba supremă a Parthiei. I se refuzase gloria, sau fusese cruţat de înfrângere? Nimeni n-avea să ştie vreodată.

— Antoniu, spuse ea.

Îmbătrânise cu zece ani. Ochii îi erau hăituiţi, obrajii adânciţi ca două gropi, de foame, epuizare şi teamă. Băiatul vesel şi de viaţă nu mai era.

— Ştiam că ai să vii.

— Sigur că am venit.

— Ai adus de mâncare?

— Toate grânele pe care le-am putut încărca în corăbiile pe care le-am avut la dispoziţie într-un timp atât de scurt. Şi am haine pentru iarnă, şi bani. Aşa cum mi-ai cerut.

Se priviră lung, în tăcere. O rafală de vânt făcu perdeaua de la uşa cortului să fluture, aducând cu sine un val de duhoare din tabără.

Întotdeauna i se păruse un gigant. Acum, arăta scofâlcit, debil chiar. Oboseala şi înfometarea îl prăpădiseră — dar nu numai atât. După cum arăta, îşi pierduse încrederea în sine însuşi. Trebuia să-l smulgă din acea stare.

— Spune-mi, îi ceru ea.

— Am fost trădaţi. Armeanul, Artavasdes.

Şi-i povesti ce se întâmplase; maşinile de asalt şi convoiul cu bagaje le încetiniseră înaintarea prin munţi, aşa că Antoniu îşi

împărţise forţele în două, lăsându-l pe Artavasdes în ariergardă, să păzească proviziile şi *ballistae*-le. Dar Artavasdes şi cavaleria lui abandonaseră ariergarda şi se întorseseră în Armenia. Imediat după plecarea lor, parţii se năpustiseră asupra oamenilor lui, îi măcelăriseră, capturaseră acvilele legiunii. Toate echipamentele de asalt preţioase fuseseră arse.

Între timp, Antoniu ajunsese la oraşul part de frontieră Phraaspa, dar fără maşinile de asalt nu reuşise să-l captureze. Iarna se apropia cu repeziciune, iar fără adăpost nu mai putea rămâne în munţi. Fusese silit să se retragă, hărţuit încontinuu de cavaleria partă. Purtaseră nu mai puţin de optsprezece bătălii defensive în douăzeci şi şapte de zile, numai ca să iasă din munţi. Patruzeci de mii de oameni căzuseră victime rănilor, frigului sau bolilor. Dintre cei şaizeci de mii de legionari veterani care începuseră campania, nu mai rămăseseră decât optsprezece mii.

Când termină de povestit campania, Antoniu rămase lângă intrarea cortului, cu spatele spre ea, privind către ceaţa de fum care plutea încet peste tabără, cu nefericirea învăluindu-l ca o negură.

Va să zică, aşa. Praful se alesese de toate planurile lui Caesar. Şi totul numai din cauza nerăbdării lui Antoniu. Oare despărţirea armatei în două făcuse şi ea parte din strategia lui Caesar? Era o tactică militară bună, să te bazezi pe fidelitatea regilor vasali fără a le ţine măcar familiile ostatice, ca zălog pentru buna lor credinţă? Iulius n-ar fi săvârşit niciodată asemenea greşeli. Mult îi mai folosise lui Antoniu nepreţuita moştenire, când practic nesocotise planurile lui Caesar, pripindu-se cu ale lui.

Totuşi, faptul era consumat. Parthia fusese visul lui, nu al ei. Poate că acum reuşea să-l facă să se concentreze asupra problemelor serioase şi imediate, de la Roma. Dar, mai întâi, trebuia să-l smulgă din acea milă de sine însuşi.

— Ei, Marcus, spuse ea, ridicându-se în picioare, zău că de data asta ai încurcat-o rău de tot.

Îi văzu umerii devenind ţepeni.

— Uită-te la tine, mâncând pâine uscată, culegând mizeria din apa de băut şi dormind în aer liber, pe o plajă uitată de lume. Până acum, Caesar ar fi ajuns în India.

Antoniu se răsuci spre ea:

— Nu mă zădărî!

— Nu fac decât să spun ceea ce deja îţi spui tu însuţi. Te îneci în mila propriei situaţii. Ce-i făcut e bun făcut. Ţi-am spus să nu te duci în Parthia. Sorţii au înclinat împotriva ta încă de la început.

— Dacă nu ne trăda Artavasdes, am fi învins! Pesemne că parţii ne aflaseră planurile. Nu ne-a abandonat numai, ne-a şi vândut!

Sau, îşi spuse ea, dacă nu era asta, ar fi găsit el vreo altă scuză. Adevărul era că fusese un război fără rost, cu un deznodământ inevitabil. O vreme, până şi ei îi luase ochii cu visurile lui bizare.

„Mă întreb ce-o fi făcând Octavian în clipa asta? Mănâncă mrene şi bea vin falernian din cupe bătute în pietre scumpe, dezmierdându-şi dansatorii bithynieni, fără îndoială.”

— Câţi ani ai tu acum, Marcus? Patruzeci şi şase, patruzeci şi şapte? Te afli deja pe panta care coboară spre barca peste Styx.

— Încă n-am terminat, mârâi el.

— Sunt uşurată să te-aud spunând asta. Credeam că te cam dăduseşi bătut.

— Parthia va fi a mea.

— Lasă-ncolo Parthia! se răsti Cleopatra. N-ai aflat vestea? Despre Octavian?

— Ce, că l-a învins pe Sextus? Da, am auzit. Dar nu a fost victoria lui. A fost a lui Agrippa.

— O deosebire subtilă, pe care cea mai mare parte din Roma pare să n-o fi observat. Lepidus a plecat, ştii. Pe o moşie de la ţară, într-o climă caldă, departe de Roma.

— Octavian nu avea dreptul să-l demită fără a mă consulta pe mine.

— Când un lucru s-a făcut, toate fineţurile astea ale dreptului roman tind să fie trecute cu vederea.

Antoniu se trânti în scaun.

— O să se-ntoarcă valul.

— Numai dacă eşti pregătit să faci valuri.

Îi luă capul în mâini, rămânând multă vreme nemişcat ca o statuie.

— Sunt uşurat că ai venit, spuse el în cele din urmă.

— Nu te-aş fi lăsat niciodată în voia sorţii, ştii bine. Nu doresc decât să-mi primeşti şi sfatul, la fel de uşor cum îmi primeşti aurul.

— Am să te despăgubesc, răspunse el, deşi ochii îi erau duri şi furioşi.

O faptă bună nu se iartă niciodată, îi spusese cândva Mardian. Toţi oamenii poartă ranchiună pentru datorii, fie că e vorba de bani sau de favoruri. Dar acesta era Antoniu al ei, iar o faptă bună pentru Antoniu era o faptă bună şi pentru ea. Trebuia să-l ridice cumva pe picioare. Şi să-i îndrepte vestitul braţ înarmat în altă direcţie, înainte de a-i fi retezat.

90

Stăteau culcaţi în cortul lui, ascultând valurile care se spărgeau lângă dig, scârţâitul lămpii cu ulei legănându-se sub grindă, geamătul vântului, plesnetul pânzei de cort. Ţipetele răniţilor şi ale muribunzilor răzbăteau până la ei prin noapte.

Patul de campanie era tare şi îngust, iar trupurile le erau încleiate de sudoare şi de resturile dragostei. Antoniu o posedase cu o poftă feroce şi urgentă, mai degrabă de îndurat decât de savurat. După aceea, se agăţase de ea cu o disperare cum niciodată nu mai văzuse la el.

— Am şi câteva veşti bune, cel puţin, şopti Cleopatra.

— Mi-e dor să le-aud.

— Ai încă un fiu.

Antoniu se săltă într-un cot, cu faţa lăţindu-i-se într-un zâmbet larg.

— Un fiu? Adevărat?

— E dolofan şi sănătos. I-am pus numele Filadelfus.

Râzând, Antoniu o strânse în braţe. Cleopatra fu mişcată să vadă că naşterea a încă unui copil putea totuşi să-l emoţioneze atât de profund. Avea destui copii ca să populeze un orăşel, după câte se ştia, şi nu numai de la nevestele lui. Dar, la urma urmei, un fiu făcut cu Cleopatra nu era numai un copil; era încă o promisiune a unei noi dinastii.

— Nu s-a sfârşit, şopti ea, mângâindu-l pe păr. O ai pe Cleopatra. Îi ai pe copiii tăi. Ai Alexandria, capitala ta, şi ai în spate toată bogăţia Răsăritului. Poţi recruta o armată nouă, şi mai bună. Eu am deja cea mai mare flotă pe care a văzut-o lumea vreodată.

Antoniu îşi lăsă capul pe pieptul ei, iar Cleopatra îl sărută

tandru pe frunte.

— Dar trebui să uiţi de Parthia.

— Aş fi putut câştiga, şopti el. Dacă nu mă trădau armenii, aş fi învins.

— Îţi voi duce soldaţii înapoi în Egipt. Acolo, poţi să-ţi refaci şi să-ţi echipezi din nou legiunile. Trebuie să-l trimiţi pe Quintus Dellius la Roma să anunţe o mare victorie, să spună în Senat că te-ai întors din Parthia cu munţi de comori şi eşti pregătit s-o invadezi din nou. Cine va şti adevărul? Uită-te la Caesar. Întreaga lume crede că a cucerit Britania. Mie mi-a mărturisit că acolo i-au naufragiat corăbiile şi s-a luptat cu câţiva celţi care au încercat să-i prade corturile.

— Tot voi intra eu călare în Babilon, murmură el.

Nu părea s-o fi auzit.

— Dă-l încolo de Babilon! Parthia e prea mare, prea departe de lume. Adevăratul tău duşman e la Roma!

Îl cuprinse cu braţele şi picioarele, învăluindu-l în îmbrăţişarea ei. Îi putea simţi mirosul cald, masculin. Îi dusese dorul. Era regină, dar mai era şi femeie. Nu voise să recunoască acest lucru faţă de sine însăşi, dar farmecul lui îşi făcuse efectul, la fel ca asupra oricăror sclave din palat.

Şi totuşi, ştia că nu trebuia să lase ca sentimentele ei pentru acest om s-o orbească în ceea ce avea de făcut. Iulius nu putuse să-i asigure viitorul, ei şi fiului ei, şi nici Antoniu nu putea. Aşa că acum nu mai rămânea decât ca ea însăşi, Cleopatra, să preia iniţiativa.

*

— Ce-a fost mai rău a trecut, anunţă Antoniu la consfătuirea de dimineaţă; se adunase cu ofiţerii din marele stat major în jurul unei mese pe capre, privind hărţile şi planurile întinse în faţa lor. Ne vom reface puterile, apoi ne vom răzbuna pe Armenia. După care, vom începe să facem din nou planuri de cucerire a Parthiei.

Generalii se uitară unii la alţii. Nici unul dintre ei nu mai avea poftă să treacă din nou acei munţi.

—Patruzeci de mii de veterani nu-s uşor de înlocuit, spuse şovăitor Canidius.

— Octavian îmi mai datorează patru legiuni, conform

înţelegerii de la Tarentum.

Ahenobarbus scuipă pe jos.

— De la pungaşul ăla n-ai nici o şansă să le mai capeţi.

— Vom vedea. În plus, nu avem nevoie de Octavian. Cleopatra ne-a oferit tot sprijinul.

Din nou o tăcere nervoasă.

— Câţi bani a adus, anume? întrebă Ahenobarbus.

— A înfruntat furtunile iernii ca să vină aici. Merită recunoştinţa noastră.

— Nu vrea decât să te aibă la mână.

O linişte de moarte. Antoniu îl privi încruntat.

— Să luăm ce ne oferă şi să-i răspundem cu prietenia noastră, continuă Dellius, pe un ton mai rezonabil. Dar hai mai bine să ne regrupăm la Roma, nu la Alexandria. Pentru campania asta vom avea nevoie de soldaţi romani buni, iar în Egipt nu avem de unde să-i luăm.

— Uiţi un lucru, replică Antoniu. E regina mea.

— Şi este o alianţă politică utilă, interveni Plancus; pe toţi zeii, până şi broscoiul ăsta mic avea acum ceva de spus. Dar, înainte de toate, eşti Triumvir şi roman.

— Tu ce părere ai, Canidius? mârâi Antoniu.

Chipul lung şi amărât al generalului se încruntă şi mai tare.

— Nu încape nici o îndoială că, în momentul de faţă, avem nevoie de ajutorul ei. Însă n-ar trebui să te aliezi prea strâns cu femeia asta. După cum au evoluat lucrurile, trebuie să te întorci la Roma, altfel vei ajunge într-o situaţie imposibilă.

— Fiindcă mă culc cu Egiptul?

Nu-i răspunseră.

— Romei nu-i pasă ce fac generalii ei noaptea. Un mic scandal prinde bine. Uitaţi-vă la Caesar. Şi-n plus, nu avem de ales. Nu există armate fără bani, iar Cleopatra e bancherul meu. Şi niciodată nu rentează, domnilor, să-ţi superi bancherul.

— Încerci ape primejdioase, stăpâne, îi atrase atenţia Dellius.

— Cu toţii umblăm prin ape primejdioase. Asta înseamnă să fii conducător. Nu, m-am hotărât. Mergem la Alexandria! declară el, bătând cu pumnul în masă, şi ieşi.

91

Au aşteptat ca vremea să se îmbunătăţească, înainte de a începe să trimită armata lui Antoniu la Alexandria, răniţii şi bolnavii, rămăşiţele zdrenţăroase ale celei mai mari armate văzute vreodată. Totul dură câteva săptămâni, Antoniu supraveghind operaţiunile din cortul lui de pe plajă.

Într-o zi, în port apăru altă corabie, o liburniană romană.

Dellius veni în fugă pe plajă şi anunţă cu sufletul la gură că sosise un mesaj din Grecia pentru Antoniu.

Curierul fusese trimis de Octavia. Soţia lui Antoniu se afla la Atena. Ajunsese acolo cu şaptezeci de corăbii, alimente şi provizii pentru armată şi însoţită de două mii din cei mai buni soldaţi ai Romei, aleşi pe sprânceană din garda de corp personală a lui Octavian. Se aflau acum la ordinele lui.

Octavia însăşi îi aştepta instrucţiunile.

*

„Ce om! Îi era, imposibil să-şi ascundă înverşunarea din voce. Cu siguranţă n-avea s-o trădeze şi a doua oară?”

— Nobile Antoniu. Eşti într-adevăr binecuvântat între oameni. O singură înfrângere ai suferit, şi marea se umple de toate soţiile tale, ale căror corăbii se ciocnesc intre ele, încărcate până la parapeţi cu soldaţi şi alimente pentru tine.

Antoniu o învrednici cu un zâmbet crispat. „Aha, încă nu s-a hotărât”, înţelese Cleopatra. „Cuvântul lui e lege printre bărbaţi, dar când e vorba de femei, parc-ar fi o frunză purtată de vânt. Am riscat furtunile iernii şi oprobriul a jumătate din Egipt ca să vin aici, iar acum, după ce mi-a înfulecat mâncarea, mi-a folosit corăbiile şi mi-a pus la păstrare aurul, se arată deschis şi pentru alte oferte.”

— Două mii de oameni… mormăi el. Jegul ăla mic îmi datorează douăzeci de mii! A semnat tratatul. Corăbiile mele, pentru patru legiuni.

— Dacă primeai cele patru legiuni, te-ai fi dus la ea, aşa-i? Te joacă pe degete.

— Fireşte că nu. Nici nu m-aş gândi la aşa ceva.

„Aş vrea să te cred”, reflectă Cleopatra. „Ce fel de femeie e această Octavia? Soţul ei se însoară cu alta, bate monede cu profilul lui lângă al ei, şi totuşi ea înfruntă oceanul pe timp de iarnă, alergând după el. Să fie oare toată numai lapte şi miere,

aşa cum se spune? Sau, de fapt, e mâna lui Octavian la mijloc…?”

— Nu mă duc la Atena, repetă Antoniu.

— Îmi dai cuvântul tău?

Tăcu mult timp.

— Două mii de oameni! murmură el din nou.

— Trebuie să ştiu ce ai de gând! Vino la Alexandria, şi te voi face stăpânul Orientului. Sau întoarce-te la Atena şi rămâi cumnatul Triumvirului.

Îi aşteptă răspunsul. Antoniu continua să ezite.

— Nu-mi face asta, şopti ea.

— Trebuie să ai încredere în mine, îi răspunse, cuprinzând-o în braţele lui masive.

„O, sunt atât de slabă. Nu mai pot gândi limpede… E doar politică. Şi-atunci, de ce mă doare atât de tare?”

Cetatea Atenei

Quintus Dellius fu condus prin marea vilă, până în faţa Doamnei Octavia. În timp ce aştepta ca şambelanul să-l anunţe, privi în jur. Observă că mozaicul de sub picioarele lui îl reprezenta pe zeul Dionisos, ţinând în mână un tirs înfăşurat cu viţă-de-vie. La picioarele zeului stătea o *maenadă* goală, iar pe coloanele dorice din fundal se încolăceau cârcei de viţă şi struguri. Neinspirată aluzie, îşi spuse Dellius.

Pe perete era o frescă pictată în tonuri de albastru şi verde închis. Afrodita, stăpâna mării, cu nimfele zburdând prin valuri în jurul unei galere cu trei catarge. Zeiţa era frumoasă şi rece, cu ochii ca două cioburi de gheaţă albastră. Semăna mai mult cu femeia care îl primea acum, aşezată pe un tron de aur cu gheare la picioare, decât cu rivala ei, Cleopatra. Şi totuşi, se spunea că Regina Orientului ar fi fost încarnarea zeiţei iubirii.

— Deci, Quintus Dellius. Ai veşti de la soţul meu?

— Nobilul Antonius îi trimite salutări Doamnei Octavia.

— O duce bine?

— Campania din Parthia a fost…

Îşi căută cuvântul potrivit.

— Riguroasă. Este obosit, dar altminteri sănătos.

— Am primit veşti la Roma că deja a câştigat multe victorii acolo.

„Mă rog, dacă poţi numi victorie o acţiune de ariergardă reuşită, dacă există glorie în a scăpa de nimicirea sigură, atunci suntem acoperiţi cu cununi de lauri.”

— Numai vremea ne-a împins înapoi.

Atâta lucru, cel puţin, era adevărat. Dacă n-ar fi fost apropierea iminentă a iernii, Antoniu i-ar fi ţinut şi acum în aşteptare lângă cetatea Phraaspa, murind pe capete în aşteptarea maşinilor de asalt care n-aveau să mai sosească niciodată.

— Aştept instrucţiunile stăpânului meu, spuse Octavia. Am adus cu mine de la Roma vite pentru hrana armatei, şi haine pentru soldaţi şi întăriri din Garda Palatului.

— Stăpânul meu îţi este recunoscător pentru asta. Dar, de asemenea, se întreabă de ce fratele tău nu i-a trimis cele patru legiuni pe care i le-a făgăduit la Tarentum.

Un moment de ezitare. Oare ce însemna acea expresie de pe frumoasa ei faţă? Ruşine, cumva?

— Octavian duce o campanie în Illyria. Are nevoie de soldaţi acolo.

— Patru legiuni din patruzeci şi cinci, câte are sub comandă, nu mi se pare o pretenţie prea mare.

— S-ar putea să fie aşa, eu nu mă pricep la chestiunile militare. Dar ştiu că fratele meu nu-i poartă soţului meu nici un gând rău. Prezenţa mea aici e o dovadă în acest sens.

„Prezenţa ta aici e o dovadă în cel mai opus sens”, replică Dellius în sinea lui. „Fratele tău e o canalie cât se poate de isteaţă. Va trebui să fim foarte atenţi pe unde păşim.”

— Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, reluă Octavia. Ai instrucţiuni de la soţul meu cu privire la modul în care trebuie să procedez?

Dellius trase aer în piept.

— Stăpânul meu este foarte preocupat pentru tine, de vreme ce te afli în străinătate fără o protecţie potrivită. Dorinţa lui este să te întorci imediat la Roma, unde vei fi în siguranţă.

Octaviei i se scurse tot sângele din obraji şi, un moment, Dellius crezu că avea să leşine. Se întoarse spre port, reculegându-se. Flota stătea la ancoră în radă. Printre corăbii se afla şi liburniana care-l adusese pe Dellius din Siria.

— Nu sunt tocmai lipsită de protecţie. Am cu mine două mii din cei mai buni soldaţi ai fratelui meu.

— Acestea sunt instrucţiunile stăpânului meu.

Octavia dădu din cap. N-avea nici un rost să discute în contradictoriu cu mesagerul.

— Mă voi înapoia aşa cum îmi cere, dacă asta e dorinţa lui.

Fascinat, Dellius privi cum o singură lacrimă i se prelingea pe obraz, căzând pe gulerul etolei de culoare albastru deschis.

Totuşi, faţa îi rămase împietrită, ca de marmură.

— Îi voi lăsa soldaţii şi proviziile aici, la Atena, pentru a le folosi cum doreşte. Îţi mulţumesc, Quintus Dellius.

Cu o plecăciune, Dellius plecă, mulţumit că-şi îndeplinise misiunea. Îi aruncă o ultimă privire şi, un moment, simţi o tristeţe de nedescris. Îl avea pe Octavian ca frate şi pe Antoniu ca soţ. O răsplată deloc pe măsura unei asemenea frumuseţi.

PARTEA A CINCEA

Festina lente — grăbeşte-te încet.

OCTAVIAN

92

Alexandria din Egipt

Museionul era numit astfel după cele nouă muze ale gândirii creatoare. Marea Bibliotecă făcea parte din aceeaşi clădire şi se spunea că era cea mai cuprinzătoare din lume. Colectarea textelor fusese comandată de Ptolemeu al II-lea şi conţinea acum un inventar masiv de *voluminas,* toate înfăşurate pe câte o baghetă şi aranjate pe rafturi sau în nişe, având agăţată de capătul sulului o etichetă de lemn cu numele, pentru a-l putea recunoaşte. Ocupau săli fără număr, fiecare plină cu sute de rafturi pe care stăteau sute de mii de cărţi.

Parcă ar fi fost o peşteră, încăperile boltite şi pline de praf fiind toate unite între ele. Lumina soarelui se infiltra prin ferestrele înalte practicate în pereţi, chiar sub tavan.

În dimineaţa aceea, Canidius şi Ahenobarbus se plimbau prin galerii, fără să ia în seamă colecţiile, căutându-şi Imperatorul prin toate camerele pe rând. În cele din urmă îl găsiră, cocoşat

pe o banchetă de marmură, unde citea un sul desfăcut, cu fruntea încreţită adânc de concentrare. Lângă el stătea un evreu bătrân, cu mantie şi glugă, iar în cealaltă parte, un arab în robă voluminoasă.

— Marcus, mârâi Ahenobarbus.

Antoniu nu-i răspunse.

— Ce faci aici? îl întrebă Canidius.

Era nesănătos ca un om să-şi petreacă prea mult timp în biblioteci. Ar fi trebuit să fie la Gimnaziu sau pe Hipodrom, practicându-şi îndemânarea în şa, nu să inspire praf, cufundat în tenebre.

— Aici se găsesc filosofi de tot felul, replică Antoniu. Platon, Socrate, stoicii, cinicii, cu toţii sunt aici. Astfel încât omul să se poată explica pe sine lui însuşi. Sau zeilor.

Strânse sulul şi îl puse la loc, într-o firidă din spatele lui. Cuprinzându-i pe cei doi cu câte un braţ pe după umeri, porni cu ei înapoi prin sălile imense.

— Ce-i cu mutrele astea lungi?

— Când plecăm de-aici? vru să ştie Ahenobarbus.

— Nu-ţi place la Alexandria?

— Nu-mi place să trândăvesc când sunt atâtea de făcut. Soţia ta îţi dăunează enorm, la Roma.

— Soţia mea? Cleopatra?

— Octavia, se răsti Ahenobarbus, fără haz.

— Acum ce-a mai făcut?

— Se comportă impecabil.

— Ce căţea!

Ironia nu-i scăpă bătrânului nemernic. Asta era problema cu aceşti republicani de viţă veche. N-aveau pic de umor.

— Îţi distruge reputaţia, insistă Ahenobarbus.

— Fiind neprihănită?

— Când tu eşti plin de prihană, i-o întoarse Canidius.

— Încă mai ai prieteni la Roma, continuă Ahenobarbus. Dar în fiecare zi pe care continui s-o petreci aici pierzi o parte din sprijinul pe care îl ai, în favoarea lui Octavian. Şi nu uita cum ai tratat-o pe sora lui. Ştii că încă îţi mai omeneşte prietenii şi susţinătorii, în casa ta? Le este devotată copiilor tăi. Toată Roma vede cât de credincioasă îi e unui bărbat necredincios. Cu toate demonstraţiile astea de loialitate, îţi face mult mai mult rău decât ar reuşi vreodată prin fapte duşmănoase.

— Trebuie să ne întoarcem la Roma, insistă Canidius. Trebuie să vorbeşti cu cei care încă te mai iubesc, după care sau divorţezi de Octavia, sau te împaci cu ea. Aşa, însă, Octavian te compromite de-a binelea.

Buna dispoziţie de moment a lui Antoniu se risipise ca un abur. Se încruntă.

— Am să mă gândesc, spuse el.

Şi, împingându-i în lături, se îndepărtă, cu capul în piept.

*

Noaptea, coridoarele palatului răsunau de tunetul valurilor pe recifuri, iar prin aer plutea mirosul sărat al mării. Din când în când, câte un om adormit putea desluşi slab foşnetul unei sandale prin dreptul uşii, un sclav în drum spre sau dinspre bucătărie, ori sergentul Gărzii trecând în inspecţie.

Altminteri, nu se auzea decât palpitaţia în surdină a Mediteranei.

Antoniu stătea culcat lângă ea, în pat. Cleopatra îi simţea mişcările ritmice, regulate, ale pieptului voluminos cât un butoi. De când se întorsese la Alexandria, îşi recăpătase înfăţişarea lui Antoniu cel de dinainte; mâncarea bună şi vinul de soi ales îi puseseră la loc carnea pe oase. De astă dată nu mai avea nici o Companie a vieţii şi nu se mai ţineau nici chefuri toată noaptea, la Canopus ori pe Lacul Mareotis. Zeul nu se mai socotea nemuritor.

Îl credea adormit. Deodată, însă, Antoniu murmură:

— Ahenobarbus vrea să mă întorc la Roma.

Puritanul ăla bătrân, cu faţă lungă. Nu avea intenţia să-l mai scape pe Antoniu din ochi nici o clipă.

— Şi ce i-ai spus?

— I-am spus c-am să mă gândesc. El e de părere că prietenii mei de-acolo…

Cleopatra îl împinse la o parte şi se ridică în capul oaselor, cu tot trupul rigid de furie. Nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— N-ai nici un prieten la Roma. Prietenii tăi sunt aici.

În întuneric, Antoniu se răsuci spre ea.

— Dacă mă pot întoarce la Roma, atunci poate că nişte mituiri pe ici pe colo…

— Te-ai mai întors o dată la Roma şi m-ai trădat cu

desăvârşire!

Antoniu coborî greu din pat, iar Cleopatra îl auzi intrând în camera alăturată, unde trezi din somn un sclav, cerându-i o carafă cu vin. După un timp, luă pe ea un halat şi îl urmă. Îl găsi tolănit pe un divan. Un băiat sirian sclav îi turna vin dintr-un bol de amestecat într-o cupă.

Antoniu ridică privirea.

— Toată lumea vrea câte ceva de la mine, spuse el.

— Poate tocmai fiindcă pari foarte mulţumit să nu faci nimic.

— Nerăbdarea a fost cea care m-a costat Parthia, sublinie Antoniu, răstit.

— Acolo nici n-ar fi trebuit să te duci, din capul locului.

— Parthia e destinul meu!

Şi tocmai asta era, îşi spuse Cleopatra, asta era problema. Visul lui Caesar fusese Parthia, aşa că Antoniu îl preluase la rândul lui, ca un locotenent credincios până în ultima clipă.

Duhul lui Caesar era prezent în încăpere, chiar şi atunci.

Stătuse aşezat pe aceeaşi canapea, nu gol şi pe jumătate beat, ca Antoniu, ci în armura de luptă, cu acea expresie familiară pe faţă, ca şi cum pentru el întreaga lume n-ar fi fost decât o sursă de amuzament. Acolo o posedase în noaptea când i-o adusese Apollodorus, înfăşurată în covor.

Numai de-ar fi fost acum Iulius acolo. El ar fi ştiut ce era de făcut.

— Ai de gând să mă asculţi, sau nu? îl întrebă.

— Am primit sfaturi cât să-mi ajungă pentru zece vieţi.

Cleopatra se înapoie la pat. Cum de nu putea să-şi dea seama?

Avea măreţia în faţa lui, iar el întindea mâna spre un rod pe care nu l-ar fi putut culege niciodată.

Antoniu rămase pe loc, sugând din sticla de vin până aproape de crăpatul zorilor, hăituit şi tracasat, iar la un moment dat, înainte să se lumineze de ziuă, sclavii îl aduseră înapoi pe braţe, să-şi doarmă mahmureala.

93

Oraşul Antiochia

Micuţa Cleopatra Selena se rostogolea peste braţele lui Antoniu ca un soldat rănit, cu saliva prelingându-i-se pe obraz, până pe braţul lui. Alexandru îl apucase de urechi şi încerca să-l târască pe jos. Antoniu scoase un muget, îl apucă de braţe şi şi-l aruncă peste umăr. Amândoi copiii se prăpădeau de râs.

Cleopatra îl privea de mult timp, cum se zbenguia cu ei pe blana de panteră. Simţi un val neaşteptat de tandreţe la adresa lui. Nu voia să strice momentul, dar avea veşti care nu mai puteau aştepta. Bătu din palme, intrând în cameră.

— Copii! Trebuie să vorbesc cu tatăl vostru.

Alexandru şi Selena tăcură amândoi, întorcând capetele spre ea cu… cu ce? Cu dezamăgire, asta era. „O mamă bună”, îşi spuse Cleopatra, „dar deloc distractivă. Altfel decât Antoniu.”

Acesta o privi, în aşteptare.

— Ştiri de la Roma? întrebă el.

O parte din ea nu voia s-o facă, dar bănuia că, în acele împrejurări, putea găsi o anumită plăcere. Veştile despre cucerirea Armeniei de către Antoniu ajunseseră până la Roma. Ce-ar fi făcut ea, Cleopatra, dacă-i votau un Triumf? Dar, cu Octavian ţinând frâiele puterii, existau foarte slabe speranţe în acest sens.

— Victoria ta a fost anunţată în Senat. Armenia a fost acceptată ca provincie a Romei.

— Şi?

— Atâta tot.

— Nici un Triumf?

— Nici un Triumf.

Selena se răsucea în poala lui, încercând să-i vâre în gură un deget de la picior, în timp ce balele i se scurgeau pe pielea lui dezgolită. Antoniu o ridică uşurel şi o puse deoparte. Apoi, îşi desprinse braţele lui Alexandru de la gât şi se ridică în picioare. Le făcu semn sclavilor să ducă afară copiii şi să se ocupe de distracţia lor.

Simţind că tatălui lor îi cam pierise cheful de joacă, fără tragere de inimă, copiii ieşiră.

— Nici un Triumf? repetă el, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă. N-au ordonat nici o sărbătorire, nici o procesiune în cinstea victoriei mele?

Victorie! O expediţie de jaf, mai degrabă. Totuşi, Cleopatra înţelegea cât de mult trebuia să-l doară o asemenea veste.

Ventidius, generalul lui, sărbătorise foarte recent un Triumf pentru succesul campaniilor sale din Siria. Până şi lui Sosius i se decernase un Triumf, după recucerirea Ierusalimului. Generalii aveau parte de gloriile lor, dar, pentru Antoniu, nimic. De parcă Roma l-ar fi uitat. De parcă nu l-ar mai fi privit ca pe unul de-al lor.

— Dar mi se cuvine! strigă el.

Îi întoarse spatele, apucă o amforă cu cel mai ales vin de Caecuba şi o azvârli în perete. Ulciorul se sparse cu un pocnet, vinul roşu scurgându-se pe perete ca sângele.

— Mi se *cuvine!*

Numai asta îşi dorea; voia dureros ca mulţimile să-i cânte numele la fel cum îl strigaseră pe al lui Caesar, voia să treacă prin Forum în carul împodobit cu ghirlande, precedat de prizonierii de război şi căruţele cu comori, să audă aclamaţiile vânzătorilor de carne şi ale negustorilor de covoare, ale tinichigiilor, brutarilor şi restului gloatei.

— Vei avea parte de un Triumf, îi spuse Cleopatra.

— Cum?

— Dacă cei de la Roma nu-ţi acordă ceea ce meriţi, am să ţi-l fac eu, în Alexandria,

O privi de parcă ar fi rostit un cuvânt străin.

— Aici?

— De ce nu?

— Un Triumf nu poate fi sărbătorit decât la Roma.

— Un Triumf roman, poate. Acesta va fi un Triumf alexandrin.

Antoniu căzu pe gânduri, timp îndelungat. Cleopatra îi privea jocul emoţiilor pe faţă. Parcă-i şi auzea gândurile. De ce nu? Ar fi fost un fel de răzbunare. Antoniu arătând întregii Rome că nu putea fi nici neluat în seamă, nici umilit.

— Octavian nu-ţi va da niciodată ceea ce-ţi aparţine, şopti Cleopatra. La fel cum niciodată nu ţi-a dat nici legiunile de soldaţi pe care ţi le promisese. Ţi-a dat-o numai pe sora lui, ca să te poată spiona şi schilodi…

— Ca să mă spioneze?

— Nu ţi-ai dat seama?

— Crezi că mi-a trimis-o ca spioană a lui?

— Între voi n-a fost niciodată o adevărată alianţă. Nici un moment n-a dorit asta.

Bietul Antoniu. Un mare general, un mare conducător de

oameni. Dar nu destul de meschin ca să fie politician.

— Trebuie să încetezi să mai fii Triumvir. A sosit momentul să devii adevăratul Autocrator al Orientului.

Dintr-o dată, în ochii lui apăru o expresie pe care niciodată nu i-o mai văzuse. Poate că, în sfârşit, se credea în stare s-o facă.

— Mi-am câştigat Triumful pe merit, murmură el. Pe merit mi l-am câştigat.

94

„Toată străinătatea asta nu foloseşte la nimic”, îşi spuse Ahenobarbus. Paravanele astea de sidef, pernele astea de brocart, scăunelele de abanos poleit, divanele moi şi lămpile de alabastru, toate perdelele astea cu mărgele. Suntem romani. Atâta lux oriental ne va roade sufletele pe dinăuntru, cum roade rugina o spadă.”

— Uite că vine Înălţimea Sa, mârâi el spre Canidius.

Intrau în sală parcă plutind, Cleopatra urmată de papiţoii ei, cu micii şi drăgălaşii catamiţi sirieni cârd după ei, cu coafezele, găuritoarele de urechi şi curăţitoarele de burice, o curte ca un teatru ambulant. Şi Antoniu, în fruntea tuturor, cu cămeşoiul lui sirian. Şi sandalele brodate cu mătase, cu inele pe degete ca un procuror al curţii, nu ca un magistrat roman. Cineva trebuia să-i bage minţile-n cap acelui om.

— Am auzit, şopti Munatius Plancus, că plănuieşte să oficieze un Triumf la Alexandria.

— Plănuieşte sa facă, ce? bolborosi Ahenobarbus.

Plancus se bucura să fie primul care-i dezvăluia bârfa.

Îmbătoşându-se fudul, îi repetă ce auzise.

— Când ne întoarcem la Alexandria, va avea loc un Triumf pentru victoria noastră în războiul contra Armeniei.

— N-a fost nici un război. Am dat buzna, am prădat totul şi ne-am cărăbănit.

— Am venit, am văzut, am umflat, bombăni Canidius, parafrazând aclamaţia de demult a lui Caesar, cu chipul lui lung ca un lampion făcând ca remarca acră să pară aproape hazlie.

— Nu putem celebra un Triumf altundeva decât la Roma!

Plancus ridică din umeri:

— Aşa spune lumea.

Ahenobarbus clătină din cap. Demenţă. Demenţă totală.

95

Alexandria din Egipt

O zi mohorâtă, cu nori plumburii învolburându-se deasupra acoperişurilor. Judecata critică a zeilor. În pofida vremii urâte, tot oraşul ieşise pentru a asista la spectacol, şapte sute de mii de oameni îmbrâncindu-se să vadă cât mai bine; negustori şi vânzători evrei înghesuiţi sub colonadele Gimnaziului şi ale tribunalelor; cărturari şi studenţi greci buluciţi la ferestrele Museionului; egipteni despuiaţi, cu fustanele de piele, căţăraţi în curmalii de pe marginea drumului sau cocoţaţi pe zidurile de calcar ce înconjurau palatul; alţii se căţăraseră pe acoperişurile templelor ori stăteau agăţaţi pe statui, iar pe marginile străzilor late de marmură mulţimile se aliniau pe câte zece rânduri.

Antoniu porni de la palat în zorii zilei, procesiunea sa ocolind portul mare şi Templul lui Neptun, trecând prin dreptul palatului şi al grădinilor îngrijite din Regia, pentru a o lua apoi de-a lungul largii Căi Canopice, pe lângă colina lui Pan. De acolo, festivalul avea să cotească spre miazăzi, către Soma, încheindu-se la marele Templu al lui Serapis.

Cleopatra îi aştepta sosirea pe o estradă ceremonială de argint ciocănit care fusese înălţată pe treptele Serapionului. Antoniu veni însoţit de acelaşi vacarm care-l urmase pe Caesar în acea zi în Forum, aclamaţii dintr-o sută de mii de voci, un val de sunet care-i urmărea înaintarea pe Strada Somei.

„Astăzi”, îşi spuse ea, „are parte de Triumful pe care l-a dorit dintotdeauna, la care a visat toată viaţa.” Era rege, iar ea, în ochii întregii Alexandrii, nu mai era numai Regina Egiptului, ci şi stăpâna aleasă a Romei.

Era momentul pe care întotdeauna îl visase, deşi nu reprezenta o victorie atât de completă pe cât plănuise. Umbra lui Octavian continua să planeze asupra lor. Însă avea un roman în marş pe străzile oraşului său, nu ca stăpân, ci ca aliat şi consort al ei. Ridicase Egiptul din infamia în care îl împinseseră tatăl şi strămoşii ei, iar fiii şi fiicele sale aveau acum un viitor — nu viitorul de a concura între ei pentru un singur tron, cum fusese

ea nevoită să facă, ci fiecare ca moştenitor cu drepturi depline al lumii.

Triumful lui Antoniu era şi al ei.

*

Era îmbrăcată ca Isis, regina tuturor lumilor, aşezată pe un tron de aur ciocănit. Purta o rochie cusută în fir de aur, cu un nod proeminent între sâni, emblema zeiţei. Pe cap avea *uraeus*-ul şi o diademă care purta luna de argint şi cele două pene ale justiţiei. Degetele mâinii drepte îi fuseseră vopsite în roşu, cu henna; ţinea între ele ankhul, simbolul vieţii divine, pe când în mâna stângă strângea cu sceptru cu vârful în formă de lotus.

Chiar sub ea, pe acelaşi podium, stătea Caesarion, acum în vârstă de nouă ani, dar îmbrăcat în roman, cu tunică şi o *toga virilis* grea de lână, drapată complicat peste trupul lui subţiratic.

Mai jos de el se aflau alte tronuri, mai mici, pentru ceilalţi copii. Alexandru Helios era îmbrăcat ca rege al Persiei, ceea ce avea să devină într-o bună zi, cu pantaloni largi, o mantie bogată peste tunica prevăzută cu mâneci şi un turban alb decorat cu o tiară şi o pană de păun. Lângă el, Cleopatra Selena purta o rochie argintie lungă până la glezne şi era înconjurată de străjeri greci ceremoniali, cu scuturi de argint. În sfârşit, urma micul Filadelfus, îmbrăcat în purpuriul unui rege macedonean, cu *kausia,* diadema regală, un *chlamys* şi botine mici de fetru, *krepides,* în picioare. Întoarse capul şi o privi, cu buza de jos tremurându-i. Avea doar doi ani şi era total copleşit de solemnitatea ocaziei. Cleopatra îi adresă un zâmbet încurajator.

Dedesubt stăteau oaspeţii de onoare, domnitorii vasali care veniseră să-şi arate loialitatea faţă de stăpânul lor roman; regi, satrapi şi prinţi din Cappadocia şi Pontus, Galatia şi Paflagonia, din Tracia, Mauritania, Iudeea, Commagena. Cândva, toate acestea fuseseră provincii ale Romei. Acum, stăpânii lor le datorau supunere lui Antoniu şi Cleopatrei.

Şi toată Alexandria venise să vadă.

*

Legiunile mergeau în frunte, cu cizmele grele, bătute în ţinte, răsunând pe caldarâmul străzii, urmate de cavaleria galică,

recruţii egipteni, arcaşii călări din Medea, cavaleria uşoară din Pontus. Erau reprezentate toate naţiunile imperiului. Al imperiului ei, de-acum, nu al Romei.

Urma un convoi lung de prizonieri armeni, soldaţi şi sclavi, apoi o caravană greoaie de căruţe, scârţâind sub greutatea comorilor pe care Antoniu le prădase din palatul regelui de la Artaxata. În sfârşit, plin de praf şi zdrobit de umilinţă, Regele Artavasdes însuşi, târându-şi în urma sa lanţurile.

Antoniu se răzbunase pentru Parthia, îşi spuse Cleopatra. Mă rog, poate. Oare suferinţa acestui singur om avea să fie vreodată de ajuns pentru catastrofa pe care o suferise în munţii Medeeni? Dar ceea ce era făcut rămânea bun făcut. De azi încolo, trebuia să uite acea istorie nenorocită. Trebuia să se gândească numai la viitorul pe care aveau să-l clădească.

În sfârşit, urma Antoniu.

Îşi făcu o intrare dramatică în piaţă, cu un car tras de patru cai albi. În locul mantiei purpurii de general şi al cununii de lauri pe care le purtase Caesar la Triumfurile lui, Antoniu avea pe el roba lui Dionisos şi o coroană de viţă-de-vie, mantia aurie fiind încheiată cu pietre preţioase. În mână ţinea varga unui tirs. Nu venise ca Imperator Roman, ci ca zeu, zeul lor, Osiris renăscut, Mântuitor şi Eliberator. Mulţimea striga şi ovaţiona, într-o hărmălaie asurzitoare.

Emoţiile Cleopatrei erau greu de desluşit în acel moment. Se aşteptase la o stare de entuziasm, dar nu avea decât un sentiment de incertitudine. Îşi pusese toată credinţa în Caesar; acestui bărbat îi dăruise inima ei. Îşi dorea să nu-i fi cunoscut atât de intim defectele, să nu ţină aşa de mult la el.

Antoniu coborî din car şi începu să urce treptele templului. Cleopatra îl văzu privind în sus spre ea, cu un surâs. Marcus Antonius, Autocrator al Orientului, era în sfârşit fericit.

*

Templul lui Serapis se înălţa spre cer. Fusese construit pe singura colină din oraş, un miracol arhitectonic ale cărui coloane păreau să atingă înşişi norii. Înăuntru aştepta zeul bărbos al Ptolemeilor, sculptat din marmură şi aur, cu enormul cap poleit şi ochii din nestemate lucind victorios din altarul întunecat.

Mulţimea fu cuprinsă de o tăcere copleşită, când Antoniu

începu să urce treptele de marmură. Dintr-o dată, nu se mai auzi alt sunet decât foşnetul vântului prin colonadele înalte şi zăngănitul unui *systrum.* Preoţii templului îl aşteptau în capul treptelor, cu robele stacojii fluturând în briza care biciuia oraşul dinspre port.

Antoniu ajunse la portic, dominat de coloanele enorme, cu capitelurile lor în forma unor tulpini de papirus. Se opri un moment lângă făcliile ce ardeau de-o parte şi de alta a portalului; curentul de aur învăpăia flăcările. Apoi, trecu prin *loggia* şi păşi în altar, spre a-şi aduce sacrificiul personal pentru zeul oraşului.

„Acum este al meu", îşi spuse Cleopatra. „Nu mai are cum să se întoarcă la Octavia."

Antoniu avea dreptate, merita acel Triumf. Îi fusese loial Romei, până şi ea putea să înţeleagă acest lucru. Un om mai slab nu s-ar fi însurat cu Octavia, ar fi luat tot ceea ce-i oferise Alexandria şi şi-ar fi întors armele împotriva Romei. Un om mai slab nu l-ar fi salvat pe Octavian din ghearele mulţimii, lângă Circus Maximus.

Merita acel Triumf, iar Cleopatra se simţea peste măsură de mândră că i-l putuse dărui. Egiptul, cel puţin, admira măreţia îndeajuns pentru a onora un om ca Antoniu. Era un act politic; mai era şi o înrudire publică. Nu putea să nu cunoască o anumită mândrie. Acela era bărbatul pe care şi-l alesese şi pe care dorea să-l vadă întreaga lume.

Ziua de azi era darul ei pentru el, axa în jurul căreia aveau să se rotească de-acum încolo vieţile lor. Era împlinirea visurilor lor.

Şi tot astfel avea să se gândească la acea zi de nenumărate ori, în anii viitori. „Cât de mândri am fost, şi cât de orbi. În ziua aceea am fost zei, plini de o asemenea aroganţă încât am crezut că le puteam porunci munţilor să se despartă în calea noastră. În ziua aceea, am fost convinşi că eram invincibili. Stând pe cea mai înaltă culme din Alexandria, nu ne puteam imagina ziua când adevăraţii zei aveau să ne doboare în genunchi. Nu făcuseră decât să se joace cu noi, la urma urmei, şi văzându-ne atât de înfumuraţi cum eram, atunci pesemne că n-au făcut decât să se distreze şi mai copios."

*

Antoniu ieşi din templu şi se opri în capul treptelor, privind spre mulţimile imense şi tăcute. Noul Dionisos. Caesar ţinea lângă el un sclav care să-i şoptească la ureche că era muritor. Antoniu, însă, nu.

— Regină a Egiptului, spuse el, cu un glas care răsună prin toată piaţa. Fiică a lui Isis, Faraoană a Egiptului, Prietenă şi Aliată a Romei, ţi-l dăruim astăzi pe acest cel mai nobil prizonier, nefericitul Artavasdes, care a fost adus aici ca să-şi primească pedeapsa pentru trădare, primejduindu-şi soldaţii, familia şi aurul.

Tăcu, căutându-şi cuvintele.

— În urma cuceririlor pe care le-am făcut în Răsărit, dăm acum următoarele dispoziţii. Lui Ptolemeu Filadelfus, fiul nostru, îi dăruiesc regatele Siriei şi Ciliciei. De asemenea, va primi pământurile Pontusului, Galatiei şi Cappadociei, ca să domnească asupra lor ca stăpânitor, când va împlini vârsta cuvenită.

Îl văzu pe băieţel tremurând, la auzul propriului nume rostit în faţa unei atât de numeroase adunări şi în asemenea circumstanţe.

Antoniu continuă:

— Prinţesei Cleopatra Selena îi dăruim Cyrenaica şi Creta, iar pe fratele ei Alexandru Helios îl numim prin aceasta Rege al Armeniei şi Stăpânitor al Medeei şi al tuturor teritoriilor aflate la răsărit de Eufrat, până în India.

Se auzi un murmur, un freamăt general care se răspândi prin mulţime ca valul stârnit de o piatră aruncată în apele liniştite ale unui eleşteu.

Dar Antoniu începu să vorbească din nou, făcând mulţimea să tacă iar.

— Iar pentru soţia noastră, Cleopatra, Regina Egiptului şi a Ciprului, să se ştie că din această zi înainte va fi cunoscută ca Regina Regilor, iar fiul ei adevărat şi legitim cu Iulius Caesar va fi singurul ei moştenitor.

Urmă un moment de tăcere năucită, după care mulţimea izbucni în urale extatice. Ceea ce făcuse Antoniu era de necrezut, întrecea toate aşteptările. Cleopatra îi văzu pe romanii lui Antoniu — Dellius, Plancus, Ahenobarbus, Canidius — holbându-se cu toţii la ea, buimaci, nevenindu-le să creadă. Propriii curteni erau palizi de uimire. Până şi Mardian.

„Le-am promis tuturor că voi face asta, într-o bună zi. Mi-am însuşit adevărul din Oracolul Olarului. Acum toţi cred că sunt cu adevărat Isis.

Şi s-ar putea să aibă dreptate.”

96

A doua zi dimineaţa. „Ne întoarcem la realitate”, îşi spuse Ahenobarbus.

Pe toată lăţimea Căii Canopus, sclavii se apucaseră deja de treabă, bande întregi măturând caldarâmul. Alexandria nu mai cunoscuse niciodată o asemenea noapte. Cleopatra oferise de mâncare şi băut întregului oraş şi, chiar dacă nu se spuneau şi altele despre ei, trebuia să recunoşti că acei ţopârlani ştiau cu adevărat cum să se distreze. Lumina spectrală a zorilor învăluia oraşul şi câţiva petrecăreţi încă se mai împleticeau pe străzi, cântând în timp ce-şi croiau drum spre casă pe şapte cărări. Peste pietre se hurducau căruţe pline cu amfore de vin sparte şi resturi de mâncare. Prin tot oraşul, câinii şi pisicile lucrau cu spor, înfulecând rămăşiţele de carne aruncate la nimereală.

În jurul palatului de pe Lochias, sclavii strânseseră mizeria cu mult timp înainte de crăpatul zorilor, trebăluind cu măturile, periile şi cârpele. În lumina cenuşie a dimineţii, ghirlandele şi petalele de trandafiri arătau ofilite şi triste. Miniştrii, curtenii, chiar şi anumiţi servitori aflaţi în graţiile celor de sus zăceau în locurile unde căzuseră, pe coridoare sau sub mese, iar alţii sforăiau pe treptele de marmură din grădini. Ahenobarbus recunoscu o actriţă dintr-o trupă dionisiacă, o tânără grecoaică desfrânată, goală, cu braţele şi picioarele încolăcite pe după trupul unuia dintre ofiţerii romani.

Sărbătorirea Triumfului lui Antoniu depăşise până şi bacchanaliile de la prima vizită a lui Antoniu în Alexandria, sau cel puţin aşa se spunea. Ei bine, acum petrecerea se terminase şi era timpul să fie plătită poliţa.

Cumva, Domnia Sa credea că putea fi atât soţul Reginei Egiptului, cât şi magistrat roman. Începuse să creadă în complimentele prietenilor şi în zbieretele gloatei. Dar acest Triumf fusese o mascaradă; un adevărat Triumf nu putea fi celebrat decât la Roma, era o onoare acordată de Senat, iar

Antoniu ar fi trebuit să-şi aducă sacrificiile lui Jupiter Maximus, zeul roman, în templul lui de pe Colina Capitolină, nu acestei zeităţi barbare hibride.

Cât despre ceremonia care urmase, ce să mai vorbim! Cum îi putuse da Antoniu teritorii romane unui rege străin, convins că nu va crede toată Roma că-şi pierduse minţile? Cedase până şi teritorii care nu se aflau sub puterea lui. ...*Al tuturor teritoriilor aflate la răsărit de Eufrat, până în India.* Se referea la Parthia, fireşte, care încă mai rămânea de cucerit. Pentru asta aveau să moară legionarii romani, pentru ca pământurile cumpărate cu sângele lor să poată trece în mâinile fiului bastard al unei ţoape?

Antoniu trebuia să fie ţinut în frâu. Într-un fel sau altul, trebuia să-l scape de orientala asta până n-o păţea şi mai rău.

97

Oraşul Antiochia
Luna egipteană a lui Epeiph
Cu treizeci şi trei de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Era vechiul ei prieten Apollodorus, arătând mai prosper ca oricând, cu inele groase pe degete şi, poate, ceva mai multă carne pe mijloc. Trecuseră cincisprezece ani de când o înfăşurase în covor, salvându-i viaţa şi tronul. Vremea trecuse atât de repede, iar Cleopatra ajunsese aşa de departe, realizase atât de multe. Şi totuşi, uneori încă se mai simţea ca o fată speriată, deşi se pricepea mai bine să ascundă acest lucru.

Îl primi în camera ei privată, unde Mardian stătea culcat pe un alt divan, lângă ea. Nu-l mai punea pe bătrânul eunuc să stea în picioare. Îl supărau umflăturile de la glezne şi, dacă mergea mai mult de câţiva paşi, începea să gâfâie. Pielea îi dobândise o paloare cenuşie, nesănătoasă. Cleopatra spera că nu plănuia să se lase luat de Anubis la judecată prea curând. Ce-ar fi făcut fără el?

Antoniu îşi mutase curtea la Antiochia pe timpul verii, iar ea acceptase să-l însoţească. Scopul ostentativ era acela de a pregăti o nouă invazie a Parthiei, dar Cleopatra bănuia că fusese

convins să vină acolo de prietenii lui romani, pentru a limita influenţa Egiptului asupra lui. Era foarte bine aşa. Puteai modifica geografia unui om, dar nu-i puteai schimba în veci năravurile la băutură şi femei. Chiar credeau că ea era de vină?

Apollodorus îşi aduse omagiile, apoi schimbară amabilităţi. Cleopatra se interesă cum o mai ducea cu sănătatea şi cu afacerile. Se părea că şi una şi altele îi mergeau de minune.

— Tocmai te-ai întors de la Roma? îl întrebă.

— Am plecat în ziua de naştere a Divinului Iulius. Azi dimineaţă am sosit la Alexandria.

— Încă se mai vorbeşte despre mine, acolo?

— Se pare, Maiestate, că nici nu se mai vorbeşte despre altceva.

Unde-ar fi ajuns, fără Cleopatra care să le alimenteze fanteziile?

— Şi ce fel de lucruri auzi?

Din nou zâmbetul acela strâmb.

— Că l-aţi vrăjit pe nobilul nostru Autocrator.

— L-am vrăjit?

— Cu poţiuni de dragoste şi altele asemenea. Că Antoniu nu mai e el însuşi şi s-a lăsat cu totul pradă viciilor. Că în fiecare noapte luaţi parte la orgii, aici, în palat. Că Antoniu a devenit un neroman, un degenerat.

— Orgii? Numai de-ar fi adevărat! Am patru copii şi în fiecare zi trebuie să administrez un munte de papirusuri. Unde-şi închipuie ei că-mi găsesc energia pentru toate astea?

— Celălalt zvon care pare să fi cucerit imaginaţia tuturor celor din Forum spune că Marcus Antonius foloseşte acum o oală de noapte din aur.

Cleopatra îl privi cu ochi mari. O oală de noapte din aur! Cine născocea asemenea poveşti?

— Nobilul meu domn Antoniu s-a dedat cu totul viilor cu mult timp înainte de a-l fi cunoscut eu. Entuziasmele lui n-au fost opera mea. Oricum, cred că mai are până la oala de noapte din aur.

— Octavian le răspândeşte pe toate, interveni Mardian.

— Într-adevăr, aşa mi se pare şi mie, fu Apollodorus de acord. Se străduieşte din răsputeri să creeze un contrast între el însuşi şi Antoniu — sau, cel puţin, faţă de imaginea pe care şi-a format-o. În public este pietatea romană întruchipată. Şi totuşi, ştiu cu

certitudine, de la un prieten de-al meu, că are un gust nesăţios la fecioare, care îi sunt procurate de prietenul său Maecenas, iar uneori chiar şi de soţia lui.

„Romanii ăştia”, îşi spuse Cleopatra. „Uimitori oameni. Absolut barbari. Mare minune că au reuşit vreodată să plăsmuiască o limbă, necum să mai cucerească şi un imperiu.”

— Şi cine e acel prieten al tău?

— Ţine un lupanar lângă Circus Maximus. Ne cunoaştem de mult, Maiestate…

Cleopatra ridică o mână:

— Nu ţin să aud detaliile.

— Nici eu, murmură Mardian.

— Şi ce părere au oamenii despre iubitul fiu al Divinului Iulius? se mai interesă ea.

— Încă nu este un personaj prea popular. Totuşi, oamenii îl urăsc mai puţin ca altădată. Nimeni nu-l mai numeşte Octavian. Când este invocat numele lui Caesar, greu îţi poţi da seama dacă se vorbeşte despre Iulius însuşi sau despre acest nepot al lui. Îşi dă toată silinţa să se facă iubit de oameni, în multe feluri.

— Ca de pildă?

— Roma renaşte din cenuşă. Pretutindeni se înalţă acum noi temple, bazilici şi amfiteatre. Chiar şi o bibliotecă. Pare-mi-se că încearcă să-şi facă oraşul să semene puţin mai mult cu Alexandria.

— Şi de unde are banii pentru toate astea?

— Că doar nu din propria pungă? adăugă Mardian.

— Nu, într-adevăr. I-a convins pe partizanii lui să investească în aceste proiecte, din fondurile lor personale. El le oferă promisiuni, ei îi dau bani.

— De la Antoniu a furat tactica asta, mormăi Mardian, dar Cleopatra îl reduse la tăcere cu o privire furioasă.

— Marcus Agrippa a plătit chiar şi ca să se cureţe canalul principal, Cloaca Maxima. Fără putoare, Roma parcă n-ar mai fi Roma.

— Şi eu, care tot timpul cât am stat acolo am crezut că emana dinspre Senat… comentă Cleopatra.

— Octavian a poruncit să se lase intrarea liberă în băile publice şi la teatru, continuă Apollodorus, chiar şi la cursele de care. Iar săracilor li se distribuie opaiţe gratis. Sunt decorate cu mici delfini de argint, ca să le amintească tuturor de marea lui

victorie navală asupra lui Sextus, la Naulochus.

Mardian pufni cu dispreţ:

— Se spune că a dârdâit sub punte ca o muiere, în tot timpul bătăliei. Agrippa a câştigat lupta.

Apollodorus ridică din umeri, cu un aer elocvent:

— Nu asta se consemnează în istoria oficială.

Cleopatra îl învrednici pe Mardian cu o privire.

— E deştept.

— Într-adevăr, confirmă Apollodorus. Construieşte chiar şi un templu, lângă casa lui de pe Palatină. Pentru noul său patron, Apollo.

— Apollo?

Ei, sigur că da! Apollo, zeul ordinii. Mulţi romani de clasă superioară îi dispreţuiau pe dionisiaci, cu teatrele, muzica şi băutura lor. Toate acestea reprezentau o desfiinţare a ordinii. Mesajul era clar. Iar legendele spuneau că Apollo îl ucisese pe Dionisos.

— Îl mai vorbeşte cineva din Roma de bine pe domnul meu Antoniu? se interesă Cleopatra.

Apollodorus păru neobişnuit de reticent.

— De când cu Donaţiile, sunt cam greu de găsit…

— De când cu ce?

— Aşa li se spune la Roma. Donaţiile de la Alexandria. Declaraţiile făcute de Antoniu după Triumful lui.

Se lăsă o tăcere grea. În cele din urmă, Mardian spuse:

— Poate că romanul nostru ar trebui să se ducă acolo. Valul se întoarce împotriva lui.

Cleopatra îi aruncă o privire rece.

— Când se duce ia Roma, Autocratorul merge cu soţia lui alături, Cleopatra, sau nu se duce deloc.

Cei doi bărbaţi rămas eră tăcuţi. Când Cleopatra era în acea stare de spirit, nu se cuvenea s-o contrazică.

— Îţi mulţumesc, Apollodorus, spuse ea.

Negustorul îşi luă rămas bun, lăsându-şi cumnatul să suporte consecinţele. Se întreba dacă reuşise să-i sugereze cu adevărat atmosfera de isterie pe care o găsise la Roma de astă dată. Toţi erau obsedaţi de Marcus Antonius şi aventurile lui în Egipt. Iar minciunile erau înghiţite alături de adevăruri. Dacă nu te aflai personal acolo, n-aveai cum să înţelegi. După părerea lui Apollodorus, romanii înnebuniseră de frică.

*

— Un degenerat! râse Antoniu, când Cleopatra îl informă ce spusese spionul ei. Neroman? Asta-i bună, s-o zică un puşti care-şi tocmea la vânzare funduleţul ca piersica prin baia publică a lui Caesar. Se zice că i s-a vândut lui Aulus Hirtius pe trei sute de mii de sesterţi.

Cleopatra nu mai auzise această ponegrire anume. Se întrebă dacă nu cumva o scornise chiar Antoniu.

— Iar de nevastă-sa ce să mai spui? Era măritată cu altul când a cunoscut-o — şi cu burta la gură, pe deasupra! Şi mă face pe mine degenerat!

Era clar că Antoniu nu se putea hotărî dacă să fie scandalizat sau amuzat.

— Vrea să te distrugă, îi spuse ea.

— Ştii că are furnizori care caută pe străzi femei pentru el? Iar nevastă-sa încurajează treaba asta. Cred că o mai scapă de presiuni. Şi-apoi, nu trebuie să se mai culce cu el. I-ai văzut dinţii? Cresc pe ei mai multe alge decât pe carapacea unui crab!

Îl lăsă să tune şi să fulgere mai departe, în timp ce ea stătea la fereastră, privind în lungul râului Orontes, spre câmpie. Lumina soarelui scânteia pe apă ca mercurul. O altă vară se apropia de sfârşit, o vară pe care Antoniu o petrecuse încercând să adune cu chiu cu vai o nouă armată, din rândurile prinţilor consorţi, plănuind alt atac asupra Parthiei. Şi în tot acel timp, după câte i se părea ei, adevărata luptă avusese loc la Roma.

— Trebuie să faci ceva, cu toată povestea asta, îi spuse.

Antoniu clătină din cap, cu un rânjet pe buze.

— Zău că-i bună, crede-mă. Ştiai că taică-său a fost zaraf de bani? Iar maică-sa avea o parfumerie.

— Nu urmăreşte decât să te distrugă, repetă ea. Tânărul Octavian a ajuns bărbat. S-a obişnuit cu puterea şi ştie cum s-o folosească.

„Iar tu”, continuă ea în gând, „tu nu mai eşti tânăr, ai aproape aceeaşi vârstă pe care o avea Caesar când l-am cunoscut, în noaptea aceea la Alexandria.”

— Du-te cu armata asta pe care o ai aici în Italia, nu în Parthia.

Dintr-o dată, Antoniu deveni serios.

— N-am nici un motiv legal să pornesc împotriva lui Octavian.

— Atunci, inventează unul.

„Romanii ăştia şi legile lor!”

— Ascultă-mă! Dacă nu-l distrugi pe Octavian, te va distruge el pe tine. Nimic mai simplu. Roma nu poate avea doi stăpâni, după cum nici o femeie nu poate avea doi soţi. În mintea lui nu mai există nici un Triumvirat. S-a descotorosit de Lepidus cât a putut de repede, iar acum plănuieşte să se debaraseze şi de tine.

Antoniu râse:

— Ţâncul ăsta?

Râsul îi pieri în gât. Se întoarse, iar pe chip îi apăru o expresie hăituită. Cleopatra se gândi că poate reuşise în sfârşit să-l convingă. Avea să facă în sfârşit ceea ce era de făcut?

— O vei face?

Antoniu se scărpină în cap.

— Nu trebuia să las în urmă maşinile de asalt, spuse el. Data viitoare, cu Medea alături de noi, va fi altfel.

N-avea nici un rost. Era obsedat de Răsăritul lui. Sau, mai degrabă, îi era mai uşor aşa decât să privească în faţă Apusul, confruntându-se cu Octavian. În ultimă instanţă, îşi dădu ea seama, era un roman mult prea tipic. O fi fost el necredincios cu femeile, şi totuşi, în multe privinţe, era cel mai loial om care trăise vreodată. Şi l-ar fi putut iubi şi mai mult pentru asta, dacă nu se temea că fidelitatea lui faţă de Roma avea să atragă nenorocirea peste capetele tuturor.

98

Alexandria din Egipt

De la ferestrele palatului Lochias, Cleopatra îşi vedea noua flotă stând la ancoră în portul mare. Erau zeci şi zeci de bireme şi trireme, corăbii cu lemnărie masivă şi două sau trei rânduri de rame, şi echipate cu castele de luptă şi ancore de abordaj. Liburnienele atingeau poate acelaşi număr, având doar un singur şir de rame, dar fiind mai repezi şi mai uşor manevrabile decât marile corăbii de război. Însă construise şi nave cu câte cinci sau chiar şase rânduri de rame, adevărate fortăreţe plutitoare cu berbeci de bronz la prova, mari cât elefanţii. Propria navă

contraamiral avea şase rânduri; o numise „Isis”.

Urmând exemplul lui Agrippa, recrutase vâslaşi de meserie pentru a-şi înzestra noua flotă. Erau mai ieftini şi mai eficienţi decât sclavii. Vâslaşii îşi cunoşteau meşteşugul şi erau plătiţi numai atâta timp cât era nevoie, pe când un sclav trebuia să fie întreţinut toată viaţa, iar în luptă nu te puteai baza pe el.

Tratatul smuls la Antiochia era cel care făcuse posibilă naşterea acestei noi flote, căci construirea corăbiilor fusese finanţată din profiturile dumbrăvilor de balsam pe care le preluase când Antoniu îi cedase anumite porţiuni din Iudeea. Ramele pentru masivele „sexareme” fuseseră cioplite din chiparoşii şi cedrii uriaşi ai noului ei domeniu din Liban.

Aceasta era flota pe care o folosise pentru a încheia învoiala cu Antoniu. Preţul cerut de ea pentru a-i pune la dispoziţie o asemenea forţă masivă constase în aşa-numitele donaţii. Însemna că Antoniu avea acum o marină pe măsura flotei cu corăbii mari a lui Agrippa. Pe uscat, îl întrecea de departe pe Octavian; iar acum, devenise şi egalul lui Agrippa pe mare.

Se întoarse dinspre fereastră. Mardian o privea.

— În curând vom fi gata, spuse ea. Îi putem oferi domnului nostru Antoniu cea mai bună flotă din lume.

— Este un risc îngrozitor.

— Tot ce am făcut în viaţa mea a întâmpinat riscuri imense. Dar, după cum vezi, am învins toate dezastrele şi încă mai stau în picioare. De ce faci mutra asta?

— Maiestate, nu v-ar plăcea să-mi auziţi gândurile.

— Marcus Antonius, înţelese Cleopatra.

Mardian ridică din umeri, grăitor.

Cleopatra ştia la ce se gândea — şi avea dreptate, desigur. Duşmanul ei era Roma, cum fusese de la bun început, iar cu Roma nu putea să lupte decât prin intermediul lui Marcus Antonius. Dar, dându-i flota ei, îi acorda încrederea unui om care se dovedise cu totul nevrednic de încredere, în ceea ce privea propriile interese.

— L-a trimis pe prietenul lui Domitius Ahenobarbus la Roma. Nu v-a spus?

Clătină din cap. Sigur că nu-i spusese. Cum era să-i spună un lucru atât de important?

— Se pare că nobilul nostru domn s-a răzgândit din nou. Încă mai speră să evite un conflict.

— Iar noi, să sperăm că nu va reuşi, replică ea moale, dar cu mâinile strânse pumni lângă trup. Infidelitatea soţului ei era remarcabilă şi, după câte se părea, nemărginită. Dar nu avea ce face.

Reveni cu privirea spre Mardian.

— Ahenobarbus nu va ajunge nicăieri cu Octavian. Între timp, Regina Mării îi va zdrobi pe romani. Ai să vezi.

Cetatea Romei

Roma, îngheţând de-a lungul unei alt ierni.

În fântâni era gheaţă, iar străzile se acoperiseră cu noroi îngheţat şi alunecos. Când umblai printre *insulae*-le de pe Aventina, după-amiezele acelea înnorate şi friguroase erau atât de întunecate încât abia dacă-ţi vedeai mâna înaintea ochilor şi nici nu mai ştiai prin ce mizerii călcai. O găleată cu lături, vărsată de la o fereastră de sus, căzu în stradă la câţiva paşi, stropindu-i cizmele. O căruţă hodorogi pe uliţa strâmtă, plină cu trunchiuri de pin, silindu-l să se lipească de perete, în timp ce-l împroşca pe picioare cu alte valuri de zoaie nesuferite.

„Pe toţi zeii, iubesc la nebunie Roma. Însă chiar şi eu trebuie să recunosc că e cam mohorâtă, după Alexandria.”

Ahenobarbus găsi o *taberna,* unde se aşeză printre spălătorii, căruţaşii şi fierarii care mâncau plăcinte fierbinţi umplute cu carne tocată, ascultând pălăvrăgelile: cum Caesar — că aşa-l numeau acum — făcea atât de multe pentru Roma, în timp ce Marcus Antonius ducea o viaţă uşuratică în Orient, înconjurat de eunuci şi băieţi drăgălaşi, tolănit pe canapele cu încrustaţii de aur şi căcându-se în oale de noapte tot din aur. Cum regina egipteană îi sucise minţile cu orgiile şi poţiunile ei de amor.

Toate astea îi făceau sângele să clocotească în vene. Şi nu în ultimul rând pentru că o parte din ele erau adevărate.

Acum pretutindeni se înălţau statui ale lui Caesar, iar oamenii de pe străzi vorbeau despre el ca şi cum ar mai fi fost încă în viaţă. În Templul Divinului Iulius din Noul Forum se afla o statuie a lui purtând steaua divinităţii. Oamenii îi aduceau ofrande sub formă de fructe şi flori, şi chiar i se rugau.

„Ticălos bătrân”, reflectă el. „Toate astea sunt opera lui Octavian. La drept vorbind, nepotu-tău te ura de moarte şi încă te mai urăşte. Dar acum pune oamenii să ţi se roage ţie şi să te

numească zeu. N-ai fost decât un mocofan lacom şi ambiţios, cu cap de strateg. Singurul lucru supranatural din viaţa ta a fost numărul de femei pe care ai reuşit să ţi le salţi în pat, ucigaş chelios ce eşti!”

Oriunde te uitai, vedeai numai mâna lui Octavian. Peste tot se găseau de vânzare vase de băut, împodobite cu o reprezentare a fabulei lui Omfale. Omfale fusese legendara regină care îl ţinuse prizonier pe marele Hercules vreme de trei ani, purtând casca şi pielea de leu ale eroului şi ducându-i măciuca pe umăr, în timp ce el mergea pe jos pe lângă carul ei, îmbrăcat într-o rochie de femeie şi ţinând în mână o umbrelă.

Popularitatea caricaturii, care înfăţişa un bărbat blegit şi înrobit de o femeie, era de două ori mai evidentă din moment ce Antoniu se caracteriza se atât de des pe sine însuşi ca Noul Hercules.

Când Ahenobarbus ieşi din *taberna,* un negustor de stradă se luă după el, bătându-l la cap să cumpere o asemenea cană, iar Ahenobarbus îi recomandă să sară într-un butoi cu ulei rânced. Omul stărui, până când, în cele din urmă, se repezi la el, sfărâmă de perete cana oferită, iar pe individ îl trânti cu totul într-un şanţ.

Omfale. Cleopatra. Femeile. Slăbiciunea lui Antoniu. Cine-ar fi crezut că se putea întoarce împotriva lui într-un asemenea hal?

*

Ahenobarbus se ridică să ia cuvântul. Îşi aranjă mai bine toga pe umeri şi privi în jurul camerei, la sutele de chipuri serioase şi bine hrănite. Cu dezamăgire, observă numărul disproporţionat de bărbaţi cu pantaloni şi păr lung. Gali, pe toţi zeii. Asta fusese opera lui Caesar.

— Senatori, începu el. Nu încape nici o îndoială că aţi auzit multe relatări despre activităţile Triumvirului nostru, Marcus Antonius, în Orient. Mă aflu astăzi aici pentru a prezenta un raport despre aceste activităţi şi a potoli orice sugestie în sensul că ar fi încălcat legea în vreun fel sau altul. A fost, este şi va fi întotdeauna un mare roman…

Încă de la început, se apucă să-şi expună principalele puncte de vedere.

Cum câştigase Antoniu marea bătălie de la Filippi, în timp ce Octavian zăcea în cort, doborât de boală.

Cum fusese ratificat Triumviratul pentru cinci ani de zile. Cum obţinuse Octavian în mod ilegal controlul asupra legiunilor din Galia ale lui Antoniu, în acea perioadă, şi numai îngăduinţa lui Antoniu salvase Roma de încă un război civil.

Cum semnase Antoniu Tratatul de la Tarentum şi îi dăduse lui Octavian patru escadre de corăbii pentru a lupta contra regelui pirat, Sextus Pompei, şi cum Octavian îi promisese, în schimb, patru legiuni pe care nu i le mai trimisese niciodată.

Cum întreprinsese Antoniu, cucerirea Parthiei, pentru gloria Romei, fără nici un sprijin din partea lui Octavian, şi cum acest sprijin fusese obţinut pe toate planurile de la Egipt, prieten şi aliat al Imperiului Roman.

Cum, în timpul acelei campanii, Armenia fusese adăugată pe lista posesiunilor romane, fapt pe care acest Senat nu-l comemorase.

În ceea ce privea aşa-numitele donaţii, ele nu reprezentau decât o simplă rearanjare a puterii regilor vasali. Antoniu, ca magistrat roman, rămânea guvernatorul suprem al acelor pământuri, conform autorităţii care-i era conferită prin tratatul original de la Brundisium.

Antoniu, spuse el, era un roman nobil şi mare, care rămăsese loial tratatelor semnate de el, dar Octavian încercase să submineze Triumviratul la tot pasul. Octavian era singurul responsabil pentru starea critică în care se afla acum Roma. Dacă izbucnea încă un război civil, sublinie Ahenobarbus, responsabilitatea acestuia avea să-i revină lui Octavian şi numai lui Octavian. Senatorii, adăugă el, nu aveau altă soluţie, în împrejurările date, decât să-l voteze pe tânărul Caesar duşman al poporului.

Când se aşeză, în cameră se lăsase o tăcere desăvârşită.

*

Octavian se ridică încet în picioare.

— Am ascultat alesele cuvinte ale prietenului nostru Ahenobarbus, începu el, şi sunt plin de admiraţie faţă de modul cum a prezentat faptele într-o lumină atât de favorabilă pentru nobilul nostru Antonius.

Dinspre acoliţii lui strecuraţi în asistenţă se auziră chicoteli.

— Văd că s-a hotărât să ascundă participarea Reginei

Egiptului în toate aceste chestiuni. Iar esenţa problemei nu este faptul că Antoniu a fost completamente sedus de această femeie şi toate acţiunile lui din ultima vreme urmăresc doar atingerea propriilor scopuri, nu ale Romei?

Ahenobarbus simţi că se înroşea ca focul. Îl avertizase pe Antoniu că aşa avea să se întâmple! Pasiunea lui pentru acea regină subminase toate eforturile celor care-l mai susţineau la Roma.

— Să privim mai înainte de toate afirmaţiile ei că fiul său ar fi de fapt al lui Caesar. Cât de mulţi copii a avut nobilul meu tată? A adus pe lume o fiică, Iulia, dar aceasta s-a întâmplat cu treizeci de ani înainte de a o fi întâlnit pe Regina Egiptului. De atunci, a avut trei soţii, Cornelia, Pompeia şi Calpurnia, şi niciuna dintre ele nu i-a dăruit copii. Însă, numai după o scurtă aventură cu această *pelegrina,* ea naşte un fiu. Un miracol, şi încă un miracol foarte convenabil pentru Egipt.

Noi râsete din partea haidamacilor.

— Şi cum rămâne cu comportamentul lui din Orient? A oficiat recent un Triumf în capitala Egiptului, insultând Roma şi poporul roman. Ştim cu toţii că un Triumf nu poate fi acordat decât de Senatorii din acest Senat şi nu se celebrează ca o onoare personală, cum a preferat să facă nobilul nostru Antonius, ci ca o proclamare a măreţiei oraşului şi Republicii noastre. A-ţi aroga singur un Triumf este de neiertat din partea oamenilor şi pasibil de pedeapsă din partea zeilor.

Un murmur aprobator înconjură întreaga cameră. Cel puţin din acest punct de vedere, toţi erau de acord cu el. Până şi Ahenobarbus îi dădea dreptate.

— Cleopatrei i-a dedicat comorile şi zeilor ei le-a adus sacrificiile. Sunt acestea acţiunile unui adevărat şi nobil roman?

Octavian se înfierbântase.

— Doriţi, Senatorilor, să daţi Roma pe mâna Cleopatrei? Această femeie a sedus trupul lui Antoniu, iar acum îi stăpâneşte mintea. Ceea ce doreşte ea este ca Alexandria să înlocuiască Roma ca principal oraş al imperiului. Ba chiar mai rău, după una ca asta veţi fi conduşi de o femeie. Aşa ceva doriţi? Fiindcă asta veţi primi, dacă iese pe voia nobilului nostru Antonius!

În Senat se dezlănţui dintr-o dată dezordinea: susţinătorii lui Antoniu strigau, încercând să-l oprească, în timp, ce oamenii lui Octavian răcneau, făcând schimburi de insulte cu ei.

Octavian îl arătă cu degetul pe Ahenobarbus, strigând mai tare decât tot vacarmul din cameră:

— Nu-ţi voi îngădui să profanezi memoria tatălui meu! Dacă încercaţi să distrugeţi Roma, zilele voastre sunt numărate!

Vacarm. Ahenobarbus ieşi grăbit din cameră. Puştiul ăsta, cum îl numea Antoniu, o fi avut el un trup schilod, dar prin vene îi curgea sângele şi focul unui Caesar.

99

Alexandria din Egipt
Luna egipteană a lui Phamenoth
Cu treizeci şi doi de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

— Vine leul cel mare şi rău! răsună un glas gros.

Selena chicoti, în spatele perdelei de mătase. Antoniu se întoarse, văzu mişcarea draperiei şi cele două picioruşe care ieşeau pe sub marginea de jos a acesteia, bătu din picior pe dalele de marmură şi, în timp ce se apropia, auzi din nou chicotitul.

— Unde mi-e cina? mârâi el.

Se opri lângă draperie, prelungind momentul de aşteptare. O auzi pe mica Selena trăgându-şi respiraţia. Apoi, o apucă prin mătase, iar fetiţa ţipă, cu un amestec cristalin de râs şi spaimă.

Privindu-i, Cleopatra, simţi un val de afecţiune familială pentru el, ca întotdeauna când Antoniu era cu copiii lui. Uneori, îşi dorea să fi semănat mai mult cu el, să se poată purta mai liber cu cei mici, aşa cum făcea Antoniu întotdeauna. Dar îşi reaminti că ea avea de jucat alte roluri în viaţa lor. Le supraveghea educaţia şi se afla lângă ei pentru a-i instrui în lucruri pe care de la nimeni altcineva nu puteau să le înveţe: arta guvernării, obligaţiile poziţiei lor unice în viaţă. Cu alte cuvinte — responsabilităţile care le reveneau.

— Marcus, spuse ea.

Observă dezamăgirea de pe chipurile amândurora, la vederea ei. Ştiau că joaca se terminase.

— Ahenobarbus s-a întors de la Roma…

— Aha. Îmi lipseau glumele şi compania lui plăcută, replică Antoniu, cu o mutră serioasă.

— E foarte grav.

Antoniu o puse pe Selena jos, trimiţând-o fuga să-şi caute fratele. Cleopatra fu învrednicită cu încă o privire mustrătoare de către fiica ei, după care fetiţa ieşi.

„Mai are de învăţat”, îşi spuse. În viaţa ei vor exista multe asemenea întreruperi. S-a născut prinţesă, nu golăncuţă, să se joace pe stradă.

— Ei? întrebă Antoniu.

— Ai vrut să te supui legilor Romei, dar se pare că Octavian nu ţine la ele tot atât de mult ca tine.

— Ce s-a întâmplat?

— A doua zi după ce Ahenobarbus şi-a ţinut cuvântarea în Senat, Octavian s-a întors în cameră cu acoliţii lui. Erau înarmaţi cu pumnale. Acolo, a lansat ameninţări la adresa vieţii Consulului tău. Ahenobarbus şi alţi câţiva dintre sprijinitorii tăi au fost nevoiţi să fugă din Roma. Acum o oră au ajuns aici, la Alexandria.

Antoniu râse.

— Nu-l credeam pe puşti în stare de aşa ceva.

— Într-adevăr, nu-l credeai. Dar asta am încercat eu să-ţi spun tot timpul.

Frecându-şi faţa cu mâinile, Antoniu râse din nou, apoi lovi cu palma una dintre coloanele de marmură.

— Acum ţi-e duşman, continuă Cleopatra.

— Se pare că ai avut dreptate.

Dar, în ochii lui, se vedea că gândul nu-i stătea la asta. Nici acum nu ştia unde începuseră lucrurile să se încurce atât de rău.

100

Oraşul Efes

Efes, unul dintre marile oraşe ale Răsăritului, stătea cuibărit la poalele Muntelui Pion, tot furnicarul forfotitor al oraşului fiind clădit în jurul portului, cu vilele bogătaşilor răspândite pe pantele muntelui din spate, unde dangătele talăngilor de la gâtul caprelor pluteau în briza sărată. Jos, la ancoră, stătea cea mai

mare flotă care fusese adunată vreodată în afara Romei, trei sute de corăbii comerciale şi cinci sute de vase de război, dintre care aproape jumătate erau egiptene. În centrul acestei armade uriaşe plutea nava contraamiral a Cleopatrei, „Isis”, strălucitoare cu velele ei purpurii şi prova aurită.

Pentru prima oară, de pe vremea lui Alexandru, un singur om avea sub comandă întreaga putere maritimă a Orientului.

Oraşul fusese copleşit de această flotă masivă şi marea armată care avea să călătorească la bordul ei. Străzile răsunau de tropăitul cizmelor, în timp ce oştirile se revărsau de pe munţi şi câmpii; din Mauritania, din Cappadocia, din Paflagonia, Commagena şi Galatia, Iudeea şi Medea. Toţi acei prinţi îşi datorau tronurile patronajului Autocratorului, Marcus Antonius, şi ştiau că aveau izbânda asigurată cu o asemenea oaste, mai ales când le stăteau deschise în faţă cuferele cu averi ale Egiptului. Veneau să-i arate lui Antoniu necontenita lor bunăvoinţă şi să se înfrupte din pradă.

Şi, până la unul, adulmecau în văzduh sângele Romei.

*

În marele bazar de lângă docuri, Agora, se auzeau ca la o duzină de limbi şi se vedeau sute de feluri de uniforme. Erau acolo gali, în jiletci scurte de piele, cu mustăţi pe oală şi plete blonde buclate; germani înfricoşători, cu părul blond-roşcat atrăgând privirile pe oriunde treceau; vâslaşi egipteni cu umerii lor enormi, pe jumătate goi, în fustanele de piele şi veste scurte albe; mauri din Mauritania, cu brăţări de argint zornăind pe braţele goale; arcaşi greci, marinari fenicieni — unii dintre cei mai iscusiţi din lume — piraţi levantini, călăreţi beduini, sălbatici din triburile Medeei, civilizaţi cel mult pe jumătate. Cu toţii se aflau acolo la porunca lui Antoniu şi a Cleopatrei.

Pe lângă toţi aceştia, Antoniu mai avea şi resturile legiunilor lui romane, precum şi douăzeci şi cinci de mii de recruţi şi douăsprezece mii de călăreţi de prima mână. Acesta era torentul care-şi aduna forţele pentru a se revărsa peste Roma, măturându-l din cale pe Octavian.

*

Sosi ştirea că în port ajunseseră şi alte corăbii, de astă dată de la Roma. La bordul lor se afla jumătate din Senatul roman. Octavian şi haidamacii lui le lansaseră un ultimatum partizanilor lui Antoniu: „Îmi juraţi credinţă mie, sau plecaţi din Roma.” Trei sute de Senatori plecaseră. Acum Senatul era divizat, membri lui fiind împărţiţi între cele două facţiuni. Antoniu nu avea numai puterea militară, el putea revendica şi sprijinul legii romane.

*

Sysiphus, piticul lui Antoniu, sări pe masă şi începu să cânte:

„Antonius Marcus în Efes domneşte
Şi-n ţările din Răsărit, în toate,
Antoniu face numai ce *voieşte,*
Când Cleopatra-i dă cuvânt că poate. “

Râdeau, dar nu toţi, deşi Antoniu râdea cel mai tare. „Nu-şi dă seama cât de periculos e jocul ăsta”, îşi spuse Ahenobarbus. „Gluma ar fi hazlie, de-ar fi o glumă.” Era acolo Canidius, precum şi Dellius, Plancus şi doi dintre vasali, Bogud din Mauritania şi Amyntas. Marcus Antonius părea să le agreeze compania, dar Ahenobarbus, personal, nu avea încredere în nici unul dintre ei.

Sysiphus sări de pe masă, agitându-şi ciotul braţului ca pe un baston de văcar. Antoniu îi aruncă un pumn de dinari din argint. Piticul îi înhăţă şi se repezi la ulciorul cu vin, ca să-şi umple din nou cupa.

— Umblă vorba, spuse Ahenobarbus, că ai de gând să divorţezi de soţia ta.

— De Cleopatra?

— De adevărata ta soţie, cea romană.

Antoniu ridică din umeri, bine dispus.

— Omul poate avea multe neveste la viaţa lui. Uite-l pe Canidius, aci de faţă. Patru neveste, şi tot nimic cu ce să se laude. Poate c-a arat prin brazda greşită.

Chipul prelung al lui Canidius se încreţi de jenă.

— Dacă o părăseşti pe Octavia, îi vei pierde şi pe prietenii care ţi-au mai rămas la Roma.

— Credeam că toţi prietenii mei sunt aici.

— Octavian va face mult caz de asta.

— Nu mai pot să trag o băşină în Grecia, fără ca Octavian să spună că-s vinovat pentru putoarea de pe Aventina.

— Ahenobarbus are dreptate, interveni Dellius. Toată lumea din Roma o respectă pe Octavia.

— Atunci, n-are decât să se-nsoare toată lumea cu ea. O să-i ţină noaptea acasă, fără să-şi mai bage nasul în politică.

— Face curte Senatului, în favoarea ta, de cinci ani. Un divorţ ar fi privit ca o trădare.

— Nimeni n-a considerat-o trădare, când Octavian mi-a luat legiunile în Galia sau când a încălcat tratatele fără număr pe care le încheiase cu mine!

— E femeie, mârâi Ahenobarbus, şi e neajutorată.

— Experienţa mea cu femeile nu spune deloc asta, replică Antoniu.

Se întoarse spre Munatius Plancus:

— Tu ce părere ai?

— Despre femei?

— Despre ceea ce spun oamenii ăştia pe seama Octaviei!

— Prefer să nu-mi pun înţelepciunea la întrecere cu a ta.

Antoniu se strâmbă. Ce broscoi slugarnic! Reveni cu atenţia către Ahenobarbus:

— Poftim.

— Trebuie să-i alungi pe egipteni! strigă acesta, bătând cu pumnul în masa masivă, de cedru. Deja ceilalţi senatori îşi exprimă îndoielile în legătură cu înţelepciunea acţiunilor lor. Au venit aici aşteptându-se să-l găsească pe Imperatorul Marcus Antonius în fruntea unor legiuni romane serioase, nu circul ăsta de ţopârlani şi fătălăi!

Antoniu râse.

— Doi din trei legionari ai mei sunt ţopârlani şi fătălăi, cum le ziceţi voi. Când Octavian m-a împiedicat să-mi iau recruţi proaspeţi din Italia, am fost nevoit să-mi refac legiunile cu egipteni şi sirieni.

— Nu e vorba de străinii din armata ta, ci de cei care-i conduc… începu Dellius …

— Şi cavaleriştii noştri sunt ţopârlani, cu toţii, continuă Antoniu, şi mai am încă douăzeci şi cinci de mii de fătălăi în plus, ca recruţi.

— Ea este! răcni Ahenobarbus. Ea e problema aici! Merge cu tine peste tot, de parcă ar fi regina ta.

— Dar asta şi este.

— Cum poate un magistrat roman să aibă o regină?

— Acum ne apucăm să discutăm paragrafele de lege?

— Discutăm ceea ce văd şi înţeleg oamenii! E femeie, iar tu te porţi cu ea ca şi cum ar fi egală cu tine! Nu eşti în stare să-ţi dai seama ce probleme îţi creezi singur?

Ahenobarbus privi spre Canidius, în aşteptarea unui sprijin, dar generalul nu-l putu privi în ochi pe Bătrânul Barbă-roşie. Canidius tindea să-i dea dreptate lui Ahenobarbus, în adâncul inimii, dar capul îl îndemna altminteri.

— Creăm probleme şi mai mari dacă o trimitem de-aici, urmă Antoniu. Ea achită costurile de întreţinere a armatei noastre şi pe cele ale flotei sale. O armată de mărimea asta, cu toată mâncarea şi îmbrăcămintea, plus aprovizionarea corăbiilor noastre…

Ridică din umeri.

— Douăzeci de mii de talanţi pe an. O adevărată avere. Mai mult decât l-a costat pe tatăl ei să-şi cumpere tronul de la Pompei. Vă daţi seama ce înseamnă atâţia bani? Dacă nu era Regina Cleopatra, astăzi n-am fi fost aici.

— Deci, te finanţează. Foarte bine. Dar asta nu-i dă şi dreptul de a-ţi spune ce să faci!

Antoniu râse din nou.

— Orice femeie crede că are dreptul să-ţi spună ce să faci. Chiar dacă ţi-e numai nevastă, necum Regină a Egiptului.

Buna dispoziţie a lui Antoniu nu făcea decât să-l înfurie şi mai mult pe Ahenobarbus.

— Însăşi prezenţa ei aici e o sfidare la adresa tuturor susţinătorilor romani pe care-i ai.

— Nu e diferită de nici un alt rege-client care a venit aici ca să-l sprijine pe stăpânul nostru Antonius, sublinie Canidius.

Se părea că generalul lui Antoniu începea să fie şi el cucerit de acei mocofani. Blegeala asta era ca o ciumă, îşi spuse Ahenobarbus.

— Sigur că e diferită! se răţoi el. Stăpânul nostru Antonius nu s-a culcat şi cu ceilalţi regi care sunt aici.

Antoniu rânji:

— Mă rog, n-au venit chiar de-atât de multă vreme…

Pumnii lui Ahenobarbus se strângeau şi se desfăceau pe lângă trup, spasmodic. Nu avea nimic împotriva scopurilor lui Antoniu,

dar nu putea să se împace cu metodele sale. Clătină din cap.

— Vă spun eu, femeia asta va pune în pericol toată campania.

— Ascultă, ticălos bătrân, râse Antoniu, mai bea nişte vin şi nu mai face mutra asta îngrijorată. Cum am putea să pierdem?

Dar ticălosul bătrân al lui Antoniu nici nu voia s-audă. Ieşi cu paşi mari. Antoniu ridică din umeri şi îndesă cupele de jasp în mâinile comesenilor lui. Canidius rămase pe loc. Rămase şi Dellius, bând vinul lui Antoniu, râzând tot timpul de glumele lui, deşi avea ochii împăienjeniţi de îndoială, şi plecă asemenea unui om care se rătăcise până prea aproape de marginea unei prăpăstii, aşteptând acum prăbuşirea.

Sysiphus cânta:

„Octavianus l-au numit,
I-au dat un nume de Caesar,
Şi-acum e fiu de zeu,
Dar fundul lui e-al meu,
Zis-a Maecenas — nu-i oare cam bizar?”

101

Antoniu trase în lături perdelele subţiri de mătase albastră din jurul patului. Se strecură sub cuvertură şi întinse braţele spre ea. Cleopatra îl lăsă s-o cuprindă, dar el îi simţi pasivitatea şi se abţinu.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă, în şoaptă.

— Vrei să am încredere în tine, dar nu-mi spui ce se întâmplă cu adevărat.

În ochii lui se ivi o expresie vinovată. Pentru un bărbat care avusese atât de multe femei, era într-adevăr un mincinos fără speranţă.

— Mardian mi-a spus…

— Iar ţi-ai pus spionii la treabă.

— …I-ai promis lui Ahenobarbus că vei restaura Republica. Asta plănuieşti să faci? Să-l învingi pe Octavian, pentru ca apoi să devii din nou doar un simplu cetăţean roman? Să ai Roma la picioare şi s-o azvârli cât colo?

— În nici un caz.

— Ei bine, asta cred romanii tăi.

Antoniu se trânti pe spate, cu mâinile la cap, ca şi cum l-ar fi lovit cine ştie ce boală.

— Trebuia să le spun şi lor ceva.

— Sau, poate, mie trebuie să-mi spui ceva? Ce anume le-ai promis prietenilor tăi romani, Antoniu?

Nu-i răspunse. „Le spune tuturor ceea ce vor să audă”, reflectă ea. „Oare ce crede el cu adevărat? Căruia dintre noi îi destăinuieşte adevărul?”

— Din câte am înţeles eu, urma să mergem la Roma pentru a-l reinstala pe Caesarion în locul care i se cuvine de drept. Pentru ca tu să fii Stăpânul Romei, apoi să te însori cu mine potrivit legilor romane, aşa cum ne-am căsătorit conform legilor mele.

Lumânarea scăpăta în felinarul din sticlă trandafirie, lângă pat. Lumina ei pâlpâitoare îl făcea să arate ca un animal încolţit.

— Asta am de gând să fac.

— Dar nu acelaşi lucru i l-ai spus şi lui Ahenobarbus.

— Altfel, nu m-ar sprijini.

— Cum pot fi sigură pe care dintre noi îl duci de nas?

Antoniu încercă s-o ia în braţe, dar Cleopatra se îndepărtă de el. Tipic pentru un bărbat. Credeau că îmbrăţişările şi sărutările lor rezolvau totul.

— Ascultă, spuse el, stau pe o muchie de cuţit…

— Şi eu nu stau tot pe o muchie de cuţit?

— Trebuie să ai încredere în mine.

— Nu prea mi-ai dat temeiuri, de-a lungul anilor, replică ea.

„Vreau să am încredere în tine”, continuă, în gând. „Te doresc de soţ şi de asociat. Vreau să cred că eşti la fel de legat de mine pe cât sunt şi eu de tine. Dar nu mai sunt o fetişcană naivă. Mă vei trăda sau doar îmi iroseşti timpul şi banii?”

— Nu e atât de simplu pe cât s-ar crede, spuse Antoniu.

„Ştiu că mă port ca o scorpie”, reflectă ea. „Dar ce altceva aş putea face? Viitorul meu, viitorul copiilor mei, viitorul ţării mele, acum toate depind numai de tine.”

— Nu, nu e simplu deloc. Se pare că eşti căpitan pentru oricine. Prietenii tăi vorbesc despre democraţie şi o nouă Republică, regii Galatiei, Cappadociei şi Siriei vorbesc despre eliberarea de sub jugul roman, mie îmi şopteşti că-i dai lui Caesarion ceea ce i se cuvine. Toţi suntem în război şi nici unul dintre noi nu ştie cu adevărat pentru ce anume luptă.

Se dădu jos din pat şi-şi trase un capot peste tunica albă. Era

exasperant. Omul ăsta era la fel de lunecos ca un ţipar, niciodată hotărât până la capăt.

— Porumbiţa mea…

— Nu-s nici o porumbiţă! Aş vrea să fiu porumbiţa ta, dar Regina Egiptului trebuie să aibă gheare, dacă vrea să rămână regină. Sau măcar în viaţă să rămână, o singură noapte.

Trase aer în piept.

— Divorţează de Octavia şi am să te cred pe cuvânt. Dar, dacă n-o faci, am să-mi iau flota şi cufărul cu finanţe de război şi mă întorc la Alexandria!

*

Ieşi din dormitor, întorcându-se în apartamentele ei, unde le chemă pe Charmion şi Iras să se ocupe de ea. Antoniu rămase privind spre uşă. Pentru numele lui Jupiter! Părea să vorbească serios.

„Ce să fac?” se întrebă el. „Are dreptate, ca de obicei. Parc-aş fi unul din jonglerii ăia din piaţă. Jonglez cu variantele, cu posibilităţile, cu viitorul. Trebuie să-i ţin în aer pe toţi în acelaşi timp, şi pe prietenii mei romani, şi pe satrapii clienţi, şi pe Cleopatra însăşi. În momentul ăsta, toată viaţa mea nu e decât o jonglerie. Dacă satisfac mulţimea, rămân în viaţă. Dacă scap o singură minge, toţi îmi vor întoarce spatele, dezamăgiţi.

Vrea să aleg. Dar nu pot. Aşa că jonglez, mulţimea râde, iar eu trăiesc mai departe.”

102

Cetatea Atenei

Fuseseră găzduiţi la vila palatină a legatului roman. Aceasta avea coridoare largi, placate cu porfir roşu şi marmură neagră, fresce cu fauni şi amoraşi jucându-se printre arbori dionisiaci, şi o grădină plină cu caişi şi trandafiri roşii ca sângele. În aripa de răsărit era un bazin interior întunecos, *impluvium*-ul, iar în marmură fuseseră săpate firide pentru o colecţie de statui, reproduceri după mari capodopere, ca Apollo de Leichares, pe care Antoniu îl dăduse jos imediat, şi Dionisoss-ul lui Fidias, pe

care îl mutase într-un loc de onoare.

Triclineum-ul fusese convertit în cameră a hărţilor. Avea vedere spre o curte cu iarbă şi o fântână, care era înconjurată de o colonadă cu acoperiş. Prin uşile deschise, briza caldă aducea cu ea mirosul îmbătător al tufelor de trandafir, iar în depărtare se vedeau coloanele albe ale Parthenonului.

Dar azi nu se aflau acolo ca să admire Acropole. Pe masa mare din mijlocul camerei fusese desfăşurată o hartă, iar Antoniu şi generalii lui îşi concentrau acum atenţia asupra acesteia. Era prezentă şi Cleopatra, pe care ceilalţi o tratau cu răceală.

Forţele aflate la dispoziţia acestor domni erau uriaşe. Pentru a domina mările, aveau flota Cleopatrei şi escadrele romane din Rhodos, Creta şi Cipru; pe uscat, Antoniu avea sub comandă nouăsprezece legiuni, plus încă unsprezece în rezervă la Alexandria, în Cyrenaica şi în Siria.

— De ce nu invadăm acum? întrebă Canidius. Toată Roma e în plin scandal din cauza taxelor pe care le-a impus Octavian, armata lui e flămândă şi prost plătită, oamenii s-au săturat de el până-n gât.

Dellius clătină din cap:

— Nu putem invada Italia cu Maiestatea Sa Cleopatra în armata noastră. Ar fi interpretată ca o ocupaţie străină. Toată ţara s-ar ridica împotriva noastră, chiar dacă-l desconsideră pe Octavian.

— Atunci, să traversăm acum, fără ea, propuse Ahenobarbus.

„Romanii ăştia”, reflectă Cleopatra. „Sug trădarea şi ingratitudinea o dată cu laptele de mamă.”

— Dacă traversaţi în Italia fără mine, spuse ea, va trebui să treceţi şi fără flota şi finanţele mele de război. Şi-atunci, să vedem cât de departe ajungeţi.

Se lăsă o tăcere prelungită.

— Oricum ar fi prea dificil, spuse în cele din urmă Antoniu. Nu sunt decât două porturi, la Tarentum şi la Brundisium, iar dacă Octavian ne închide porţile maritime, ne poate împiedica de tot să debarcăm.

Împunse harta cu un deget:

— Nu, eu plănuiesc să ne mutăm armatele aici, la Patrae, în Golful Calydon.

Ahenobarbus clătină din cap.

— Şi să-i cedăm Via Engatia lui Octavian? E o nebunie.

— Sunt de acord, interveni Dellius. Trebuie să păstrăm calea.

Antoniu părea preocupat de altceva.

— N-avem nevoie de el.

Ahenobarbus îl privi uimit:

— N-avem nevoie de principala cale între Adriatica şi Răsărit?

Caesar însuşi a spus că asta era cheia Greciei!

Reticenţa lui Antoniu o făcea pe Cleopatra să-nceapă să-şi piardă răbdarea. Nu era în stare nici măcar să le explice propriilor lui generali ce intenţii avea?

— Flota va staţiona aici, în sud, arătă ea, la Actium, Corcyra, Patrae şi Methone. Insulele oferă adăposturi sigure pentru corăbiile noastre şi vom fi aprovizionaţi din Egipt, nu din Grecia. Aşa că ar fi nepractic şi inutil să ne menţinem forţele pe Via Egnatia.

Toţi o priveau lung — romanii, Amyntas, Bogud, Archaelus, ceilalţi regi şi nobili. Nu erau obişnuiţi să aibă o femeie prezentă la un consiliu de război şi se simţeau cu atât mai stânjeniţi de o femeie care lua cuvântul şi dicta manevre strategice.

Ahenobarbus îl privi pe Antoniu, ca şi cum ar fi aşteptat s-o contrazică.

— Imperatore?

Dar Antoniu se dusese la fereastră, de unde privea rândunelele zburând rapid pe sub colonade. Şi bea. Era abia ceasul al cincilea din zi, iar el avea deja o cupă cu vin în mână.

— S-a hotărât, spuse şi-i expedie pe toţi.

Ceilalţi ieşiră din cameră, în şir, fără tragere de inimă.

103

Era primăvară în Grecia, iar Antoniu se săturase de toate pregătirile pentru război, părăsind Atena cu suita lui de muzicanţi şi actori, în drum spre insula Samos. Ceilalţi regi îl urmaseră acolo şi se luau la întrecere pentru a-i oferi cele mai opulente distracţii şi cele mai scumpe daruri. Mardian îi raportase Cleopatrei că teatrele erau pline până la refuz în fiecare seară.

Antoniu pusese să se înalţe în grădina vilei un eşafodaj de ramuri verzi, pe care fuseseră agăţate tamburine, piei de ţap şi

viţă-de-vie, ca să semene cu peştera unui satir. Se spunea că în fiecare dimineaţă se tolănea înăuntru, bând cu prietenii lui, Munatius Plancus, piticul Sysiphus şi ceilalţi, distrându-se cu muzicanţi şi actori ai ghildelor dionisiace din toată Grecia şi Asia. Atrăsese o suită vastă de Pani şi de *maenade* şi în fiecare zi toată insula răsuna de strigătele petrecăreţilor şi de muzica flautelor, a fluierelor şi a talgerelor.

Şi, în fiecare noapte, Dionisos însuşi, acum în vârstă de patruzeci şi şase de ani şi pe calea spre îngrăşare, cârmuia orgiile care urmau.

„Nobilul meu Antoniu. La un tânăr, asemenea excese se pot scuza, puse pe seama exuberanţei tinereşti. Dar ce putem spune”, se întreba Cleopatra, „despre un om ajuns la jumătatea vieţii care refuză să se despartă de jinduirile lui, învăluindu-le în numele religiei?”

Sau era oare altceva? S-ar fi putut ca, pornind la luptă împotriva Romei, atât victoria, cât şi înfrângerea să-l dezguste în egală măsură? Oare nobilul Antoniu îşi dorea acum şi propria distrugere, pe lângă cea a duşmanilor?

Cleopatra şi-ar fi dorit să-l înţeleagă mai bine. Ştia că Antoniu iubea traiul uşuratic mai mult decât s-ar fi cuvenit din partea oricărui bărbat, dar totuşi, în scurta lui viaţă, realizase mai mult decât oricare dintre semenii lui, poate numai cu excepţia lui Caesar. În adâncul inimii era încă un copil, dar printre ceilalţi oameni se înălţa ca un uriaş. Fugea de responsabilitate ca de lepră, iar vanitatea lui nu cunoştea margini; şi, cu toate acestea, năvălise în viaţa ei ca un soare cald, iar, când o părăsise, sălile palatului din Alexandria rămăseseră pustii ca un mormânt, fără râsul lui.

Cum avea să se rezolve toată această situaţie nu ştia. Apucaseră un leu de coadă, iar acum nu-i mai puteau da drumul până nu-l învingeau.

Colina Palatină, Roma

Octavia sperase ca pasiunea soţului ei pentru acea femeie egipteană să treacă, în timp, la fel cum părea să i se risipească interesul faţă de oricare altă femeie. Nu se putea baza pe ura ei; existau zile când n-o mai simţea şi aproape uita că o umilise şi o abandonase, ba chiar o respinsese, după ce ea înfruntase

furtunile iernii ca să se ducă la el, după înfrângerea din Parthia.

Într-adevăr, ura o părăsise în repetate rânduri şi continua s-o dezamăgească, până în ziua când sosi un mesager s-o anunţe că se declarase divorţul.

Din acel moment, nu mai avu încotro decât să facă lucrul asupra căruia Octavian insistase atât de multă vreme: conform legii, trebuia să plece din casa lui Antoniu, lăsându-se din nou, împreună cu copiii, în grija fratelui ei.

Octavian, desigur, a transformat incidentul într-un eveniment public. Totul s-ar fi putut face noaptea, discret, pentru a-i ocroti demnitatea. Dar aşa ceva n-ar fi folosit la nimic. În schimb, Octavian veni s-o ia la ceasul al cincilea din zi, având grijă ca intenţiile lui să fie aduse la cunoştinţa întregii Rome. În timp ce ieşea din vilă, în ziua plecării, Octavia văzu o mulţime imensă adunată sub brazi, să asiste la spectacol. Priveau cu fascinaţie năucă, de parcă ar fi participat la o execuţie publică.

Octavian nu-i adusese trăsură; fu nevoită să plece pe jos, cu copiii şi sclavii după ea, cărând bagajele pe Palatină, spre casa lui Octavian. „Ce spectacol jalnic dăm”, îşi spuse Octavia.

„Fratele meu a pregătit totul, ca o mărturie grăitoare despre căderea în dizgraţie a fostului meu soţ.

Of, m-am săturat de bărbaţi pentru toată viaţa. Dacă Antoniu s-a folosit de mine, fratele meu s-a folosit şi mai mult. Chiar şi în nenorocirea mea găseşte o formulă de a face politică. Sper ca Hades să-şi deschidă porţile pentru amândoi şi să sufere împreună, acolo, în tenebre. Din partea mea, de-acum încolo nu voi mai avea de-a face decât cu femei.”

104

Cetatea Atenei

Era un băiat stângaci, părând atât prea slab, cât şi prea înalt. Avea o faţă lungă, cu maxilare de cal şi dinţi prea mari pentru gura lui. O fi fost oare într-adevăr fiul lui Antoniu?

Antyllus era singurul dintre copiii lui care, după divorţ, preferă să părăsească Roma, pentru a veni să stea cu tatăl său. Cleopatrei i se părea că Antoniu, care nu-l mai văzuse de când era mic, nu era pregătit pentru această demonstraţie de

afecţiune filială.

— Antyllus, spuse el. Băiatul meu.

Încercă să-l îmbrăţişeze, dar adolescentul îşi ţinu braţele pe lângă trup, ca o statuie. Murmură doar atât:

— Salut, tată.

Şi continuă să privească vinişoarele din marmura pardoselii. Antoniu, cu ochii roşii şi tremurând, încă nu-şi revenise după excesele din timpul nopţii. Stătea aşezat pe o canapea de mătase şi trebuia să-şi folosească ambele mâini pentru a ridica la buze cupa de jad. Cleopatra, Caesarion şi ceilalţi copii erau prezenţi cu toţii, pentru a-i ura bun-venit la Atena noului lor frate după tată. Toţi îl priveau fix pe Antyllus, nedumeriţi şi jenaţi. Ca şi cum tocmai ar fi luat prânzul, iar cineva ar fi aruncat pe masa de banchet un câine jupuit de piele.

— Îşi buclează părul, mârâi dispreţuitor Caesarion, risipind tăcerea.

— Sunt naturale, se bâlbâi Antyllus, şocat de o insultă atât de directă.

Caesarion adulmecă prin aer.

— Şi-şi dă cu parfum. Pe toţi zeii, arată ca un dansator sirian.

— Destul! se răsti Antoniu, dar Cleopatra putea să vadă că împunsăturile îşi atinseseră ţinta.

— Îţi vei cere iertare, îi spuse ea lui Caesarion.

— Îmi pare rău, se conformă băiatul, bosumflat. Scuză-mă că te-am făcut „dansator sirian”.

Buza de jos a lui Antyllus începu să tremure.

Antoniu era vizibil jenat de acea izbucnire şi încercă să recupereze o parte din terenul pierdut cu fiul lui.

— Ce fac surorile tale? întrebă, neluând în seamă lacrima care se prelingea pe obrazul fiului său pierdut.

— Sunt bine.

Din nou o tăcere penibilă.

— Octavian s-a purtat frumos cu tine?

— Foarte frumos. Dar i-am spus că locul meu e aici, lângă tine.

Antoniu dădu din cap:

— Chiar aşa.

— Şi-n plus, cred că are dansatorii lui, replică Caesarion. Mai drăgălaşi.

Cleopatra făcu un semn cu capul spre preparatorul lui Caesarion:

— Ia-l de-aici şi trage-i o mamă de bătaie.

Caesarion aruncă o privire spre ea, cu ochii scăpărând de furie. Avea şaisprezece ani, fiind poate cam mare pentru a mai încasa bătaie. Dar un asemenea comportament nu putea trece nepedepsit.

Eunucul care-i fusese repartizat îl scoase pe băiat din cameră. Era prea bătrân şi prea slab ca să-i poată face mare lucru. Totuşi, asta avea să-l înveţe o lecţie, poate.

Antoniu stătea tăcut, complet încurcat. Un tată desăvârşit pentru Alexandru, Selena şi micul Filadelfus, dar în faţa acestei făpturi părea buimăcit de-a binelea. Cleopatra îi trimise pe cei trei copii mai mici cu preparatorii lor.

— Îmi pare rău pentru grosolănia lui Caesarion, spuse ea, când rămaseră singuri. S-ar putea ca fiul meu să-l privească pe Antyllus ca pe un rival.

Antoniu dădu din cap:

— Toţi fraţii ajung rivali, mai devreme sau mai târziu.

— Şi surorile, adăugă ea, cu gândul la Arsinoë.

Scena dintre Caesarion şi Antyllus o şocase. „Punem atâta preţ pe moştenitorii noştri”, îşi spuse, „ca şi cum prin ei am putea să ne trăim mai departe scurta viaţă.” Şi totuşi, semăna vreunul dintre aceşti băieţi cu mamele sau cu taţii lor? Caesarion devenise un tânăr sarcastic şi irascibil, deşi Cleopatra spera ca aceste defecte să-i treacă, o dată cu înaintarea în vârstă. Impresia ei imediată despre Antyllus era că petrecuse mult prea mult timp dădăcit de femei.

Îl lăsă pe Antoniu să-şi rumege melancolia. Fără îndoială, avea să caute soluţia acestei noi probleme într-o cupă cu vin.

105

Soarele încălzise banca de marmură. Albinele şi alte insecte erau ocupate să culeagă nectarul din trandafiri. Glicina purpurie se căţăra pe peretele din spatele ei. Cleopatra asculta şipotul fântânii, lăsând zefirul blând al verii să-i mângâie faţa. Lângă ea stăteau doi servitori, alungând gâzele cu evantaie din pene de struţ cu mânere de aur, dar îi alungă, pentru a rămâne singură cu Mardian.

Bătrânul eunuc îşi făcea vânt cu furie, în timp ce sudoarea îi

păta mantia voluminoasă, făcându-i pielea să lucească precum arama.

Ştia că-i adusese veşti proaste. Şi într-o zi atât de frumoasă...! Un dezastru merita o vreme mai mohorâtă decât asta. Cleopatra inspiră miresmele grădinii, prelungind încă puţin momentul. În cele din urmă, spuse:

— Aşadar, Mardian. Ai primit ştiri de la prietenul nostru Apollodorus.

— Într-adevăr, Maiestate.

Primul ministru îşi şterse sudoarea de pe faţă cu o batistă de mătase brodată.

— Munatius Plancus s-a instalat în noua lui casă?

Plancus, unul dintre cei mai de încredere generali ai lui Antoniu, plecase de la Atena la Roma, pentru a-i jura credinţă tânărului Caesar.

— Octavian găseşte întotdeauna loc pentru încă un lingău.

— Sunt sigură că discuţiile cu el i s-au părut extrem de interesante. La urma urmei, cunoştea numărul exact al forţelor noastre şi dispoziţia pe care le-am stabilit-o.

— Aşa este.

Un moment, îl privi lung pe eunuc. Se întreba cum ar fi decurs viaţa lui dacă, în copilărie, nu se supunea dorinţei părinţilor, pentru a suferi operaţia care-i îngăduise intrarea în serviciul regal.

— Deci, sunt pregătită. Spune-mi ce s-a întâmplat.

— Când eraţi la Roma, Caesar v-a arătat Templul Vestei, în Forum Romanus?

— Da.

— Prin urmare, ştiţi că se obişnuieşte ca romanii de obârşie nobilă să-şi depună testamentele în păstrare la preotesele virgine. Desigur, persoanele Vestalelor Fecioare sunt considerate inviolabile.

— Am auzit despre această tradiţie.

— Aşadar, puteţi înţelege cât de şocată a fost toată Roma să descopere într-o dimineaţă că templul fusese invadat, preotesele maltratate şi anumite documente luate de oameni înarmaţi. Era — şi este — o crimă de proporţii inimaginabile. Dar, a doua zi, Octavian s-a ridicat în Senat pentru a declara că intrase în posesia testamentului lui Marcus Antonius Imperator. Din acel moment, a fost clar ai cui oameni săvârşiseră sacrilegiul.

Cleopatra clipi din ochi, nedumerită. Cu siguranţă, aceasta trebuia să fie o veste bună, nu? Nici chiar Octavian nu putea viola Templul Vestei fără să sufere cea mai aspră pedeapsă. Dar de ce să fi afirmat că furase un lucru care nu se afla acolo?

— Octavian a citit testamentul în faţa Senatului. În testament, Caesarion era declarat moştenitorul natural al lui Cleopatra, Maiestatea Voastră eraţi numită soţia lui, în contravenienţă cu legea romană, şi se stipula că, la moartea lui, urma să fie înmormântat nu la Roma, ci în mausoleul regal al Ptolemeilor, din Alexandria. Se pare că aceste dezvăluiri au provocat atâta agitaţie, încât până şi crima prin care documentul a ajuns în mâinile lui Octavian a fost trecută cu vederea. Vila lui Antoniu de pe Palatină a fost arsă imediat până-n temelii, de mulţime.

Cleopatra tăcea, încercând să-şi adune gândurile.

— A existat un asemenea testament, Maiestate?

Dădu din cap.

— Dar este depus la preoţii lui Isis, în Brucheion.

— Deci, Plancus a fost, spuse Mardian, văzându-şi bănuielile confirmate fără putinţă de tăgadă. El i-a spus lui Octavian despre acest document. Testamentul pe care l-a citit Octavian în Senat este un fals.

— Ar fi trebuit să rămână secret, răspunse Cleopatra. Dintr-o dată, înţelesese. A devastat Templul Vestei, pentru a face să pară că testamentul era autentic.

— Într-adevăr. Cine ar risca o crimă atât de cumplită, dacă miza n-ar fi cea mai mare din toate?

Un moment, soarele dispăru printre nori. Cleopatra se cutremură. Îşi amintea de băiatul debil pe care-l cunoscuse în seara aceea la cină, în casa lui Caesar. Cea mai mare putere a lui Octavian consta în faptul că toţi se grăbeau prea tare să-l socotească drept un om slab.

Douăzeci de ani de lupte, pentru ea, pentru fiul ei, pentru Alexandria, pentru Egipt. Şi încă se mai afla într-un pericol la fel de mare ca în ziua în care se aşezase pe tron.

Dar, curând, sorţii aveau să se hotărască. Cel puţin, acum nu mai era mult şi se sfârşea totul.

106

Octavian se ridică încet în picioare. Camera Senatului era plină până la refuz. Divorţul lui Antoniu de Octavia, citirea testamentului său îi electrizaseră pe toţi.

Aşteptă să se potolească toate tusele şi foielile de picioare.

— Senatori. Ne confruntăm azi cu o ameninţare cum n-am mai cunoscut încă de pe vremea lui Hannibal. Nu e doar încă un război civil, aşa cum a trebuit să îndurăm între tatăl meu şi Pompei sau cum au fost rebeliunile ulterioare ale fiilor şi partizanilor lui Pompei, ci de astă dată este o ameninţare la adresa Romei însăşi. Ca să nu încapă nici o îndoială, conflictul meu actual nu este cu Marcus Antonius, ci cu femeia care îi comandă de-acum fiecare mişcare. Căci, dacă nu punem mâna pe arme, purtându-ne ca nişte bărbaţi, ne vom pomeni că şi treburile noastre vor fi în acelaşi fel hotărâte de această Cleopatra…

Patrae, Grecia

O hartă uriaşă a Greciei fusese desfăşurată pe marea masă a hărţilor. Canidius stătea aplecat asupra ei, cu Dellius alături şi ofiţerii din statul major. Sosius, care fusese însărcinat cu escadrele navale romane, arăta pe hartă.

— Planul lui Antoniu este să ne postăm flota astfel încât să putem intercepta forţele lui Octavian înainte de a traversa din Italia, în primăvară, spunea el. Desfăşurarea noastră arată ca un scut care se întinde de-a lungul întregii coaste de apus a Romei. Oriunde ar încerca să treacă Octavian cu armata lui, îl vom putea ataca, protejându-ne totodată propriile linii de aprovizionare din Egipt.

— După cum a subliniat Imperatorul nostru, adăugă Canidius, este imperativ, politiceşte vorbind, ca Octavian să ne atace primul. Trebuie să purtăm acest război pe un teren neutru. Timpul este de partea noastră. De ce să ne asumăm riscuri? Avem mâncare din Egipt şi tezaurul fără fund al Cleopatrei din care să ne finanţăm. Armata noastră este mai numeroasă, flota e de calitate superioară. Între timp, Italia suferă de foame, iar Octavian e falit. Armata lui e la un pas de revoltă, aşa că avem şanse ca nici măcar să nu trebuiască să luptăm.

Dellius dădu din cap. Era convins că aveau dreptate. Octavian nu era general. Anul viitor, pe vremea aceea, aveau să fie din

nou instalaţi în vilele lor de la Roma.

*

— ... Faptul ca noi, romani şi stăpâni ai celei mai mari şi mai bune părţi a lumii, să fim călcaţi în picioare de o egipteancă, de o femeie, e nedemn de părinţii noştri şi, de asemenea, nedemn de noi înşine. Se cade să suportăm cu umilinţă insultele acestor alexandrini, ale acestor bădărani, care sunt sclavii unei femei, nu ai unui bărbat? Cine nu s-ar lamenta, văzând soldaţii romani în serviciul de gărzi de corp ale acestei regine? Cine n-ar geme de disperare, auzind că senatorii şi cavalerii romani se gudură pe lângă ea ca nişte eunuci? Cine n-ar plânge, văzându-l şi auzindu-l pe Antoniu însuşi, omul care a fost de două ori Consul, de multe ori Imperator, numindu-şi copiii Soarele şi Luna şi, în cele din urmă, asumându-şi titlul de Dionisos, iar după aceasta dăruindu-i ei insule şi naţiuni întregi, ca şi cum ar fi stăpân peste toate pământurile şi mările?

Şi atunci, de ce ne-am teme cât de cât de el? Din cauza numărului de oameni pe care-i are? Dar nici un număr de persoane, oricât de mare, nu poate învinge virtutea. Din cauza naţionalităţii lor? Dar, cu siguranţă, aceşti mocofani şi asiatici se pricep mai bine să ducă pe umeri pepeni, decât arme. Din cauza experienţei lor? Ştiu mai bine cum să pescuiască, decât cum să lupte pe mare. Din partea mea, mi-e mai degrabă ruşine că ne vom înfrunta cu nişte creaturi ca acestea, căci răpunerea lor nu ne va aduce nici o glorie. Cu cine luptăm noi, de fapt? Cine sunt generalii lui Antoniu? Ar fi Mardian, eunucul, şi Iras, coafeza Cleopatrei, şi Charmion, garderobiera ei. Aceştia sunt inamicii voştri — iată cât de jos a decăzut nobilul nostru Antoniu de odinioară! Dacă doreşte să moară şi să fie îngropat în pământ străin, n-are decât să i se îndeplinească dorinţa. În timp ce el va zăcea îmbălsămat ca un faraon, eu, Imperator Caesar, îmi voi odihni oasele în mormântul familiei pe care chiar acum îl construiesc pe malul Tibrului. Nici chiar pulberea mea nu te va uita şi nu te va părăsi, Mamă Roma!

*

— Nu-mi place aici.

Caesarion stătea la fereastră, încruntat, privind furtuna. Cleopatra îşi pusese atât de multe speranţe în acest băiat. Văzându-l acum din profil, observa că semăna puţin cu tatăl lui, dar în rest avea atât de puţine calităţi lăudabile. Manifestase anumite aptitudini pentru călărie şi avea talent la limbile străine, însă nimic mai mult. Spera ca alte afinităţi să i se dezvolte, pe măsură ce creştea..

— Trebuie să stai aici, îi răspunse ea. Pentru tine are loc războiul ăsta.

— Numai să nu mai trebuiască să mă urc pe vreo corabie. Am rău de mare.

Măcar atâta lucru moştenise şi de la ea.

— Vom sta aici toată iarna. După aceea, mai vedem noi.

— E prea frig. Şi nu am nimic de făcut.

— Ai de făcut lecţiile. Trebuie să-ţi exersezi retorica şi numerele.

— De ce?

— Pentru că eşti prinţ! se răsti ea, făcându-l să holbeze ochii în faţa acestei ieşiri neaşteptate de furie.

— Pe Antyllus l-ai lăsat să stea la Atena.

— Războiul ăsta nu are nici o legătură cu el.

Caesarion nu răspunse. Continuă să se uite pe fereastră, la marea cenuşie. „Ce băiat posac. Mai mult seamănă cu fraţii mei, de fapt, decât cu Caesar.” Ironia sorţii; era tot ce-i mai rămăsese de la Iulius.

*

Octavian mergea spre Câmpul lui Marte într-o procesiune solemnă cu generalii lui, în ţinută militară completă, îmbrăcat cu mantie de piele şi pieptar împodobit, sub privirile tuturor *boni*-lor din Roma, gătiţi în purpuriul lor de ceremonie. Ritualul pe care urma să-l oficieze era unul dintre cele mai străvechi ale tribului roman şi niciodată nu avusese atât de mulţi martori dintre cei prezenţi.

Octavian se opri la porţile templului dedicat Belonei, zeiţa războiului. Înăuntru, înmuie o lance în sânge omenesc proaspăt şi, după ce-şi aduse ofrandele zeiţei, ieşi în faţa tuturor.

Glasul lui răsună în aerul rece al dimineţii.

— Regina egipteană, Cleopatra, a pus ochii pe Roma şi vrea să

ne conducă, iar noi o declarăm solemn inamica noastră. Această scorpie din Casa lui Ptolemeu, care l-a strivit sub tălpi pe generalul nostru Marcus Antonius şi a făcut din el sclavul ei, această egipteancă barbară care adulează reptile şi dobitoace ca zei, trebuie să fie răpusă.

Se întoarse spre sud-est, arăta în direcţia Egiptului, şi agită lancea în aer.

— Prin această acţiune declarăm *justum bellum,* un război just şi îndreptăţit, împotriva acestei suverane străine care ne ameninţă statul. Nu trebuie să-i îngăduim nici unei femei să se facă egala unui bărbat!

Şi, cu aceasta, Roma intră în război cu Egiptul.

107

Patrae, în golful Caldyon
Luna romană a lui Marte,
Cu treizeci şi unu de ani Înainte de naşterea lui Iisus Christos

Printr-o coincidenţă fatidică, vestea a ajuns de la Methona la ei tocmai la Idele lui Marte. Iarna încă nu se sfârşise, iar Octavian, aşa cum preziseseră unii, fusese într-adevăr ademenit de împrejurări să acţioneze cu o grabă necaracteristică pentru el. Sau mai degrabă amiralul lui, Marcus Agrippa, demonstrase că, atunci când era încolţit cu spatele la zid, devenea cel mai periculos şi mai energic duşman.

Ocolise marea pavăză pe care Antoniu o instalase în jurul Greciei, navigând mult spre miazăzi, cu jumătate din flotă, pentru a ataca Methona. Escadra romană de-acolo fusese luată prin surprindere. Nu se aşteptau să fie atacaţi; la fel ca partea cea mai mare din armata lui Antoniu, nici măcar nu credeau că aveau să fie chemaţi în luptă.

Fortăreaţa a fost capturată, iar Bogud din Mauritania, unul dintre cei mai trainici aliaţi ai lui Antoniu, a murit în luptă. Era o lovitură zdrobitoare. Methona fusese avanpostul lor cel mai îndepărtat spre miazăzi, străjuind căile de aprovizionare din Egipt.

Antoniu şi generalii lui erau năuciţi. Nu anticipaseră o asemenea manevră. Ce însemna? Plănuia oare Octavian să-şi debarce armata acolo şi să înainteze spre ei pe uscat, dinspre miazăzi?

După aceea, evenimentele s-au desfăşurat cu o mare repeziciune.

Înainte ca Antoniu şi generalii lui să aibă cea mai mică şansă de a reacţiona, Agrippa a fortificat Methona cu proprii soldaţi şi a început să hărţuiască flancul de miazăzi al armatei lui Antoniu în timp ce restul flotei a atacat Corcyra, în miazănoapte. Asediat acum pe două fronturi, Antoniu a prins de veste că Octavian îşi debarcase cu succes armata la Panormus, la o sută de mile romane spre miazănoapte de Golful Ambracia.

În doar câteva săptămâni, iniţiativa îi fusese smulsă din mâini, iar din toate planurile lui se alesese praful. Propriile legiuni continuau să se îmbete şi să benchetuiască în tavernele de lângă portul din Patrae, nepregătite pentru o campanie lungă, crezând că urmau să se bată cu un inamic slăbit şi demoralizat — dacă le era dat să lupte cât de cât.

Unde fusese greşeala?

Corcyra a căzut în urma unui asalt hotărât de pe mare, în timp ce, la miazăzi, corăbiile lui Agrippa porneau din Methona să ambuscheze toate navele comerciale care veneau de la Alexandria cu grâu pentru armata lui Antoniu.

Antoniu a dat ordin ca armata să fie traversată de la Patrae pe continent, de unde aveau să pornească în marş forţat spre miazănoapte, pentru a se întâlni cu forţele lui Octavian. Urmau să-şi facă tabăra la Actium, pe malul Golfului Ambraciei, iar acolo, a hotărât Antoniu, avea să-şi distrugă torţionarul o dată pentru totdeauna.

108

Localitatea Actium stătea agăţată la capătul din miazăzi al unei mări interioare cu ape puţin adânci, supusă mareelor, care la reflux lăsau în urmă întinderi vaste de lagune şi mlaştini şi câteva insuliţe joase, pline de mâl. Colinele înconjurătoare erau din calcar, presărate cu tufişuri rare, iar în timpul zilei nu se auzeau alte sunete decât vaietele jalnice ale păsărilor de apă

sub cerul apăsător.

Flota Cleopatrei zăcea la ancoră pe apa netedă, plumburie, cu catargele profilate pe munţii Akaramaniei, ale căror piscuri se ascundeau în nori. Dincolo de gura estuarului, colinele înalte din Leucas dominau marea.

Din tabără se înălţau spre cer fuioare de fum. În jurul perimetrului fuseseră construite garduri din lemn şi şanţuri de apărare şi totul părea în ordine. Dar, când trecură pe lângă gărzile de la poartă, Cleopatra fu izbită de expresiile de pe chipurile santinelelor. Se uitau la ea cu ochii stinşi de oboseală şi foame. Cât de grea trebuie să fi fost iarna, în locul acela mohorât şi deprimant…!

„Era dilema clasică a oricărui general”, îşi spuse ea. Ceea ce părea atât de sigur pe hartă era cu totul altfel în realitate. Hărţile nu transmiteau niciodată duhoarea morţii sau atmosfera de zădărnicie. Un val de letargie şi groază o învăluise în timpul lungului marş din Golful Calydon, iar acum ameninţa s-o copleşească. Venirea acolo fusese ca o traversare a Styxului, pe Tărâmul Umbrelor.

*

Mantia purpurie a lui Antoniu era stropită cu noroi, iar chipul şi braţele i se mânjiseră cu sudoare şi praf după lungul drum spre miazănoapte. Eros, scutierul lui, îi aduse apă proaspătă într-un căuş, iar Antoniu se spălă repede pe faţă şi mâini, după care se aşeză pe un scăunel, în timp ce Eros îi scotea cizmele. Ceru să i se aducă vin.

Cleopatra îl studie. Aerul ţanţoş i se risipise cu desăvârşire. Şi nu mai departe de vara trecută crezuse că totul avea să fie floare la ureche.

„O fi prea târziu ca să-l seducem pe Agrippa?” se întrebase Mardian cu voce tare, în seara dinaintea plecării de la Patrae. Cleopatra îl certase pentru insolenţa lui, dar eunucul avea dreptate, desigur. Dacă gândeai numai în termeni politici, se aliase cu omul nepotrivit. Însă Octavian nu reprezentase niciodată o variantă viabilă, chiar dacă s-ar fi putut căli spre a nu-i lua în seamă coşurile şi dinţii stricaţi. Nu numai lui Caesarion, ci şi pentru că puştiul, cum continua să-l numească Antoniu, nu s-ar fi lăsat niciodată convins să împartă puterea cu

nimeni. După cum descoperise Antoniu însuşi.

Adevărul era că regina Cleopatra avea puţini egali în lume, iar posibilităţile ei de a-şi alege un consort fuseseră întotdeauna limitate. Se socotise norocoasă să găsească un bărbat pe care nu numai că-l găsea atrăgător, ci îl şi iubise chiar. Cândva.

Cleopatra strâmbă din nas. Duhnea a putreziciune.

— Nu-mi place deloc aici, spuse ea.

— Nu e nevoie să-ţi placă, mârâi Antoniu. Nu aici o să ne construim capitala.

— La flota mea mă refer. Corăbiile au stat ancorate în balta asta puturoasă toată iarna. Lemnăria trebuie să fie plină de viermi.

— Pentru moment, nu avem nimic de făcut cu problema asta.

— Totul, pare-mi-se, se bazează pe păstrarea insulei Leucas. Eşti sigur că Marcus Grattius al tău şi-a menţinut acolo destui oameni ca s-o apere?

— Cine e generalul aici?

Cleopatra ridică din umeri.

— În campania asta, până acum? Aş zice că Agrippa.

Ghimpele îl împunse adânc. „Uneori”, îşi spuse ea, „sunt cam prea slobodă de gură.”

— Lasă-mă pe mine să-mi bat capul cu campania, replică Antoniu. Am mai făcut aşa ceva, şi fără ajutorul tău. Poate ar fi mai bine să pleci. Servitorii aşteaptă cu nerăbdare să se ocupe de tine, în apartamentele tale.

N-avea nici un rost să discute cu el în contradictoriu. În timp ce Cleopatra pleca, Antoniu apucase deja în pumn o cupă şi striga să i se mai aducă un ulcior cu vin.

109

Canidius sosi în marş forţat, cu şapte legiuni din Patrae, alături de aliaţii asiatici ai lui Antoniu şi contingentele lor; acum, pe peninsulă era instalată o armată de o sută de mii de oameni. Antoniu îşi ţinu primul consiliu de război într-un pavilion şubred de lemn, care urma să-i servească drept *principia,* cartier general. Toţi se adunaseră acolo, regi, senatori şi generali, în jurul hărţii mari care fusese desfăşurată pe o masă cu capre.

Harta reprezenta dispozitivele celor două armate. Inamicul lor

ocupase terenurile mai înalte de la miazănoapte, iar flota lui Agrippa era ancorată în apropiere, în Golful Gomaros. Octavian îşi fortificase poziţia cu tranşee şi palisade, până pe malul mării.

Dar Octavian nu era singurul lor duşman, după cum reieşi clar când Canidius se întoarse spre Cleopatra, întrebând-o cât de bine îi era pregătită flota.

Cleopatra ezită.

— În timpul iernii, am pierdut zece mii de vâslaşi, din cauza bolilor.

Toţi cei din jurul mesei traseră aer în piept, adânc, tăios.

— Zece mii! strigă Canidius.

Grattius le spusese că bântuise o molimă. Dar atât de mulţi...?

— Mă rog, nici nu e prea surprinzător, interveni Ahenobarbus. Majoritatea oamenilor lui Grattius sunt asiatici şi sirieni. Folosesc aceleaşi latrine, luni de-a rândul. Şi pe urmă, te mai întrebi cum de se îmbolnăvesc.

Cleopatra îi văzu pe Amyntas şi alţi câţiva dintre prinţii străini schimbând priviri peste masă. Nu erau obişnuiţi cu insulte atât de neruşinate.

— Vom recruta alţi vâslaşi din rândurile populaţiei locale, spuse Antoniu.

— Oamenii pe care i-am pierdut eu erau fenicieni şi egipteni care au petrecut luni de zile antrenându-se, înainte de a pleca din Atena. Meseriaşi. Nu vor fi înlocuiţi atât de uşor.

Se vedea clar că modul ei direct de a vorbi îl deranja. Dar trebuia să i-o spună.

— De asemenea, sunt îngrijorată să văd că părem aşa de înghesuiţi aici.

— Nu suntem deloc înghesuiţi. Flota noastră e bine protejată. Cea a lui Agrippa este în pericol. El nu are port de furtună.

— Poate veni şi pleca după bunul lui plac. Noi nu putem.

— Sunt de acord cu stăpânul meu Antoniu, replică Ahenobarbus. Aici, suntem de nepătruns. Îi mulţumim Cleopatrei pentru opinia ei, dar de asemenea ne întrebăm în câte campanii a luptat.

Cleopatra. Bălegarul ăla de măgar roman îndrăznea să i se adreseze pe nume! Făcu un efort să se stăpânească.

— Nu am experienţă combativă care să mă călăuzească, după cum bine ştiţi. Numai logică şi raţiune.

— Întrucât în momentul de faţă nu plănuim să purtăm o

bătălie pe mare, nu văd ce rost are discuţia asta, se răsti Antoniu, oprind schimbul de replici. Octavian are tabăra aici, continuă el, pe Colina Mikhailitzi. Nu-l putem ataca direct; aşa că trebuie să încercăm o manevră pentru a-l sili să-şi părăsească poziţia. Aprovizionarea lui cu apă pare vulnerabilă, continuă el, bătând cu un deget în hartă. Dacă reuşim să capturăm izvoarele astea de-aici, va trebui să părăsească fortăreaţa pentru a lupta. Atunci, Agrippa nu va mai putea să-l salveze.

Cleopatra păstră tăcerea, deşi ştia ce intenţiona Antoniu. Îşi dorea o victorie pe uscat, ca să se poată lipsi de ea şi de flota ei. Ce ironie. Investise atât de mult în puterea maritimă a Egiptului, iar acum se părea că avea să lase cei mai buni cedri din Liban să putrezească în port.

*

A doua zi dimineaţa, când se trezi, Cleopatra văzu o pânză de fum plutind peste insula Leucas. Mardian se repezi în cort ca s-o informeze că Agrippa lansase un atac prin surprindere asupra insulei, în seara trecută la apusul soarelui, scufundase sau arsese escadra staţionată acolo şi cotropise fortăreaţa. Supravieţuitorii încă mai soseau clătinându-se pe mal.

Un nou dezastru. De-acum încolo, toate alimentele, hainele şi armele lor trebuia să fie aduse pe uscat, din Golful Calydon, cu catârii. Nu le mai rămânea decât să forţeze lupta sau să moară de foame.

110

Eros îl ajută pe Antoniu să-şi îmbrace armura, strângându-i curelele la umeri şi mijloc şi încheind pieptarul peste tunica purpurie. Era o armură pe măsura unui Imperator, cu decoraţiuni smălţuite reprezentând scene din faptele de poveste ale presupusului strămoş al lui Antoniu, Hercules. „Va cam avea nevoie azi de ceva din forţa şi curajul lui legendare”, reflectă Cleopatra.

În continuare, Antoniu îşi puse pe cap casca grea de bronz, cu vizieră şi obrăjeri, luă în mână o spadă mare cu două tăişuri, lungă cât braţul Cleopatrei, şi o vârî în teacă. Eros îi potrivi

chinga pentru mână în scutul rectangular curb şi, în cele din urmă, îi puse pe umeri mantia purpurie care-l identifica drept Imperator, comandant al armatei romane.

În timp ce Eros îl îmbrăca, Antoniu se tot uita pe uşa cortului spre mare, unde insula Leucas ocupa tot orizontul, cu crestele albe ale valurilor spărgându-se la baza falezelor de calcar. Pe acolo patrulau acum corăbiile lui Agrippa.

— M-am rugat lui Isis pentru succesul vostru, îi spuse Cleopatra.

Înălţase un mic altar lângă pavilionul ei de mătase, unde o statuie din marmură a lui Isis Pelagia, luminată cu lumânări, accepta ofrandele de tămâie şi vin. Se ruga acolo în fiecare zi.

Antoniu îi ignoră referirea la zeiţă. Poate că se gândea să revină la severii lui zei romani, acum când Fortuna îl părăsise. Nu mai scotea o vorbă despre Dionisos.

— Ce bine e să iau din nou armura pe mine, spuse el.

O privi zâmbind şi, un moment arătă din nou ca Antoniu cel de altădată.

— La consiliul de ieri… îmi pare rău dacă te-am jignit. Dar trebuie să ţii minte că sunt regină, nu una dintre servitoarele tale.

— Creează impresie proastă în faţa celorlalţi, răspunse Antoniu.

— Faptul că am opinii?

— Faptul că Imperatorul lor poate primi îndrumări de la o femeie.

— Nu sunt o femeie. Sunt o zeiţă.

O privi lung. Poate credea că-i ardea de glumă.

— N-am înţeles niciodată faptele zeilor sau ale femeilor, murmură el.

— Mă îndoiesc că ei şi ele te-au înţeles vreodată pe tine.

Antoniu zâmbi din nou.

— Fără îndoială, ai dreptate.

O sărută uşor şi ieşi cu paşi mari din cort. Prin aer plutea fumul din tabără, ca o ceaţă, amestecat cu mirosul de piele şi cai. Armata îşi strângea rândurile pe câmpie, şiruri nesfârşite de recruţi şi legionari unduind prin arşiţa încremenită. Acvilele romane erau ţinute sus de purtătorii de drapel, iar dimineaţa răsuna de trompete şi ropote de copite.

Canidius şi Ahenobarbus îl aşteptau, călări. Antoniu se săltă în

şaua murgului său uriaş. În acel moment, toate efectele băuturii, ale înfrângerilor şi ale anilor de petreceri părură să se lepede de pe el. Făcu un semn nonşalant cu mâna şi toţi trei porniră în josul pantei blânde, să se posteze în fruntea armatei.

*

Se întoarseră chiar înainte de căderea serii.

Antoniu sosi în galop până aproape de uşa *preaetorium*-ului şi intră înăuntru, cu pas apăsat. Din pavilionul ei, aflat la o sută de paşi distanţă, Cleopatra îl auzi strigând să i se aducă sticla de vin.

Următorul pe care-l văzu fu Ahenobarbus, călare pe cal, cu barba năclăită de sânge de la o tăietură de spadă pe obraz. Îşi scosese casca şi o ţinea sub braţ. Umerii i se înmuiaseră de oboseală.

— Aţi fost înfrânţi? întrebă ea.

Ahenobarbus îi aruncă o privire în silă.

— Nu. N-am fost înfrânţi.

— Atunci, ce n-a mers bine?

— Zidurile au căzut, am ocupat izvoarele. Eu însumi m-am pişat în apă, numai ca să le fac în ciudă.

— Atunci, de ce posomoreala asta?

— Încercuiserăm zidurile, aşa cum plănuise Imperatorul, şi ne pregăteam să le atacăm tabăra principală. Cumpăna bătăliei înclina în partea noastră. Apoi, unul dintre slinoşii tăi de prieteni, Deiotarus, şi-a luat cavaleria şi a trecut de partea cealaltă.

Deiotarus, Rege al Paflagoniei, înscăunat pe tron de Antoniu însuşi. Acesta era modul lui unic de a-şi arăta recunoştinţa. Şi nimic mai mult.

— Fără cavaleria lui, continuarea atacului ar fi fost o sinucidere.

— V-a trădat?

Ahenobarbus se încruntă.

— Poate că pe tine te-a trădat.

— Pe mine?

— Probabil credea că plănuiai să adaugi Paflagonia imperiului tău, după înfrângerea lui Octavian. Nu-l deranja să fie guvernat de Roma, dar nu-i plăcea să-l conducă o femeie.

Cleopatra simţi cum o cuprindea furia. Nu-i plăcea modul

nepoliticos în care i se adresa, nici nepăsarea cu care o învinuia pentru toate înfrângerile lor.

— Mă acuzi pe mine pentru trădarea lui?

Ahenobarbus nu-i dădu un răspuns direct.

— Pe toţi zeii, în viaţa mea n-am mai servit într-o campanie aflată sub stele mai nefaste.

Şi, continuând să bombăne, descălecă încet.

Cleopatra îl privi cum îi întorcea deliberat spatele şi pleca. Antoniu continua să arunce cu lucruri prin cort, strigând la Eros să se grăbească şi să-i scoată armura şi, „pe toţi zeii, unde era vinul?”

PARTEA A ŞASEA

Aicea zac, eliberat de ale vieţii greutăţi trecute.
De numele meu nu-ntreba, ia doar blestemul meu şi du-te.

INSCRIPŢIE DE PE MORMÂNTUL LUI TIMON DIN ATENA

111

Vara la Actium

O pâclă albă plutea suspendată peste golf, mlaştinile se zăreau unduitoare prin aerul fierbinte şi încremenit, o miasmă puturoasă spurca văzduhul, duhoarea de mâl, apă stătută şi dejecţii de la o sută de mii de oameni. Bolile se răspândiseră din nou printre ei. Vâslaşii Cleopatrei continuau să moară cu zecile în tabără; în fiecare zi, printre rândurile de corturi treceau greoi căruţe cu leşuri, în care trupurile erau aruncate ca nişte gunoaie şi duse pe câmp să fie arse la grămadă.

Corăbiile ei putrezeau pe apă. Lemnăria nu fusese smolită în timpul iernii, pentru a o proteja de viermii de mare, iar acum multe dintre ele nu mai puteau ieşi în larg. Se împuţinaseră la şase escadre, şi nici chiar acestea nu aveau oameni destui. Fiecare triremă avea nevoie de un echipaj compus din o sută şaptezeci de vâslaşi, iar soldaţii lui Antoniu, încercând să-i înlocuiască pe cei care muriseră, răpeau acum agricultorii greci de pe câmpii sau îi ambuscau pe cărăuşii de catâri în trecătorile

munţilor. Măsuri disperate şi poate tot atât de zadarnice, căci acei oameni erau fermieri, nu marinari, şi aveau nevoie de luni de zile, dacă nu chiar ani, pentru a învăţa să manevreze corăbiile cu tot atâta iscusinţă ca fenicienii şi egiptenii pe care-i pierduseră.

Cea mai mare flotă pe care o construise vreodată Egiptul sau oricare altă naţiune a lumii pierea în paragină.

Molimele nu erau singurul blestem. Ierburile de apă sărată erau infestate cu şerpi, iar la apusul soarelui soseau din lagunele împuţite roiuri de ţânţari, pentru a le face viaţa şi mai imposibilă. Singurele fiinţe care păreau să prospere în locul acela nenorocit erau păsările de baltă, berzele, raţele şi cormoranii, însă chiar şi acestea dispăruseră, prinse de soldaţii pe care foamea îi adusese la disperare.

Arşiţa şi flămânzirea întindeau nervii la limită. În tabără aveau loc zi de zi încăierări, pentru mâncare sau felurite alte lucruri sărăcăcioase. Soldaţii mureau în luptele cu pumnalul, alţii erau crucificaţi de comandanţi pentru nesupunere sau revoltă. Cu fiecare zi, tensiunea şi frustrarea creşteau.

Octavian şi Antoniu erau imobilizaţi într-o remiză. Agrippa blocase flota în golf, Antoniu ţinea sub asediu armata lui Octavian în fortăreaţă, Octavian continua să primească grâu din Italia; Antoniu, deşi cu mai multă dificultate, era aprovizionat din Grecia centrală. Fiecare îl aştepta pe celălalt să facă prima mişcare.

Antoniu conduse încă un raid asupra surselor de apă ale lui Octavian, şi încă un satrap, Amyntas, profită de ocazie pentru a fugi la Octavian cu cavaleria lui, două mii dintre cei mai buni călăreţi pe care-i avusese vreodată Antoniu.

*

Un vânt fierbinte şi capricios stârnea praful la picioarele lor. Stăteau sub un umbrar care fusese înălţat în faţa *praetorium*-ului, nădăjduind la vreo briză răcoroasă. Servitorii îi făceau vânt Cleopatrei cu evantaie mari din pene de struţ. În zilele ca aceasta, părea să nu fie destul aer ca să respire.

Antoniu stătea aşezat cu mâinile pe genunchi şi privirea spre mare. Avea pe el doar tunica de corp din lână roşie şi sandalele cu curele încrucişate pe pulpe, iar în jurul gâtului ars de soare

purta o eşarfă roşie. În asemenea momente, inima Cleopatrei sângera de mila lui. S-o fi îndrăgostit Antoniu de Orient, dar Orientul se dovedise a fi un amant la fel de necredincios ca el. Mai întâi Artavasdes, apoi Deiotarus, acum Amyntas; acei prinţi buhăiţi, cu buclele lor unsuroase şi giuvaerurile pe degete, erau la fel de vrednici de încredere ca nişte negustori de covoare. Probabil se întreba cine era următorul care avea să-l vândă.

„Eu, poate.”.

— Dacă nu era Regele Armeniei, murmură el, acum aş fi stat în Babilon.

— Marcus, cât timp mai ai de gând să stai aici, zi de zi, plângându-ţi de milă? Trebuie să faci ceva.

Antoniu îşi trecu o mână peste faţă.

— Niciodată n-am dorit războiul ăsta.

— Dar acum îl ai. Şi trebuie să acţionezi.

Înclină din cap, ca pentru a-i da dreptate. Apoi spuse, cu ochii aţintiţi spre un viitor pierdut pe vecie.

— Aş fi putut învinge, dacă nu era lingăul ăla. Ştiu că aş fi putut învinge.

112

Ahenobarbus părea bolnav. Avea o peliculă de sudoare pe faţă, iar obrajii săi cu ţepi cărunţi păreau mai supţi. Ochii i se adânciseră în găvane. Niciodată nu fusese cel mai chipeş dintre bărbaţi, însă acum arăta ca o mortăciune. Stătea în uşa *praetorium*-ului lui Antoniu, cu Canidius şi Dellius, clătinându-se uşor pe picioare dar hotărât să se facă ascultat. Ca întotdeauna.

— Trebuie să renunţi la ea, spunea el. Predă-o şi târguieşte-te cu ticălosul. E singura scăpare.

— Şi cu onoarea mea cum rămâne? replică încet Antoniu.

— Ce-are a face onoarea aici? răspunse Ahenobarbus, înverşunat. Toţi ceilalţi nemernici au fugit, ca să-şi scape pielea. Tu de ce nu poţi?

— Nu m-aş coborî atât de jos.

— A, e minunat să-ţi respecţi înaltele principii morale, dar uită-te-n ce hazna cu rahat ne-ai împins pe noi, ceilalţi!

— Nu eu v-am chemat aici. Singuri aţi hotărât să veniţi alături de mine, împotriva lui Octavian.

— N-am spus că-ţi susţineam relaţia cu femeia asta!

— S-a dovedit o sprijinitoare mult mai fidelă decât mulţi dintre ceilalţi aliaţi pe care-i avem!

— Asta nu-i greu deloc!

Antoniu tăcu.

— Ascultă, prietene, ne cunoaştem de multă vreme, continuă Ahenobarbus, pe un ton mai îmblânzit. Trebuie să mă asculţi. Dacă te lepezi de ea acum, încă mai ai o şansă. Soldaţii lui nu-ţi vor face faţă în luptă. Mulţi dintre ei au servit sub comanda ta şi cea mai mare parte îl urăsc de moarte pe Octavian. Ar prefera să lupte pentru tine, nu contra ta, numai dacă le-ai da un motiv al naibii de serios. Ţoapa asta e cea care-ţi stă în drum…

— Nu-i zice aşa, mârâi Antoniu, sărind în picioare.

Dar Ahenobarbus n-avea chef să se lase intimidat. Se ţinu tare.

— Ce rost au toate astea? strigă el. Ai spus că aveam nevoie de ea pentru bugetul de război şi pentru flotă. Ei bine, dacă e s-o spunem p-a dreaptă, acum ambele s-au dus în pizda mă-sii!

Obscenitatea răsună cu ecou în cortul cu acoperiş jos. O rafală de vânt întinse cusăturile pânzei, iar *praetorium*-ul trosni sub impactul vântului.

— Este totuşi Regina Egiptului.

— Dacă ar fi Regele Egiptului, toţi te-ar întreba de ce ai favorizat-o cu atât mai mult decât pe ceilalţi. Fiindcă te culci cu ea, cu asta te are la mână?

Când Antoniu nu-i răspunse, Ahenobarbus continuă:

— Fiecare dintre prinţii ăştia unsuroşi e invidios pe ea, nu-ţi dai seama? De-asta i-ai pierdut pe Amyntas şi Deiotarus! În plus, toţi generalii tăi şi toţi senatorii din tabăra asta, până la ultimul, consideră că e o primejdie şi vor să plece de-aici!

În aşteptarea unei confirmări, Antoniu se uită spre Canidius, care ezită, apoi dădu din cap a încuviinţare.

— Vezi? stărui Ahenobarbus.

Antoniu îi privi lung. Ahenobarbus, Dellius, Canidius, fuseseră generalii şi susţinătorii lui cei mai demni de încredere. Poate că, fie şi cu acest prilej, aveau dreptate.

Dar ar fi putut să reuşească, îşi spuse el, visurile lui de a adăuga Parthia la imperiu şi a întemeia o dinastie bazată pe avuţia Egiptului. Tot timpul, acesta fusese planul lui Caesar. Nu făcea decât să păşească pe urmele bătrânului. Şi ajunsese atât de aproape…

Însă aveau dreptate. De toate se alegea praful. Într-adevăr, acum nu mai avea de ales. Trebuia să facă ceva.

— Am să vorbesc cu ea, spuse.

*

Pavilionul de mătase al Cleopatrei fusese înălţat lângă cartierul general al lui Antoniu, îngrăditura fiind străjuită şi patrulată de garda ei nubiană. Antoniu fu introdus de şambelan şi se opri în uşă, privind prin pavilion, ca şi cum ar fi fost surprins de un asemenea lux: covoarele groase din Cappadocia, mesele cu intarsii de marmură, cupele de vin din jasp galben, tronul încrustat cu coral şi perle. Ceilalţi romani nu pierduseră nici această ocazie ca s-o critice. Desigur, dar cu siguranţă înţelegeau până şi ei că, pentru o regină, asemenea valtrapuri ale puterii erau la fel de importante cum erau pentru ei legiunile şi catapultele uriaşe. Ce voiau de la ea, să se culce pe un pat de campanie, ca Antoniu, având drept decoraţiuni interioare numai o masă de hărţi şi un corb vorbitor?

Antoniu părea tulburat. Cleopatra îi ghici imediat gândurile.

— Ai discutat cu prietenii tăi republicani, spuse ea.

— Cum am ajuns aici? Nu înţeleg.

Cleopatra nu avea stare pentru aşa ceva. Prea multele chefuri din Efes şi Samos îi făcuseră piftie şira spinării.

— Marcus, ţi-ai prins părţile ruşinoase sub o piatră. Degeaba te frământi cum au ajuns acolo. Nu-ţi rămâne decât să ţi le scoţi.

— Unii dintre ceilalţi spun că tu eşti piatra.

— Ahenobarbus.

— Toţi.

Îl privi de pe tronul său de abanos; cum stătea în faţa ei cu mâinile în şolduri şi ochii ca două stafide fierte. Ce risipă.

— Ce-am făcut eu ca să te tulbur, domnul meu Antoniu? îl întrebă? Banii mei sunt de vină, flota, corăbiile cu grâu? Toate astea ţi-au stat în drum?

— Prezenţa ta aici face campania imposibilă pentru mine.

— Fiindcă sunt femeie?

Antoniu se trânti într-un scaun din lemn de santal bătut în nestemate, pe care Cleopatra îl adusese cu ea din Efes.

— Te rog, porumbiţo, spuse el, cu vocea devenindu-i ca mierea caldă, încă am mai putea să spargem blocada şi să

ajungem în Italia. Se poate face. Mi-ar salva campania, şi mie, şi tuturor. Dar, dacă vrem să reuşim, trebuie să rămâi pe loc.

— Am mai rămas o dată pe loc. Îţi mai aduci aminte? Prima veste pe care am primit-o despre tine a fost că te însuraseşi cu sora lui Octavian.

— Aia a fost politică.

— Şi-asta-i tot politică.

— Octavian ţi-a declarat război ţie, nu mie. Dacă ar fi să mergi cu mine în Italia, tot planul ăsta şi-ar pierde rostul.

— Iar, dacă n-o fac, rămân doar o vasală printre mulţi alţii. Nu sunt asta, niciodată n-am să fiu numai atât.

— Trebuie să te întorci în Egipt!

„Ticălosule. Mi-ai folosit banii şi corăbiile de război, iar acum vrei să mă arunci în lături ca pe-un burduf de vin golit. Dacă ai ajunge în Italia, o dată ce ai scăpa de mine i-ai lăsa pe prietenii ăştia romani ai tăi să te convingă să mă lepezi de-a binelea. Caesarion şi cauza lui ar fi daţi uitării. Aş ajunge în aceeaşi situaţie în care s-a găsit tatăl meu acum douăzeci de ani, chiar înainte de a muri.”

Stătea pe tron, privind epava fizică şi mintală care mai rămăsese din soţul şi consortul ei.

— Domnul meu Antoniu, începu ea. La Antiochia, mi-ai cerut să vin şi am venit. La Leuce Kome, când erai îngenuncheat, când armata ta murea de foame, iar pe tine te ajunsese disperarea, ai trimis după mine şi am venit. Nu ţi-am refuzat nimic. Acum, nici tu nu mă vei refuza pe mine.

— Ai încredere-n mine.

— Să am încredere în tine? Cum aş putea avea o asemenea încredere?

— Amândoi dorim acelaşi lucru. De data asta, n-am să te mai părăsesc.

Cleopatra se ridică în picioare şi porni spre el. Lui Antoniu părură să-i renască toate speranţele.

Privindu-l mai îndeaproape, putea să vadă că nu mai trecuse de o bună bucată de vreme pe la bărbier, iar vestitele bucle îi erau încurcate şi neîngrijite. Pe chip îi apăruseră semnele vârstei, ridurile din jurul ochilor erau mai adânci, săpate de vreme şi de griji.

— Ştiu că de data asta n-ai să mă mai părăseşti, îi spuse ea, fiindcă n-am să-ţi dau eu ocazia.

Fără o vorbă, Antoniu se ridică şi ieşi încet din cort. Uite unde ajunseseră. Cleopatra se gândi la ziua aceea din Alexandria când îi dăruise Triumful pe care el şi-l dorea atât de mult. Atunci, fuseseră zei.

„Cum or mai râde acum de noi Jupiter şi Apollo…”

*

— Ei bine…? întrebă Ahenobarbus.

Îl văzuse pe Antoniu ieşind din apartamentele reginei şi îl urmase până la *praetorium,* unde acesta se aşezase pe un scăunel de campanie, cu capul în piept şi mâinile atârnând moi între genunchi.

— Nu pleacă, spuse el.

— Atunci, trimite-ţi mesagerul, pe Quintus Dellius, la Octavian, ca să negocieze cu el. Pune-o în lanţuri şi vei putea scăpa cu vorba din toată dandanaua asta.

Antoniu îl privi lung, meditând la această propunere perfidă, dar şi ispititoare. „Însă vine o vreme”, îşi spuse el, „când trebuie să încetezi să mai scapi cu vorba din încurcături. Mie mi se pare că până acum nici n-am făcut altceva. Încă de când eram mic am scăpat basma curată cu vorba şi, mult timp, a părut să meargă. Să închei încă un tratat cu Octavian, pecetluindu-l cu sângele Cleopatrei? S-ar putea face. Octavian ar putea chiar să mă lase să păstrez legiunile Blindata şi A Cincea Veche şi să guvernez Siria ca provincie. Într-un an, m-aş putea întoarce la chefuri şi la orgiile lungi până-n zori, ţinându-le piept câtorva năvălitori parţi numai de dragul respectului de sine.”

— Ei? făcu Ahenobarbus.

— Nu.

— Dar acum nu mai ai altă cale!

— Întotdeauna există altă cale. De-asta ne-au dăruit zeii moartea. Este un dar pentru momentul când viaţa devine prea greu de îndurat.

Ahenobarbus clătină din cap.

— Nicicând n-am crezut c-aveam să te-aud vreodată vorbind astfel.

— Nici eu n-am crezut vreodată că puştiul ăsta cu coşuri şi fătălăii lui de prieteni mă vor putea aduce aici. Viaţa e plină de surprize.

Celălalt păru să se dezumfle. Se trânti pe un taburet, lângă Antoniu, parte din deznădejde, dar şi fiindcă era frânt de oboseală. „L-a atins molima”, îşi spuse Antoniu. Îi simţea mirosul de febră, valurile de căldură iradiind dinspre el. Ar fi trebuit să zacă la pat.

— Marcus Antonius, murmură Ahenobarbus, cu glasul lipsit de intonaţie, te cunosc de mulţi ani. Te număr printre cei mai dragi prieteni ai mei. Te rog mult, fă ceea ce-ţi cer. Nu e nici o dezonoare în asta. E o *pelegrina,* şi femeie pe deasupra. Nu este o trădare, căci nu trădezi un compatriot roman. Nici o pată nu ţi-ar întina nepreţuita cinste. Termină odată cu şarada asta. Negociază. Salvează-te. Salvează-ne pe toţi.

Antoniu îl privi în ochi. Cuvintele prietenului său aveau sens.

— Nu.

Ahenobarbus se ridică încet în picioare. Tremura; febra…

— Te-am iubit, stăpâne. Crezusem că ne poţi salva de tiranul ăsta mărunt. Mă întristează să văd că am greşit.

— Şi pe mine mă întristează, răspunse Antoniu.

Şi acestea fură ultimele cuvinte pe care le-au mai schimbat vreodată între ei.

*

După plecarea lui Ahenobarbus, Antoniu stătu mult timp cu privirea în pământ. „Numai de nu s-ar teme atât oamenii de moarte”, îşi spuse el, „atunci, viaţa n-ar avea nici un preţ.”

Avea să fie atât de uşor.

113

— Ahenobarbus a plecat, spuse Dellius.

Antoniu era la consfătuirea de dimineaţă, în *principia.* Cleopatra se afla şi ea acolo, precum şi Sosius şi Canidius, împreună cu alţi câţiva dintre comandanţii lui. Ca de obicei, stăteau adunaţi în jurul hărţilor, discutând despre posibile strategii şi desfăşurări viitoare de trupe. „Poate că ştirea asta îl va determina în sfârşit să facă într-adevăr ceva”, îşi spuse Dellius.

Îi dădu lui Antoniu mesajul pe care-l lăsase bătrânul barbă-

roşie. Era scrijelit cu un stylus, pe o tăbliţă de ceară. În timp ce Antoniu îl citea, se lăsă o tăcere de moarte. Cu toţii ştiau ce însemna acea veste pentru Imperatorul lor.

— A trecut golful cu o luntre cu vâsle, azi-noapte. L-a luat şi pe Sysiphus cu el, adăugă Dellius.

Antoniu dădu din cap. Părea buimăcit. Puse tăbliţa deoparte.

— Şi-a lăsat pe loc toate lucrurile. Sunt într-un cufăr ferecat în alamă, în cortul lui. Să le dăm foc?

— Nu, în nici un caz. Aranjaţi să-i fie trimise.

— Stăpâne…?

— Dacă va lua în sfârşit o cină cum se cade, în locul păinii uscate pe care o mâncăm aici, nu se cuvine să se ducă la masa lui Octavian îmbrăcat seară de seară în aceleaşi zdrenţe. Trimiteţi-i lucrurile…

— Dar ne-a trădat! insistă Dellius.

Antoniu râse.

— Nu mai fi aşa de acru.

Şi reveni cu atenţia la hărţi şi la consiliul de război. Acestea fură ultimele lui cuvinte despre fapta lui Ahenobarbus.

*

Sfatul luă sfârşit peste un ceas, fără a se fi ajuns la nici o hotărâre, ca de obicei.

După plecarea celorlalţi ofiţeri, Cleopatra mai întârzie un timp pe loc.

— A fost un gest mărinimos din partea ta, spuse.

Antoniu stătea în uşa *principia*-ei, cu mâinile în şolduri, privind peste golf spre tabăra lui Octavian, unde fuioarele unsuroase de fum se înălţau dinapoia palisadelor şi a tranşeelor.

— Nimeni nu a pierdut vreodată nimic din mărinimie. Aşa-mi spunea întotdeauna tatăl meu. A pierdut la joc sau a dăruit prietenilor aproape toată averea familiei. Mama mea trebuia să le poruncească servitorilor să ascundă ceramicele şi argintăria. Odată a venit la noi un prieten, să ceară bani. Mama nu-l lăsa pe tata să ţină la el nici măcar câţiva gologani, aşa că el — nu ştiu dacă a făcut-o fiindcă voia să-şi ajute prietenul sau numai ca să scape dintr-o situaţie jenantă — i-a cerut unui servitor să aducă nişte fructe. Omul i le-a adus, pe o tavă de argint. Tatăl meu a luat fructele, iar tava i-a dat-o prietenului său, spunându-i:

„Poftim, asta cred că-ţi ajunge ca să-ţi plăteşti datoriile.”

— Nu numai generozitatea te-a determinat să-i trimiţi lui Ahenobarbus cufărul.

— Nu, a fost şi sentimentalismul. Sunt sigur că nu voia să ne părăsească. Din slăbiciune a făcut-o. Se… se teme de moarte.

— Şi tu?

Nu-i răspunse.

Cleopatra îi atinse uşor pe umăr. Existau momente când încă îl mai întrezărea pe vechiul Antoniu, iar asta agita ceva în sufletul ei. Era atât de aproape de a fi un mare om.

— Dacă vrei să vii în cortul meu la noapte, îi şopti ea, te primesc cu plăcere.

Antoniu nu spuse nimic, aşa că îl lăsă singur, întorcându-se în apartamentele ei. În seara aceea îl aşteptă, dar el nu veni, iar Cleopatra îşi dădu seama că nici nu se aşteptase să vină.

*

Luna Iulius fu înlocuită, târâş-grăpiş, de cea pe care romanii o numeau Sextilis, albă şi apăsătoare. Duhoarea ce se înălţa din apele moarte ale golfului devenise insuportabilă. Cleopatra privea marea coaliţie a lui Antoniu dezintegrându-se, fărâmiţată de arşiţă, de frică şi de putreziciunea înceată a bolilor şi inactivităţii. În fiecare zi, căruţele morţii duceau alte şi alte hoituri spre rugurile de incinerare. Flota se descompunea pe apele mâloase, păsările îşi făceau cuiburi pe catarge, iar la marginea apei se aduna mâzgă verde.

Zilnic aveau loc noi şi noi dezertări. Nu peste mult, Regele Traciei se alătură şi el numărului de aliaţi ai lui Antoniu care trecuseră de partea lui Octavian. Lingăii, cum îi numea Ahenobarbus, i-or fi datorat ei coroanele lui Antoniu, dar mulţi hotărâseră între timp că, pentru a-şi păstra tronurile, era mai bine să-l curteze pe rivalul lui.

Consiliul de război al lui Antoniu stătea în jurul mesei pe capre din cartierul lui general, privind hărţile, într-o frescă familiară. „La ce ne-o mai folosi şi asta?” îşi spuse Cleopatra. „Ne-am uitat la hărţile astea de-atâtea ori, că le visez şi noaptea în somn.” Era prezent Sosius, amiralul lui Antoniu, şi Quintus Dellius şi Canidius, care alunga furios muştele. Un umbrar îi adăpostea de arşiţa soarelui. Tunicile ofiţerilor erau pătate de sudoare şi praf,

iar feţele le deveniseră nişte măşti ale epuizării şi deznădejdii. Canicula toropitoare părea să-i fi paralizat pe toţi. Pe masă se găsea o carafă de vin cu câteva cupe bătute în pietre scumpe, jasp încrustat cu coral roz şi carneol, într-o opulenţă discordantă pe fondul acelui decor aspru şi deprimant.

Quintus Dellius luă carafa şi-şi turnă puţin vin. Duse cupa la buze, după care, aproape imediat, scuipă lichidul pe jos.

— Fac rămăşag că Octavian nu bea oţet din-ăsta, pufni el.

Cândva, Antoniu ar fi răspuns cu o glumă. Acum, nu făcu decât să se încrunte.

— Şi are şi grâu pentru pâine, adăugă Dellius.

Aşa era. O fi sărăcit Octavian Italia, dar avea grijă ca armata să-i fie aprovizionată cu cereale. Din partea lui, Antoniu aproape că-şi epuizase proviziile; ţăranii greci veneau împleticiţi din munţi, în grupuri zdrenţăroase, cu saci de grâu în spinare şi umerii brăzdaţi de biciurile supraveghetorilor romani.

— Poţi încerca pâinea lui Octavian, dacă vrei, îi spuse Antoniu lui Dellius.

Se lăsă o tăcere de moarte. Chipul lui Dellius se înroşi ca focul.

— Nu asta e dorinţa mea, Stăpâne Antoniu. Ştii bine că te voi servi până-n ziua morţii mele.

Antoniu se întoarse spre Canidius:

— Care e starea armatei noastre?

— Încă mai am şaptezeci de mii de oameni în condiţie de luptă, răspunse generalul.

Suna impresionant, îşi spuse Cleopatra, până făceai calculele şi descopereai că armata trebuia să fi pierdut treizeci de mii de oameni din cauza bolilor. Într-o luptă decisivă aveai şanse să nu pierzi atât de mulţi.

— Şi a flotei?

Cleopatra îl privi pe Sosius. Să răspundă el. Nu voia să zgârie delicatele urechi romane cu vocea ei de femeie.

— Flota duce o lipsă drastică de oameni, răspunse amiralul. Am mai pierdut zece mii de marinari şi vâslaşi, răpuşi de boală, iar corăbiile au mare nevoie de reparaţii. Cu echipajele care ne-au mai rămas nu putem dota mai mult de trei sute de vase.

Trei sute! În vara trecută avuseseră cinci sute de corăbii de război şi trei sute de corăbii comerciale, din Corcyra până la Methona.

Antoniu se întoarse spre Canidius.

— Ce propui?

— Aş zice să abandonăm flota şi să ne retragem peste munţi, în Macedonia. Regele Diocomes ţi-e prieten. Atunci, am putea să ne bazăm pe ajutorul lui şi să-l atragem pe Octavian într-o bătălie pe uscat, unde geniul maritim al lui Agrippa nu-i va mai fi de nici un folos.

A, asta era prea mult.

— Iarăşi ai de gând să te bazezi pe bunele auspicii ale unuia dintre aliaţii tăi? şuieră Cleopatra.

Antoniu se albi la faţă. Lovitura nimerise drept la ţintă. De câte ori se bizuise pe sprijinul principilor aliaţi?

Cleopatra îi simţi pe toţi privind-o de parcă ar fi rostit o obscenitate. Niciodată n-avea să-i înţeleagă pe acei oameni. Era Regină. Se aşteptau să tacă şi să le aducă vin, ca o sclavă siriană?

Se întoarse spre Canidius.

— Armata noastră a fost slăbită de foame şi boli. Câţi am mai pierde, împingându-i în marş forţat prin trecătorile munţilor?

— Mai bine aşa, decât să-i pierdem pe toţi pe mare.

Cleopatra putea să vadă că Antoniu şovăia. Da, îşi spuse ea, e pe deplin capabil să dea foc întregii mele flote, aici în golf, ca să fugă în Grecia.

— Ai uitat cât de mulţi oameni ţi-au murit în munţii Parthiei, în timpul ultimei retrageri? îl întrebă ea, iar la amintirea acelor zile păli până şi Canidius. Vrei să ai încredere în acest Diocomes? La fel cum ai avut încredere şi în Artavasdes?

— Cel puţin, putem lupta pe uscat!

— Şi dacă pierdeţi?

— Ne putem retrage, cum a făcut Pompei.

— Pompei avea corăbii cu care să se retragă, Canidius. Şi-n plus, nu uitaţi ce i s-a întâmplat.

Dellius nu mai putea să tacă.

— Dar bătălia pe uscat o putem câştiga, spuse el.

— Dacă aş fi în locul lui Octavian, răspunse Cleopatra, ce motive aş avea să mă las atrasă într-o asemenea confruntare? Cu siguranţă, de-acum aţi ajuns să-l înţelegeţi pe omul ăsta. Niciodată n-a câştigat prin forţe proprii o bătălie. Lasă timpul sau nechibzuinţa celorlalţi să acţioneze în favoarea lui. Dacă vă retrageţi în Macedonia, îl va cumpăra pe Diocomes, iar apoi, când veţi fi siliţi să fugiţi spre răsărit, va pune corăbiile lui

Agrippa să vă aştepte la Hellespont, unde vă veţi pomeni în aceeaşi dilemă ca acum. Dar de data asta veţi fi pierdut încă treizeci de mii de oameni, din cauza dezertărilor, bolilor şi trădărilor. Ţi-e familiară de undeva situaţia asta, domnul meu Antoniu?

Antoniu părea să sufere. Da, înţelegea limpede ce soartă îi plănuise Octavian. De-acum, propria naivitate îi era cât se poate de clară.

— Şi, continuă Cleopatra, în timp ce armata merge spre miazănoapte, ce se va întâmpla cu mine şi cu flota mea?

— Spargi blocada şi te întorci în Egipt, răspunse Canidius.

— Cum putem sparge blocada, când nu mai avem soldaţi care să lupte pe nave? Ne osândeşti la moarte.

— Altă cale nu există, insistă Canidius, cu chipul lipsit de orice expresie.

— Atâta vreme cât te afli aici, interveni şi Dellius, victoria noastră e absolut imposibilă.

Cleopatra oftă. Sperase să nu ajungă la asta.

— Foarte bine, atunci, spuse. Am să plec. Toţi o priviră surprinşi.

— Iată care e planul meu. Echipăm cu oameni atâtea corăbii câte putem, iar celorlalte le dăm foc, pentru ca Octavian să nu poată pune mâna pe ele. Lăsaţi-mi şaizeci dintre cele mai repezi trireme, pentru cuferele cu finanţe de război, suita şi garda mea personală. Voi luaţi cele mai bune legiuni la bordul celorlalte şi spargeţi blocada. Veţi pierde câteva nave, dar în nici un caz pe toate. E mai bine aşa, decât să vă decimaţi legiunile în munţi şi să abandonaţi toată flota la cheremul lui Octavian. Corăbiile care reuşesc să răzbească se vor duce în Italia, iar legiunile de pe ele vor porni în marş asupra Romei. Între timp, eu mă voi întoarce la Alexandria.

„Mai bine aşa, decât să stau aici şi să-mi văd flota putrezind în mlaştina asta afurisită. Aşa, pot să scap cu corăbiile mele şi cu tezaurul intact. Şi o pot lua de la început. Întotdeauna am ştiut cum să înfrunt furtunile, toată viaţa am făcut-o. Dar, dacă vreau să supravieţuiesc, am nevoie de flotă.”

Dellius se înroşise la faţă.

— Nu ne putem risca legiunile pe mare! Împotriva lui Agrippa n-avem nici o şansă!

— Nu e nevoie să-l învingeţi, preciză Cleopatra. Trebuie numai

să spargeţi blocada. Riscul e la fel de mare ca în încercarea de a trece munţii spre Macedonia. Dar compensaţiile sunt mult mai mari. Ajungeţi în Italia, şi veţi câştiga totul.

Antoniu stătea cocoşat peste masă. Rămase astfel, cu ochii strâns închişi, în timp ce muştele bâzâiau în jurul lui, iar chipurile generalilor luceau de sudoare.

— Cleopatra are dreptate, murmură el în cele din urmă. M-am săturat pentru toată viaţa de prinţi străini şi de trecători prin munţi. Trebuie să terminăm odată cu povestea asta. O bătălie va decide totul. Plecăm pe mare.

— Dar, nobile Imperator… începu Dellius.

— Destul, am hotărât! mugi Antoniu, croindu-şi drum cu forţa printre ei.

După aceea, îl auziră din cortul lui, cerând să-i fie aduşi muzicanţii şi ulciorul cu vin.

*

Quintus Dellius privea fumul negru care se învălătucea pe cer. Calele corăbiilor fuseseră inundate cu smoală şi ulei, ca să ardă mai uşor. Flăcări portocalii trosneau de-a lungul lemnăriei, transformând bordajele în ruguri care se învăpăiau scurt înainte de a se scufunda în mâlul spurcat din lungul malurilor. Majoritatea corăbiilor sacrificate acum erau trireme, dar printre cele alese pentru distrugere se numărau chiar şi câteva sexareme, nave de război fabulos de scumpe, care nu mai erau de nici un folos, întrucât nu mai aveau nici o şansă de a fi reparate sau nu se găseau destui vâslaşi care să mânuiască numeroasele rânduri de rame.

De-a lungul şirului de corăbii eşuate în mâl alergau oameni, aruncând din apa mică lemne aprinse. În curând, tot ţărmul se umplu cu nori de fum învolburat, urât mirositor. Aerul trăsnea de duhoarea lemnului de chiparos şi cedru ars. Atât despre marile păduri din Liban.

Sosius fusese generos să estimeze mărimea flotei. În realitate, doar două sute treizeci de corăbii mai rămăseseră din masiva armată care pornise din Efes cu un an în urmă. Oftând, Dellius clătină din cap. Ce risipă. Tipic pentru Marcus Antonius. Şi era mare păcat că-l abandona şi pe el.

Dar trebuia să-l abandoneze. Pe deasupra piedicii vizibile pe

care o reprezenta regina, toate semnele erau de rău augur. Auzise de la unul dintre mesageri că, la Atena, o furtună violentă răsturnase statuia lui Bacchus de pe piedestal, iar la Patrae, Templul lui Hercules fusese lovit de trăsnet. Era clar că toţi zeii se porniseră împotriva nobilului lor Imperator, probabil pentru că se înhăitase cu o *pelegrina.*

Era timpul să plece, înainte de a fi prins în vărsarea de sânge. Şi-n plus, nu se îndoia că urma să fie binevenit în tabăra lui Octavian, acum când avea în cap toate planurile de luptă ale lui Antoniu.

114

„Într-adevăr, Pantheonul zeilor este împotriva mea”, îşi spuse Antoniu.

Furtuna care venise dinspre miazănoapte dura de patru zile. Tabăra devenise o mocirlă, apa de ploaie şiroind ca nişte pâraie pe cărările dintre corturi, inundând latrinele şi aducând duhoarea mlaştinii până la flotă. Jos, lângă mal, epavele corăbiilor arse se înălţau triste sub pânzele cenuşii ale ploii, ca nişte schelete înnegrite putrezind pe un câmp de luptă.

După atâtea luni de inactivitate, luase în sfârşit hotărârea de a acţiona, iar acum vremea îl silea să stea pe loc, numărând ceasurile. Ca şi cum zeii şi-ar fi bătut joc de el. Orice avantaj al efectului surpriză de care ar ti putut beneficia se pierduse. Quintus Dellius fugise la Octavian în noaptea dinaintea furtunii, iar acum Agrippa îi cunoştea planurile şi avusese la dispoziţie patru zile în care să-şi pregătească flota. Cel puţin, vântul le folosise şi lor cu ceva. Fără adăpostul unui port de furtună, galerele lui Agrippa fuseseră nevoite să vâslească împotriva vântului patru zile şi nopţi, pentru a nu fi împinse pe uscat. Poate că asta avea să acţioneze în favoarea lor.

Dar, dacă nu era aşa şi cumpăna bătăliei înclina împotriva lui, avea să accepte judecata Sorţilor. Dacă nu reuşea să spargă blocada, atunci urma să moară cu oamenii lui, pe corăbii, în loc de a fugi în Egipt. N-avea să-şi petreacă restul vieţii ca fiii lui Pompei, veşnic în surghiun, devenind pirat şi tâlhar ca Sextus sau refugiat trăind în bunele graţii ale reginei. Era hotărât să aibă sau Roma, sau nimic.

După ce regina scăpa prin blocadă, Antoniu avea să-şi ţină cuvântul faţă de ea, la fel cum şi-l ţinuse întotdeauna şi faţă de Octavian. Iar mai departe, n-aveau decât să decidă zeii.

*

În dimineaţa următoare, după patru zile de ploaie şi vânt, soarele răsări pe un cer senin. Imediat ce se crăpă de ziuă, Antoniu dădu ordinul de îmbarcare.

De obicei, înainte de o luptă, vergile şi pânzele erau lăsate pe plajă, întrucât stânjeneau mişcarea pe punţi şi ocupau spaţiu preţios, care se putea folosi pentru a îmbarca soldaţi în plus. În ziua aceea, însă, Antoniu ordonă ca toate corăbiile să ia la bord greementul şi velatura completă. Acest lucru avea să-l pună într-un uşor dezavantaj, dar scopul urmărit nu era victoria, oricum improbabilă, ci trecerea prin liniile lui Agrippa şi fuga spre Roma.

În timp ce grosul legiunilor lui Antoniu se îmbarcau pe galerele de război, împărţite acum în trei escadre, flotila Cleopatrei — nava ei contraamiral, „Isis”, şi şaizeci de trireme — era pregătită în grabă pentru drumul înapoi spre Alexandria. Senatorii, care cu doar câteva zile în urmă n-ar fi stat nici în ruptul capului la aceeaşi masă cu Cleopatra, ardeau acum de nerăbdare să-i accepte ospitalitatea pe una dintre navele ei. Lipăiau ca gâştele pe pasarele, cu bagajele şi suita după ei. Ce ipocriţi…!

Între timp, eunucii şi curtenii Cleopatrei, fâlfâindu-şi robele lungi, supravegheau încărcarea mobilierului ei la bordul lui „Isis”, de către sclavii care se canoneau şi alunecau prin noroi. Desigur, regina nu putea merge nicăieri fără canapelele ei din lemn de trandafir şi mesele de fildeş. Uriaşele cufere cu ferecături de fier ale tezaurului erau deja la bord, conţinând averi fabuloase sub formă de plăci de aur, lapis, smaralde şi monede de argint. Se găsea acolo o altă flotă, o altă armată, dacă reuşeau să le salveze pe toate de la Actium.

După o letargie atât de îndelungată, toată tabăra era dintr-o dată însufleţită de mişcare, ca şi cum cineva ar fi dat cu piciorul într-un muşuroi de furnici. Ofiţerii lui Canidius strângeau în grabă legiunile şi recruţii de sub comanda lui în rânduri zdrenţăroase, pentru marşul în Grecia. Între timp, alţi tribuni făceau ordine prin tabără, adunând vivandierele, care o luau la fugă din culcuşuri ţipând ca nişte pescăruşi. Bagajele erau încărcate în grabă pe

catâri şi toată câmpia răsuna de trompete. Soldaţii alergau de colo-colo cu torţe, dând foc palisadelor şi barăcilor de lemn, ca să nu poată fi folosite de Octavian. Pentru a doua oară în patru zile, pe cerul de deasupra golfului se înălţau în spirală coloane de fum.

Era cea de-a doua zi din luna romană a lui Septembris. Departe, pe mare, cerul era de un albastru spălăcit, cu nori subţiri arătând drumul spre Roma. „O zi ideală ca să mori”, conchise Antoniu. „Dacă moartea era singura scăpare.”

*

În ziua aceea, Cleopatra nu se îmbrăcase urmărind splendoarea sau seducţia, ci pentru luptă, într-o mantie rezistentă la foc şi cu o cască de bronz. Noroiul clefăia sub cizmele ei, iar poalele i se târau prin băltoace. Era escortată prin tabără de gărzile ei nubiene, dar intră singură în *praetorium*-ul lui Antoniu, pentru a-şi lua rămas bun.

Antoniu o primi în uniforma de Imperator: o platoşă de argint şi alamă, cu Hercules în basorelief pe pieptar, deasupra unei fustanele din fâşii de piele şi încălţat cu sandale grele ale căror curele se încrucişau până la jumătatea pulpelor, iar pe umeri cu o mantie purpurie grea.

Se priviră în tăcere, mult timp.

— Nu ştiu când ne vom mai revedea, spuse el în cele din urmă.

— Atunci, cred că pot vorbi sincer.

O privi ca şi cum ar fi dorit să-şi păstreze lângă el garda de corp.

— Nici unul dintre noi nu poate fi sigur de deznodământul acestei bătălii. Încă s-ar mai putea să câştigi lupta, domnul meu.

Antoniu ridică din umeri.

— Nu putem şti ce soartă ne-au rezervat zeii.

— Şi noi am fost zei, cândva.

Îl văzu înălţând bărbia. Antoniu cel de altădată.

— Azi vei scăpa din capcana asta, îţi dau cuvântul meu. Voi avea grijă ca tu şi corăbiile tale să treceţi cu bine prin blocadă. După aceea, Soarta n-are decât să arunce zarurile. Voi avea Roma, sau moartea.

— Toţi podgorenii din Grecia şi Italia vor aştepta cu sufletul la

gură.

— Ştii, îi spuse el, întotdeauna m-ai fascinat. Lăsând la o parte politica. Din prima clipă când te-am văzut, am fost cucerit de tine. După Tarsus, oriunde în lume m-aş fi aflat, chiar şi în Parthia, când niciodată nu ştiam dacă nu cumva o săgeată trasă de pe o creastă înaltă îmi va scurta zilele din clipă-n clipă, mă gândeam numai la tine. Dintre toate femeile pe care le-am cunoscut în viaţa mea, tu eşti singura care rămâne... cu neputinţă de cunoscut.

Aha... Venise acolo hotărâtă să nu-şi irosească ultimele cuvinte cu el, dacă le era dat să fie ultimele. Plănuise să-i servească ultimele reproşuri pentru băutură şi dezmăţ cu femeile şi pentru felul cum neglijase această campanie, cea mai importantă din viaţa lui, din vieţile lor ale tuturor. Şi totuşi, acum auzi propria voce răspunzându-i:

— Mă voi ruga lui Isis să nu fie ultima oară când ne întâlnim.

— De multe ori am greşit faţă de tine, spuse el.

— Toate datoriile sunt achitate, domnul meu Antoniu.

Se întoarse şi ieşi din cort. O usturau ochii şi avea senzaţia că se îneca de durere. Efectiv, nu înţelegea.

Crezuse că se măritase cu el din motive politice.

115

Vâsleau pe lângă promontoriu, în şir unele după altele, ieşind din golful care le inspira numai ură. În depărtare se desluşea rândul întunecat al corăbiilor lui Agrippa, la orizont, aşteptând. Formaseră patru escadre, în dreapta, în stânga şi pe centru, cu flotila egipteană în urmă, protejată.

Apoi, se opriră pe două rânduri, într-un arc întins pe aproape o milă şi jumătate, întinzându-se de la promontoriul din miazănoapte până la apele nisipoase şi puţin adânci din jurul insulei Leucas. Antoniu se afla la comanda unei mari corăbii de război cu patru punţi şi o emblemă sculptată în formă de crocodil la prova. Stătea lângă cârmă, cu mâinile încleştate pe parapet. Lumina soarelui îi dădea dureri de ochi, reflectându-se din valurile mărunte ale mării liniştite ca un lac. Casca i se înfierbântase ca focul, iar în nări simţea mirosul propriei năduşeli.

— Haide, Marcus Agrippa, vino şi luptă, murmură el printre dinţi, deşi ştia că era o speranţă deşartă. Agrippa era prea deştept să se lase atras într-o luptă pe acele ape. Acolo nu avea loc pentru manevre strategice. Avea să aştepte până ieşeau mai în larg, unde liburnienele lui mici urmau să se afle în avantaj. Cu pânzele voluminoase la bord, corăbiile lui Antoniu erau prea greoaie şi încete pentru ca vâslaşii să poată manevra în timpul luptei. Mai mult, unele dintre galere aveau mai puţin de jumătate din numărul de vâslaşi; cei mai mulţi dintre oamenii de la rame erau vagabonzi, agricultori bolnavi sau cărăuşi de catâri abia ieşiţi din adolescenţă. Cam greu ca Agrippa să dârdâie de frică în faţa unei asemenea flote.

Dar, dacă numai câteva nave reuşeau să răzbească…

Aşa că aşteptau, pe marea fără vânt. O tăcere sinistră se lăsase peste toată flota, întreruptă numai de ţipetele pescăruşilor de deasupra. Oamenii aşteptau unul lângă altul pe punţile fortificate cu fier, transpirând în armurile grele, cu ochii mijiţi spre zare, fiecare singur cu gândurile lui.

*

Soarele ajunse la zenit, iar pe mare începură să apară creste albe de spumă. Vântul sufla dinspre sud-vest, ca în fiecare zi la ceasul acela, briza sprintenă care avea să-l ducă pe Antoniu la Roma, dacă zeii o îngăduiau.

Antoniu dădu ordinul de înaintare.

În bătaia tobelor, rândurile de rame începură să se scufunde în apă şi să se balanseze, cu stropi şiroind de pe penele prelungi, împingând flota spre larg. Antoniu privea corăbiile lui Agrippa retrăgându-se din faţa lor. Agrippa ştia că-i încolţise şi dorea să se îndepărteze cât mai mult de mal înainte de a începe atacul. Alesese locul pentru lovitura de graţie şi aşteptase prea mult acel moment ca acum să se grăbească. Navele lui erau aproape de două ori mai numeroase şi avea nevoie de cât mai mult spaţiu pentru a profita la maximum de această superioritate numerică.

Briza începu să se abată spre nord-vest, vântul care avea să umfle pânzele Cleopatrei şi s-o împingă în grabă până dincolo de munţii de pe Leucas, salvând-o din capcană. Agrippa îşi oprise şirul de corăbii, iar catargele flotei de luptă începeau să se vadă

tot mai mari la orizont. Arcaşii şi trăgătorii cu praştia se căţărau pe turnurile de la prova şi de la pupa, pregătiţi, în timp ce centurionii patrulau pe punţi, ordonându-le oamenilor să fie gata.

Legionarii, dintre care mulţi erau veterani cărunţi cu feţele de culoarea pielii argăsite, îşi scoteau spadele şi se aliniau la parapeţi, pregătindu-se pentru ceea ce le rezervaseră sorţii. Cu siguranţă, doar nu supravieţuiseră la Filippi şi în Parthia doar ca să moară pe o mare amărâtă!

*

Începu cu o ploaie de săgeţi şi proiectile de plumb aruncate cu arcurile şi praştiile din turnurile marilor corăbii de război, unele căzând inofensive pe punte, altele găsindu-şi ţintele, în mugete sau ţipete ascuţite de durere, lăsând oamenii să se zvârcolească, agăţaţi pe gruiuri sau tăvălindu-se pe punte în propriul sânge.

Mai târziu, totul deveni doar un vălmăşag încâlcit de amintiri frânte, fără nici o ordine sau semnificaţie. Ceasurile treceau ca tot atâtea minute, o singură secundă se putea prelungi la nesfârşit. Antoniu îşi amintea cum văzuse o săgeată aprinsă zburând cu boltă printre pânze, după care oamenii se căţăraseră pe greement să înăbuşe flăcările cu piei ude.

… prova de bronz lucitor a unei liburniene ricoşând din bordajul de fier, apoi un bolovan uriaş spărgând puntea, tras din catapulta instalată în castelul de la pupa, oamenii urlând în timp ce corabia li se sfărâma sub ochi, înainte de a fi absorbiţi în marea cenuşie şi clocotitoare de sub carenă.

… un arcaş căzând din castelul de la prova, pentru a fi strivit între sexarema lor şi o triremă inamică, omul despicându-se în apă ca o roşie coaptă, într-o înflorire sângerie.

… altă triremă lovindu-i dintr-o parte, frângând ramele de la tribord ca pe nişte vreascuri. Se uită în jos şi văzu un catârgiu grec holbându-se spre el, cu dinţii plini de sânge şi coada ruptă a ramei înfiptă în piept.

… şi, o dată, văzu propria sexaremă uriaşă a lui Agrippa, dintr-o parte, la nu mai mult de un stadion depărtare. I se păru că-l zări pe duşmanul său neîmpăcat, o clipă doar, stând nemişcat pe castelul de la pupa navei, şi avu impresia că se priveau în ochi. După care o pală de fum pluti peste mare, iar Marcus Agrippa dispăru.

*

Avu un moment de luciditate când ştiu că totul ieşise pe dos. Dârele de fum care însemnau perimetrul bătăliei nu mai erau limpede definite, escadrele lui fiind împrăştiate şi luate prin învăluire, fără nici o speranţă. Liburnienele mai mici ale lui Agrippa hărţuiau corăbiile mari ale lui Antoniu, vâslaşii speriaţi şi lipsiţi de experienţă nefiind în stare să le evite, iar berbecii de bronz izbeau bordajele triremelor şi ale sexaremelor iar şi iar, înainte de a prinde momentul pentru a arunca asupra lor bolovani grei sau butoaie aprinse, din castele. Biremele inamice erau înarmate cu ancore de abordaj trase cu catapulta, care sfâşiau pânzele şi smulgeau şcotele, sfârtecând în bucăţi greementul şi velatura care ar fi trebuit să-i poarte până dincolo de Agrippa.

Acum, multe dintre corăbiile lui Antoniu se înghesuiseră atât de strâns încât nu mai puteau să scape. Manevra lor de penetrare, atât de meticulos planificată, se dizolvase într-o luptă numai şi numai pentru supravieţuire.

*

Un fum negru şi înecăcios plutea peste mare, înţepând ochii.

Se risipi un moment, iar Antoniu întrezări o fulgerare purpurie, în timp ce „Isis” îşi umfla pânzele în vânt. Văzu corăbiile Cleopatrei îndreptându-se spre miazăzi, sub protecţia escadrelor lui ambuscate. Era în siguranţă. Măcar faţă de ea îşi ţinuse cuvântul.

Simţi o scurtă tresărire de speranţă.

Mai târziu — cât de târziu? — propria navă contraamiral fu atacată de liburniene şi bireme mai mici, ca o haită de câini năpustindu-se din toate direcţiile asupra unui taur. Cârma le fu sfărâmată, iar castelul de la prova luă foc, fumul negru al gudronului aprins sufocând mulţi vâslaşi sau făcându-i să iasă pe punte. Fără rame şi vele, erau ca şi morţi pe apă. Dar liburnienele lui Agrippa nu-i puteau sparge cu berbecii, căci sexarema lor era bine protejată cu ţepi de bronz, astfel încât bătălia luase aspectul unui asediu.

Pe punte începură să zăngăne suliţe, iar un butoi aprins săltă

de două ori, înainte de a se rostogoli pe duneta de la pupa, căzând în apă. Antoniu auzi zgomotele înfundate ale ancorelor de abordaj ajungând la bord. Peste copastie fu aruncată o pasarelă, iar între veteranii săi şi legionarii lui Agrippa se dezlănţui lupta corp la corp.

În faţa lui apăru chipul lui Sosius, parcă plutind prin aer, lipsit de trup, cu sângele şiroindu-i pe obraz.

— Trebuie să pleci de-aici! strigă el.

Antoniu îl privi fix, nevenindu-i să creadă că Soarta îi ticluise din nou înfrângerea. O luă la fugă pentru a-i ajuta pe veteranii care se luptau să-i respingă pe invadatori şi alunecă într-o băltoacă de sânge. Pe toţi zeii, toată puntea era înroşită! Aerul mirosea rânced a metal coclit.

În timp ce încerca să se adune pe picioare, se produse un şoc năprasnic, bubuitor, când sexarema lor se ciocni de o altă navă de război, făcându-l să cadă din nou. Se săltă în genunchi, agăţându-se cu degetele de copastie. Sub el, marea era înţesată de cadavre, pete de ulei aprins, marinari răniţi agăţându-se de gruiuri rupte, frânturi de greement, lemnărie dusă de valuri.

Îl auzi pe Sosius răcnindu-i la ureche:

— Scapă cât mai poţi! *Cu tine în viaţă, mai avem o şansă!*

Alături apăruse o biremă. Căpitanul ei îi striga să sară.

Antoniu se gândi la Canidius şi la cei cincizeci de mii de oameni ai lui care chiar în acel moment mărşăluiau spre Taenarum, la legiunile sale din Siria şi Cyrenaica, la şantierele navale din Alexandria şi din Marea Roşie. „Nu e musai să se sfârşească totul acum”, îşi spuse el.

Cu tine în viaţă, mai avem o şansă!

Întotdeauna crezuse că n-avea să se teamă de moarte, când îi venea sorocul, că urma să-i fie foarte uşor. Şi totuşi, în acel moment, ceva din sufletul lui se zgârci în faţa ultimei pâlpâiri a luminii. Îşi mai dorea încă un Triumf, încă un chef, înainte de a se duce pe Tărâmul Umbrelor. Nu putea să accepte acea înfrângere. Nu din partea acelui puşti. A curvetelui ăluia.

Întoarse spatele luptei şi se aruncă prin norii de fum, spre puntea care se legăna, aterizând în picioare, ca întotdeauna, cu o rostogolire pentru a-şi amortiza căderea. Şocul îi tăie respiraţia şi, un moment, rămase fără cunoştinţă.

Îşi reveni la timp pentru a-şi vedea prin fum nava contraamiral rămânând în urmă, în vreme ce unul dintre veterani, un

centurion pe care-l cunoştea de la Filippi, arăta cu degetul spre el de lângă parapet.

— Ticălosule! răcni omul, după care în mijlocul pieptului său apăru un vârf de lance, făcându-l să se aplece înainte şi să cadă, rostogolindu-se în apă.

*

Cleopatra zăcea sub punte, în cabina sa, suferind de rău de mare, ca întotdeauna, fără să-i mai pese de nimic altceva decât de propria năpastă. Charmion stătea aplecată deasupra, cu un vas de argint în mâini. Goneau spre miazăzi pe o mare agitată, cu lemnăria trosnind în timp ce corabia sălta şi se clătina. Mardian trebuia să se sprijine de lambriul cabinei pentru a se ţine pe picioare.

— Maiestate, domnul Antoniu a venit la bord! anunţă el.

Abia reuşi să ridice capul. Antoniu la bord? Cu siguranţă, aşa ceva era imposibil. Îi spusese că se îndrepta spre Roma, sau spre moarte. Dar se simţea prea rău ca să desluşească ceva dintr-o asemenea veste.

— Suntem… învinşi? îngăimă ea.

— Marea e învăluită în fum şi am ajuns prea departe ca să-mi dau seama.

— Ce spune… domnul… Antoniu?

— Nu vorbeşte. Stă aşezat la prova, singur, cu capul în mâini.

Cleopatra se cutremură, închizând ochii. Cum ajunsese la bord? Cu siguranţă, pierduseră pariul. Dar, cel puţin, scăpaseră de la Actium. Aveau să arunce din nou zarurile.

*

Peste trei zile, ajunseră la Capul Taenarum, un pic port de pescari din capătul de miazăzi al peninsulei Pelopones, în jurul căruia stătea adunat satul cu case albe. Pe lângă cele şaizeci de corăbii ale Cleopatrei mai scăpaseră încă patruzeci, care li se alăturară în fuga spre miazăzi.

Senatorii pe care-i aduseseră cu ei erau cu toţii în siguranţă, alături de aproape două legiuni de soldaţi. Domnitorii din Commagena şi Cappadocia le rămăseseră loiali, precum şi Polemo din Pontus. Scăpaseră din capcană şi aşteptau cincizeci

de mii de oameni, care veneau din Grecia să-i întâlnească.

— Acum, începe din nou, îi spuse Cleopatra lui Mardian.

*

Dar nu era sortit să fie aşa.

Peste trei săptămâni, când ajunse la Taemaum, Canidius era singur, însoţit doar de câţiva ofiţeri din statul major şi garda lui personală. Cleopatra îl primi în cabina ei de la bordul lui „Isis”, cu Antoniu alături. Canidius era plin de praf şi murdărie de pe drumul cel lung, cu ridurile de pe faţă accentuate de jeg şi nefericire. Le dădu vestea în câteva fraze. Pierduseră o armată de cincizeci de mii de oameni. Soldaţii i se predaseră lui Octavian, fără luptă.

— Recruţii asiatici şi sirieni nu voiau decât să se întoarcă acasă, spuse el, iar trupele noastre au crezut că le părăsiseşi. Octavian le-a oferit bani şi titluri de proprietate, ca să depună armele. A trebuit să fug ca să scap cu viaţă.

Chipul lui Antoniu era pământiu.

— Mai bine muream la Actium, spuse el şi se înapoie la prova corăbiei, ca să se aşeze singur şi nemângâiat, rămânând acolo toată noaptea.

116

Cel mai singuratic loc cu putinţă, mohorât cum niciodată nu mai văzuse. Se numea Paraetonium şi se afla la distanţă de o sută cincizeci de mile romane la apus de Alexandria, o mică fortăreaţă cocoţată pe o faleză îngustă, pârjolită de neînduplecatul *khamsin* care sufla peste ea din deşertul înconjurător. Fantomele arşiţei dansau de-a lungul marginii albe a coastei.

Antoniu ţinea în fort o mică garnizoană, care păzea căile de intrare în Egipt pe la apus. Debarcaseră aici, în loc de a merge direct la Alexandria, ca să poată obţine rapoarte despre situaţia trupelor lui din Cyrenaica. Dar, când sosiră, cei de pe mal trimiseră un mesager cu o scrisoare pentru el, într-o barcă. Mesajul era de la comandantul fortăreţei şi îl informa că toate cele patru legiuni ale sale din Africa dezertaseră, trecând în

tabăra lui Octavian.

Cleopatra îi privi chipul în timp ce citea scrisoarea. Armata lui se evaporase, ca un miraj în deşert. Oare câte lovituri îi mai rezerva zeiţa Fortuna? Fusese extravagant de generoasă cu Antoniu, de-a lungul anilor, ceea ce făcea şi mai inexplicabil felul brusc în care îl abandona acum. Sau, poate, nu era decât umorul zeilor.

*

În acea noapte, Antoniu rămase tot timpul în cabina lui de sub punte, pentru ca a doua zi dimineaţa să iasă în armură şi cu mantia de general, urmat de Eros. Abia îşi vorbiseră de-a lungul călătoriei de nouă zile din Grecia, fără a se încuraja sau consola unul pe celălalt. Ce-ar fi fost de spus?

Prietenii şi susţinătorii lui se mistuiseră, asemenea armatelor. Antoniu le acordase senatorilor care-l sprijiniseră liberă trecere în Corint, ca să negocieze cu Octavian. Pe generalii rămaşi îi eliberase de obligaţii şi le dăduse suficient aur pentru a-şi asigura refugiul în ţinuturile barbare de la răsărit. Dintre sfătuitorii lui superiori, numai Canidius îi rămăsese credincios. Până şi despre nebunul său, Sysiphus, se spunea acum că era în slujba tânărului Caesar.

Din fortăreaţă fusese trimisă o barcă, pentru a-i lua pe Antoniu şi scutierul său pe mal. Antoniu stătea lângă parapetul de la babord, privind-o cum se apropia, cu chipul încremenit ca de fier şi privirea cufundată în apele puţin adânci, prin care se vedea fundul nisipos al mării. Nici o boare de vânt nu adia, ca să-i clintească mantia pe umeri. Arăta îmbătrânit, cu ochii şterşi şi stinşi şi chipul rumen brăzdat de riduri adânci.

Soldaţii romani de la bord îşi fereau privirile; pentru un roman, umilinţa era mai rea decât moartea. Până şi marinarii fenicieni evitau să se uite la el. Era dureros să vadă un om atât de prăbuşit.

— Marcus.

Antoniu întoarse capul. Expresia de pe chipul lui era insuportabilă la vedere.

— Nu face asta, murmură ea. Vino cu mine la Alexandria.

— Te-aş pune în pericol.

— Orice s-ar întâmpla, acum va veni după Caesarion. Nimic

din ceea ce faci n-o să-l încurajeze, nici n-o să-l împiedice.

Clătină din cap.

— Am văzut Alexandria pentru ultima oară.

Cleopatra îi atinse braţul, uşor, cu vârfurile degetelor.

— Nu trebuie să se sfârşească aşa.

— E singurul lucru onorabil care se mai poate face. Altă ieşire nu mi-a mai rămas. Voi termina aici.

Un bun roman. Deschide-ţi o venă, înfige-te în propria spadă.

O parte din ea înţelegea aceste principii; existau unele înfrângeri prea dureroase ca să li se poată purta povara. Dar o altă parte din ea nu-l putea lăsa să plece.

— Încă mai putem învinge, îi spuse.

— Fă un lucru pentru mine, o rugă Antoniu. Când te întorci la Alexandria, ai grijă ca lingăul ăla de Artavasdes să capete ceea ce merită. El e cauza tuturor nenorocirilor mele. El şi Soarta. Doamna Tyche m-a părăsit cu totul.

Vru să-l apuce de braţ, dar ceilalţi îi priveau şi n-ar fi fost decât o umilinţă şi mai mare, pentru el, şi pentru ea. Antoniu coborî scara de frânghie şi sări în barca de jos. Rămânând la pupa, Cleopatra privi cum vâslaşii lopătau spre mal. Marcus Antonius nu se mai uită în urmă. Îl văzu pornind pe plaja pustie spre fort, apoi dispăru la orizont, fără să-l mai poată ajunge vreodată.

*

Alexandria era ca un paradis alb şi albastru, strălucind scânteietor în soare, iluzia unui sanctuar după lunile nesfârşite şi îngrozitoare de la Actium, după deznădejdea năucitoare a înfrângerilor. Dar îi era greu să se simt încurajată. Avea senzaţia că o apăsa o greutate de plumb în piept. O parte din ea murise o dată cu Antoniu.

Şi totuşi, nu voia să se recunoască învinsă. Înainte, avusese întotdeauna câte o cale de scăpare. Aşa că porunci ca „Isis” să fie împodobită cu ghirlande, ca velele purpurii să fie spălate de sare, şi a doua zi dimineaţă mulţimile să-i întâmpine cu urale pe cheu. Să arunce cu flori la intrarea corăbiei în port, îi spuse ea lui Mardian, ca şi cum ar fi câştigat o mare victorie.

— Teatru, adăugă, lumea e un teatru. Oamenii vor crede ceea ce văd. Dacă ne furişăm în port la adăpostul întunericului, până

dimineaţa tot Egiptul va fi cuprins de rebeliune. Mai bine să le oferim un spectacol şi să îndrăznească, numai, să ne facă mincinoşi.

*

Se întâlni cu *dioiketes*-ul şi cu miniştrii, sub coloanele de marmură sclipitoare ale Sălii de Audienţe, după un ceas de la sosire. Acolo, îmbrăcată într-o rochie de mătase aurie mulată pe trup, cu o salbă de carneol şi lapis la gât, aşezată pe un tron de aur ciocănit cu intarsii de smaralde, anunţă că Octavian primise o lovitură navală zdrobitoare. Acum ea se retrăsese pentru iarnă, ca să supervizeze administrarea Egiptului, în timp ce flota ei ierna la Pelusium, iar Antoniu îşi trecea în revistă trupele din Apus. Văzu expresiile nedumerite şi uimite de pe chipurile tuturor. Fără îndoială, cu toţii auziseră zvonurile de la Actium. Ei bine, asta avea să-i ţină în cumpănă o vreme.

Cel puţin, erau şi câteva veşti bune. Miniştrii o informară că ultimul sezon adusese cea mai îmbelşugată recoltă de la Maica Nil de când se ştiau. Cuferele Tezaurului dădeau pe dinafară. Ceea ce era cu atât mai bine, căci proiectul pe care-l urzea acum în minte avea toate şansele să fie înfiorător de scump.

*

După audienţă, se întoarse în apartamentele ei, pentru o consultaţie privată cu Mardian.

— Magnifică reprezentaţie, o felicită el, când rămaseră singuri.

Dintr-o dată, Cleopatra arătă ca o adolescentă care primeşte complimente pentru frumuseţea ei. Îi zâmbi ştrengăreşte:

— Chiar crezi?

— Până şi eu am crezut că am învins la Actium. Şi am fost de faţă.

— Este unul dintre marile privilegii ale poziţiei mele, Mardian. Nimeni nu m-a făcut vreodată mincinoasă. Şi-acum, spune-mi, ce au de raportat spionii tăi din bazaruri?

„Ia uite la ea”, reflectă Mardian. „E de-a dreptul radioasă. Înfrângerea o inspiră. Se hrăneşte din criză cum suge copilul la ţâţa mamei.”

— În lipsa noastră, obişnuita hoardă de Ptolemei a început să

vină iar cu revendicări la tron.

Un adevărat fenomen; deşi Iulius Caesar expusese trupul lui Ptolemeu în piaţa publică din Rhakotis, după bătălia de la Alexandria, încă mai apăreau unii care de dădeau drept fratele mort de mult al Cleopatrei. Încercau să aţâţe rebeliuni ori de câte ori izbucnea câte o criză.

— Trebuie să ne afirmăm cât mai repede. Dacă în lipsa noastră a vorbit cineva împotriva mea, ocupaţi-vă de el imediat. În piaţă ce se mai spune?

— Bârfele propagate de Octavian au ajuns aici la bordul corăbiilor…

Mardian ezită.

— Continuă. Spune-mi tot ce poate fi mai rău.

— Se vorbeşte că aţi fugit de pe câmpul de luptă cum era de aşteptat din partea unei… a unei egiptence şi a… a…

— … A unei femei, încheie Cleopatra în locul lui.

— Se spune că Antoniu a fost orbit de pasiune şi şi-a abandonat oamenii ca să vă urmeze. Că a fost o victorie a virtuţii romane faţă de despotismul şi depravarea orientale.

O tăcere prelungită, dureroasă. Octavian avea un mod aparte de a răstălmăci adevărul, croindu-şi drum pe dinăuntrul lui ca un vierme care roade miezul unei boabe, găsindu-i punctele slabe. Susţinuse că era o mare victorie navală, când în realitate nu fusese o luptă propriu-zisă, ci doar o acţiune de blocare. Ei încercaseră să scape de la Actium, iar Agrippa încercase să-i oprească. Numai patruzeci dintre corăbiile lor fuseseră scufundate. Mult mai multe se întorseseră la Actium, pentru a se preda mai târziu, dar numai după ce Sosius şi ceilalţi căpitani descoperiseră că Antoniu plecase. Peste un sfert din flotă ajunsese la Taenarum, un rezultat demn de laudă în acele împrejurări.

De fapt, cea mai mare împlinire a lui Octavian se săvârşise departe de câmpul de luptă, când îi cumpărase pe centuriorii lui Canidius cu aur şi promisiuni. Până atunci, Antoniu încă nu fusese învins. Dar, la fel ca regina, Octavian cunoştea valoarea unei minciuni îndrăzneţe.

Cleopatra îşi muşcă buzele.

— Iar despre Octavian avem vreo veste?

— Se află la Atena, Maiestate, unde am plăcerea să vă raportez că are problemele lui. Veteranii din armată s-au întors

în Italia şi s-au revoltat. Vor să-şi primească banii şi pământurile pe care li le-a promis. Se spune că tocmai în acest moment Octavian se pregăteşte să plece înapoi în Italia.

— Dar e aproape iarnă.

— Situaţia de-acolo e atât de gravă, încât îşi asumă riscul unui naufragiu.

— Poate că Soarta ne va salva, totuşi.

— Poate, răspunse Mardian, deşi considera că aşa ceva era improbabil.

Octavian mai suferise naufragii de două ori în viaţa lui şi totuşi scăpase nevătămat. Pompei şi fiii lui îl revendicaseră tot timpul pe Neptun ca patron al lor, dar lui Mardian i se părea că, dacă cineva era favorizat de zeul mărilor, acela era tânărul Caesar.

— Toată cariera şi-a finanţat-o numai cu promisiuni, Mardian, începuse să spună Cleopatra. Acum, singura cale ca să-i plătească este aceea de a-şi însuşi tezaurul Egiptului. Problemele lui nu fac decât să ne înrăutăţească nouă şi mai mult situaţia.

— Totuşi, mai câştigăm timp…

— Într-adevăr. Căci încă nu suntem învinşi. Am un plan.

„Remarcabilă femeie”, medită Mardian. „Uluitor.”

— Un plan?

— Nu putem sta aici cu mâinile-n sân, în palatul nostru, aşteptându-l să vină peste noi. După cum ai spus, sorţii ne-au acordat puţin timp ca să ne pregătim. Trebuie să-l folosim cât mai bine.

— Îl vom sfida pe Octavian?

— Cum? Nu avem o armată cu care să-l sfidăm. Fără Antoniu, nu ne putem baza pe acele legiuni pe care le-a lăsat aici, în oraş, ca să apere coroana. Cred acum că Alexandria este pierdută. Dar Alexandria nu e întreaga lume.

Mardian clipi din ochi. Cu siguranţă, Alexandria era centrul lumii, nu?

— Dar să ne gândim mai întâi la prietenul nostru, Artavasdes. Nu-l voi vedea reînscăunat pe tron de Octavian, cum cu siguranţă i se va întâmpla, dacă rămâne în viaţă. I-am dat lui Antoniu cuvântul meu că-şi va primi răsplata pentru trădarea lui, şi are să şi-o primească. Vreau să-i puneţi capul la saramură şi să-l trimiteţi la Medea.

— La Medea?

— Regele Medeei este duşmanul Armeniei. Va fi încântat de

un asemenea dar. O dată cu capul, îi vom trimite şi o propunere ca fiul meu Alexandru să se însoare cu fiica lui cea mai mică, la vârsta potrivită. Dacă îşi asumă protecţia lui, cel puţin unul dintre fiii mei va fi apărat de cataclism.

— Iar noi, ceilalţi, Maiestate?

— Noi va trebui să plecăm în surghiun. Haide, Mardian, nu mai face mutra asta, am mai fost în exil şi altădată, când Pothinus complota împotriva noastră. Am supravieţuit atunci, vom supravieţui din nou.

— Atunci eram mult mai tânăr.

— Poţi rămâne pe loc, dacă vrei. Viaţa ta nu e în pericol.

Mardian era copleşit că-i putea sugera măcar una ca asta.

— Toată viaţa mea a fost dedicată Maiestăţii Voastre. Aşa ceva e de neconceput.

O umbră de zâmbet.

— Sunt uşurată să aud ce spui. Pentru un moment, am crezut că vrei să te retragi.

— În momentul de faţă, deşertul nu e o soluţie, sper.

— Nici eu nu mai sunt la fel de tânără ca altădată. Nu, mă gândeam la India. Sau poate chiar la Parthia.

— La Parthia? Parţii sunt duşmanii noştri.

— Un duşman este un loc în timp, Mardian, nu un loc în lume. Gândeşte-te. S-ar putea să se fi sfârşit pentru Cleopatra, dar mi-a trecut prin minte că, dacă fiica mea se mărită cu un prinţ part, într-o bună zi va putea să revendice tronul Egiptului şi să-şi justifice pretenţia cu ajutorul armatelor soţului ei. Parţii pot înţelege foarte uşor că un asemenea viitor le-ar aduce numai de câştigat, mai ales cu fratele Selenei pe tronul Medeei şi cu posibilitatea de a-i ajuta în ambiţiile lor.

Femeia asta îi tăia respiraţia.

— India şi Parthia sunt amândouă departe de Egipt.

— Încă mai avem o flotă.

— Care este blocată pe Mediterana.

— Nu tocmai. N-ai studiat istoria, Mardian.

Eunucul o privi lung, fără să înţeleagă.

— Cu cinci veacuri în urmă, regele persan Darius a cucerit aceste meleaguri. El a săpat un canal între Marea Roşie şi Marea Mediterană, prin lacurile Balah şi Timsah şi Bălţile Amare. Vechile canale sunt acum îngropate sub nisipuri, dar cred că pot fi găsite şi refăcute. S-ar realiza astfel o cale de trecere între

Mediterana şi Marea Roşie. În acest scop, vom pune să se tragă corăbiile pe uscat, în cel mai îngust loc al istmului, şi trase pe butuci până în Deltă.

— Este o sarcină monumentală. Va secătui tot tezaurul.

— Şi-altceva, ce să facem cu banii? Să i-i dăm lui Octavian?

Mardian era stupefiat. Alexandru însuşi ar fi aplaudat o asemenea iscusinţă.

— Voi convoca imediat un consiliu al *strategioi*-lor. Ne apucăm de treabă.

— Mardian, ştii ce mi se va întâmpla dacă Octavian mă capturează vie?

Eunucul dădu din cap. Fusese de faţă la Triumful lui Caesar, în tribuna de onoare, când Arsinoë trecuse prin Forum Romanus târându-şi lanţurile de argint. Mulţimea o tratase pe Arsinoë cu un soi de respect ostil; după războiul propagandistic al lui Octavian, Cleopatra era mai temută şi detestată decât însăşi Medusa. Mulţimile ar fi bombardat-o cu gunoaie şi, chiar mai rău, ar fi scuipat-o, batjocorind-o la fiecare pas, iar la sfârşitul ultimei sale procesiuni ar fi fost sugrumată de călăul de stat şi aruncată în canal.

— Ştiu, spuse el.

— Nu pot permite să se întâmple vreodată una ca asta.

*

Caesarion nu mai era un copil. La şaisprezece ani, era aproape bărbat, mai înalt decât ea cu un cap, adus de umeri şi cu oase prelungi. Semăna izbitor cu tatăl său; pentru oricine şi-l amintea pe Iulius, asupra paternităţii lui Caesarion nu putea să încapă nici o îndoială.

Un motiv în plus pentru ca Octavian să-i dorească moartea.

Dar expresia de pe chipul lui, în acea dimineaţă, nu era a lui Caesar; ochii negri şi inteligenţi, zâmbetul crud, ironic, moştenite de la Iulius al ei, lipseau de pe chipul acestui tânăr. Cleopatra îi lua obişnuita atitudine de îmbufnare ca pe un reproş personal. Poate că investise prea mult în el, îl răsfăţase chiar. Nu că totul ar fi fost din vina ei. Bănuia că lucrul de care avea nevoie caracterul lui era mâna aspră a unui tată, nu acei servitori temporari slugarnici din palat, preparatorii eunuci şi sfătuitorii smiorcăiţi.

Îşi chemase fiul în apartamentele ei private, împreună cu preparatorul lui, Rhoddon. Dimineaţa era răcoroasă, iar servitorii aprinseseră arzătoarele cu jăratic de santal, umplând camera cu parfumul lor aromat. Cleopatra se înfioră în mantie. Afară, vântul sufla peste străzile oraşului, gemând împrejurul zidurilor palatului. Ultima ei iarnă la Brucheion.

— Trebuie să plecăm din Alexandria, îi spuse ea.

Buzele lui Caesarion se răsfrânseră într-un rânjet crud.

— Deci, e adevărat. Ai pierdut. La urma urmei, Antoniu n-a fost decât o gogoaşă umflată.

Cleopatra simţi o învăpăiere de mânie. De la Patrae, îl trimisese acasă, în loc să-l ia cu ea la Actium. Poate că ar fi fost mai bine dacă-l lăsa să simtă puţin gustul greutăţilor. Băiatul fusese cocoloşit toată viaţa.

— Când vei fi luptat în atât de multe campanii ca domnul Antoniu, ai să-l poţi critica. Până atunci, mai bine păstrează-ţi părerile pentru tine.

— Am auzit că, la Actium, a fost beat toată vara.

Un moment, neobrăzarea lui o lăsă fără grai.

— Da’ ştiu că le-ai încurcat rău pe toate, continuă Caesarion.

Preparatorul lui părea pe punctul să leşine. Cleopatra se ridică în picioare, iar Rhoddon făcu un pas înapoi. Caesarion se mulţumi s-o privească încruntat, cu o expresie care-i dădea de înţeles că se considera inviolabil.

— Ieşi afară de-aici, îi spuse ea, tremurând.

După plecarea lui, Cleopatra se rezemă de pervazul ferestrei, aşteptând să i se potolească vâjâitul sângelui în urechi. Caesarion era şi fusese dintotdeauna viitorul ei, iar acum însuşi acest viitor îşi bătea joc de ea.

Dar Antyllus? Un băiat destul de drăguţ, inofensiv în felul lui şi complet lipsit de duşmănie. Îl adăpostise de dragul tatălui său, şi totuşi, ca succesor al lui Antoniu, era şi inamicul firesc al fiului ei. Dacă ar fi fost să-l ajute să supravieţuiască din cataclism, Antyllus îi putea revendica o parte din drepturile natale ale lui Caesarion, acum când Roma nu mai era moşia lui Antoniu.

Trebuia să facă ceva cu băiatul ăsta. Dar ce? Atâta timp cât copiii ei încă mai erau în viaţă, Octavian nu s-ar fi putut bucura nicicum de victoria finală.

*

Cleopatra poruncise să se construiască noi corăbii în porturile de la Marea Roşie, în timp ce rămăşiţele flotei — cu excepţia lui „Isis” şi a sexaremelor care supravieţuiseră, acum stând ancorate în portul mare — erau tractate peste nisipuri pe lângă Pelusium, pe rame masive de lemn montate deasupra unor buşteni care se rostogoleau.

Mardian încă nu reuşea să înţeleagă cum s-ar fi putut duce la îndeplinire o acţiune atât de fenomenală. Istmul care despărţea Mediterana de Marea Roşie avea, în partea cea mai îngustă, o sută şaizeci de stadii. Zeci de mii de felahi fuseseră puşi la muncă să dezgroape vechile canale săpate prima oară de Darius, cu cinci veacuri în urmă. Canalele fuseseră refăcute în urmă cu trei sute de ani, de Ptolemeu Filadelfus, dar acum erau îngropate din nou sub nisipurile deşertului.

Istovitoarea muncă dură toată iarna, într-o căldură arzătoare chiar şi în acel anotimp. Dar, în timp ce apele Nilului se înălţau, corăbiile erau trase de-a lungul canalelor recent refăcute, spre lacurile Balah şi Timsah.

Oeconomi-ii veniră la Cleopatra să protesteze că nici chiar fabulosul tezaur al Egiptului nu putea conţine fonduri suficiente pentru a duce sarcina la bun sfârşit. Cleopatra puse imediat o taxă pe temple şi pentru cei mai bogaţi cetăţeni din Alexandria, pentru a mai aduna bani.

În sfârşit, flotila ajunse în Bălţile Amare. Aceea era regiunea prin care Moise, evreul, fugise din Egipt, pe vremea faraonilor. Atunci fusese o mlaştină mareică, iar fluxul, revenind, îi înecase pe soldaţii care-i urmăreau. Acum estuarul se retrăsese mult în interior, iar felahii erau nevoiţi să tragă flota Cleopatrei printr-o mocirlă puturoasă, infestată cu şerpi.

În sfârşit, ajunseră la ultimele câteva tronsoane din vechile canale, iar corăbiile fură târâte de-a lungul îngustei căi acvatice, până pe Marea Roşie. Flota scăpase în sfârşit de Octavian şi era gata s-o ducă pe Cleopatra, cu familia şi comorile ei, cu garda de corp şi guvernul, în exil. La auzul veştii, Mardian plânse. Era o izbândă uluitoare. Se părea că instinctele de supravieţuire ale Cleopatrei nu greşiseră nici de această dată.

117

Când sosi vestea, Cleopatra se afla în Sala de Audienţe a palatului. Era îmbrăcată într-o robă argintie, cu mitra lui Isis pe cap, discul de argint cu coarnele fertilităţii şi penele justiţiei, stând pe tron sub tavanele înalte cu decoraţiuni aurii, ascultând pledarea unui caz în legătură cu legalitatea căsătoriei între o femeie din Alexandria şi un neguţător bogat din Memphis. Se disputa venitul unei moşii de pe Mareotis şi custodia asupra a şase copii.

Marile uşi de baga se dădură de perete şi apăru Mardian, târşâindu-şi picioarele şi gâfâind de efort, cu roba pătată de sudoare. În momentul când îl văzu, Cleopatra înţelese că Sorţii se jucaseră din nou cu ea.

Toţi se întrerupseseră şi priveau în direcţia lui.

— Malchus… începu Mardian.

Malchus era căpetenia arabilor nabateeni. Îi purta ranchiună Cleopatrei de pe vremea tratatului încheiat între ea şi Antoniu, la Antiochia, când Imperatorul îi alocase pământuri care înainte îi aparţinuseră lui, printre care şi nişte ape bogate în bitum, de-a lungul Mării Roşii.

— Acum ce-a mai făcut?

Mardian nu putu pronunţa cuvintele.

Dar Cleopatra ştia, încă înainte de a fi auzit.

— Corăbiile, spuse ea.

Eunucul dădu din cap. Corăbiile.

Povestea se depănă încetul cu încetul. Nabateenii organizaseră un raid asupra flotei din Marea Roşie, pornind din capitala lor de la Petra. Flota fusese incendiată. Scrumul se alesese de toate corăbiile care fuseseră târâte prin deşert, cu preţul a atâta aur şi atâtea vieţi omeneşti, precum şi noile bireme pe care le comandase ea. Într-adevăr, dulce fusese răzbunarea lui Malchus. Zăcămintele de bitum pe care le câştigase Cleopatra la Antiochia aduseseră profituri enorme pentru Tezaurul egiptean. Dar preţul final era incalculabil.

Fusese neglijentă, îşi dădu ea seama, se grăbise prea tare să se felicite singură pentru inteligenţa stratagemei de a-şi duce flota în Marea Roşie, astfel încât se gândise prea puţin s-o apere, o dată ce ajungea acolo. Malchus n-ar fi îndrăznit să se atingă de ea atâta vreme cât Didius, guvernatorul sirian, îi rămânea credincios lui Antoniu. Dar Didius trecuse recent de partea lui

Octavian, cu încă trei legiuni de-ale lui Antoniu, iar Malchus înţelese că nu mai avea de ce să se teamă din partea Egiptului, ba, chiar mai mult, acţiunile lui urmau să fie răsplătite generos de către romani.

Balanţa înclinase din nou în favoarea lui Octavian. Cleopatra era imobilizată la Alexandria.

Toate visurile ei se făcuseră praf şi pulbere. Planurile sale pentru Caesarion, pentru Selena, pentru propria supravieţuire, toate se risipiseră într-o clipă. Parcă ar fi înghiţit pietre. Cum putuse îngădui Marea Maică să i se întâmple aşa ceva?

— Lasă-mă, ceru ea. Lăsaţi-mă, plecaţi, cu toţii.

*

Când Mardian reveni, chiar înainte de căderea serii, o găsi tot singură în marea sală de marmură, şi chiar în roba ei splendidă arăta ca o siluetă măruntă şi însingurată sub marile coloane de porfir cu vinişoare purpurii. Privea pe fereastră, spre insula Pharos şi marele turn. Era o seară cenuşie şi înnorată, iar farul părea să scalde portul într-o lumină liniştitoare. O iluzie, căci acum nu mai exista nici un sanctuar acolo, cel puţin pentru Ptolemei.

— Maiestate, spuse Mardian. Vă simţiţi bine?

— A venit vreo veste de la Paraetonium? şopti Cleopatra, rămânând întoarsă cu spatele spre el.

— Antoniu s-a dus la Cyrenaica pentru a încerca să convingă legiunile de-acolo să se întoarcă la el.

— Deci, mai trăieşte?

— Aşa se pare.

— Pesemne i s-a tocit spada. Bietul om. Iubeşte prea mult viaţa. Zău aşa, nu e deloc ca un adevărat roman.

În ce fel vorbea despre el… spre deosebire de conţinutul cuvintelor, tonul vocii era blând, aproape drăgăstos, chiar şi acum. O femeie dificil de înţeles. Nu o zeiţă, desigur, cum ar fi crezut mulţimile de pe străzi, dar totuşi remarcabilă. Ar fi trebuit să-l urască la fel de amarnic ca pe Octavian, după toate dezamăgirile pe care le suferise din cauza lui.

— Ce putem face? se întrebă Mardian, cu voce tare.

— Poate că, la urma urmei, Antoniu se va întoarce.

— Nu cred că putem aştepta salvarea din partea lui Antoniu,

Maiestate.

— Nu, dar ar putea fi plăcut să-l revedem. Nu te lăsa pradă deznădejdii, Mardian. Am să mă gândesc eu la o soluţie.

„Biata şi viteaza mea regină”, îşi spuse el, „încă nu ştie când e învinsă.”

Luna egipteană a lui Phamenoth
Cu treizeci de ani înainte de naşterea lui Iisus Christos

Mardian avea un palat lângă Lacul Mareotis, la miazăzi de oraş. Somptuoasa vilă era construită printre vii şi livezi de meri şi avea o rampă de debarcare pentru barja lui personală. Opulenţa apartamentelor rivaliza cu cea a locuinţei Cleopatrei; conţineau mese sculptate din lemn de esenţă tare, la Damasc, cu intarsii de perle, cufere din lemn de camfor aduse din Indus, draperii de mătase din Coa. Apollodorus privea în jur, cu admiraţie. Cumnatul lui se chivernisise bine, în slujba reginei. Pe degete avea inele cu smaralde şi lapis lazuli, purta haine de mătase, se ospăta cu cele mai alese bucate, din platouri de argint încrustate, bea cel mai bun vin falernian, din cupe bătute în pietre preţioase. Dar plătise un preţ scump, care lui, unuia, nu i-ar fi convenit deloc.

Mardian era cu moralul la pământ. Ţinea în mână un potir cu vin, lucru nepotrivit pentru un bătrân ca el, la ceasul acela din zi. Încă nu era amiază şi părea aproape toropit de băutură. Şi deprimat. Apollodorus găsea firesc acest lucru. Trăiau zile cenuşii pentru Egipt. Un mercenar fără ţară ca el aprecia cam dificil cât de greu le era acelor greci să renunţe la iubitul lor oraş.

— Apollodorus, spuse Mardian. Mă bucur că te revăd. Vrei puţin vin?

Apollodorus aşteptă ca un sclav să-i toarne o cupă dintr-un krater şi se instală pe una dintre canapelele tapiţate cu mătase.

Mardian îşi trânti făptura voluminoasă pe altă canapea.

— Aşa… Şi cum se arată Sorţii cu tine? Războiul ăsta cu Octavian ţi-a afectat negoţul?

— Oamenii continuă să dorească sub picioare covoare fine şi încă mai au nevoie de mirodenii pentru mâncare. Războiul este pentru soldaţi, nu pentru negustori.

Apollodorus sorbi din vin.

— Ai slăbit. Cât de greu ai suferit la Actium?

— Acum pot să-ţi spun, nimic nu e mai rău pentru un eunuc decât să flămânzească. Totuşi, după cum vezi, nu m-am topit chiar de tot pe picioare.

— Şi cum o mai duce fermecătoarea noastră zeiţă după recentele ei călătorii?

— Rămâne neîmblânzită.

Sicilianul zâmbi.

— Te-ai întrebat vreodată oare cum ar fi să… n-ai fi putut…

— Ştiu ce-ai de gând să zici şi dă-mi voie să-ţi spun un lucru: ai ascultat prea multe minciuni de-ale lui Octavian. În toată viaţa ei, n-a avut decât doi amanţi. Nici unul dintre ei n-a meritat-o, nici n-a ştiut s-o aprecieze.

— Orice bărbat trebuie să aibă visurile lui. Uneori, mă uit în ochii Maiestăţii Sale şi…

Clătină din cap, lăsând fraza neterminată.

— Bărbaţilor li se pare că ochii ei sunt misterioşi, dar dă-mi voie să-ţi spun un lucru. Nu se gândeşte la nimic altceva în afară de politică.

— Mi-ai spulberat toate iluziile. Nu ştiu dacă am să te iert vreodată.

Mardian nu zâmbi.

— Ca să fiu sincer cu tine, în ultima vreme nu s-a mai gândit la politică. Se gândeşte numai la supravieţuire.

— Am auzit despre atacul asupra flotei sale din Marea Roşie. De-asta te-am căutat. Ce-o să facă?

— Nu ştiu. Acum, orice scăpare a devenit imposibilă.

— Nimic nu e imposibil. Pot s-o scot de-aici. În Spania, eventual. Sau în sus, pe Nil, spre ţara elefanţilor. Şi-ar putea găsi refugiul acolo.

Mardian clătină din cap:

— Este prea mândră. N-ar putea trăi în ospeţie la un alt conducător. Mai degrabă ar alege moartea. Are nevoie de servitorii ei, de garda de corp, de armată, de Tezaur. Ai destule corăbii ca să le transporţi pe toate astea? Ai o flotă care s-o protejeze la plecarea din Egipt?

— Am mai salvat-o o dată.

— Da, dar atunci avea nădejdea unei coroane. Fără flotă, fără garda de corp şi suita ei, ar fi la discreţia oricui ar dori să i-o ofere lui Octavian în schimbul unui profit.

— Şi fiul ei?

— Caesarion? Un îngâmfat. Trage o băşină şi zice că-i tămâie. Dar maică-sa îl iubeşte şi, atâta timp cât el e în viaţă, Octavian îl va căuta până la capătul Pământului, chiar şi pe lumea cealaltă.

Rămaseră mult timp tăcuţi, fiecare cu gândurile lui.

— Am auzit că Antoniu s-a întors la Alexandria, spuse în cele din urmă Apollodorus.

— E adevărat ce-ai auzit. Şi-a construit o colibă de tinichigiu, pe cheu. Bietul om nu primeşte nici un vizitator şi se gândeşte să se rupă complet de lume. Crede că s-ar putea ca Octavian să-l ierte. Şi ăsta-i omul care îşi spunea Noul Dionisos!

— Credeam că se va înfige negreşit în propria spadă, asemenea celorlalţi din neamul lui.

— Poate că, în cele din urmă, i-a lipsit curajul. S-ar zice că s-a săturat de viaţă, după felul în care viaţa s-a folosit de el.

— Eu nu-mi pot închipui cum m-aş sătura de viaţă. Orice mi-ar face.

— S-a înapoiat la Alexandria pe furiş şi nici măcar n-a venit la Brucheion s-o viziteze pe Regină. Ce fel de om e ăsta? Ea nu s-a dat bătută. El cum poate?

Apollodorus se aplecă înainte.

— Trebuie să-i spui, zise el. Flotele mele călătoresc pretutindeni în lume. O pot ascunde, pe ea şi familia ei, îi pot găsi un refugiu sigur. Spune-i.

— De ce ţi-ai asuma riscul ăsta? Octavian te-ar crucifica, dacă ar descoperi ce-ai făcut. Şi să nu-mi spui că ai face-o din sentimentalism!

Sicilianul păru ofensat.

— Aş aştepta o plată pe măsură.

Mardian îşi îngădui un zâmbet.

— Prea bine, atunci, am să-i transmit oferta ta. Dar îţi spun încă de pe-acum, n-are s-o primească. Mă tem că regina urzeşte altul dintre planurile ei.

*

Mausoleul fusese construit lângă Templul lui Isis, pe malul răsăritean al Promontoriului Lochias, iar ultimele pietre fuseseră depuse în timp ce Cleopatra se afla la Actium. Uşa principală era masivă, lucrată din lemn de cedru din Liban, şi decorată cu

fresce reprezentând-o pe zeiţa Isis. Era întărită cu bare de fier şi putea fi ferecată cu zăvoare gigantice. Se deschidea spre o sală cu coloane din porfir negru şlefuit care susţineau plafonul de granit negru, iar pereţii erau placaţi cu marmură. Din acea sală se ajungea într-un altar interior, unde stăteau unul lângă altul două sarcofage sculptate din granit trandafiriu de la Aswan. Acestea aveau să fie mormintele lui Marcus Antonius, Imperator al Romei, şi Cleopatra a VII-a, Filopator, Filopatris, Regină a Celor Două Ţări.

Cleopatra îşi trecu un deget peste piatra netedă a propriului mormânt. Se întreba ce-ar fi crezut Iulius despre toate astea. El spusese întotdeauna că egiptenii erau prea absorbiţi de gândurile propriei morţi. Îşi îngădui un surâs amar.

Dincolo de sarcofage urma încă o cameră mult mai încăpătoare, de unde se simţeau arome curioase şi pătrunzătoare de mirodenii, amestecate cu duhoare de smoală. Cleopatra trecu printre cei doi pilaştri înalţi, cu capiteluri sculptate în formă de muguri de papirus, pentru a ajunge în faţa celei mai uluitoare privelişti pe care o văzuse vreodată.

Înaintea ei se înălţa un munte de comori, poate cel mai mare care fusese adunat vreodată într-un singur loc, ultima avere neprădată din lume, în afara Babilonului, preţuind de mai multe ori cât venitul anual al Romei. Baza piramidei era făcută din lespezi masive de abanos negru, potrivite deasupra unei gropi cu smoală. Peste acestea fuseseră rânduite lingouri de aur, după care urma o avere în colţi de fildeş de pe meleagurile din miazăzi, stivuite pe o înălţime de patru ori cât un stat de om. Urmau apoi saci cu mirodenii, scorţişoară şi nucşoară şi schinduf, precum şi baloturi de mătase care fuseseră aduse prin deşerturile răsăritene, tocmai din India şi Cathay. Saci de perle arăbeşti nepreţuite zăceau deasupra uriaşului munte, ca o grămadă de moloz; precum şi nenumărate smaralde şi pietre albastre de lapis lazuli cu vinişoare aurii subţiri, nestematele scânteind umed şi visceral în penumbră.

Flacăra unei singure torţe, aplicată pe platforma de lemn uscat şi bitum de sub abanos, ar fi fost de ajuns ca mirodeniile să se facă scrum în conflagraţie, perlele şi smaraldele să plesnească, prefăcându-se în pulbere, abanosul şi fildeşul să ardă ca papirusul vechi. După multă trudă, Octavian ar mai fi putut salva din ruine aurul lingourilor topite.

Ar fi riscat tânărul Caesar să piardă toate astea? Cleopatra se îndoia. Poate că încă mai avea posibilitatea de a folosi averea Egiptului ca să-şi târguiască tronul şi viaţa.

118

Trecerea neînduplecată a anotimpurilor, eroziunea treptată a timpului. Când iernii îi urmă primăvara, Octavian se întoarse în Grecia, cum era de aşteptat, apoi porni spre Siria şi-şi începu inevitabilul marş spre miazăzi. Astfel începu numărătoarea inversă a zilelor, în cadenţa destinului, cu limitele marcate în ore.

*

Era o zi însorită, cu scame prelungi de nori subţiri vârstând cerul. „Isis", cu prova vopsită proaspăt în auriu, stătea la ancoră în port. În apropiere, pe capătul digului de la apus de Antirrhodos, fusese construită o colibă grosolană din blocuri de calcar, aproape de porticurile albe ale Templului lui Neptun. Mardian îşi canonea făptura greoaie de-a lungul digului, transpirând în vântul răcoros care sufla dinspre mal. Putea distinge tunetele îndepărtate ale valurilor izbindu-se de recife şi ţipetele pescăruşilor care dădeau târcoale pe deasupra plaselor pescăreşti din Rhakotis.

Eunucul miji ochii în lumina orbitoare, pentru a vedea un uriaş care ieşea din colibă, cu mâinile în şolduri, tăindu-i calea.

Abia dacă-l recunoştea. De când îl văzuse ultima oară slăbise, era bărbos şi nespălat. Purta o tunică ruptă, iar părul îi era încâlcit ca al unui cerşetor.

Se spunea că singur îşi construise casa. O numea Timoniumul lui, după renumitul Timon din Atena, alt eremit care învinuia omenirea pentru viaţa lui nefericită. Locuia acolo de câteva săptămâni şi, de la neaşteptata sa întoarcere la Alexandria, nu schimbase o vorbă cu nimeni. Nici măcar la palatul de pe Lochias nu se dusese, ca să-şi vadă copiii. Acum, îl privea încruntat pe vizitatorul nepoftit, cu buzele răsfrânte duşmănos.

— N-am chef de tine, fătălău umflat ce eşti, mârâi el.

— Şi ţie salutări de asemenea, nobilul meu domn Antoniu.

— Nu eşti binevenit aici. Nimeni nu e binevenit la mine.

— Câteva momente din timpul tău vreau să-ţi răpesc, numai. La adăpost de soare, poate?

— Din partea mea, n-ai decât să stai aici şi să te prăjeşti de tot.

Antoniu se răsuci pe călcâie, dând să intre înapoi în colibă.

— Regina doreşte să te vadă.

Celălalt se întoarse din nou.

— Nu mai am nici o poftă de compania oricărui bărbat sau femeie. Am fost trădat de prieteni, vitregit de soartă şi înşelat de femei. Vă scuip pe toţi.

Şi o făcu pe loc, la picioarele lui Mardian.

— Este vorba de fiul tău, Antyllus.

I se zărise oare în ochi o licărire de interes? se întrebă Mardian.

— N-am nici un fiu.

— Ai un fiu şi alţi copii pe lângă el, aici şi la Roma. Şi, oricât de mult ai izgoni restul lumii, cu siguranţă n-ai să alungi un fiu care e carne şi sânge din carnea şi sângele tău.

Antoniu păru să ezite.

— O duce bine?

— A ajuns bărbat, declară Mardian.

— Ce vrei să spui?

— Regina a oficiat riturile tradiţionale pentru ajungerea fiului ei la vârsta bărbăţiei. I s-a decernat *toga virilis.* De asemenea, i-a acordat una şi fiului tău, Antyllus.

Umerii lui Antoniu se înmuiară. „Va să zică, toată atitudinea lui bătăioasă nu era decât o prefăcătorie, la urma urmei. Acest Antoniu era străveziu ca sticla.”

— Ştie ce-a făcut?

„Sigur că ştie”, răspunse Mardian în sinea lui, „hermelina noastră mică şi vicleană. L-a declarat pe Antyllus bărbat, făcându-l să devină acum pentru Octavian o ţintă la fel de importantă cum e Caesarion. Aşa că nu-ţi mai rămâne decât să ieşi din ascunzătoare şi să faci ceva.”

— Ştie.

— Căţeaua, mormăi Antoniu.

— Este, într-adevăr. Să-i spun să te-aştepte într-o vizită? întrebă Mardian, zâmbind.

Imperatorului Octavianus, divi filius.

Salutări. Se pare că steaua ta a răsărit asupra lumii, iar conflictul dintre noi te-a lăsat cu hotărârea de a mă înlătura de pe tron. Aşa să fie. Dar poate reuşim să evităm alte vărsări de sânge, atât din partea susţinătorilor noştri, cât şi dintr-a prietenilor. Iată ce-ţi cer: să faci calea întoarsă de la hotarele noastre la primirea a doisprezece talanţi de aur, care ar trebui să se vădească îndestulători pentru a-ţi compensa cheltuielile de război şi plata pentru întoarcerea cu bine a soldaţilor în Italia. În schimb, eu îi voi ceda tronul fiului meu, Ptolemeu Caesar, şi mă voi retrage în exil. După cum ştii, el nu a luat parte la bătălia de la Actium, iar păcatele mele nu sunt şi ale lui. În ceea ce-l priveşte pe domnul meu Antoniu, el s-a resemnat să trăiască o *viaţă de sihastru şi nu mai reprezintă nici* o *ameninţare pentru tine. În semn de bună credinţă, îţi trimit împreună cu această misivă diadema de aur* şi *sceptrul lui Alexandru. Fă acest lucru,* şi *nu vei mai auzi de mine niciodată.*

Cleopatra Filopater Filopatris, Regină a celor Două Ţări, Aleasă a lui Osiris, din pântecele lui Amun

Treptele late de piatră coborau din grădinile palatului până la marginea apei, unde Filadelfus aduna preocupat stele de mare şi anemone de lângă mal. Delfinii reveniseră o dată cu primăvara şi puteau fi văzuţi zbenguindu-se în portul de la răsărit, printre corăbiile ancorate. Erau însoţitorii fireşti ai lui Isis, Regina Mării. Un semn de bun augur, poate.

Cleopatra îşi privea copilul jucându-se în nisip. „Bietul băiat. Mă întreb ce se va întâmpla cu el.”

Se întoarse spre Caesarion, care aştepta lângă ea împreună cu preparatorul lui, Rhoddon, încruntat ca de obicei.

— Te trimit de-aici, îi spuse ea.

Caesarion îşi muşcă buza.

— Unde?

— Facem mult comerţ cu prinţul din Bharukaccha, care este o ţară de dincolo de Marea Arabiei. I-am trimis scrisori şi mi-a făgăduit că te va primi ca pe un oaspete de mare vază. Te vei duce acolo împreună cu preparatorul tău, ca păzitor, şi destule giuvaeruri ca să poţi trăi în îndestulare până în ziua când te vei putea reîntoarce.

— Şi tu?

— Eu voi rămâne aici.

— Aici?

Băiatul păru să cadă pe gânduri.

— Şi cu romanul ăla beţiv şi gras care stă în port cum rămâne? Nu cumva te-aştepţi la protecţia lui!

Cleopatra simţi că se înroşea în obraji la auzul acestei descrieri deloc măgulitoare a lui Antoniu. Dar îşi păstră calmul.

— Încă mai sunt şanse să pot negocia cu Imperatorul roman.

— La fel cum ai negociat cu tatăl meu?

Îl pălmui peste obraz, din răsputeri. Caesarion tresări, iar buza de jos începu să-i tremure. Pe faţă îi apăru o urmă lividă. Se priviră lung. Cleopatra crezuse că avea să izbucnească în plâns, dar fiul ei îi susţinu privirea. Poate că moştenise totuşi ceva de la Iulius, la urma urmei.

— Octavian îţi doreşte moartea, spuse el.

— Ba nu, ţie îţi doreşte moartea. Pe mine nu vrea decât să mă înlăture. De-asta trebuie să pleci.

— Şi când am să mă pot întoarce?

— Octavian o duce prost cu sănătatea, se spune că numai printr-un miracol a trăit atât cât a trăit şi pân-acum. Nu are nici un fiu, iar căsnicia lui cu Livia e stearpă. Imediat ce va muri, ai să te poţi înapoia.

Făcea ca totul să pară atât de simplu. Dacă Octavian murea.

Dacă Livia nu-i năştea un fiu. Dacă, dacă, dacă… Antoniu îi profeţise moartea ani de zile, iar previziunile nu i se adeveriseră. Octavian supravieţuise nu numai bolilor, ci şi după două naufragii şi numeroase rebeliuni. Uneori, Cleopatra se întreba dacă nu cumva era indestructibil.

— Nu vreau să plec, spuse Caesarion, bosumflat.

— N-ai încotro, replică ea.

Pierzându-şi răbdarea se întoarse şi porni înapoi pe trepte, spre palat. Se răsuci în loc o dată, pentru a-l vedea stând la marginea apei. Părea să plângă. Fiindcă îl plesnise, sau pentru că trebuia să se despartă de ea? Ori, poate, de frică?

Nu se aştepta să afle vreodată răspunsul.

Reginei Cleopatra, Salutări.

Am primit semnele voastre de supunere şi vă accept

capitularea în faţa voinţei mele. Totuşi, chestiunea succesiunii coroanei egiptene nu se *poate rezolva în aceste circumstanţe de faţă. Nu* o *diademă vă solicit, ci capul lui Marcus Antonius.*

Trimiteţi-mi-l şi vom putea discuta din nou despre pretenţiile fiului vostru asupra tronului lui Alexandru. Faceţi ceea ce vă cer şi vă voi privi cu bunăvoinţă.

Octavianus Gaius Iulius Caesar, divi filius, Imperator

119

La sfârşitul lunii romane a lui Mai, Octavian începuse marşul spre miazăzi din Antiochia. Se afla acum la mai puţin de cinci sute de mile romane distanţă de frontieră. Alexandria era un oraş aflat pe muchie de cuţit. Bancherii şi *oeconom*-ii, secretarii de curte şi negustorii îşi turnau pe gât vinurile scumpe ca şi cum ar fi fost apă, se ungeau din greu cu alifii şi parfumuri îndelung păstrate şi discutau în contradictoriu la nenumărate *commissatia* enorm de costisitoare, întrebându-se dacă să vândă totul şi să plece în exil, sau dacă nu cumva îşi puteau cumpăra imunitatea pentru faptele loiale din trecut, cu mite judicios plasate; cu alte cuvinte, afacerile aveau să meargă ca de obicei?

Urma să curgă sânge? Cleopatra avea să-i tragă pe toţi după ea în năprasnica ei prăbuşire? Octavian se pregătea să poruncească masacrarea tuturor?

Şi apoi, într-o zi, Antoniu ieşi din coliba lui de pe dig şi porni pe colină, în sus spre Brucheion.

*

— Domnul meu Antoniu, îl salută Cleopatra.

Stătea în faţa ei, pe pardoseala de marmură, Antoniu cel de pe vremuri. Slăbise, lunile petrecute în izolare spartană pe dig îi topiseră osânza de pe mijloc. Ochii îi erau limpezi cum de mult nu i-i mai văzuse. Se părea că mizantropia îi pria. Purta un *chamlys* purpuriu de curtean grec, avea chipul proaspăt bărbierit, buclele dese tăiate şi pieptănate de un *tonsore.* Şi zâmbea.

— Maiestate, răspunse el.

Cleopatra îi surâse la rândul ei.

— Te credeam pierdut pentru noi.

— Un timp, am acuzat lumea pentru necazurile mele. Acum îmi dau seama că numai eu am fost singurul vinovat.

— Ne bucurăm că te avem din nou printre noi, la curte.

— Şi eu mă bucur că m-am întors aici. De ce sunt toţi atât de nefericiţi? Vine sfârşitul lumii?

Un râs politicos întâmpină aceste cuvinte. Iudeii preziceau într-adevăr o apocalipsă şi sosirea Mântuitorului lor. Ultimele evenimente nu făcuseră decât să înteţească isteria din cartierul evreiesc.

— Unii spun că s-ar putea să fie sfârşitul lumii noastre, replică ea.

Antoniu privi în jurul lui prin Sala de Audienţe, robele viu colorate, lingăii buclaţi cu bijuteriile şi pomezile lor. Alexandria. Ba nu, singura Alexandrie pe care o cunoscuse el vreodată era Cleopatra. Avea să se sfârşească o dată cu ea.

— Bancheri şi negustori, spuse el încet. Pentru ei, lumea nu ia sfârşit niciodată. Le vor împrumuta banii romanilor, în locul grecilor.

Apoi se întoarse şi anunţă, cu glas răsunător:

— Intenţionez ca diseară să ţin un simpozion, în apartamentele mele de la palat, pe care regina voastră a avut marea bunăvoinţă să le mobileze pentru folosinţa mea. Îi invit pe toţi membrii fostei Companii a Vieţii, toţi bunii mei prieteni din prima iarnă la Alexandria, cu atât de mulţi ani în urmă.

— Ne bucurăm cu adevărat să vedem că ţi-a revenit voia bună, comentă Cleopatra.

— Omul poate învăţa multe de la viaţa în singurătate.

— Aşa am auzit şi eu.

— Şi-n plus, adăugă el cu un zâmbet strengăresc, după atâtea luni, mi-e din nou sete.

*

Cândva, o numise Compania Vieţii. Acum se întâlniră din nou, sub denumirea de Compania Morţii.

Camera era plină cu cei mai distinşi şi mai selecţi orăşeni, în cele mai elegante mătăsuri şi giuvaeruri ale lor. Sclavii duceau mănunchiuri de ramuri de salcie decorate cu maci şi ciorchini de

măselariţă, plante asociate toate cu lumea cealaltă, pentru a le înmâna fiecărui oaspete la sosire, spre nenumărate comentarii vitejeşti şi veselie forţată. Un actor dionisiac veni îmbrăcat în mantia neagră a lui Hades, Domnul Lumii Celeilalte; altul veni cu capul de şacal al lui Anubis.

Antoniu însuşi purta o mască având două feţe, bine cunoscută de grecii, Comedia şi perechea ei, Tragedia.

— Vom avea nevoie de amândouă în zilele care urmează! declară el.

Pretutindeni se vedeau castroane cu monede de aur, iar musafirii erau poftiţi să se servească din ele după pofta inimii. Apoi, sclavii se repeziră cu canapele şi mese, iar oaspeţii fură invitaţi să-şi ocupe locurile pentru ospăţ şi vin.

Antoniu stabili ca regulă a serii interdicţia de a se vorbi despre Octavian şi armata romană care se apropia. Discuţiile, afirmă el, trebuia să se refere la modă şi mâncare, la teatru şi muzică. În timp ce harpiştii cântau în alcovuri, de la bucătării se aduceau tăvi după tăvi; abureau pe ele cotlete de căprioară, gazelă în sos condimentat, plăcinte cu ceapă-de-mare, fripturi de hipopotam şi crocodil, berze umplute cu potârnichi, aripi de păun, limbi de flamingo, şi fiecare fel de mâncare era servit cu cel mai bun vin de Chian; la desert li se serviră pepeni, struguri, curmale din Ierihon, smochine dulci şi prăjituri cu miere, toate împinse pe gât cu vin dulce de stafide.

— Crezusem că te-am pierdut, îi şopti Cleopatra la ureche, în timp ce petrecerea se desfăşura în jurul lor.

— Mi-ai fi dus dorul?

Când ea nu-i răspunse, Antoniu continuă:

— Când eram la Paraetonium, am primit o delegaţie din Cipru, de la podgorenii de-acolo. M-au implorat să mă mai gândesc.

Lua lucrurile cu uşurătate, dar în ochi i se citea că-l bântuia gândul spadei.

— Încă mai putem învinge, îi spuse Cleopatra.

Antoniu întoarse capul spre ea, privind-o în ochi.

— Eşti cu adevărat o femeie remarcabilă.

Servitorii aduseseră vinurile falerniene şi începuseră toasturile. Fiecare bărbat şi femeie trebuia să bea câte treisprezece toasturi, numărul maxim îngăduit, înainte de a putea începe dansul. Antoniu îi îndesă o cupă în mână.

— Nu mai vorbim despre lucrurile astea, spuse el. Noaptea

asta, cel puţin, e a noastră.

Hades îi conduse în dansul morţii, dând înconjur iar şi iar încăperii în muzica flautelor, a harpelor şi a tobelor. Toţi îşi uniră mâinile într-un lanţ fără sfârşit şi, pe măsură ce ritmul muzicii se înteţea, pasul deveni mai grăbit, dansatorii încrucişându-şi picioarele, plecându-şi capetele şi mişcându-se tot mai repede şi mai repede până când muzica ajunse la un crescendo frenetic.

În sfârşit, beţi, epuizaţi, sătui, se prăbuşiră râzând pe canapele sau covoare, ori în rondurile de flori ale grădinii de-afară, bărbaţii fugărind băieţii care serveau sau sclavele care chicoteau, după cum îi mânau gusturile, iar cheful se încheie printr-un paroxism de împreunări înnebunite.

Antoniu şi Cleopatra îşi găsiră şi ei refugiul împreună. Ea îl ajută să-şi şteargă din memorie zilele negre de la Actium în grădină, amândoi îmbătaţi de vin, de plăcere şi de bucuria de a fi pur şi simplu în viaţă, în acea noapte de arşiţă la Alexandria. Antoniu deschise lacom gura să înfulece struguri şi sfârcuri, lingându-i zeama dulce de pe sân, dedându-se plăcerilor cu ea, lăsând-o să-i încalece coapsele în timp ce, luând o gură de vin purpuriu savuros, i-o dăruia apoi împreună cu sărutarea sa.

— Crezusem că te-am pierdut pentru totdeauna, şopti Cleopatra, cu vocea răguşită de-atâta băutură şi mâncare pe săturate.

— M-ai făcut să iubesc prea mult lumea, îi răpsunse el, şi poate că era adevărat.

Atunci, Cleopatra îl purtă până pe culmea plăcerii, întrezărirea înaltei privelişti, acea mică moarte care preţ de-o clipă imita marea moarte, acea secundă finală care îi bântuia acum fiecare moment de veghe.

Frate, nu-ţi cer mila, căci acum ştiu ce fel de om eşti. Totuşi, am fost fraţi, am împărţit aceeaşi masă şi suntem uniţi în iubirea şi respectul pentru sora ta, Octavia. Nu-ţi cer acum decât să întorci spatele Egiptului şi să te întorci la Roma. Eu am fost cel care-ţi stătea împotrivă, Cleopatra nu mi-a fost decât aliat şi monarh client, la fel ca Amyntas şi ceilalţi, pe care i-ai iertat. Dă-mi cuvântul tău de onoare că ea şi copiii ei vor scăpa cu viaţă, iar eu mă voi înfige în propria spadă şi voi sfârşi totul pe loc. Eu sunt inamicul tău, nu ei. Refuză-mi această cerere, şi încă mai am legiuni şi o *flotă, cu care te voi înfrunta până la ultima*

suflare. Las-o să trăiască, şi totul se va termina. Să nu mai curgă sânge, numai al meu. Las-o în viaţă.

Marcus Antonius

120

Sosise luna arzătoare a lui Iulius, iar Octavian se afla aproape de Joppa, la numai trei sute de mile distanţă pe mare. Alexandria era înecată de praf, iar prin oraş aerul se unduia de arşiţă. Numai briza mării, *meltemi* de la miazănoapte, făcea ca viaţa să fie suportabilă.

Antoniu şi Clubul Morţii îşi reluaseră rondurile prin oraş. Veselia lor era sfidătoare, căci Alexandria fusese încleştată în cătuşa terorii. Urmau să aibă loc lupte, un asediu, un masacru? Sau poate numai numele conducătorului avea să se schimbe; poate urmau să devină o provincie romană, la fel ca restul lumii, viaţa revenind apoi la normal? Oamenii îşi adunau provizii de mâncare în case, scriau testamente, se împăcau după certuri, scriau scrisori de adio prietenilor şi rudelor de pe alte meleaguri.

Şi aşteptau.

Regina lor se salvase de nenumărate ori din dezastre sigure. Bănuiau că putea s-o facă din nou.

*

Cleopatra privea marele turn de pe Pharos. Îşi amintea când Caesar înfruntase forţele lui Achillas postate pe insulă, în timpul războiului său alexandrin. Părea să se fi întâmplat nu mai demult de ieri. Iar acum, ea avea aproape patruzeci de ani şi viaţa i se apropia de sfârşit.

„E prea curând, prea curând! Dă-mi înapoi vremea aceea! Unde s-a dus? Lasă-mă s-o trăiesc din nou!”

Mardian o privea.

Se întoarse dinspre fereastră, stânjenită că o surprinsese într-un moment nereţinut, că-i putuse citi pe faţă gândurile. Nu voia să ştie nimeni cât de disperată ajunsese.

— Spionii îmi spun, Maiestate, că Antoniu i-a trimis în secret misive lui Octavian.

— Spionii tăi ştiu şi ce scrie în ele?

Mardian clătină din cap.

— Crezi că face planuri să mă trădeze?

— Este posibil. A fost auzit spunându-le prietenilor lui romani că acum nu-şi mai doreşte decât să se retragă la Atena, unde să ducă o viaţă privată, până la sfârşitul zilelor, ca domn de ţară.

— Domn de ţară, murmură ea.

Ciudată noţiune, pentru cei care-l cunoşteau. Octavian nu i-ar fi dat crezare niciodată. Şi, chiar dacă o credea, în veci n-ar fi îngăduit să se întâmple. Întotdeauna, în trecut, se arătase complet necruţător, iar Cleopatra nu vedea nici un motiv pentru care acum şi-ar fi schimbat năravul, când ţinea în mână întreaga lume.

— Şi cu noi ce se va întâmpla, Maiestate?

Dintr-o dată, Cleopatra se simţi răpusă de oboseală.

— Vom mai negocia cu Octavian o ultimă dată. Trimite-i o scrisoare, Mardian. Cu formalităţile obişnuite. Spune-i că voi abdica de la tron şi voi trăi în surghiun, dacă doreşte. De asemenea, îi voi trimite tot ceea ce conţine Tezaurul Regal, o sumă mai presus decât şi-ar imagina el vreodată. În schimb, îi cer să-l numească pe Caesarion moştenitorul meu. Dacă nu face asta, spune-i că mă voi jertfi pe mine însămi şi comoara şi va pierde tot ceea ce urmăreşte să câştige.

Mardian ridică privirea dinspre tăbliţa de ceară pe care îi scria instrucţiunile. Ochii îi erau plini de tristeţe.

— Este o înşelătorie, Maiestate?

— Nu, Mardian.

— Dar nu puteţi face asta!

— Tezaurul este cel pe care-l doreşte mai presus de orice. Dacă se teme că l-ar putea pierde, va negocia.

— Şi dacă nu negociază?

— Este ultimul mare tezaur al lumii din afara Babilonului. Dacă se aşteaptă să-l piardă, o să negocieze.

— Nu-i puteţi face jocul romanului! Nu voi îngădui eu!

Cleopatra zâmbi.

— Grija pe care mi-o porţi mă mişcă, dar uiţi un lucru. Nu primesc porunci de la nimeni. Nici chiar de la fostul meu preparator. Nu mi-ai mai dat ordine de când aveam paisprezece ani şi niciodată n-o vei face din nou, vechiul meu prieten.

— Ar mai fi încă o cale, Maiestate. Cumnatul meu, Apollodorus, vă poate garanta trecerea sigură spre Spania…

— Doamna Isis să fugă de pe Nil de teama sfârşitului lumii?

— Maiestate, toată vorbăria asta despre Isis…

— Nu doresc să-ţi ascult blasfemiile. Încă mai sunt spiritul Egiptului, Mardian. O vorbă să nu mai scoţi despre asta. Dacă plec în Spania, Octavian mă va urmări şi acolo. Dacă înot pe fundul oceanului, îndrăznesc să spun că şi acolo îşi va trimite ucigaşii după mine. Trebuie să ajung la o înţelegere cu el acum, altfel nu mă mai aşteaptă decât moartea. Oricum, îmi voi găsi într-un fel sau altul liniştea. În sfârşit.

Şi ieşi, fără să mai vadă expresia de pe chipul eunucului. Însă chiar dacă i-ar fi văzut-o, tot nu s-ar fi lăsat convinsă să-şi schimbe gândurile. Pentru femeia care era, pentru zarurile pe care le aruncaseră Sorţii, altă cale nu mai exista.

Peste măsură de nobilului Antonius,

Salutări.

Suntem deznădăjduiţi să te auzim vorbind despre moarte. Nu dorim nicidecum să te ştim mort, iar faptul că-ţi închipui aşa ceva mă întristează adânc. Această gâlceavă dintre noi, cred, îşi are la origine doar o *singură cauză, iar numele ei este Cleopatra. Pentru a pune capăt acestui război, nu este nevoie decât să ne-o predai nouă, şi vom vorbi din nou despre pacea între noi.*

Imperator Gaius Iulius Caesar, divi filius.

Se numea Thyrsus şi era libert, trimis de Octavian însuşi. Cleopatra îl primi formal, în camera ei de audienţe. Petrecuse ceasuri îndelungate pregătindu-se pentru acea întrevedere. Purta o mantie purpurie cu tivuri de aur la poale şi la umeri şi sandale aurii. La gât avea un colier masiv de aur, iar pe cap, o diademă tot din aur, cu *uraeus*-ul regal. Un şarpe auriu, modelat cu multă iscusinţă din metal masiv, i se încolăcea pe braţul drept, şi ţinea sceptrul în mâna stângă.

— Maiestatea Voastră, salută omul, făcând o plecăciune. Aduc un mesaj de la Caesar.

Numele răsună ca o blasfemie printre coloanele de marmură cu vinişoare roşii. Cleopatra se foi pe tronul aurit, făcând eforturi să-şi păstreze calmul.

— Ţi-a vorbit? întrebă ea. De dincolo de mormânt?

Omul păru nedumerit.

Cleopatra îşi aţinti privirea asupra făpturii neverosimile de la picioarele podiumului.

— Nu a existat decât un singur Caesar, îi aminti ea acelui băiat, acelui sclav libert, acelui nimic, şi a fost tatăl fiului meu. Stăpânul tău este numitul Gaius Octavianus şi nu e nici Caesar, nici fiu de zeu. Vorbeşte-mi limpede, altfel voi pune să fii aruncat la şerpi.

Libertul păli. Era o insultă, îşi spuse Cleopatra, să i-l trimită ca ambasador pe băiatul acela chipeş şi bronzat. Probabil că Octavian ajunsese să creadă propriile născociri despre depravarea ei, dacă-şi închipuia că ar fi putut-o seduce cu ajutorul unui asemenea sol drăgălaş.

— Ce mesaj mi-ai adus? se răsti ea.

— Caes... Nobilul Octavian spune că a fost alarmat la primirea scrisorii Maiestăţii Voastre şi îl întristează să vă audă vorbind despre moarte.

— Sau, mai degrabă, îl întristează să mă audă vorbind despre distrugerea tezaurului pe care îl râvneşte din adâncul sufletului.

— Nici nu poate fi vorba de aşa ceva, Maiestate. Am fost de faţă. Cu ochii mei am văzut cum îi curgeau lacrimile pentru Maiestatea Voastră.

„Ce băiat impertinent! Mă crede atât de neghioabă încât să-i cred toate prostiile?”

— Mi-a cerut să mă interesez dacă veţi deschide porţile oraşului şi îi veţi trimite capul trădătorului, Marcus Antonius...

— Ce?!?

Thyrsus înghiţi în sec. Fără îndoială, se aşteptase să fie primit de o regină umilă şi intimidată de iminenta înfrângere, gata să negocieze orice.

— Imperatorul a spus... a spus că...

— Spune-i că dacă vrea capul soţului meu, va trebui să dărâme zidurile şi să vină să-l ia singur! Nici măcar nu va trebui să-l pună la murat pentru întoarcerea la Roma, fiindcă Antoniu a şi făcut treaba asta în locul lui. Dacă alege o asemenea soluţie, aminteşte-i despre ceea ce se află în mausoleul meu şi spune-i din nou că Regina Cleopatra nu declară că va face vreodată un lucru pe care nu-l poate face. Şi-acum, ieşi afară de-aici! Ieşi!

Străjerii nubieni îl târâră pe băiat afară din încăpere. Cleopatra îşi privi mâinile: degetele îi stăteau încleştate, cu falangele

albite, pe braţele tronului. Antoniu suferise destule trădări pentru o viaţă de om. N-avea să mai aibă parte de încă o trădare, din mâna Cleopatrei.

121

Thyrsus stătea culcat în camera pe care i-o oferiseră, în aripa de miazăzi a palatului. Avea vedere spre o grădină ce sclipea de flori multicolore şi un eleşteu cu ape întunecate unde sclavii palatului îngrijeau florile de lotus care pluteau la suprafaţă. Lângă canapeaua somptuoasă unde stătea se afla o fructieră cu smochine şi portocale coapte, pusă pe o masă sculptată din fildeş de mare preţ. De jur-împrejurul camerei erau rânduite vaze de alabastru şi bazalt, iar la ferestre se găseau perdele de mătase. Îi pregătiseră chiar şi distracţii, o trupă de acrobaţi sirieni. Se hotărâse să-l ceară pe cel mai tânăr membru al trupei, un băiat cu fesele tari ca merele, dacă dorea să câştige câţiva dinari în plus după reprezentaţie.

După părerea lui, s-ar fi putut să-i placă viaţa de ambasador al marelui Caesar.

Dar, trebuia să recunoască, întrevederea cu Regina Cleopatra îl zguduise. Auzise multe despre această regină depravată şi tot ceea ce văzuse şi auzise în timpul scurtei audienţe îi confirmase zvonurile. Era într-adevăr frumoasă, cu ochii ca doi cărbuni aprinşi şi un temperament pe potrivă. Înspăimântătoare. Se spunea că se distra torturându-şi prizonierii în după-amiezele plicticoase şi în fiecare noapte se culca cu câte un membru al gărzii de corp, numai pentru ca a doua zi dimineaţa să-l dea pradă morţii.

Avea să fie o poveste nemaipomenită, când se întorcea la Roma. Urma să spună că văzuse totul cu ochii lui, căci fără îndoială era adevărat.

Alese încă o smochină şi curăţi coaja de pe miezul dulce şi cleios. „Coaptă mai-mai să plesnească”, îşi spuse zâmbind. „La fel ca regina asta bădărancă.”

Dintr-o dată, scoase un ţipăt de spaimă, când uşa se dădu de perete şi înăuntru năvăli un munte, un chip de gladiator cu nasul coroiat, schimonosit de furie, cu un bici pentru cai în mâna dreaptă. O labă masivă îl înşfăcă de grumaz, ridicându-l cu totul

de pe canapea.

— Bălegar de cămilă ce eşti! îi suflă în faţă arătarea, după care îl croi sub bărbie cu coada biciului.

Thyrsus căzu pe duşumea, ameţit.

Zăcu acolo fără simţire câteva momente, după care încercă să se ridice şi s-o ia la fugă. Dar uriaşul îl înhăţă şi-l azvârli de perete. I se tăie respiraţia. Auzi şuieratul biciului şi o durere tăioasă îl arse prin tunică, pârjolindu-i carnea de pe spinare.

— Ce ţi-a spus? răcni necunoscutul.

Durerea era atât de buimăcitoare, încât Thyrsus nici nu mai putea vorbi. Uriaşul îl apucă de păr, răsucindu-i capul înapoi. Thyrsus îl văzu pe unul dintre străjerii nubieni privind peste umărul gigantului, prea îngrozit ca să intervină, deşi avea spadă, iar celălalt nu purta altă armă decât biciul.

— Ce ţi-a spus? strigă iar la el omul.

Thyrsus încercă să întrebe *„Cine?”*, dar din gâtlej nu-i ieşi decât un suspin slab.

Individul îl zgâlţâi, ca un câine care smulge carnea de pe un os.

— Ce mesaj ţi-a dat regina pentru Octavian?

— A zis…

Glasul îi răsuna ascuţit ca al unei fete. Abia dacă şi-l recunoştea el însuşi.

— A zis că… că dacă… vrea… capul lui Antoniu… atunci să… să… să vină şi… să vină şi…

Pierzându-şi răbdarea, uriaşul îl aruncă pe pardoseală ca pe un sac cu grâu. Biciul mai şuieră de trei ori, în timp ce tânărul se chircea pe jos, încercând să se târască într-un colţ, la adăpost de loviturile acelea cumplit de arzătoare. Dezgustat, necunoscutul aruncă biciul spre el şi ieşi năvalnic.

Thyrsus se strânse chem pe duşumea şi izbucni în plâns.

Dragul meu Frate,

Te rog să ţi-l primeşti înapoi pe libertul tău Thyrsus, după ce *a primit* o *cotonogeală sănătoasă. I-am găsit chipul antipatic, şi manierele în general, provocatoare. În ultimele zile stau cam prost cu nervii, din cauza împrejurărilor actuale în care mă găsesc, după cum nu mă îndoiesc că vei înţelege. Dacă doreşti să te răzbuni pe mine pentru aceste fapte, cred că ai în solda ta*

un libert al meu, un anume Sysiphus, un băiat scund cu un singur braţ, pe care-l angajasem cândva ca să facă bancuri porcoase pe socoteala ta. Ai permisiunea mea să-i arzi o *mamă de bătaie în schimb. Atunci, vom fi chit.*

Marcus Antonius

122

În ultima oră, Charmion pieptănase părul mătăsos al stăpânei sale. Acum, îl apucă în ambele mâini, ca pe o funie, şi-l răsuci de două ori, după care i-l prinse în creştetul capului cu agrafe de aur. În timp ce lucra la coafura Cleopatrei, Iras, camerista reginei, o farda pe aceasta cu cosmetice dintr-o casetă mică de abanos, aranjându-i pleoapele cu malachit şi vopsindu-i mâinile cu henna. Cleopatra le privea cum lucrau, într-o oglindă de argint şlefuit pe care o sclavă i-o ţinea în faţa ochilor.

De după paravanul de fildeş apăru chipul lui Mardian. Dintre toţi servitorii şi miniştrii, numai el avea acces în apartamentele reginei la orice oră din zi şi din noapte.

— Un mesager de la Octavian, Maiestate, anunţă eunucul, întinzându-i cilindrul de metal învelit în piele.

Cleopatra i-l luă din mână şi rupse sigiliul.

— Unde a ajuns? îl întrebă ea.

— La Raphia, Maiestate. Pe graniţă.

Octavian efectuase marşul forţat prin căldura cumplită a Peninsulei Sinai în numai două zile. „Două zile fără apă, pe o arşiţă insuportabilă”, îşi spuse ea. „Pesemne arde de nerăbdare să-mi verse sângele.”

Citi scrisoarea cu atenţie, de două ori, ca şi cum ar fi putut exista vreo frază pe care o scăpase din vedere, un cuvânt care să-i ofere speranţe când nu mai exista nici una.

Reginei Cleopatra,

Mă tem că între noi a avut loc o neînţelegere. Nu am nici o supărare cu voi, dar, atâta vreme cât continuaţi să daţi adăpost unui inamic al Romei, ce altă soluţie am decât să-mi trimit armata acolo unde preferă să se ascundă acest om? Dacă-l izgoniţi din oraş şi mi-l trimiteţi mie în lanţuri, veţi vedea că sunt

blând şi înţelegător faţă de situaţia voastră.

Octavianus Gaius Iulius Caesar, divi filius, Imperator.

Cleopatra ţinu scrisoarea în flacăra lumânării până se aprinse bine, apoi o aruncă pe jos, unde se făcu scrum pe marmură.

— Preoţii încă vă mai sprijină, spuse Mardian. În *chora,* oamenii au jurat să adune armate pentru a-i înfrunta pe cotropitori.

— De ce-ar face asta?

— Fiindcă aţi depozitat grâne pentru ei în timpuri de foamete. Fiindcă îl veneraţi pe boul Apis şi i-aţi ajutat să-şi restaureze templele. Fiindcă sunteţi Isis.

Cleopatra clătină din cap.

— Spune-le să-şi trimită felahii înapoi la câmp. De ce să se mai irosească şi alte vieţi?

Îi dădu lui Mardian un sul de papirus pecetluit.

— Aici sunt instrucţiunile pentru copiii mei. Selena şi Ptolemeu urmează să fie ascunşi în tunelurile de sub palat. Ascunzătorile au fost aprovizionate deja cu alimente, apă şi lămpi. Căpitanul Gărzii de Casă îi va escorta acolo.

— Şi Antyllus?

— De el răspunde tatăl lui.

— Dar Caesarion?

— Va pleca împreună cu preparatorul său, aşa cum am discutat. Mâine. Apollodorus e aici?

— Aşteaptă la uşă, Maiestate.

— Trimite-l înăuntru.

*

În acele ultime câteva zile, era important ca oamenii s-o ţină minte ca invincibilă. Când ieşi de după paravan, era aranjată impecabil, cu o rochie aurie şi nodul sacru al lui Isis între sâni. La urechi avea perle montate în aur, iar la gât, un colier masiv de aur şi lapis lazuli. Părul îi fusese împletit şi împodobit cu perle, pe când un şarpe de aur i se încolăcea împrejurul braţului drept. Ochii-i arătau ca două pietre de carneol.

Apollodorus o aştepta în anticameră. Puţin mai bătrân, puţin mai cărunt, puţin mai împlinit la mijloc, dar cu aceeaşi expresie

pe care şi-o amintea dintotdeauna, ca un om pe care nedreptăţile lumii îl distrau copios. Cleopatra îşi aminti de prima lor întrevedere, cu atât de mulţi ani în urmă, în cortul ei din exil, la Muntele Kaios. Şi atunci fusese speriată.

— Maiestate, o salută el.

— Aşadar, ai venit să mă mai salvezi încă o dată.

— E mult de-atunci. Mai aveţi covorul?

— Covorul era al lui Caesar. L-a luat cu el la Roma. De-atunci, s-a pierdut.

Zâmbetul acela impertinent. Apollodorus se purta mult prea familiar cu ea, dar acest lucru făcea parte din farmecul lui şi, poate, dintre motivele pentru care avea încredere în el.

— De data asta, nu vei mai avea nimic de câştigat. Dacă Octavian descoperă ce-ai făcut, va face şi din tine un exilat.

— Sunt destul de bogat ca să fug.

— Dar de ce ai face-o?

Apollodorus trase aer în piept.

— Maiestate, toată familia mea şi-a câştigat existenţa de pe urma mării. Eu am făcut-o prin comerţ, jefuindu-i pe alţii prin mijloace legale. Fratele meu mai tânăr, însă, a devenit tâlhar. Romanii l-au crucificat. Trei zile au trecut până să moară. Caesar a dat porunca.

— Iulius?

Sicilianul dădu din cap.

— Îi urăsc pe romanii ăştia. Întotdeauna m-am rugat ca, într-o bună zi, să triumfaţi. Sau, dacă nu Maiestatea Voastră, atunci poate fiul vostru.

Cleopatra simţi o undă de îndoială. Oare să-l încredinţeze pe fiul ei acestui om, după ceea ce tocmai aflase?

— Este fiul lui Caesar, spuse ea.

— Ba nu. E fiul Maiestăţii Voastre. Îl voi apăra cu preţul vieţii mele.

— Sper să nu fie necesar.

— Am făcut aranjamentele de trebuinţă. Îl voi escorta pe o felucă, până la Coptos. De acolo, se va alătura unei caravane, pentru a traversa deşertul până la Berenice, pe ţărmul Mării Roşii. Una dintre corăbiile mele va aştepta acolo, ca să ne treacă fără primejdii în India. Dar trebuie să aşteptăm musonul de vară, acela fiind singurul răstimp când corăbiile pot naviga cu bine spre răsărit.

— Să nu mă laşi de izbelişte, Apollodorus.

Negustorul zâmbi băieţeşte.

— V-am dezamăgit eu vreodată?

Făcu o plecăciune şi se pregăti să plece.

— Cu soţia ta cum va rămâne? îl mai întrebă Cleopatra.

Apollodorus se întoarse, având pe chip o expresie pe care nu i-a mai văzut-o. Inspiră prelung.

— În ultimii douăzeci de ani, soţia mea a fost bolnavă de lepră, Maiestate. N-am văzut-o niciodată, în tot acest timp. Locuia pe o insulă de pe Nil, la miazăzi de Coptos. Împreună cu Mardian, am luat măsuri ca să fie bine îngrijită.

Ridică din umeri.

— A murit anul trecut.

— Mardian nu mi-a vorbit niciodată despre asta.

— Cred că necazurile surorii lui nu erau relevante pentru afacerile statului.

Cleopatra se simţea oarecum mustrată. Vieţile celorlalţi fuseseră întotdeauna atât de îndepărtate… Şi totuşi, acest om o intriga, simţea asta încă de la Muntele Kaios.

— Deci, în tot acest răstimp, nu a existat nici o altă femeie atât de norocoasă încât să se bucure de afecţiunea ta?

— Numai Maiestatea Voastră, replică Apollodorus, afişând din nou zâmbetul acela strâmb şi familiar, înainte de a fi condus afară.

123

Pelusium căzuse. Acum, nimic nu mai stătea între Alexandria şi Octavian. Cleopatra nu mai putea să aştepte. Se resemna să-şi facă datoria de mamă şi de regină.

Caesarion era îmbrăcat în hainele simple şi aspre ale unui membru al triburilor din deşert, având trăsăturile romane mânjite cu praf. „Bine măcar că are modul de a se purta al unui felah”, îşi spuse Cleopatra. „Expresia asta încruntată se potriveşte de minune cu travestiul lui.” Îl însoţea Rhoddon, îmbrăcat la fel. Arăta ridicol. „Lunganul ăsta ciolănos de cărturar n-o să păcălească nici un orb, necum un soldat roman.”

Barja fu adusă la cheiul de îmbarcare din portul regal. O barjă comună, asemenea sutelor de vase care pluteau în fiecare zi pe

Nil, pentru a nu atrage atenţia asupra preţioasei sale încărcături. Garda de corp a lui Caesarion, care urma să-l escorteze până la Coptos, fu îmbarcată în grabă şi ascunsă sub punte. Rhoddon îi urmă, împreună cu sclavii care cărau două cufere cu cărţi.

Barja urma să-i ducă prin portul regal şi pe lângă Heptastadion, până în Portul Bunei Reîntoarceri şi pe Lacul Mareotis, prin canalul de sub Rhakotis. Caesarion avea să stea ascuns sub punte împreună cu Rhoddon, pentru ca iscoadele lui Octavian să nu-l vadă.

Aceasta, presupunea Cleopatra, era adevărata ei despărţire de Iulius, căci Caesarion era tot ceea ce-i mai rămăsese de la el. Toate speranţele ei pentru viitor erau învestite în el şi plecau azi pe acelaşi drum. Îl strânse la piept, dar nu simţi nici o căldură din partea lui.

— Cu bine, îi şopti.

Băiatul nu spuse nimic, ci se întoarse numai şi coborî treptele mari şi arcuite de marmură ale rampei, spre barja care îl aştepta. Cu neputinţă de ştiut dacă era sufocat de regret sau de frică. Niciodată nu-i putuse ghici gândurile. În privinţa asta, cel puţin, semăna aidoma cu tatăl lui.

Lăsase un munte de ofrande în Templul lui Isis, pentru ca băiatul să ajungă cu bine în India.

Apollodorus veni cel din urmă să-şi ia rămas bun. Cleopatra îl privi pe sicilian cu îndoială. Chiar şi după tot ceea ce-i spusese, oare nu greşea încredinţându-i o misiune atât de importantă?

— Voi avea grijă de el, spuse Apollodorus, parcă citindu-i gândurile.

Cleopatra privi cum barja începea să lunece prin poli. Ştia că n-avea să-şi mai revadă fiul niciodată.

*

Antoniu îşi amenajase camera hărţilor în aceeaşi încăpere pe care o folosise Caesar în timpul campaniei sale de la Alexandria şi tot aici îşi ţinu şi ultimul consiliu de război. Era prezent Canidius, cu o mână de ofiţeri care rămăseseră alături de Antoniu după Actium, precum şi amiralii fenicieni ai Cleopatrei, comandantul recruţilor egipteni şi căpitanul Gărzii.

Antoniu era în armură, din nou roman, cu platoşa ornamentată cu aur şi fildeş lucind lustruită şi o mantie purpurie de Imperator

împrejurul umerilor.

— Domnul meu Antoniu, spuse Cleopatra, intrând.

Antoniu îi zâmbi.

— Nu mă aşteptam să te găsesc aici.

— Credeai c-am s-o fac pe beţivanul când avem de susţinut o bătălie?

— Nici nu mai ştiu ce credeam.

Se apropie de masă. Acest Antoniu era diferit de omul care condusese aceleaşi consfătuiri la Actium, doborât şi ameţit de băutură. Acum, personalitatea lui ţinea încremenită toată încăperea. Numai de l-ar fi avut şi atunci pe Antoniu cel de acum.

Arătă spre hartă, indicând dispoziţia forţelor lui Octavian şi posturile propriilor efective de apărare.

— Încă mai avem patru legiuni, spuse el, împreună cu trupele noastre egiptene şi Garda nubiană. În port avem marile corăbii de război care au supravieţuit bătăliei de la Actium, o flotă impresionantă în sine.

Octavian, probabil din prea multă încredere în sine, sau poate iarăşi din cauza unei grabe nebinevenite, adusese numai şapte legiuni şi o flotă mică, alcătuită din bireme şi liburniene.

— Armata noastră este bine hrănită şi bine plătită, continuă Antoniu. Oamenii lui sunt obosiţi, însetaţi şi nu şi-au primit solda de luni de zile, poate chiar de ani. Iar de data asta, flota lui nu-l mai are pe Agrippa. Aşa că s-ar putea ca lupta să fie mai echilibrată decât ne aşteptam. Avangarda lui a fost reperată ieri la Canopus, cale de numai o sută de stadii de locul unde ne aflăm. Am dispus legiunile în dreptul Porţii Soarelui, aici, cu faţa spre răsărit. Eu voi comanda cavaleria, iar Canidius, infanteria. Publicola aci de faţă va comanda flota.

„Publicola. Personal, nu i-aş da pe mână nici măcar oala mea de noapte”, îşi spuse Cleopatra. „Dar, după cele mai recente dezertări, centurionii au ajuns generali de pe-o zi pe alta. S-ar putea ca însuşi garderobierul lui Antoniu să se pomenească nu peste mult în fruntea unei legiuni.”

— Crezi că putem învinge? îl întrebă ea.

— Putem întoarce valul. Dacă Octavian e învins aici, poate reuşesc să conving garnizoana de la Cyrenaica să se mai gândească. Dacă ei vin încoace, se vor revolta şi alţii. Iar noii lui aliaţi din Asia nu-l vor sprijini decât atâta timp cât cred că poate

învinge. Suntem într-o formă mai bună decât credeam.

Cleopatra îl privi pe Canidius. Şi acesta părea să fie de aceeaşi părere.

— Atunci, s-o facem, spuse ea.

*

În noaptea aceea, târziu, Antoniu veni în apartamentele ei. Se opri stânjenit lângă uşă, cu armura încă pe el, fără a mai arăta tânăr ca altădată, prăpădit de vin, depravare şi nenorociri. Dar continuând să fie, în felul lui, Antoniu, Inimitabilul.

— Bărbate.

Antoniu zâmbi.

— De ce-ai venit aici?

— Eşti soţia mea.

— Avem copii. N-are nici un rost să mai facem şi alţii. În calvarul de-acum…

— Asta nu mai e politică, replică el, punându-şi coiful cu panaş pe masa lungă de cedru. Lumina gălbuie a lămpilor cu ulei lucea pe cataramele de alamă ale armurii. În tăcerea care se lăsase între ei se auzeau sunetele familiare ale Palatului Lochias, ritmul blând şi sacadat al mării; iar prin ferestre, lumina turnului de pe Pharos înroşea ca focul apele portului regal.

— Îmi pare rău, spuse el.

— Îţi pare rău?

— Pentru tot.

Începu să bâjbâie la cataramele pieptarului.

— Vrei să mă ajuţi, te rog? şopti într-un târziu.

Cleopatra se ridică şi-l ajută să-şi scoată armura grea. Apoi, Antoniu o încercui cu braţele şi o sărută. Un moment, fu complet pierdută. El începu să tragă de haine, sfâşiind mătăsurile fine. Valorau o avere, dar la urma urmei, bănuia Cleopatra, nu mai avea nici o importanţă.

Se pregăti pentru asalt, dar în clipa următoare Antoniu se opri şi o cuprinse, cu faţa îngropată în adâncitura gâtului ei. Rămase astfel multă vreme, după care, când o sărută din nou, începu să facă dragoste cu ea cu o gingăşie care-i amintea de prima lor noapte împreună, la Tarsus.

— Mi-a fost dor de tine, murmură el.

— Ţie nu ţi-e dor de nimeni.

— Aici te înşeli.

O ridică în braţe, poate pentru a-i dovedi că încă mai era la fel de puternic ca altădată, iar în clipa când pătrunse în ea Cleopatra scoase o mică exclamaţie. „I-am dus lipsa”, îşi dădu ea seama. „Am simţit lipsa dragostei cu acest bărbat. Este învăluit în slăbiciuni, cum Iulius n-a fost niciodată. Şi totuşi, într-un fel, pentru asta îl iubesc eu atât mai mult.”

Trecuseră oare câteva minute, sau ceasuri întregi? Noţiunea timpului se pierduse. După aceea, Cleopatra rămase cu capul lui rezemat în îndoitura braţului, simţindu-i obrazul cum o apăsa pe umăr. Într-o venă de la gât, pulsul lui palpita ritmic. Un strop de transpiraţie se prelinse printre sânii ei.

— M-ai iubit vreodată mai mult decât pe Iulius? şopti Antoniu.

Nu-i răspunse, şi nici el nu mai repetă întrebarea. Ascultau cadenţa mătăsoasă a mării, acum, când totul se terminase, când totul era iertat.

PARTEA A ŞAPTEA

Nici cerul însuşi nu are putere peste ce-a trecut,
Însă ce-a fost, a fost, de ceasu-mi parte am avut.

HORAŢIU, DIN „ODE”

124

Prima zi din luna egipteană a lui Mesore

Cleopatra privea uriaşul far, a cărui flacără ştia că se vedea de la o depărtare de sute de stadii pe mare, mărită de oglinda din bronz şlefuit a felinarului. Chiar şi azi, un sclav îmbrăcat în armură de piele groasă întorcea oglinda prin şanţul ei din jurul focului, astfel încât farul să poată fi văzut din largul mării.

Farul devenise o parte la fel de nelipsită din viaţa ei ca soarele în zori şi luna noaptea. Ciudat lucru, că se putea ca acum să fie pentru ultima oară când îl privea.

În ziua aceea, soldaţii lui Antoniu avuseseră prima ciocnire. Cavaleria lui atacase avangarda lui Octavian, care încerca să-şi instaleze tabăra lângă Hipodrom. Adevărata luptă urma să aibă loc a doua zi.

Auzea zarva petrecerii lui Antoniu din sălile de jos. Dacă-i era dat ca aceasta să fie ultima lui noapte pe Pământ, Noul Dionisos îşi dăruise o ultimă noapte de neuitat. Îşi adunase generalii şi Compania Morţii şi-i chemase pe toţi cântăreţii dionisiaci, toţi acrobaţii, toţi înghiţitorii de flăcări din oraş, pentru o ultimă mare distracţie.

Oricum ar fi fost cu neputinţă să adoarmă. În noaptea aceea, pe coridoare umblau stafii, strecurându-se de-a lungul acelor săli cu perdele de voal, iar foşnetul picioarelor lor pe pardoselile de marmură o împiedica să se odihnească. Era acolo Iulius, privind-o de la masa unde-şi scrisese memoriile din Galia, cu acel zâmbet sardonic nici acum uitat, pătrunzător de viu, chiar şi după atâţia ani; fratele ei Ptolemeu, cu chipul brăzdat de lacrimi, în timp ce-l implora pe Iulius să nu-l alunge din palat; şi Arsinoë, mândră şi trufaşă în mătăsurile ei albe şi subţiri, cu faţa frumoasă marcată de un rânjet veninos.

Şi, în sfârşit, micul Antiochus, privind-o acuzator de pe divan, cu chipul scofâlcit şi palid. Cleopatra închise ochii.

— N-am avut încotro, îi murmură.

„Nu poţi bate în cuie o umbră pe pardoseală”, reflectă ea. „Ca regină, ca zeiţă, sunt toate pentru toată lumea. Dacă mă declară crudă, îmi voi înşira faptele bune şi milostive până în zori. Dacă mă numesc pisicuţă, îi pot pune pe călăii mei să scoată leşurile din locurile lor de odihnă, din canale şi smârcuri. Nimeni nu este şi bun şi mare în acelaşi timp. Cum ar fi cu putinţă? Umilinţa şi caritatea se pot găsi uneori la orice rege şi regină, dar acelaşi lucru este negreşit adevărat şi pentru putere şi agresivitate.

Şi-atunci, ce vor spune despre mine mâine, când nu voi mai fi? Octavian mă va face târfă, când eu n-am avut decât doi bărbaţi în patul meu şi mi-am trăit în castitate jumătate din viaţă. Mă va eticheta ca torţionară, desfrânată şi ispititoare, cu minciunile lui şi jumătăţile de adevăr, când eu n-am făcut decât ceea ce trebuie să facă orice conducător şi, adesea, fără tragere de inimă.

Nu sunt crudă din fire şi nu mă desfăt cu moartea, şi totuşi am făcut lucruri la gândul cărora încă mă mai înfior şi acum; dar le-aş face din nou, dacă datoria mi-ar cere-o. Este uciderea câtorva membri ai familiei mai rea decât măcelărirea a milioane de străini într-un război? Ptolemeu a condus o rebeliune împotriva mea, la fel cum a făcut Arsinoë. N-am fost fraţi şi surori aşa cum

înţeleg oamenii mai umili fraţii şi surorile.

Cu tânărul Antiochus, copilul acela palid, ce altă soluţie aveam? Copiii palizi devin aventurieri livizi, ca prietenul nostru Octavian, şi dacă l-am pus pe Olympos să-l otrăvească, am făcut-o ca să împiedic vărsări şi mai mari de sânge, mai târziu. Şi Fulvia; aceea n-a fost decât o manevră de stat şi nimeni nu poate spune cu îndreptăţire că i s-a simţit lipsa.

Şi totuşi, în noaptea asta, fantomele vin să mă bântuie. Mă aşteaptă să mă alătur lor pe Tărâmul Umbrelor, duhurile lor privindu-mă de pe coridoarele întunecate, găsindu-şi răzbunarea în spaimele mele din această noapte. Cel puţin, asta nu li se va refuza."

*

Şi astfel luna arzătoare a lui Iulius luă sfârşit.

Stătea pe terasă, privindu-l pe Antoniu cum îşi lua rămas bun de la copii. Micul Alexandru încerca să se arate curajos în faţa lui, stând drept ca o santinelă, dar chipul îi era brăzdat de lacrimi. Acum nu mai avea nici o şansă să se însoare cu o fată din casa Medeei. După ce nabateenii se revoltaseră şi Antoniu pierduse Siria, era prea periculos să-l mai trimită în răsărit. O dată cu flota din Marea Roşie, se pierduse totul.

Antoniu îl luă în braţe pe Filadelfus şi-l sărută. Băiatul era prea mic ca să înţeleagă, dar plângea, pentru că fratele şi sora lui plângeau şi ei. Antoniu râdea şi încerca să aibă un aer curajos, desigur, aşa cum era de aşteptat din partea lui Antoniu. Poate că nici el nu credea că se putea într-adevăr să fi sosit sfârşitul.

Apoi mai era şi Antyllus, stând la o oarecare distanţă de ceilalţi. Un băiat împiedicat, cu o expresie îndurerată pe chip, sfâşietoare la vedere. El şi Antoniu se priviră ca şi cum ar fi fost complet străini, cum în multe sensuri şi erau.

În sfârşit, Antoniu se întoarse spre ea.

— Regina mea, spuse.

— Domnul meu.

Cleopatra se întrebă ce-avea să facă. Se oţelise pentru această ultimă bătălie şi se temea că sentimentalismele i-ar fi putut risipi îndârjirea.

Antoniu îi adresă un zâmbet strâmb. Şi deodată îl recunoscu, vechiul Antoniu, auriu, mai mare decât oricând, arzând de

nerăbdare să lupte.

— Ne vedem la sărbătorirea victoriei, spuse el, cu un gest extravagant de salut.

Îl privi cum pornea călare spre Poarta Soarelui şi întinderile netede, arse de soare, din jurul Hipodromului. Un nor de praf se alungea pe cer. Legiunile lui Octavian îşi ocupau poziţiile.

„Încă mai putem învinge.”

125

Era linişte, o nemişcare nefirească învăluind întregul oraş. În dimineaţa aceea, docurile şi pieţele erau cufundate în tăcere, de pe străzi nu se mai auzea duruitul căruţelor, iar între zidurile palatului nu mai erau grădinari aplecaţi peste rondurile de flori. Cleopatra stătea pe terasă cu Mardian, privind într-o tăcere desăvârşită cum flota vâslea pe lângă Pharos, pentru a-i ieşi în întâmpinare lui Octavian. La prima vedere părea calmă, dar inima îi bubui a în piept aproape dureros.

Din acel loc, putea urmări desfăşurarea marii bătălii navale. În timp ce flotele se apropiau una de alta, Cleopatra aştepta să vadă bolovanii uriaşi şi coşurile aprinse zburând cu boltă pe cer. În schimb, de cum ajunseră în larg, avangarda lui Publicola trase din rame şi întoarse corăbiile cu un bord spre navele lui Octavian, în semnalul universal al prieteniei.

În acel moment, Cleopatra îşi dădu seama că-şi ţinuse respiraţia şi lăsă aerul să i se reverse încet din piept. Încă o trădare. Corăbiile lui Octavian plutiră nestânjenite pe lângă ale ei, îndreptându-se spre port.

Se terminase.

Cleopatra se întoarse spre Mardian.

— Hai să facem o plimbare la soare, îi spuse ea.

*

Antoniu sări din şaua murgului şi se repezi în cortul care fusese înălţat pe Hipodrom, ca *principia.* Îşi scoase casca şi o azvârli prin cort. Nu le ceruse zeilor decât o şansă de a muri pe câmpul de bătălie, cât de cât cu cinste, iar acum până şi pe-asta i-o refuzaseră. Cu câteva minute în urmă, îşi văzuse cavaleria

părăsindu-l încă o dată, rupând rândurile şi lăsându-l singur pe câmpul de luptă. Văzând ce se întâmplase, infanteriştii ieşiseră şi ei din formaţie, pentru a se întoarce s-o ia la goană înapoi în oraş.

„Canalii fără credinţă! Mâncători de căcat!”

Eros, scutierul, intră în fugă, în timp ce Antoniu se chinuia să-şi scoată platoşa grea, şi-l ajută să descheie curelele. După ce o desprinse, Antoniu o aruncă în praf, lângă scutul dreptunghiular prelung cu emblema care-l desemna ca Imperator al armatei romane.

Apucă marginile mesei cu hărţi şi o răsturnă într-o parte pe pământ, călcând sub cizme planurile de luptă.

— Futu-le muma-n cur de ţopârlani buni de nimic să-i fut! răcni el.

Eros stătea în colţ, tremurând.

Antoniu îşi scoase spada.

O aruncă spre Eros.

— Fă-o!

— Stăpâne?

— Ne-am futut, gata. Înţelegi? Fă-o! repetă el, desfăcându-şi smucit tunica. Lichidează-mă!

— Nu pot… se bâlbâi Eros.

— Trebuie! E datoria ta!

Eros se uită la spada pe care-o ţinea în mână, apoi ridică privirea spre Antoniu. Ochii-i ieşeau din orbite. Era doar un băieţandru, un ţărănoi cu creier de găină, care niciodată nu cunoscuse altă viaţă decât să-i pună şi să-i scoată tunicile şi armurile şi să-i aducă dimineaţa castroane cu apă ca să se spele pe faţă. Tremura de frică.

— Dar eu te iubesc, stăpâne… îngăimă el.

— Fă-o odată!!!

Băiatul părea gata să izbucnească în plâns. Ridică spada, cu mâinile tremurându-i atât de tare încât Antoniu crezu că avea s-o scape. În clipa următoare, însă, fără veste, întoarse spada cu vârful înapoi, îi rezemă garda de pământul bătătorit şi se trânti peste tăiş. Totul de termină înainte ca Antoniu să-l poată opri.

În clipa următoare, Eros zăcea la picioarele lui, cu intestinele în praf, scâncind de durere şi vomând sânge.

— Nenorocitule, scrâşni Antoniu.

„Nu era şi-aşa destul de rău?”

Încercă să smulgă spada, dar aceasta se înfipsese adânc între oase şi viscere, iar când încercă s-o scoată, nu reuşi decât să-l salte la un cot înălţime pe bietul băiat.

Găsi o altă spadă în cufărul cu armament şi o trase din teacă. Eros încă se mai târguia să moară. Perspectiva nu-l îmbia deloc. Loialitatea lui era înduioşătoare, dar nu de aşa ceva avea nevoie Antoniu acum, să întrezărească hidoşenia propriei morţi, acea agonie tăioasă, măruntaiele gălbui şi sângerii deşertându-se pe pământ.

Îşi întinse mantia pe jos. „Mai bine să nu-mi prăfuiesc ficaţii”, îşi spuse el, cu un hohot de râs isteric. Potrivi vârful spadei sub coastă, îndreptat în sus. „Nădăjduiesc că voi ţinti mai bine decât el”, îşi mai spuse, în timp ce auzea ultimele gâfâieli ale scutierului.

Apoi, şovăi. Trecură încet câteva minute. Îl privi pe Eros. Ochii îi deveniseră sticloşi, ca ai unui peşte prins în cârlig care a zăcut prea mult pe fundul bărcii. Murise.

„Pe toţi zeii, mă aşteptam să fie mult mai uşor.

De două ori m-am făcut de râs. Mai întâi la Actium, când am sărit ca un laş de pe puntea navei mele contraamiral. Mi-am spus că nu era decât raţiune, că un general trebuie să se salveze ca să-şi scape armata. Dar, în adâncul inimii, am ştiut că mi-era frică. Virtutea mă părăsise.

Iar apoi m-a părăsit şi a doua oară, la Paraetonium, când onoarea îmi cerea să mă sacrific. De câte ori m-am aşezat pe plaja aia pustie, cu spada, tărăgănând, chipurile, din necesitate?

Am ajuns să-mi fie prea dragă viaţa. Acum sunt un soldat prea mărunt şi un zeu prea mare. Dar zeii sunt nemuritori, pe când oamenii, nu.”

Simţi vârful spadei străpungându-i pielea, un fir de sânge prelingându-se pe abdomen. Dionisos îi promisese mântuirea în viaţa de apoi, dar se temea că şi această făgăduială era o minciună. Fapta de acum era singura lui izbăvire şi se temea că nici chiar de data asta nu putea face ceea ce avea de făcut.

„Hai, Antoniu, fă-o acum!”

Dar încă mai ezita.

*

Cleopatra îi aduse lui Isis ultimele ofrande, îngenunchind

printre rotocoalele fumului de tămâie. Spre deznădejdea ei, descoperi că-i tremurau mâinile. „Dă-mi putere să fac ceea ce trebie”, se rugă ea. “Lasă-mă să-i fiu credincioasă Egiptului până la capăt.”

Auzea ropotul copitelor pe strada pietruită, cizme grele pe caldarâm. Un mesager îi aduse vestea. Legiunile lui Antoniu fugiseră, iar cavaleria lui dezertase în tabăra lui Octavian. Portul se umplea cu corăbiile acestuia din urmă. Nu mai rămăsese decât foarte puţin timp.

— Trebuie să ne grăbim, o zori Mardian din uşă.

Cleopatra se ridică în picioare şi îl urmă pe cărările tăcute şi umbroase de lângă templu, spre uşile mausoleului. Charmion şi Iras erau deja acolo, aşteptând-o. De cum intră, cele două slujnice se rezemară cu toată greutatea pe uşile mari din lemn de cedru, care se trântiră cu o bufnitură asurzitoare. Traseră zăvoarele grele.

*

„De ce-o fi atât de greu să mori?” se întrebă Antoniu, privind mătasea purpurie a pavilionului, umflată de vânt. „Ca un oaspete nehotărât, moartea stă în prag, încă şovăitoare, chiar şi după ce am poftit-o înăuntru cu braţele deschise.”

Peste tot era plin de sânge, pe mâini, pe haine, cheaguri groase îi pătau mantia. Membrele îi amorţiseră de durere şi nu putea să se mişte. Tremura de frig.

„Pe toţi zeii!”

Avea vedenii. Afrodita plutind pe râu, la Tarsus, vele purpurii umflându-se la fel ca pânza cortului; văzu un şcolar plin de coşuri, cu dinţi stricaţi, iar apoi auzi glasul lui Caesar: „Marcus, acesta e nepotul meu, Octavian”; amintirea se şterse, înlocuită de munţii din Parthia, înzăpeziţi şi friguroşi.

Auzi ţipătul unui păun, văzu soarele dispărând după un nor. Apoi, vocea Octaviei: „Vei descoperi că loialitatea mea preţuieşte mult mai mult pentru tine, Marcus.”

Loialitate. Unde să găsească un om loialitate, în cuibul ăsta de şerpi?

Chipuri apăreau şi se ştergeau din faţa ochilor lui: Canidius, sclavi, servitori. Auzi pe cineva spunând:

— A rasolit treaba.

Altă viziune, sau era realitate?

— Cleopatra, murmură el, cu glasul zgâriind uscat, metalic, şi gustul de aramă coclită al propriului sânge în gură. Acum, în ultimul moment, se socotea vinovat de toate crimele pe care i le aruncase în cârcă Octavian. Nu voia s-o părăsească pe regina egipteană.

*

Mirosul bogat şi îmbătător al mirodeniilor, luciul de lapis lazuli şi smaralde din hruba întunecată. Sub ele, rugul era pregătit. Torţele licăreau în suporturile lor de pe pereţi, flăcările reflectându-se în luciul untos al stivelor de aur.

Mardian putea auzi foarte aproape strigătele soldaţilor lui Octavian, centurioni dând ordine răstite, într-o latină aspră. În curând, aveau să ajungă la uşile mausoleului.

Cleopatra stătea lângă fereastra adâncită de la etaj. Pentru acea ocazie, ultima ei reprezentaţie, se îmbrăcase ca o regină, o regină egipteană faraoană, cu *uraeus-ul* de aur pe frunte şi trupul cuprins într-o rochie aurie strâmtă, cu brăţări pe braţe şi la glezne. Atât de stăpânită, atât de nemişcată…

Mardian văzu că de pervaz fusese rezemată o scară.

— Acum trebuie să pleci, îi spuse ea.

Eunucul simţi un surprinzător val de emoţie, speranţa, dezamăgirea şi frica luptându-se toate între ele să aibă întâietate în sufletul lui.

— Dar nu vreau să vă părăsesc, răspunse.

— Charmion şi Iras s-au hotărât. Le accept aici. Sunt servitoare şi se cuvine să moară acum, cu mine. Tu, însă, nu, Mardian.

Bătrânul ezită, oscilând între loialitate şi iubire. Şi, da, o iubea. După atâţia ani, mai întâi ca preparator, apoi ca sfătuitor, nu-şi putea imagina o lume fără Cleopatra. Şi descoperi, spre uimirea lui şi în pofida oricăror aşteptări, că nu mai dorea să trăiască.

Cineva bătea cu putere în uşile masive. Romanii găsiseră mausoleul şi atacau uşile cu pumnii şi spadele.

— Du-te, repede, îl trimise ea.

Mardian continua să şovăie.

Cineva striga la ei de jos. Se uită afară. Ferestrele fuseseră practicate în zid la mare înălţime, cu vedere spre mare într-o

parte şi spre curţile lui Isis în cealaltă. Lângă treptele de marmură de jos oprise o căruţă, iar Mardian îl recunoscu pe Canidius, având încă pe el mantia de general, şi pe alţi câţiva dintre romanii lui Antoniu. Aceştia, împreună cu un grup de servitori, stăteau adunaţi în jurul unui trup ce zăcea pe o targă, în partea din spate a căruţei, înfăşurat într-o manta pătată de sânge. Un moment, Mardian nu-l recunoscu.

— Trebuie să ne ajutaţi! strigă Canidius de jos, spre ei.

Cleopatra se rezemă de perete, parcă tăindu-i-se picioarele.

— Oh… murmură ea.

Canidius nu le aşteptă răspunsul. Legase cu frânghii cele patru colţuri ale brancardei, iar acum începea să se urce pe scară. Când ajunse în dreptul pervazului, îi aruncă lui Mardian capătul funiei.

— Repede! strigă el.

Soldaţii lui Octavian loveau acum porţile cu un berbece. Mai rămăsese atât de puţin timp…

Jos, sclavii îi ajutau pe ofiţerii romani să salte targa din căruţă. Canidius trăgea de frânghie.

— Ajută-mă! se răsti el la Mardian.

— La ce bun? gemu eunucul.

— Vrea să moară lângă regină. După tot ce s-a-ntâmplat, măcar la atâta lucru are dreptul.

Mardian nu făcea decât să-l privească lung.

Cea care se mişcă prima fu Cleopatra. Îmbulzindu-se pe lângă el, începu să tragă de funie, rupându-şi unghiile manichiurate cu atâta migală şi zdrelindu-şi pielea moale şi fină a palmelor. O privelişte uluitoare, căci Mardian n-o văzuse de când o ştia ridicând altceva decât un sceptru. Iar acum, iat-o trăgând de cânepa aspră ca orice ţărancă scoţând apă din puţ, în *chora.* Imaginea îl fascina şi începu să smucească şi el de frânghie, cu Charmion şi Iras alături.

Bătăile în porţi ajunseseră la apogeu.

*

Targa se legăna, frecându-se de perete, şi la fiecare smucitură Antoniu ţipa de durere. În sfârşit, o ridicară până la fereastră şi, în timp ce cele trei femei ţineau de funie, astfel încât să nu se mai mişte, Mardian şi Canidius traseră brancarda în încăpere.

Antoniu scoase un strigăt chinuit. Pe pervazul de piatră şi pardoseala de marmură se întinseseră dâre de sânge.

Cleopatra se aruncă peste trupul lui.

Uşile enorme se zguduiau sub loviturile berbecilor romani.

— Trebuie să ne grăbim! spuse Charmion.

— Staţi, staţi… răspunse Cleopatra.

„A, deci la urma urmei tot eşti femeie”, reflectă Mardian. „Îl iubeşti într-adevăr. Şi-n tot timpul ăsta, mie nu mi-ai spus decât că era politică şi nimic mai mult.”

Cleopatra privea sângele care-i înroşea mâinile şi braţele ca şi cum în viaţa ei n-ar mai fi văzut aşa ceva. Ajunsese peste tot. Părea cu neputinţă ca în trupul unui singur om să se găsească atât de mult sânge.

Antoniu era pământiu, cu ochii holbaţi. Încercă să spună ceva, dar de pe buze nu i se desprinse nici un cuvânt. Mâna i se agită zadarnic prin aer.

— Maiestate, spuse Mardian.

Cleopatra ridică privirea spre el, cu faţa transfigurată de tristeţe şi durere. Niciodată n-o mai văzuse aşa, nici chiar în copilărie.

— Maiestate, trebuie să ne grăbim! Daţi porunca şi vom aprinde rugul!

Antoniu fu zguduit de încă o convulsie. Apucându-l de mână, Cleopatra îi mângâie buclele, după care o podidiră lacrimile.

La fereastră se iscase agitaţie. Soldaţii lui Octavian găsiseră scara. Cu întârziere, Cleopatra păru să-şi dea seama ce se întâmplase. Canidius se repezi spre fereastră să răstoarne scara, dar era prea târziu.

În mâna Cleopatrei apăru un pumnal. Tocmai se pregătea să şi-l înfigă în piept, când unul dintre ofiţerii romani, primul care ajunsese în cameră, sări asupra ei şi i-l smulse.

Alţi trei legionari intraseră pe fereastră. Canidius fu capturat.

Mardian înhăţă una dintre făcliile de pe perete. Nu era prea târziu ca să dea foc rugului. Un soldat, însă, îi puse piedică. Bătrânul căzu pe pardoseala de granit, cu răsuflarea tăiată. Când ridică privirea, omul stătea aplecat deasupra lui, ţinându-i la gât vârful spadei.

Mardian se uită spre regină. Era ţinută strâns între soldaţi, ca o prizonieră de rând. Antoniu zăcea la picioarele ei, cu ochii sticloşi în moartea care în sfârşit primise să intre în agitata, dar

nobila lui casă.

126

Berenice, pe coasta Egiptului de Sus, la Marea Roşie

O noapte fără suflare, prea fierbinte pentru somn. Luna plină plutind deasupra norilor mătăsoşi. Apollodorus stătea pe puntea felucii, privind luminile tulburi aliniate pe mal, ascultând şipotul blând al apei negre lângă bordaj. Va să zică, aşa. Aproape terminase. Caesarion era un băiat obositor, dar Apollodorus se achitase de partea lui din comision, aşa cum îi ceruse regina. Acum, nu mai avea altceva de făcut decât să aştepte o veste de la Alexandria. Dacă regina ajungea la o înţelegere cu Octavian, totul avea să fie bine. Dacă nu, urmau să pornească spre India.

Scândurile punţii scârţâiră. Apollodorus se întoarse, pentru a vedea că nu era decât preparatorul, Rhoddon. Un individ fără vlagă, efeminat. Mă rog, era eunuc.

Reveni cu privirea spre apă.

— Ce lună frumoasă, îi spuse el lui Rhoddon. Isis ne veghează.

Simţi un singur şoc de durere, când pumnalul i se înfipse adânc între coaste, urmat de un moment de neînţelegere deplină, iar în clipa următoare cădea spre apă. Întunericul îl înghiţi înainte de a-şi fi dat seama că individul cel efeminat şi fără vlagă avea colţi.

Alexandria din Egipt

Trecuse aproape o săptămână de când era prizonieră în propriul palat. Octavian îi întemniţase, cu insolenţă, în apartamentele pentru oaspeţi din aripa de miazăzi. Ea, Charmion, Iras şi Mardian fuseseră închişi cu toţii la un loc. Aveau la dispoziţie doar două camere mici, patru paturi, un spălător, ferestre înguste, zăbrelite recent. I se adusese un cufăr cu haine de-ale ei şi în fiecare zi primeau câteva fructe, pâine şi apă.

Nu sosea nici o veste de la Octavian, dar noapte de noapte Cleopatra putea auzi soldaţii bând, înjurând şi râzând în grădină.

Antoniu fusese înmormântat, aşa cum ceruse, în mausoleu. Cleopatra privise procesiunea funerară prin fereastra cu gratii. Sicriul auriu fusese purtat prin palat pe un cărucior poleit, într-un marş solemn de talgere şi tobe. În moarte, Octavian îşi putea îngădui să fie mărinimos.

Octavian trimise un mesager, pe Thyrsus, libertul lui, care se îmbăţoşa în faţa ei ca motanul palatului, bucurându-se de înalta sa misiune şi de faptul că regina nu-şi mai putea permite atitudinea poruncitoare de la ultima întâlnire. Părea să-şi găsească o plăcere deosebită în a o informa că Alexandru, Selena şi Filadelfus fuseseră găsiţi în sanctuarul lor din catacombe şi luaţi prizonieri; Antyllus fusese omorât din ordinul lui Octavian, după ce îl găsiseră ascuns în altarul lui Caesar zeificat.

Despre Caesarion, însă, continua să nu sosească nici o ştire.

*

Nu mâncase nimic, de la căderea oraşului. Se resemnase să zacă în pat, fără a schimba o vorbă cu nimeni. Charmion şi Iras stăteau alături, la dispoziţia ei, dar Cleopatra nu le lăsa s-o îmbrace, nici să se ocupe de părul sau cosmetica ei.

În sfârşit, în cea de-a opta zi, veni.

*

Era la fel de neatrăgător ca oricând, observă Cleopatra. Avea pielea arsă de vântul deşertului, iar buzele-i erau uscate şi crăpate. Purta pe cap o pălărie ridicolă, cu boruri largi, ca să-şi apere faţa de soare, iar tunica improvizată îi stătea prost pe trup. Văzându-l, nu l-ai fi crezut mai mult decât un spălător de rufe chivernisit doar pe jumătate. Iar acum, era stăpânul lumii.

Se tolăni pe o canapea.

— Pari slăbită, remarcă el.

Cleopatra ştia că înfăţişarea ei, cu siguranţă, îl şoca. La Roma fusese mult mai tânără, aranjată şi coafată cu preţul unor mari eforturi, pentru ceremoniile de stat. Iar acum, zăcea în pat, palidă şi livid, cu părul încâlcit pe pernă.

— Se pare că mi-a cam pierit pofta de mâncare, răspunse ea.

— Aşa mi s-a spus şi mie.

Se întrebă ce voia de la ea. S-o vadă milogindu-se? Sau, poate, se gândea să guste o porţie din Egipt, cum se exprimase odată Caesar. Credea că poate ar fi încercat să se târguiască în acelaşi fel şi cu el, oferindu-se împreună cu tronul, în cadrul aceleiaşi învoieli?

— Ai venit ca să te distrezi? îl întrebă.

— Nu, în nici un caz. Nu găsesc nimic amuzant în umilirea ta.

— Umilire? Eu am crezut că era doar o înfrângere.

— Tot aia e.

În ochii lui se zărea o anumită expresie, blajină şi fudulă, care o prevenea să fie prudentă. „Caesarion!” îi fulgeră prin minte. „Altfel, de ce ar fi aşteptat atât de mult până să mă viziteze?”. Voia să se asigure că victoria lui era completă. Cleopatra îşi simţi inima zvâcnind în piept. „Nu, te rog, nu fiul meu.”

— Ce planuri ai pentru mine? îl întrebă.

Octavian îşi zgândărea alene un coş de pe obraz.

— Vei veni cu mine înapoi la Roma. Vei fi exponata centrală a Triumfului meu. Infama Regină Cleopatra în lanţuri; plebeii vor muri de plăcere. Ştii, eşti notorie în Italia.

— Mulţumită ţie.

— Mă rog, se poate spune că şi tu mi-ai făcut jocul. Sau Antoniu.

— Antoniu o fi fost naiv, dar cel puţin era viteaz şi bun la inimă. Aţi fost doi oameni complet opuşi.

Împunsătura îl ustură. Poate nu atât prin natura ei, căci Cleopatra bănuia că puţin îi păsa de opiniile ei, cât mai mult fiindcă mai avea îndrăzneala să-l înfrunte.

— După Triumf, ţi-am plănuit execuţia prin strangulare, în închisoarea Tullianum, pentru ca apoi trupul să-ţi fie aruncat în canal.

Simţi că albea. „De ce n-am profitat de ocazie când mi s-a oferit? Rugul fusese pregătit, nu trebuia decât să-i dau foc. Am fost o proastă să plâng după Antoniu. De ce m-am înmuiat, în ultima clipă?”

Octavian se aplecă înainte.

— Poţi să te salvezi.

O aşteptă să întrebe cum. Cleopatra, însă, n-avea de gând să-i dăruiască această plăcere.

Aşa că, în cele din urmă, continuă:

— I-ai învrednicit cu favorurile tale pe Caesar şi Antoniu. Dacă

le acorzi şi acum, nu mă vei găsi nerecunoscător.

Avusese dreptate. Asta dorea. Îşi putea închipui cum avea să se manifeste recunoştinţa lui.

— Mai degrabă m-aş împerechea cu un facocer, replică ea.

Gata, o spusese, încă înainte de a fi avut timp să judece. Dar vorbea serios.

Octavian sări în picioare. Chipul îi era palid.

— Vei regreta că mi-ai spus asta. Poate n-ar strica să te gândeşti la vorbele de-acum, când vei merge în urma carului meu prin Forum, târându-ţi lanţurile după tine. Până atunci, vei avea la dispoziţie un an ca să devii mai palidă şi mai murdară, la Tullianum. Tu vei fi cea care va arăta ca o scroafă de facocer.

Ca şi cum altfel ar fi cruţat-o de o asemenea soartă. Dacă accepta s-o facă pe nevasta pentru el, Octavian şi-ar fi savurat plăcerea, dând-o apoi oricum pe mâna călăului.

Dădu să plece, apoi se întoarse:

— A, aproape era să uit. Fiul tău, Caesarion…

Capul Cleopatrei se ridică brusc.

— E mort.

Zâmbi, încântat de expresia de pe faţa ei.

— Păzitorul lui a suferit un accident neplăcut la Berenice şi s-a înecat. Preparatorul fiului tău l-a convins apoi că e în interesul lui să se întoarcă la Alexandria. A fost o minciună, firește. Dar a primit o răsplată generoasă pentru asta. Îmi pare rău, însă a fost necesar. Nu e bine să avem prea mulţi Caesari.

Rhoddon! Şi ea crezuse că Apollodorus era cel care avea s-o trădeze. Cât de oarbă putuse fi!

— Vezi, deci, continuă Octavian. Acum nu ţi-a mai rămas nimic pentru ce să trăieşti.

*

Octavian îl privea pe Munatius Plancus cu amuzament şi dezgust în acelaşi timp. „M-ar linge-n cur şi-ar zice că-i miere, băiatul ăsta.” Totuşi, un Împărat — căci asta era de-acum — avea nevoie şi de asemenea lingăi. La ce bun să fii divin, dacă n-ai nici un amic care să te numească zeu?

Stătea tolănit pe o canapea, în fostele apartamente ale Cleopatrei. Se spunea că însuşi Caesar folosise de multe ori aceeaşi canapea, pe vremea când stătea la Alexandria. Ce

drăguţ era, să se servească de palatul unde Antoniu iscase atâtea scandaluri. Era un oraş plăcut, trebuia să recunoască, vederile spre port şi uluitorul far din capătul digului arătau absolut încântător. Şi câte amintiri urma să păstreze de-aici. Masa asta, de pildă. Făcută dintr-o lespede solidă de lapis lazuli, vârstată cu vinişoare de aur, susţinută pe sfincşi de bazalt, cu intarsii de aur şi coral. Se spunea că fusese în posesia Ptolemeilor încă de pe vremea lui Alexandru şi avea o valoare de-a dreptul incalculabilă. Se hotărâse s-o ia cu el la Roma şi s-o expună într-un loc vizibil din casa lui.

— Deci, Nobile Domn. Ai convins-o de zădărnicia propriei vieţi? îl întrebă Plancus.

Octavian reveni cu atenţia asupra individului din faţa lui.

— Aşa cred, răspunse. Cred că vestea despre fiul ei a fost cea care a doborât-o cu adevărat.

Clătină din cap.

— Nu mi-aş fi dat atâta osteneală, dacă nu era prostul ăla de căpitan, Proculeius. Era cât pe ce să se înjunghie singură, iar el i-a smuls pumnalul. Totuşi, mi-ar plăcea s-o văd în Triumful meu. Ar fi o imagine drăguţă.

— Mai ţii minte cum l-au huiduit pe Caesar… tatăl tău… în legătură cu Arsinoë. S-ar putea să nu-ţi prindă prea bine, pentru imagine.

— Mda, ştiu, oftă Octavian. Totuşi, e mare păcat.

Plancus îi întinse un sul. Octavian îl desfăşură şi îi aruncă o privire superficială.

— Ce-i aici, Plancus?

— Recomandările mele pentru Senat, cu ocazia întoarcerii tale la Roma. Le vom cere să-ţi decerneze trei Triumfuri. Unul pentru Actium, încă unul pentru Illyria şi al treilea pentru Egipt.

— Şi chestia asta de-aici ce-i? Afuriseşti ziua de naştere a lui Marcus Antonius?

— Şi, pe deasupra, propun să emitem o lege prin care să se interzică folosirea de oricine a numelor Marcus şi Antonius împreună şi să-i ştergem numele de pe toate monumentele. Mai mult, recomand să creăm un nou nume şi un nou titlu pentru tine, Caesar.

Octavian părea amuzat. Îi era greu să nu-l placă pe acel om. Un dihor, desigur, dar dihorul lui.

— Ai ceva anume în minte?

— Augustus, răspunse Plancus.

Augustus: prea-înaltul. Da, avea o anume sonoritate. Sugera sanctitate fără a fi ofensiv pe faţă la adresa acelor republicani care încă mai aveau influenţă la Roma.

— Imperator Caesar Augustus, murmură Octavian, încântat de felul cum suna.

— Şi, la fel cum tatăl tău Iulius a fost onorat cu denumirea lunii lui de naştere după el, aş propune ca luna victoriei tale aici, în Alexandria, să fie numiră după tine. Luna lui Augustus.

— Ai făcut treabă bună, Plancus. Le vom înainta aceste recomandări Senatorilor, la întoarcere.

— Acum, nu mai aşteptăm decât ca regina, Cleopatra, să facă ceea ce este necesar.

— Într-adevăr. Dar nu cred că vom avea prea mult de aşteptat.

127

La sfârşitul lunii mesore, după aproape o lună de la intrarea triumfală a lui Octavian în Alexandria, Cleopatra a primit permisiunea să viziteze mormântul lui Antoniu, în mausoleu. În dimineaţa aceea, s-a ridicat din pat pentru prima oară, după atâta timp, şi le-a spus lui Iras şi Charmion ce voia să facă.

O regină şi o zeiţă este o operă de altă; crearea ei cere timp. Mai întâi, o puse pe Iras să-i pregătească baia. În apă fură adăugate esenţe preţioase de lotus şi alte uleiuri aromatice. După aceea, Charmion îi spălă părul şi petrecu câteva ore pieptănându-l complet şi pregătindu-i coafura, cu cozile şi buclele aranjate după modelul Marii Maici. Apoi, Cleopatra se aşeză răbdătoare într-un scaun cu decoraţiuni aurite, în timp ce Charmion îi farda faţa, machiindu-i pleoapele cu cenuşă de antimoniu, înroşindu-i obrajii şi buzele cu pudră din licheni de stâncă şi albindu-i fruntea cu cretă. Îi vopsi mâinile şi picioarele cu roşu de henna, apoi o unse pe gât şi încheieturile mâinilor cu un parfum combinat special, din violete şi zambile.

În sfârşit fu gata. Însoţită de gărzi şi o suită de servitori cu coşuri în care duceau ofrandele de mâncare şi băutură pentru praznicul de doliu, Cleopatra ieşi din palat, îndreptându-se spre mausoleu.

*

„E hotărâtă”, îşi spuse Mardian. De la înfrângere încoace, fusese doborâtă de durere şi zăpăceală, dar în dimineaţa aceea părea calmă, aproape senină. Mardian bănuia motivul şi simţea o greutate pe inimă şi o durere în adâncul pieptului care nu voiau să-l părăsească.

— Ai făcut ceea ce ţi-am cerut? îl întrebă ea pe Olympos, după ce intrară în mausoleu. Marea sală boltită era acum goală, întunecoasă şi mohorâtă, de o răcoare sinistră după căldura din grădină. Muntele de comori, mirodeniile şi aurul, fildeşul şi pietrele preţioase, fuseseră luate de mult în custodia lui Octavian.

— Am făcut tot ce mi-aţi cerut, răspunse medicul.

În dimineaţa aceea, Olympos era îmbrăcat ca un sclav de rând. Un sclav foarte bătrân şi de nici un folos, îşi spuse Mardian, dar gărzile nu se gândiseră să se îndoiască de identitate a lui.

— Mulţumesc. Puteţi pleca toţi.

Olympos păru gata să mai spună ceva, apoi se gândi mai bine. Se întoarse şi-i urmă pe ceilalţi sclavi afară.

Cleopatra se întoarse spre eunuc.

— Şi tu, Mardian.

— Dar, Maiestate ...

— Du-te.

Tonul ei nu mai admitea nici un răspuns. Bărbia ridicată poruncitor, ochii aceia negri... Oare ce gândea, ce simţea?

Mardian fu năpădit de emoţie.

— Maiestate, nu vreau să mai trăiesc. Lăsaţi-mă să rămân aici...

— Nu poţi face parte din ceea ce urmează. N-am să îngădui. M-ai servit întotdeauna cu credinţă şi-ţi mulţumesc pentru asta. Retrage-te în vila ta şi bucură-te de roadele toamnei.

O singură dată, numai atâta dorea. Nu se putea să-i mai fi rămas mulţi ani de trăit, la urma urmei, dar dorise fiecare zi care-i era datorată, adunându-le în minte ca un negustor de covoare care-şi numără monedele după o târguială în piaţă. „Cu câtă tenacitate ne agăţăm de viaţă, aceia mai slabi dintre noi care nu putem suporta gândul propriei morţi.”

Acum îşi dădea seama că zilele nu mai aveau nici o valoare

pentru el.

— Maiestate, m-am bucurat de bunăvoinţa şi înţelepciunea voastră, precum v-am îndurat şi proastele dispoziţii şi insultele la adresa mea, şi toate acestea au devenit de-acum pentru mine ca apa şi aerul. Nu vă cer decât să-mi permiteţi să mor aici, cu Maiestatea Voastră.

— Aşa ceva nu se poate. Pleacă.

Voia să-i spună: „Dar spiritul meu va muri o dată cu al Maiestăţii Voastre.” Cleopatra, însă, nu fusese niciodată sensibilă la slăbiciuni. Mardian se temea că l-ar fi desconsiderat dacă dădea grai unor sentimente atât de siropoase. Nu-i mai rămânea decât să-i mărturisească ce făcuse, dar asta n-ar fi schimbat nimic, cu atât mai puţin acum, şi oricum nu avea curaj. În plus, ceea ce era făcut nu mai putea fi desfăcut. Se întoarse să plece.

— Îmi pare rău, îi spuse Cleopatra. Pentru ceea ce i s-a întâmplat cumnatului tău.

Mardian dădu din cap şi se strecură afară, în lumina soarelui. O dimineaţă strălucitoare şi fierbinte în Alexandria, oraşul albit de lumină, praful suflat de vânt dinspre deşert înecând străzile. Ochii-i erau orbiţi de lacrimi.

Gărzile închiseră în urma lui uriaşele porţi, iar Cleopatra rămase singură cu Charmion şi Iras. Fără îndoială, santinelele aveau să fie biciuite mai târziu, când se descoperea ce făcuse, cu toate că nu se îndoia că şi Octavian fusese părtaş. O altă şaradă, altă piesă de teatru.

Aşa se făceau toate.

*

„Bietul Antoniu” îşi spuse ea, „să moară cu atât de puţină distincţie.” Pereţii de marmură ai camerei de sus mai erau mânjiţi şi acum de sângele său. Sub pervaz se vedea urma însângerată a unei mâini, poate a lui. Meritase o soartă mai bună, cu toate cusururile sale. Cleopatra plânsese după el până când îi secaseră lacrimile. Dar acele lacrimi îi aparţineau unei alte femei, Regina Cleopatra. Astăzi se afla aici ca Isis, ca zeiţă.

Patru făclii, fixate în suporturi de fier, continuau să ardă în colţurile camerei. Cleopatra luă flori şi tămâie şi le puse peste granitul trandafiriu al sarcofagului, sărută piatra rece şi murmură o rugăciune către Isis, pentru învierea lui. După ce termină, se

lăsă din nou în grija lui Charmion şi a lui Iras.

În timp ce stătea în picioare, cele două fete îi scoaseră roba şi luară dintr-un coş hainele pe care le ascunseseră acolo. Sânii îi fură vopsiţi în albastru cu lapis şi fu îmbrăcată într-o rochie de mătase albastră scânteietoare, legată între sâni cu misteriosul nod al lui Isis. În mâna stângă îi puseră un sceptru de aur, apoi îi prinseră nestemate la urechi, la gât şi pe încheieturile mâinilor, de o splendoare tenebroasă în întunecimea hrubei.

Două brăţări din aur curat, în formă de şerpi, îi fură petrecute pe braţele goale, iar pe cap îi puseră *uraeus*-ul, coroana cu chip de şarpe a Egiptului de Jos. Gluga era umflată, înălţându-se deasupra frunţii; cobra reprezenta emblema sacră a lui Isis şi păzea crângurile Paradisului. În străvechea Carte a Morţilor, era simbolul vieţii indestructibile.

Când terminară, Cleopatra, regina macedoneană, nu mai era. În locul ei se afla Isis, Maica Egiptului şi a Lumii. Îşi ocupă locul pe tronul aurit pe care servitorii îl aduseseră cu ei din palat, imaculată, senină, complet desprinsă de cele lumeşti.

*

Charmion aduse celălalt coş, pe care i-l procurase Olympos. Îl puse uşurel în poala reginei. Cleopatra o privi lung, mult timp, cu respiraţia subţiată şi grăbită şi degetele tremurându-i.

Prin lumina întrepătrunsă cu umbre pluteau fire de praf; deasupra capului ei, razele soarelui intrau pieziş prin fereastra de sus. Afară se auzeau sunetele înfundate ale Alexandriei, revenind la ritmurile ei normale de viaţă, cântările preoţilor în templu, murmurul îndepărtat de voci în cartierul portului, cadenţa mătăsoasă a mării.

Cleopatra deschise capacul coşului.

Cobra se ridică încet, fără agresivitatea la care se aşteptase. Îşi înălţă alene capul din cuibul său cald, mai mult curioasă decât alarmată, privind fix cu ochii ei galbeni. Cleopatra îi dădu o lovitură peste cap, pentru a o înfuria, iar pielea cefei i se dilată cu nervozitate, într-o imitaţie a coroanei de pe capul reginei. Îi atacă mâna la rândul ei, apărându-se.

Cleopatra privi rana mică, abia înţepată. Era gata.

Şarpele mai atacă o dată, muşcând-o de braţ, apoi se descolăci din poala ei şi plecă târâş. Îi auzi susurul slab al solzilor

în timp ce luneca peste pardoseala întinsă de granit.

Efectele veninului fură repezi. Simţea deja furnicături în degete, iar braţul îi era amorţit şi greu. Înfrigurarea i se răspândea prin membre, cuprinzându-i şi restul trupului, iar un cerc de fier îi încătuşă pieptul, împiedicând-o să mai respire. Îşi înfruntă un val de panică, instinctiva luptă pentru viaţă. Se forţă să stea nemişcată.

Închise ochii, auzind un zumzet în urechi. Umbrele negre înaintau cu repeziciune spre ea prin încăpere şi totul se sfârşi, nespus de simplu.

*

Mardian privea fix, fără să ia în seamă sudălmile gărzilor.

Auzi paşi în spatele lui şi se întoarse pe jumătate. Era Octavian.

Zâmbea, sub ridicola pălărie cu boruri largi pe care-o purta ca să se apere de soarele alexandrin.

— Deci, Mardian. A făcut-o, spuse el; apoi, se încruntă. Ştii, e păcat. Întotdeauna am admirat-o.

Eunucul nu-i răspunse. Cele două servitoare ale Cleopatrei, numai sânge şi carne vie, zăceau pe marmură la picioarele ei. Gărzile căutau cobra prin mausoleu, dar n-aveau s-o găsească nicăieri.

— Te-ai descurcat bine. Vei fi răsplătit după cum meriţi.

— Păstrează-ţi banii. Nu mai am nevoie de ei.

— După tot ce-ai tăcut pentru noi?

Aşa era. După ce rămăseseră fără flotă, fugită la Malchus, îşi pierduse credinţa, se gândise să se salveze pe sine însuşi de Octavian. „La urma urmei”, chibzuise el, „protejata mea nu mai poate face nimic ca să se salveze.” Greşise crezând-o învinsă, crezând că el însuşi încă mai iubea atât de mult viaţa.

— Aş vrea să fiu mort, spuse.

Octavian zâmbi.

— Mă rog, orice se poate aranja. Nu trebuie decât să ceri.

Cleopatra stătea încremenită, calmă în moarte, pe tronul aurit. Dar, nu, aceea nu era Cleopatra; era Isis, zeiţa a cărei moarte pământească, după cum spuneau preoţii, avea să aducă mântuirea Egiptului şi a lumii. Însă, de vreme ce era zeiţă, nici nu putea să moară cu adevărat; într-o bună zi, avea să învie şi să

se întoarcă în Egipt, pentru a-şi conduce poporul pe calea izbăvirii. Cleopatra îşi zeificase moartea, înţelese el, până şi cel mai întunecat moment şi-l transformase într-un spectacol de teatru, într-o făgăduială de speranţă şi triumf.

EPILOG

Alexandria
Octombrie, Anno Domini 1998

Oraşul portuar arată acum sordid. Marile palate de pe Peninsula Lochias s-au scufundat sub valuri prea poluate cu ape de canalizare şi deşeuri de mase plastice ca să se mai poată vedea ceva. Mausoleul, cu mormintele lui Antoniu şi Cleopatra, a dispărut, poate pentru totdeauna, deşi scafandrii dotaţi cu tehnologii moderne s-au scufundat acolo chiar azi-dimineaţă, în cadrul unei misiuni internaţionale de explorări care caută tot ce s-ar mai putea ascunde sub apele tulburi.

Marele turn de pe Pharos a fost distrus de cutremure, cu peste o mie cinci sute de ani în urmă. În locul lui, la capătul digului se înalţă în prezent fortăreaţa Qait Bey, pe care flutură drapelul roşu, alb, negru al Egiptului, deşi se spune că o parte din piatra folosită la construirea ei a făcut cândva parte din marea minune a lumii.

La două ore distanţă de aici, mergând cu autobuzul cu aer condiţionat, se găsesc rămăşiţele pământeşti ale faraonilor, vechi de zece mii de ani, conservate în Muzeul Egiptean din Cairo. Oriunde ai călători în Egiptul modern, întâlneşti antichităţile ţării: mumii mucegăite, morminte ale strămoşilor cu hieroglife la fel de vii ca în ziua când au fost pictate, uluitoarele complexe templiere de la Luxor şi Karnak.

Şi totuşi, de la Cleopatra n-a mai rămas aproape nimic.

Istoria consemnează că Augustus a mai domnit încă patruzeci şi patru de ani, stăpân unic al lumii romane. Împărat din toate punctele de vedere numai cu numele nu, a guvernat peste o epocă de pace, prosperitate şi progrese culturale cum Roma nu mai cunoscuse de aproape un secol. A ajuns cunoscut ca patron al artelor şi se lăuda adesea că găsise Roma de cărămidă şi o lăsa de marmură. Egiptul a devenit fieful lui personal şi nici un

roman nu avea voie să călătorească acolo fără permisiunea lui specială. De-a lungul vieţii, a împlinit visul imperial al lui Caesar şi, în cele din urmă, s-a dovedit a fi fiul lui Caesar; dacă nu de sânge în orice caz prin fapte.

Dar, deşi Octavian a câştigat victoria temporală, Cleopatra şi Isis s-au înălţat din nou, de jur-împrejurul Mediteranei. Imaginea ei ca Maică, ţinându-l pe Horus la piept, a fost imitată de un cult a cărui religie se baza pe iudaism şi ai cărei exponenţi se numeau creştini. Icoana lor, reprezentând o madonă cu pruncul în braţe, a devenit simbolul universal al compasiunii şi al păcii.

Oracolele Olarului profeţiseră un copil glorios care avea să deschidă o epocă de aur şi să aducă prăbuşirea Romei. Pe vremea lui Augustus, acel copil s-a născut într-adevăr, un revoluţionar esenian a cărui moarte pe cruce a reprezentat strigătul de început al unei religii care s-a dovedit a fi dangătul funebru de clopot al zeilor ancestrali din Roma şi Grecia.

Dar Oracolele Olarului s-au înşelat anunţând o eră a desăvârşirii. Mult-aşteptata pace n-a venit, iar Copilul de Aur n-a deschis calea decât spre alte conflicte, războaie interminabile, măceluri şi moarte.

Şi astfel, oamenii, sătui de război şi de mânie, continuă să privească spre madonă, în căutarea păcii şi a compasiunii. Ea este tămăduitoarea şi maica lor, o religie în sânul unei religii, mai veche decât însuşi timpul. Bărbaţi şi femei încă îşi mai aprind lumânările votive la picioarele ei.

Şi s-ar putea ca atunci s-o zărim o clipă pe ea, Cleopatra, în genunchi înaintea iubitei sale Isis, privind înapoi spre noi dinapoia vălurilor întunecoase şi catifelate ale istoriei, dintr-o vreme când eram zei.

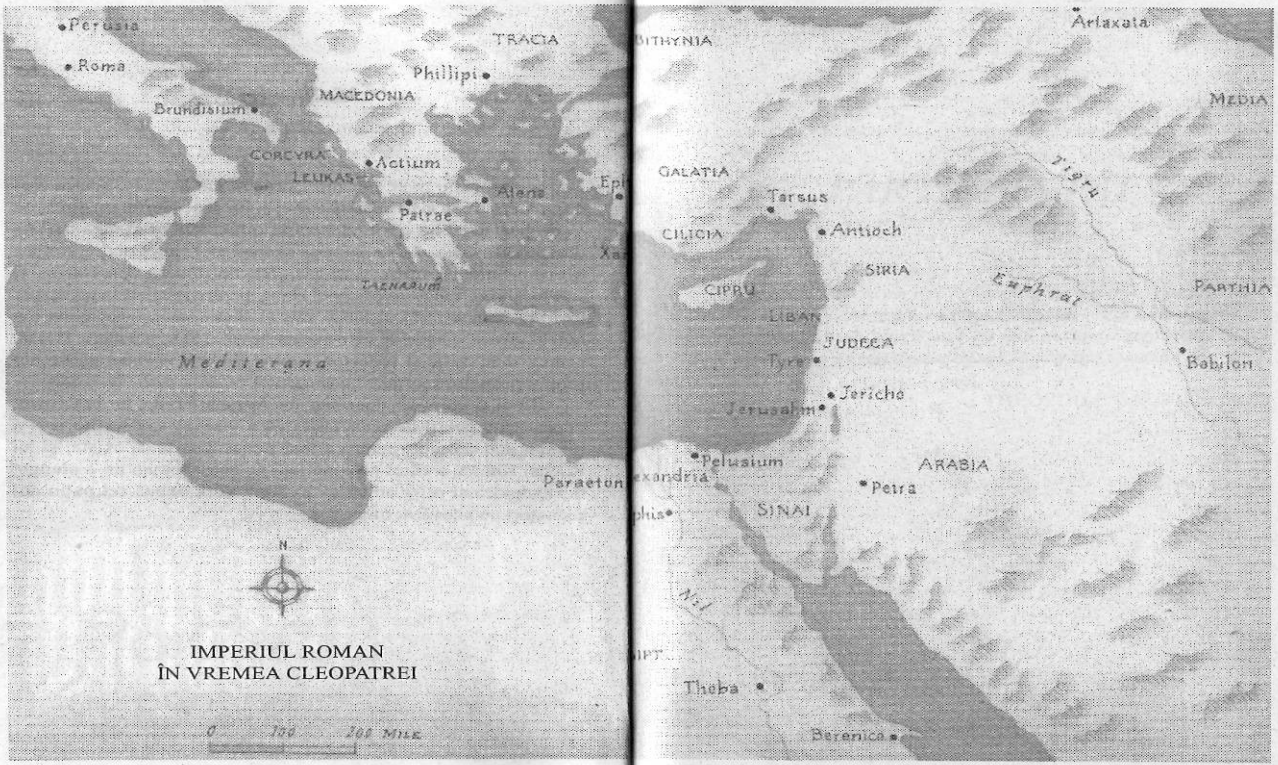

IMPERIUL ROMAN
ÎN VREMEA CLEOPATREI